ℙrohemium

¶ Incipiunt questiones dñi Joannis de Janduno in tres libros de anima Aristotelis. ℙrohemium:

Nest enim mētib⁹ hoiuz veri boni naturalis inserta cupiditas. ſz ad falſa deuius erroꝛ adducit. Boetius de ꝓſolatõe. ī tertio. Dicit ꝓhs ꝓmo ethicoꝝ. licet bona triplr ſint diuiſa. ſ. in bona exteriora. coꝛpoꝛis. ⁊ aīe. tñ bõa anime cuiuſmodi ſũt ſcie ⁊ virtutes ſolũ ſunt natura ipſius hois. Nã vnũ bonũ hois ẽ hoī appꝛopꝛiatũ ⁊ ī ptãte hois poſitũ. Talia aũt ſolũ ſũt bona aīe nõ exteriora neq; coꝛpoꝛis. exteriora nõ. qꝛ talia nõ ſũt ī ptãte hois ſz foꝛtune que ipſoꝝ eſt dña. Et hoc eſt qõ dicit ꝓhs in de bona foꝛtuna. Sine bonis exteꝛioꝛibus quoꝝ dña ẽ foꝛtuna nõ ꝓtingit eſſe felicẽ. Cui etiã cõcoꝛdat Boetius z. de ꝓſola. d. in ꝓſona foꝛtune. Si tua foꝛẽt que amiſiſſe ꝓquereꝛis nullo mõ ꝑdidiſſes. honoꝛes diuitie cetera; talia mei ſũt iuꝛis. famule dñaz cognoſcũt. mecũ abeũt. me abeũte diſcedũt. Nec etiã bona coꝛpoꝛis ſũt natura bona hois. cũ non ſint homini appꝛopꝛiata. ſed multis alys inherẽtia. Sola aũt aīe bona cuiuſmodi ẽ ipſa ꝓhia ſũt in ptãte hois poſita ⁊ ſibi appꝛopꝛiata. Et hoc ẽ qõ de iſtis duobus dicit Seneca ī quadã epla ad Lucillũ ipſũ ꝓuocãs ad ꝓhiaz. Si magnus es ⁊ aꝛboꝛes. ſi foꝛtis es ⁊ leones. ſi pulcheꝛ es ⁊ pauones. ſi veloꝝ es ⁊ lepoꝛes. ſi aũt ſapiẽs tu es vnus deus ī humano coꝛpoꝛe latitãs. Et in quadã alia ſic dicẽs. Si diues es lauda foꝛtunã. ſi foꝛtis es lauda nãm. ſi aũt bonus lauda teipſũ. q̃ſi bona aīe ſint in ptãte hois poſita ⁊ aīe appꝛopꝛiata. Et qꝛ ĩter bona aīe ꝓhia eſt ꝓncipalius ideo ꝓ vnum bonũ in vbis ꝓpoſitis ipſa ꝓhia ꝓueniẽter põt deſcꝛibi. Ineſt eiz ⁊c. In qbus gdẽ verbis Boetius bꝛeuiter duo tãgit. ℙꝛimo. n. tãgit ipſius ad ꝓhiã nãlẽ iclinationẽ ⁊ affectũ. z°. tãgit ipſius ab ipa erroneã deuiationẽ ⁊ impedimẽtũ. ℙꝛimũ gdẽ tãgit cũ dicit. Ineſt. n. mẽtibus hoīuz veri boni naturalis iſerta cupiditas. zm gdẽ tãgit cum ſubdit. Sed ad falſa deuius erroꝛ adducit. ℙꝛimũ. n. nobis inoteſcit ex duobus pꝛimo ex hois oꝛiginali impfectõe. ſcõo ex ipſius cuz ſuo fine vltimata ꝓiunctõe. ℙꝛimũ gdẽ iſtoꝝ notat actus verbalis determinatio cũ dr. Mẽtibus hoīum. Scõm vero nobis inſinuat boni naturalis dearticulatio cũ ſubdit. boni magni. ℙꝛimo ergo ꝓmũ pz ex hois oꝛiginali impfectõe. Nã vniuſcuiuſq; nãlis impfectio ẽ nãlis inclinatio ⁊ affectus ad ſuã ꝓpꝛiã pfectionẽ. Et hoc ẽ qõ dicit ꝓhs ī ꝓmo ꝓhycoꝝ. in fi. Exiſtẽte. n. quodã diuino ⁊ optimo ⁊ appetibili. ſ. ipſa foꝛma vel pfectiõe. aliud gdẽ huic ꝛiũ. ſ. ipſa ꝓiuatio. aliud aũt aptũ natũ eẽ appetere ⁊ deſiderare ipſũ ꝑm ipſius nãm. ſ. ipſa mã vel pfectibile. ſz homo eſt naturaliter impfectus. ꝓmo enī ẽ impfcus q̃tũ ad coꝛpus. ſcõo q̃tũ ad aīaz. Quãtũ ad coꝛpus. Nã naſcit ꝓmo ſub impfcã quãtitate. ⁊ ꝓpter hoc data eſt ſibi virtus augmentatiua ipm pducẽs ab impfcã quãtitate ad pfectã vel ad pfectiozẽ. ſcõo naſcit idigẽs coꝛpoꝛis ab extrinſecis coꝛrũpẽtibus defẽſiõe. Nã nã alys tradidit coꝛnua in ſui coꝛpoꝛis defẽſionẽ quẽadmodũ bobus ceruis ⁊c. Alys dẽtes quẽadmodũ poꝛcis. Alys lanã quẽadmodũ pecoꝛibus. Noīes oĩbus his denudatos produxit. ¶ Jtẽ q̃tũ ad aīaz naſcit impfcus. ℙꝛimo q̃tũ ad animã ſẽſitiuã. ſcõo q̃tũ ad intellectiuã. Quantũ ad ſẽſitiua vel appetitiua. ⁊ hoc ẽ qõ dicit ꝓhs ꝓmo ethicoꝝ. ℙꝛõ gdẽ ſemp deꝑcat ad optima. Uidet aũt ⁊ in his quoddã inatũ eẽ qõ ſemp aduerſat ⁊ obuiat rationi. ſ. appetitus ſẽſitiuus. Et hoc ẽt dicit ſcõo ethicoꝝ. dicẽs. Apti. n. ſumus ad delectatões. vnde difficilius eſt reſiſtere ꝓcupiſcẽtie q̃ ire. hoc. n. nobis ex ꝓmo ꝓcomitat. ¶ Scõo naſcit impfcus q̃tũ ad aīaz intellectiuã. ⁊ hẽ qõ dicit ꝓhs tertio de aīa. d. q; eſt in ꝓma ſui creatõe ſicut tabula raſa in qua nihil eſt depictũ vel intra ſcriptũ. Uñ etiam paulo añ dicit. Neq; nullã naturã habet aīe intellectus ſecũdũ naturã. aut hãc qua poſſibilis vocatus ẽ: ⁊ nihil ẽ actu eoꝝ q̃ ſũt ante ſuũ itelligere. ℙꝛimus aũt actus ẽ ꝓuatio pfectõis. ⁊ ideo eſt nãlr impfectus. ſz hõ pficit ꝑ ꝓhiaz. pficit. n. q̃tũ ad coꝛpus ꝑ ꝓhiaz practicã factiuã q̃ ꝛz Ugonem de scõ Uictoꝛe ſub. 7. artibus mechanicis ꝓtinet. ſ. lanificiũ. armatura. nauigatio. agricultura. venatio. theatria. medicina. Sed q̃tũ ad aīaz ſenſitiuã vel appetitiuã pficitur per ꝓhiaz practicã actiuã cuiuſmodi ẽ moꝛalis. Nã hõ negociũ nõ ẽ ſpeculatõis gꝛa. ſz vt boni fiamus ſiue virtuoſi. vt dicit ꝓhs. z. ethicoꝝ. Uirtus aũt ẽ q̃ hñtẽ pficit ⁊ eius opus bonũ reddit. vt etiã dicit ꝓhs ibidẽ. ¶ Quãtũ aũt ad aīaz itellectiuã pficit ꝑ ꝓhiaz ſpeculatiuã. ⁊ hoc ẽ qõ dicit cõmẽ. z. de aīa. q; qñ hõ fuerit pfectus in ſciẽtys ſpeculatiuis tũc ſibi ꝓiũgẽt itellectus agens vt forma. ⁊ tũc hẽbit itellectũ adeptũ ⁊ hec eſt vltima ꝓſperitas quã ſperabãt ꝓhantes ī hac vita. Hoc idẽ etiã dicit ī ꝓlogo octaui ꝓhycoꝝ dicẽs. q; hõ dr fere equoce de hoīe ignoꝛãte ⁊ pfecto ꝑ ſcias ſpeculatiuas. Apꝓparet igit hois ad ꝓhiaz ex eius nãli impfectiõe nãlis inclinatio ⁊ affectus. z°. hoc apꝓparet ex hois cũ ſuo fine vltimata ꝓiũctiõe. qꝛ vniuſcuiuſq; hois ẽ nãlis iclinatio ⁊ affectus ad illud ꝑ qõ ꝓiũgit ſuo vltimo fini ⁊ ꝓpꝛio eo q; ad talẽ finẽ nãlr ꝓuenire deſiderat. ⁊ hoc eſt qõ dicit Boetius ꝓmo de ꝓſolatõe. Oĩs moꝛtaliũ cura quam multipliciũ ſtudioꝝ labor exercet diuerſo qdẽ calle ꝓcedit: ad vnũ tñ btitudinis finẽ nitit ꝓuenire. ſz ꝑ ꝓhiaz hõ vnit vltimo fini ſibi appꝛopꝛiato. nam vltimus finis hois appꝛopꝛiatus ẽ felicitas q̃ ꝓſiſtit ī ſpeculatione ſz ꝓmeuam potentiam que in nobis eſt reſpectu nobiliſſimi obiecti quod eſt deus. ſecundum quod dicit philoſophus ꝓmo ⁊ io. ethicoꝝ. ſic enim dicit Alioꝝ qdẽ aīaliũ nullũ felix ẽ. quia nequaq; ꝓticipat ſpeculatione. Jn quãtũ enim ꝓtẽdit ſpeculari ⁊ felicitas. ⁊ qbus magis ineſt ſpeculari ⁊ felices eẽ nõ ꝑ accidens ſed ſcõm ſpeculationẽ. ſed hõ ꝑ ꝓhiam talez finẽ acquirit ⁊ maxime per illã que ſapientia vocat. eſt enī aliaꝝ ſupꝛema ⁊ reſpcũ nobiliſſimi obiecti. ⁊ hoc eſt. qõ dicit de ipſa ꝓhs. 6. ethicoꝝ. Eſt enī quẽadmodũ caput habẽs ſciẽtia honoꝛabilioꝝ. ⁊ hec de ꝓmo. ¶ Secũdo dico q; in verbis ꝓpoſitis tãgit Boetius a ꝓhia erroneã deuiationẽ ⁊ impedimentum. ⁊ iſta erronea deuiatio nobis ꝓcedit ex tribus. ꝓmo. n. ex ꝓſuetudinis ꝓauitate. ſecũdo ex nature ferocitate. tertio ex inſtructionis in logica paucitate. ℙꝛimo dico q; erronea deuiatio ⁊ impedimẽtũ ex conſuetudinis ꝓuenit ꝓauitate. Nã inter oĩa que impediũt virtutẽ cõſuetudo eſt eoꝝ foꝛtiſſimũ. ⁊ hoc eſt qõ dicit ꝓhs. z. metaꝓh. Quãtã vi habeat qõ ꝓſuetũ eſt leges oñdunt in qbus plus valẽt fabularia ⁊ puerilia cognoſcere ꝓpter conſuetudinẽ. Eſt ẽt impedimẽtũ nõ ſolũ ī cõcluſionibus ſz ẽt in ꝓncipys. ⁊ hoc eſt quod dicit cõmen. z. huius. q; illi qui audiũt in puericia ſcientiã loquaciuz ꝓpter quod ꝓſueuerũt negãt vez eſſe ⁊ eſſe veritatẽ ⁊ negãt neceſſariũ. ⁊ ponũt omnia poſſibilia eſſe. ⁊ ad illud impedimentũ reducunt vicia cũ virtutibus. cũ ex cõſue-

tudine generent. naz eodē modo generant vicia ⁊ virtutes. Uirtutes autē generant ex cōsuetudine. ⁊ hoc ē qđ dicit ph̄s. 2. ethicoꝝ. Duplici autē virtute existēte. hac quidē intellectuali. hac autē morali. ea quidē que intellectualis plurimū quidē ⁊ doctrina generationē habet ⁊ augmētū. moralis vero fit a more. i. cōsuetudine. Istius aūt impedimēti cura ē valde difficilis eo q̄ cōsuetudo est altera natura. vt dicit ph̄s i libro de memoria. tamen modus curationis eius est se assuefacere in oppositō sue consuetudinis. ⁊ hoc est in contrarium nosipsos assuefacere oportet. Multū. n. adducentes a pūcto in mediū venimus. sicut tortuosa lignoꝝ dirigētes faciūt. 2ª alia deuiatio ꝓcedit ex nature ferocitate ⁊ ista diuersificat tripl̄r. nā qdā p̄ naturā querūt testimoniū multoꝝ. ⁊ isti homines nō possunt transire sermones ꝓbabiles ⁊ demonstrationes. ⁊ isti concedunt prima intellecta ⁊ non conecdunt ea nisi inquantum sunt famosa ita q̄ si accideret q̄ vt contraria eoꝝ sint famosa negabūt ea. sicut accidit loquētibus q̄ negant impossibile ex nihilo aliqd cē ꝫ ꝓpositio sit cōcessa aboībus. sil̄r impossibile eē magnitudinē ex nō magnitudine: ita q̄ vidi multos se dātes ad ph̄iā ⁊ negāt istā ꝓpositionē esse primā. ⁊ negāt formas eē ⁊ appropatas materys. ita q̄ Auic. cū tota famositate sua dic in ph̄ia hoīez gnāri ex terra eē possibile. ⁊ multa alia que dñr.

¶ Scōo qdā ꝓpter ferocitatē nature q̄rūt i oī re testimoniū verificatoꝝ ⁊ isti sūt vt dicit ꝯmē. i q̄bus virtus imaginatiua dñat supra cogitatiuā ⁊ vtutē. ⁊ ideo videmus istos nō credere demōstratōibus nisi imaginatio ꝯcomitet eas. Nō. n. p̄t credere plenū nō esse. aut vacuū. aut tps extra mūdū. Neq; p̄t credere ibi eē entia nō corporea. neq; i loco. neq; i tpe. Et hoc accidit vt dicit cōmē. multū ꝯsiderātibus in ph̄ia Auicēne multis ꝯsideratiōibus i ph̄ia finitis ⁊ illa attribuūtur ei licet nō sit ver q̄ eius fuerint. ¶ Tertio qdā pp ferocitatez nature ⁊ debilitatē itellectus tristātur ꝓpter sermonē valde p̄scrutabilē. tñ hoc vt dicit cōmē. ibidē. q2 itellectus eoꝝ nō pōt ꝯphēdere ⁊ retinere ip̄z. Et de talibus sic tripl̄r deuiātibus dicit cōmē. ibidē. q̄ impossibile ē vt discāt. aut ꝓpter seuitiā nature. aut q2 assimilāt dispositionē mercationi: ⁊ credūt q̄ ꝑterire i sermone ē malū. sicut ꝑterire i mercatōe. ¶ Tertio dico q̄ alia deuiatio ꝓuenit ex īstructionis in logica paucitate. nā qdā ꝓpter logice īeruditionem. vt dicit cōmē. i oī scia q̄rūt demōstratōes i genere demōstrationū mathematicarū. ⁊ ꝯtra tales logtur ph̄s i eodē. 2. dicēs. q̄ acribologia mathematica. i. certitudo nō ē i oībus expetēda. ꝫ i nō hūitibus māz. ⁊ hoc idē dicit p̄mo ethicoꝝ. d. certū. n. nō sil̄r i oībus sermonibus q̄rēdū quēadmodū neq; i cognitis. ⁊ subdit. Disciplinati. n. ē in tñ circa vnūqō q̄z genus ingrere certitudinē inq̄ntū nā rei recipit. ꝓximū. n. videt mathematicū psuadētē acceptare. ⁊ rhetoricū demōstratōes expetere. Ad illud aūt ipedimentū tollēdū dedit vnū documētū i. 2. metaph̄y. d. Oportet. n. erudiri quō singula sint recipiēda. absurdū. n. est sil̄ q̄rere sciaz ⁊ modū sciendi. quare ⁊c. ⁊ hoc de 2ª ¶ Ista aūt ph̄ia sic nāl̄r appetita p̄ma sui diuisione sic diuidit a q̄busdā videlicet. ph̄ia alia practica. ⁊ alia speculatiua. ꝯphēdētes ph̄iaz organicā sub speculatiua. ⁊ ipsam solū diuidētes ꝯtra practicā. q̄ qdem modus diuidēdi mihi nō placet. q2 illud qđ diuidit ꝯtra practicā ⁊ speculatiuā nō debet reponi sub speculatiua. cū vnū oppositoꝝ nequeat cū alio poni. ꝫ ph̄ia organica ꝯtra vtrunq; diuidit. q2 nō solū ē organica respectu speculatiue ꝫ etiā respectu practice. qđ p̄z de logica ꝫ Simpliciū in ꝓdicamētis dicēte q̄ logica ē organū totius ph̄ie. ⁊ etiā p̄z ꝑ ph̄z ꝓmo ethicoꝝ. q de modo demōstrādi i morali ph̄ia dubitat vtrū debeat esse a ꝓncipys ad ꝓncipiata. aut ecōuerso. ⁊ iō manifestū ē q̄ logica q̄ modū demōstrādi ꝯsiderat nō solū ē organica speculatiue ꝫ etiam practice. ⁊ iō ꝯtra vtrāq; dz diuidi. hoc etiā p̄z ꝑ ph̄z ꝓmo ethicoꝝ q ꝓblema dialecticū diuidit ꝯtra ꝓblema morale ⁊ speculatiuū. ⁊ iō etiā scīa talia ꝯsiderās distinguet. ⁊ hoc etiā dicūt Boetius ⁊ Albertus i suis cōmētis supra Porphyriuz q̄ dubitātes cui parti ph̄ie logica supponat. vtrū practice vel speculatiue. dicūt final̄r q̄ nulli ea ꝝ. ꝫ organice. q̄re ⁊c. Et iō dico q̄ ph̄ie due sūt ptes. ſ. orgāica ⁊ nō orgāica. orgāice āt due sūt ptes. ſ. grāmatica ⁊ logica. nā rhetorica q̄ tertia solet poni sub logica cōtinet. cū ipsa sit assecutiua dialectice. vt dr̄ ꝓmo rhetoꝛice. ph̄ie aūt nō organice due sūt partes. ſ. practica ⁊ speculatiua. practice aūt tres sunt partes. ſ. factiua q̄ determinat de opibus hoīs i māz exteriorē trāscūtibus. ⁊ actiua q̄ determinat de opationibus hoīs fm se. Iconomica q̄ determinat de opatōibus hoīs vt ē pars multitudinis domestice. ⁊ politica que determinat de opatiōibus hoīs vt ē pars multitudinis ciuilis. ¶ ph̄ie aūt speculatiue tres sūt ptes ꝫ q̄ tria sūt entia a nobis speculabilia nō opabilia. nā qdā sūt entia motui ⁊ materie sensibili ꝫ eē ⁊ itellectū ꝯiuncta. ⁊ talia ꝯsiderat ph̄ia nālis speculatiua. Alia sūt entia motui ⁊ materie ꝯiūcta ꝫ eē. separata aūt fm itellectū. ⁊ talia ꝯsiderat ph̄ia speculatiua mathematica. Alia sūt entia separata ꝫ eē ⁊ itellectū a motu ⁊ a mā sēsibili. ⁊ talia ꝯsiderat ꝓma ph̄ia. ¶ ph̄ie aūt nālis due sūt ptes. nā qdā cōsiderat eē mobile ꝫ sez absolute. ⁊ ista ē scīa libri phȳcoꝝ. qdā aūt ꝯsiderat eē mobile ꝫ q̄ ꝫ bīt. ⁊ istius due sūt ptes ꝫ q̄ eē mobile ꝫ bīt ad duo. nā qdā ē mobile ad vbi. ⁊ istud ꝯsiderat scīa celi ⁊ mūdi. aliqđ ē ens mobile ad formā. ⁊ hoc dupl̄r q2 vel ad formā simplicis. ⁊ tale ꝯsiderat scīa de generatiōe. vel ad formā mixti. ⁊ tale est duplex. q2 vel imꝑfecti. ⁊ tale ꝯsiderat scīa metheoroꝝ q̄ tū ad tres primos libros. vel perfecti ⁊ hoc dupliciter. q2 vel inanimati. ⁊ tale cōsiderat sciētia de mineralibus quā translatā adhuc nō habemus sed habemus ipsā ab Auic. ⁊ Alberto. vel animati. ⁊ hoc dupliciter. q2 vel cōsiderat operationes eius fm q̄ se tenēt ex parte anime. ⁊ tale ꝯsiderat sciētia de anima. vl ꝯsiderat vt se tenēt ex parte corporis. ⁊ hoc dupliciter q2 vel considerat omnes operationes cōmunes oībus animatis. ⁊ tale considerat sciētia paruoꝝ libroꝝ naturaliū. vel cōsiderat operationes ꝑprias cuiuslibet speciei animatoꝝ. ⁊ hoc dupliciter. q2 vel anima vegetatiua. ⁊ talis sciētia est sciētia de plātis. quā etiā nō habemus a ph̄o ꝫ a Theophrasto eius discipulo. vt dicit Alexāder in de sensu ⁊ sensato. vel anima sensitiua ⁊ itellectiua. ⁊ tale ꝯsiderat sciētia de animalibus. ¶ Sz circa hāc diuisionē philosophie sūt duo dubia. ¶ primo circa id qđ dictū est de ph̄ia prima q̄ considerat entia separata a motu ⁊ a materia sensibili. primo q2 illa sciētia que cōsiderat substātias sensibiles considerat entia non separata a materia sensibili. vt patet primo celi ⁊ mundi. sed methaphysica est hȳ. vt dicit in. 7. metaph. quare ⁊c. ¶ Itē illa sciētia nō cōsiderat absoluta a motu que cōsiderat aliqua quoꝝ cognitio intellectiua nō habetur nisi ꝑ motum. ꝫ methaphysica est hȳ. quare ⁊c. maioꝛ patet de se. patet etiam minoꝛ. q2 cōsiderat entia separata quoꝝ cognitio nō habet nisi per.

motũ. vt patet p Commẽ. ꝓmo physicoꝝ cõtra Auic. 7.8. etiã 7 iz°meta. ¶ Secũdũ dubiũ est circa idqđ dictũ est in diuisiõe scienaturalis q scia celi cõsiderat mobile ad vbi. scia aũt de generatiõe mobile ad formã. qz mobile ad vbi ẽ mobile ad formã. 7 iõ ꝓtra ipz distĩgui nõ dz. ¶ Ad primuz rñdet Auic. dicẽs q p tãto dictũ ẽ q prima phia cõsiderat absoluta a motu 7a materia nõ qz solũ talia cõsiderat. sz qz cõsiderat esse ꝟz q esse. vt pz ex 4.° metaph. Esse scõz q eẽ nõ determinat sibi mãz neq motũ. qz tũc nõ diceret de substãtys sepatis. 7 iõ põt dici sepatũ a mã 7 motu. ¶ Sz ista rñsio nõ valet qz sicut eẽsecũdũ q eẽ nõ determinat sibi eẽ cõiũctũ cũ motu 7 mã sic nec esse separatũ. 7 iõ nõ magis dz dici sepatũ q̃ cõiũctũ. q̃re 7c. Et iõ alr põt dici scõz Cõmẽtatoris intẽtionez. 7. meta. q metaphysica cõsiderat substãtias sẽsibiles. hoc nõ facit ꝑncipalr. sz solũ cõsiderat ipas vt p cognitionez substãtiaꝝ sepataꝝ q̃s cõsiderat ꝑncipalr vt idez dicit. iz°. meta. 7 iõ ab ipis tãq̃a ꝑncipali cõsiderato metaphysica accipit ꝺnominationez. q̃re 7c. ¶ Ad aliud dicendũ q substãtie sepate duplici itellcũ itelligũt a nobis. vno mõ itellcũ simplici 7 incõpleto 7 respectiuo. sicut qñ intelligunt vt mouentes. alio mõ intelligunt itellcũ ꝺpleto 7 pfecto scõz q nobis est possibile. vt qñ itelligunt scõz suã qditatez. mõ dico q metaphysica nõ dicit cõsiderare absoluta a motu 7a mã. qz cõsiderat aliq̃ absoluta a motu ꝟz ꝑmũ modũ itelligendi. 7 iõ nõ videmus Cõmentatorez dicere substãtias sepatas esse absolutas a motu ꝟm intellectũ. sed semp secundũ esse 7 diffinitionez. sicut apparet in ꝑmo de aĩa 7 6°meta. q̃re 7c. ¶ Ad scõz dubiũ dico q p ens mobile ad formaz possumus duo itelligere. Uno mõ subiectũ qđ in se hz potẽtiã ad motũ 7 ad formã qualiscũq̃ sit forma. 7 tale ens nõ ꝺsiderat scia de generatione. qz tũc nõ distingueret a scia celi 7 mũdi. sic ꝓbatratio. Alio modo p ens mobile ad formã possumus itelligere ens qđ in se hz potentiã ad motũ q qdẽ motus aufert 7 variat substãtiã 7 essẽtiã ꝟm q forma solet essentia appellari. 7 tale ens ꝺsiderat scia de generatõe. 7 in hoc distinguit a scia celi 7 mũdi q̃ ꝺsiderat ens mobile ad vbi vl locũ qui quidẽ locus nihil aufert a substantia. vt dicit phs. 8°phycoꝝ. 7 h ẽ solo Alberti. ꝑmo de gene. ¶ Qõ ꝑma

Dissis ãt oĩbus ptibus phie solũ de nãli est pñs ĩtentio 7 nõ de q̃cũq̃. sed de illa que scia de aĩa noĩaĩ. Et ꝑmo circa ipaz queriť. Utꝝ de aĩa põt esse scia. ¶ Et arguitur q nõ ꝑmo qz de singularibus nõ est scia. sed aĩa est hc. q̃re 7c. maior pz ꝑmo posterioꝝ. 7 7°meta. mior pz qz aĩa est forma corporis aĩati. quod ẽ singulare. talis ãt forma est singularis. vt dicit phs 7°metaph. 7. io°. capitulo. Eoꝝ aũt que fiũt ois aũt mãlis spẽs 7 his carnibus 7 ossibus calias 7 socrates diuersa ꝓpter mãz q̃re 7c. ¶ Jtẽ de corruptibilibus nõ est scia. sz anima est hc. ergo 7c. maior pz ꝑmo posterioꝝ. 7 ꝑ Boetiũ ĩ primo siue arismetrice. minor pz qz corpus aĩatũ cuius forma est aĩa est corruptibile. vt pz. 2°huius. cũ sit ꝺpositũ ex mã 7 forma. cõpositũ aũt sic corrũpiť. qz corruptio tãgit essentiã forme licet nõ materie. 7 satis pz ꝑmo phycoꝝ 7. 7°metaphy. q̃re 7c. ¶ Jtẽ de nõ itelligibili nõ ẽ scia. sz aĩa ẽ hc. quare 7c. maior pz. qz scia ẽ habitus itellcũs. vt dic phs. 6°ethicoꝝ. 7 iõ scibile dz eẽ itelligibile p locuz a cõiugatis. minor pz triplr. ¶ Primo qz nõ ẽ sẽsibilis cũ aĩa sit substãtia 7 sẽsus nõ sẽ pfũ dat vsqz ad substãtiã rei. vt dicit cõmẽ. 2°huius. mõ i-

tellcũs nihil itelligit eoꝝ q̃ sunt extra suũ sẽsũ. vt dicit phs in de sẽsu 7 sẽsato. 7 ẽt 3° huius. q̃re 7c. ¶ 2°. qz itellectus dz esse õnudatus ab eo qđ itelligit: vt dicũt phs 7 cõmẽ. 3° huius. mõ aĩa nõ põt denudari a seipsa. quare 7c. ¶ 3°si sic seq̃ret q idẽ esset mouens 7 motũ. ꝓñs est falsũ ergo 7 añs. falsitas ꝓñtis pz qz iplicat ꝓtradictionẽ. vt oñdit Cõmen. 9°metaphꝝ. ꝓña est manifesta. qz aĩa mouet ab eo qđ itelligit vt dic cõmen. 3° huius. 7 iõ si aĩa itelligit seipaz mouebit seipaz. q̃re 7c. ¶ Jtez de nõ ente nõ est scia. sz aĩa ẽ hc. ergo 7c. maior pz ꝑmo posterioꝝ. minor pbať qz oẽ ens vel est i aĩa vel extra aĩaz. vt pz 6°metaphꝝ. sz aĩa nõ est ens i aĩa. qz nihil ẽ in seipso. vt pz p phz. 4.° phycoꝝ neq ẽ eius extra aĩam. qz nihil ẽ ens extra seipsũ: q̃re 7c. ¶ Jtẽ si de aĩa eẽt scia seq̃ret q eius scia esset eadẽ cũ eius substantia. ꝓñs est falsuz. g̃ 7 añs. falsitas ꝓñtis pz. qz aĩa est de genere substãtie 7 scia de gñe q̃litatis. 7 ista sũt ĩmpmixta. vt pz ꝑ posteri. ꝓña declarať. qz ĩ separatis a mã eadẽ sũt scia 7 scibile. vt dicũt phus 7 cõmẽ. 3° huius. 7 iz°metaphꝝ. sz aĩa ad minus itellectiua ẽ separata a mã. vt ꝓbant phs 7 ꝺmẽ. 3°huius. q̃re 7c. ¶ Jn oppositũ ẽ phs 7 ꝺmẽ. 7 themistius. 7 aui. 7oẽs q nob tradũt sciaz ꝺ aĩa. q̃re 7c ¶ Ad istã qõez omissis opinionibus Eracliti 7 Platonis dicẽdũ q de aĩa põt eẽ scia. qz de eo põt eẽ scia qđ ẽ ens itelligibile vl 7 hz partes 7 passiones 7 ꝑncipia p q̃ passiones de ipso 7 suis partibus pñt ꝓbari. sz aĩa est hc. q̃re 7c. maior pz. qz iste sunt ꝓprietates eius de quo põt eẽ scia. vt pz p phz ꝑmo posterioꝝ. sz ex oĩbus ꝓprietatibus rei colligiť descriptio rei vt dicit cõmẽ. 4.° phycoꝝ. 7 cui cõpetit descriptio 7 descriptum. vt dicit Bo. 2° thopicoꝝ. minor pz. Est enim ens aĩa qz aĩa est actus 7 forma. vt pz. 2° huius. Mõ cũ ens 7 vnũ multipliciter dicať q vere est ẽ actus vt dicit phs ibidem. q̃re 7c. Est etiã intelligibilis qz itellectus possibilis est oĩa fieri. vt pz. 3° huius. sz aĩa ẽ de numero oĩuz vt ꝓbatum ẽ paulo ꝑus. q̃re 7c. Habet etiã partes qz aĩa ẽ qđ vl ad vegetatiuã sẽsitiuã 7 itellectiuã. vt pz 2° huius. sz vl ꝺtinet multa vt partes. sicut dicit phs ꝑmo phycoꝝ. q̃re 7c. Habet etiã passiones ꝟm suas operatiões .s. vegetare sentire 7 itelligere. Habet etiã ꝑncipia per q̃ iste passiones pñt de ipsa 7 suis partibus demõstrari. qz ꝑncipiũ demõstratõis accẽptiũ ẽ qđ qđ ẽ siue diffinitio. vt pz ĩ ꝓhemio huius. 7 aĩa hz diffinitionẽ non solũ cõez sz spãlẽ ꝟm vnãquãq̃ partẽ suam. vt pz 2° huius. q̃re 7c. ¶ Jtẽ de illo põt eẽ scia de quo põt haberi certificatio qõnis sciẽtifice. sz aĩa est hc. q̃re 7c. maior pz. qz qões sũt eq̃les numero his q̃cũq̃ vere scimus vt dicit phs 2° posterioꝝ. minor pz. qz qões sciẽtifice sũt quatuor. vt dicit phs ibidẽ. s. si est. qd est. qz est. ꝓpter qd. 7 rões iste de aĩa pñt certificari. Certificať. n. si est p hoc q est ꝑncipiũ viuẽdi. vt pz ex 2° huius. cũ viuere viuẽtibus est esse. vt etiã pz ibidẽ. q̃re 7c. Certificať etiã qd est. qz qd est scit p diffinitionẽ cum diffinitio sit sermo certificatiuus qditatis 7 eẽntie. vt dicit cõmen. 7° metaphy. sz diffinitio habeť de aĩa nõ solũ incoi sz etiã in spãli. vt pz ex 2° huius. Certificať etiã qz est: quia qz ẽ certificať per hoc q scit iherẽtia passionis. multe aũt sũt passiones q̃ sciũtur ineesse aĩe. vt esse ꝑncipiũ viuẽdi sentiẽdi. 7 hc. cũ p hec differt aĩatũ ab inaĩato. vt patet ĩ erroribus huius. Scit isup ꝓpter qd. qz ꝓpter qd scitur cũ scitur cã iherẽtie passionis ad subiectũ. talis aũt cã scit p diffinitionẽ. vt pz 2° posterioꝝ. 7 ĩ ꝓhemio huius. 7 4.° phycoꝝ p phz 7 cõmẽ. q̃re 7c. ¶ Sz est intelligendũ ꝓpter solutões q̃rũdã rõnũ q aliqd est sensibi-

le duplr. vno mō p se. alio mō p añs. pse sūt sēsibilia p
pria ⁊ coia. ⁊ isto mō aīa nō est sēsibilis cū sit substātia.
alio mō aligd est sēsibile p accīs sicut qñ est subiectū
alicuius accītis sēsibilis vel cā alicuius opatōis sēsibi
lis. ⁊ isto mō aīa vegetatiua est sensibilis ⁊ etiā sensitiv
ua. qz eius operatões sūt sensibiles. s. nutrire augmēta
re ⁊ sentire. aīa aūt intellectiua nec p se nec p accīs vi
det sensibilis esse. cū nec scōz se nec scōz operatões su
as appēdaī a sensu nisi forte vellemus vocare sensi
bile p accīs. qō hz bitudinē ad aliqō p se sēsibile. sicut
octauū celū dicimus locari p accīs qz hz bitudinē ad
cētrū qō p se locaī. vt pz 4°. phycoz. ⁊ isto mō aīa intel
lectiua posset dici sensibilis cū hēat bitudinē ad fan
tasmata. vt pz 3°. huius. ḡre ⁊c. ¶ Sed dubitaret aliqs
circa dicta q sicut aliqō esset sensibile ita esset itelligi
bile. sz aīa ē sēsibilis p accīs. ergo itelligibilis p accīs.
qō est falsū. qz si solū esset itelligibilis p accīs. tūc de
ipsa solū esset scīa p accīs. qō est manifeste falsū. maioz
pz p Cōmē. 2°. huius. ca°. de odoze. ¶ Ad hoc dico q de
aīa est scīa. ⁊ cū dr̄ est itelligibilis p accīs. dico q aliqd
itelligi p accīs pōt itelligi duplr. Uno°. qz itelligaī in
alio sic ptes i toto. vl oppositū i opposito. vel sile i sili.
⁊ nō i ppria spē. ⁊ de tali itelligibili nō est scīa p se sed p
accīs. Aliud est itelligibile p accīs qō nō itelligiī p p
priā spēz. sz itelligiī ex itellectōe alterius quod intelli
giī i ppria forma. ⁊ de tali est bñ scīa p se. Mō dico q
aīa nō est itelligibilis p accīs p̄mo°. sz 2°. mō. Et tūc ad
pbationē q̄ vadit directe ↄtra vba Cōmē. sicut aliqd
est sensibile ⁊c. Dico q hec ppositio Cōmē. solū veri
tatē hz q̄tū ad bonitatem vel malitiā. vt sit sensus q
illud quod est bñ vel male sensibile sit bene vel male
itelligibile. sz nō hz veritatē q̄tum ad p se ⁊ per accīs.
ḡre ⁊c. per hoc ad rões i oppositū. ¶ Ad p̄mā cū dr̄ de
singularibus ⁊c. vez est vt singularia sunt ⁊ singulari
ter ↄcepta. de singularibus vero vl̄iter ↄceptis bñ pōt.
cū de talibus possit esse diffinitio. vt dicit Cōmē. i phe
mio huius dicēs q diffinitões sūt rez particularium
extra mäz exñtiū. sz itellectus est q agit vl̄itatē i eis. ⁊
cū dr̄ aīa est hō. vez est hec vl̄ illa. tñ aīa vniuersaliter
accepta non. ḡre ⁊c. ¶ Ad aliā de corruptibilibus ⁊c.
vez est de corruptibilibus p se. de corruptibilibus aūt
p accīs pōt. ⁊ cū dr̄ aīa est hō. dico q vez est sz valde p
accīs. qz aīa i vl̄i nō corrūpiī nisi ad corruptionē suoz
supposito z̄ q̄ gdē corrūpūtur p accīs cum generatio ⁊
corruptio sint solius cōpositi p se. vt dicit phs 8°. meta.
ḡre ⁊c. ¶ Ad aliā de nō itelligibili ⁊c. dico q vez est. ⁊
cū dr̄ aīa est hō. falsū est. ⁊ cū pbaī tripl̄r dico p̄intelli
gēdo q aliqd itelligiī duplr. vno mō aliqd itelligiī p̄
mo sicut qō hz ppriū fantasma mediāte quo pōt fanta
siari. ⁊ de tali pcedūt oēs tres pbatões. alio mō aliqd
itelligiī nō p̄mo sz ex itellectōe alterius qō p̄mo itelli
giī. ⁊ de tali nō pcedūt pbatões. mō aīa nō est itelligi
bilis p̄mo mō ad minus itellectiua. sz solū 2°. mō. vt pz
3°. huius. ḡre ⁊c. ¶ Ad aliā de nō ente ⁊c. vez est ⁊ cum
dicit. aīa est hō. dico q falsū est. ⁊ cum pbaī q vel esset
ens in aīa vel extra aīaz. dico q est extra. ⁊ cū dicīt vel
est extra ⁊ā. dico q aliqd esse extra aīaz pōt itelligi du
pliciter. Uno mō dicīt esse extra aīaz oē illud qō est di
uersū ab aīa. ⁊ isto mō aīa nō est extra seipsā. Alio mō
dicīt aliqd eē extra aīaz qō i suo esse ab operatione aie
nō dep̄det. ⁊ isto mō aīaz eē extra seipsā non est icōue
niēs. ḡre ⁊c. ¶ Ad aliā si de aīa ⁊c. dico q falsū est. ⁊ cū
pbaī qz i separatis ⁊c. Aliq dicūt q vez est i separatis
que p̄mo cognoscūt se. ⁊ alia ex ↄñti sicut i deo ⁊ itelli
gētys. sz i alys nō. mō aīa nō est hō. ḡre ⁊c. Sz istud nō
valet. p̄mo qz seq̄retur q scīa duodecimi metaphy.
q̄ est de deo ⁊ itelligētys esset eadē cū ipso qō est falsū
¶ z°. qz p̄m istā solutionē seq̄reī q ad minus scientia q̄
est de aīa itellectiua agēte esset eadē cū ipsa qō est fal
sū. ⁊ pbaī ↄña. qz itellectus agēs est substātia separata
i actu que semper itelligit se ⁊ primo. sicut alie itelligē
tie. vt dicit Cōmē. tertio huius. ḡre ⁊c. ¶ Et ideo aly di
cūt q i separatis ⁊c. qō vez est i separatis q̄ sūt in actu.
sz nō i illis q̄ sūt i potētia. cuiusmodi est intellectus. vt
pz tertio huius. Sz istud nō valet ppter itellectū agē
tem q est substātia actu ens. vt dicit phus 3°. huius. Et
ideo aliter dico exponēdo illā auctoritatē sic i separa
tis a mā ⁊c. vez est de scīa quā hz de seipsis. ⁊ hoc solū
i illis q̄ p̄ius cognoscūt se q̄ alia. sz de scīa quā nos ha
bemus de ipsis nō est vez. modo anima est hō. ḡre ⁊c.
¶ Alio modo pōt dici q verū est in separatis totaliter
. s. q̄tū ad substātiā ⁊ operationē eius p̄mā. sz in sepa
ratis solū quo ad substātiā ⁊ nō operationē. dico q nō
oportet. modo intellectus non est separatus totaliter.
qz sua p̄ma operatio q̄ est intelligere nō est sine corpo
re. vt pz primo ⁊ z. huius. Et si dicaī q itellectus agēs
separatus est totaliter ⁊ q̄tum ad substātiā ⁊ q̄tum ad
eius p̄mā opatōz q̄ ē itelligere cū nihil itelligat corz q̄
sūt hic. vt dicit Cōmē. 3. huius. Dico q itellcūs agēs nō
est totaliter sepatus quātū ad istā opationē. qz sz nō cō
iūgaī corpori q̄tū ad istā opationē in p̄mo acgsitionis
scientiarū tñ nobis coniungitur in postremo post acg
sitionez intellectoz speculatiuoz. vt dicit Commen.
tertio huius. quare ⁊c. ¶ Questio. II.

c Onsequenter queriī. Utrū scīa de aīa sit nālis. ⁊ arguiī
q ñ. qz scīa nālis dz esse ō ente mobili. sed aīa
nō est hō. ḡre ⁊c. maioz pz per phm p̄mo phycoz. mioz
est euidēs p eūdē. 6°. phycoz. qz oē mobile est corpus
vt pbaī 2°. huius. ḡre ⁊c. ¶ Jtē scīa nālis nō est de his
que mouēt nō mota. sz ista est hō. ḡre ⁊c. maioz pz scō
phycoz. minoz pz qz aīa mouet. vt pz tertio huius. ca
pitulo de mouente. sz nō est mota vt pbaī p̄us. ḡre ⁊c.
¶ Jtē illa scīa nō est nālis q̄ est de sepatis a materia hz
esse ⁊ itellectū. sz ista scīa est hō. ḡre ⁊c. maioz pz. 6. me
taph. minoz p Cōmen. tertio huius. ḡre ⁊c. ¶ Jtem ps
scie nālis debet esse de pte entis mobilis. sed aīa nō est
hō. ḡre ⁊c. maioz pz qz sicut totū ad totū ita ps ad par
tē. vt dicit secūdo huius. ⁊ in de ptibus aīaliū. minoz pz
de se. ¶ Jtez de eo nō est scīa nālis qō ptinet ad meta
physicū. sz aīa est hō. ḡre ⁊c. maioz pz qz scie secantur
quēadmodū ⁊ res de q bus sunt. minoz pz qz metaphy
sica est de separatis a mā. vt pz sexto metaph. ⁊ aīa est
hō. vt pz tertio huius. ¶ Oppositū pz p phm ⁊ Cōmē.
ac temistiū in isto loco. Jtē p Auic. sexto nāliū. ¶ Ad
euidentiā questionis est sciēdū q sicut cōiter dicīt aīa
est triplex. s. vegetatiua. sensitiua. ⁊ intellectiua. ita q
aīa diuidiī vel pōt diuidi in istas vel tāq̄ in ptes sub
iectiuas vt. s. si cōsideranī hz q sūt in diuersis viuēti
bus vel tāq̄ in ptes potentiales si cōsiderenī hz q sūt
in vno individuo. Tūc dico ad q̄stionē duo. p̄imo q
de aīa vegetatiua ⁊ sensitiua est scīa nālis. scōo q de
aīa intellectiua est scīa nālis. p̄mū sic pbaī. qz de for
ma q̄ est pfectio materie est scīa nālis sed aīa vegetati
ua ⁊ sēsitiua est hō. ḡre ⁊c. maioz apparet secūdo phy
coz. minoz pz p phm ⁊ Cōmē. secūdo huius. Jtez scīa
de nā est nālis. sz aīa vegetatiua ⁊ sēsitiua ē hō. ḡre ⁊c.
maioz apparet secūdo phycoz. minoz patet p phm ⁊

Cõmen.2.huius.q2 natura dicitur de materia ⁊ forma ſz aĩa eſt forma.q̃re ꝛc. ¶ Jtẽ eadẽ eſt ſcia q̃ conſiderat de aliquo toto ⁊ de partibus ſuis. ſz ſcia nãlis eſt de corpore aĩato cuius pars eſt anima vegetatiua ⁊ ſẽſitiua. q̃re ꝛc.maior pz ꝑmo poſteriorũ.minor pz p Cõmẽ. in ꝑncipio iſtius ſcõi.Scõm declarat̃ q2 de eo qõ ẽ forma corporis nãlis ẽ ſcia nãlis.ſz aĩa ĩtellectiua eſt hõ.g̃ ꝛc. maior apparet ſcõo phycoꝝ.minor apparet. q2 forma ſeparat ⁊ diſtinguit vt pz.7.metaphꝫ.ſz p aĩaz ĩtellectiuã differt hõ ab alijs.vt dicit Cõmẽ.q̃re ꝛc. ¶ Jtẽ de eo ẽ ſcia nãlis qõ eſt ꝑncipiũ motuũ ⁊ operationũ ĩ corpore nãli.ſz ĩtellectus eſt hõ.q̃re ꝛc.maior apparet p phꝫ in ꝑmo celi ⁊ mũdi.minor pz p tertiũ huius.ꝛc. ¶ Sz eſt ĩtelligẽdũ ꝓz aliquos q aĩa intellectiua põt accipi dupl̃r. Uno mõ ꝓz ſe ⁊ abſolute ⁊ q2 vt ſic ẽ q̃dã ĩtelligẽtia de ipſa vt ſic nõ eſt ſcia nãlis ſz magis ſpectat ad metaphyſicum. Alio mõ põt conſiderari vt eſt ꝑncipiũ motuũ ⁊ operationũ ĩ corpore humano.⁊ iſto mõ de ipſa eſt ſcia nãlis.⁊ ſic̃ eſt ſicut dicũt de ipſa ⁊ motoribus corporũ celeſtiũ.q2 ſi conſiderẽtur ꝓz ſe ⁊ abſolute ptinẽt ad metaphycũ. conſiderate tñ vt motrices ptinẽt ad nãlẽ vt dicit Cõmẽ.2.phycoꝝ. ¶ Ex iſta diſtinctõe conãtur ſoluere rões.ſz ĩ veritate credo q iſta diſtinctio nõ ſit bona.q2 ſi ſic eẽt ſeq̃reẽ q Aꝝ.i metaphyca fuiſſet inſufficiẽs.conſ eſt falſũ.ergo ⁊ añs.falſitas conſtis pz p Cõmẽ. 3.huius.conſa pz.q2 i metaphyca vbi tractat de ſubſtantijs ſeparatis nullã mẽtionẽ facit de ipſa.imo q̃ plus ẽ vbi pbat numeꝝ ipſaꝝ ꝑbat q nulla ẽ ſubſtantia ſeparata q̃ nõ moueat alicuꝫ ſtellã.⁊ pz q ĩtellectus nõ ẽ hõ.q̃re ꝛc. ¶ Jtẽ 2ᵒ illud ꝓz ſe ⁊ abſolute conſideratũ pertinet ad nãlẽ.cuius diffinitio ĩueſtigat̃ a nãli.ſz ĩtellectus ẽ hõ.q̃re ꝛc.maior pz q2 cognitio diffinitiua ẽ cognitio abſoluta cũ diffinitio ſit ꝓmo ſignificatiuus quiditatis ⁊ eſſentie.vt dicit Cõmẽ.7.metaphy.minor pz p Cõmen.in.3.huius.⁊ in principio magne diſgreſſionis. q̃re ꝛc. ¶ Jtẽ conſiderare ens nãle ꝓz ſe ⁊ abſolute ptinet ad nãlẽ.ſz aĩa ĩtellectiua eſt ens nãle.q̃re ꝛc.maior apparet de ſe.minor pz p Cõmẽ.tertio huius.ſup illo vbo. Quoniã ſicut ĩ omni nã.dicẽtẽ q aĩa ẽ vnũ entiũ nãliũ. ⁊ logtur de ĩtellectiua.⁊ pz etiã p phꝫ q2 alr ſua demõſtratio de ĩtellectu nõ valeret.cũ dicit. Qm̃ ſicut in oĩ nã niſi ſub illa maiore ſumereẽ q aĩa ẽ ens nãle ſicut ſumit Cõmẽ.⁊ pbat̃ minor.q2 ens tranſmutabile de potentia ad actũ eſt ens nãle ꝓm ſe.ſed anima rõnalis eſt hõ.q̃re ꝛc.maior pz.q2 tale ens ẽ mobile.minor pz p phm.3.huius.⁊ Cõmẽ.q̃re ꝛc.Et ideo dico q aĩa intellectiua ꝓm ſe ⁊ abſolute. ⁊ ꝓm q eſt ꝑncipiũ motuũ ⁊ operationũ in hoie ptinet ad nãlẽ ⁊ nõ ad metaphycũ q ſolũ conſiderat totaliter ſeparata. totaliter vero ſeparata ſunt illa q̃ nõ indigẽt corpore nec ſibi appropriãtur nec q̃ctũ ad ſubſtãtiã nec q̃ctũ ad operationes eoꝝ ꝑmas.ſicut ſubſtãtie ſeparate q̃ nõ indigẽt corpore celeſti nec q̃ctum ad ſuas ſubſtãtias nec q̃ctũ ad ſuas operationes ꝑmas q̃ ſunt intelligere ⁊ velle:licet indigeant corpore celeſti q̃ctũ ad ſuã operationẽ ſecundã q̃ ẽ mouere.aĩa aũt intellectiua nõ ẽ talis.q2 licet q̃ctũ ad ſuã ſubſtãtiã nõ indigeat corpore q̃ctũ tñ ad ſuã operationẽ ꝑmã que eſt intelligere idiget corpore ⁊ ſibi appropriat̃. vt pz.2.huius. Et ſi dicat̃ ꝛtra hoc de ĩtellectu agente q nec q̃ctũ ad ſuã ſubſtãtiã indiget corpore cũ ſit ſeparatus a corpore.nec q̃ctuz ad ſuã operationẽ primã q̃ ẽ intelligere cũ nihil ĩtelligat eoꝝ q̃ ſunt hic: vt dicit Cõmen.3.huius.q̃re ꝛc. Poſſumus ad hoc dicere q intellectus agẽs q̃ctũ ad operationẽ ſuã primã que eſt intelligere.⁊ q̃ctum ad ſecundã q̃ ẽ abſtrahere appropriat̃ corpori humão ſz differenter.q2 q̃ctum ad ſecundã opatõez ꝓtinuat̃ nobis in ꝑncipio.ſz q̃ctuz ad ꝑmã ꝓtinuat̃ nobis in poſtremo cum pfecti fuerimus p ſcias ſpeculatiuas.vt dicit Cõmen.3ᵒ huius.q̃re ꝛc. ¶ Ad rõnes.Ad ꝑmã ſcia nãlis ꝛc.dico q verũ eſt p ſe loquendo de motu ꝓprie dicto q eſt motus impfecti tñ p accñs eſt mobilis ad motum corporis. ¶ Ad aliã ſcia nãlis ꝛc.ſoluunt alig ꝓm diſtinctionẽ ꝓhabitã q ẽ verꝫ ꝓm ſe q̃ctũ ad ſuas q̃ditates.ſed ſecũdũ q ſunt ꝑncipia motuũ ⁊ opationũ in re nãli bñ põt. Sed ſoluo alr cũ dr̃ ſcia nãlis ꝛc.dico q verꝫ ẽ ſi nullo mõ moueãtur nec p ſe nec p accñs nec motu ꝓpe dicto nec ĩproꝑe dictoſicut ẽ de itelligẽtys q̃ mouẽtes nõ mouent nec p ſe nec per accñs.q2 tũc motus nõ eſſet eternus. vt probat philoſophus.8ᵒ phyſicoꝝ. nec etiã mouent motu ĩproprie dicto cũ idẽ ſemp intelligãt ⁊ appetãt.vt pz p Cõmẽ.12ᵒ metaph. Et cũ dr̃ aĩa ꝛc.dico q falſũ ẽ q2 aĩa vegetatiua ⁊ ſenſitiua mouẽtur p accñs ad motũ corporis.aĩa etiã ĩtellectiua mouet mota.vt dicit phus in 5ᵒ ca°. de mouẽte.licet forte nõ moueat motu ꝓprie dicto q ẽ actus impfecti.mouet tñ motu q eſt actus pfecti.q̃re ꝛc. ¶ Ad aliã ſoluũt alig ſicut ꝓus. Sz ſoluo alr cũ dicit ſcia nãlis nõ eſt ꝛc. Dico q verꝫ eſt de ſeparatis a mã ꝓm ſubſtãtias ⁊ opationes ꝑmas. q2 talia dr̃ſimplicia ⁊ ſeparata ſicut deus ⁊ ĩtelligẽtie.ſed de alijs nõ eſt verꝫ. Et cũ dicit aĩa ꝛc.dico q aĩa ĩtellectiua licet ſit ſeparata q̃ctũ ad ſuã ſubſtãtiã nõ tñ q̃ctũ ad operationẽ ꝑmã. q̃re ꝛc. ¶ Ad aliã ꝑs ſcie ꝛc.dico q verꝫ eſt aliquo mõ vel ſubiectiua vel eẽntialis.⁊ cũ dr̃ aĩa non eſt hõ.verꝫ eſt ſubiectiua q̃ctũ ad vegetatiuã ⁊ ſẽſitiuã ſz bñ eſt pars eẽntialis.ſz aĩa ĩtellectiua licet nõ ſit ꝑs eẽntialis ꝓm intẽtionẽ cõmentatoris.eſt tñ pars ſubiectiua accipiẽdo ens mobile in coĩ.ſ.ad mobile motu ꝓprie dicto q eſt actus impfecti ⁊ ad mobile motu ĩproprie dicto q eſt actus pfecti.q̃re ꝛc. ¶ Ad aliã cũ dicit de eo qõ ptinet ꝛc.ꝓcedo.⁊ cũ dicit q aĩa eſt hõ. dico q eſt falſũ ĩ ꝓpria forma.licet forte ſi conſideraẽ ꝓm q eſt ſubſtãtia ad ipſũ ptineat ſicut alie ſubſtãtie nãles.Alig tñ ſoluũt ꝓz diſtinctionẽ ꝑdictã.q̃re ꝛc. ¶ Queſtio. III.

Q Ueritur cõſequenter vtrũ aĩa ſit ſubiectũ ĩ hac ſcia vel corpus aĩatũ

Et arguit̃ primo q anima nõ ſit hic ſubiectũ ⁊ hoc ſic.q2 ſubiectũ in ſciẽtia debet eſſe vnius rõnis.ſed anima nõ eſt hõ.quare ꝛc.maior apparet p phm primo poſterioꝝ.minor pz p cõmen.2ᵒ huius ⁊ 3ᵒ dicẽtem q anima dicit fere pure eguoce de rationali ⁊ alijs partibus anime. ¶ Jtẽ ſubiectũ in ſciẽtia debet habere partes.ſz anima nõ eſt hõ.quare ꝛc.maior patet primo poſterioꝝ.minor ꝑbat̃ q2 ſi haberet partes vel haberet partes quãtitatiuas vel eſſentiales. ſz non hz q̃titatiuas q2 tũc eſſet quãta.qõ eſt falſum cũ ſit natura ſpũalis.vt dicit Auic.6ᵒ naturaliũ ⁊ alexander in de ſenſu. nec partes eſſentiales q2 tales partes ſũt materia ⁊ forma.vt patet 7ᵒ metaphy.modo anima cũ ſit forma tales partes nõ habet q2 tunc forme eſſet forma ⁊ eſſet proceſſus in infinitũ. vt pbat̃ 7ᵒ metaphy.qõ eſt incõueniens.quare ꝛc. ¶ Jtẽ ſubiectũ in ſcia debet eſſe primo notũ.ſed anima nõ eſt hõ.quare ꝛc.maior patet q2 ſubiectũ cõparat̃ ad ſciaz ſicut obiectũ ad potẽtiã. ⁊ obiectũ eſt primo notũ inter oĩa cognita a potentia.q̃re ꝛc. ⁊ q2 ſubiectũ inter oĩa ꝓcognita eſt maxime ꝓcognitũ cũ de ipo ꝓcognoſcit̃ qd ẽ ⁊ q2 eſt. vt pz ꝑmo poſterioꝝ. ſz maximũ ĩ vnoquoq̃ genere ẽ ꝑmũ oĩuz alioꝝ. vt pz

io⁹ metaphy. minor ps ꝑ Auicē. 6⁹ nāliū dicentē q̄ corpus aiatū subyciť sensui. aīa vero rōni. ¶ Jtē subiectū in scia debet hr̄e ꝓprias passiones. sz anima nō est hm̄. q̄re ꝛc. maior apparet ꝑmo posterioꝛ. minor ps ꝑ ꝑhm i isto ꝓbemio ꝛ i erroribus. Manifestū ē igit q̄ aīa nō ē hic subiectum. ¶ Jn ꝓtrarium arguiť auctoritatibus ꝛ rōnibus. ꝑmo auctoritate ꝑhi dicētis q̄ ꝓpter vtraq; hec historiā de aīa ꝑmo ponemus. ¶ Jtē post cū dicit videť aūt cognitio ipsius. s. aīe ꝛc. ¶ Jtē post quādo dicit. ingrimus aūt considerare cognoscere nāz ipsius ꝛ substātiā. ¶ Jtē post vbi dicit. oīno aūt penitus difficillimoꝛ ē accípere aliq̄ fidē de ipsa. s. aīa. ¶ Jtē hoc idē ps ꝑ ꝑhm in ꝑncipio libri de sensu ꝛ sensato. hoc idē ps ꝑ Cōmē. in z⁹ huius. in ca⁹ potētiaꝛ aūt ꝛc. vbi dicit q̄ Aꝛ. accepit potentias aīe per solā diuisionē sine omni demōstratiōe. q̄ nullius artificis est stabilire suū subiectū vel ꝑmas ptes sui subiecti. q̄re ꝛc. ¶ Jstud idē ps rōibus q̄ illud videť esse in ista scia subiectū gr̄a cuius oīa ꝯsiderata i scia attribuunť. sz aīa est hm̄. q̄re ꝛc. maior ps de se. minor ps q̄ determinata in isto libro sunt virtutes ꝛ opationes q̄ oīo ꝯsiderant gr̄a aīe ꝛc. ¶ Jtē nisi aīa esset hic subiectū ista scia nō esset nobilior alys partibus ꝑhie nālis. ꝯns est falsum. ergo ꝛ añs. falsitas ꝯntis ꝓbať per ꝑhm ꝛ Cōmen. in ꝑncipio huius. cōsequētia ꝓbať ꝑ ꝑhm. q̄ ꝯsiderať corpus aiatū qđ est generabile ꝛ corruptibile cū i libro celi ꝛ mūdi ꝯsideretur etiā corpus aiatū igenerabile ꝛ icorruptibile. s. celeste. ꝛ cū corpus aiatū icorruptibile sit nobilius corruptibili illa scia esset nobilior ista. quare ꝛc. ¶ De q̄one illa sunt opiniones. ⁊ Nā est vna opinio fratris Alberti ꝛ suoꝛ sequaciū q̄ corpus aiatū sit hic subiectū ꝛ videť hoc significare tribus rōnibus. ⁊ Prima hec est. Illud est hic subiectū cuius passiones sunt hic ingsite. sz corpus aiatū est hm̄. quare ꝛc. maior ps. ꝑmo posteriorum. minor patet. q̄ passiones hic inquisite sunt potentie ꝛ operationes que qdē sunt totius cōiuncti. vt dic ꝑhs in ꝓbemio huius. q̄re ꝛc. ¶ Jtē subiectū in ista scientia que est pars scientie naturalis debet esse ps entis mobilis. sz corpus animatum est hm̄. ꝛ nō anima. quare ꝛc. maior patet scō huius. minor de se est euidēs. q̄re ꝛc. ¶ Jtem illud est hic subiectum gratia cuius omnia hic tradita considerant. sed corpus aiatū est hm̄. quare ꝛc. maior de se apparet. minor patet quia omnia determinata sunt potentie ꝛ operationes que habent attributionem ad animā. ꝛ anima ad corpus sicut pars ad suū totum ꝛ nō econuerso. quare ꝛc. Sed salua pace sic dicentium ista opinio videtur esse contra ꝑhm ꝛ Cōmē. in locis predictis. ꝛ ideo ipsā ad presens non credo esse verā. ꝛ ꝓbatio istius opinionis erit ꝓbatio nr̄e pōnis ¶ Aly autem sunt dicētes q̄ scientia de anima est vna cum scientia paruorum naturalium ꝛ q̄ subiectum in tota ista scientia est corpus animatum licet in hac parte non determinetur de corpore animato sed solum de anima. sed in paruis libris incipit determinare de ipso quia sicut in libro ꝑhycorum subiectuz est ens mobile ꝛ de ipso tamen non determinatur per totum. sed solū de ipso a 6⁹ in antea. in quinq; libris prioribus agit de principys corporum sicut materia ꝛ forma ꝛc. sic in tota ista subiectum est corpus animatū. sed de ipso determinatur primo in libris paruis. i toto autem determinatur de principys eius sicut anima ꝛc. ꝛ rationes istius sunt rationes precedentes. Sed licet ista opinio sit apparens ꝛ difficilis ad improbandum tamē sicut credo non est vera cum dicat istam scientiam non esse distinctam a sciētia paruorum naturalium. cū ꝓtrariū appareat per ꝑhm in principio libri de sensu ꝛ sensato. vbi dicit. Que igitur dicta sunt de anima subyciantur. de reliquis autem dicamus. modo non consueuit Aꝛ. dicere q̄ illa que dicuntur in vna parte eiusdem scientie supponantur eis que dicuntur in alia parte eiusdē scientie. quare ꝛc. ¶ Jtem Alexander in commento dicit theoricam de anima esse diuersaz a theorica paruorum librorum. quare ꝛc. ¶ Jtem phs. tertio huius. versus finem illius capituli de mouente. dicit q̄ de primo organo motus considerandum est in cōibus operationibus anime ꝛ corporis. ergo videtur per ipsuz q̄ illa ps sit distincta ab ista. Quod exponens Commen. dicit. in cōibus operationibus anime ꝛ corporis. i. in illa parte scīe naturalis in qua loquitur de istis locutionibus vt de somno ꝛ vigilia. quare ꝛc. ¶ Et ideo dico ad questionem q̄ anima est hic subiectū ꝛ non corpus animatū. qđ ꝓbatur dupliciter. ⁊ Primo sic. Illud qđ est primo notū in scientia ꝛ de quo ꝛ cuius partibus ꝛ passionibus determinatur in scientia est subiectum in illa. sz anima est hm̄. quare ꝛc. maior apparet primo posterioꝛ minor patet discurrendo per librum. quare ꝛc. Et per oppositum cum hic nō determinetur de partibus corporis aīati. ꝛ eadē ē scia totius ꝛ ꝑmaꝛ ptiū. vt ps ꝑmo posterioꝛ. igiť corpus aiatū nō pōt ee hic subm. q̄re ꝛc. ¶ Jtē illud videť esse subiectū in ista scia qđ in sui generalitate diuiditur ꝛ diffinitur. sz anima est hm̄. ꝛ nō corpus animatū. quare ꝛc. maior ꝓbatur. q̄ solum tres precognitiones sūt in sciētia demōstratiua. s. subiectū. passio. ꝛ dignitas. vt patet primo posterioruz. modo dignitas. in sui generalitate non diffinitur nec diuiditur. quia in sua cōmunitate in scientia non consideratur. sz solum quātuz sufficiens est generi subiecto. vt dicitur primo posteriorum. ⁊ Nec etiam passio in sua cōmunitate diffinitur. quia passionis in scientia nō est diffinitio sed solum demonstratio. vt patet per philosophum z⁹ posteriorum. quare ꝛc. minor patet per ꝑhm in toto z⁹. ⁊ Potest etiam ista positio confirmari per auctoritates ꝛ rationes factas in oppositum questionis. quare ꝛc. ¶ Sed est intelligendum q̄ artifex cōsiderans de forma alicuius corporis principaliter debet considerare de illa ꝛ ex consequenti de corpore ꝛ materia que subycitur tali forme. vt patet z⁹ physicoruz vniuersaliter. ꝛ in z⁹ huius. specialiter. vbi philosophus increpat antiquos adaptantes animam corpori nihil diffinientes in quo ꝛ in quali debet esse. quare ꝛc. ¶ Ad rationes factas in oppositum. Ad primā cum dicitur subiectū ꝛc. dico q̄ verum est vel vnius rationis vniuoce vel analogice. ꝛ cum dicitur anima ꝛc. dico q̄ verum est vniuoce. tamen bene est vnius analogice. cum per prius dicatur de rationali q̄ de alys. quare ꝛc. ¶ Ad aliam cuz dicitur subiectum debet ꝛc. dico q̄ verum est subiectiuas ꝛ non alias necessario. vt credo. ꝛ cum diciť aia ꝛc. nego. ꝛ cū ꝓbať. q̄ nō hz partes q̄titatiuas qꝛ tūc esset quāta. dico q̄ veꝛ ē de rōali. de alys aūt nō est veꝛ ad minus ꝑ accīs. ꝛ cū dr̄ nec cēntiales. dico q̄ veꝛ est de vegetatiua ꝛ sēsitiua nō tñ de rōali q̄ ē cōposita ex ītellectu possibili ꝛ agēte. vt ꝑ Cōmē. ps. 3⁹ huius. ꝛ iz⁹ metaphy. q̄re ꝛc. ¶ Ad aliā subiectū dz cē ꝛc. dico q̄ veꝛ est inter appropriata scientie ꝛ nō simpliciter. qꝛ tunc ens esset subiectū in omni sciētia cū sit primo notum simplr̄ qđ ē falsū. ꝛ cū dr̄ aia nō est hm̄. sed corpus aiatū dico q̄ corpus aiatū nō appropať isti scīe. sed ꝯsiderať ēt i scīa paruoꝛ nāliuz. ꝛ iō nō valet. ꝛ est sile de ℔ sicut

de secūdis itentiōibus cōsideratis i logica ⁊ rebus eis subiectis. qz res sūt notiores nobis q̄z itentiões cū noticia itentionū sumaī a rebus. vt dicit Simplicius i p̄dicamētis. qz tñ res nō appropānt logice. iō nō dicunt subiectum in logica. sed magis intentiones. quare ⁊c.

¶ Ad aliaz cum dicitur subiectuz in scientia ⁊c. dr̄ ꝺcendo ⁊c. ⁊ cū dicit aīa nō est hȝ. dico ꝙ licet passiones aīe vt sūt vtutes ⁊ opatiões absolute ꝺsiderate nō appropriant sibi. vt tñ ꝺsiderate sūt i ista scia sibi appropānt. qz ista i ista scia ꝺsiderant vt bñt ortū ab aliq̄ pncipio. ⁊ isto modo nō appropriant corpori aīato sz aīe ⁊c.

¶ Tūc ad rōnes alterius opi. ¶ Ad pmā. qz id ⁊c. dico ꝙ verū est sub illa rōne sub qua ꝺsiderat in scia. Cū dr̄ corpus ⁊c. dico ꝙ passiones ingsite hic absolute ꝺsiderate sunt corporis aīati. ꝺsiderate tñ vt pncipal'r ortūtur ab aliquo sunt ipius aīe. q̄re ⁊c. ¶ Ad aliā. subm in ista scia ⁊c. ꝺcedo. Et cū dr̄. aīa nō ē hȝ. dico ꝙ verū est subiectiua. bñ tñ ē ps eēntialis. ⁊ istud sufficit sicut subiectū in logica ē modus sciēdi. ⁊ tñ in li⁹ p̄dicamētorū subm nō ē ps subiua modi sciēdi. s. dicibile icōplexū. sz solū ps itelligibil'. q̄re ⁊c. ¶ Ad aliā. illō ē bic subm ⁊c. ista posset negari. ꝺcedatur tñ ad pñs. Et cū dr̄ corpus aīatū ⁊c. dico ꝙ falsum est. īmo aīa.

¶ Questio. IIII.

q Verī ꝺnter i spāli. ⁊ pmo. Utrū scie speculatiue sint de numero bonorum honorabiliū. Et p̄ arguit ꝙ nō sint de numero bonoz sic. qz bonū ⁊ malū sūt i rebus. sz scie speculatiue nō sunt in rebus. sed i intellectu. q̄re ⁊c. maior appz 6⁰ metaph̄. minor pz. 6⁰ ethicorum. q̄re ⁊c. ¶ Itez si scie speculatiue essent de numero bonoz. tunc maxie scie essent maxie bone. ꝺñs ē falsum. ꝙ ⁊ añs. falsitas ꝺñtis apparz. qz maxie scie sūt scie mathematice. vt dic Cōmen ⁊⁰ metaph̄. sed iste ñ sunt bōe cuz i mathematicis ñ sint finis neq̄ bonū neq̄ efficiēs. vt dicunt Cōmen. ⁊ phs. 3⁰ metaph. sed ꝺña pz. qz sicut simpl'r ad simpl'r ⁊ magis ad magis ⁊ maxie ad maxime. vt dicit phs. 2⁰ thopicorum. q̄re ⁊c. ¶ Itez qō augmentat malitiā ñ ē ō numero bonorum. sed scie speculatiue sunt hȝ. q̄re ⁊c. maior ō se pz. ⁊ minor p phm pmo politice. dicentē. ꝙ seuissimuz est i iusticia ferens arma. s. sciam ⁊ pruden tiā. q̄re ⁊c. ¶ Itē quod ꝓhibet i politia bene ordinata nō est de numero bonorum. sed aliq̄ scie speculatie sunt hȝ. q̄re ⁊c. maior pz. qz finis politie est bonuz. vt dicit Cōmē. 2⁰ metaph̄. maior pz p phz ⁊ Eustratiū pmo ethicorum. q̄re ⁊c. ¶ Itē quod ordiat ad maluz finez nō est de numero bonoz. sz aliq̄ scie speculatie sūt hȝ. q̄re ⁊c. maior apparet p Boe. 2⁰ thopicorum suorum dicentē eius finis malus est ipm q̄q̄z maluz est. minor pz. qz scia sophistica est speculatiua ⁊ ordiat ad maluz. qz ad decipere. quare ⁊c. ¶ Deide arguit ꝙ nō sit de numero bonorum honorabiliuz. qz bonum honorabile est ꝓpter se. sed scie speculatiue ñ sunt ꝓpter se. q̄re ⁊c. maior appz pmo ethicorū. mior appz p Algazelē pmo sue metaph̄. dicentez ꝙ oēs scie ordinant ad metaphysicā q̄re ⁊c. ¶ Item bonuz vtile nō est bonum honorabile. sed scia speculatiua est hȝ. q̄re ⁊c. maior appz pmo ethicorum. minor pz. qz ista scia est ps scie speculatiue. vt pz. 6⁰ metaph̄. sed ipa est vtilis. vt pz i ꝓhemio. q̄re ⁊c. ¶ Oppositum pz p phz i littera ⁊ Cōmē. Et pbat qz ens ⁊ bonū ꝛuertunt. sed scie speculatie sunt de numero bonorum entiuz. q̄re ⁊c. maior patet pmo ethicorum. minor pz p Cōmē. 3⁰ huius. ¶ Ad euidentiā q̄stiōis est sciendum ꝙ de numero sciarum q̄dā sunt speculatiue. q̄dā practice Et iste adiuicē differūt penes tria. ¶ Primo. n. differunt penes māz de q̄ sunt qz p̄ctice sūt de rebus opatis a nobis. ⁊ maxie p intellectū practicuz. sz speculatiue sunt vl' de rebus opatis a natura a nobis soluz speculabilibus: vel de operatis a nobis p intellectuz speculatiuū. quod dico ꝓpter istā sciam i 3⁰ huius. q̄ ꝺsiderat de operatōibus itellectus ⁊ itellectis speculatis q̄ redacta sunt ad nostrā volūtatē. vt dicit Cōmen. 3⁰ huius. ¶ 2⁰ differūt penes fines ad q̄s sunt. qz finis scie p̄ctice est opus. sed speculatiue est veritas vt dicit phūs 2⁰ metaphy. ¶ 3⁰ differūt penes subiecta i q̄bus sunt. qz scie speculatiue sūt i itellectu speculatiuo. practice vero in itellectu practico. sz etiā sz aliq̄s scie p̄ctice sint i speculatiuo. Quid tñ sit sup B tenēdū ad pñs ñ discutio. p qd etiā iste scie essentialibus distinguant vel p māz ⁊ obiectū de quo sunt vel penes finē ad pñs nō determino. qz de hoc est plurima difficultas. ¶ 2⁰ nōndū est ꝙ bonū ē duplex qz qōdā ē bonū laudabile vl' vtile aliud ē bonū honorabile. ⁊ isto⁹ est talis dr̄ia. qz bonuz laudabile vel vtile est bonū ad aliud ordinatū tāq̄z ad finē. sic laudamus equū q̄ suauiter defert ascensorē. sed bonū honorabile est ꝓpter se ⁊ nō ꝓpter aliud. ⁊ ꝓpter hoc deum nō laudamus sed honoramus sicut dicit phs pmo ethicorum. q̄re ⁊c. ¶ Hoc viso dico ad qōnē duo. pmo ꝙ oīs scia ē de numero bonoz. 2⁰ ꝙ est de numero bonoz honorabiliū. Primū ꝓbo dupliciter. pmo sic. Illud est de numero bonoz quod est pfectio itellectus. sed oīs sciētia est hȝ. q̄re ⁊c. maior apparet. qz finis ⁊ pfectio sunt idez vt dicit Cōmen. 2⁰ huius. ⁊ ꝓbat qz pfectio vel ē pma ⁊ sic est idē qō forma. ⁊ p ꝺñs finis generatiōis vel secūda. ⁊ sic ē idez qō opatio. ⁊ ps ꝺñs idē quod finis rei generate. vt dicit Cōmen. 2⁰ phycorum. minor ꝓbat. quia illud est pfectō itellectus qō itellectus hñs ē pfectus. sz scia speculatiua est hȝ. vt dicit Cōmen. 3. huius dicēs ꝙ cū itellectus nālis fuerit pfectus p oēs scias speculatiuas ꝺiunget ei intellectus agens vt forma. quare ⁊c. ¶ Itē dic i plogo octaui phycorum. ꝙ homo dr̄ equiuoce de boie ignorāte ⁊ boie pfcō p scias speculatias. q̄re ⁊c. ¶ Item id est de numero bonoz quod est natural'r ab aliquo appetibile. sed omnis sciētia speculatiua est hȝ. quare ⁊c. maior apparet. quia sicut dicit cōmen. primo physicorum. duplex est appetitus. naturalis ⁊ animalis. differunt autem quia animalis consequitur cognitionē ipsius animalis in qua quidem potest decipi. ⁊ ideo quod appetitur tali appetitu non oportet semper esse bonum verum. sed potest esse bonum apparens. vt dicit phs tertio huius. ⁊ in libro de motibus aialiuz. sz appetitus nālis ꝺsegr̄ nāz q̄ qdē lz nō cognoscat dirigitur tñ a cognoscēte. i quo qdē nō cadit error nec̄z deceptio. s. deo ⁊ itelligentiis. vt dicit cōmē. iz. metaphy. ⁊ iō qō ē appetibile appetitu nāli de necessitate ē bonū. mior pz p phm i ꝓhemio metaph̄. Omnes hoīes natura scire desiderāt. ¶ 2ᵐ. ꝓbat qz ille scie sūt de numero bonoz honorabiliū q̄ appetunt ꝓpter se ⁊ nō ꝓpter vtilitatē extrinsecā. sed scie speculatiue sūt hȝ. q̄re ⁊c. maiō pz primo eth̄. ⁊ ex iā dictis. minor pz p phm i ꝓhemio metaphy. dicentē ꝙ iuentis oībus artibus q̄ sūt ad voluptatē ⁊ introductionē gens sacerdotū apud egyptum pmo vacare dimissa ē. q̄re ⁊c. Est tñ itelligendū ꝙ licet oēs scie speculatiue sint de numero bonorū honorabiliū vna tñ excedit aliā i nobilitate ⁊ honorabilitate. qz licet omnes alie speculatiue scie sint nobiles i se. tamē metaphysica est nobilior ⁊ dignior oībus aliis. vt dicit phs i ꝓhemio metaph̄. q̄re ⁊c. ¶ Per hoc ad rationes Ad primā q̄n dr̄ bonū ⁊ malū ⁊c. alig sic dicūt ꝙ verus

ēñ absolute sz i ordine ad appetitū. ⁊ cū dr̄ scia ⁊c. dicūt
q verū ē formalr̄ sūttn i rebus efficiue. vt dicit cōmē. 3.
huius. q̄re ⁊c. q̄re rō nō valet. Sed ista dicta nō soluūt
rōnem. primo ñ quod dicūt i maiori. nā capiendo maio
rē vt ipi ꝓcedūt sumendo sub ipa minore adhuc sequit̄
ꝓclusio. q̄re ⁊c. sicut vbi gra bonū ⁊ malū sūt i rebus in
ordie ad appetitū. sed scie speculatiue nō sūt i rebus in
ordie ad appetitū. q̄re ⁊c. Iterum quod dicūt i minori
nō soluit. q⁊ cū dicimus q bonū ⁊ malū sūt i rebus. nos
logmur de esse i aliquo formaliter sed scientie specula
tiue non sunt in rebus formaliter. q̄re adhuc sequitur
ꝓclusio. q̄re ⁊c. ¶ Aly dicūt q aīa pōt capi dupl'r. Uno
mō. vt ē q̄dā nālis forma. ⁊ sic ē vera res. ⁊ quod sic ē in
ipa pōt eē bonū ⁊ malū. Alio mō. vt ē cognoscens. ⁊ vt
sic quod ē i ipa nō ē bonū vel malū. sed verū vel falsū
mō scie sunt in aīa primo mō. q̄re ⁊c. ¶ Sed istud non
valet. q⁊ scie si essent i aīa vt ē q̄dā forma nālis. tūc scie
possent esse i q̄cūq forma nāli. quod ē falsū. ¶ Itē scia
ē habitus verus. vt pz. 6. ethico. ⁊ iō sub illa rōe dz eē in
aīa sub q̄ verū vel falsū. sed verū ⁊ falsū sūt i aīa vt co/
gnoscens ꝟz ipos ⁊c. ¶ Aly dicūt aliter. s. q res pōt capi
dupliciter. Uno mō ꝓprie ꝟm famositatē vocabuli. ⁊
isto mō dr̄ ō rebus corporalibus. Alio mō large magis
⁊ isto mō ñ solū dr̄ de rebus corporalibus sed ⁊ corpora
libus sicut sūt res aīe. mō dicūt q bonū ⁊ malū sunt in
rebus. 2° mō ⁊ ñ ꝓmo modo. q̄re ⁊c. ¶ Sed istud dictū
nō valet q⁊ sic exponere auctoritatē phi est ire exp̄sse
ꝫ auctoritatem phi. 6. metaph. phs. n. vult pōere dr̄ia3
iter bonū ⁊ malū ⁊ verū ⁊ falsū. ⁊ dicit q bonū ⁊ malū
sunt i rebus. ⁊ verū ⁊ falsū i aīa. modo si accipet ibi res
vt se extenderent ad res aīe certū ē q vez ⁊ falsū eēnt
in rebus. q̄re nō differrēt. iō ⁊c. ¶ Etiā istud ē ꝫ intentio
nem cōmen. ibidez dicentis q nā ꝓmoz oppositoz
itellectus. s. vi ⁊ falsi ñ ē nā ꝓmoz oppositoz exaīam
. s. boni ⁊ mali. ⁊ verū. n. ⁊ falsū sunt i cognitōe ⁊ bonū ⁊
malū in nā. q̄re ⁊c. ¶ Et iō dico alr̄ cū dr̄ bonū ⁊c. dico
q vez est q̄tū ad bonū ꝓprie ⁊ secundū famositatem
vocabuli qō ē bonū nāle. q⁊ bonū dr̄ eq̄liter enti ꝓmo
ethicoz. ⁊ cū dr̄ scie nō sunt i rebus dico q minor non
debet sic sumi si ꝓclusio debet seq. q⁊ bonū ⁊ malū sunt
i rebus formalr̄. sed dato q aligd nō sit i rebus tāqnā
aligd formaliter denoians dūmō sit res i se adhuc pōt
esse bonū. sed debet sic sumi scie speculatiue ñ sunt res
q⁊ verū ē exaīam. ⁊ iō nō sunt bone accipiendo bonum
ꝟm famositatē vocabuli. accipiendo tñ bonū secundū
rei veritatē bñ sūt bone. sicut bona aīe sūt verius bona
q̄z bona corporis vel fortūe. vt dicit phs ꝓmo ethicoz
Et pōt dici q scie speculatiue sūt res q⁊ sūt vnū entiū i
mūdo ut dicit cōmē. 3. de aīa. q̄re ⁊c. ¶ Ad aliā si scie spe
culatiue ⁊c. ꝓcedo. ⁊ cū dr̄ hoc ē falsū nego. ⁊ cū pbar̄
q⁊ scie mathematice sūt maxime scie. dico q verum ē
quātū ad certitudinē ōmōstratōis quo ad nos. ⁊ sic in/
tellexit cōmē. 2. metaphy. ꝫz simpl'r quātū ad nobilita
tē subiecti ⁊ quantum ad certitudinē ōmōstratōis sim
pl'r nō est vez. imo metaphysica q̄ est de substātys se/
patis quātū ad subiectū hz demōstratōes certissimas
simpl'r cū ipsa ꝓsideret vltimū ꝓpter qd simpl'r. vt pz
in phēio metaphy. ⁊ sic ista scia est maioz scia alys scie
tys. Et pōt dici cū dr̄ q tales nō sūt bone q⁊ in mathe/
maticis ⁊c. dicunt qdā q bonū ⁊ finis sunt idē. ⁊ iō du/
plex ē bonum sicut duplex est finis. quoddam acquisi
tum per motum. ⁊ tale non est in mathematicis q⁊ ab/
strahunt a motu. aliud est bonum quod p̄exīstit mo/
tui ⁊ nō acqsitū p motū. ⁊ tale est in mathematicis. sed
istud nō valet. q⁊ si i mathematicis est tale bonuz vel
finis tūc i mathematicis deberet esse demōstratio p
tale bonū vel finē. sed ꝟ est falsū. q̄re ⁊c. falsitas ꝓñtis
est nō p phm 3°. metaph. ⁊ Cōmen. ꝓña pz. q⁊ demōstra
tio est coz quoz est altera cā. vt pz 2°. posterioz. ⁊c. ⁊ pz
i simili. q⁊ i sepatis a mā nō est finis acqsitus p motum
sed solū p̄exīstens motui. vt dicit phs. 12° metaph. ⁊ tñ
fit demōstratio p talē vnū finez. vñ Aris. 12° metaphy.
p talē finez demōstrat q vnus ē ꝓnceps. cū dic. ētia no
lūt dispōi male nec bonū pluralitas ꝓncipatuū. vnus
ergo ꝓnceps. vñ etiā Cōmen. ꝓmo phycoz. scia diuina
demōstrat p tres cās. s. formā. efficiens. ⁊ finez. ḡ eodē
mō si i mathematicis esset tale bonū vel finis demon
stratio fieret p ipm. qō ē falsū. q̄re ⁊c. ⁊ iō dico aliter cū
dr̄ q i mathematicis nō est bonū ⁊c. Dico q p li mathe
maticis pñt itelligi entia mathematica. ⁊ sic est veruz.
alio mō p li mathematicis pñt itelligi scie mathemati
ce. ⁊ de talibus nō itellexit phs. q̄re ⁊c. ¶ Ad aliā quod
augmētat ⁊c. dico q vez ē si faciat ꝟ p se. si tñ p accñs
nō oz. ⁊ cū dr̄ scie sunt hs. dico qō veruz ē p accñs ꝓpter
ꝓximitatē appetitus sensitiui sed p se nō est vez q⁊ tales
sunt i itellectu ⁊ rōe. rō aūt semp deꝑcaī ad optia ꝓmo
ethicoz. q̄re ⁊c. ¶ Ad aliā quod ꝓhibeī ⁊c. dico q ꝟ ve
ruz est si hoc est p se. si vo p accidens nō oz. ⁊ cum dicīt
aliq̄ scie speculatiue ⁊c. dico q vez est sed nō est ꝓpter
malū q sit i ipis p se. ꝫz p accñs. s. ꝓpter ꝓximuz appetitū
male vtentē. q̄re ⁊c. Uel possumus dicere q ñ sunt scie
q⁊ nō tradunt̄ p modum sciendi. q̄re ⁊c. ¶ Ad aliā quod
ordiaī ⁊c. dico q vez ē si est p se. si tñ p accñs nō oz. ⁊ cū
dr̄ sophistica ⁊c. dico ꝟm Alexādr q sophistica ordina
tur p se ad bonuz. s. ad euitādā deceptionē. sed p accñs
per ipsā pōt fieri deceptio. Uel pōt dici q sophistica ñ
est scia speculatiua q⁊ est ps logice q̄ nō est speculatiua
nec practica sed organica. q̄re ⁊c. ¶ Ad alias rōes p q̄s
pbaī q scie speculatie ñ sunt de numero honorabiliū.
¶ Ad ꝓmā cum dr̄ bonuz honorabile ⁊c. vez est. ⁊ cuz
dr̄ scie ⁊c. dico q aligd q̄ri ⁊ appeti ꝓpter altez pōt eē
dupliciter. Uno mō sic q p se nō q̄rit̄ nec appetit̄. sed
tale nō est honorabile. Alio mō aligd q̄rit̄ ꝓpter altez
sic q dato q illud nō eēt q̄rer̄ ⁊ appetere. ⁊ tale bñ
est honorabile. mō scie speculatie sunt hs. q̄re ⁊c. ¶ Ad
aliā bonuz vtile ⁊c. dicendū sicut dicit Auic. i ꝓmo tra
ctatu sue metaphy. q duplex est vtilitas. q̄dā fruilis. ⁊
qō tali vtilitate est vtile nō est honorabile. alia est vti/
litas p̄ncipalitatis q̄ idē ē qō pfectio. ⁊ qō tali vtilitate
est vtile vl' pficuū est honorabile. ⁊ cū dr̄ scie ⁊c. dico q
vez ē 2°. ⁊ nō ꝓmo modo. q̄re ⁊c. ¶ Questio. V.

c Onsequenter q̄ritur. Utrū ista scia
sit vtilis ad alias scias
Et videī q nō. q⁊ illa scia q̄ ē speculatiua nō
est vtilis ad alias scias. sed ista est hs. q̄re ⁊c. maioz ap/
paret. q⁊ scia speculatiua q̄rit̄ ꝓpter se ⁊ ñ ꝓpter aliud
vt dicit phs i ꝓhemio metaph. minoz patz dupliciter
ꝓmo q⁊ totū ⁊ ps sunt eiusdē rōnis. vt dicit phs 4°.
phyco. ⁊ ꝓmo celi et mundi. modo scientia naturalis
est speculatiua. vt dicit phs. 6. metaph. ⁊ ista est ps scie
nālis. vt dicit Auic. 6. nāliū. ⁊ Cōmē. i ꝓhemio. q̄re ⁊c.
¶ 2° q⁊ illa scia est speculatiua cuius finis est veritas.
vt pz 2°. metaph. finis aūt istius scie est veritas ⁊ non
opus. q̄re ⁊c. ¶ Itē illa scia q̄ est nobilis ⁊ honorabilis
nō est vtilis. sed ista est hs. q̄re ⁊c. maioz pz. q⁊ bonum
vtile ⁊ honorabile ex opposito adinūicē distinguūtur
vt patet hic per Albertum ⁊ Enstratium ꝓmo ethic.
minoz pz per philosophū in littera. quare ⁊c. ¶ Itez si

scia de aīa esset vtilis ad alias scias. tūc omnes alie scie essent insufficientes. ꝟñs est falsuz. ergo ⁊ añs. falsitas cōsequētis declarat. q2 pfectū ⁊ sufficiens sūt idē ꝑmo eth. scie aūt alie sunt pfecte cū ꝼm ipsas dicat aligs pfectus. vt ꝓz per ꝓbm 6°. metaph. ca°. de pfecto. ꝟsequntia ꝓz q2 illud nō est sufficiens sed isufficiens qō alio indiget. mō sic est de alys sciētys si ista scia esset vtilis ad ipas. q̄re ⁊c. ¶ Jtē si ista scia eēt vtilis ad alias scias. tūc cōtingeret demātez descendere de genere in genus. cōsequēs est falsuz. ergo ⁊ añs. falsitas ꝟsequētis appz ꝑmo posterioꝛ. ꝟsequētia declarat. q2 si esset vtilis ad alias scientias cū scia sit habitus ꝟclonis ōmonstrate in qua ꝓbat sua passio de subiecto. tunc de suo genere descenderet ad demōstrādū passiones in alys qō erat declarādū. ¶ Jtē illa scia q̄ q̄rit ꝑpter se nō ē vtilis ad alias scias. sed ista ē hȝ. quare ⁊c. maioꝛ appz. q2 bonuz vtile q̄rit ꝑpter aliud ⁊ nō ꝑpter se. vt dictū ē ꝑus. minoꝛ ꝓz de se. nō. n. q̄rit ꝑpter aliquā vtilitatē extrinsecā. quare ⁊c. ¶ Oppositū ꝓz ꝑ Aris. Themistiū. cōmē. ⁊ Auicē. ¶ Ad euidētiā. q. sciēdū ē q̄ vtile denomiatiue dr̄ ab vtilitate. ⁊ ideo q̄t modis dr̄ vtilitas tot ⁊ vtile. Utilitas aūt dr̄ dupliciter. vt dicit Auicen. ꝑ. tractatu sue metaphysice. Uno mō ꝓꝛprie ⁊ ē vtilitas seruilis ⁊ vtile tali vtilitate nō q̄rit ꝑpter se ꝛz ꝑpter aliō ⁊ bonū suū ē bonū alterius. ⁊ sic seruus ē vtilis dño. vt dicit Aris. ꝑ. politice ⁊ iconomice. q̄ seruus ē ⁊ organū aīatuz dñi sui. Alio mō dr̄ vtilitas minus ꝑpꝛie ⁊ magis large ⁊ ē vtilitas ꝑncipalitatis. ſ. vt oē id dicat vtile tali vtilitate qō est ꝑficuū. ⁊ isto mō pōt dñs seruo eē vtilis vel ꝑficuus q2 ipz regit ⁊ gubernat. ¶ His visis dico ad. q. duo. Primo q̄ ista scia ñ est vtilis ad alias ꝑmo modo Scō q̄ ē vtilis z°. mō. Primū declarat. q2 illa scia q̄ ē speculatiua nō ē vtilis ad alias scias ꝑmo mō vtilitat. ꝛz ista ē hȝ. q̄re ⁊c. maioꝛ ⁊ minoꝛ declarate sunt i argundo. quare ⁊c ¶ Jtē scia q̄ ē honorabilis nō est vtilis ꝑmo mō. sed ista ē hȝ. q̄re ⁊c. maioꝛ et minoꝛ ēt patent supius. q̄re ⁊c. ¶ Scōm declarat sic. illa scia ē vtilis ad alias z°. mō vtilitatis q̄ plurimis scientyz tradit plura ꝑncipia. ꝛz ista ē hȝ. q̄re ⁊c. maioꝛ appz. q2 scia habet ꝑ ꝑncipia primo. posterioꝛ. minoꝛ ꝓz ꝑ cōmen. i isto ꝓbemio dicentē. sicut moralis suscipit ab hac scia vltimuz finē hois ꝼm q̄ hō ⁊ sciam sue substātie: diuinus etiam suscipit ab hac scia vltimū finē hois ꝼm substantiā sui subiecti q̄ sit. q̄re ⁊c. ¶ Jtē illa scia ē vtilis ad alias scias q̄ facit cōfirmationez i primis ꝑncipys. sed ista est hȝ. quare ⁊c. maioꝛ appz q2 cognitio ꝑmoꝛ principioꝛ ē necessaria ad scias cū sine ipis sit ipossibile ꝓbari. vt dicit cōmen. 4°. metaph. minoꝛ ꝓz. q2 cognitio alicuius per suā cām ē magis firma q̄z cognitio sine cā tm̄. vt dicit cōmen. in isto ꝓbemio. ista aūt scia tradit cognitionez cāꝛ primoꝛ principioꝛ. ſ. itellectus possibilis ⁊ agētis ⁊ intentionū imaginataꝛ. q̄ oia sūt cāe ipsoꝛ. vt ꝓz per ꝓbm ⁊ cōmen. z°. ⁊ 3°. huius. quare ⁊c. hoc etiaz ꝓz rōibus Alberti. Primo sic. cognitio subiecti ē vtilis ad cognitionē accidētis. sed ista scia ē cognitio subiecti oīuz scīaꝛ. quare ⁊c. maioꝛ appz. 7°. metaph. minoꝛ ꝓz ꝑ cōmen. 3°. huius. q̄re ⁊c. ¶ Jtē scia illius qō ē metrū ⁊ mēsura oīuz itelligibiliū ē vtilis ad alias scias. ꝛz ista ē hȝ. quare ⁊c. maioꝛ apparet. q2 qō ē mensura ⁊ metꝛ i aliq̄ genere ē ꝓncipiū cognoscendi ea q̄ sunt i illo genere. vt ꝓz. io°. metaph. minoꝛ ꝓz. q2 ista scia ē scia itellectus agē tis. itellectus aūt agens ē metꝛ ⁊ mensura oīuz itelligibiliū. q2 id dr̄ magis itelligibile qō ē magis receptibile illius lucis. ⁊ illud ē minus qō ē minus. vt dicit Lincōi ensis ꝑmo. posterioꝛ. q̄re ⁊c. ⁊ hoc ēt ꝓz auctoꝛitatibus ⁊ ꝑmo. cōmen. dicentis i isto ꝓbemio. q̄ iuuamentum istius scie ad alias ē ꝼm tres modos. q̄ꝛ vnus ē ꝼm q̄ ē ps istius scie quā dispositionē hz cū scia näli. alius ē ꝼz q̄ dat pluribus scientys plura ꝑncipia vt morali ⁊ diuine. tertiū ē cōe ꝼm q̄ facit cōfirmationez i ꝑmis ꝓꝛncipys ⁊ ꝓpositōibus. quā dispositionē cū oībus scientys hz. q̄re ⁊c. Hoc etiā dicit ꝟ Themistius i cōmēto dicēs Si gdē de aliquo alio addiscimus vītatez ñ erit nobis veritas hec ad alia ꝑmotiua. si vero ad aliquā veritatē de aīa intellexerimus valde magnū itroductoꝛiū erit nobis ad omnez veritatē. ⁊ subdit. ad omnes. n. partes ꝓbie ifignes dat occasiones. q̄ꝫtū ad ꝓacticas gdez. q2 virtutes ⁊ opatiōes sic vtiq̄ facilius istruemur istius si substātiā ꝑus didicerimus. ad speculationem aūt de nā. q2 finis ⁊ ꝑncipiū omnis motus ē aīa. forte gdē ⁊ in oībus coꝛporibus. maxime aūt i his q̄ aīaliū ⁊ plātaꝛ. ⁊ subdit. Aia gdez ñ cognoscens seipsā digna fide. ⁊ de aliis nota ⁊ de se decepta. de quo vtiq̄ alio cōscia puta bit. ⁊ q̄si dicat de nullo. ⁊ subdit. opꝛtunitas. n. tāta ē ꝓpositē speculatōis. attñ ñ facillimū ē opus. appz igit q̄ ista scīa ē vtilis. q̄re ⁊c. ¶ Sz circa alias ꝑmas rationes scōi mēbꝛi q̄ sunt cōmen. sūt dubia. Primo circa illud qō dr̄ i ꝓꝛia. q̄ moralis suscipit ab hac scia vltimuz finē hois ꝼz q̄ hō. q2 finis hois quē suscipit moralis ab ista scīa ē q cōsistit i cōiūctione itellectus agētis cū itellectu possibili. sicut dicit cōmen. 3. huius. ꝛz iste finis non est hois ꝼm q̄ hō. qō. n. ineſt hōi ꝼm q̄ hō ꝛest hōi ꝼz q̄ ipm. sed qō ꝛest hōi ꝼm q̄ ipm ꝛest hōi semp ⁊ vl̄iter. vt ꝓz ꝑmo posterioꝛ. sed iste finis non ꝛest hōi vniuersal̄r vt de se ꝓz. nec ineſt semp alicui sed solū i fine vite. vt dicit cōmen. z. huius. ⁊ Ari. z. ō aīa. dicens. q̄ pluri tpi pficit anima i ignoꝛātia q̄z scia. q̄re ⁊c. ¶ Aliud dubiuz ē circa secūdā rōnez i q̄ dicit q̄ hec scia tradit cognitionē cāꝛ ꝑmoꝛ ꝓꝛincipioꝛ. ga si ꝑma ꝓꝛincipia haberent cās iā essent demōstrabilia. ꝟñs ē falsū. ergo ⁊ añs. falsitas ꝟñtis ē nota ꝑmo posterioꝛ. ⁊. 4. metaph. ꝟña ꝓz. q2 demōstratio ē eoꝛ quoꝛuz ē altera cā. vt ꝓz. z. posterioꝛū. q̄re ⁊c. ¶ Ad euidētiā ꝑmi dubij sciendū ē scōm q̄ dicit cōmen. in ꝓlogo ꝑmi ꝓbycoꝛū. q̄ hō dr̄ eq̄uoce de hoīe pfecto ꝑ scias speculatiuas ⁊ de aliis hoīibus Aliud ē q̄ reduplicatio semp cadit sup formalius ⁊ ꝓncipalius. vt dicit ꝓbs ꝑmo ꝓꝛioꝛū. mō dico q̄ si itelligamus ꝑ vltimū finē hois illā cōiūctionē itellectus agētis cū itellectu possibili deberet sic expōi q̄ iste ē finis hois ꝛz q̄ hō. i. finis hois q ē pfcūs ꝑ scias. q2 hō ꝑncipalius dr̄ de hoīe pfcō ꝑ scias speculatiuas. vt ꝓz ex ꝑmo ꝑsuppositō. ⁊ iō hec reduplicatio ꝼm q̄ hō dz cadere s ipz. vt ꝓz ex. z. ꝑsuppositō. ⁊ sic iste finis ꝛest vl̄iter quia cuilibz pfcō ꝑ tales scias ⁊ semp. q2 i q̄cūq̄ tpe vt pfcūs q̄re ⁊c. Alio mō possumus dicere q̄ ꝑ talē finē itelligit speculationē i q̄ cōsistit felicitas. vt ꝓz ꝓbm. x. ethicorū dicētē. Alioꝛ. n. aīaliū nullū felix ē q2 nequaq̄z ꝓticipat speculatōe. iquātū. n. ꝓtēdit speculari ⁊ felicitas. ⁊ q̄bus magis ꝛest speculari ⁊ felices eē. ū ꝛz accidēs ꝛz ꝛz speculatōez. mō iste finis ꝛest semp ⁊ vl̄iter. q̄busdā tñ ꝛest maxie. ſ. pfectis ꝑ scias speculatiuas. q̄busdā mius. ſ. pfectis ꝑ aliq̄s. q̄busdā minie. ſ. pfcis ꝑ itellecta mālia a q̄bus denudāt. sicut eē deoꝛsū ē finis grauis ꝛz q̄ graue. Iste tñ q̄busdā grauibus maxie ꝛest sicut exñtibus ꝓpe cētrū q̄busdā mius sic exñtibus in medio iter cētꝛ ⁊ supficiē. q̄busdā vo mime sic exñtibus i supficie. q̄re ⁊c. ¶ Ad aliud dico q̄ ꝑma ꝓncipia sunt cōceptus cōplexi. cū veritas sequit cōpositionez. vt patz primo

periarmenias. isti aũt cõceptus possunt cõsiderari dupliciter. Uno mõ secundũ q̃ sunt quedaz similitudies rex extra animã exñtiũ. Alio mõ vt sunt quedã specu labilia in se. ꝛ istã distinctionez ponit Ax. i entibus aie in li⁹ de memoria. ꝛ ipaz inuit ꝓmen. vt credo. 3⁹ huius cũ dicit. q̃ entia speculabilia habent duplex subiectuz vnũ ꝑ quod sũt vnũ entiuz i mundo. ꝛ isto mõ ꝓsiderãt vt quoddã speculũ. aliud ꝑ qõ sunt necessaria ꝛ isto mõ cõsiderãt vt similitudies. ꝛ talibus entibus vno istoꝝ modoꝝ debent aliq̃ que nõ debent eis ſm aliũ moduz ꝓsideratis. vt pz ꝑ phm i li⁹ de memoria. mõ dico q̃ si isti p̃mi ꝓceptus cõplexi cõsiderant vt sunt q̃dã specu labilia. sic ēt sunt i itellectu possibili vt i subiecto. ꝛ cãe ixñtie ipsoꝝ i ipso sunt itellectus agens ꝛ itentiones imaginate. ꝛ qm̃ demõstratio est eoꝝ quoꝝ sue exñtie i alio est altera cãiõ ista vt sic p̃t demonstrari. ꝛ sic de istis nõ itellexit phs. 4⁹ metaph. ꝛ p̃mo posterioruz. si aũt cõsiderant vt similitudines rex extra aiam existẽtiũ. qz vt sic sunt repsentãtes res q̃ruz existentie vnius i alia nõ est altera cã. iõ vt sic ista nõ possũt demõstrari ꝛ sic de ipsis intellexit phs i locis. q̃re ꝛc. ¶ Per hoc ad rõnes ¶ Ad pzimã cũ dicit scia speculatiua ꝛc. dico q̃ veruz est q̃ nõ est vtilis vtilitate p̃mo mõ dicta. benetñ põt eẽ vtilis vtilitate 2⁹ mõ dicta. q̃re ꝛc. ¶ Ad aliã illa scia que ꝛc. veruz est vtilis p̃mo mõ. sed 2⁹ mõ non oz credere. quare ꝛc. ¶ Ad aliã. si ista scia ꝛc. dico q̃ sufficiens sicut ꝛ perfectibile est duplex. quoddaz est sufficiens simpliciter. aliud est sufficiens in genere. modo dico q̃ bñ segtur nulla aliaꝝ est sufficiens simpliciter qz tale est vnũ soluz. ſ. deus. ꝛ tale nullo alio idiget. tñ vnaquecz aliaꝝ est sufficiens in genere. ꝛ istud sufficit. ꝛ tale põt idigere alio ꝛc. ¶ Ad aliã si ista scia ꝛc. dico q̃ vnã scientiã esse vtilez ad aliã põt itelligi dupliciter Uno mõ sic q̃ ꝑ demõstrata i ipsa descendat ad demõstranduz passiones de subiecto alterius qõ nõ est idem cum suo subiecto. vel simplr vel sic q̃ vna species sit inã speciei opposite. vt dic̃ Aliconiensis p̃mo posterioꝝ ꝛ sic vnã scizz esse vtilez ad aliã est inco͂ueniens. Alio mõ põt itelligi vnã scientiã esse vtilez sic q̃ ꝑ ꝓsiderata i ipsa habeat̃ pfecta cognitio aliquoꝝ reqsitoruz ad aliã scientiã. ꝛ isto mõ scientiã esse vtilez nõ est icõueniens. nec sic contingit descendere de genere in genus quare ꝛc. ¶ Ad aliã. illa scia que ꝛc. dico q̃ vex est vtilitate p̃imo mõ dicta sed vtilitate secundo modo dicta non est iconueniens. quare ꝛc. ¶ Questio. VI.

Querit ista scia sit difficillima. Et arguit̃ p̃ q̃ ñ. qz metaphyca ẽ difficillima. ſz ista nõ ẽ metaphyca. g̃ nõ ẽ difficillima maioz apparet p̃⁹ ꝛ z. metaph̃. mioz appet. qz ista est ps scie nãlis q̃ distincta est a metaph̃. vt pz 6⁹ metaph̃. q̃re ꝛc. ¶ Jtez illa scia nõ ẽ difficillima q̃ est de ꝓpings sensibus. sed ista est hꝺ. quare ꝛc. maioz apparet. qz talia sũt facillima ad cogſcẽdũ cũ nr̃a cognitio oꝛtũ habeat ex sensatis. vt pz 3⁹ huius. mioz pz. qz i ista scia ꝓsideraũt passiões aie vegetatiue ꝛ sensitiue. iste aũt sũt sensibiles. vt pz 2⁹ huius. i c⁹ de sensu cõi. q̃re ꝛc. ¶ Jtez illa scia nõ est difficillima q̃ est de isepabilibus a mã. ſz ista est hꝺ. quare ꝛc. maioz apparet 2⁹ metaphy. minoz declaraṫ. qz ista scia est de aia q̃ est actus coꝛporis. actus aũt cũ sit finis ꝛ complementũ eius nõ est sepabilis a coꝛpore. vt dicit cõmen. 2⁹ huius. q̃re ꝛc. ¶ Jtez illa scia q̃ est certissima non est difficillima. sed ista est hꝺ. q̃re ꝛc. maioz appz de se. minoz pz ꝑ phm i isto ꝓhemio. q̃re ꝛc. ¶ Jtẽ illa scia i q̃ scibile est semp p̃sens cognoscenti nõ est difficillima. ſz ista est hꝺ. q̃re ꝛc. maioz appz. qz ex cõsideratõe cognoscentis circa cognoscibile freq̃nti causaṫ facilitas i scia qz causaṫ habitus. vt pz 2⁹ ethicoruz mioz pz. qz aia q̃ est cognoscibile istius scie ẽ maxime p̃sens sibiipsi. q̃re ꝛc. ¶ Oppositũ pz ꝑ phm i littera. ꝛ ꝑ Themistiũ. ꝛ arguit̃ rõe. qz illa scia q̃ est ꝺ rebus mirabilissimis est difficillia. ſz ista est hꝺ. q̃re ꝛc. maioz appz qz mirabilia sũt nobis difficillia ad cognoscendũ. cuz sint vltra oẽs sensus hois. vt pz i ꝓhemio metaphy. minoz pz ꝑ phm hꝺ ꝛ Themistiũ dicẽtẽ. Mira. n. res ẽ aia fere ꝓ oĩa entia trãsit eius nã ichoãtibus nobis ab vltima re nãli vsq; ad p̃mã. ¶ Ad euidẽtiã istius. q. ẽ sciẽdũ sic dicẽdus. 2⁹ metaphy. difficilta5 inr̃a cognitõe ꝓuenit duobus modis. Uno mõ. n. ꝓuenit ex nr̃o mõ cogſcẽdi Alio mõ ex pte rei cognite. ex pte nr̃i mõi cognoscẽdi nobis ꝓuẽit difficultas. qz sicut pz. 3⁹ huius. itellectus noster itelligit ex sensatis ꝛ imagiatis. ꝛ iõ q̃ sunt male sensata ꝛ imaginata sunt nobis male cognoscibilia. ſz ꝺ se sint bñ cognoscibilia. ¶ Ad istã itẽtionẽ dic̃ phũs 2⁹ metaphy. q̃ sicut se habet oculus noctue ad lucez diei sic aie nostre itellectus ad nature omniuz manifestissima. qꝺ gdez dictuz ſm similitudinẽ nõ notatiꝑ possibilitatẽ. ſz soluz difficultatẽ. vt dicit cõmen. ibidẽ. Et ex pte rei cognoscende ꝓuenit nobis difficultas. qz omne qꝺ itelligiṫ: itelligiṫ ſm q̃ est i actu. vt pz. 9⁹ metaphy. ꝛ iõ q̃ sũt debilis actualitatis a nobis debiliter cognoscunt̃ sicut materia p̃ma. vt pz ꝑ⁹ phycoꝝ. sicut etiam motus ꝛ tempus vt pz ꝑ cõmen. 4⁹ phycoꝝ. ¶ Sciendus est etiaz secundo q̃ aia est triplex quãtuz spectat ad ꝓposituz. ſ. vegetatiua. sensitiua ꝛ itellectia. siue iste sint sub aia sicut spẽs siue sint analogata sub analogizãte. vt videt̃ dicere cõmen. 2⁹ ꝛ 3⁹ huius. Tunc dico duo ad q̃stionez. p̃mo q̃ scia ꝺ aia vegetatiua ꝛ sensitiua nõ est difficillima. 2⁹ q̃ scia de aia itellectiua est difficillia ¶ Primus pz ꝛ phaṫ sic. illa scia q̃ est de his q̃ existẽtia magne entitatis sunt ꝓpinq̃ sensui est difficillima imo est valde facilis cognitõis. sed scia de aia vegetatiua ꝛ sensitiua ẽ hꝺ. maioz apparet ex declaratis i positione. minoz patet. qz sunt magne entitatis. ꝛ qz sunt forme ꝛ cũ ens ꝛ vnuz multipliciter dicant̃. quod vere ẽ actus est. vt patet. 2⁹ huius. sunt etiã ꝓpinqua sensui qz sunt p̃ncipiũ sensibiliuz opationũ. vt nutrire ꝛ sentire. imo vr̃ dicere cõmen. in p̃n⁹ huius scõi. q̃ aia ꝓprehẽdatur sensu quare ꝛc. ¶ Secundũ declaraṫ. qꝺ illa scia videt̃ difficillima i q̃ cõtigit difficultas tã ex pte rei q̃ ex pte nostri modi cognoscendi. sed scientia de anima intellectiua ẽ hꝺ. quare ꝛc. maioz apparet ex dictis. minoz pz: est enim difficultas p̃imo ex parte rei cognite quia est ens in pura potentia. vt patet. 3⁹ huius. Est etiã ibi difficultas ex parte nostra quia ipsa non cadit sub sensu nec secundum se quia nec est coꝛpus nec virtus in coꝛpoꝛe. vt dicit cõmen. 3⁹ huius. nec secunduz suas operationes que sunt valde abstracte. vt intelligere ꝛ velle quare ꝛc. Sciendus tamen q̃ scientia potest capi vno mõ ꝓprie vt distinguit̃ cõtra sapientiã. ꝛ isto mõ dico q̃ ista scia est difficillia. alio mõ large vt se extendit ad sapiẽtiã: ꝛ isto mõ nõ ẽ difficillia. ſz bene ẽ de numero difficillimoꝝ. sicut dicit phus. quare ꝛc. ¶ Sz circa dicta sunt dubia. Primus quia scientia de materia p̃ma. ſ. primus phicoruz videtur esse difficilioꝛ ista. quia mã prima est ens in pura potentia a primo principio actus maxime remota. intellectus autem solum est vltimus in genere abstractoruz. vt dicit cõmen. tertio huius. ſz materia nõ est sensibilis sicut nec anima itellectiua

q̄re ꝛc. ¶ Secundū dubium est qꝛ videt̄ q᷑ ista scia est difficilioꝛ q̄ metaphysica. qꝛ illa scia est difficiloꝛ in q̄ est difficultas tam ex pte rei cognite q̄ ex parte nostri modi cognoscendi q̄ in q̄ soluꝫ est difficultas ex parte nostri modi cognoscendi ꝛ nō ex parte rei cognite. sed ista est hꝺ. quare ꝛc. maioꝛ apparet ex determinatis in pōne. minoꝛ patet qꝛ ista scia de anima intellectiua est vtroq; modo difficilis. vt determinatū est pꝛius. sed i metaphysica ē soluꝫ difficultas ex pte nostra ꝛ non ex pte rei cognite. vt pꝫ. z. metaph. q̄re ꝛc. ¶ Ad pꝛimum dicendū q᷑ ista scia ē difficilioꝛ scia de mā pꝛima. quia aia intellectiua possibilis est in pura potētia i genere itelligibiliū sicut mā pꝛima i genere sensibiliuꝫ. Unde sicut dicit Cōmē. 3. huius. opinādu ꝫ est q᷑ istud ē q̄rtuꝫ genus esse. quēadmodū enī esse sensibile diuidit in foꝛmaꝫ ꝛ mām. sic intelligibile esse opoꝛtꝫ diuidi in ois̄lia bis duobus. ſ. in aliq̄ō esse sīle foꝛme ꝛ i aliq̄ō eē simile materie ꝛc. ideo ista scia ē ita difficilis ex pte rei cognite sicut illa. Sed ex pte nostri modi cognoscēdi ista est difficilioꝛ q̄ illa. qꝛ nec aia itellectia nec sue operatōes cadunt sub sensu. vt demōstratū ē i pōne. mā aūt pmaꝫ scōꝫ se non cadat sub sensu. sua tamē operatio cadit. sua enī pꝛopꝛia operatio est transmutatio scōm substātiaꝫ. vt dicit Cōmē. pꝛimo celi. ꝛ ideo ipsa arguit mām sicut operatio foꝛmā. vt ipse dicit. 4. meta. ꝛ pmo phyꝰcoꝝ. ꝛ transmutatio aūt ē sensibilis. q̄re ꝛc. ¶ Ad scōm dicendū q᷑ ratio bene concluderet si difficultas que ē ex pte nostri modi cognoscēdi eēt equalis i vtraq; scia. sed nō est ita. imo in metaphysica ē tāta difficultas ex pte nostri modi cognoscēdi q᷑ supereminet vtriq; difficultati cōtigenti in scia de aia. ¶ Ad cuius euidētiā est sciendū q᷑ de substātys sepatis est duplex scia. vna est scia de ipsis scōꝫ q᷑ sunt motrices oꝛbiū. ꝛ ista ē naturalis vt pꝫ pꝓhm ꝛ Cōmē. 4. phyꝰcoꝝ. ꝛ quia vt sic habet operationē p se sensibilē. ſ. motū. ió ista scia ē difficilioꝛ illa. alia est scia ipsaꝝ q̄tuꝫ ad suas quiditates scōm se ꝛ suas pmas operatiōes q̄ sunt intelligere ꝛ velle. ꝛ ista ē scia diuina. ꝛ illa ē longe difficilioꝛ q̄ ista. pmo qꝛ iste substantie secunduꝫ qditates suas magis sunt remote a sensibus q̄ intellectus cū sit ifimus in oꝛdine abstractoꝛuꝫ. vt dicit Cōmen. 3. huius. 2ᵒ qꝛ sue operationes pꝛime nō sunt sensibiles nec per se nec paccidēs qꝛ nō habēt attributionē necessariā ad aliquod sensibile. nō enī itelligentie appꝛopꝛianꝰ oꝛbibus vt itelligūt sicut nobis intellectus appꝛopꝛiatꝰ. q̄re ꝛc. Sed opatiōes nr̄i intellectus ad minus sūt sensibiles p accidens qꝛ hñt attributionē ad fantasmata necessariā. vt pꝫ. 3. huius. ꝛ ista sunt p se sensibilia. vt pꝫ. z. huius. vnde sicut octauū celū dicit̄ eē in loco per accidens. qꝛ hꝫ habitudinē necessariā ad aliqd quod est̄ loco p se. ſ. ad centruꝫ. vt dicit Cōmen. 4. phyꝰcoꝝ. sic pōt dici de intelligere itellectus nostri. q̄re ista scia erit difficilioꝛ illa. vt dictum fuit pꝰ. ¶ Per hoc ad rōes. Ad pmā metaphysica ꝛc. istaꝫ rationē cōcedo ꝛ nō est cōtra me qꝛ metaphysica pꝓpꝛie nō ē scia. vt pꝫ. 6. ethicoꝝ. Mō dictū ē in pōe q᷑ nos intelligimus q᷑ ista scia est difficillima īter omnes scientias pꝓpꝛie dictas. q̄re ꝛc. ¶ Ad aliā illa scia q̄ ē ꝛc. dico q᷑ veruꝫ ē vt sic. ꝛ cū dicit̄ ista ē huiusmōi. dico q᷑ verū ē quo ad illā partē q̄ est de vegetatiua ꝛ sensitiua sed non quātū ad illā partē que est de aia intellectiua quare ꝛc. ¶ Ad aliā illa scia ꝛc. cōcedo vt sic. ꝛ cū dicit̄ ista ē ꝛc. dico q᷑ verū ē quātū ad vegetatiuam ꝛ sensitiuā. ꝛ de talibus tractat Cōmen. z. huius. sed nō quātū ad aiam intellectiuaꝫ. vt pꝫ per Cōmē. 3. huius. q̄re ꝛc.

¶ Ad aliā illa scia ꝛc. quidaꝫ dicunt q᷑ duplex pōt esse pcessus i scia. vnus enī est a pꝛioribus i esse ad posteriora i eē. alius ē a posterioribus ad pꝛora. vt dicit Cōmen. in isto pheno. modo dico cū dicit̄ illa scia ꝛc. q᷑ verū ē vt sic. ꝛ cū dicit̄ ista ē huiusmodi. dicūt q᷑ verū ē quantū ad modū pꝛocedēdi a posterioribus ad pꝛioꝛa. et sic non ē difficillima. ꝛ sic itellexit philosophus. quare ꝛc. ¶ Sꝫ istud nō valet qꝛ q̄tū ad illū modū pcedendi q᷑ nō ē vsitatus in ista scia. ista scia nō dꝫ iudicari difficillima. sꝫ modus pcedēdi a pꝛioribus ad posterioꝛa est huiusmodi. q̄re ꝛc. maioꝛ de se pꝫ. ꝛ minoꝛ pꝫ pꝓ phꝫ. in z. huius in illo capitulo. Qm̄ aūt ex icertis. ꝛ p Cōmē. ibidē ꝛc. Alii aūt dīctaliꝛ pcedēdo maioꝛē. ꝛ ad minoꝛē dicūt q᷑ ista scia pōt cōsiderari duplr̄. Uno mō q̄tū ad suum fieri ꝛ acqri. ꝛ vt sic est difficillima. Alio mō q̄tū ad suum factuꝫ esse. ꝛ vt sic ē certissima ꝛ sic intellexit phꝰ. Alio mō pōt dici secundū dicta i pōne cū dicit̄ illa scia ꝛc. concedo vt sic ꝛc. ꝛ cum dicitur ista est hꝺ. dico q᷑ verū est quantuꝫ ad vegetatitiuā ꝛ sensitiuā ꝛ vt sic nō ē difficillima. vt dictū fuit in pōne sed q̄tū ad aiam rationalē nō ē certissima ꝛ maxime certitudie quo ad nos. vt Alb. dic̄. hꝫ possit eē certissima certitudie simplr̄ omnibus pter metaphysicā q̄ resoluit rē i vltimū pꝛopter qd ꝛ considerat totius nāe bonū. vt i pheno metaphꝫ. appꝫ. ꝛ hoc ē qꝛ aia itellectiua ē absoluta. ꝛ vt sic itelligit phꝰ. vt dic̄ Alber. q̄re ꝛc. ¶ Ad aliā illa scia ꝛc. dico q᷑ veruꝫ est si cognoscibile semper sit sub illa dispōe sub qua est natū actualiter cognosci ab illo cognoscente. si autē nō sit sub illa dispōe nō oꝛ. ꝛ cū dicit̄ ista est dico hꝫ aia semp sit pñs sibiipsi realiter qꝛ realiter nō ē absens a seipa tñ non ē semper pñs sibiipsi sub illa dispositione sub qua est nata actualiter cognosci quia est apta cognosci cum cognouerit alia. vt patet. 3. huius. ꝛ talia non semper cognouit ꝛc. ¶ Questio. VII.

c Onsequenter q̄rit̄. Utꝝ sit vna cōis methodus iuestigādi qō qd ē oīuꝫ q̄ꝝ ē qō qd ē iuestigādū. Arguit pꝰ q᷑ sic. qꝛ ō q̄ minus vr̄ ieē ꝛ iest ꝛ de q̄ magl. sꝫ minus vr̄ q᷑ sit vna cōis methodus oīuꝫ accñtiū cōiū q̄ oīuꝫ qō qd ē ꝛ tñ ē q̄re ꝛc. maioꝛ pꝫ qꝛ ē maxima. minoꝛ pꝫ quātū ad pmā ptē. qꝛ illa q̄ ifūt alicui p accñs fūt multo plura q̄ illa q̄ ifūt alicui fꝫ se. vt pꝫ pmo phyꝰcoꝝ. quātū ad fam ptē minoꝛ pꝫ. z. thopicoꝝ i q̄ tradit̄ ars cōis ad iuestigādū accña cōia. vt pꝫ i fine terty thopicoꝝ. q̄re ꝛc. ¶ Jtē eoꝝ q̄rū q̄ꝝ ē vna qō vr̄ eē vna methodus terminādi. sꝫ oīuꝫ qō qd ē vna qō. q̄re ꝛc. maioꝛ apparet qꝛ qōes fūt eq̄les nūero bis q̄cūq; vere scimus. vt dr̄. z. posterioꝝ. minoꝛ pꝫ. z. poste. q̄re ꝛc. ¶ Jtē oīuꝫ coꝝ q̄ sī vniuꝫ rōis vr̄ eē vna methodus ꝛ mōus vnus cogscēdi. sꝫ oia qō qd ē sī hꝫ. q̄re ꝛc. maioꝛ apparet. z. posterioꝝ ꝛ. 4. metaphꝫ. minoꝛ pꝫ. 7. metaphy. vbi dicit̄ qō quid est dicit̄ pꝰ pꝛius ꝛ posterius de substātia ꝛ accñtibus sicut ens. q̄re ꝛc. ¶ Jtē sicut est de accidētibus pꝓpꝛys sic est de ipsis qō quid est. sed vna est cōis methodus iuestigandi omnia accidentia pꝓpꝛia. q̄re ꝛc. maioꝛ apparet qꝛ accidentia pꝓpꝛia consequunt̄ quiditatez. minoꝛ apparet per Aꝝ. pꝛimo ꝛ secundo posterioꝝ. quare ꝛc. Jdeꝫ patet per Platonez qui dixit q᷑ methodus inuestigādi qō qd ē est diuisio. Jdeꝫ pꝫ pꝓ hypocratez dicentez q᷑ talis methodus est demonstratio. Jdem vult phꝰ. d. q᷑ talis methodus est via pꝓposita ex diuisiōe ꝛ demonstratiōe vt dicit hic Cōmen. quare ꝛc. ¶ Oppositum arguitur qꝛ quod quid est vniuscuiusq; constituitur ex pꝛopꝛys pꝛincipiis vniuscuiusque. sed non est vna methodus.

iuestigādi ⁊ cognoscendi ꝓma ꝓncipia vniuscuiusq; ḡre ⁊c. maior apparet ꝑ Cōmē. in ꝓhemio. minor ō̄ se est euidēs. ḡre ⁊c. Itez si esset aliq̄ methodus aut esset diuisio. aut demonstratio aut compositio. sed nulla istaꝝ pōt eē. ḡre ⁊c. maior apparet ꝑ diuisionē sufficiētez. nullus enī vnq̄ posuit aliā viaz. vt pz ꝑ Cōmē. hec minor declarat. nō enī pōt eē diuisio nec demōstratio q⁹ i istis cōmittit petitio ꝓncipy vt pz. z. posterioꝝ. ḡre ⁊c. nec via cōposita q⁹ neutraq; via sufficit ḡre nec aggregatū ex illis q⁹ totū nihil aliud ē q̄z sue ptes. vt dic Cōmē. ꝓmo phycorum. ḡre ⁊c. Et ꝓfirmat rō Cōmē. in ꝓhemio. q⁹ si talis modus inuestigādi qō gd ē sufficeret tūc logica sufficeret i cognitiōe aliaꝝ sciarū. ꝓñs est falsum. ergo ⁊ añs. falsitas ꝓñtis ē nota de se. ꝓña pz quia logica talē moduz inuestigandi tradit. vt pz. z. posterioꝝ. ḡre ⁊c. ¶ Ad euidētiā questionis est itelligēdū q⁹ vnā esse methodū inuestigādi quod gd ē oiuz quoꝝ quodgd ē ē inuestigādū pōt itelligi dupliciter. Uno mō sic q⁹ ipsam haberent canones et regule inuestigandi vles quod gd est inuestigandū. Alio mō. q⁹ sit aliq̄ talis methodus cōis inuestigandi vnūquodq; qō gd ē. ⁊ p talez methodū cognoscerent oīa ꝓncipia ꝓpria oīum quoruz qō gd ē ē inuestigandū. Tunc dico duo ad q̄stionē. ꝓmo q⁹ si questio ḡrat ꝓmo mō sic dico q⁹ sic. si vero qō querat z⁹ mō dico q⁹ non. ꝓmū ꝓbat sic. q⁹ oīum quorū ē vna q̄stio cois pōt esse ⁊ vna methodus cōis tradens regulā vlem talē questionez terminādi. sed oīum eoꝝ quoruz quod gd ē ē inuestigandū est vna cōis questio circa quod gd est. ḡre ⁊c. maior apparet. z. posterioꝝ. minor etiā pz ibidē. ḡre ⁊c. ¶ Itē istud posset probari fere per oēs rōnes adductas in arguendo.

¶ Item secundū declarat q⁹ si esset aliq̄ talis cōis methodus inuestigādi vnūqōdq; qō gd ē p ipaz cognoscerētur ꝓpria ꝓncipia vniuscuiusq;. tūc aut eēt scia cōis aut spāl. sed nec sic nec sic. ḡre ⁊c. maior apparet per sufficiētē diuisionez. minor pz. non enī pōt esse scia cōis q⁹ vel esset logica vel metaphysica. sed neutra est q⁹ neutra tradit cognitionez entiū spāliuz sub ꝓpriis rationibus sed solū vt cōueniunt in rōnibus vlibus vt pz. 4. metaph. ⁊ ꝓmo thopicoruz. ḡre ⁊c. nec talis scia pōt esse spālis. q⁹ qua rōne hoc faceret vna eadem ratione alia cū in hoc sint eiusdem ratiōis. aut oēs faciēt. quod non pōt esse. q⁹ tunc idez iutiliter esset multotiens repetitū. aut aliqua sic ⁊ aliqua nō. quod non pōt esse vt determinatū est. ergo relinq̄t q⁹ nulla. ḡre ⁊c. ¶ Item si esset aliqua talis methodus omnes alie scie supfluerent. ꝓñs est falsum. ergo ⁊ añs. falsitas ꝓñtis patz. ꝓña declarat q⁹ scie alie tradent cognitionem ꝑmoꝝ ꝓncipioꝝ ⁊ passionū ⁊ subiectoꝝ. mō si esset talis methodus qua traderet cognitionē vniuscuiusq; traderet eēt cognitionem subiecti ⁊ ꝑmarū passionuz que ex cognitiōe taliū ꝓncipioꝝ dependēt. ḡre ⁊c. ¶ Sz circa dicta sunt dubia. ꝓmo q⁹ est dictū q⁹ via inuestigādi qō gd est ē vna dubitat qua vnitate est vna. z⁹ ad quā sciam ptinet. 3⁹ que sit illa via vtrum diuisio vel demōstratio vel cōpō. 4⁹ cū sint diuerse vie inuestigādi quod gd ē q̄ scia tradit illas. ¶ Ad ꝑmū dicēduz q⁹ talis via non est vna vnitate vniuoca. sz soluz ē vna vnitate analogica q⁹ cuz talis via sit habitus vnitatē ⁊ entitatē capiet ex obiecto circa qō versat. vt patet. 3. huius. mō obiectuz circa qō versat. s. quod gd est nō ē vnū vnitate vniuoca sz analogica. vt pz. 7. metaphy. in ꝓmo. c. Et dicemus ꝓmo de eo logice ⁊c. ¶ Itē simile est de via cognoscēdi quod gd est ⁊ de via cognoscendi ꝓpria accidentia q⁹ talia sequunt gditatez vt dicit ꝓphyrius. mō via cognoscendi accidentia ꝓpria est solū vna vnitate analogica cum demōstratio ꝓius dicat de demōstratiōe ꝓpter quid q̄z de demōstratōe quia. vt pz ꝑ posterioꝝ. ḡre ⁊c. ¶ Ad scōm dubiū dicēdū q⁹ ad logicā ⁊ methaphysicā. diffinitio enī est sermo significatiuus gditatis ⁊ ēntie. vt dicit Cōmētatoꝝ. 7. metaph. mō ꝓsiderare de diffinitōibus ē coē logice ⁊ phie ꝑme. vt dic Cōmē. i eodē. 7. ⁊ pz discurrēti ꝑ septimū. iuestigāt enī q̄ ptes ingrediant diffinitionē. q⁹ ptes forme ⁊ spēi nō materie vt pz in illo. c. Qm̄ vero diffinitio. iuestigat i super quō diffinitū ē vnū cū sua diffinitōe. partes aūt ⁊ medium hñdi tales partes declarat. vt pz i illo. c. Dicamus aūt inquātū. ḡre ꝓsiderare diffinitōes pertinet ad methaphycā. ptinet etiā ad logicā. q⁹ ad illā sciam ptinet tradere cognitionē diffinitōis ⁊ quod quid est q̄ tradit cognitionē instri deueniēdi de cognito ad ignoti notitiā siue modi sciēdi cū diffinitio sit vnus modus sciēdi. sz hoc ptinet ad logicā. vt pz ꝑ auic. ⁊ algazelē. ⁊ pariſto. 7. metaph. ⁊ ꝑ Cōmē. ḡre ⁊c. Sz intelligēdū q⁹ lz cōsiderare diffinitōes sit cōe logico ⁊ phō ꝓmo. tñ hoc est diuersis modis. vt dicit Cōmēta. z. metaph. in. c. Hūc aūt. q⁹ logicus cōsiderat de diffinitionibus ſm q⁹ sunt instrm̄ qō ducit intellectū ad intelligere rei gditatem. phs aūt ꝓmus ſm q⁹ significāt nās rerū. ḡre ⁊c. Intelligēdū est etiā q⁹ via iuestigādi diffinitionē siue quod gd est tradita in logica ē duplex. vna quidem est ꝑ quā inuestigat diffinitio ꝑ modū quo est oro diffinitiua explicans substātiā diffiniti. ⁊ ista ē valde ppria. ⁊ tradit in. z. poste. vt dicit Lincoñ. ibidē. alia ē via inuestigādi diffinitōez q̄ tradita est in li. 6. thopicoꝝ. ⁊ hec nō demōstrat diffinitōez ſm q⁹ ē oro diffinitiua explicās gd est diffinitū. sed cōcludit tales oroēs aīal rōale mortale est diffinitio hois. ⁊ hec ē cōclo ꝓposita ex secūdis intentionibus. ⁊ non est oratio diffinitiua solū explicans gd est homo. sed est ꝛclo ꝑdicatiua secunde itēti onis de hac diffinitōe aīal rōale mortale. vt dicit Lincoñ. z. poste. ⁊ hec est lōge alia a ꝑdicta vt ipemet dicit in ꝓn. secūdi. ḡre ⁊c. ¶ Ad tertiū dubiū dicēdū q⁹ talis via nō ē diuisio ꝑ se nec demōratio ꝑ se. q⁹ in istis fit petitio ꝓncipy. vt pz. z. poste. sed talis via vt dicit Cōmē. hic. ⁊ phs. z. poste. est via ꝓposita ex diuisione ⁊ demōstratōe nō accipiendo demōrationē ꝓprie. q⁹ talis ē solū accūtiū imediatoꝝ. vt pz ꝓmo poste. sed accipiendo demōstratōez ꝑ q̄cūq; rōcinatōe faciente fidem. vt dr z. poste. ⁊ ista via ꝓposita est via pfecta ⁊ directa iuestigādi quod gd est. sed alie indirecte ⁊ ipfecte pñt noīari sicut via a ꝓrio ⁊ via iductiua. vt dicit Cōmen. 4. phy. ¶ Ad quartū dubiū dico q⁹ ille diuerse vie iuestigādi quod quid est nō ptinent ad vnā sciam sz ad oēs scias. q̄libet enim scia ꝓsiderat ꝓpa ꝓncipia sui subiecti ⁊ iō q̄libet scia hz suā viā inuestigādi quod quid est ppriuz ḡre ⁊c. ¶ Per hoc ad rōnes. ¶ Ad ꝑmā. ꝓcedo maiorez ⁊ ad minorez dico q⁹ verū est q⁹ est vna methodus cōmunis ⁊ nō ꝓpa. Et isto mō etiaz dico de medio iuestigādi quod gd est. ḡre ⁊c. ¶ Ad aliā cuz dr. eoꝝ ⁊c. dico q⁹ verū est ꝑmo mō dicto i pōne. sed secūdo mō nō oz. ḡre ⁊c. ¶ Ad aliā eodem mō dr cū dr. oīum eoꝝ ⁊c. dico q⁹ verū est primo mō. sed secūdo modo nō oz. ḡre ⁊c. ¶ Ad aliā cuz dicit sicut est ⁊c. cōcedo. ⁊ cū dicit ē vna dico q⁹ verum est cōis tradens regulas cōes iuestigādi ꝓpria accidentia. nō autez est aliqua sic cōis que det cognitionē ꝑmoꝝ ꝓncipioꝝ vniuscuiusq; ppry accidentis. ⁊ ita ē de methodo iuestigādi qō gd ē. vt dictuz

est in põe. quare ꝛc. ¶ Ad auctoritates oēs dicendo q̄ est vna via cois ꝑmo mō ꝛ nō 2o mō. Quidā tñ dīt viam imꝑfectā sicut dicētes diuisionē ꝛ demōstrationē. qdā ꝑfectā sicut dicētes cōpositionē. ¶ Ad alias rōes i oppositū. Ad ꝑmā cū dr̄ qō qd est ꝛc. dicendo. ꝛ cū dr̄ nō est vna via ꝛc. dicendo q̄ nō est vna via cois sic q̄ p eā sciāt vniuscuiusq̄ ꝓpria ꝓncipia qō qd ē inuestigādi. sed q̄ nō sit cois alio mō nō ꝯcludit. q̄re ꝛc. ¶ Ad aliam si cēt ꝛc. dicendo. ꝛ ad maiorē dico q̄ nec diuisio nec demōstratio. vt ꝓbat rō. 3z dico q̄ ē cōpositio. ꝛ cū dicit neutra ꝛc. dico q̄ nō segtur. ꝛ cū dr̄ totū ꝛc. dico q̄ Cōmē. itelligit q̄ totū nihil aliud ē q̄ sue partes sīl sūpte mäliter. nō aūt formaliter. quare ꝛc. Rōnē Cōmē. dicendo. q̄ nō est ꝯtra me si bene itelligat ꝛc. ¶ Questio. VIII.

Queritur Utr̄ vl̄ia sint ꝓiora singularibus aut posteriora. Et arguit ꝑ q̄ sint ꝓora. ꝑmo sic. Q̄ illud ē ꝑus a q̄ nō ꝙuertit subsistēdi ꝙña. B hēt i ꝓdicamētis. ꝛ i 5o meta. 3z ab vl̄i ad pticulare nō ꝙuertit subsistēdi ꝙña. vt manifestū est. bñ ei3 segtur. soꝛtes ē ergo hō ē. 3z nō ecōuerso. vt oēs ꝺcedūt. ¶ P. illud ad qō altr̄ se h3 p additionē ē ꝑus illo. vt p3. ꝑmo posterior. ca. illo. Tertio aūt est scia. 3z spēs q̄ ē singularis respectu generis. vt p3 ꝑmo phȳcor. ꝑ Cōmē. se h3 p additionē ad genus. nā dr̄ia ē qua spēs abūdat a genere vt dicit Porphirius. ¶ Preterea illud qō ponit i diffinitōe alicuius ē ꝑus illo. hoc p3 ex 6o thopicor. q̄ diffinitio est ex ꝓpriis. 3z vl̄e ponit i diffinitōe singularis seu minus vl̄is vt genus in diffinitōe spēi. sicut p3 7o metaphy. ꝛ 2o posteriorum. ¶ Preterea ꝓpetuū ꝑus ē corruptibili. vt p3 8o phȳcorū. 3z vl̄e ē ꝓpetuū. vt p3 ꝑmo posterior. ꝛ singulare est corruptibile. vt p3 ad sensū. ¶ Preterea eadē sūt ꝓncipia eēndi ꝛ cognoscēdi. vt capit 2o metaphy. 3z vl̄ia sūt ꝓncipia cognoscēdi suor̄ iferior̄. vt oēs ꝺcedunt. ergo sūt ꝓncipia essendi ipsor̄. 3z ꝓncipiū ꝑus est ꝓncipiato. vt est manifestū. q̄re ꝛc. ¶ Oppositū arguit auctoritate Ar̄. q̄ dicit hic. vl̄e aut nihil est aut posterius. 3z nō ē dicēdū q̄ sit nihil. q̄ ois scia est de vl̄i. vt p3 ex ꝑmo posterior̄. ꝛ 7o metaphy. ꝛ sic ois scia eēt de nullo. qō ē absurdū. ¶ Ad euidētiā qōis est itelligēdum q̄ opinio Platonis de vl̄ibus fuit alia ab opinione Ar̄. Opinio enim Platonis dicit fuisse q̄ vl̄ia. s. genus ꝛ spēs idiuiduor̄ sensibiliū sūt separata i re extra aīaz a singularibus sensibilibus. ꝛ hꝰ qditates vl̄es a singularibus separatis ipse vocauit ideas. vbi gr̄a. p iuniorib⁹ ipse ponebat vnā qditatē ꝛ ideā hois separatā extra itellectū ab oibus singularibus hoibus. ꝛ sīl̄r vnā qditatem asini ꝛ equi. ꝛ sic de ceteris spēbus quar̄ idiuidua non hñt ordinē ad iuicē sm ꝑius ꝛ posterius. Et hoc ipse ꝑbat multis rōnibus ꝛ subtilibus. 3z ad pñs recitabūtur tres vel quattuor ꝓpter exercitationē iuuenū. q̄ magis h3 hec pscrutatio locum sup 7o metaphy. Una eius ratio fuit. q̄ sic est in essendo sicut est in itelligēdo cum itellectus noster moueat̄ a rebus. tūc aūt in itelligēdo sic est q̄ qditas spēi itelligit ꝑter idiuidua. ꝛ qditas generis ꝑter spēs. vt possumus itelligere hoiez nō itelligēdo soꝛtē neq̄ platonē. ꝛ possumus itelligere aīal nō itelligēdo hoiez neq̄ asinū. ꝛ sic de alys. ¶ Preterea si qditates nō essent separate ab ipsis singularibus corruptibilibus tūc de ipsis qditatibus nō posset ē scia. sed hoc est icōueniēs. vt notū est. s. q̄ de qditatibus rerum nāliū nō sit scia. ꝙña oñdet̄. q̄ de corruptibilibus non est scia imo de ꝓpetuis. vt etiā ꝺcessit Ar̄. imo si ꝓpꝛie qditates genor̄ ⁊ spēr̄ sūt ꝙiūcte singularibus. tūc sunt corruptibiles sicut ⁊ ipsa singularia. ⁊ sic de ipsis nō erit scia. qō est absurdū. ¶ Itē supponebat Plato q̄ q̄libet substātia q̄ generat̄: generat̄ a sibi vniuoco sm spēm vel secundū genus: ⁊ hoc recipiebat ꝑ mānifesto. ¶ Itē suppōebat plato q̄ nulla forma materialis agit imediate nec generat. cū hoc videt̄ velle Ar̄. in de sensu ⁊ sensato. vbi dicit q̄ ignis nō agit iquātuz ignis sīl̄r aq̄ iquātum aqua. ⁊ sic de alys. Tunc ꝓcedit vlterius ponat̄ q̄ generet̄ ignis aut generabit̄ ab ipo igne ꝑxīte. aut ab ipa forma ⁊ qditate ignis sepata a sensibilibus ⁊ particularibus. nō est dicendū q̄ ab igne ꝑxīte particulari ⁊ sensibili. q̄ ille aut ageret imediate ꝑ suā q̄litatez actiuā aut per suā formā substātialē. nō ꝑ suā q̄litatē actiuā. q̄ tunc ignis generatus nō fieret a sibi vniuoco nec sm spēm nec secundū genus cū ipa q̄litas ignis nō sit nec de spē nec de genere ignis. nec ē dicēdū q̄ ipe ignis sensibilis ꝑxīs generet imediate ꝑ suam formā substātialez mālem. q̄ hoc est cōtra secundam suppositionez. q̄re relinq̄t q̄ ignis nō generat̄ imediate nisi a qditate vel forma separata a mā. ⁊ ꝓpter generationē idiuiduor̄ substātie generabiliū necesse est ponere vl̄ia separata a singularibus. ve. est tñ q̄ Cōmē. aliquātulū al̄r deducit istā rōnez ꝑius applicādo ad generationē q̄rūdā animaliū ⁊ plātarū i q̄bus nullum apparet generās corꝛpondens eiusdē generis nec eiusdez spēi cū generato. Oē aūt quod exist̄it in potētia nō exist̄it in actu nisi ꝑxīte in aliquo qō eēt sui generis vel sue spēi i actu. vnde relinquit̄ q̄ generationes talium animaliuz vl̄ plātar̄ sunt a formis separatis. ⁊ ē maior ratio que attribuit̄ platoni. ⁊ post statī ponit rōnez ꝑus tactā. Propterea alig ꝺfirmāt sic. substātia ꝑfecta que generat̄ ꝑ mixtionē seminuz idiget ad sui generationez aliquo generāte ꝑ se ꝓpinquo ⁊ imediato ⁊ vniuoco. s. eiusdē spēi spēialissime cū substātia q̄ generat̄. hec recipit̄ ꝑ manifesta. ⁊ satis patz ispiciendo in ꝓpositis ꝑticulis. regrit̄. n. agens ꝑ se: q̄ agēs ꝑ accñs nō ageret nisi eēt aliqō agēs ꝑ se ꝑus eo. vt p3. z. phȳcor. ⁊ regrit̄ agēs ꝓpinquū ⁊ imediatuz q̄ agēs remotū nihil ꝑducit nisi mediāte agēte ꝓpinquo. vt habet̄. 8. phȳcorum Itez regrit̄ generans vniuocū q̄ i hoc differunt substātie ꝑfecte q̄ generant̄ ꝑ ꝓmixtōez seminū ab alys que sunt ipfecte q̄ generant̄ ꝑputrefactionē q̄ substātie ꝑfecte idiget generāte vniuoco ⁊ alie ñ. vt ēt demōstrat Cōmen. in. 8o phȳcor. ¶ Apparet igit̄ q̄ ista ꝓpositio substātia ꝑfecta idiget ad sui generatōez generāte ꝑ se ꝓpinq̄ ⁊ imediato ⁊ vniuoco ē va. 3z hoc non ꝺtingeret nisi eēt qditas spēi taliū indiuiduoruz separata a sensibilibus. q̄ ꝛc. ꝓbatio. generet̄ soꝛtes. tūc generās per se ꝓpinquū ⁊ imediatū ⁊ vniuocuz nō erit ipm semen in aīali. q̄ id ñ erit eiusdē spēi cū soꝛte generato vt cuilibz ē manifestuz. nec erit pater. s. hō ꝑticularis a quo deciū fuit semē q̄ ille ñ pōt eē generās ⁊ agēs ꝑ se. nā agēs per se necessario est simul cū effectū vel in fieri solū vel i cōseruari. vt patet. z. phȳcor. nūc ille hō particularis nō necessario est q̄n generat̄ soꝛ. imo postq̄z semen receptū est in matrice cōtigit ipo p̄e mortuo generationē fieri. q̄ reliquit̄ q̄ generās ꝓpinquū ꝑ se ⁊ imediatuz ⁊ vniuocū i gñatōe soꝛtis nō ē nisi qditas hois separata ab oibus singularibus hoibus. Ex his ⁊ ꝙsi⁊ videt̄ cōuinci q̄ vniuersalia sint separata a singularibus ex̄ itellectū. ⁊ hec qdē fuit opinio platōis vt ei attribuit̄: dicebat autē ipe q̄ ille forme sepate sunt eiusdē spēi cū ipsis formis singulariū. ¶ Hāc aūt opinionez destruit Ar̄. multipl̄r. Unde rō eius est. Illud quod p̄dicat̄ de

Platonis opinio

aliquo eẽtialr ⁊ in qd nõ est sepatũ ab eo scõm esse eẽ aiam. hec videt eẽ satis manifesta. ſz res q̃ dr genus p̃dicat essentialr in qd de suis spẽbus. vt animal õ hoie ⁊ eq̃. ⁊ sic de alys. Similiter res q̃ dicit spẽs spãlissima p̃dicat eẽtialr de suis indiuiduis. vt hõ de ſor. ⁊ plato ne. ⁊ sic de ceteris. q̃re vr q̃ hõ res q̃ dicuntur genera ⁊ spẽs nõ sunt separata secundum eẽ extra animam a singularibus suis. idest ab inferioribus contentis sub eis ¶ Itẽ generãs dz esse eiusdẽ spẽi cũ generato ꝓz plato né. sed forma separata si esset nõ esset eiusdẽ spẽi cũ generato. ꝓbatio q⁹ forma indiuidui generati nõ fit p se .i. ꝓz se subsistẽs. sed ꝯpositũ est id qõ fit tali mõ. ſ. ens subsistens. mõ cõstat q⁹ forma separata a mã nõ ẽ eiusdẽ spẽi cũ toto ꝯpõito ex mã ⁊ forma. ⁊ sic talis forma separata nõ posset esse p̃ncipiuz agens in generatione substãtie sensibilis. cuius oppositũ putauit plato. ĩmo illa fuit maioꝛ rõ eius vt saluaret q⁹ generationes aĩaliũ ⁊ plãtaꝝ sũt a sibi simili ꝓz spẽz vel ꝓz genus. vt dicit Cõmen. 7°. metap. vt visũ ẽ p̃us. Et hãc rõnẽ tãgit phs. 7°. metaphy. Utꝝ aũt ꝓz rei veritatẽ forma substãtialis fiat per se ⁊ p̃mo vl p aggregatũ ad pñs nõ ẽ discutiendũ. sufficit aũt hoc scire q⁹ cũ gnãtũ p se subsistẽs fit cõpositũ ex mã ⁊ forma necesse ẽ ipm ꝓpiquũ generãs si debet eẽ eiusdẽ spẽi vel generis cũ generato eẽ cõposituz ex materia ⁊ forma. ⁊ sic ad generationẽ inutilis eẽt qditas separata. ⁊ hec qdez ratio ẽ valde contraria pl̃oni. ⁊ manifestuz ẽ cuilibet exercitato ĩ phĩa. Et põt cõfirmari sic. si qditas seu forma separata eẽt agens in generatione necessario sequeret q⁹ sola forma fieret sicut idiuiduũ subsistẽs ⁊ nõ ĩ alio. sed hoc ẽ ipossibile. qꝛ omne quod sic fit ẽ cõpositũ ex mã vt demõstratũ ẽ. 7°. metaph. ⁊ habet ex p̃mo phycoꝛ. ꝓña pz. qꝛ cũ forma generãs debeat eẽ eiusdẽ spẽi cũ forma generata vt dicebat. ⁊ ipa forma separata ẽ p se subsistens necesse eẽt vt forma separata eẽt p se subsistẽs. nam si eẽt ĩherens subiecto. ⁊ pficiẽs nõ eẽt eiusdẽ spẽi cũ forma p se subsistẽte. hoc enĩ ẽ ita itelligere q⁹ forma subsistẽs ⁊ forma ĩherẽs ⁊ dãs eẽ materie sint eiusdem spẽi specialissime ꝓpterea argut Aꝝ. ioꝰ meta. versus finẽ. corruptibile ⁊ icorruptibile nõ sunt eiusdẽ spẽi ĩmo nec eiusdẽ generis ꝓpꝛie. ſz quiditas seu forma separata a mã est ĩcorruptibilis. vt dixit plato. ⁊ ipsũ idiuiduũ sensibile est corruptibile vt manifestũ est. ⁊ ipse etiam concessit. quare segtur q⁹ qditas separata a singularibus non est eiusdem speciei cũ ipsis. cuius oppositum dixit plato. Ex oĩbus his rationibus ⁊ siĩlibus reꝓbat illa opinio pl̃onis qua posuit vniuersalia realr separata a suis singularibus. ⁊ ad illã rõez dicit Ari. incidẽtaliter in isto ꝓhemio. Aĩal vniuersale aut nihil ẽ aut posterius. Similiter aũt ⁊ si aliqd aliud vniuersale cõe vniuersaliter prediceꝛ. Et hec qdẽ ꝓpõ vera est p p̃ma pte. ſ. aĩal vl̃e qõ posuit pl̃o separatũ realiter nihil ẽ. Addit tamẽ aut posterius. qꝛ si esset tale vl̃e nõ esset ꝓpꝛie p̃us ipis singularibus sicut cã eoꝝ vt dicit Cõmẽ. ga si eẽt causa singulariũ tũc ſbe ipsoꝝ nõ posſẽt pfecte cognosci sine tali vl̃i vt dicit Comm. sicut est dispõ sub alys cãis q⁹ .ſ. cãta nõ pfecte cognoscũt sine cãꝝ cognitione vt pz p̃mo phycoꝝ. ꝓñs aũt falsum est. ĩmo si essent talia vl̃ia adhuc ſbe singulariũ possent cognosci sine illis. qꝛ tale vl̃e si eẽt nõ esset p̃us singularibus. ſz posterius. ⁊ ideo dicit Arl. vl̃e aut nihil est aut posterius. ⁊ qꝛ p hoc ĩnuit q⁹ ad pñs nõ tractat quõcũq̃ sit de entitate vl̃ium dũmõ ꝯstet q⁹ vl̃e separatũ a singl̃aribus qõ posuit pl̃o nõ est p̃us diffiniendũ cũ̃ det diffinitio coĩs oĩbus indiuiduis diffiniti. Et in .2°. huius .c°. Potẽtiaꝝ aũt aĩe. dicit q⁹ ridiculũ ẽ ĩ his. ſ. animalibus ⁊ in alys diffinitõibus q̃rere cõem rõnẽ ⁊ diffinitionẽ q̃ nulli spãliũ animaliũ cõueniat. Et ꝓpter hoc dicit hõ Cõmen. cõmento. 8°. q⁹ Arl. demõstrat per hoc diffinitiones genez ⁊ spẽrum nõ eẽ diffinitiones rez vl̃ium exĩtiuz extra itellectuz sepatarũ a singularibus sed rerũ pticulariũ. i. qditatũ q̃ pticulariter exĩt. ⁊ itellectus ẽ q agit vl̃itatẽ in ipsis. ⁊ sic ad plenũ pz itẽtio istius pticule. aĩal vl̃e ꝛc. quã iõ hõ induxit qꝛ nõnulli expositoꝛũ videtur ab expositõe Arl. ⁊ Auerois aliqualiter deuiare. pz igit ex his q⁹ genera ⁊ spẽs singulariũ sensibiliũ ñ sunt sepata realiter a suis singularibus. Hoc iterũ pulchre argũit alig 4°. ⁊ hoc sic. si qditas plãte aut lapidis eẽt sepata ex itellectum a singularibus suis sequit q⁹ esset forma itelligẽs ⁊ itellecta. nam forme separate a mã ⁊ a magnitudine sũt itelligentes ⁊ intellecte secundũ Arl. doctrinaz ĩ 3°. huius ⁊ in 2°. metaphysice. vnde ĩ tertio huius dicit q⁹ i separatis a materia idẽ est itelligẽs ⁊ quod itelligitur. cõsequẽs aũt ẽ absurdũ ⁊ ridiculũ q⁹ qditas lapidis sit itelligens ⁊ itellecta. Similiter aũt ⁊ ĩ alys rebus iaiatis ⁊ nõ cognoscibilibus. Et ad aliã intentionem dicit Cõmẽ. in 3°. huius q⁹ si vniuersalia essẽt sepata actu exĩ aiaz a singularibus nõ indigeremus intellectu agẽte. vez est ad faciẽdũ ea intelligibilia ⁊ intellecta sicut ⁊ alie forme abstracte que nõ fiũt intellecte per nostruz intellectũ agentẽ. ⁊ idẽ dicit sup 2m metaph. ¶ Nũc solu ende sũt rões pl̃onis. Ad p̃mã q̃ dr. sicut est itelligẽdo ꝛc. possumus negare illã qꝛ videmus in sẽsu visus q⁹ est debilioꝛis virtutis ĩ cognoscẽdo q̃ itellectus q⁹ ipe põt cognoscere aliqõ obiectũ ꝯiũctũ in esse cum altero nõ cognoscendo illud altez vt visus videt albedinem pomi ⁊ nõ cognoscit eius dulcedinẽ cui ipsa albedo ẽ ꝯiũcta nõ ꝓpter hoc segtur q⁹ ipsa albedo sit separata a subiecto. Sil̃r aũt ĩ itellectu põt ꝯtingere q⁹ ipse intelligat aliqõ itelligibile ꝯiũctũ cũ alio ⁊ nõ itelligat illud aliud. q̃uis ergo itellectus accipiat qditatẽ generis p̃ter qditates ꝓpꝛias ⁊ formas spẽz non segtur ex hoc q⁹ ipsa qditas generis sit separata scõm subsistentiã ab ipsis qditatibus spẽz. ſz bñ oꝛ q⁹ aliq̃z diuersitatẽ hẽat ab eis vel ꝑm seipsam vel ꝑm ꝓpꝛietatẽ aliq̃z. Similiter si itelligat qditas spẽi sine singularibus sub ꝓpꝛys rõnibus eorũ nõ sequit ex hoc q⁹ ipsa qditas sit separata secunduz eẽ subsistẽtie ab ipsis singularibus ſz bñ segt q⁹ ipa aliq̃lt sit diuersa ab ipis singularibus vel ꝑm se vel secundũ aliquã ꝓpꝛietatez ⁊ modũ ita q⁹ ipsa qditas spẽi habeat aliquã diuersitatez a rõnibus ⁊ ꝓpꝛietatibus a quibus sumunt rationes speciales Sed õ hoc plus videbit ĩ põne sequẽti. sufficit autem ad p̃tẽrõnẽ q⁹ ex separatõe qditatũ a singularibus ꝓz itellectum non sufficienter arguitur earum esse reale. Nõ. n. ad hoc q⁹ intellectus sit verus aut falsus regrit q⁹ ipse itelligat oĩa quecũq̃ sunt ꝯiuncta ĩ esse cum re quã itelligit. ⁊ si itellectus hz intelligere hoiez nõ est necessariũ q⁹ itelligat crispitudinẽ ei ꝯiũctã. sil̃r aũt i alys multis. poterit ergo itelligere qditatẽ generis ⁊ spẽi nõ itelligẽdo singularia eoꝝ sub ꝓpꝛys rõibus. ⁊ nõ segtur ex hoc q⁹ sint realiter separate ab eis ꝑm eẽ vt iã dictũ est. ⁊ ideo rõ nõ valet. ¶ Ad aliã cũ dicit q⁹ tũc de eis nõ esset scia ꝛc. nego ꝓñam. ⁊ ad ꝓbationem cũ dicit q⁹ de corruptibilibus non est scia. vez est sub ratiõibus singularibus vt de hoc corruptibili qõ ẽ soꝛ. vel pl̃o. ⁊ sic de alys. ſz sub rõibus vl̃ibus ⁊ abstractis bñ est sciẽtia de qditatibus corruptibilibus. ⁊ sic erit

de istis. quare ratio non valet. ꝛ cũ addit ꝙ scia est de incorruptibilibus. dico ꝙ verum ē de eternis vl̃ sub idē titate numerali vt sũt corpora celestia ꝛ eorũ motores. vl̃ fm identitatē specificam vt sunt ista entia naturalia vt pz. exc° de generatiõe ꝛ corruptõie. mõ quiditates singulariũ sensibiliũ ꝛ corruptibiliũ licet ñ sint eterne fm identitatem numeralem. qz ipossibile ē aliquod corruptibiliũ vnũ numero ꝑmanere. tamẽ ꝓpetuant̃ fm identitatem specificã ꝓtinuationẽ generationis ꝛ corruptionis. Aliter põt respõderi ꝛ credo satis ꝓpetẽter cũ dicit̃ scia ē de eternis verũ ē sic intelligẽdo ꝙ ea de ꝙbus est scia nũq̃ corrũpunt̃ simul q̃ tũ ad oẽs sui ptes Qz tñ illud de quo ē scia sit incorruptibile penitus ꝛ eternum nõ est verum. mõ sic ē in ꝓposito. q̃uis. n. q̃libz quiditas singularis corrumpat̃ aliquando tamen quiditas alicuius spẽi nũq̃ corrumpit̃ tota quo ad oẽs ptes subiectiuas. imo nõ est aliquod tps in q̃ nõ sit aliq̃ individuũ cuiuslibet speciei ptinẽtis ad ꝑfectionem vniuersi vt docet Cõmen. ꝛ Aincoñ. sup ꝑmũ posteriorũ. ꝛ sic intelligit̃ vniuersalia de ꝙbus est scia esse eterna ꝛ incorruptibilia. ¶ Utrũ aũt quiditas singularis existens in materia signata ꝑ se corrũpat̃ aut pure ꝑ accñs bona ingsitio est. ꝛ de hoc alias fuit aliqd ordinatũ. posset q̃ dici ꝑ distinctionẽ ꝑpter iuuenes cũ dr̃. illud de quo ē scia est ꝓpetuũ ꝛ incorruptibile. dico ꝙ illud põt itelligi dupl̃r. vno mõ ꝙ illud de quo ē scia nullo mõ corrũpatur nec fz totũ nec fz partẽ nec simul nec successiue sic esset falsũ ꝛ impossibile. alio mõ ꝙ nũquã corrũpat̃ totũ simul quo ad oẽs eius ptes subiectiuas. ꝛ sic bene verũ est. sic aũt se hñt quiditates spẽi ꝛ generũ idiuiduoruꝫ mãliuz. q̃re ꝛc̃. ¶ Item aliter dicunt alig ꝛ multuz subtiliter. vt mihi vr̃ ꝙ illud de quo est scia ē ꝓpetuũ ꝛ incorruptibile sic est intelligendũ nõ ꝙ res q̃ subijcit̃ passioni speculate sit oio eterna nec silr ipsa passio speculata. sic. n. de rebus nãlibus nõ esset vere sciẽtia. sed sic ꝙ ꝛc̃lo q̃ demonstrat̃ ꝛ scitur esset ꝓpetue veritatis ita ꝙ q̃tiẽscũq̃ ẽ talis ꝛc̃lo ipsa est ṽa ꝛ intellectus speculãs ip̃az est ṽus ꝛ semꝑ hz ṽaz cognitionẽ ꝛ nõ q̃nq̃ veram ꝛ q̃nq̃ falsã. ꝛ sic idubitãter illud qõ scit̃ vl̃ de q̃ est scia ē eternũ ꝛ ꝓpetuũ. ſ. ꝙ ꝛc̃lo demõstrata semꝑ est vera. ꝛ q̃tiẽscũq̃ ip̃a speculat̃ ab intellectu ipsa hz ṽaz speculationem. ꝛ ℞ ẽt tãgit Aicoñ. sup ꝑmũ posterioꝝ. vbi gra. q̃uis oĩs hõ sit corruptibilis ꝛ corrũpat̃ successiue. tñ hec ꝛc̃lo est ꝓpetue veritatis hõ est risibilis. ꝛ nũq̃ intellectus intelligens illã ꝛc̃lonez est falsus. similiter aũt ꝛ ĩ alys ꝛc̃lonibus naturalibus astronomicis. ꝛ ℞ sufficit. ¶ Ad aliã de generatõe ignis cum dicit̃ a quo generat̃ hic ignis. diceret Aristo. ꝛ Aue. ꝙ põt generari ab igne mãli preexñte. Et cum arguitur cõtra hoc ꝙ ignis particularis vel mãlis preexñs an ageret imediate ꝛc̃. dicunt aliqui ꝙ ageret imediate per suam qualitatẽ actiuam virtute tñ forme substãtialis ignis. Et cum dr̃ ꝙ vnũquodq̃ fit a suo simili fm spẽm vel fm genus. dicunt ꝙ verũ est vel ab aliquo alio virtute alicuius qõ est de genere vel de specie ipsius gñati. ꝛ sic est in ꝓposito ꝙ ip̃a qualitas ignis preexñs generabit ignẽ. ꝛ immediate. non qdem virtute ꝓpria sed virtute forme substãtialis precedẽtis. et hoc est etiam quod dicit̃ ad illam ꝓpõnem. Nihil agit vltra suam spẽm. verum est virtute ꝓpria. sz virtute alterius bñ. Hec tñ rñsio mihi videtur dubia. qz si caliditas preexñtis ignis generat ip̃m ignem virtute forme substãtialis illa virtus aut ẽ substãtia aut accñs. hec est sufficiens diuisio. Si substa tunc habetur ꝙ ipsa qualitas agit ꝛ generat mediante substãtia. ꝛ tunc ista substãtia est imediatũ generãs. tũc q̃ritur que sit ipsa substãtia qua caliditas generat ignem Utrũ sit substãtia abstracta vel mã vel forma mãlis Si substa abstracta habeat̃ intentũ. Si mã hoc est absurdũ. qz materie nõ est agere neq; generare. Si dicat̃ ꝙ sit forma mãlis tunc ꝛcederet̃ ꝙ forma mãlis sit imediatũ agẽs ꝛ gñans. nam id mediante quo aliquid agit est imediatũ ꝓncipiũ actiuũ vt manifestũ est. Et forte dicetur hic ꝙ caliditas nõ agit mediante forma substali ignis sed magis ex° forma substalis ignis agit mediãte caliditate. imediatũ q̃ generãs est caliditas. nõ tñ virtute ꝓpria ꝛ sibiipsi relicta. sed virtute forme substalis a qua dirigit̃ in agendo. ꝛ hoc placet multis. ¶ Aliter põt dici ꝙ in tali gñatione ignis cum generat ignẽ imediatum generãs rõne ꝓpria dicta que est eductio forme substalis de potẽtia materie est ipsa forma substalis ꝑexistẽs. Et cum dr̃. forma substalis nõ est imediatũ ꝓncipiũ actiuũ. vez est nisi ꝑcesserit actio q̃litatis actiue ita ꝙ mã cũ fuerit dispositа per eam. tunc. n. nihil est incõueniẽs formã substalez agere imediate ꝛ extrahere formã sibi similẽ in specie vel in gñe de potẽtia ad actũ. Diceretur q̃ fm hoc ꝙ ignis appropinquatus cõbustibili non statim educit formã substãtialẽ suã nisi ꝓus per caliditatẽ ipsum disponat calefaciẽdo ꝛ rarefaciẽdo. ꝛ tunc in vltimo instanti alteratõis illius cum mã est bñ dispositа forma substalis ꝓexñs inducit silez formã imediate sine aliquo alio agẽte ꝓpingoꝛi. Nec video ꝙ ad hoc sequatur icõueniẽs ad pñs. Qõ ergo dixit Aristo. ꝙ ignis nõ agit fm ꝙ ignis ꝛc̃. verum est nisi ꝑcedat vel cõcomitet̃ actio qualitatis actiue. vnde si esset forma ignis separata a forma actiua non ageret imediate in materiã. vt dicit cõmen. i 7°. metaph̃. Et posiumus exponere illud dictũ Aristo. sicut ip̃z intelligit alexãder. ꝙ ignis nõ agit fm ꝙ ignis. nõ qz nihil agat ꝑ suã formã substalẽ sed qz non agit per suam mãm que est pars eius. ꝛ ideo nõ agit fm ꝙ ignis. i. ꝓmo. neq; ꝛtrariatur aque ꝓmo. quod enĩ cõpetit alicui ꝓmo ꝛpetit cuilibet parti eius per se. ¶ Hanc aũt expõnez reputo pulchrã ꝛ subtilẽ. non enĩ video necessitatẽ aliquã quare cum mã est sũme dispositа ad recipiẽdũ formã substalẽ ignis ꝙ forma ignis substalis materie appropinq̃ta ñ efficit ꝛ generet formã substãtialẽ ignis sibi silez imediate. ſ. sine agẽte ꝓpiquioꝛi. Et alias mihi appz dr̃e alio modo ¶ Ad alias de generatiõe aialiũ ꝛ plãtaꝝ itelligẽdum est ꝙ Cõmen. Auer. in 7°. metaph̃. cõmento. 31°. ꝛ in. 12°. cõmento. 60°. multũ insistit in solutõe huius rõnis. qz ista fuit maioꝛ rõ platonis vt dicit. Est aũt sũma snie Cõm. vt mihi videt̃. ꝙ in seminibus aialiũ pfectoꝝ ꝛ plãtarũ q̃ generant̃ ex cõmixtiõe seminũ sunt quedã ṽtutes active ꝓprie quas vocat Ari. formatiuas in diuersis seminibus diuerse ꝛ distincte. Istas aũt ṽtutes magnificauit Aris. vt dicit Cõm. vocãdo eas ṽtutes diuinas. Et Haliemus dubitauit an illa ṽtus esset creatoꝛ an nõ. ꝓ tãto ṽo dicunt̃ ṽtutes ille diuine. qz q̃dãmõ sunt silez intellectui in operãdo. sicut. n. intellectus in intelligendo ñ vtit̃ ad hoc aliquo oꝛgano coꝛpoꝛali in quo sit ip̃m intelligere vt dicit̃ 3°. huius. sic virtus formatiua existens in semine deciso a masculo nõ operat̃ ꝑ aliq̃s ptẽ coꝛpis decise neq; ꝑ aliqõ mẽbrũ determinatũ vt visus ꝓculũ: ꝛ auditus ꝓaurẽ vl̃ ꝑ aliqõ alio õteriatũ mẽbrũ cui cõicat̃ opatio. ꝛ hãc silitudinez tãgit bꝛeuiter Cõm. 7°. metaph̃. Sunt etiã quedã alie habitudines notabiles q̃ hñt declarari sup de generatõe aialiũ. ꝛ alias collegi eas in qõnibus de formatõe coꝛpoꝛis humãi ꝛ sic in gene-

ratiõe aĩaliũ pfectoꝝ sunt tales virtutes agẽtes ꝓprie
⁊ diuerse. ⁊ sic ad generationẽ aĩaliuꝫ ꝑ putrefactionẽ
operanť quedã opatiões ꝓportionabiles predictis.
¶ Circa qõ cõsiderãdũ diligenter ꝙ sicut hꝫ videri in
de generatione aĩaliũ ⁊ĩ 4°. metheoroꝝ. aĩal qõ fit ꝑ
putrefactionez generať ex quodã corpore humido qõ
ꝑ putrefactiõez separať a corpore quod putrefit. illius
aũt corporis humidi vna pars ẽ humidior ⁊ passibilior
⁊ĩ potentia receptiua ad formã aĩalis generãdi ⁊ pro-
portiõať semini femelle. alia vo ps est calidior ⁊ magis
activa ⁊ ꝓportionať semini masculi. ⁊ hꝫ vtutẽ activã ⁊
formatiuã aĩalis generãdi quẽadmodũ sperma hꝫ vtutẽ
formatiuã aĩalis quod generať ex semie nisi qz dr̃ia est
vt docet Cõmen. in. iz°. metaphꝫ. qz vtus formatiua exi-
stens ĩ semie fit ab hñte semen. i. ab illo a q̃ decidit̃ se-
men ⁊ a sole. i. a corpe celesti. Etiã ad hoc dicit Cõm. z°.
physicoꝝ. ꝙ hõ generat hoiez ex mã ⁊ sol. sed vtus que
ẽ in putrefactiõe. i. ĩ humido abstracto a putrefacto fit
a sole tm̃. i. a corporibus celestibus ⁊ nõ ab aliq̃ sibi ĩ spẽ
vl̃ genere ꝓpinq̃. ⁊ sicut ad generatõez alterius aĩalis
pfecti cõcurrit alia ⁊ alia vtus formatiua. vñ semen eq
nõ generat asinũ nec ecõuerso. similiter ad generatio-
nez alterius ꝑ putrefactionez cõcurrit alia vtus ꝓueni
ens a celo ⁊ diffusa in cõtinente ĩ q̃ fit generatio. vnde
Cõm. ĩ iz°. metaphꝫ. dicit ꝙ calor solis ⁊ stellaꝝ diffusus
in aere generat aĩalia ex putrefactiõe nata. ⁊ sil̃r oia q̃
fiunt nõ ex semie. imaginať g̃ ꝙ ĩ generatõe cuiuslibet
aĩalis ⁊ plãte agens ꝓpinquũ est ipm semen vel corpus
ꝓportõabile semini hñs vtutez actiuã. ꝓprie talis aĩa-
lis vel plãte. ⁊ illud corpus ꝓportõabile hꝫ ñ sit eiusdez
speciei spãlissime nec eiusdez gener| ꝓpinq̃ cũ aĩali aut
plãta. tm̃ sic est generatiuũ talis aĩalis ꝙ non alterius ⁊
eius forma est actu nõ ꝙ formaliter est ĩ actu sed in po
tentia vt dicit Cõmen. 3. metaphꝫ. ¶ Per hꝫ ad rõis formã
cũ dr̃ nihil educit̃ nisi ab aliq̃ sui generis vl̃ sue speciei
videť mihi ꝙ oz dicere �means Cõmen. ꝙ vez est de aliq̃
eiusdez generis vl̃ speciei formal̃r ⁊ ĩ actu vl̃ vtual̃r ⁊
ĩ potentia actiua. ⁊ itelligimus aliqd esse de genere ali
cuius vl̃ specie formal̃r vl̃ means actũ cũ hꝫ formã gene-
ralez vl̃ specificã cõsilem forme illius. vtualiter autez
aliqd dr̃ esse eiusdez generis cũ aliq̃ cũ hꝫ formã eius
ĩ vtute ꝓpria activa ⁊ p se. mõ hꝫ ĩ generatõe aĩalis aut
plãte ꝑ putrefactionez nõ appareat aliquod generãs
mãle eiusdez speciei vl̃ generis formaliter. tm̃ necesse
est ibi esse generãs pticulare vl̃ mãle quod est eiusdez
generis vtualiter cũ ipo generato hñs ĩ se vtutez ꝓpriã
⁊ ꝓpe talis gnãt. Un̄ ⁊ Cõm. ĩ. iz. meta. dicit. Oẽ exhẽs
aliqd de potẽtia ad actũ necẽ est vt ĩ eo sit aliq̃ mõ illõ
qõ exhibit. ñ ꝙ sit ipzmet hꝫ oẽs mõs. f. formal̃r ⁊ hꝫ actũ
vñ subdit. Uirtutes g̃ q̃ sunt ĩ seminibus q̃ fiũt aĩata ñ
sunt aĩe ĩ actu hꝫ ĩ potẽtia. Sil̃r vtutes q̃ sunt ĩ corpibus
ꝓportiõabilibus seminibus vt dictũ ẽ. ⁊ sic nõ oz ad ge
nerationẽ taliũ aĩaliuꝫ eẽ ꝙditatez illius spẽi abstractã
⁊ imãlez. Qõ aũt ad generationẽ cuiuslibz aĩalis ⁊ plã
te ꝑ putrefactionẽ sit aliqõ pticulare agens ꝓpriũ hñs
ꝑcise vtutẽ activã ⁊ generatiuã talis aĩalis signũ põt eẽ
qz ex diuersis aĩalibus ꝑ putrefactionem fiũt diuersa
aĩalia vt dicit Cõmen. iz°. metaph. Uespe. n. videntur
fieri ex corporibus eq̃ꝝ mortuoꝝ. ⁊ apes ex corpibus
vaccaꝝ mortuaꝝ. ⁊ rane ex putrefactõe terre. muscilẽ
tes ex vino corrupto. qõ non vr̃ ꝓtigere nisi qz ex diuer-
sis corporibus putrefactis exhũtur diuersa hũida in
gbus sunt diuerse virtutes generatiue. diuersitas. n.
mãe sola ñ sufficeret ad tãtã spẽꝝ diuersitatẽ. Sic g̃ vt

ꝓdictũ est nulla est necessitas ponẽdi tales ꝙditates se
patas imo si eẽnt iutiles eẽnt ad generatõez idiuiduo
rum vt dictũ est. ⁊ ꝓpter hoc dicit Cõm. ĩ 7°. metaphy.
ꝟmẽto ziº. ꝙ necesse ẽ vt oẽ mixtũ cũ mã generet̃ a mi
xto cũ mã tãq̃ a generãte ꝓpinq̃. hñ tm̃ ꝟcedendũ ẽ ꝙ
motores corporũ celestiũ sũt generãtia remota illoruz
generabiliũ vt dicit Cõmen. ĩ iz°. metaphꝫ. sz nõ sũt ge-
nerabilia ꝓpinq̃ nec ꝙditas ipsoꝝ idiuiduoꝝ sunt eius-
dẽ spẽi cũ ipsis vt manifestũ est cuilibz ĩtelligenti ⁊ ꝑ
batũ est ꝑus. ¶ Ad ꝟfirmationẽ cũ dr̃ sba pfecta ⁊c. mi
hi vr̃ ꝙ ista ꝓpõ põt hr̃e duplicẽ ĩtellectũ. Uno mõ põt
ĩtelligi ita ꝙ oẽs ꝟditiões. videlz vniuocatio pseitas ⁊
ꝓpinquitas seu ĩmediatio sint vnius ⁊ eiusdẽ agentis hz
numerũ ita ꝙ aliquod agens vnuz ⁊ idem numero sit
agens per se ꝓpinquuz ⁊ immediatum ⁊ vniuocum
. f. eiusdẽ speciei cũ generato. ⁊ hñ ẽ vez nec necessariũ
¶ Alio mõ põt intelligi sic ꝙ ille ꝟditiões sint agẽtiuz
diuersoꝝ numero ita ꝙ sit aliquod agens ꝑ se. ⁊ aliq̃
aliud agens imediatũ ⁊ aliq̃ agẽs eiusdẽ spẽi cũ suba
gñata. ⁊ sic ẽ verũ. vñ in gñatõe sortis iueniť aliq̃ agẽs
imediatũ. f. semẽ decisũ ab aliq̃ ꝓcedẽte. et illud ẽ agẽs
per se. i. ꝑ sui nãz aptũ agere. ⁊ iueniť aliq̃ gñans vni-
uocũ cũ ipso soz. f. hõ particularis a quo decisũ ẽ semẽ.
sz illud nõ est oio ꝑ se cã gñatõis sort| cum ipo mortuo
postq̃ emisit semẽ põt fieri gñatio sortis. ⁊ gñatio non
põt eẽ sine ꝑ se gnãnte vt manifestũ ẽ ꝑ se. ⁊ hr̃. z. phy.
¶ Aliter dicũt aliq ꝙ hꝫ semẽ nõ sit vniuocũ cũ soz. qui
gnãť ita ꝙ formal̃r ⁊ fm actũ sit eiusdẽ spẽi cũ ipo soz.
tm̃ est eiusdẽ spẽi vtual̃r. ⁊ ista vniuocatio sufficit ĩ gene
rãte imediato. Uez ẽ tm̃ sine dubio ꝙ ꝓter illõ gnãns
oz eẽ vel ꝑfuisse agẽs pticulare eiusdẽ spẽi formal̃r a q̃
ipm semẽ fuerit decisum. vt ꝓbat cõmẽ. 8. phy. 3 Aui.
¶ Uisa g̃ opiniõe platonis ⁊ ipzobata. solutisq̃ rõibus
eã fulcientibus remãet dicere ad. q. ꝓpositã ĩ q̃ q̃riť vtꝝ
vl̃e sit ꝑus singularibus vel posterius. ¶ Et ẽ ꝟsideran
dũ ad euidẽtiã. q. ꝙ vl̃e ꝑt accipi duobus modis vt cõi
ter dr̃. vno mõ põt capi ꝑ itẽtõe. alio mõ ꝑ re q̃ denoiať
vl̃is. sicut hꝫ nomẽ albũ põt teneri ꝑ ipa albedine q̃ for
mal̃r aliqd denoiať albũ vel ꝑ re q̃ denoiať alba. Ul̃e
qdẽ ꝑ itentõe dr̃ esse ꝟceptus ĩtellcũalis quo aliq̃ qdi-
tas ĩtelligiť vt ẽ apta nata. vl̃ vt ei ñ repugnat eẽ ĩ ml̃tl
Et dicũt aliq ꝙ vltra illũ ꝟceptũ oz eẽ respectũ ad pl̃a
supadditũ. Ul̃e ꝑ re est qditas apta nata vel cui nõ re
pugnat eẽ ĩ multis. vt hr̃. 7. meta. Et qz multitudo aut
est rez dr̃ntiũ fm formã. aut rez dr̃ntiũ fm q̃titatẽ vt
dicit cõmen. z. phy. cõmen. 6°. ita est duplex multitudo
solũ ad quã oiꝫ multitudo reduciť. f. multitudo fm for
mã ⁊ spẽm. ⁊ multitudo fm numez. ⁊ est multitudo in
diuiduoꝝ eiusdẽ spẽi. Jdeo vl̃e qõ ẽ qditas ẽ duplex. f.
qditas repibilis ĩ ml̃tis dr̃ntibus forma. ⁊ ista ẽ genus
et qditas repibilis in multis fm q̃titatẽ dr̃ntibus. f. in
multis numero diuersis. ⁊ hec dr̃ spẽs spãlissima. Utꝝ
aũt sint pl̃a vl̃ia q̃ista duo bona pscrutatio ẽ. sz ad pñꝫ
nõ discutio. qz solũ õ istis duobus vl̃ibus ad ꝓpositã. q.
¶ Tunc dico tria. ¶ Primo ꝙ vl̃e ꝑ intentione est poste-
rius singularibus. zº. ꝙ vl̃e ꝑ re ⁊ qditate apta nata re-
piri ĩ multis spẽbus. f. vl̃e ꝑ re q̃ denomiať genus est
ꝑus realiter ipis spẽbus q̃tum ad suam formam gene-
ralem. vt animal quantum ad suam formam est prius
realiter hoie ⁊ asino. ⁊ sic de alys formis specificis. 3°.
dico ꝙ vl̃e ꝑ re q̃ denomiať spẽs spãlissima nõ est prius
ipis eẽntys suoꝝ singulariũ. vt qditas hõis nõ ẽ prius
realiter qditatibꝫ soz. ⁊ alioꝝ singulariũ suoꝝ. sil̃r aũt
⁊ĩ alys. ¶ Primũ ꝓbať breuiter sic. illud quod ẽ crea-

tū ab aligbus ē posterius eisdē vt sic.cā.n.nā p̄or ē ipso cāto vt pz i p̄dicamentis.sed vl'e p itentōe est qd cātū a rebus singularibus.ꝯceptus.n.itellectuales nr̄i cānt a rebus mediātibus fantasmatibus vl' cogitatiōibus eoz vt pz i 3°. huius.vl'e aūt p itentōe q̄ aligd denoiat vl'e ē ꝯceptus itellectualis qditatis multiplicis vt oēs dicūt.7 ad illā itentionez possumus dicere dictū Cōm. in.z.metaph̄.ꝯmento.4.vbi dicit q vl'ia apud Arl.i. fm opi. Ari.sunt collecta ex singularibus ab itellectu q ꝯsiderat 7 accipit sil'itudinez iter ea 7 facit ea itentio nez vnā.i quo dicto valde notādū est q Cōm.ibi breui ter tāgit cās ipsius vl'is p itentōe. Cām.n.receptiuam tāgit cū dicit ab itellectu q accipit ꝯsiderādo iter ea si militudinez.i.q cōsiderat ea cōsideratōe accepta a p/ p̄rietate i q̄ assimilant r̄. ille.n.itellectus q ꝯsiderat est i tellectus possibilis i quo tāḡ i subiecto recipiunt r̄ipe ꝯ siderationes vniuersales.vñ Ari.in z.huius de itellectu possibili dixit. Dico aūt itellectū quo opinat aia 7 itelli git.p hoc aūt q dicit.7 facit ea itentionē vnā.tāgit agēs ꝯpletiuū ipsius vl'is.7 ē itellectus agēs q facit ex potē tia itellectis actu itellecta vt pz in.z.huius.7 p̄ḃ q dic ex pticl'aribus vl' singl'aribus tāgit agēs dispositiuū qō disponit itellectū ad receptionez cōceptus vniuersal' vt declarat in.z.huius.cū ǧ vniuersalia q̄ sunt itentōes sint cāta a singularibus manifestū ē q sunt eis poste/ rioza saltē via generatōis. Utr aūt sint posterioza via pfectiōis sicut alig tenent.s.alig ponentes q itellectio rei mālis est qd nobilius simpliciter 7 dignius re māli vt itellectio auri est nobilius ens q̄ ip̄m aur̄.sed de p̄ḃ est nobilis pscrutatio sed nō ad p̄ns. ¶ Tunc ostendet secūda cōclusio.s.q forma rei q̄ denominat genus est realiter p̄rior aliquo mō ipsis formis ipsarū specieruz 7 proprys.vt aialis forma est p̄or forma hominis 7 eq 7 sic ō alys.quia illa forma ē p̄or forma speciez mediā/ te q̄ mā p̄ma recipit ipsas formas specierū.hāc reputo manifestā qz nihil recipit in mā mediāte aliq̄ quod est oio posterius ip̄o.sz mā p̄ma recipit p̄rius formas gene rales 7 mediātibus illis recipit alias formas specificas vsq̄ ad idiuiduales.hāc scribit exp̄sse Cōmen.sup p̄ri mū metaph̄.in ca° ō errozibus.q̄re 7c. ¶ Preterea illa forma q̄ est potētialis respectu forme spēi ē p̄or illa for/ ma spēi saltē via generatōis.nā potentia vt sic p̄recedit actū vt habet i 9° metaph̄.sed forma generalis ē potē tialis respectu forme spēi ita q ip̄m genus ē i potentia ad formas specierū.q̄re 7c.maioz pz.vt dictū ē.minoz declarat qz Ari.in 7° metaph̄.in ca° Nūc aūt inquātū analeticis de diffinitōe dictū ē.dicit q cā q̄re diffinitio ꝯposita ex genere 7 dr̄ia ē qd vnū est qz vna pars eius.s. ip̄m genus est i potentia.7 dr̄ia vltima ē actus.7 ex tali bus fit vnū.aut ǧ recipit ibi genus p cōceptu generali aut p ipsa re.nō ē dicendū p cōceptu.qz tūc diffinitio nō daret cām vnitatis diffinitionis que est idem ēntial'r cū diffinito qō diffinit p genus 7 dr̄iam.nā ipsi ꝯceptus generis 7 dr̄ie nō sūt idē ēntial'r cū spē diffinita vt notū est.7 sic nō assignaret cāz vnitatis diffinitiōis q̄ est qui ditas spēi diffinite.cuius opposituz voluit ibi Cōmen. ergo reliquit q ipse itellexit de genere p re q̄ denoiat genus q ipa est potentialis sic mā respectu dr̄ie.7 dr̄ia est actus 7 forma.7 iō diffinitio bz vnitatē ab ipa vltia dr̄ia q̄ est actus pfectus 7 vltimus actus nō existens in potentia ad actū aliū essentialē speciei diffinite. Et sic sequit vlterius necessario q forma generis est p̄or for ma speciei saltē via impfectiōis 7 generatōis. ꝓpter ḃ dicit Ari.q genus nō est p̄ter generis spēs.aut si aliqd ē vt mā ē.s.ens i pō respcū dr̄ie.ex pō aūt 7 actu fit vnū. q̄re 7c.Et q hec sit itentio Ari.pz ispicienti ꝓ̄ntū ibidē ¶ Preterea illa forma q̄ ꝯsequit aliquod accn̄s reale tali mō reali quo nō ꝯsequit formā hois nec asini nec alicuius alterius spēi nec simul oēs illas est diuersa re aliter ab oibus istis formis.hanc recipio p manifesta. si.n.esset eadē cū oibus istis tūc oē accn̄s reale qō ali/ quo mō reali ꝯsequit eā etiaz ꝯsequeret eas eodē mō reali fz formā aialis.vñ aial ꝯsequit aliqō accn̄s reale tali modo reali quo nō ꝯsegt formā hois nec formam asini nec alicuius alterius spēi.nec oēs sil'.vt sensus cō segtur p se p̄mo formā aialis.vñ aial vt oēs cōcedūt p nām aialis inest cuicūq 7 nō iest p aliquod aliud cui p̄rius ist.nec ꝯsequit p se formā hois vt hō.qz tūc in/ esset p formā hois cuicūq iesset.qō est absurdū.sil'r ñ ꝯsegtur p se p̄mo formā asini p eandē rōnē.sil'r nō ꝯse/ gtur p se p̄mo oēs formas p̄rias alias spēz p eandē rōez.qz tūc cuicūq iesset sensus hoc est p nāz oiuz for/ marū p̄rias ipsis spēbus.quod est ridiculuz. ǧ videt q forma aialis fm q aial ē diuersa real'r ab oibus for/ mis p̄rys suas spēz.aut ǧ est p̄or aut oino posterioz ipsis.nō est dicendū q sit posterioz ipsis.qz tunc nō po neret p̄us i diffinitōe.quod ē falsū.etiā qz semp minus pfecta sunt p̄ora p̄oritate materie ad formaz 7 q̄si via gnātōis.vt oēs ꝯcedūt.sz ꝯstat q forma gnis si ē diuer sa a forma spēi ē minus pfecta q̄ forma spēi.vt forma aialis fm q aial iuenit i oibus aialibus:est minus pfe cta q̄ forma hois 7 asini 7 sic de alys. q̄re 7c. Pz ǧ ex oibus istis q forma rei q̄ dr̄ genus vt forma aialis est real'r p̄or formis spērum eius. Et hec fuit secūda ꝯclo Tūc oñditur tertia.s.q forma rei q̄ dr̄ spēs spālissima non est realiter p̄or formis singulariū cēntialibus. vt forma subalis hois non est p̄rior realiter forma subali sortis aut platonis.7 sic de alys.quia si forma subalis spēi spālissime esset p̄or realiter formis subalibus in/ diuiduoruz tunc ipa spēs nō cēt tota essentia 7 suba in diuiduoz.sed hoc est falsum fm boeciū in diuisiōibus suis.vbi voluit q spēs ē totū cē.i.tota sba idiuiduorū 7 ḃ q̄si oēs cōcedūt.ꝓña pz qz posteq̄ forma sbalis hōis cēt p̄or realiter forma sortis 7 platōis cū nihil realiter sit fm se p̄us seipso oporteret q forma hōis vt hō esset alia realiter a formis p̄rys sbalibus hoiuz pticulariū. 7 sic species nō esset tota essentia idiuiduoruz. Indiui/ duū.n.nō abundat.s.spēm i forma sbali quēadmoduz spēs ñ abūdat a gñe i dr̄ia specifica vt dic porphirius. ¶ Preterea si forma substātialis spēalissime cēt alia a formis p̄rys substātialibus idiuiduorū tūc vnū idiui duū cēt i diuersis speciebus spālissimis. qō ē mānifeste icōueniens.7 pbat ꝓña qz cōstat q hō est spēs spālissi/ ma.si aūt forma hōis vt hō existens i sor.7 pl'one esset alia realiter a forma sbali p̄ria sor.7 pl'onis ita q sor. haberet vnā formā sbalez p̄paz sibi.7 sil'r pl'o vnā aliā p̄ter formā hōis vt hō tūc ille forme p̄pe 7 singulares sunt i aliq̄ mō cēndi diuerso a mō cēndi cōseq̄nte for/ mā hōis vt hō.7 ab illo sumeret vna rō spēi diuersa a rōe hōis vt hō.qō ē absurdū 7 ridiculū. Qz si ille rōes ñ sufficiāt q̄re alias. Scio bñ q nōnulli ponūt i idiuiduo formā sbalez idiuidualez realiter diuersā a forma spēi 7 dicūt q p ipaz idiuiduū ēidiuiduū 7 distiguit ab alys idiuiduis.sz deḃ nil plus ad p̄ntē qōez. ¶ Sz ō secūdā ꝯcl'oez sūt mlte difficultates q̄s nō est bonū silētio p/ trāsire. Prima ē hec q si forma generis ē p̄or realiter formis spēz tūc i sbus erit ordo.nā p̄us 7 posterius sūt dr̄ie ordinis vt pz ex z° metaph̄.sz ꝓñs ē falsū vt vr̄ vel

le Ari. 2°. metaph. ea°. Nūcāt inc̄ptuz i analetic. ⁊c. vbi dicit exp̄sse q̄ i ſba nō eſt ordo. ⁊ subdit q̄mō ꝫ debeat itelligi. Hoc qdez ꝑ⁹ hoc ātposterius. q̄re iſta poſitio plāe ꝺicit Ariſt. ¶ Preterea ſi forma gn̄is eēt diuerſa realiter a forma ſpēi tūc genus realiter nō p̄dicaret̄ p ſe de ſpecie ⁊ in eo quod quid eſt. ꝺn̄s eſt falſum. ꝺn̄tia patet. q⁹ illud cuius forma realiter ē diuerſa a forma alterius non predicatur de illo per ſe vt manifeſtum ē ¶ Preterea ſi ſic tunc vnum ens eſſet plura entia. q̄ ꝺ eſt abſurdum. ꝓbatio ꝺn̄tie. q⁹ vnū ⁊ idem indiuiduū eſt hō ⁊ aīal. ſi aūt forma aīalis ē diuerſa a forma hois ⁊ econ⁹. tunc hō ⁊ aīal ſunt diuerſa entia. ⁊ ſic cū ſortes ſit hō ⁊ aīal ſequtur q⁹ vnum ⁊ idem indiuiduū erit diuerſa entia. ¶ Preterea ſi forma ſubalis aīalis eſſet diuerſa a forma ſubali hois ſequitur q⁹ forma ſubalis homis ſit accn̄s q⁹ aduenit enti in actu. ſ. toti aggregato ex mā ⁊ forma ſbali aīalis. talis āt forma ē accn̄s cuius eſt ſbm cōpoſituz ex mā ⁊ forma vt vult Cōmen. i p̄n⁹ ſecundi huius. ſbm. n. forme ſbalis nō ꝺebet eſſe ens in actu. ſz in pura potentia. ¶ Preterea forma ſbalis non vniret̄ imediate p̄me māe. ſz mediante alia forma ꝓ rōnez p̄mā illius pōnis. q̄ reputaī oīno iconueniens ⁊ abſurdū. ¶ Preterea Cōmen. ꝺicit i ſuo tractatu ō ſba ordis. q⁹ vnuz ſbm habere niſi vnā formā ē poſſibile ⁊ nō plures ſalte ſimul. mō ſic ponendo vnuz ſbm ſimul hz diuerſas formas ſbales. mā. n. ſoz. ſimul habz formā hōis ⁊ formā aīalis ⁊ formā corporis. ¶ Multe ātalie rōes ⁊ multe auctoritates difficiles ſūt ꝺ illā ꝺcloez. ſ. oēs iſte q⁹ibus ip⁹obaī p⁹alitas ⁊ gradus formarū. ſz nimis eſſet longū eas ꝫ pōere. ⁊ alias ꝺiligentius ꝓſecute fuerunt. ꝓpter q̄ ad p̄ns ꝺimitto. ¶ Ad p̄mū ꝺubiū pōt ꝺici q⁹ i ſba q̄ eſt forma vltima ⁊ actus vltimus nō eſt ordo. ⁊ ſic itellexit Arl. illa. n. nō ē niſi vna i vno diffinito. ſz nō segt̄ q⁹ nullo mō ſit ordo iter ptes ſbe q̄ ponunt̄ i diffinitiōe ꝓpoſita ex genere ⁊ ꝺn̄ia. ⁊ iō nō vz illa ꝺubitatio. ¶ Jtē poſſumus ꝺicere q⁹ i ſba diffiniti ñ eſt ordo ptiū p ſe ſubſiſtentiū ſeoꝛſuz ⁊ ꝺiuiſiz ſicut ſubſtūt ꝺiuerſa ꝺiuidua eiuſdez ſpēi vl ꝺiuerſarū ſpecierum. q⁹ talis ordo ꝺiuerſoꝛuz p ſe ⁊ ſeoꝛſū ſubſiſtentiū l actu ipedit vnitatez aggregatā ex talibus ordiatis. vl nō ſtat ſil cuz vnitate ſpecifica ⁊ numerali ꝓpie ꝺicta. ¶ Jtez in ſba rei diffinite pōt eſſe ordo ꝺiuerſarū ptiū q̄ruz vna eſt potentialis reſpectu alterius. ⁊ q̄ruz vna nō ſubſiſtit ſeoꝛſuz ⁊ ꝺiuiſiz ab alia. ſic āt eſt i ꝓpoſito. nā q̄uis forma generis ſit realiter diuerſa a forma ſpeciei tñ ipa eſt potentialis reſpectu forme ſpecieiitñ q⁹ mediāte ea mā p̄ma recipit formas ſpecificas vt ꝺicit Cōmen. ⁊ cū ꝫ ipa forma generis nunc̄ ſepata eſt ſm ſubſiſtentiā a formis ſpecierū. nunc̄. n. eſt aliq̄ō aīal q̄ formā aīalis gn̄ habeat formā ꝓpriā alicuius ſpeciei. ⁊ ad illā itentiōez ꝺixit Aꝛ. 7°. metaph. i ca°. pallegato q⁹ genus nō eſt ſimpl⁹ p̄ter generis ſpecies. aut ſigd eſt ſicut mā eſt. ⁊ illud vuz eſt p vtrac̄pte ꝺebito mō itelligendo. nā ipm genus ñ eſt aliq̄ō ſeparatuz ſm eſſe ſubſiſtentie a ſpeciebus ſuis lz ſit ꝺiuerſuz realiter quātū ad ſuā formā a formis ſpecieruz. ⁊ quāuis ſit realiter ⁊ eſſential⁹ diuerſuz a formis ſpecierū tñ eſt ſicut mā reſpectu earū. eſt. n. forma generis impfecta potentialis reſpectu formarū ſpecieruz. ⁊ nūc̄ pōt pficere māz niſi cuz aliqua forma ſpecifica pfectiozi. ¶ Sz aliq ūſtāt q⁹ Cōm. ꝺicit i p̄mo phyſico ꝛ. q⁹ ſi mā habeat aliq̄ forma ꝓpriā ſibi nō recipet aliq̄ aliā formā ſbalez ideo ille omnes eſſent accidētia. ⁊ generatio eſſet alteratio. ⁊ tñ ꝺſtat ſi mā haberet aliq̄ formaz ſibi ꝓpriā illa eſſet ipfectiſſima ⁊ potētialis. q̄ ſil⁹ ñ obſtāte q⁹ forma generis ſit multū impfecta ⁊ potētialis reſpectu forme ſpēi tñ exiſtens ſub illa forma nullā formā recipet niſi accidentalē. ¶ Ad hoc facile ē reſpōdere vt mihi vī. vez ē. n. q⁹ ſi i mā p̄ma eēt aliq̄ forma vl haberet aliq̄z formā q̄ eēt ō eius eēntia ⁊ qditate tūc ipſa mā ñ recipet aliq̄z formā aliā niſi accn̄taliē q⁹ ꝫ poſito cū mā recipiat formā p ſui nām ſequiī q⁹ mā recipet quācūq̄z formā rōe q̄ eēt ens actu q⁹ ipa realiter recipit formā ſbalē p̄ncipal⁹ rōe q̄ mā ē. ſi q̄ ipa mā ꝼm q⁹ mā eſt haberet de ſui eēntia aliq̄z formā tūc rōe illius actus ⁊ forme p̄ncipaliter recipet q̄cūq̄z formā ita q⁹ forma ⁊ actus eēt ei p̄ncipal⁹ rō recipiēdi. ⁊ cū omnis forma que recipiī i ente actu ꝼm q⁹ ens actu et cui ſubſtat ens actu ſecundum q⁹ ens actu ſit accidentalis tūc omnis forma q̄ recipereī i mā eēt accn̄talis. ſed nō ſic erit i ꝓpoſito. q⁹ quātū cūq̄z forma generalis pōaī i mā añ formā ſpecificā ipa tamē forma añ eſt eēntia nec de eēntia materie p⁹ie. ⁊ iō mā p̄ma ñ recipet formā ſpēi rōe forme generalis p̄mo ⁊ p⁹incipal⁹. imo rōe ſue eſſentie q̄ eſt ens de ſe pure potentie: tamē bñ vez ē q⁹ forma gn̄alis ē tāc̄z diſpoſitio ⁊ ꝓparatio materie p̄me ad formā iferiorez q̄ mediāte mā p⁹ia recipit alias formas vt ꝺcīn fuit ꝑus. ¶ Ad aliā difficultatē cū ꝺr q⁹ tunc gēus ⁊c. ꝺico q⁹ nō ſequiī. ⁊ ad ꝓbatōez cū ꝺiciī illud q⁹ hz formā ⁊c. ꝺico q⁹ vez eſt ſi iſta forma nō ordineī ad formā ſpēi recipiēdā nec ſit ps ſbe ſpēi. ſz ſi ordineī ad formā ſpēi recipiēdā ⁊ ſit ps ſbe ſpēi tūc hñs illā formaz poterit eēntial⁹ p̄dicari de iſta ſpecie. ⁊ ſic ē i ꝓpoſito. nā lz forma generis ſit diuerſa realiter ⁊ ꝼm ſuā ſbam a forma ꝓpria ſpēi. tñ ordiaī ad eā ⁊ ē ps ſbe ſpēi. q̄re rō ñ valet. Sz logici hic litigāt q⁹ ps eēntialis nō p̄dicaī de toto p̄dicatōe ꝺicēte hoc ē hoc ⁊ in recto. male. n. ꝺiceret̄ aīal ē anima ſicut ꝺicit Cōmen. i 7°. metaph. ſz genus p̄dicaī de ſpē p̄dicatōe ꝺicēte hoc eſt hz ⁊ i recto. vt bñ ꝺr hō ē aīal. ⁊ ſic de aliis ¶ Ad iſtā qōez multip⁹ rñſuz ē i qōe de ꝓpoſitiōe ſpēi ſiue ō pluralitate ⁊ gradibus formaꝛ. Sz ad p̄ns ꝺico breuiter q⁹ ps ñ p̄dicaī ō ſuo toto i abſtracto. vñ male ꝺiceret̄ hō eſt aīalitas. ſed pars bñ p̄dicaī de ſuo toto q̄ dā ꝺcretōe inc̄ptū diſticte itelligi ſuū totū ⁊ ſic ēcū genus p̄dicaī de ſua ſpe. vbi gra. vt hō ē aīal. idez eſt ac ſi diceret̄ hō eſt hñs aīalitatē. ſil⁹ aūt ⁊ i aliis non valet. ¶ Hāc ſol⁹ onē ponit Robertus in quodā ſuo tractatu de ortu ſcie ꝛ. ⁊ ipe fuit magnus defenſoꝛ huius opi. q⁹ forme gn̄ales nō ſūt eedē cū formis ſpālissimis. ¶ Jtē al⁹ pōt ꝺici q⁹ genus ſolū ⁊ cū p̄ciſione ꝺr̄ie vel forme ſpecifice nō p̄dicaret̄ p̄dicatōe ꝺicēte hoc ē ꝫ de ſpē. ſz totū aggregatuz ex forma gn̄ali ⁊ forma ſpecifica ſub rōe tñ cōi ſūpta a forma cōi p̄dicaī de ſpē. ⁊ tūc ꝺr eē p̄dicatio gn̄is de ſpē vt ꝺicēdo. hō ē aīal. ibi p̄dicaī de homine totū aggregatū ex forma hois ⁊ ex forma aīalis cū ſua mā. ſub rōne tñ forme cōis. Uñ ſicut illi q tenēt q⁹ forma gn̄is nō ē ſubal⁹ diuerſa a forma ſpēi. ꝺicunt q⁹ ipm nomē gn̄is ſignificat totū aggregatū ex forma ⁊ mā ſub rōe q̄ ſumpta ē ab apparēte cōi. ⁊ illud totū p̄dicareī de ſpē. ita q⁹ ꝺicere hō ē aīal idē eſt ſicut ꝺicere hō eſt hō vt ſenſitiuū. Etiā ſic nos poſſumus ꝺicere q⁹ nomē gn̄is ſignificat totū aggregatū ex mā ⁊ forma generali ⁊ forma vltima. nō qdē ſub rōe ꝓpria forme vltime. ſ. ſpecifice. nec ſub rōibus ꝓp⁹is formaꝛ ſpecificaꝛ. ſz ſub rōne forme cōis vel apparētis cōis vl ꝺn̄tis formā gn̄alē. ⁊ ſic cū aīal p̄dicaī de hoīe nō p̄dicaī ps de toto ſed totū de toto ſub rōe tñ ſūpta a pte. ⁊ hoc nihil eſt icōueniēs. ſz ſi nomē gn̄is ſignificaret p⁹eciſe ꝓpoſi-

tū ex mā gnāli. ⁊ genus p̄dicaret de specie i recto. tunc sine dubio pars p̄dicaret de toto. quod est incōueniēs nunc autez nō est ita. imo nomen gn̄is significat totuz ꝓpositū ex nā cōi ⁊ nā spāli. sub rōe tn̄ cōi. ¶ Ad aliud cum dr̄ q vnū ens ⁊c. possumus dicere q vnū ens esse multa entia multitudine opposita sue vnitati est ipossibile. vt si est vnum numero p vnā formā idiuiduales q sic sit pl'a entia numero p pl'es formas idiuiduales hoc est ipossibile fil'. Et sigdez est vnū ens specie p vnā formā specificā q sit plura entia p plures formas specificas. sil'r ār ⁊ i alys. nūq̄. n. ens vnū aliq̄ vnitate ē plura pluralitate opposita illi vnitati. Sz nō est remotum gn aliqō ens vnuz vno mō sit multa alio. nisi vt q ens vnū i actu sit multa i potentia. imo h̄ est bene possibile vt pz p̄mo ph̄ycoz. Cū g̃ idiuiduū s̄be sit vnū numero p vnā formā idiuidualē ⁊ vltima p viā gn̄atiōis ꝓcedo q simul nō p̄t eē plura idiuidua numero p plures ⁊ diuersas formas idiuiduales ⁊ vltimas. sz poteriteē multa ⁊ plura p diuersas formas gn̄ales ⁊ cōes quarū vna ordiaī ad aliā ⁊ recipiī i mā mediāte illa. ⁊ sic soz. ē aial p vnā formā s̄balē ⁊ ē hō p aliā ⁊ p aliam corpus. ⁊ tn̄ ē vnū ens numero p vnā formā idiuidualē vltimā ⁊ pficiētē. ¶ Itē idiuiduū s̄be cōpositē. vt soz. ē vnū p se subsistens distictū fz esse ab oī alia suba q̄ nō est pars eius. ⁊ hoc mō nō sunt pl'a entia pl'alitate opposita illi vnitati. aial enī quod p̄dicaī de soz. nō est aliquod ens subsistens diuisim ab hoīe ⁊ ab alys p̄dicatis subalibus q̄ dicunt̄ de soz. nec econ⁹. Et sic vt sit ad vnū dicere vnū ens nō est pl'a entia nec multa multitudine opposita illi vnitati. sz multitudīe pl'alitate alia nō opposita illi vnitati ⁊ hoc nullū ē icōueniens. ¶ Aliter p̄t dici ꝑm illud qō positū fuit i solutiōe p̄cedentis dubitatōis q vnū ens nō est plura entia. ⁊ cū dr̄ q soz. ē hō. est aial. ⁊ illa sūt diuersa p diuersas formas. dico q cū dicit soz. ē aial ibi aial ñ p̄dicat aliqō diuersū ab hoīe nec a corpe sed p̄dicaī totuz ꝓposituz ex mā ⁊ formis oībus subalibus q̄ sunt i soz. sub rōe tn̄ accepta a mō eēndi ꝓnte vnā illaꝝ formaꝝ. vel a mō essendi ꝓnte vnā illaꝝ formaꝝ. s. aiaz sensitiuā. vnde ⁊ i 2°. huius. dcm̄ est q aial est aial p sensuz Siliter cū dicimus soz. ē corpus ibi p̄dicaī tot̄ ꝓpositū ex mā ⁊ oībus formis s̄balibus q̄ sunt i soze sub rōe tn̄ cōi sūpta a mō eēndi ꝓnte formā s̄balez corporis. ⁊ nō p̄dicant̄ ibi plura entia ō vno ente. sz vnū sub diuersis rōibus. cū g̃ dr̄ i ꝑpōe cōi q genus p̄dicaī de sua specie p̄dicatiōe dicente hoc ē hoc. dico q hoc nō est sic intelligendū q ꝓpositū ex mā ⁊ forma generali sine alys formis p̄dicaī de sua specie i recto. sz q ipm totū ꝓpositū ex mā ⁊ formis oībus s̄balibus spēi sub rōne cōi acceptā a mō eēndi repta i oībus spēbus p̄dicaī de ipsa spē ⁊ sic p oia illa genera nō p̄dicaī nisi vnū sub diuersis tn̄ rōibus. quēadmodū etiā dicūt illi q negāt pluralitatez formaꝝ i vna spē nisi q itn̄ differimus ab ipis q i vno cōposito ponimus plures formas s̄bales ordiatas mō p̄dicto. ¶ Ipsi vo ponūt vnā solā formā i illo cōposito ⁊ mōs accn̄tales diuersos. Quicqd aūt horz teneri dicaī vr̄ q semp noīe gn̄is iportaī totū cōpositū ex mā ⁊ formis oībus essentialiter ptm̄entibus ad illā speciez ō q̄ p̄dicaī. ⁊ illud totū p̄dicaī de specie i q̄libz p̄dicatione p̄dicāte genus de specie. ⁊ sic multa entia nō p̄dicātur de vno. nec vnū ens erit simpliciter multa. scilicet entia sed vnum compositū ex multis. qō nullū reputo icōueniens. Et ista solutio multum est mihi p̄babilis. ⁊ forte si bene itelligereī iueniretur necessaria. ¶ Sz dicere. vnius rei ē vnū eē actu. ⁊ p ꝓns vna forma s̄balis

⁊ nō plures. Dico q vnius rei vnicū ē esse pfectissimū ⁊ oīno actuale ⁊ finale. vnius tn̄ rei bene p̄n̄t esse plura esse quoꝝ vnū est eē diminutū ⁊ ipfectū ⁊ ordinatū ad aliud. ⁊ alteꝝ est pfcm̄ ⁊ ꝓpletū qd qō alia ordianī. ⁊ sic erit i ꝓpōsito. nā eē specificū est eē pfectū ⁊ simp̄r actuale ⁊ finale. esse vo generale est impfectū ⁊ potētiale ⁊ ordinaī ad esse specificū sicut potētia ad actū. q̄re ⁊c. ¶ Ad aliā difficultatē cū dicīt q forma s̄balis hois eēt accidēs. nego ꝓnam. ⁊ cū p̄baī q adueniret enti i actu s. ꝓpōsito ex mā ⁊ forma gn̄ali. dico q h̄ differt aliquid aduenire enti i actu fz q i actu. ⁊ aduenire enti i actu n̄ fm q i actu sz fm q i potentia. Forma. n. cuius s̄bm est ens actu fz q ē ens actu ⁊ cui p̄ncip̄l'r subycīt ens actu fm q ens actu bene ē accidentalis. sz si aduenit vl' vnīt ēti i actu n̄ fz q i actu sz fz q i potētia n̄ oz q sit accn̄s. Modo dico q q̄uis cōposituz ex mā ⁊ forma generali sit ens actu aliquo mō tn̄ forma spēi non vnīt ei rōne q̄ ens actu. nec ille actus. s. forma generalis ē p̄incipalis rō recipiendi formā p̄p̄riā spēi. sz solū ē mediū dispositiuū. ipa ār eēntia māe q̄ est i ipso cōposito ē p̄incipale s̄bm receptiuū illius forme s̄balis spēi ⁊ s̄bm primuz ⁊ p̄incipale. ⁊ hoc sufficit. Et ad illā itentionē dixit Cōm. in. z°. huius p̄pe p̄incipiū. cōmēto 4°. q s̄bm forme s̄balis fz q ē s̄bz eius nō est aliqd actu nisi p illā formā. ⁊ p illā reduplicatōez dedit itelligere q s̄bm vnius forme s̄balis p̄t eē aliq̄ mō ens actu p aliquā formā. sz nō erit s̄bz i rōe forme s̄balis p̄incip̄l'r nec habebit illā formā s̄balem fm q s̄bm primū ⁊ p̄incipale ita q forma sit rō p̄incipalis recipiendi formā s̄balē sz magis eo. sua nā pure potentialis erit subiectum primum et principale ipsius forme substantialis cuiuscūq̄ q̄uis vna illaruz sit dispositio ⁊ ꝑparatio ad recipiēdū aliā vt dcm̄ ē ꝓus ¶ Ad aliā cū dr̄ q tūc forma subalis nō vniret ⁊c. dicē dū q formā subalē vniri imediate materie prime p̄t itelligi dupl'r. Uno mō p ꝓuationē oīs medy p̄ncip̄l' ⁊ dispositiui. ⁊ hoc ē falsū ⁊ ipossibile. forma aūt subalis nō vnīt materie p̄me nisi mediātibus dispōnibus aliq̄bus. vñ Aristo. in. z. huius. dicit q actus vniuscuiusq̄ i potētia exñte determinate dispositā. ⁊ i p̄p̄a mā aptus est natus fieri. ⁊ sic forma subalis nō vnīt imediate materie p̄me q̄uis nulle dispōnes p̄cedāt q̄ remanent ea adueniēte. Alio mō p̄t itelligi q forma subalis imediate vniaī materie p̄me p ꝓuatōez esse ⁊ medy p̄ncipaliozis. ita. s. q nō sit aliqō mediū cui p̄ncipalius vniatur forma subalis q̄ materie p̄me. ⁊ qō p̄ncipalius subiiciaī forme subali q̄ mā p̄ma. ⁊ hoc est verz. Mā enī est p̄ncipiū p̄mū ⁊ p̄ncipale subiñ forme subalis. et est p̄muz ⁊ p̄ncipale pfectibile. Modo q̄uis forma subal' gn̄is sit poz i mā q̄ forma specifica. tn̄ ipa forma gn̄alis nō est p̄ncipale subiñ forme specifice. imo forma subal' specifica vnīt materie sine aliquo medio p̄incipaliozi cui p̄ncipalius ꝓiungaī. ⁊ qō p̄ncipalius subsłet ei. ⁊ qō p̄incipalius sit pfectibile p eā. ⁊ sic itelligenda ē imediatio vnius forme subalis a mā. q si vis p illā imediationē itelligere p̄uatōez oīs medy dispositiui. hoc est ꝓtra Aristo. ⁊ cōmen. ⁊ ꝓ vitatē ⁊ nām rei vt puto p̄cise fm illā doctrinā q̄ ponit dimensiōes fm suas eēntias manere easdē numero sub forma gn̄ati q̄ fuerunt sub forma corrupti. ⁊ eis mediantibus formas substantiales vnire materie p̄me vt docet cōmē. in suo tractatu de suba oībus. ⁊c. ¶ Ad auctē cōmē. cū dicit q ipossibile ē vnū ⁊c. dico q illa auctas nō dz intelligi sicut v̄ba p̄mo aspectu sonāt q i vna mā nō p̄n̄t eē diuerse forme simł subales. qz statiz hoc repugnat ei qō ipe determinauit

in 3°celi ⁊ mũdi. q̃ forme sũbales elemẽto⁹ remanẽt i mixto remisse ⁊ refracte. ⁊ inuit hoc i p̃ma ph̃ia ⁊ i multis alys locis. ſz oz sic itelligi q̃ vnũ subm̃ nõ põt sim̃l habere nisi vnã formã sũbalẽ supposito q̃ ipsa forma sũbalis esset essentia vel de eẽntia materie. hoc enim supposito. ſ. q̃ forma aliq̃ eẽt eẽntia materie ꝓm q̃ mã tunc nullã aliã formã ſbalez posset recipe q⁹ oẽs alias formas repiceret per ipsã formã substantialem p̃ncipaliter que ponitur eius essentia secundũ q̃ materia. ⁊ sic oẽs forme q̃s recipet eẽnt accidẽtales. nã ois forma cuius subiectũ est ens actu scõm q̃ ens actu ẽ accidentalis vt supponiť. sic igiť vnũ ſbm nõ posset habere nisi vnã formã substãtialẽ si aliq̃ forma eẽt eius essẽtia ſz simpl̃r ⁊ absolute nullũ est icõueniẽs vnũ ſbm sim̃l habere diuersas formas ordinatas sic q̃ vnã recipiat mediãte alia vl̃ mediãtibus alijs. ⁊ q̃ q̃dã sunt dispões ad alias. Et q̃ illa sit itentio Cõm. i illo loco p̃z diligenter ispicienti. cuius ostensionẽ relinq̃ iudicio fidelis expositor illius tractatus ⁊ alio⁹ doct⁹ Cõm. Aliaruz vero rõnũ ⁊ auctoritatũ solutiões regrat cui cura fuerit i q̃one de pluralitate formaꝝ ſbaliũ spẽꝝ ⁊ geneꝝ.

¶ Ad rõnes i p̃ncipio q̃nis satis p̃z ex dictis. Ad p̃mã cũ dicit. illud est p̃us ⁊c. posset cõcedi q̃ illud est p̃us vl̃ scõm rez vl̃ secũdũ rõnẽ ⁊ modũ. ſz nõ oz semp illud eẽ p̃us scõm rez q̃tum ad ſbam. ⁊ cũ dr̃ q̃ ab vl̃i ⁊c. verum est. ⁊ iõ vl̃ evl̃ est p̃us scõz rẽ suis iferioribus sicut dcm̃ ẽ de forma generali ad formas spẽꝝ. vel est p̃us ꝓm rõnẽ sicut est ō specie ad essentias idiuiduoꝝ. ipsa. n. species q̃tũ ad ſbam suã nõ ẽ p̃or ſz se ſbis idiuiduoꝝ vt dcm̃ est p̃us. tñ bene est p̃or ꝓm rõnez q⁹ cõior ẽ rõ spẽi q̃ rõ singularis ⁊ pp̃ria idiuidui. A quo aũt reali vt a pp̃rio p̃ncipio sumať pp̃rius ⁊ceptus idiuiduoꝝ vt sor. hoc ẽ q̃rere de p̃ncipio idiuidui. ſz nõ hz h̃ locũ. sufficit ãt ad p̃sens scire q̃ spẽs est p̃or ꝓm rõnẽ idiuiduo ⁊ h̃ sufficit vt ab ipa ad idiuiduũ nõ ꝓuertať subsistendi ꝯsequẽtia Sigs aũt ista rõe motus diceret q̃ forma substãtialis sor. vt est sor. ſ. forma idiuidualis ẽ posterior forma hominis vt hõ sicuti forma hõis p̃pria ẽ posterior ad formã aialis. vl̃ tũc oporteret eũ dicere q̃ forma idiuidualis sor. esset perfectior ⁊ nobilior forma hõis vt homo sicut etiã forma hõis ẽ pfectior q̃ forma aialis vt aial ⁊ sil̃r de alijs. hoc aũt videť icõueniens. q⁹ ꝓz hoc oporteret q̃ forma idiuidualis sor. eẽt etiã p̃ncipiũ alicuius opationis nobiliorꝝ ⁊ pfectiorꝝ q̃s q̃cũq⁹ opatio q̃ põt cõuenire p formã hõis vt hõ. ⁊ sic etiã oporteret q̃ haberet p suã formã idiuidualẽ aliq̃s vtutez pfectiorez q̃s sit virtus pfectissima õbita naturaliter hõi vt hõ. vtus aũt pfectissima debita nãliter hõi ꝓm q̃ hõ est virtus cogitatiua vl̃ itellectiua. ⁊ sic oporteret sor. p suã formã idiuidualẽ habere virtutẽ pfectiorez simpl̃r q̃s sit itellectus vl̃ virtus cogitatiua. qõ est absurdũ ⁊ ridiculũ. Ex quo p̃z q̃ non est aliqua forma ſbalis sor. vt sor. alia realiter a illa forma ſbali qua est hõ. Sigs aũt fãtastice motus vl̃ cauillare volens diceret q̃ ista forma ſbalis idiuidualis sor. nõ est forma hõis vt hõ ſz minus pfecta. tũc ista deberet eẽ p̃or via generatõis. q⁹ minus pfecta p̃cedũt via gñatõis. vt satis hr̃ 7°meta. ⁊ sic sor. p̃us generaret q̃s hõ. ⁊ sic sequereť q̃ forma pp̃ria idiuidualis idiuidui eẽt pp̃inqor forme gñali q̃s forma spẽi specialissime. ⁊ alia mlta icõueniẽtia accideret huic positõi. nã a formis illis indiuidualibus sortis ⁊ platonis posset abstrahi vna species spãlissima diuersa ⁊ alia a specie hõis vt hõ. ⁊ necesse eẽt dicere vel q̃ hõ nõ esset spẽs specialissima vl̃ q̃ vnũ idiuiduuz eẽt sub duabus spẽbus spãlissimis eq̃libus i suppositis. vl̃ q̃ forme substãtiales idiuiduales sor. ⁊ platonis i nullo vno ꝯueniunt. nisi i illo i q̃ ꝯueniũt forme q̃bus ipi sunt hoies que oia ista sunt absurda. ⁊ ipossibilia. Et sigs fingeret illas formas. ſ. formã sor. idiuidualẽ ⁊ eius formã p quã ẽ hõ oino eẽ diuersas ⁊ eq̃lis pfectiõis. tũc eẽt manifestum icõueniẽs q̃ i vna mã sil̃ eẽnt diuerse forme substãtiales eq̃ pfecte. ⁊ vna nõ esset alia nec dispõ ad aliã: q̃ est friuolus. ¶ Ad aliã rõnẽ p̃cipalẽ cũ arguiť illud ad q̃ altez ⁊c. vez est aliq̃ mõ p̃us. ⁊ cuz dr̃ q̃ singulare se hz p additionẽ ad vl̃e suũ. vez ẽ aliq̃ mõ ſz diuersimode i spẽ respectu generis. ⁊ idiuiduo respectu spẽi spãlissime. Nã species addit sup̃ genus formã q̃ ẽ de substãtia spẽi diuersa realiter ⁊ ꝓm se a forma generis. i. a forma a q̃ sumiť cõceptus gñalis vt p̃z ex pdeclaratis. ſz ipsuz idiuiduũ. s. spẽm nõ addit aliq̃z formã substãtialẽ realiter ⁊ ꝓm eẽ diuersaz a forma substãtiali spẽi. vt. s. pbatũ est. tñ bñ addit aliq̃s formas accidẽtales q̃ nõ sũt de ſba idiuidui q⁹ vnũ idiuiduũ distiguiť ab alio ⁊ difert. ⁊ hoc sentit Ax. i 2°posterioꝝ. vbi dixit. q⁹ multe sũt dr̃ie i eadẽ spẽ ſz nõ ꝓz substãtiã neq̃ p se. ¶ Ad aliõ cũ dr̃ q̃ illud q̃ ponit ⁊c. cõcedo si sit pp̃ria diffinitio ⁊ iõ nescio negare genus vez ⁊ pp̃rie dcm̃ eẽ p̃us specie q̃tũ ad suã formã a q̃ sumiť cõceptus gñalis. ¶ Ad aliã cũ dr̃ ppetuũ ⁊c. cõcedo. ⁊ cũ dr̃ q̃ vl̃e ẽ ppetuũ. verũ ẽ ꝓm idẽtitatẽ specificã ñ idez numero. ⁊ de tali ppetuo vez ẽ. nõ aũt ō alio. ¶ Ad aliã cũ dr̃ eadẽ sũt p̃ncipia ⁊c. dico q̃ ista ppõ oz sic itelligi q̃ q̃ sũt p̃ncipia cognoscẽdi saltẽ cognitiõe pfecta. vt p̃z p̃mo phycoꝝ. ſz nõ conuertiť. multa. n. sunt p̃ncipia cognoscẽdi q̃ nõ sũt p̃ncipia eẽndi rei cognite saltẽ q̃ ad eẽ p̃rimũ simpl̃r. vt motus ⁊ pluralitas entiũ sunt p̃ncipia doctrie i nãlibus ⁊ nõ sũt p̃ncipia essendi. vt Cõm. tãgit i 5°phycoꝝ. cõmẽto 8°. quamuis g̃ vniuersalia sint p̃incipia cognoscendi nõ sequiť ex isto absolute q̃ sint p̃incipia eẽndi. ⁊ sic ista rõ ſz ad verã cognitõez tẽdat ñ tñ sufficiẽter ꝺmõstrat.

¶ Aliter posset dici cũ dr̃ eadẽ sũt p̃ncipia ⁊c. verum ẽ q̃ sunt p̃ncipia cognoscẽdi cognitiõe pfecta ⁊ a p̃or. et iõ dicit Lincoñ. in 2°posterio. q⁹ vltime diffinitiões sunt que sunt ex gñibus ⁊ dr̃ntys. ⁊ iõ bñ ꝯcedo q̃ vl̃e p̃pe p̃us est suo singulari. q⁹ p ipm diffiniť. ⁊ sic se hz genus ad spẽm. q̃uis eni spẽs nõ sit singulare simpl̃r. tñ ẽ singulare in respectu. ſ. respectu sui gñis. vt dr̃ sup p̃mum phy. cõmẽto. 5. q̃re nõ valet. ¶ Ad auctẽ aristo. cũ dicit vl̃e aut nihil est aut posterius. verũ est vl̃e quod posuit plato sepatũ ꝓm esse ex aiaz a singularibus suis. illud i rerũ nã nihil est. ⁊ si esset nõ esset pp̃rie p̃rius singularibus vt dictũ fuit. Exponunt etiã aliq̃ q̃ vl̃e p̃ itentiõe que est cõceptus itelligibilis q̃ditatis cui nõ repugnat esse i pl̃ibus est posterius singl̃aribus. ⁊ h̃ ſz sit vez nõ tñ credo h̃ Arl. itẽdisse. ſz p̃ mõ. vt visũ ẽ p̃us. ¶ Qõ. IX

Queritur ꝺñr. Utrũ vl̃ia sint p̃ora singularibus vel posterioꝝ. Et videtur p̃mo q⁹ sint p̃ora. ⁊ p̃imo sic. q⁹ quod est notius singularibus est p̃us eis. ſz vl̃ia sunt hõ. g̃ ⁊c. maior p̃z. 5. meta. c. de p̃ori. minor p̃z ibidez ⁊ p̃ phy. ¶ Item illud est p̃us a quo nõ ꝓuertiť subsistendi ꝺña. ſz ab vl̃ibus ad singularia nõ ꝓuertiť subsistendi ꝺña. g̃ ⁊c. maior p̃z in postpdicament̃ ⁊ 5. metaph̃. minor p̃z. q⁹ segẽ hõ est g̃ aial est. ⁊ nõ econ°. g̃ ⁊c. ¶ Item illud q̃ est ps diffinitõis est p̃us singularibus. ſz vl̃ia sunt hõ. g̃ ⁊c. maior p̃z. q⁹ diffinitões sũt rez pticulariũ. vt dicit ꝺmen. in phemio ⁊ 4. metaph̃. ⁊ ptes diffinitõis sunt p̃ioreſ toto. vt p̃z. 7. metaph̃. g̃ ⁊c. minor p̃z pph̃m. 6. eth̃. ⁊ z.

posteri. t. 5. metaph. g. tc. ¶ Item illud est pus singularibus quod pus producit in esse ipsis. sz vlia sunt hō. g tc. maior pz de se. minor pz in 6°. de aialibus. d. q embrio primo vita plāte viuit. postea vita aialis. postea vita hominis. etiā pz p cōmen. in erroribus. 6. metaph. d. Mā primo recipit formā vlez. postea mediāte forma vli recipit alias vsq; ad formas indiuiduales. ¶ Oppositū pz p phm in lra. ¶ Ad euidentiā qōnis est sciendū sicut dr cōiter t bñ. q vle pōt capi dupliciter. vno mō p intentione. alio mō p re. Si primo mō. t hoc dupliciter. aut p intentione prima q̄ est prima rei cognitio absolute rem intelligendo aut p secunda intentiōe q̄ est secunda t q̄ē rei cognitio accidētalis vt rō q̄ intelligit aliqd eē in pluribus. t ista est vle illud. vt dicit Porphyrius diuidens in quinq; vlia Tūc dico ad qōnē q si vle capit p intentiōe siue prima siue secūda semp. ē posterius suis singularibus. pbat quia illud qō est cātū a singularibus est posterius ipsis sz vle p intentōe est hō. g tc. maior patet primo posteriorū. minor etiā pz p Cōmen. iz° metaphy. d. vlia apud Ar. sunt collecta ex singularibus ab intellectu q accipit inter ea similitudinē t facit eā intentionē vnā. t hoc est qō dic de gne Themistius di. Genus est conceptus qdaz siue hypostasis ex tēui similitudine singulariū collectus. g tc. ¶ Itez illud qō est accns singularibus est posterius eis sz vniuersale p intentiōe est hō. ergo tc. maior pz 7°. meta. minor pz quia rebus singularibus accidit q intelligātur intellectu primo vel z°. ergo tc. Si vero capiat vle z°. mō. i. p re. hoc potest esse tripliciter. primo mō fz se t absolute. z°. mō vt stat sub intentōe. 3°. mō vt stat sub ppeta te a qua rō vlis sumit. si capiat primo mō dico q nec est prius nec posterius. pbat. quia aliq̄ duo sunt idez vnū ñ est prius alio. sz vle p re absolute circūscribendo oēm modū t oēm intentōem est hō. g tc maior pz de se. minor etiā pz. aliter. n. nō pdicaret essentialiter t qd de singularibus. g tc. Si vero z° mō accipiatur. s. p re vt stat actualiter sub intentiōe sic dico q est posterius. quia cātū posterius est sua cā. sz vle isto mō est cātū a singularibus. g tc. maior pz ex dictis. minor pz quia vle isto°. nihil aliud est q̄ conceptus vl collectio formaliter accipiēdo. talis aūt collectio est cāta a singularibus. g tc. Si vo capiat p re. vt stat sub pprietate a q̄ sumit rō vlis t singularis. t isto°. dico q vle est prius singularibus. quia illō est pus a q̄ nō cōuertit eēndi cōna. pz aūt hoc i postpdicamentis t 5°. metaph. sed vle est hō. g tc. quia bñ segtur hō est. g aial est. sz nō ecōuerso. ¶ Sz vlterius ē sciendū q duplex est prius. qōdā est pus via imperfectiōis potentie t māe. t isto°. vle ē prius cū hēat modū idetermiatū respectu singulariū. quoddā āt est pus via pfectiōis t forme. t sic singulare est prius. quia hz modū determiatū sicut forma. g tc. Est etiā nōndū q vle fm q dicit rem intentionē siue aggregatū ex vtroq;. tūc dr nō vniuoce ō istis. sz analogice. sicut idē nō dicit de mā t forma. g tc. ¶ Et iō ad rōnes. Et primo ad primā cū dr illud quod est notius tc. cōcedo via impfectiōis siue via generatiōis sz nō oz via pfectiōis. t sic est de vli. vt dcm ē i positiōe. ¶ Ad aliā cū dr illud a q̄ tc. cōcedo via impfectiōis sed via pfectiōis nō oz. ¶ Ad aliā illud qō ē ps tc. sili dicit q vex est via ipfectiōis. vt. ē. q̄re tc. ¶ Ad aliā cū dicit illud qō prius producit i eē tc. dico q vex est vt sic. t cuz dicebat. vle est hō. dico q si capiat p re absolute sic q nō sit gradus formax vnū nō pus producit q̄z reliquum cū dicāt oino eādē eēntiā. vt est dcm i pōe. si aūt vniuersale accipiat p re vt stat sub pprietate a q̄ sumit rō vlis sic dico q prius producit i eē. t vt sic dico q ē pus vt dcm est i pōe. t sic intelligit phs cū dic q embrio prio viuit tc. embrio prius hz opationē vegetatiuā q̄z sensitiuā t sēsitiuā q̄z intellectiuā. qō pz quia q̄to aliq̄ opatio ē ipfectior tāto forma pauciores dispōes regrit i mā ad hoc q sit principiū illius operatiōis. sed vegetatiuū est ipfectius sensitiuo. t sensitiuū intellectiuo. g sic etiā intelligit Cōm. i erroribus metaph. cū dicit q mā primo recipit formas vlez tc. quia mā primo recipit formā vlez. i. formā sub illo esse sub quo est principiū operationis a qua simit rationis vlis. deide recipit formā minus vlem vsq; ad formas indiuiduales. ¶ Et ad auctē phi in oppositū dico q intelligit de vniuersali p intentōe vel p re vt stat sub intentione t non de alio. quare tc. ¶ Questio. X.

Queritur pñr. Utrū accns ferat ad cognoscendū subam. Et arguit q nō. quia nihil agit vltra suā spēz. hec recipit p manifesta t attribuit platoni. sed cognitio accidētis est ex spē cognitōis sube sicut t accns est ex spē sube. Intelligere enī diuersificat fm diuersitatē nature rei intellecte. vt dicit cōmen. in. 3. huius. ¶ Preterea illō q̄ est principiū notificādi accns nō notificat p ipm accns. quia sic esset notificatio circularis. sz suba ē principium cognoscendi accns. vt dicit cōmen. t aristo. in lra. dicit. n. q oīs demōstratōis principiū est quod qd est. quod qd ē aūt primo est sube. vt pz. 6. metaph. ¶ Preterea cū aliq̄ cognoscunt a diuersis virtutibus vnū nō cōfert ad cognitionē alterius p se. sicut videmus q sonus q cognoscit ab auditu nō cognoscit ad cognitionē colozis. nec econ°. silr aūt t in alys. mō substātia t accns cognoscūtur a diuersis virtutibus. accns enī cognoscit a sensu. suba aūt ab intellectu. vt capit. 3. huius. q̄re tc. ¶ Preterea eadē sunt principia essendi t cognoscendi. z. meta. sed accns nō est principiū essendi sube. imo magis ecō°. vt pz in. 7. t in. iz. metaph. ¶ Preterea si accns cōfert ad cognitōez sube tunc accns prius cognosceret q̄z substātia. nihil enī inducit in cognitionem alterius nisi sit prius notū. vt satis pz i primo posteri. sz hoc ē icōueniēs t ō phm. 7. meta. vbi vult q suba est por accidente notitia tpe t diffinitōe. q̄re tc. ¶ Oppositum arguit auctē aristo. q dicit q accidentia magnā partē ferūt ad cognoscēdū quod qd est. t idez voluit cōmen. auer. t oēs aly expositores aristo. ¶ Dc ista qōne nō est magna difficultas q̄tū ad qōez i se. sed q̄tū ad modū q̄ accidens fert ad cognitionē substātie bñ est dubitatio t diuersitas inter doctores. ¶ Ad intelligendū āt qōnez est cōsiderādū q duplicia sūt accidētia. vt cōiter dicit. quedā sunt accidentia ppria t eēntialia t quedam cōia t illa vocat Themistius remota t extranea. Accidēs qdez prius est qō pcise t determinate cōsegtur aliq̄z spēm ita q nō aliā. vt risibilitas nām humanā t hinnibile nām eq. t sic de alys. Cōe aūt accns ē qō iuenit i diuersis gnibus t spēbus vt albedo t nigredo t linea t nūerus t silia. Mō de accntibus coibus dr q nō ferūt magnā partem ad cognitōez alicuius determinate spēi substātie. cuius rō est. quia illud quod de se est determinatū t differens ad diuersas spēs sube nō cōfert magnā partem ad cognitōez vnius istax. hec est manifesta de se. sz accidens cōe est hō. q̄re tc. t hoc etiā dixit Themistius i cōmento supra illā ptem sic. Semota qdez accidentia t q̄ valde extranām nihil nobis prodērūt ad intentionez diffinitionū. sicut sigs volens diffinire deū accipiat p genere q are deox sunt ostia t templa t simulachra et similia. valde. n. remota sunt ab esse deox. Secūdo dicendū q accidēs propriū subtātie cōfert ad cognitionez

ipſius ſubſtātie cuius eſt accidens ⁊ hoc cōiter ꝓbaſ ſic Effectus ꝓpꝛius vel cātū ꝓpꝛiū confert ad cognitiōez ſue cāe. hec eſt manifeſta ꝑ ſe. ⁊ ꝓpꝛiuz cātum bz habitudinez ꝑ ſe ⁊ ꝓpꝛiā ad ſuā cāz. mō tale accidens ꝓpꝛiū eſt cātum ꝓpꝛie ſubſtātie cuius ē vel ſicut cāe agentis vel ſicut cāe ſubiectiue ⁊ mālis i qua vel in vtroq; mō hoc eſt etiā manifeſtū ⁊ ꝯceſſuz ab omnibus. quare ⁊c. ¶ Per hāc tñ rōnem cōuincit q accidēs ꝓpꝛiū cōfert ad cognitionē reſpectiuā ſubſtātie. ſ. iquātū eſt cā. ſz nō baber ex hoc q cōferat ad cognitionē ſubſtātie abſolutā ⁊ iō hoc videbiſ in dādo modū cōferendi. ¶ Preterea aliqui ſic ꝓbāt. illō qō ponit i diffinitiōe loco dīe ꝓprie alicuius ⁊ ꝑ ipm circūſcribit differentia ꝓpꝛia cōfert ad cognitionē illius. hec ē cuidēs. ſz accidētia ꝓꝑa ꝓpinqua ⁊ eſſentialia. i. eēntiaz imediate cōſequentia ponunt ⁊ accipiunt loco dīarū ꝓpꝛiarū ⁊ ꝑ ea circūſcribunt ꝓpꝛie dīe. vt voluit Ar. 7° metaꝓh. ⁊ innuit i 8°. ⁊ Cōmen. ſil'r. Et iō cōiter dicunt logici q deſcriptio eſt ex genere ⁊ dīa vel aliq ſibi ꝓportiōabili. ¶ Preterea principia doctrie de ſubſtātys nālibus cōferūt ad cognitionē ſubſtātiarū nāliū. hec eſt manifeſta. ſz quedā accidentia ꝓpꝛia ſunt ꝓncipia doctrine de rebus nālibus ⁊ de ſubſtātys nālibus. Motus. n. ⁊ pluralitas entiū ſunt ꝓncipia doctrine i ſcia nāli in q̄ cōſiderantur ſubſtātie nāles cōpoſite ⁊ ſimplices. vt voluit Cōmē. in ꝓmo phȳcoꝝ. ꝓmēto 8° ⁊ Ar. innuit ibidē. Un ⁊ nā q eſt ſubſtātia rerū nāliū diffinit ꝑ motū ⁊ getem. vt ꝑz 2° phȳcoꝝ. motus. n. ⁊ pluralitas entiū ſunt q̄dā accidentia vt manifeſtuz eſt. q̄re ⁊c. ¶ Sed notāduz ſcōm Cōmen. q accidens nō cōfert ad cognitionē ſubſtātie ꝓpꝛie niſi fuerit accidens ꝓpꝛiquū ⁊ imediatū ⁊ eēntiale. i. de ꝓpꝛe ⁊ q̄ſi imediatā ꝓnſis eēntiā ⁊ niſi fuerit accidens quod manifeſtū ſit exiſtere i re. ⁊ ꝓpter b̄ dixit Ar. Cū. n. habuerimus tradere ſm fantaſiaz ⁊ ſm euidentiā ⁊ apparentiā manifeſtā de accidentibus aut oībus aut pluribus nunc vidēdus eſt modus ſm quem accidens iuuat ⁊ cōferat ad cognitionē ſubſtātie. Quidam aūt volentes modū oſtēdere ſupponūt duo. ¶ Primū q intellectus nr̄ poſſibilis nihil itelligit niſi ad eius ītellectionē moueaſ a fantaſmate aliq̄ vel ab ītentiōe imaginatiua. Un Ar. dicit q itelligere vel eſt fantaſia vel nō ē ſine fantaſia. ⁊ i. 3. huius dicit q intelligentez quēcūq; neceſſe eſt ſimul fantaſma aliquod ſpeculari ⁊ alia talia multa ad eandē ſentētiam. 2° ipſi ſupponūt q fantaſtica vīus alicuius dū actu moueſ intellectus vel imutaſ nō fantaſiaſ niſi accidētia ⁊ nō ſ̄bas vt ipi affirmāt. fantaſie. n. actus eſt motus factus a ſenſu ſm actū vt ꝑz i 2° huius. ſenſus aūt nō cognoſcit niſi accñtia vt dicūt. ⁊ hoc videſ itendere Cōmen. 2° huius. ca°. Dicendū aūt ſm vnūquēq; ſenſuz de ſenſibilibus. vbi ꝓmo arguit q Ar. nō itendit q ſenſus ꝓmo cōprehendat qditates rer̄. hoc. n. eſt alterius potētie q̄ dī itellectus. Tūc dicunt q modus q̄ accñs cōfert ad cognitionē ſ̄be ē q accñs ꝓpꝛiū alicuius ſ̄be fantaſiaſ ⁊ ab eius fantaſmate moueſ itellectus ad itellectōez ſ̄be cuius eſt accñs. Un ſic pōt idē argui. illud ꝯfert ad cognitōez alicuius ſ̄be a cuius fantaſmate moueſ ⁊ ducit itellectus ad cognitionē ipſius ſ̄be. hec ē cuidens ex dict. ſz a fantaſmate accñtis deducit itellectus ad ſubē itellectionē vel cognitionē. qō etiā ꝑz ex dictis. oz. n. ipz itellectuz ſi oz itelligere ſubaz moueri ab aliq̄ fantaſmate vt ſupponebāt. ⁊ nō moueſ a fantaſmate ipſius ſubē. qz fantaſia nō ꝓcipit ſubaz vt dictū ē. g̊ relinqtur q a fāta ſmate ipſius accñtis. q̄re ⁊c. ⁊ hoc videſ ꝓmo aſpectu ſentire littera Ar. Cū. n. habuerimus ſm fantaſiaz ⁊c. ¶ Sed ſalua reuerētia ſic dicētiū videt mihi q hic eſt defectus. ꝓmo i hoc q ſupponūt q vīus que imediate miſtrat itellectui ſit illa fantaſia q̄ nō cognoſcit niſi accidētia ſenſibilia. hoc enī nō videt rōabile. qz virtus ꝓfectiſſima aie ſenſitiue oz eē iſta q̄ imediate miniſtrat itellectui. hec eſt manifeſta. ſed virtus cogitatiua que cognoſcit ītētōes idiuiduales oīuz decē ꝓdicamētorū vt docet cōmē. i 2° huius. ē ꝓfectior q̄ iſta vīus aie ſenſitiue q̄ ſolū cognoſcit accñtia ſenſibilia vt manifeſtuz eſt de ſe. Un ⁊ cōmē. in 3° huius. dicit de ipa virtute cogitatiua q ipa eſt q̄dā rō. ſ. rei ꝑticularis. qz rōcinaſ de ītentōibus ꝑticularibus ſicut itellectus abſtractus abſ vl'ibus. g̊ virtus cogitatiua q̄ cognoſcit ſubas idiuiduales oz eſſe illa a cuius formis magis imediate imutaſ intellectus. ⁊ ſic illa poſitio ſupponit falſū cū dicit q intellectus nō imutaſ ad actū itelligēdi niſi a fantaſmatibus accñtiū ſenſibiliū. Qō aūt dicit ꝯmen. ſenſus nō cognoſcit qditates rer̄. verum ē vl'es nec ſub rōnibus vl'ibus. ſz p b̄ nō bī q nulla virtus aie ſenſitiue cognoſcat ſubam idiuidualē. imo b̄ eſſet ꝓ ꝯmē. ibidē. de hoc aūt plenius ingrendū eſt in 3°. ¶ Ztēq̄raſ ab illis q ponunt iſtū modū vtrū cognitio fantaſtica accñtis cauſet imediate cognitōez intellectiuā ipius accñtis. aut nō. q ſi ſic quō g̊ cauſabit imediate cognitiōez itellectiuā ſubē. hoc. n. ē impoſſibile ⁊ irrōnabile q vna ⁊ eadē cognitio ſēſitiua vl' vna ⁊ eadē ītētio imagiatiua cauſet itellectōez ſubē ⁊ itellectōez accñtis imediate. Si vo dicerētur q fantaſia accidētis ñ mouet itellectū ad cognitionem intellectiuā accidentiuz ipſius querat a quo imediate mouebitur ad eā cuz ad oēm itellectionē debeat moueri ſeu imutari ab aliquo vt dicunt ⁊ nō inuenitur q rationabiliter dicatur moueri ab aliquo fantaſmate Et ideo illum moduz ꝓferendi nec intelligo nec credo q bene poſſet ſaluari ſequendo dicta Cōmen. Eſt aūt alius modus ſatis famoſus qui tamē fere idez eſt cum ꝓdicto. dicunt enīz q cū due vītutes cognoſcitiue ſūt adinuicez ordinate ſicut ſuperior ⁊ inferior. i. ſicut miniſtrans ⁊ illa cui miniſtratur. contingit q virtute iferiori facta i actu ſuo reſpectu ſui obiecti ⁊ cognoſcente ſuum obiectuz virtus ſuperior fit ſtatim in actu ſuo reſpectu ſui obiecti ⁊ cognoſcit ſuū obiectū q̄ tñ virtus iferior nō cognoſcit. verbi gratia in bruto animali. ouis per ſuam virtutē viſiuam cognoſcens colorem lupi et figuram aut motum aut ſonum per auditum ſtatim per ſuperiorem virtutem. ſcilicet per cogitatiuam ſuā iudicat ⁊ cognoſcit inimicitiam ipius lupi quam tamē inimicitiā virtus viſiua non cognoſcit. ⁊ agnus videns colorē m̄is aut ſonū eius audiēs ſtatiz cognoſcit amicitiam vel adiutoriū ipſius matris. ⁊ tamen viſus non cognoſcit ipſam amicitiā ſicut pſalm eſt in homine. experimur enim in nobis q cum viderimus colorē alicuius aut motum eius debilē. aut audiuerimus ſonuz iudicamus ipm eſſe ſanū vel egrū vel amicū vel inimicū vel iracundū vel manſuctū. ⁊ ſic de alys ītentōibus nō ſenſatis quas virtus cogitatiua elicit ex formis ſenſatis ⁊ eas diſtiguit a formis ſenſibilibus cōibus ⁊ ꝓpꝛijs vt cōmē. tangit in 3° huius. conſtat autē q intellectus ⁊ virtus fantaſtica ſūt vītutes cognoſcitiue ſi'r ſe habēte quodāmō adinuicē vt ſenſus ⁊ cogitatiua. i. ſic̄ miniſtrās ⁊ ſubſeruiens ⁊ iſta cui ſubſeruit ⁊ miniſtrat. Un Themiſtius in 2° huius. dicit q oēs alie potentie ſunt i miniſteriū itellectus. ⁊ ide eſt q cū virtus fantaſtica vel cogitatiua eſt i actu reſpectu ſui obiecti. ſ. cogitādo

accēs ꝑpriū alicuius subſtantie ſtatim itellectus fit in actu ſuo reſpectu ſui obiecti. ſ. reſpectu ſubſtātie ipſaz itelligēdo. q̄uis ipſa vis cogitatiua nō ꝓhēdāt ipſam ſbaz cuius eſt illud accēs. ⁊ iſte eſt vnus modus ſatis antiquus ⁊ cois. ¶ Sz adhuc licet ille modus ſit ſatis apparens tñ oino nō videt ſufficiens. ꝑmo q̄ ſupponit vnū falſum ſicut ꝑcedens. ſ. q̄ virtus q̄ imediate miniſtrat itellectui nullo mō cognoſcit ipſā ſubſtātiā. quē admodū virtus viſiua nō cognoſcit amicitiā aut alias itentiōes nō ſenſatas. hoc aūt falſū eſt ⁊ icōueniens vt dictū eſt. ¶ Itē ꝑ illa dicta non oſtendit aliq̄ cālitas quā hēat accēs ſup cognitionē ſube nec modus cālitatis. ſz ſolū oſtendit q̄dā ꝓportātia cognitionū illaꝝ. ſ. cognitionis ſube ⁊ cognitōis accētis. q̄re nō videt ſufficere. Et ideo ad pñs pono alū modū quē magis itelligo. ⁊ mihi videt aliq̄tulū ſufficiētior. ¶ Ad cuius euidētiam ꝑmitto ꝑmo q̄ ſicut mā ꝑma entiū nāliū eſt ens ī pura potentia ad oēs actus idiuiduales ſubales ⁊ accētales nullū hūs actū i ſua eſſentia. vt pz ex ꝑmo phȳcoꝝ ⁊ 7°. metaph̄. Mā. n. ꝑma nō ē qd. i. ſuba i actu nec q̄le nec q̄tū nec aliqd alioꝝ ꝑdicamentoꝝ ꝗbus diuiſū ē ens ſz potentia ad oia. Et Cōm. Arl. i 7°. metaph̄. ſic dicit. Intellectus aie noſtre quo oia itelligit ⁊ opinat̄ eſt ens ī potentia receptiua ad oēs ſpēs itelligibiles vles ⁊ abſtractas tā ſubaꝝ q̄ accētiū. ⁊ nullū hz actū de ſe nec p ſe. ⁊ hoc plane docuit Arl. in 3°. huius. vbi dicit. Quare ipſius nāz nec q̄ vnā. ſz tñ hāc q̄ poſſibilis vocatus eſt. ⁊ ſubdit. itaq̄ aie itellectus. dico aūt itellectū quo opinat̄ aia ⁊ itelligit nihil eſt actu eoꝝ q̄ ſūt añ itelligere. Et tūc accipio vlterius q̄ ſicut mā ꝑma quodā ordine recipit formas idiuiduales. ꝑmo. n. diſponit̄ ⁊ ꝑparat̄ formis accētalibus ad ꝫ vt recipiat formas ſubales. vt ſi mā aliqua oz recipe formā ſubalez ignis neceſſe ē vt ſit ꝑius diſpoſita caliditate ⁊ ſiccitate ⁊ ſic de alys. Vñ Arl. dicit in 2°. huius. q̄ vnuſq̄ſq̄ actus in potētia exīte ⁊ ꝑꝑa mā aptus natus eſt fieri. ⁊ Cōmē. i 2°. phȳcoꝝ dicit q̄ gñatio eſt terminus alterationis ꝑ quā mā diſponit̄ ad formā ſubalez. Sic rōnabile videt i actione nr̄i intellectus poſſibilis q̄ ad recipiēdū ſpēs itelligibiles ꝑꝑas ſubaꝝ ꝑus diſponat̄ ꝑ ſpēs itellibiles ipōrū accētiū cogitatoꝝ. ⁊ ſic ipſa accēa ꝑpria ⁊ eētialia cogitata ⁊ fātaſticata ipzimētia itellectui ſuas ſpēs itelligibiles pñte ⁊ cooperāte itellectu agente vt coīter dr̄ diſponūt ⁊ ꝑparāt itellectū ipſū ad recipiēdū ſpēs itelligibiles ſubaꝝ ꝗbus ipſe ſube itelligūtur. itellectu. n. ſic diſpoſito tūc aia cogitatiua vna cū itellectu agente faciūt ſpēm itelligibilē ſube. ⁊ ſic itelligit̄ ſuba. Dic eſt vnus modus ꝫz quē accidēs ꝑpriū ꝓfert ad cognitōez ſube cuius ē accidens ſicut agens diſpoſituū ꝓfert ad actū ad quē diſponit̄ ipz ſubiectū receptiuū. ⁊ hūc modū videt̄ inſinuare Cōmen. ꝓmēto. 9. huius ꝑmi ſup illā particulā cū dixit. Non. n. ꝑparat̄ nobis cognitio ꝑ cognitionē accidentiū niſi cū fuerint accidentia ꝑpria ⁊ eſſentialia. Ad iſtū aūt modū nullū video ſeq̄ icōueniens. ſz ꝓcordat nature rei vt declaratū ē ſufficiēti ſilitudine vt ē ꝓſuetū ī talibus occultis ⁊ difficilibus vt dic Cō. ī mltis locis q̄uis ille modus nō ſit multū ꝓſuetus ⁊ famoſus. nō tū ē rōabile ipz ꝑ ſolū defectū ꝓſuetudinis deſpicere niſi rō ſit i ꝓriū eius. Eſt aūt aduertendū ad pleniorē intellectū vitatis q̄ ipſius ſube duplex poteſt eſſe cognitio. vna eſt intuitiua. ideſt ſimplex que ab Arl. vocatur indiuiſibilis vel ſimplex intellectiua alia eſt diſcurſiua qua ſubſtātia cognoſcitur per ratiocinationem aliq̄ factam de ſubſtantia. non ſolum aūt

accidens ꝓpriū ⁊ eſſentiale confert ad cognitionē intuitiuam ſubſtantie modo ꝓmiſſo. ſed etiam ad cognitionem diſcurſiuam qua per ratiocinationē cognoſcitur ſubſtātiam eſſe. quod ſic eſt videre. Duplices. n. ſunt ſube. queda materiales ⁊ coꝛꝛpoꝛee vt aīalia ⁊ plāte ⁊ elementa ⁊ ille ſunt ſenſibiles ⁊ conceſſe ab omnibus vt patet in 7°. metaph̄. Alie vero ſunt ſube īmāles ⁊ incoꝛꝛpales ⁊ ille ſūt inſēſibiles nec ſūt nec fuerāt ab oībus ꝓceſſe eſſe. ſed neceſſe eſt rōcinari ad faciēdū fidē de eſſe earum. Modo dico q̄ accidēs ꝓfert ad cognitionem intuitiuam ⁊ diſcurſiuam qua cognoſcitur per ratiocinationem ſubſtantia. ¶ Secundo dico q̄ etiaz confert ad cognitionē diſcurſiuā qua cognoſcit̄ ſuba ſeparata ⁊ īmālis eſſe. ¶ Primū ſic pz. Illud ꝑ cuius eſſe demōſtrari pōt ſubaz eſſe abſolute ꝓfert ad cognoſcendū ꝑ rōcinationem ſubam eſſe. hec eſt euidens. ſed per eſſe accidentis pōt demonſtrari ſubaz eſſe. nā ꝑ accēs itelligimus ens iherens alteri. ꝑ ſubſtātiā itelligimus ens ſubſiſtens vel ſubſtās alteri ⁊ nō iherens. ¶ Tunc arguit̄ ſic. ſi accēs eſt neceſſe eſt eſſe aliq̄ō ſubſtās vel ſubſiſtēs. ſi eſt aliq̄ō ſubſiſtens ſuba eſt. ergo ſi accēs ē ſuba eſt. maioꝛ ꝓbat̄ q̄ ſi eſt accēs cū accēs ſit ens iherens alteri enti oz q̄ ſit aliq̄ō ens cui ihereat. ⁊ tūc q̄rit̄ de illo ente. vt ꝛ ſit ſubſiſtens vel iherens alteri. ſi ſubſiſtens habeat̄ ꝓpoſitū. ſi alteri iherens q̄rat̄ de illo altero vt ꝑus. ⁊ ſic aut ꝑcederet̄ i infinitū i entibus ꝑ ſe ordinatis. aut oz ꝑcedere q̄ ſi accēs eſt oz q̄ ſit aliq̄ō ei ſubſtās vel ſubſiſtens ⁊ ſic pz maioꝛ. minoꝛ vero eſt euidēs. ſ. q̄ō ſi eſt aliq̄ō ſubſtās ſimplr vl ſubſiſtēs ſuba ē. ergo ſeq̄t̄ ꝓclo q̄ ſi accēs eſt ſuba eſt. ſz ꝓſtat q̄ accēs eſt. vt albedo q̄ iberet parietē vl̄ eſt ⁊ currere ſoꝛ. ⁊ ſic de alys multis. q̄ ſuba eſt. Ecce q̄ō ꝑ eſſe accētis ꝓuicit̄ ſubaz eē ꝑ ſe ⁊ abſolute. ¶ Sil̄r oſtendit̄ 2m. q̄ illud ꝑ q̄ō tanq̄ꝫ ꝑ mediū ꝑpriū demōſtrat̄ ſuba īmālis ⁊ icoꝛꝛpoꝛea cōfert ad cognitōez diſcurſiuā q̄ cognoſcit̄ ſuba īmmālis ⁊ icoꝛꝛpoꝛea eſſe. hec eſt manifeſta de ſe. ſz ꝑ accēs aliq̄ō tanq̄ꝫ ꝑ ꝑpriū mediū demōſtrat̄ q̄ ſuba īmālis ⁊ icoꝛꝛpoꝛea eſt. Nā ſuba abſtracta ⁊ icoꝛꝛpoꝛea nō demōſtrat̄ eē phȳce niſi ꝑ motū ⁊ eternū ⁊ vnifoꝛmē ⁊ ꝓtinuū. vt dicit Cōmē. i 8°. phȳcoꝝ. ⁊ tāgit i ꝑmo phȳcoꝝ. q̄l̄r aūt demōſtrat̄ motus eē eternus ⁊ ꝑ motus eternitatē demōſtrat̄ ſuba īmālis eē vel ſaltē motoꝛ ſine magnitudine nō ē ad pñs declarādū ſz ſupponēdū ex 8°. phȳcoꝛū. Tñ ergo ad pñs ſit tactū q̄ ꝑ motū eternū ꝓuincit̄ neceſſario eē ſubaz īmālē ⁊ icoꝛꝛpoꝛalē oīno. motus aūt eternus ē accēs. ꝑz q̄ q̄ accēs ꝓfert ad cognitionē ſube īmālis q̄ cogſcit̄ eē. Sic ergo quaſi tria patēt ex dictis. ꝑmū q̄ accēs ꝑpriū ⁊ ſubale ꝓfert ad cognitionē ſube intuitiuā ⁊ ſimplicē. q̄ agēs diſponēs ꝓfert ad actū ad quē diſponit vt illuminans ad viſionē ⁊ ſic de talibus. 2° q̄ accēs ꝓfert ad cognitionē diſcurſiuā ſube q̄ ſuba abſtracta cognoſcit̄ eſſe eo q̄ ex eſſe accētis demōſtratur ſubaz eē abſolute. 3°. viſum eſt q̄ accidēs ꝓfert ad cognitionē demōſtratē ſubaz incoꝛꝛpoꝛeā eſſe. ¶ Et eſt vlterius ſciendū q̄ bene rōabil̄r dixit Arl. q̄ accidētia ꝓferunt magnā ptē ad cognoſcēdū quod qd eſt q̄ non ſolū accidēs pōt eſſe cā intellectionis ſube nec ſufficeret. ſz regrit̄ itellectus agēs q̄ facit de potētia itellectū actu intellecta. vt dicit Cōmen. in 3°. huius. ⁊ regrit̄ intellectus poſſibilis qui recipiat intellectionē. Iſti ſunt modi ꝗbus accidēs ꝑpriū ꝓfert ad intelligēdū ſubaz. q̄liter aūt ⁊ a quo ꝑncipio actiuo īmediate fiat intelligere an ab intellectu agente an a ſpecie intelligibili remanet perſcrutanduz. ſed non hic ſed in tertio huius.

¶Ad rões i ꝓriū cū dicit nihil agit vltra suā spēz vex est i vtute ppria. sz i vtute alterius pōt agere aliqd vltra suā ppriā spēz. vt caliditas ignis vtute forme sbalis ignis gnāt ignez. ⁊ cū dr qꝫ cognitio accñtis ⁊c. vex est. ⁊ iō bñ ꝺcedit qꝫ nō agit ad cognitionem ipsius virtute ppria. sz virtute itellectus agentis ⁊ sbe. ¶Sz mihi videt qꝫ ista solutio nō valet. ꝑmo. qꝛ ꝺcedit nihil agere vltra suā spēz virtute ppria. ¶Nōne motoꝛ ꝑmus sua ppria virtute agit motū ꝑmi mobilis: cōstat aūt qꝫ sic Ꝭz ītentionem Ari. ⁊ Cōmen. ⁊ tñ motus ꝑmi mobilis nō est eiusdem speciei cū ipso motoꝛe ꝑmo. ¶Jtez si cognitio accñtis agit cognitōez subsātie virtute itellcūs agentis. q̄rit an itellectus agens ppria vtute agat ipsā itellectionem subsātie aut virtute alterius. si virtute ppria ergo aligd agit vltra suā speciem virtute ppria. nā cognitio subsātie est vltra vel eꝝ speciem itellcūs agentis. si virtute alterius q̄ro de illo alio an sit eiusdē spēi cū cognitōe subsātie. an alterius spēi. si eiusdē spēi hoc esset ridiculū. nā i aliquo boie itelligente cognitio subsātie fit a cognitōe subsātie ꝑxīte eiusdē spēi. qꝛ tūc nō esset aliq̄ itellectio q̄ hic bō itelligeret sbaz. Si sit alterius spēi tūc q̄rit vtꝛ agat i vtute ꝑꝑa. an i vtute alterius. ⁊ ibit i ifinitū. vl ꝺcedet qꝫ aligd vtute ppria agit extra suā spēz imediate. imo aligd virtute sua ꝑꝑa tanq̄z imediato ꝓncipio actōis agit aligd perfectioris speciei q̄z sit ipsum. vt sperma viri virtute ppria tanq̄z imediato ꝓncipio actiuo ⁊ ꝓpinquo agit ⁊ generat boiez q est pfectioris spēi q̄z fit ipsū sperma. aut virtus .s. formatiua que est ppria spermati qō est ꝓpinquū ⁊ imediatū agens in gnātiōe bois. ⁊ ista nō est virtus aie subiectiue qꝛ sperma nō est aiatū licet sit virtus aie effectiue qꝛ fcā fuit ab aiali a quo decisū fuit semē vt dicit Cōmen. in iz°. metaph̄. ⁊ ideo solutio nō est bñ tuta ꝓptereā alr dico cū dicit nihil agit vltra suā speciē pōt dici vex est i subsātys pfectis q̄ generātur ꝑ ꝑpagationē ⁊ cōmixtionē seminū vt hō nō generat nisi hominē ⁊ equus nisi equū virtute sua ppria ⁊ sic de alys. sz i alys accñtibus possibile est vt generēt nō a sibi sili Ꝭz spēz. sz ab aliquo alio pñt fieri vt dicit Cōmē. plane i tractatu de subsātia ozbis. non. n. est necesse vt oē qō facit aliqō accñs disponat ꝑ aliqō sile i spē. vt ꝓz i motoꝛe ⁊ mobili. ⁊ silr albedo q̄nq̄z generat a caliditate. q̄nq̄z a frigiditate. vt dicit ibi Cōmē. ⁊ caliditas a motu ⁊ a lumine. Mō cognitio subsātie est qōdā accñs itellectus. ideo rō ibi nō hꝫret locū. Concederet tñ qꝫ cognitio accñtis nō efficit ꝑ se ⁊ imediate itellectionē subsātie. imo itellectus agēs. iste. n. facit de potētia itellectis actu itellecta. ⁊ hoc est formaliꝛ facere intellectionē. vt videbit post. nec ideo putādū est accñs ꝓferre ad itellectionē subsātie. qꝛ cognitio accñtis imediate generet cognitionē subsātie. Ꝭz modis ꝓdictis. ¶Ad aliā cū dr illud qō est ꝓncipiū ⁊c. vex est eodē mō. sed diuersimode est ipossibile. sz cum dr qꝫ subsantia est ꝓncipiū cognoscēdi accñs. vex est cognitōe a ꝓzi ⁊ ꝓpter qd. ita qꝫ si demōstrareꝫ accñs esse ꝑ subsātiā erit demōstratio ꝓpter qd. sz ipsū accñs notificat subsantiā a posteriozi ita qꝫ si demōstraꝫ subsantiā esse ꝑ accñs erit demōstratio qꝛ. ⁊ sic nō erit notificatio circularis simpliꝛ qꝛ nō ꝓcedit ab eodē i idē Ꝭz eūdē modū. nec vterq̄z ꝓcessus est demonstratio simpliciter eque perfecta. talē autem modum circulādi. s. qꝫ eadem sit demonstratio vbiq̄z vel eque efficax ad scire simpliꝛ reꝓbat Arl. i ꝑmo posterioꝛ. i illo ca°. Qm̄ aūt oz scire. vñ dicit ibi. Circulo quoq̄z qꝫ ipossibile sit demōstrare simpliꝛ manifestū est. ¶Alr aūt dicunt aliqui qꝫ sba nūq̄z est ꝓncipiū notificandi accñs sz ecōuerso. hoc tñ vex est qꝫ in mathematicis qō qd est vnius accñtis vtile est ad cognoscendū causas alterius vt exēplificat Arl. in ībā. ¶Sz illō ē apte ꝺ Arl. in z°. metaph̄. vbi vult qꝫ eadē sūt ꝓncipia eēndi ⁊ vitatis. i. vere cognitōis: vñ cū sba sit ꝓncipiū essendi accñtis ⁊ veritatis. i. vere cognitionis q̄re ⁊c. ¶Jtē dicit ph̄s in 7°. metaph̄. qꝫ subā est ꝑor accidēte noticia diffinitione ⁊ tpe. qō nō esset si subā nullo mō esset ꝓncipiū notificādi accñtis. ⁊ Cōm. dicit ibidē qꝫ in diffinitiōe ppria accñtis ꝺz poni ipsa sba cū sit cā ipsius accñtis ⁊ nō ecō°. ꝓpter qō dicaꝫ ꝑmo mō. Ad aliā cū dr cū aliq̄ ⁊c. vex est si nō sunt virtutes ordinate ad seiuicē sic ministrās ⁊ cui ministraꝫ. vt ꝓz i ex°. qō ponebaꝫ i arguēdo. itellectus aūt ⁊ virtus cogitatiua sic sūt ordinate vt dcm̄ ē ꝑus. q̄re ⁊c. ¶Ad aliā cū dr eadem sūt ⁊c. dr qꝫ sic ꝺz itelligi qꝫ illa eadē q̄ sūt ꝓncipia eēndi sūt ꝓncipia cognoscendi. sz hoc nō ꝓuertit. ⁊ hoc sufficit ad ītentōez Arl. ibi. ¶Jtē pōt dici ꝺcedendo maioꝛē. ⁊ cū dr qꝫ accñs nō est ꝓncipiū eēndi. vex est q̄tū ad esse simpliꝛ ⁊ ꝑmū. sz bñ est ꝓncipiū essendi q̄tū ad esse qōdā scōariū. vñ ⁊ accñtis dr esse qdā gnātio sicut ꝓz i ꝑmo de gnātōe ⁊ ꝑmo phycoꝛ. ⁊ Ꝭ sufficit vt sit aliq̄liꝛ ꝓncipiū cognoscendi. ⁊ Ꝭz accñs ñ sit ꝓncipiū ꝓncipale ⁊ ꝑmū sbe. tñ bñ est ꝓncipiū subē dispositiuū ⁊ minus ꝓncipale vt Ꝭz videri i ꝑmo phycoꝛ. ⁊ 4°. metheoroꝛ circa diffinitōez gnātōis mixti. ¶Ad aliā cū dr qꝫ tunc accñs ꝑus itelligereꝫ. posset negari ista ꝺcia. nō. n. est necesse i cognitōe ittuitiua qꝫ illud qō ꝺfert ad eā ⁊ ē eius ꝓncipiū sit ꝑus notū ab illa virtute cognoscente. vt videmus qꝫ spēs coloris recepta i visu est ꝓncipiū cognitionis coꝛporis aliquo mō. ⁊ tñ nō ꝺz qꝫ visus cognoscat illam speciem. sed in cognitione discursiua hoc concedendū est. ⁊ cum dicitur qꝫ substantia ꝑius cognoscit q̄z accidens. diceret aliqs qꝫ vex est notitia simplici ⁊ intuitiua. sed notitia discursiua aliter est vt visum est ¶Aliter pōt dici qꝫ ipsuz accñs ꝑius cognoscit q̄z sba simplici cognitione sic intelligendo qꝫ cognitio accidētis ꝑioꝛ est in intellectu via gnātionis q̄z cognitio sbe. tñ vex est qꝫ cognitio sbe ꝑioꝛ est via pfectionis ⁊ nobilitatis ⁊ dignitatis ⁊ ꝓncipalitatis quēadmodū sba est ꝑus ens ꝓncipalitate ⁊ nobilitate q̄z accñs. ⁊ ad illā intentionē loquebaꝫ Ar. in 7°. metaph̄. in verbo ꝑeal legato vt satis ꝓz per Cōmen. ibidē. dicit. n. Commen. Ꝭmō. Et signū qꝫ sba apud nos māifestioꝛ ē accñtibus .s. vlia sbe q̄z vlia accñtis est qꝫ scire idiuiduū sbe ꝑ sua vniuersalia substantialia est perfectius q̄z scire illud ꝑ vniuersalia accidentium. vbi gratia qꝫ cū voluerimus scire hominem si sciuerimus esse aliq̄z substantialem naturā. verbi gratia. ignem scire ipsuz per hoc ꝑdicatū est perfectius q̄z ipsum scire esse q̄tum aut qualez aut aliud ꝑedicabiliū accidentiū. ⁊ similiter est i cognitōe simplici sicut cōposita vel discursiua. semp ātque sūt ꝑoza via pfectionis in eodē. s. pfectioza sunt posterioza via gnātōis. vt satis hꝫ ex. 9. metaph̄. ⁊ oēs ꝺcedunt. iō nullū ē icōueniēs qꝫ accñs fit ꝑus notū q̄z sit suba. ⁊ qꝫ eius cognitio sit post intellectū q̄z cognitio sbe. ¶Et si dicas qꝫ nomē ens ꝑ ꝑus significat accñs q̄z subsātiā possum dicere qꝫ verū ē fm ordinē ipōnis ⁊ famositatis sed fm ordinē nature rei bene ꝑus significat ipam subam. de hoc tñ ē bona pserutatio an accñs ꝑus intelligaꝫ q̄z suba. ⁊ ad pñs nō dico determinādo sed solum recitando ⁊ exercitationis gratia. ꝑima enī solo satis videt rōnabiliꝛ. ⁊ Ꝭ determinetur questio. ¶Qō. XI.

Trum aīa bēat aliq̄ opationē sibi ppriā Arguit̄ q̄ sic.q2 ois s̄ba separata a cozpore bz separatā operationē a cozpore cū opatio debeat eē ppozt̄ōata s̄bē. sz aliq̄ aīa ē separata a cozpe sic̄ itellectiua.de ea.n.dicit Ari.i3°. huius.q̄ nihil phibet eā cē separatā.q2 nullius cozpis est actus. ⁊ alibi dicit q̄ separat̄ ab alys tanq̄ ppetuū a cozruptibili. q̄re ⁊c. ¶ Jtē illa opatio ē p̄pa aīe q̄ nō exercet̄ p aliq̄ oz̄ganū cozpale.hec videt̄ satis manifesta. sz aliq̄ ē opatio aīe q̄ nō exercet̄ p oz̄ganū cozporeū. s.itelligere vt oēs ꝓcedūt et habet̄ i 3°. huius. q̄re ⁊c. ¶ Jtem si aīa nō hret opationē sibi ppriā tūc nō posset eē separata a cozpe. q̄d falsū ē p itellectiua.⁊ pz ꝓña vt dic̄ Themistius q2 si eēt separata ⁊ nō hret opationē sibi ppriam eēt ociosa.q̄d ē ꝓtra dignitatem nāl̄ manifestā. s. a nā nihil ociosū fcīt. q̄re ⁊c. ¶ Oppositū arguit̄ auctozitate Arl.q vult q̄ aīa nō bēat aliq̄ opationē sibi ppriā vt coīter ei attribuit̄. ¶ Jtē pars exīs i toto nō bz opationē sibi ppriā q2 nihil opat̄ p̄pe nisi ens actu vt habet̄ 2°. phycoz. sed aīa est pars aīati. s. forma ⁊ actus vt vult Arl. ibi. q̄re ⁊c. ¶ Ad istā qōez p̄mittēdū est q̄ differt aliq̄ opationē dependere ab aliquo tāq̄ a subiecto ⁊ tanq̄ ab obiecto. nā opatio dependet ab illo tanq̄ a subiecto i quo recipit̄ ⁊ cui ꝼz se ꝯiūgit̄ ⁊ vnit̄ ⁊ ipsū informat ⁊ pficit quēadmodū videre recipit̄ i subiecto virtutis visiue ⁊ ei ꝯiūgit̄ ꝼz eē ⁊ ipsū pficit ⁊ īformat. Unde ⁊ forme māles a Cōmen. dicunt̄ ꝓstitute in esse per sua subiecta eo q̄ sunt eis vnite ꝼz esse cū ipsa perficiunt intrīsece ⁊ informant. Sz operatio dī pprie dependere ab aliquo vt ab obiecto a quo mouetur ⁊ īmutat̄ virtus cuius ē opatio illa sicut virtus visiua cuius opatio est videre īmutat̄ ad videndū a coloze vel lumine.⁊ ideo visio dicit̄ dependere a coloze ⁊ a lumine tāq̄ ab obiecto. sīl̄r aūt ⁊ i alys. ¶ Ulterius ꝓsiderādū est q̄ licet aīa itellectiua coīcet cū alys i hoc q̄ dī actus p̄mus. tū ꝼz aliq̄ aliā rōez dī actus ab alys aīabus. s. vegetatiua ⁊ sensitiua. Nā sensitiua aīa ē actus p̄mus cozporis vnitus ⁊ ꝯiūctus cozpori ꝼz eē ⁊ p sui vnionē dās eē formal̄r ipsi cozpori subiecto. ⁊ sīl̄r aīa vegetatiua. ⁊ ille aīe sūt forme māles ꝓstitute i eē p sua subiecta ꝼm Cōmē. ⁊ destruūtur p cozruptionē ppriox̄ subiectox̄. sz aīa itellectiua ppria dicta qua itelligimus vīa nō ē actus vnitus ⁊ ꝯiūctus ꝼz cē cozpori ita. s. q̄ p sui vnionē ad cozpus det formal̄r eē ipi cozpori ⁊ ꝓstituat hoīez i esse specifico substātiali. īmo est separata ꝼm substisti tiā ab oī cozpore ꝼm Arl. ⁊ Cōmē. Et hoc ad pñs possemus supponere. q2 demōstrabit̄ in tertio. qōe gnta. ex itētōe Cōmē. ꝓpter tū exercitationē inducat̄ rō talis. Si aīa itellectiua eēt vnita cozpori ⁊ p sui vnionē ꝓstitueret hoīez i cē specifico s̄bali aut illa vnio aīe ad cozpus eēt idē s̄bal̄r cū ipa s̄ba aīe. aut eēt aliq̄d accīs ipsi substātie aīe p sufficiētē diuisionē. nō est dicēdū q̄ illa vnio vel vnitū esse sit idē essential̄r cū eēntia ⁊ s̄ba aīe q2 tunc cū remouere t̄ ⁊ destruere t̄ illa vnio vel illud vnitū esse cū cozpore destruere t̄ s̄ba aīe ⁊ cozrūpere t̄. ꝼz cū in morte idiuidui remoueat̄ vnio cū amplius nō sit vnita cozpori actu sequtur q̄ destruere t̄ s̄ba aīe ⁊ cozrūpere t̄. q̄d ē ipossibile ꝼm oēs. q2 separat̄ ab alys sicut ppetuū a cozruptibili. Si aūt illa vnio ad cozpus esset accīs. aut ē accīs sepabile aut isepabile. hāc diuisionē oēs ꝓcedūt. si est accīs iseparabile ergo nunq̄ remaneret substātia aīe si cōtigat ipsā nō esse vnitā. ergo post mortē soz. vel nō remaneret aīa eius intellectiua. q̄d ē falsū. q2 est ppetua vel remaneret vnio eius ad cozpus ⁊ sic remaneret s̄ba eius ⁊ esse s̄bale soz. q̄d est absurdū. si vero dicat̄ q̄ vnio aīe ad cozpus vel vnitū esse est accidēs separabile. tūc cū ipsa nō ꝓstituat formal̄r hoīez i esse specifico nisi ꝼm q̄ ipsa esset actu vnita segtur q̄ ipsa ꝓstituat hoīez i sua p̄pa spē substātiali p accīs separabile q̄d est absurdū oīno. ergo manifestum est q̄ aīa itellectiua nō est actus cozporis vnius ꝼz esse ipsi cozpori dās esse ipsi cozpori formal̄r. Multe aūt alie rōnes sūt ad istā ꝯclusionē. sz dimitto ad tertiū libz̄. ¶ Ulterius est itelligēdū q̄ aliq̄ opationē esse ppriā aīe pōt dupl̄r itelligi. Uno mō q̄ ista operatio nō dependeat a cozpore tanq̄ a subiecto nec ab aliquo exīte i cozpore tanq̄ ab obiecto. alio mō sic q̄ ipsa operatio nō dependeat a cozpore tanq̄ a subiecto. ⁊ ꝼz hoc rñdeo ad qōez duo. Primo q̄ aīa nō bz operationē ppriā p̄mo mō appropriatōis. 2°. q̄ aliq̄ aīa bñ bz operationē 2° mō. Primū pbat̄ rōe Ari. q2 si aīa hret aliq̄ opationē sibi ppriā tali mō q̄ nō dependeret a cozpore tāq̄ a subiecto nec ab aliquo exīte i cozpore tanq̄ ab obiecto maxime videret itelligere. nā iter oēs operatōes aīati ipz itelligere maxime videt̄ minus idigere corpore. q̄d est manifestū sicut oēs ꝓcedūt. sz itelligere nō est sic ppriū. q2 intelligere vl̄ est fātasia vl̄ nō ē sine fātasia vt dic̄ Ari. ⁊ si itelligere ē fātasia ꝓstat q̄ dependet a cozpe tāq̄ ab obo nā vtus fātastica nō mouet̄ ad actum fātasiādi nisi ab aliquo cozpe vel ab aliquo exīte in cozpe. ⁊ si nō sit sine fantasia. i. sine actu fātasiandi vel cogitādi vel sine intentione imaginatiua cū tñ oīa ista sint in cozpore. s. in oz̄gano fantasie. manifestū est q̄ ipsū intelligere dependet ab aliquo exīte in corpe tāq̄ ab obiecto. Jmaginat̄ aūt Arl. q̄ sicut visus mouet̄ ad actū videndi a coloze sic itellectus mouet̄ ad actū itelligendi a fātasmate. ¶ Scōz oñdet̄ sic. ois s̄ba que nō est vnita cozpi tanq̄ s̄bo cui dat esse sed est subsistēs distīcta a cozpore bz opationē iminentem que nō dependet a cozpe tanq̄ a s̄bo. hāc habeo p manifesta. sz aīa est hmōi vt pz ex suppositione secūda. quare ⁊c. ¶ Jtem pōt sic argui. illa operatio q̄ nō existit i cozpore tanq̄ i s̄bo est ppa aīe hmōi appropriatōis. sz itelligere nō existit i cozpore vt i subiecto. q2 vl̄ existeret i toto cozpe. ⁊ sic eēt i manu. ⁊ tē manus itelligeret. cum omne hñs aīaz i qua est itelligere intelligat. aut in aliqua parte cozporis determinata. ⁊ hoc incōueniens est. q2 nulla rō est q̄re magis existat i vna parte tāq̄ i alia cū potentia itellectiua nō sit oz̄ganica. ⁊ sic rō est bona. ¶ Sed alig dubitant satis rōabil̄r nā ꝼz Arl. ⁊ Cōmē. in 3°. huius. itellcūs agēs ē ps aīe nr̄e ⁊ ipe seipz itelligit. ꝓstat ād q̄ opatio ppria eius nō dependet a cozpe sic̄ a s̄bo nec tanq̄ ab obo. q2 nūq̄ mouet̄ a fātasmatibus ad itelligendū seipsū. īmo ipse est pure actu ens. ergo videt̄ q̄ humana anima habeat operationem sibi ppriā q̄ nō dependet a cozpore aliquo mō. ¶ Ad te dicendū q̄ illud dcm̄ est itelligendū de opationibus acqsitis i aīa q̄ sūt noue gnābiles ⁊ cozruptibiles. sic aūt nō est itelligere quo itellcūs seipm̄ itelligit. istud. n. itelligere ñ est acqsitū i itellectu agente post q̄ nō esset nec nouū nec gnātū. sz ppetuū. ⁊ vnū sic̄ ipse itellcūs agēs. ⁊ iō ñ ē ad ppositū. ¶ Jtē pōt dici q̄ ista ꝓclo itelligenda est de opatōe q̄ est diuersa real̄r ab ipa s̄ba aīe hūane. sz itl̄ligere q̄ itellcūs agēs seipz itl̄ligit ē idē ēntial̄r cū s̄ba eius. vt videbit̄ i 3°. huius. Est tñ itl̄ligēdū q̄ lz ista diceret̄ Aug. ⁊ Cō. tñ ꝼz scāz fidē catholicā ⁊ vitatē al̄r ē dicēdū ⁊ sciēdū q̄ aīa itellectiua vnita est cozpori humano ꝼz esse ⁊ dat ei formal̄r ⁊ intrīsece eē. ⁊ per ꝓña ipsū intelligere est aliqual̄r in cozpe sicut in

subiecto licet per accidens dico q̃diu anima intellectiua ẽ ī ipso corpe. cū aūt erit separata ab ipo corpe ī quo fuit hẽbit aliū modū itelligẽdi. de q̃ hñt īgrere theologi. Et ad rationẽ in contrariū cū dicit esse vnitū vel vnio ipsa ꝛc. dicendū est q̃ est accñs sepabile. qz qñq; adest ꝛ qñq; abest manente subã aie. ꝛ cū dicit q̃ tunc aīa cōstitueret hoīez in esse specifico ꝓz accñs separabile. dico q̃ verū est nō p̃cipaliꝛ sed dispositiue. ꝛ hoc sufficit ꝓz illã rationẽ ita q̃ esse vnitū corpori ꝛ ꝑiūctū cū corpore disponit ad esse substantiale qō aīa dat corpori ꝛ illa dispositõe deficiente nō amplius dat esse corpori. ¶ Ad rationes. ¶ Ad p̃mã pz ex dictis. ꝯcludit. n. q̃ aīa hz operationẽ sibi ꝑpriã sic q̃ nō est ī corpore subiectiue. sz nō alio mō ꝛ hoc ꝯcessū est. Silr aūt scōa idẽ ꝛ nō amplius ꝯcludit. itelligere. n. nō est exercere p̃ organū corporale in quo recipit q̃uis dep̃dẽat ab aliquo existẽte ī organo corporali. s. ab itẽtione imaginata vel cogitata. ¶ Ad aliã p idẽ. pbat. n. aīam hẽre opationẽ nō vnitã corpori vt subiecto. sz nō ꝑbat illã nō dep̃dere ab aliquo existẽte in corpore. possibile enim est vt dicit Cõmẽ. q̃ opatio alicuius exñtis in corpore subiectiue supple sit ī rebus. i. causet a rebus exñtibus ī corpore. ꝛ hec ẽ snīa Arl. de itellectu q̃ ipse ꝓm eē subsistẽtie ꝛ eẽntie separatus ẽ a corpore. ꝛ tū opatio sua. s. itelligere nouū dep̃det a rebus exñtibus ī corpore. ¶ Ad rõnẽ ī contrariū cū dicit q̃ pars ī toto suo exñs nō hz operationẽ suã p se. p̃t dici q̃ verū ẽ de partibus q̃titatiuis ꝛ de opatõe q̃ ẽ motus ꝑpriꝫ dictus vel cū motu ꝑpriꝫ dicto. vna. n. parte q̃titatiua q̃ti ꝯtinui mota mouet ꝛ alia. qz ꝯtinua sūt quoꝝ motus ẽ vnus. sz de partibus eẽntialibus ꝛ de motu ipropꝫ dicto q̃ ẽ mutatio idiuisibilis ꝛ salus ꝛ pfectio nō oportet q̃ vna pars existẽs ī toto hẽat p se ꝛ p̃mo opationẽ quã hẽat alia. Forma. n. exñs ī mã agit p se ꝛ p̃mo saltẽ ꝓm aptitudinẽ cū ipsa posita ponat aptitudo agẽdi. ꝛ remota remoueat. ꝛ nō iest ci p alterꝫ sz alteri ꝑipsam. Silr vna pars q̃titatiua corporis aīati ꝯtinua alteri p̃t recipe aliq̃z immutationẽ quã nulla alia. vt oculus recipit spẽz visibilis p se quã nulla alia pars recipit nec recipe p̃t. silr autẽ ꝛ ī alys multis. Nūc aūt aīa est pars eẽntialis aīati ꝛ nō q̃titatiua ꝛ intelligere nec est motus ꝓprie dictus nec fit cum motu ꝓprie dicto. scilicet diuisibili. sed cum mutatione indiuisibili. ideo ratio non valet.

¶ Adhuc aūt diceret q̃ aīa intellectiua nō est ps essentialis alicuius cõpositi qō fit essentiaꝫ vnū ꝛ simpliꝛ sicut alie forme materiales cõstituūt vnū in esse cū suis subiectis ꝛ ideo nō valet. sed est actus. sicut intrinsecū operans respectu cuius p̃t dici actus eius ꝛ hoc manifestabitur in tertio huius. ¶ Questio. XII.

d Einde querit. Utrū logicus diffiniat p formã. ¶ Et arguit p̃mio q̃ nō. qz q̃ diffinit per aliqd qō ꝑdicat essentialiter de diffinito nō diffinit per formã cū forma nō ꝑdicat essentialiꝛ de eo cuius est forma saltẽ ī recto nec. n. aīal est aīa vt dicit Cõmẽ. 7°. metaph̃. capitulo. Qñ vero diffinitio ẽ ratio. vbi sic dicit. Dicere. n. q̃ aīal sit aīa est falsū. sed logicus diffinit per talia que p̃dicant eẽntialiꝛ ꝛ ī recto de diffinito. diffinitio. n. data p genus ꝛ dr̃iam p̃dicat eẽntialiꝛ de diffinito ꝛ ī recto siue noīe p̃ncipali. vt dicẽdo hō est aīal. albedo est color. ¶ Itez q̃ diffinit p cõpositū ex mã ꝛ forma nō diffinit p formã hoc est notū. qz aggregatū ex mã ꝛ forma nō est forma nec ecõuerso. sz logicus diffinit p cõpositū ex mã ꝛ forma. vt si diffinit hõ logice p aīal ipsū aīal est q̃d cõpositū ex mã ꝛ forma. s. ex aīa ꝛ corpore. ¶ Preterea si logicus diffiniret p formã aut hoc itelligeret de diffinitionibus ptinẽtibus ad ipsã logicã sicut est syllogismus ꝛ demõstratio. ꝛ syllogismus dialecticus. ꝛ hꝰ entia rõis aut de rebus alys ptinentibus ad alias scias. vt hõ asinus albedo ꝛ nigredo linea numerus. ꝛ sic de ceteris. nõ de rebus logicalibus. qz multa diffinibilia logicalia diffiniũtur p suã mãz ī logica. vt syllogismus diffinit p ꝓpositiones. ꝛ demõstratio p p̃ncipia ꝑpria ꝛ ĩmediata ꝛc. q̃ sūt eius mã. ꝛ syllogismus dialecticus p ꝓpositiones ꝑbabiles vt pz ī logica. Nec est itelligendū de rebus alys qz logicus nō ꝯsiderat illas. ꝛ p ꝯns nō diffinit. qd. n. ptinet ad logicū ꝯsiderare hoīez aut equum aut albedinẽ aut nigredinẽ. ꝛ sic de ceteris rebus natura. ¶ Preterea si logicus diffiniret p formã tūc diffinitio logice nō eēt vana ad demõstrãdū. ꝛ hoc ẽ ꝓtra Arl. ī lfa q̃ vult q̃ diffinitões p q̃s nō ꝓtigit accñtia cognoscere dialectice ꝛ vane sūt oēs. ꝛ sic voluit q̃ diffinitões logice sūt vane ad demõstrãdū ꝛ nō faciũt cognoscere accñtia diffiniti. ꝛ ꝯa declaraꝫ. qz si logicus diffinit p formã ipe diffinit p q̃ditatẽ. forma. n. q̃ditaꝫ ẽ rei vt dicẽ Cõmen. 7°. metaph̃. capitulo. vtrū aūt idẽ vel diuersū. vbi dicit Cõm. q̃ q̃ditas hois est homo ꝓm formã ꝛ nō est homo cõgregatus ex mã ꝛ forma. Et Arl. dicit in eodẽ 7°. Spẽz aūt dico qō qd erat eẽ. ꝛ in z°. huius. loq̃ns de aīa que est forma ꝛ actus dixit esse huius corporis. ꝛ sic quicūq; diffinit per formã diffinit p q̃ditatẽ. mõ q̃ditas ipsa est p̃ncipiū demõstrationis vt dicit Arl. ī isto ꝑhemio. Dis. n. demõstratõis p̃ncipiū est qō qd ẽ. Sic ergo si logicus diffinit per formã diffinitio logice erit ꝯueniẽs ad demõstrãdū ꝛ nō vana cuius oppositū dicit Arl. ¶ Preterea si logicus diffiniret p formam hoc eēt p tãto. qz diffinit p genus ꝛ dr̃iam vt coiter dr̃. sed hoc nō p̃t stare. qz sic metaphycus diffiniret p formã cū ipse diffiniat p genus ꝛ dr̃iam. ꝛ silr mathematicus multa diffinit p genera ꝛ dr̃ias vt linea ẽ lõgitudo sine latitudine. ꝛ triãgulus est figura plana tribus lineis cõtẽta ꝛ hꝰ. Incõueniẽs aūt videt dicere q̃ metaphycus diffiniat p formã ꝛ mathematicus. q̃re ꝛc. Oppositum arguit auctoritate Ari. ꝛ Cõmẽ. dicit idẽ ꝛ oēs alij expositores. ¶ Ad qõez est itelligẽdū q̃ q̃tū spectat ad ꝓpositū. forma p̃t capi dupliꝛ vt coiter dr̃. Uno mõ p̃t capi p altera parte cõpositi q̃ dat eē subiecto ꝛ ipsum pficit ꝛ ĩformat. Alio mõ capit forma alicuius p eo qō ẽ idẽ eẽntialiꝛ cum eo ꝛ itelligit sub rõe ꝓpri ꝛ notiori. ¶ Tūc dicũtur ad qõez duo. p̃mo q̃ logicus nō diffinit p formã p̃mo mõ dictã. ꝛ hoc satis ꝑbãt p̃me due rões ad hoc ī p̃ncipio adducte. Itẽ aliq; sic ꝑbant. si logicus diffiniret p formã q̃ ẽ altera pars cõpositi dãs eē materie vel subiecto. tūc illa q̃ non hñt formã sic dictã non possent logice diffiniri. qō est falsū. falsitas aũtiꝫ patet qz spẽs accidẽtaliū formaꝝ vt albedo ꝛ nigredo ꝛ hꝰ bñ diffiniunt logice. s. p genus ꝛ dr̃iam vt oēs ꝯcedũt. ꝛ tamen tales forme nō hñt formas perficientes sbm. qz forme nō est forma vt accipit ex 7°. metaph̃. ꝛ hoc ẽ verū. qz forme vt forma nō est forma que sit eius ps. qz sic iret i ifinitū. ¶ Sz vtrū alicuius forme vt talis possit esse aliqua forma vel ps essentialis formalis bñ est q̃uirendū sed nō hic. ¶ Tūc oñdet ꝛ⁹ q̃ ille q̃ diffinit per aliq̃ que p̃dicant de diffinito essentialiter ī recto ꝛ notificant essentiã diffiniti diffinit p formaz z°. mõ sũptã. s. q̃ est idẽ essentialiter cū aliquo ꝛ est notius eo. nã si ñ eēt idẽ eẽntialiꝛ cū eo ñ p̃dicaret ō eo ī recto eẽntialiꝛ cū p̃dicatio sumat ab eē. ꝛ si nō eēt notius eo non

notificaret eum proprie. sed logicus diffinit per aliqua que predicãtur essentialiter de diffinito in recto. ⁊ que notificant essentiam diffiniti. ſ. p genus ⁊ dr̃iam vt manifestum est. ¶ Item aliqui sic probant. quicũq; diffinit p vl'e diffinit p formã. ⁊c mõ dictam. ſz logicus diffinit per vl'e. ergo ⁊c. maior pz. q; vl'e proprie sũptũ est idẽ essentialr̃ cũ suo inferiori ⁊ est eo notius. vt pz ꝑmo phycoꝝ. ⁊ tale gd dr̃ forma. ⁊c mõ accipiendo formã. ſz minor est manifesta. logicus. n. diffinit p genus ⁊ dr̃iaz. ⁊ ista sunt vl'ia q̃dã vt manifestum est cuilibet scienti ¶ Sed hic est aduertendũ q; logicus non p tãto dicit diffinire p formã q; p se ⁊ p habitũ proprium q est logica ꝓsiderat oẽs diffinitões tales q̃ sũt ex gñe ⁊ dr̃ia. non .n. logicus p habitũ ppr̃ium logice p se ꝓsiderat aial ⁊ rõale. imo magis phs nãlis. nec cõsiderat colorem nec disgregatiuũ visus p q̃ diffinit albedo. sil'r aũt ⁊ i alys generibus ⁊ dr̃ys nãliũ rer̃ aut mathematicaꝝ. ſz p tãto dr̃ logicus forte p formã diffinire. q; tales diffinitiones ex generibus ⁊ dr̃ys ꝓsueuerũt vocari diffinitiones logice ꝓpter aliq̃s cãz. ⁊ ista cã nõ est multũ exgsita. Dicũt tñ alig q; cã huius est q; logicus ꝓsiderat ĩtentionẽ generis ⁊ ĩtẽtõez dr̃ie q̃ denoiant res positas ĩ illis diffinitõibus vt aial denoiat genus ⁊ rõale denominat dr̃ia. ⁊ sic de ceteris. ⁊ ꝓpter illã cãm ꝓsuetũ est illas diffinitões vocari logicas q; ꝓstituũt ex partibus q̃ denoiant a gbusdã ĩtentõibus ĩ logica consideratis. Sz hoc nõ placet alys. q; si p tãto ille diffinitões dicerent logice sil'r diffinitio ex mã ⁊ forma ꝓprie dicta posset dici logica. qõ nullus dicit. ⁊ pz. q; sicut aial ⁊ rõnale denoiant a gbusdã scõis ĩtentõibus quas ꝓsiderat logicus. ſ. ex genere ⁊ dr̃ia. sic mã ⁊ forma denoiantur ab ĩtentõe scõa quã logicus ꝓsiderat. ſz q; tã mã q̃ forma dõr ⁊ sũt cause. ⁊ ipse logicus ꝓsiderat ĩtentionẽ cause. al'r. n. nõ ꝓsideraret locũ a cã ⁊ ab effectu. qõ est ꝓtra omnes logicos. ⁊ ista rõ nõ videt sufficiẽs. ¶ Preterea aliq dr̃ alr̃. ad qõ est sciendũ q; vna pars logice est qua scit̃ ⁊ docet̃ modus iuestigãdi diffinitionem gditatiuã. ⁊ hec tradit̃ i. z. posteriorꝝ. illa aũt scia i maiori parte ꝓsiderat ⁊ ingritmodũ iuestigãdi diffinitionẽ q̃ est ex genere ⁊ dr̃ia. ⁊ ideo tales diffinitões dõr logice. ¶ Jtẽ dr̃ st aly al'r q; ꝑ est p tãto. q; sicut logica est cõis scia ita modus diffiniẽdi p genus ⁊ dr̃iã est cõis oĩbus scibilibus ꝑpe diffinibilibus ⁊ ſz sil'itudinẽ dõr logice ¶ Jtez est alia sil'itudo. q; sicut logica est cõis scia ꝟm applicatiõez vt scit̃ in logicalibus sic vnũ ꝓncipiorꝝ talis diffinitõis ẽ cõe multis alys a diffinito. ſ. ipz genus qõ est cõe oĩbus suis spẽbus nec est remotũ illas diffinitões dici logicas ſz sil'itudinẽ. q; multe dicũtur sil'itudinarie vt dicit phs. 8. phicoꝝ. si autez hec nõ sufficiunt inquirat melius. ¶ Ad rões. ꝑma ⁊ secunda solute sunt p dcã. ¶ Ad aliã põt dici q; intelligit̃ de diffinibilibus vtriusq;. sed dr̃nter. q; ipse ꝓprie ⁊ p se diffinit diffinibilia q̃ ptinẽt ad ipsaz logicã. ⁊ alia diffinit p cãs ꝑdictas ꝟm sil'itudinẽ ⁊ minus ꝓprie ⁊ cũ dicit̃ q; ipse logicus nõ diffinit entia logicalia p formã. imo p suas mãs. dico q; imo q; i eoꝝ diffinitionibus capit̃ genus suũ vel aliqd ad modũ generis se hñs. vt cũ dr̃ Syllogismus est oratio ĩ qua gbusdã positis ⁊ concessis ⁊c. ibi oratio p genere ponit̃ ⁊ p tãto dicit̃ diffinire p formã. ſz ingñtũ sumit̃ ibi mã non est p forma. Nihil aũt phibet diffinitionẽ alicuius rõe vnius sue partis esse p formã ⁊ rõe alterius p mãz. Nã g i diffinitõe accipit solaz formã ⁊ dimittit mãm dimittit aliqõ necessarium ꝟm Cõmẽ. hic. ¶ Ad aliã dicẽdũ q; diffinitões q̃ dõr logice si sũt vere diffinitiões ex generibus ⁊ dr̃ntys ꝓprys ⁊ essentialibus nõ sũt vane ad demõstrãdũ. imo sũt ꝓuenientes ad demõstrãdũ ꝟm Lincoñ. ꝑmo posterioꝝ. ⁊ ꝟm Arl. nã ꝓpter aliud nõ videt̃ dare artem ingrendi diffinitionẽ q̃ est ex genere ⁊ dr̃ia nisi q; ista est mediũ demõstratõis. q; si p alia cã hoc facit tñ ad pñs dico q; ꝟm Cõmen. Lincoñ. vna diffinitio ex genere ⁊ dr̃ia est ꝓncipiũ demõstratiõis qua demõstrat̃ accñs de sbo. ⁊ cũ dicit̃ q; hoc est cõtra Arl. in lr̃a qui dicit q; diffinitiones q̃ nõ faciũt accñtia cognoscere dialectice sunt ⁊ vane oẽs. ſ. ad certitudinẽ demõstrationis. vt dicit Albertus dico q; ista lr̃a si bene ꝓsideret̃ nõ est cõtra nos Bñ. n. vez est q; diffinitiones q̃ nõ faciunt cognoscere accñtia ꝓpa sunt vane ⁊ dialectice. ſz nõ sequit̃ ex hoc cõuersa vniuersalis q; oẽs diffinitiones logice sunt vane ad demõstrãdũ. bene ergo ꝓcederẽ q; sunt quedaz diffinitiones impropprie que q; sunt ex gbusdã cõibus accñtibus ⁊ extraneis sunt vane ad demõstrãdũ ⁊ ille vocant̃ dialectice forte ꝓpter similitudinẽ. q; sunt ex cõibus quẽadmodũ dialectica cõis ẽ vt pz ꝑmo thopicoꝝ. ⁊ q; ſ. dialectica vtẽs nõ facit sciaz de conclusione ꝓclusa p syllogismũ dialecticũ. sed solũ opinionẽ. ¶ Ad aliã cũ dicit̃ q; tũc sil'r metaphysicus ⁊c. posset cõcedi q; illud nõ est icõueniens. imo ipse metaphycus ita bñ diffinit p genus ⁊ dr̃iaz sicut logicus. dr̃nter tñ sicut docet Cõmẽ. 7º metaph. caº. Nunc aũt ingñtum i analeticis ⁊c. in ꝓncipio. vbi dicit Cõmen. q; dr̃nter ꝓsiderat logicus ⁊ metaphycus de diffinitõe. nã ipse logicus cõsiderat de diffinitõe ingñtũ est ĩstrumẽtũ ducẽs ĩtellectũ ad ĩtelligere gditates rer̃. ꝑmus aũt phs ꝓsiderat de ea ingñtũ est gditas rei diffinite. logica ergo diffinit p genus ⁊ dr̃iaz ingñtũ ex his ꝓstituit̃ ĩstrumẽtũ qõ ducit ĩtellectũ ad intelligere gditatẽ rer̃. ſz metaphycus diffinit p illã ingñtũ ptinẽt ad ipsã rei gditatẽ absolute ⁊ abstracte. ¶ Ex hoc tamẽ apparet cuius diffinitionis causã vnitatis ibi assignat Arl. Nõ. n. ibi assignat cãm vnitatis diffinitõis p ꝓceptu necꝫ p voce sequẽte rez. ſz causã vnitatis diffinitõis q̃ est vna rei gditas. huius aũt vnitatis causã dicit esse. q; partes ꝑozes sunt potẽtiales ⁊ vltima sola ẽ actus purus. ⁊ hoc dicit ibi Cõm. ĩ his verbis. Causa enim i hoc est. q; vltima dr̃ia data i diffinitionibus est dr̃ia que continet formã ꝓpter quã ens est vnum in actu. dr̃ie autem que sunt ante vltimã dr̃iaz sunt existentes in diffinito in potentia. ¶ Ex hoc vlterius manifestũ est q; differentie prioꝝ ⁊ vltime nõ sunt penitus idẽ essentialr̃ cũ vna earꝝ sit in actu vl' actus ⁊ alie sint in potẽtia. nec valet q; aliq dixerũt q; prioꝝ differentia q̃ñtũ ad substantiã suã non est in potẽtia nec potentialis respectu vltime. ſz quãtũ ad modũ essendi qui est potentialis q; cõis ⁊ iperfectus est. modus autẽ essendi differentie vltime est specialis ⁊ ꝑfectus ⁊ magis perfectus ⁊ ideo actualis. hoc. n. sufficit q; quantuncunq; modus essendi vnius cõioꝝ sit ⁊ imperfectioꝝ alio ⁊ potentiale respectu alterius vt sentire respectu ratiocinari. tamen propter hoc ex istis nunq̃ cõstituitur vnum simpliciter ⁊ per se. nec ex re sub vno illorum fit vnum ⁊ idem essentialiter cum ipsa re vt stat sub altero illorum. Ridiculum enim est dicere q; ex sẽtire ⁊ ratiocinari fiat vnum per se et essentialiter. vel q; ex animali vt stat sub sentire fiat vnum essentialiter cum animali vt rationali vt stat sub ratiocinari. Unde si bene consideretur mihi videtur ineuitabiliter concludi secundum intentionem Aristo. ⁊ Commen. q; quiditas generis et differentie sunt secundum se

realiter diuerſe ⁊ nō ſolū ꝑz diuerſū modū eſſendi aut cōceptus intellectuales. Jnhoc.n. incidētaliter moza/tus ſū plus debito. ſz hoc fecit affectio renouādi pᵗalitatez ⁊ gradus formaꝝ gñis ⁊ dr̄ie quā video iſtis tem/poribus ſine rōibus efficacibus abhorreri. de ꝟ tñ pᵗa ꝯgregaui ī qōe ſpāli de ꝟ diſputata. ¶ Queſtio. XIII.

q Ueritur Utꝝ nālis diffiniat p māz ſen/ſibilē. ¶ Et arguit̄ ꝑ q nō. q⁹ nā/lis ñ dz diffinire p illud qō ꝑm ſe ē ignotū. hoc ē manifeſtū. q⁹ diffinitio ē cā īnoteſcēdi 6º thopicoꝝ. ſz mā ꝑz ſe ē ignota. 7. metaꝓh. q̄re ⁊c. ¶ Preterea ſi nā/lis diffiniret p māz ſenſibilē tūc ſubſtātia nālis diffini reī p additamentū qō eſt ꝟ Arſ. ī 7º meta. vt coīter alle gat̄ vbi voluit q⁹ ſubſtātia nō diffinit̄ p additamētū. ⁊ pz ꝯña q⁹ mā ſenſibilis ē ſenſibilis p accn̄tia. vt mani/feſtū eſt. ⁊ ſic ī diffinitōe ſubſtātie ponerēt̄ accn̄s. ⁊ ſic eſſet diffinitio p additamētū. Nā tūc diffinitio dr̄ eē p additamētū cū ī ea ponit̄ aliq̄d qō ē extra genus diffi/niti vt dr̄ 7º metaꝓh. ¶ Jtē ſi diffinitio nālis eēt p ma/teriā ſenſibilē tūc illa q̄ nō hñt māz ſenſibilē nō poſſēt diffiniri a nāli nec diffinitōe nāli. ꝯña ē euidēs. ſz ꝯñs ē falſū. q⁹ coꝛpora celeſtia pñt diffiniri a nāli. ꝗs. n. alius diffiniret ea: cū ſint entia mobilia ⁊ ſenſibilia ⁊ tñ non hñt māz ꝑm Cōmen. zº. ⁊ 8º metaꝓh. ⁊ 8º phȳcoꝛ. ⁊ ꝑ/mo celi ⁊ mūdi. ⁊ ī de ſubſtātia oꝛbis. ⁊ ꝑmo phȳcoꝛuz. ¶ Preterea ſi nālis diffiniret p māz ſenſibilē aut hoc eēt tanq̄ꝫ p ꝑncipiū extrīſecū aut ītrinſecū q̄ditatis nā/lis. hec eſt ſufficiens diuiſio vt voluit Cōmen. 5º meta. ⁊ dr̄ ſup ꝑmū poſterioꝝ. ſz nō tanq̄ꝫ p ꝑncipiū extrīſecū q⁹ mā nec eſt efficiens nec finis rei nālis vt manifeſtū eſt cuilibet. efficiens q̄dē nō eſt q⁹ ipſa eſt pure potētie receptiue vt pz ꝑmo phȳcoꝛ. Oē aūt efficiens ⁊ agens eſt actu ens. ſemp. n. eſtimabit̄ ſpēs aliqua mouens zº phȳcoꝛ. Oē mouens eſt agens ꝑmo de gñatōe. ⁊ ideo oē agens eſt ens actu. Uñ ⁊ i. z. de gñatōe dicit Arſ. q⁹ fozme eſt agere. ergo mā nō eſt ꝑncipiū agens reſpectu rei nālis. ¶ Jtem nec ipſa eſt finis rei nālis q⁹ finis eſt nobilioꝛ eis q̄ ſūt ad finē vt notū eſt ⁊ famoſum. Ult enim finis eſſe bonū alioꝝ vt habet̄ in. z. phȳcoꝛ. mā aūt nō eſt q⁹ nobilius ⁊ pfectius ipſa re nāli vt manife ſtū eſt p ſe. ergo nullo mō ipſa eſt ꝑncipiū extrinſecum. ¶ Jtē nec ītrīſecū q⁹ nullū ꝑncipiū q̄ditatis debet eſſe pars ipſius q̄ditatis vt voluit Cōmen. 7. meta. ca. Utꝝ aūt idē vel diuerſū. ibi. n. dicit Cōmen. q⁹ q̄ditas hoīs eſt hō vno mō ⁊ nō eſt hō alio mō. eſt. n. hō ꝑm fozmā ⁊ nō eſt hō ꝑz ꝯgregatū ex mā ⁊ fozma. ¶ Jtē qō ponit̄ ī diffinitōe rei nālis debet eſſe notius ipſa re nāli. hec eſt euidens. q⁹ alr̄ diffinitio nō notificaret diffinitū. ſz mā non eſt notioꝝ q̄ꝫ res cuius eſt mā. q⁹ aut eſt notioꝝ ſimplr̄ ⁊ ꝑz nāz vel quo ad nos p ſufficientē diuiſionē q̄ habet̄ ex ꝑmo phȳcoꝛ ī ꝓhemio. non quo ad nos q⁹ ipſa eſt maxime occulta ⁊ ſaltē materia ꝑma ⁊ non pōt cognoſci niſi p aliud vt pz ex ꝓmo phȳcoꝛ. nec eſt no/tioꝝ ſimplr̄ ⁊ ꝑz naturā. q⁹ notioꝛa ſimplr̄ ⁊ ꝑm naturā ſūt verioꝛis entitatis. ſz notioꝛa quo ad nos ſūt impfe/ctioꝛis entitatis ⁊ ignotioꝛis ꝑz naturā vt pz ī ꝑmo phȳ coꝛ. ⁊ tāgit̄. z. huius. ca. Qñ aūt ex icertis. in ꝑncipio. Materia aūt nō eſt maioꝛis aut pfectioꝛis entitatis q̄ꝫ res naturalis vt mānifeſtū eſt cuilibet itelligēti. ¶ Pre/terea naturalis diffinit materiā ſenſibilem. qs. n. alius eā diffiniret: ſz nō diffinit eā p materiā ſenſibilē. q⁹ ſic idem diffiniret̄ p ſeipſū. qō eſt icōueniens. q⁹ tūc idem eſſet notius ⁊ minus notū ſeipſo. q̄re videt̄ q⁹ natura/lis nō ꝟz vniuerſaliter diffinire p materiā ſenſibilem.

¶ Preterea nālis diffinit nāz vt manifeſtū eſt ī. z. phȳ/coꝛ. ſz nō videt̄ eā diffinire p mām ſenſibilē. quare ⁊c. ¶ Jtē ſingulare nō ponit̄ ī diffinitōe rei nālis. q⁹ diffi/nitio nō eſt de ſingularibus ſicut nec de ſcia. ꝑmo po/ſterioꝝ. ⁊ 7. metaphȳce. nec p ꝯñs p ſingularia. ſz mate/ria ſenſibilis eſt ſingularis. vt manifeſte videt̄. q⁹ dicit Boetius q⁹ ſingulare ē dū ſentit̄. vniuerſale aūt dū in/telligit̄. idē voluit Arſ. in ꝑmo poſterioꝝ. ¶ Preterea nālis diffinit motū. 3. phȳcoꝛ ⁊ nō videt̄ ipſū diffinire p mām ſenſibilē. vt pz ex eius diffinitiōe. eſt. n. motus actus entis ī potētia ꝑm q⁹ ī potētia. ¶ Preterea nālis diffinit tps. 4. phȳcoꝛ ⁊ nō p mām ſenſibilē vt videt̄. tps enim eſt numerus motus ſcōm ꝓius ⁊ poſterius ¶ P nālis diffinit locū. 4. phȳcoꝛ. ⁊ nō ponit̄ in diffini/tione eius mā ſēſibilis. eſt. n. locus terminus ꝯtinentiꝫ locatū īmobilis ꝑmū. ¶ Preterea nālis diffinit aīam zº huius. ⁊ quō apparet ibi mā ſēſibilis: ¶ Oppoſitū ar/guit̄ auctoꝛitate Ar. ī iſto ꝓhemio. ⁊ idē voluit ī 3º phȳ coꝛ. ⁊ in. 7. metaꝓh. Jdē dicit Cōm. Auer. ⁊ oēs alij ex/poſitoꝛes Arſ. ¶ Ad qōnez eſt itelligēdū q⁹ p māz ſenſi bilē poſſumus itelligere duo. Uno mō mā ſēſibilis po teſt accipi p mā ꝑma iformata q̄litatibus ſēſibilibus. vel ꝑz aliū moduz loquendi p mā ꝑma in habitudine ad fozmā nālez quā ꝯſequunt̄ q̄litates ſēſibiles. Alio mō pōt capi materia ſenſibilis p quocūq⁹ p ſe ⁊ ꝓpꝛio ſubiecto diffinibilis naturalis habēte habitudinē ad motū vel ad quietē. ⁊ hoc ſ̄m cōueniēter pōt dici ma teria ſenſibilis eo q⁹ ipſe motus ad quē hz habitudinē eſt gd p ſe ſenſibile vt pz in. z. de aīa. ⁊ cū hoc hz modū vl̄ rōem māe iq̄tūſubſtat diffinibili nāli. ¶ Tūc dico ad qōez q⁹ entia naturalia vl̄it̄ hñt diffiniri p māz ſē ſibilē ꝑmo mō ſūptā. q⁹ coꝛpoꝛa celeſtia ſunt q̄daz ſ̄ba nāles vt pz ex. 8. phȳcoꝛ. ⁊ ꝑmo celi ⁊ mūdi. ⁊ tamē nō hñt māz illo mō ſicut in multis locis ꝓbauit Cōmen. ⁊ habet̄ ab Arſ. ſatis in. 8. metaꝓh. ⁊ ꝑmo celi ⁊ mundi. ⁊ ad pñs ſuppono. ¶ Jtē videmus multas diffinitiōes nāles p quas nō apparet talis mā ſenſibilis ſicut argu tuz eſt de multis. q̄re ⁊c. ¶ Secūdo dico q⁹ entia nālia hñ diffiniunt̄ per mām ſēſibilē. zº mō dictā. ⁊ p ſ̄m ꝑ/ꝓriū qō eſt ꝑncipiū motus ⁊ getis ſic intelligendo q⁹ p diffinitiōes taliū apparet aliquo modo hȳ materia. q⁹ res naturalis dz diffiniri per illud qō ē ꝑncipiū cēndi ⁊ cognoſcēdi eā. ⁊ per qō diſtinguit̄ ab oībus alys. hec recipit̄ p manifeſta vel ſaltē qō eſt idē cū re nāli ⁊ eſt notius ea ⁊ eā diſtiguit ab alys. ſz ſ̄m qō eſt ꝑncipiuz motus ⁊ getis eſt ꝑncipiū eſſendi ⁊ cognoſcendi rem nālez ⁊ per ipſā diſtiguit̄ res nālis a rebus mathema/ticis ⁊ diuinis. vel eſt idē cuz ipſa re naturali ⁊ notius eſt ea ⁊ eā diſtiguit a rebus ꝓdictis. hoc ſic pz. nā ſ̄ba rū nāliū q̄dā ſunt ꝑpetue vt coꝛpoꝛa celeſtiū. ⁊ q̄dā ſūt gñabiles ⁊ coꝛruptibiles. ſ̄ba ergo nālis que eſt perpe/tua. ſ. coꝛpus celeſte eſt eſſētialiter idē qō ſ̄m bñs ſim plr̄ habitudinē ꝑncipy receptiui ad motū circularē ⁊ p eſſe hȳ. ſubiectū diſtiguit̄ ab oībus rebus diuinis i/coꝛpoꝛalibus quaꝝ nulla eſt ſubiectum motus. ⁊ ſilr a fozmis mathematicis q̄ nullū motū ſibi determinant vt viſū fuit ī. z. phȳcoꝛ. ⁊ ſic ipſū coꝛpus celeſte ꝯueniē ter diffinit̄ naturali diffinitiōe p ſubiectū ſimplex qō eſt ꝓncipium receptiuuz motus circularis perpetui. Subſtantia autem generabilis et coꝛruptibilis ſiue ſit materia ⁊ fozma ſiue aggregatū debet diffiniri per ſubiectum qō eſt ꝓncipium motus ⁊ quietis. quia hȳ. ſubiectū vel eſt pars ipſius ſubſtātie ⁊ ꝑncipiū ītrinſe/cū. ſ. ſubſtātie cōpoſite. vel eſt idē eēntialr̄ cū ſ̄ba nāli

transmutabili sicut est materia prima. Materia enim ꝑma eẽntialiter ẽ subiectum quod ẽ ꝓncipium motus ꝛ getis large sumendo motũ ad trãsmutationẽ ſbalẽ q̃ est generatio ꝛ corruptio. Iſtor.n. motuũ mã prima est ꝓncipiũ receptiuũ. vt pz ex ꝑmo phycor. ꝛ ꝑmo de generatõe. ſba.n. ꝓposita bñ diffinienda est ꝑ hꝺ ſbm cũ sit ps intriseca ꝛ essentialis ipsius ſbe ꝓposite ꝛ prinципiũ essendi ꝛ cognoscendi ꝛ distinguendi ipsã ab alys. ¶ Silr forma nãlis dz diffiniri nãli diffinitione. ꝑ tale ſbm ꝑpter eandez rõez. Accñtia.n. ꝑ se ꝛ ꝑpria rer nãliũ debent diffiniri ꝑ aliqꝺ ſbm ꝑpriũ qꝺ sit ꝓncipiuz motus vel getis nãlis. ꝛ hoc sine dubio obseruañ i oĩbus cõpletis diffinitiõibus nãlibus. vt pz iducenti q̃ſti i oĩbus diffinitõibus q̃s ponit Arl. in sua scia nãli. exẽplificãs.n. de diffinitõe ire dicit eã esse furorẽ sãguinis accẽsũ circa cor. ecce q ponit ibi cor quod est subiectũ qꝺã qꝺ hz hitudinẽ ad motũ ꝛ ad getẽ. Silr diffiniẽs motũ dicit ipsũ esse actũ entis i potentia fz q hꝺ. Manifestũ aũt est q ens i potentia est subiectũ qꝺ est ꝓncipiũ motus. silr aũt ꝛ i alys hꝺ. ¶ Cõsiderãdũ aũt diligenter q sicut dicit Auer. s. 3m physicor in fine illius capituli. Quod autem ex necessitate. ꝛ Albertus magnus exemplificat ibidem per diffinitionem naturalẽ apparet mã rei diffinite altero duor modor. vno mꝺ fz exꝑssionez. s. fz q exꝑsse ponit in diffinitione tanq̃z ps diffinitionis. vt si dicat q hõ est qd aggregatuz ex carne ꝛ ossibus ꝛ aĩa ĩtellectiua. alio mꝺ fz quãdã cõsecutionez. ita. s. q ex ꝓtibus exꝑressis in diffinitõe cõsegt q talis vel talis dz esse mã diffiniti. vt si dicamus q hõ est aĩal rõale. Ex hoc.n. q hõ est aĩal segtur q dz esse aggregatũ ex mã disposita ad recipiendum ſpecies sine mã. aĩal.n. est aĩal ꝑ sensũ ꝛ sensus est receptiuus ſpẽx sine mã. ꝛ habet ex 2o huius. ꝛ ex hoc q est rõale segtur q dz esse ꝛgregatũ ex mã nobilissime ꝛ optime cõposita. silr aũt ꝓtigit ꝛ i alys gbusdã. Est tñ notãdũ q differũt multũ substãtia ꝛ substãtia nãlis vt nãlis. qz ĩ rõe formali substãtie fz illud qꝺ ipsa est nõ icludit aliqꝺ accñs vt oẽs ꝓcedũt. sz ĩ rõe substãtie nãlis vt nãlis est bñ iclusũ est aliqꝺ accñs. s. motus vel hitudo ad motum. ꝛ hoc ẽ de intentõe Cõmẽ. apte in 7o metaph. ꝑpe ꝓncipiũ vbi dicit hec verba. In phyco auditu. i. in scia nãli ẽ pscrutatio de ꝓncipijs corporis fz q est nãle. i. fz q mouet ꝛ qescit. hec aũt pscrutatio nõ est de eis fm q substãtie tñ. Ecce q Cõmẽ. exponit illã reduplicationẽ fm q nãle. i. fm qꝺ mouet ꝛ qescit. ꝛ intelligo vel fm actum vel fm aptitudinẽ. ꝛ illa eadẽ est ĩtentio Arl. in 2o physicor. ca. Qm̃ aũt determinatũ est quot modis dicit nã. vbi sic dicit. Qiet aũt vtiq̃ manifestuz sigs tẽtauerit vtrorũq̃ dicere terminos. i. diffinitões. Impar.n. ꝛ par ꝛ rectũ ꝛ curuũ adhuc aũt ꝛ linea ꝛ figura sine motu. Caro aũt ꝛ os ꝛ hõ non adhuc supple diffinit sine motu. s. nõ diffiniũtur sine subiecto ꝛ hitudine ad motũ. ¶ Itẽ idẽ vult Arl. in 6o metaph. vbi sic dicit Oia igit nãlia silr simo dñr vt nasus oculus facies caro os aĩal foliũ radix. nullius.n. horr ratio sine motu ẽ fz semp hz mãz. ꝛ in 7o metaph. ca. Qm̃ vero. dicit diffinitio Arl. Sẽsibile qꝺ forsan ꝛ sine motu nõ est diffinire. ꝛ ibidẽ Cõmẽ. dicit. Res nãles sũt ecõtrario mathematicis. qditates.n. rerr nãliũ nõ pñt intelligi sine motu ꝛ sensu. i. sine motu ꝛ mã sensibili. ¶ Ex his itaq̃ oĩbus fm intentionẽ Arl. ꝛ Cõmẽ. pz q res nãlis fm q nãlis ẽ includit motũ fm aptitudinẽ. ꝛ ideo bñ põt diffiniri ꝑ mãm sensibilẽ. i. ꝑ subiectũ qꝺ ẽ ꝓncipiũ motus ꝛ getis. ꝛ hoc etiã apte signauit Cõmẽ. ibidẽ qz dixit q

nullũ eorr hz diffinitionẽ absq̃ eo q illa diffinitio accipiat aliquod trãsmutabile. trãsmutabile aũt ꝓprie est subiectũ motus. Est etiã notãdũ vlterius q ĩ diffinitõe rei nãlis fz q nãlis ẽ mã solũ ponit fm q hz hitudinẽ ad motũ. quod ꝓbo sic. qz ꝟstat q ĩ diffinitiõe nãlis rei debz poni natura vt natura ẽ. i. sub rõne qua ẽ natura. aliter enim non esset ꝓprie diffinitio rei naturalis. sed materia sensibilis nõ habet rationẽ nature ꝓprie nisi sub illa rõne vt ẽ ꝓncipiũ motus ꝛ getis. vt pz. 2o phyco. quare ꝛc. ¶ Ad rões in ꝓtrariũ. ¶ Ad ꝑmã cũ dicitur q naturalis non debet diffinire ꝑ illud quod fm se. ꝛc. dicẽdũ q aliqd eẽ ignotũ fm se põt ĩtelligi dupliciter. vno modo q nulla cognitio habeat ꝺ ipso. ꝛ hoc modo vera est maior. Alio modo aliqd põt ĩtelligi eẽ ignotũ fm se. i. quod nõ cognoscit nisi ꝑ aliqd aliud. ꝛ sic maior nõ est vera. ꝛ cũ ꝺr in minori q materia ꝛc. dico q non ꝑmo mꝺ. scz q nulla cognitio possit haberi ꝺ ipsa. qz nullũ ens sic est ignotũ naturaliter. vt dicit Cõmen. 2o de generatõe. Et ꝓpter hoc voluit Ari. q ĩtellectus possibilis ẽ oĩa fieri. s. modo silitudinis ꝛ receptõis. vt Cõmẽ. exponit. qz põt recipere silitudines ꝛ cognitiones oĩuz entiũ. Sz bñ verr ẽ q mã ꝑma ẽ ignota 2o mꝺ. s. q ñ põt cognosciniſi ꝑ aliqd aliud vt habeat videri. s. ꝑmũ phycor. ꝛ hꝺ. ens postq̃ ẽ notũ põt eẽ ꝓncipiũ cognitionis perfecte alicuius alterius. quare non valet. ¶ Ad alias omnes rationes factas patet ex dictis. Et hec de primo libro de anima.

Ue quidem a prioribus tradita sunt ꝛc. Circa 2m huius põt queri tali mꝺ. Utruz aĩa sit ſba Et arguit q nõ. nã illud qꝺ ẽ ſba dz eẽ subsistẽs. fz aĩa nõ est hꝺ. q̃re ꝛc. maior apparet in ꝑdicamẽtis. minor pz qz ens ꝑ se subsistẽs est ens in actu. aĩa ãt nõ est ens i actu. q̃re ꝛc. ¶ Itẽ illud qꝺ ẽ in ſbo nõ ẽ ſba. sed aĩa est hꝺ. quare ꝛc. maior pz qz cõe est oi subẽ in ſbo nõ eẽ. vt dicit phs in ꝑdicamentis. minor pz ꝑ phm in 2o huius. q̃re ꝛc. ¶ Itẽ illud cuius diffinitio dat ꝑ additamẽtuz non est ſba. fz aĩa est hꝺ. q̃re ꝛc. maior apparet ꝑ phm. in 7o metaph. minor pz ꝑ phm in isto 2o q̃re ꝛc. ¶ Itez illud solũ est ſba quod cũ sit vnũ ꝛ idẽ numero ẽ susceptibile ꝛriorr. fz aĩa nõ est hꝺ. quare ꝛc. maior apparet ꝑ phz ĩ ꝑdicamẽtis. minor ꝓbat. qz recipiẽs ꝛria ẽ i potẽtia. aĩa ãt nõ ẽ i potẽtia cũ sit actus. vt pz 2o huius. actus.n. ꝛ potẽtia ſt ꝛrie maxime opposite. vt dicit Cõm. ĩ ꝓhemio huius. q̃re ꝛc. ¶ Itẽ si aĩa eẽt ſba. aut eẽt mã. aut forma. aut cõpositũ. sed nullo mõ. q̃re ꝛc. maior pz per phm. qz ſba diuidit ĩ ista. vt pz ꝑ phm in 7o meta. ꝛ 2o huius. minor ꝓbat. ꝓmo. n. q non est mã neq̃ ꝓpositũ qz ista nõ sũt in ſbo vt pz. 2. huius. ꝛ aĩa est i subiecto q̃re ꝛc. nec ẽ ſba que ẽ forma. qz talis forma corrũpit ad corruptionẽ cõpositi. vt pz. 7. metaph. sz aĩa nõ corrũpit ad corruptionez cõpositi. vt pz. 2. huius. ꝛ. 3. ꝛ iz o metaph. ¶ Oppositum patet per phm ꝛ Commen. in ꝓncipio huius secũdi. Et arguitur ratione. quia anima vl est subsistãtia. aut accñs. sed nõ est accñs. ergo est subsistãtia. maior apparet. qz oẽ ens aut ẽ subsistãtia. aut accñs. vt pz 5o ꝛ 7o metaph. minor pz ꝑ Cõmẽ. hic dicẽtẽ. Ponere.n. aĩaz eẽ accñs ẽ iopinabile fz q dat ꝓma cognitio nãlis. ¶ De ista qõne fuit opinio quorũdã loquentiũ q aĩa ꝛ quelibet forma esset accñs. Moti aũt fuerunt fm q dicit Commen. per quandam apparentem ſimilitudinez quã habet anima ꝛ quelibet forma

substantialis cum formis accidẽtalibus. s. q; vtraq; est i subiecto. Sz ista opinio de aia ẽ falsa. ꝓmo. n. exꝑsse est ꝓtra Arl. 7 Cõmẽ. i ꝓncipio istius scõi. z°. est ꝓtra rõem q2 illud qõ ẽ ꝓncipiũ aliq; operationũ q̃ nõ pñt reduci i aliqõ accñs. sz aia est hȝ. q̃re ꝛc. maior pz de se. minor ꝓbat. ꝓmo. n. aia. est cã nutritõis 7 augmẽtatõis ad oẽz dr̃ias ponis. vt pz z°. huius. iste aũt opatões non pñt reduci i aliqõ accñs sicut nec q̃litatẽ ꝓmã nec scõas. ĩmo qõ plus ẽ nõ pñt reduci i formã corꝓris simplicis nec i formã corꝓris mixti ex mixtione cãtã q2 vtraq; ẽ ꝓncipiũ motus ad aliq; partẽ põnis determinatã. vt dicit ꝓbs i ꝓmo celi 7 mũdi. 7 Cõmẽ. i z°. huius. ¶ Jtẽ aia est ꝓncipiũ sentiẽdi 7 itelligẽdi. 7 iste operatões nõ pñt reduci nec i accñs nec i aliq; formã substãtialẽ cõplexionalẽ. vt dicit Cõmẽ. z°. huius. ꝓtra Alexãdrũ. q̃re ꝛc. Et ideo dico breuiter q; aia est substantia. 7 ꝓbo hoc ꝓmo rõibus Cõmẽ. ꝓmo sic. Jllud est substãtia qõ est nobilius oĩbus accñtibus. sz aia est hȝ. q̃re ꝛc. maior apparet q2 qõ est nobilius oĩbus accñtibus nõ põt eẽ accñs vt de se pz. minor pz ꝑ Cõmẽ. z°. huius. q̃re ꝛc. ¶ Jtem illud qõ est pars substantie est substantia. sz aia est hȝ. quare ꝛc. maior pz ꝓmo phȳcoz. 7 7°. metaph. minor pz q2 aia est pars substãtie q̃ cũ auferr̃: auferr̃ substantia cõpositi. vt dicit hic Cõmẽ. q̃re ꝛc. ¶ Jtẽ qõ est nobilius oĩbus substãtys generabilibus 7 corruptibilibus est substãtia. sz aia est hȝ. q̃re ꝛc. maior apparet q2 non substãtia nõ est nobilior substãtia vt pz. 7°. metaph. minor ꝓbat. q2 aia ĩa sũt nobilissima pars generabiliũ 7 corruptibiliũ. 7 aia ẽ nobilior oĩbus exñtibus aĩalibus vt dicit Cõmen. in ꝓhemio huius. ¶ Jllud idẽ pz rõne Auicẽ. 6°. nãliũ. q2 illud qõ est ꝑmanens vnũ 7 idem ſm numerꝝ 7 põt esse suscẽptibile ꝓtrioꝝ est substãtia. sz aia est hȝ. maior apparet i ꝑdicamẽtis. minor pz. q2 aia est susceptibilis boni 7 mali virtutis 7 vicy. 7 ista sunt ꝓtraria. vt pz 6°. ethicoꝝ. quare ꝛc. ¶ Per hoc ad rões. ¶ Ad ꝑmã illud qõ ꝛc. aliq sic dñt q; ꝑ se subsistere põt itelligi dupl̃r. vel ꝑ se cõplete 7 seorsũ. vel icõplete. 7 in alio cuius ẽ ꝑs. mõ si accipiat ꝑ se subsistere ꝓmo mõ sic nõ cõpetit aĩe sed substãtie cõposite. si vero intelligat̃ z°°. sit cõpetit anime. 7 sic cõcedunt q; aia nõ est s̃ba cõposita sed est s̃ba que est ꝑs eius. q̃re ꝛc. Alio mõ põt dici cũ dr̃ illud qõ est ꝛc. dico per se subsistẽs põt capi dupliciter. Uno mõ ꝓut vniuersal̃r distinguit̃ cõtra ens in alio. 7 isto mõ id qõ est substãtia nõ oz q; sit ꝑ se subsistens. Alio mõ põt capi subsistẽs ꝓut distinguit̃ cõtra ẽs in alio a quo gdẽ habeat esse. 7 isto mõ maior est vera. 7 sic aia est per se subsistens quia nõ exist̃it in alio a quo habeat esse sicut dic̃ Cõmẽ. in isto z°. nec vnq; Ar. vsus est isto ꝟbo subsistẽs in ꝑdicamẽtis sz magis isto nõ eẽ i subiecto. 7 q̃ dr̃ i minori aia ꝛc. põt dici q; ĩmo mõ ꝓdicto. 7 cũ dr̃ q; aia nõ ẽ ens i actu. dico q; ĩmo licet istud coĩter nõ dicat̃. 7 ꝓbo q2 sicut mã se hz ad potẽtiã sic forma ad actũ. sz vere 7 ꝓꝑrie põt dici q; mã est ens i potẽtia. ergo vere 7 ꝓꝑrie põt dici q; forma substãtialis est ens in actu. ¶ Jtẽ si de quo minus ĩesse videt̃ 7 ĩest 7 de quo magis. sz minus ĩesse videt̃ q; forma accñtalis possit dici ens i actu q; forma substãtialis. 7 tñ vere 7 ꝓꝑrie dr̃ q; forma accñtalis est ens i actu sicut q̃litas est ens in actu. quare ꝛc. ¶ Jtẽ illud qõ est veꝝ ens. est ens i actu q2 ens i potẽtia nõ est veꝝ ens sz ꝟz qd. sz forma substãtialis est hȝ. q2 cũ ens 7 veꝝ multipl̃r dicãtur qõ vere est est actus. vt dicit ꝓbs i isto z°. 7 hoc ẽ qõ dicit. Cõmẽ. 3°. metaph. cõmento iz°. 7 forma est ens in actu. 7 mã est ens i potẽtia. ¶ Jtẽ illud qõ ſm suã eẽntiã ẽ actus purus ẽ magis ens i actu q; illud qõ ſm suã essentiã ẽ actus potẽtie mixtus sicut ꝑz de substantys separatis respectu substãtiaꝝ mãliũ. sz forma substantialis respectu cõpositi ex mã 7 forma est hȝ. q2 forma substãtialis i sua nã nõ icludit mãz tanq; partẽ sui. cõpositũ aũt icludit. q̃re ꝛc. ¶ Et ideo dico q; forma substãtialis 7 cõpositũ sũt ens i actu. sz forma substãtialis ẽ ens in actu ꝑ se 7 ꝓmo. sz cõpositũ ẽ ens in actu per se non ꝓmo. cum solum sit ens in actu ꝑ alterã partez 7 tale non est ꝓmo. vt pz 5°. 7 8°. phȳsicoꝝ. quare ꝛc. ¶ Ad aliã illud qõ ẽ ꝛc. dico q; aligd esse in s̃bo cõtigit dupl̃r sicut dic̃ Cõmẽ. z°. huius. Uno mõ cõtigit aligd esse in subiecto qõ est cõpositũ ex mã 7 forma 7 est ens in actu qõ in suo esse nõ idiget exist̃ẽti in illo 7 qõ sic est in subiecto nõ est s̃ba. Alio mõ ꝓtigit aligd esse in subõ in potẽtia. 7 qõ in suo esse indiget exist̃ẽti in illo. 7 quod sic ẽ i subiecto põt esse subã. mõ tale ẽ aia. q̃re ꝛc. ¶ Ad aliã illud cuius ꝛc. dicũt aliq; q; duplex ẽ substantia. q̃dã ẽ substãtia ꝓposita. 7 de tali maior hz veritatẽ. 7 de tali intellexit phȳs vt dicũt. alia ẽ s̃ba simplex. 7 de tali maior nõ hz veritatez nec de tali intellexit phȳs. 7 talis s̃ba ẽ aia vt pz z°. huius. q̃re ꝛc. ¶ Sz ista solutio ñ videtur esse ꝟz intẽtionẽ phi septimo metaph. q2 i fine secũdi capl̃i cũ Arl. diuisisset s̃baz in mãz 7 formã 7 s̃baz ꝓpositã dicit q; ō mã 7 s̃ba ꝓpositã nõ vult determiare q2 sũt manifeste. sed vult determinare de forma q̃ fuit dubitabilis. 7 ca°. sequẽti. 7 ꝓmo dicemus de ea logice. dicit auctoritatẽ ꝑdictã. s. q; diffinitio substãtie nõ debet dari ꝑ additamentũ. ergo cũ solũ intendat de substãtia que ẽ substãtia simplex. manifestum ẽ q; diffinitio substãtie simplicis nõ dz dari ꝑ additamentũ. Et ideo dico al̃r ad rõem. cũ dr̃ illud cuius diffinitio ꝛc. dico q; substãtia que ẽ forma de qua intendit phȳs in 7°. meta. potest cõsiderari dupl̃r. Uno mõ vt cõsiderat̃ sub rõe simplicis 7 partis cũ mã totuz ꝓstituentis. Alio modo vt ꝓsiderat̃ sub rõe totius 7 vt est illõ sub quo tota res speculat̃ quiditatiue vt dicit Lincoñ. z°. posterioꝝ. Mõ dico q; maior ꝓpõ solũ habet veritatez z°. modo 7 illo mõ forma corꝓris animati non significatur sub hoc noĩe qõ est aia. sed magis sub noĩe speciei vel generis. sz ꝓmo modo non habz veritatez. 7 illo modo talis forma significat̃ sub ꝟ noĩe qõ est aia. 7 sic ꝟ diffinitur ¶ Ad aliã cũ dr̃ illud solũ ꝛc. ꝯcedo. 7 cũ dr̃ q; aia ꝛc. dico q; falsũ est vt pz in positione. 7 cũ dr̃ recipiens ꝛc. dico q; verum est recipiens per se 7 ꝓmo. sed recipiens cõtraria ex ꝓpõti nõ oportet. 7 tale est anima. quare ꝛc. ¶ Ad aliã si aia ꝛc. cõcedo. 7 cũ dr̃. sed nullo mõ nego. 7 cũ ꝓbat̃ nõ ẽ mã nec cõpositũ cõcedo. sz dico q; est forma. 7 cũ ꝓbat̃ q; nõ q2 forma ꝛc. dico q; duplex est forma. q2 q̃dã est forma dans esse 7 dãs opari cuiusmodi est aia vegetatiua 7 sẽsitiua. 7 de tali verũ est q; corrũpitur. sz alia est forma dans solũ opari sicut anima itellectiua. vt dicit Commen. tertio huius. 7 de tali ꝓpositio non habet veritatem. 7 de tali anima itelligit̃ z°. 7 tertio huius. necnõ iz°. metaphysice. ¶ Questio. II.

Onsequenter q̃rit̃. Utrũ aia sit s̃ba q̃ ẽ forma sine forma substãtialis. ¶ Et arguit̃ q; nõ. ꝓmo sic. Jllud qõ est in potẽtia nõ est forma substãtialis. sz aia ẽ hȝ. q̃re ꝛc. maior apparet q2 forma substãtialis ẽ actus. mõ i rõe actus nõ est potẽtia cũ sint dr̃ie valde oppositе vt dic̃ Cõm. in ꝓhemio huius. Etiã idez dic̃ Cõm. i tractatu de subã ozbis. minor pz ꝑ phm z°. 7 3°. huius. q̃re ꝛc. ¶ Jtẽ illud qõ patit̃ nõ est forma s̃balis. sed aia est hȝ.

q̃re ꝛc̃. maior appꝫ qꝛ forme ẽ agere ꝛ nõ pati. imo mãe vt pꝫ ꝛ°. de gñatõe. minor pꝫ p ꝑhm. z. ꝛ. ꝫ huius. q̃re ꝛc̃. ¶ Jtẽ illud qõ aduẽit enti i actu nõ ẽ forma subalis. sed aia ẽ hꝺ. q̃re ꝛc̃. maior patꝫ p Cõmẽtatorẽ i hoc secũdo. ꝛmento q̃rto. q ponẽs ꝺriã iter formã subalẽ ꝛ accitalẽ dicit q forma subalis ẽ i subiecto i potentia. ꝛ accĩtalis in ſbo in actu. patet etiã maior ꝑ ꝑhm primo de generatione. minor pꝫ qꝛ aia adueniꝫ corpori organizato corpus ãt organizatũ ẽ ens i actu. q̃re ꝛc̃. ¶ Jtẽ illõ post cuius ablationẽ corpus remanet idẽ numero qõ prius nõ est forma subalis. sed aia est hꝺ. q̃re ꝛc̃. maior pꝫ per ꝑhm in hoc. z. ponentẽ i hoc ꝺriam iter formã corporl nãlis ꝛ artificialis. minor apparet qa manet idẽ nũero sicut si ponaꝫ q corpus viuũ cadẽs de turri ꝺſe nr̃e in medio casus moriatur totus ille motus est idez numero. qꝛ vel vnus numero vel plures per sufficientẽ diuisionẽ. ſz nõ ẽ plures nũero qꝛ cuz inter quoslibet duos motus sit ges media sequereꝫ q corpus illud qõ ẽ graue surſuz gſceret. nec ꝺescenderet aliquo nõ ipediente qõ est ipossibile vt pꝫ. 4. ꝑhycoꝛ. q̃re ꝛc̃. Etiã eadẽ albedo numero vt sensus iudicat q nõ decipiꝫ circa ꝓpriũ obiectũ vt pꝫ. z. huius. manet i corpore viuo et mortuo quare ꝛc̃. ¶ Jtẽ illud p cuius transmutationẽ subiectũ nõ amittit nomẽ neq; ꝺiffinitionez nõ est forma subal. sed aia est hꝺ. q̃re ꝛc̃. maior pꝫ. p Cõmen ꝑmo ꝑhycoꝛ. minor pꝫ ga subiectũ aie est mã ꝑma vt pꝫ ꝑmo de generatiõe. mõ mã ꝑma p transmutationez corporis aiati vel aie nõ amittit nomen imo vocaꝫ semp mã prima nec amittit ꝺiffinitionẽ imo semp ẽ subiectũ ex q̃ ꝑmo fit aliqd cũ ĩsit ꝛ i qõ si corrũpaꝫ abibit vltimũ vt dicit ꝑhs ꝑmo ꝑhycoꝛ. quare ꝛc̃. ¶ Jtẽ illud qõ ẽ cã efficiẽs corporis aiati nõ est forma subalis eius. sed anima ẽ hꝺ quare ꝛc̃. maior apparet ga efficiens ꝛ forma nõ coincidũt in idẽ nũero vt pꝫ ꝛ°. ꝑhico. minor pꝫ per ꝑhm ꝛ°. huius. quare ꝛc̃. ¶ Jtẽ ſĩc se hñt ptes aie ad ptes corpis ita se hꝫ tota aia ad totũ corpus. ſz ptes aie nõ sunt forme subales ptiũ corporis. quare ꝛc̃. maior apparet per Cõmen. ꝛ ꝑhm i ℔ ꝛ°. ꝛ de ptibus aialiũ. minor ꝓbaꝫ. qꝛ ptes aie sunt eius potentie q̃ sunt accĩtia. accñs aũt nõ ẽ suba alicuius vt pꝫ ꝑmo ꝑhycoꝛ. ꝛ 8°. metaꝑh. q̃re ꝛc̃. ¶ Jtẽ qõ nõ ẽ accñs nõ ẽ forma subalis. sed anima ẽ hꝺ q̃re ꝛc̃. maior patet p locũ a ꝺstructiõe ꝺñtis ad destructõe añcedẽtis. minor ꝓbaꝫ. qꝛ si esset actus aut ꝑmus aut secũdus. nõ secũdus qꝛ secũdus ẽ operatio. aia aũt nõ ẽ opatio. nec ꝑmus qꝛ ꝑmus ẽ ꝑma rei pfectio a q̃ ñ semp ꝓuenit actio q̃ nata ẽ ꝓuenire vt dicit Cõmen. in ꝓhemio huius. ꝛ in boc. z. sed ab aia semp ꝓuenit actio q̃ nata est ꝓuenire qꝛ semp ẽ ꝑncipiũ nutritiõis cũ cessatio huius actiõis sit moꝛs vt dicit Cõmen. 8. ꝑhycoꝛ. ¶ Jn oppositũ sũt Cõ. Themistius ꝛ Auicl. ¶ Ad qõez dico q aia est forma subalis. qõ ꝓbo sic. id p qõ aiatũ p se ꝛ essentialr ab aiato ꝺiffert est forma subalis eius cũ aiatũ sit suba. sed aia est hꝺ. quare ꝛc̃. maior appꝫ ga illud p quod suba cõposita ꝺiffert ẽ forma vt pꝫ 7°. ꝛ 9°. metaꝑh. ꝛ illud p quod ꝺiffert p se ꝛ eẽntialr est subale. cũ p accñs suba nõ ꝺifferat p se ꝛ eẽntialr ſz solũ accĩtalr. minor pꝫ qꝛ corpus aiatũ eẽntialr ꝺiffert a corpe aiato. cũ q̃ i corpe aiato nõ sint nisi duo. ſ. aia ꝛ corpus aut ꝺiffert p corpus aut p aiaz. nõ p corpus qꝛ in corpe ꝓuenit q̃ p aiaz. q̃re ꝛc̃. ¶ Jtẽ illud p qõ corpus aiatũ viuit ꝑmo est forma subalis eius. ſz anima est hꝺ. q̃re ꝛc̃. maior appꝫ qꝛ qñ aliq̃ opatio ꝺebeꝫ alicui p duo oꝫ q vnũ illoꝝ sit forma ꝛ aliud mã. sed opatio ꝑmo ꝺebeꝫ forme ꝛ ꝛ° materie ꝛ nõ ꝓuertiꝫ vt dicit Cõmen. z. huius. ſ. id cui ꝑmo ꝺebeꝫ opatio ẽ forma. minor pꝫ. qꝛ corpus aiatum nõ viuit ꝑmo in eo q corpus qꝛ tũc quodlibet corpus viueret. quod est falſuz. q̃ viuit ꝑmo in eo q ẽ hñs aiaz. q̃re ꝛc̃. ¶ Jtẽ aia ẽ suba. aut q̃ ẽ suba q̃ ẽ mã. aut q̃ ẽ forma. aut q̃ est suba cõposita p sufficientẽ diuisionẽ. ſz aia nõ est substantia que est mã nec cõpositũ. qꝛ tales ñ sunt in subiecto sed magis subiectũ. aia aũt ẽ i subiecto vt pꝫ in. z. huius. q̃re ꝛc̃. ¶ Jtẽ ex corpore ꝛ aia fit vnum ens i actu. ergo oꝫ q corpus ꝛ aia ambo sint in potentia vel in actu vel alterꝝ sit potentia ꝛ alterũ sit actus. sed non possunt ambo eẽ in potentia. quia cũ substãtia cõposita sit ens i actu oporteret q ẽt i ipa eẽt tertia subia p quã eẽt i actu. quod ẽ falsũ. vt pꝫ p Cõmẽ. 3. metaꝑh. nec ẽt possunt esse ambo in actu. ga ex duobus existentibus i actu nõ fit vnũ in actu. vt pꝫ. 7. metaꝑh. ergo oꝫ q alterꝝ sit actus ꝛ alterꝝ potentia. sed corpus non põt se habere i rõne actus qꝛ actus sepaꝛ ꝺistiguit vt pꝫ. 7. ꝛ. 9. metaꝑh. corpus aũt nõ ꝺistinguit cũ i ipo cõueniãt animatũ ꝛ inaiatũ. q̃ aia est sicut actus ꝛ forma. q̃re ꝛc̃. ¶ Jtez arguitur ratiõe Themisty. quia ex anima ꝛ corpore fit aiatũ. aut ergo fit ex ipsis sicut totũ itegrale ex ptibus integralibus. aut sicut mixtũ ex ptibus mixtibilibus. aut sicut ꝓpositũ ex ptibus essentialibus. ſ. mã ꝛ forma sicut patet sufficienti diuisione. sed ex corpore ꝛ anima nõ fit animatũ p corpus ꝑmo modo quia ptes illius cõpositionis ꝺistiguũt loco ꝛ subiecto. sed anima ꝛ corpus nõ sic ꝺistinguũt cũ anima fit in qualibet pte corporis. aliter eẽt aliqua pars corporis animati inaiata. quod est incõueniens. nec secũdo mõ cõpõnis qꝛ in mixtiõe mixtibilia nõ remanẽt in mixto. ſz corrũpũt. sed neq; anima neq; corpus corrũpitur sed sunt actu i animato. q̃re ꝛc̃. q̃relingtur q ex ipsis cõponiꝫ corpus animatũ sicut ex ptibus essentialibus. ſ. ex mã ꝛ forma sed anima nõ põt esse mã qꝛ aia ẽ i subiecto vt in mã. q̃ manifeste patet q est actus ꝛ forma. q̃re ꝛc̃. ¶ Jtez illõ est forma substantialis corporis aiati q̃ ablato ñ remanet idẽ corpus nisi eq̃uoce. ſz anima ẽ hꝺ. quare ꝛc̃. maior apparet ꝑ ꝑhm in. z. huius ponentẽ ꝺriam inter formã naturalis corporis ꝛ artificialis. minor patet quia vnũqõq; habet vnã ꝓpriã operationẽ in quã cũ põt ꝺi illud. ꝛ cũ nõ põt nõ ꝺicitur illud nisi equiuoce. vt ꝺicꝫ ꝑhs. 4. methcoroꝛ. mõ ꝓpria operatio corporis aiati est viuere cũ sit viuentibus esse. vt dicit ꝑhs. z. huius. sicut ꝺeꝛsuz cẽ est esse grauis. vt dicit ꝑhs. 8. ꝑhycoꝛuz. Jn hãc aũt opationẽ nõ põt corpus ꝓuatũ aia qꝛ ꝑ ipaz iest viuere oĩbus viuẽtibus. vt ꝺicꝫ ꝑhus. i ℔. z. q̃re ꝛc̃. ¶ Sed notandũ q ꝑ formã substantialẽ possumus intelligere duo. Uno mõ per formã substantialẽ possumus intelligere formã de genere substãtie. ꝛ isto modo anima est forma substantialis vliter accipiendo ipsaz. Alio modo per formã substãtialẽ possumus itelligere formã dantẽ quiditatẽ ꝛ substantiã ei cuius est forma. Et isto modo anima vliter accipiẽdo ipsam non est forma substantialis ſm intentionẽ ꝑhi ꝛ cõmen. z. ꝛ. z. huius. et isto modo solum est forma substantialis anima vegetatiua ꝛ sensitiua. non autem anima intellectiua. quare ꝛc̃. ¶ Per hoc ad rõnes. ¶ Ad primã cum ꝺicitꝫ. quod est in potentia ꝛc̃. ꝺico q ꝺuplex est potentia. q̃ ꝺam est enim potentia ad actum primuz. ꝛ est potẽtia essentialis. alia est potentia ad actum secundũ ꝛ est potentia accĩtalis. Modo ꝺico q illud qõ est in potẽtia primo modo nõ est forma substantialis. sed quod est in potentia secũdo modo bene potest esse forma substantialis. Et cum ꝺicitur. actus non est in potentia. ꝺico q

duplex est actus. quidam est actus purus a materia separatus. ⁊ talis nō est in potētia nec ad actū p̄imū nec ad actum secūdū sicut deus ⁊ itelligētie. Alius ē actus nō purus materie mixtus. ⁊ talis bene ē in potētia. qm̄ sicut materia p̄ma que de se ē in pura potētia p̄ phȳco. fit in actu per formam. sic nō ē inconeniēs formā perficiēte materiā fieri quodāmō i potētia materiā. ḡre ⁊c. ¶ Ad aliā cū dicitur. illud qō patitur ⁊c. dicunt aliqui q; duplex ē passio. vt p3 p̄phm in isto z°. Quedā est passio p̄prie dicta. ⁊ qō tali passione patit nō ē forma substātialis. ⁊ talis passio est dispositio corruptiua. Alia ē passio improprie dicta q̄ est salus ⁊ pfectio. ⁊ qō tali passione patit bene est forma substātialis. mō dicūt q; aia nō patit p̄ mō 3z z° mō. ḡre ⁊c. ¶ Posset rn̄deri q; intelligūt de pati subiue ⁊ nō terminatiue. Sz istud nō valet. qz aīa vegetatiua ⁊ sensitiua nō patiunt solū z° mō sed etiā p̄ mō. qz quod corrūpit patit p̄ mō passiōis. sed aīa vegetatiua ⁊ sensitiua sunt hȳ. qz sūt forme pficientes māz. ⁊ tales corrūpunt accns ad minus. vt p3. 7. meta. ḡre ⁊c. ¶ Et iō alr dico cū dr illud qō patit ⁊c. dico q; duplex ē forma. q̄dā ē liberata oio a mā. talis forma nō pōt eē illud qō patit nec passione p̄pe dicta nec passione ip̄rope dicta. alia ē forma materie p̄iuncta vel fm eē vel fm eius p̄mā opatōez. ⁊ talis forma bn̄ pōt esse illud qō patit siue passiōe p̄pe dicta siue passione ip̄rope dicta. mō talis forma ē aīa. ḡre ⁊c. ¶ Ad aliā cū dr. illud qō aduenit entī in actu ⁊c. dicūt aliq; verū ē illo manēte i sua actualitate. si tn̄ illa actualitas in suo aduētu cōrūpit nō oz. ⁊ cū dr. aīa est hȳ. qz aduenit corpori organiçato. dicūt q; in aduentu aīe corrūpunt oēs ille dispōnes ⁊ in eodē īstāti sikes introducunt. ḡre ⁊c ¶ Sz istud non pōt stare. p̄ qz si sic eēt seq̄ret q; motus finitus eēt sine termīo ad quē ⁊ moueri sine terīo mutato eē. p̄ns ē falsū. ḡ ⁊ accns. falsitas p̄ntis p3 q; p̄hz 6. phȳco. p̄ma declarat. pōamus. n. q; i sāguine mēstruo debeat introduci forma hois. oportet q; in toto tēpore p̄cedente istās introductōis forme hois i sāguie mēstruo disponat sanguis mēstruatus calefaciendo ⁊ exiccādo in toto igit tempe p̄cedente istās introductiōis calefit ⁊ exiccat ⁊ in illo calefieri ⁊ exiccari nō est aliqō calefactū eē nec exiccatū eē f3 actuz nec ēt i istāti introductionis qa i illo instanti ponitur caliditas ⁊ siccitas acqsita corrūpi. ḡre ⁊c. Nec valet si dicat ad istā rōez sicut dr a gbusdā. s. q; terminus istius motus sunt q̄si dispositōes q̄ introducunt p̄ formaz in mām. qz motus ⁊ terminus motus sunt idē nūero differentes solū f3 pfectū ⁊ iperfectū. vt dicit Cōm. 3°. phȳco. mō dispositōes p̄cedentes ⁊ seq̄ntes nō sunt eedē fm nūez qa gnatuz ⁊ corruptuz nō sunt idē numero. vt p3 z°. de gnatiōe. ⁊ ipsimet cōcedunt. ḡre ⁊c. ¶ Jtē si dispōes ille corrūperent aut hoc esset p̄ se aut p accns. 3z nullo mō. ḡre ⁊c. maioz ō se apparet. minoz pbat. nō p̄ se. qz qō pse corrūpit a suo cōtrario corrūpitur. vt phs dicit in libro de caus longitudinis ⁊ breuitatis vite. mō hic nō est aliqō cōtrariū. dispōnes. n. forme corrūpende ⁊ si sunt contrarie dispositiōibus introductis tn̄ ipsas nō corrūpūt sed magis ecōuerso introducens ēt ipsas nō ōriatur q; tunc ipsas nō generaret. nec forma introducenda ōriat qa fm istos illa forma cōpatit se i mā cū dispositiōibus f3 spēz eiusdē. nec seq̄tes cōtrariātur qz cōtraria dr̄nt spē vt p3 4° metaph. ⁊ dispositōes p̄cedentes ⁊ seq̄ntes sunt eedem spē vt ipsimet dicunt. ḡre ⁊c. nec iste dispositōes corrūpunt p accns qz sic vnūquodq; corrūpit sic est corruptibile. ipossibile. n. est aliter corrūpi aliqd q̄ sit aptuz natuz. 3z iste dispositiōes nō sunt corruptibiles fm accns cū corruptibile ⁊ icorruptibile sint i subā vt dic phs 4° metaph. ḡre ⁊c. ¶ Jtē si corrūperent aut hoc eēt i istāti aut i tpe. sed nullo mō. ḡre ⁊c. maioz ō se apparet. minoz pbat. nō i tpe qz vel in tēpore seq̄nte istās introductōis forme. quod nō pōt esse qz fm istos iste dispositiōes nō sunt. ⁊ quod corrūpit. cū corruptio sit mutatio ō subo i nō subm vt p3 5° phȳco. ḡre ⁊c. nec i tēpore p̄cedēte instās qō nō est. qa tunc iste dispositiōes generātur pficiunt ⁊ augmentātur. ḡre ⁊c. Nec corrūpuntur i instāti qz eodē mō quo aliqd gnatur ⁊ corrūpitur sicut forma subalis q̄ generatur i instāti corrūpitur in istāti. 3z iste dispositōes nō generātur i istāti 3z succesiue. s. ps post partem. vt dicit Commen. p̄imo phȳcorum. ergo nec corrūpunt i istāti 3z succesiue. s. pars post partē. ḡre ⁊c. ¶ Jtē si corrūpent in instāti tunc duo ōdcōzia fil ⁊ semel vificarent de eodē. p̄ns est falsuz. ḡ ⁊ anās. falsitas p̄ntis p3 p̄ perbier. ⁊. 7. meta. p̄ma declarat. qz cōruptio istarū dispōnū est in instāti. sed corruptio est mutatio de esse alicuius forme i nō esse eiusdē. ḡ cū subm mutatōis debeat esse sub vtroq; termino manifestū ē q; mā q̄ est subm corruptōis i eodē istanti erit sub esse istarū dispōnū ⁊ sub nō esse earū. ḡre ⁊c. ¶ Nec valet si dicat q; iste dispōnes nō corrūpunt in eodē instāti. 3z sunt in corrupto esse. p̄mo qz cuz corruptio fm q; est mutatio distincta ō alias mutatōes sit de subo in nō subm. ⁊ sic i instanti. ḡ mā q̄ est subm trāsmutatōis in illo istāti eēt sub vtroq; termino. ⁊ isti termini sunt esse forme ⁊ non esse eiusdē. ḡre ⁊c. ¶ Jtē oē corruptum esse p̄cedit aliq̄ corruptio vel alteratio ad corruptōez. sed corruptū eē istarū dispōnū nō p̄cedit aliq̄ alteratio ad corruptionē qz in toto tpe p̄cedente pficiunt ⁊ gnānt vt dictum est p̄us. ḡre ⁊c. ¶ Jtē si iste dispōnes corrūpent frustra introducerent. p̄ns est falsum. ḡ ⁊ anās. falsitas p̄ntis p3. qz nā nihil facit frustra. vt p3 p̄ celi ⁊ mundi. ⁊. 3. de aīa ⁊. z. meta. a cōmen. p̄ma declarat. qz iste dispōnes finaliter fiūt in mā vt forma possit introduci. mō si corrūperent nō possent introduci. qz tūc maneret nuda ⁊ idrn̄s ad oēs formas. ⁊ tūc vel oēs introducerent. qō est ipossibile. vel aliq̄ sic ⁊ aliq̄ nō. qō est etiā ipossibile. nā ex quo esset indrn̄s ad oēs q̄ rōne vna introduceret eadē rōne alia. ḡ nulla introduceret. ḡ cū frustra fit qō natū ē iducere aliqd ⁊ nō iducit p3 p̄dictas dispōnes esse frustra ⁊ ociosas. ḡre ⁊c. ¶ Nec valet si diceret sicut dr a gbusdā q; nō eadē rōe introducet vna sicut alia dato q; dispōnes sint corrupte. qz illius forme p quam fuerāt dispōnes introducte agens est p̄ns. sed agentia aliarū formarū non. ⁊ ideo ppter p̄ntiā agentis illa forma introduceret ⁊ alia nō. sic videt dicere p̄n. p̄ phȳ. ḡre ⁊c. Sz ℔ nō valet qz sola p̄ntia agentis nō est cā sufficiēs introductōis forme i mā. qz cū p̄ntia nō solū sit in fine trāsmutatōis sed etiā in p̄ncipio. nō tn̄ introduceret i fine trāsmutatōis sed etiā in p̄ncipio. quod nō est possibile. ḡre ⁊c. ¶ Jtē cū actus actiuoz sint in patiente bn̄ disposito vt dicit phs in hoc z° actualis introductio forme in mā q̄ ē actio agētis nō est in mā indrn̄ti q̄lis eēt mā si dispōnes corrūpent. ḡre ⁊c. Nec est intentio p̄mē. q; mā idrn̄s ad formas recipiat aliq̄s earū ppter p̄ntiā agentis. dicit enī p̄men. sic. Jn mā igitur est appetitus nālis ad recipiendū oēs formas. recipit enī eas alternatim. qz q̄n forma agēs fuerit p̄ns tunc fit in mā appetitus qui nihil aliud est vt dicit ibidē cōmen. nisi aliud qō bz mā de motu ad formā sil'em forme p̄nti. ⁊ mediante illo motu recipit illā formā sic q; nō aliaz. ḡre ⁊c.

¶ Et iō videtur mihi q̄ iste dispōnes et ōrganiçatiōes manent ꝛ nō corrūpūtur. modus aūt p̄ quem manent pōt esse duplex. quoꝝ vnus ꝯuenit dispōnibus materie ad gn̄ātōes cuiuscunq̄ forme mixti siue aīati siue iaīati. secundus modus ꝯuenit dispōibus materie ad gn̄ātōes cuiuscunq̄ forme siue simplicis siue mixti siue aīati siue iaīati. ¶ Propter p̄mum modum sciendum q̄ dispositiōes q̄bus disponit̄ mā mixti ad generationes forme mixti siue aīati siue inaīati sunt q̄litates p̄me. s. calidū frigidus būiduz siccū a q̄bus ē generatio mixti. Unde mixtio est nālis pmutatio ab his vtutibus cum habeant rōnes ex mā subiecta vnicuiq̄ nature. he aūt sunt dicte virtutes passiue. s. būiduz ꝛ siccuz. generant āt calidū ꝛ frigidū obtinētia māz. vt dic̄ phs. 4. methe oroꝝ ponēs p̄dicta vba. q̄ declarās Albertus ibidē dic̄ q̄ calidū nāle ꝯmiscet spēm. ꝛ frigus coagulat ꝛ adūat ptes māe. ꝛ ꝯflare ꝛ pinguescere facit humidū radicale mixti vt possit retiere formā ꝛ figurā mixti. ¶ Iste aūt q̄litates p̄me sunt in mā mixti ꝓpter elementa sicut colꝛ i mixto ꝓpter ignes. vt dicit phs z° metaph̄. ꝛ iste q̄/litates sunt accn̄tia ꝓpria elementoꝝ vt dicit cōiter ꝛ videtur velle Cōmen 8° metaph̄. ꝛ iō manētibus elementis manere debent iste q̄litates sicut manēte subo manet ꝓpria passio. ¶ Elementa aūt i mixto manēt ꝑz suas formas licet sub esse remisso. vt dicit Cōmē z° celi ꝛ mundi. ꝛ cuz corrūpitur forma vnius mixti in mixto ꝛ introducitur forma alterius elementa manēt in mā vtriusq̄ licet sub alio ꝛ alio eē. sicut cuz forma mēstrui corrūpitur ꝛ aīa introducitur. ꝛ iō dispōes māe mixti q̄ sunt q̄litates elementoꝝ. i corruptōe forme vnius mixti ꝛ introductione forme alterius mixti cuius sunt dispositiones nō corrumpentur ꝛz manebūt licet sub alio esse. quare ꝛc. Et hoc ē quod Cōmen. videtur ĩuere 5° metaph̄. ca° de suba. i quo de isto modo sube phs dedit exemplum de aīa. d. ꝛ dedit exemplum de aīa q̄ ē forma in subo in actu ꝛ ecōuerso. de formis simplicis. ¶ Tenentes āt istā viā possumus soluere rōnes in oppositum cū dr̄ id q̄ aduenit ꝛc. dico q̄ vex ē si aduenit cnti ꝓpleto ꝛ pfecto. si tñ aduenīat ipfecto ꝛ remisso nō oz. Et cū dicitur aīa ē hȳ. dico ꝛm intentōez Cōmen. i auctoritate ꝑallegata. q̄ aīa enti i actu sed non ꝓpleto aduenit ga in aduentu aīe forma mixti corrūpit̄ ꝛ soluz manet mā in q̄ sunt elementa sub eē remisso ꝛ icōpleto sicut dcm̄ est pus. q̄re ꝛc. ¶ Propter zm. sciēduz q̄ q̄litates disponentes mām vniuersal̄r ad generationē cuiuscūq̄ forme simplicis vel mixti sunt q̄litates ꝓme sicut dicit Cōmen. 7. phȳcoꝝ ꝓtra antiquos dicentes cām generōis eē raꝝ ꝛ dēsim. iste āt q̄litates ꝓme ꝛm se accepte nullū subm vnuz ꝛm spēm sibi determināt nec ab aliq̄ determinant̄ imo sicut dimēsiones īterminate q̄ oino nō habēt ȳriuz repiunt̄ i oībus corporibus gn̄abilibus ꝛ corruptibilibus. sic iste q̄litates vnaquaq̄ ꝛm se pōt repiri i q̄cūq̄ corpe i q̄ ñ est q̄litas ȳria. ꝛ iō sic̄ eedez dimensiones īterminate manent i gn̄ato ꝛ corrupto ꝛ nō corrūpūt̄ ꝛz suā eēntiā lz corrūpāt̄ ꝛz terios forme corrupte sic iste q̄litates q̄ nō ȳriāt̄ forme ītroducēde nec dispositōibus ad eādē reqsit̄ manēt eedē i gn̄ato ꝛ corrupto ꝛ nō corrūpunt̄ q̄ztuz ad suā essentiā lz corrūpātur q̄ztuz ad illuz graduz sub q̄ se patiebātur cū forma corrupta. sicut si ex aere gn̄etur ignis caliditas aer̄ nō corrūpit̄ i aduentu forme ignis ꝛz pficit̄ vt dic̄ Cōm. z° de gn̄atōe. lz būiditas q̄ ȳriat̄ dispōnibus ignis corrūpat̄. Et ad hāc itentionē dicit phs. z° de gn̄atōe. q̄ i habentibus symbolū facilioꝛ est trāsitus. nō. n. oz trāsire nisi vnū. s. q̄litatē ȳriā. Qualitates aūt disponētes māz ad itroductōez aīe nō ȳriātur sibi q̄re tales manēt ꝛ nō corrūpūt̄ i aduētu aīe. lz dispōnes ȳrie sic̄ dispōnes mē strui ꝛ spmat̄ corrūpāt̄. vt dic̄ Cōm. p° phȳcoꝝ. q̄re ꝛc. ¶ Qz āt nulla suba nālis vna ꝛz spēm determiet sibi p̄mas q̄litates ꝛz se sicut nec determiat sibi dimensiōes ꝛm se qō i z° mō ponendi supponit̄ pōt declarari sic. qz si aliq̄ suba nālis ōtermiaret sibi istas q̄litates tūc sub q̄cūq̄ gradu seruarētur iste q̄litates saluarēt̄ ista suba. ꝯñs ē falsuz. g̃ ꝛ añs. falsitas ꝯñtis p̄z p̄mo phȳcoꝝ. ꝛ z° de aīa. ꝛ p̄z ad sensuz. Suba. n. mixti nō saluaret̄ cū caliditate ignis nec suba ignis cū caliditate aeris ꝛ sic de ceteris. ꝯña p̄z. qz tūc vnaq̄q̄ q̄litas ista ꝛ cēt ꝓpria passio illius q̄ posita suba illa nālis ponerēt̄. q̄re ꝛc. ¶ Itez illud quod est determinatū ad maximū ꝛ ad minimuz nō determinat sibi illud qō q̄ztū ē de se pōt ire ī infinituz ꝛz q̄libet suba nālis determinata ē ad maximū ꝛ ad minimū. iste āt q̄litates ꝛz sui nām pñt itendi i infinitum q̄re ꝛc. maioꝛ apparet de se. minoꝛ q̄ztū ad p̄mā partem p̄z ꝑ phȳ p̄mo phȳcoꝝ. ꝛ z° de aīa. q̄ztū ad secūdā p̄bat̄ qz raꝝ ꝛ densuz cōsequuntur calidū ꝛ frigiduz. vt dicit Cōmen. 7. phȳcoꝝ. ꝛz ista q̄ztū est ex sui nā pñt ire ī infinituz qō p̄z ꝑ Cōmen. 4. phȳcoꝝ dicentē. ꝛ vr̄ q̄ ita ē de subtilitate ꝛ spissitudie sicut est de dimēsiōe linee ꝛ superficiei q̄n quēadmodum linea ꝛm q̄ linea pōt diuidi in ifinitū quod est ipossibile ꝛz q̄ linea terrestr̄ aut ignea ita de subtilitate potest intelligi processus in infinitum ex sua natura scilicet secundum q̄ est subtilitas simplex sed ñ ꝛz q̄ est subtilitas corpis nālis vl̄ mobil̄. ¶ Et ꝯfirmat̄ ga nisi ita cēt in ſbtili ꝛ grosso raro ꝛ denso vt dcm̄ ē tūc ōmōstratio z° quā facit Ar̄. 4° phȳcoꝝ ca° ō vacuo. ad p̄bādum vacuū nō cē nō valeret. qō est falsum. arguit enim concessio ab aduersario q̄ si mobile remoueretur in vacuo in tempore q̄ idem mobile i tpe est si mouebit̄ p̄ spaciū eq̄le i pleno ꝛ vacuo. qō est ipossibile. ꝯña declarat̄. qz cū posuerimus mobile moueri p̄ hec duo spacia eq̄lia q̄ꝝ alteruz ē i vacuo ꝛ alterꝝ in pleno aeris i duobus tēporibus māifestū ē q̄ tēpus i q̄ ptrāsibit spaciū qō ē i vacuo est breuius qz in vacuo nō est resistētia. ℔ igitur tēpus minus habebit aliquaz ꝓportionē terminatā ad hoc tēpus magnū. ꝛ māifestū est q̄ si imaginati fuerimus corpus subtilius aere secundum additionem maioris temporis ad minus tūc idē mobile pertrāsibit in hoc corpore subtiliori spaciū eq̄le eq̄li tpe in quo ptrāsiuit ipz in vacuo qō erat p̄bā dū. Mō certū ē q̄ ꝓpō dicens q̄ possibile est imaginari corpus subtilius aere cuius ꝓportio in subtilitate ad aerē sit sicut ꝓportio tpis in quo est motus in pleno. s. i aere aut igne ad tps motus i vacuo cēt falsa ꝛ ipossibil̄ cū ipossibile sit ĩuenire aliqō corpus subtilius igne ex aere nisi subtilitas q̄ztū est ex pte sue nature posset p/cedere i ifinitū. vt dicit cōmē. ibidē. q̄re ꝛc. ¶ Et tūc tenētes viā istā possumus soluere rōes. ¶ Ad rōez cū dr̄. illud qō aduenit enti i actu ꝛc. dico q̄ duplex ē actus. s. subalis ꝛ accn̄talis. Et itex accn̄talis est duplex. s. pfectus ꝛ iperfectus. mō illud qō aduenit enti i actu subali simpl̄r vel i accn̄tali pfecto nō ē forma subalis. ꝛ sic ītellexit cōmē. illud tñ qō aduenit enti i actu nō subali sed actu accn̄tali nō pfecto cuiꝫ sunt dimēsiōes īterminate ꝛ q̄litates ꝓme ꝛm se nō oz. q̄ libet forma mālis aduenit ꝛm ītētōez ꝯmen. i suo tractatu de substantia orbis. materie mediantibus dimensionibus que sunt actus quidaz accidentales imperfecti. quare ꝛc. ¶ Sz circa istos modos remanendi dispositiōes sūt duo du-

bia. ꝓmū ꝫ ꝑmū modū q2 si tales dispões remanerēt
tūc gñatio nō esset trāsmutatio totius i totū nullo sen-
sibili remanēte. ꝯns est falsus. igit̄ ꝛ añs. falsitas ꝯnt|ꝑz
ꝑmo de gñatōe. ꝯña declarat̄. q2 iste dispões remanē-
tes sūt q̄dā q̄litates sensibiles vt dictum fuit ibidē.
¶ Secundū dubiū ē ꝫ 2m modū q2 Lōm. dicit. 7. meta.
q; nō est aliq̄ accns quod nō habeat subm essentiale.
dicit. n. sic. ꝛ q̄ō i ℔ ꝓtigens ex accntibus q̄ sunt i subst̄an
tys ꝑ accidens soluit ꝑ ℔. s. q2 q̄n accipiunt̄ i suis subys
entialibus habēt diffinitōes. q2 tūc habēt noīa q̄ signi
ficāt vtrūq; vt similitas. ¶ Ad ꝓmus possumus dicere
dupliciter. ꝑmo q; ꝑhs ꝑmo de gñatione solū intelligit
de gñatiōe simplicis cozporl. ꝑmus aūt modus ꝙuenit
gñatiōi mixti ꝛ ñ cozpi simplici. q̄re ꝛc. ¶ Vl̄ possumus
dicere secūdo q; nō fuit intentio ꝑhi. ꝑmo de gnātiōe.
velle q; nullū sensibile remaneat in gnātōe simpl̄r sed
solū q; nō maneat vt sub eodē subo. mō dcm̄ est q; ille
dispões q̄ remanēt nō remanēt sub illo esse i subiecto
generato sub q̄ erāt i subo cozrupto ſz sub alio. q̄re ꝛc.
¶ Ad aliud dubiū dico q; Lōm. intellexit de accntibus
sub eoz esse cōpleto cuiusmodi sunt dimēsiōes termi-
nate terminis determinate distātibus ꝛ q̄litates ꝑme
sub determinatis gradibus ꝛ alia accntia coia. ſz nō in-
tellexit de accntibus sub esse eoz icōpleto cuiusmodi
sunt dimēsiones interminate ꝛ q̄litates ꝑme ꝑm se de q;
bus dcm̄ fuit in. z. mō. q̄re ꝛc. ¶ Ad aliā rōnē ꝑncipalē
cū dicit̄ illud post cuius ablationē ꝛc. cōcedo. ꝛ cū dicit̄
ē hꝫ. nego. ꝛ cū dr̄ manet idē motus numero. nego quia
ad vnitatē motus regritur vnitas mobilis actualis vt
ꝓz. ſ. ꝑhycoz. ꝛ ista nō ē i cozpore moztuo ꝛ viuo. ꝛ cum
dr̄ ſi cozpus viuū caderet ꝛc. tūc aut motus esset vnus
aut plures. dico q; plures. nec sequit̄ ꝓpter hoc graue
surſuz gescere. ꝛ cū ꝓbat̄ q; iter duos motus est quies
media. dico q; vez ē iter motus ꝯrios ꝛ non iter alios.
¶ Ad aliā ꝓbationē cū dr̄ manet eadez q̄litas sensibil̄
dico q; q̄litas sensibilis est duplex. q̄dā ꝑma. ꝛ voco q̄-
litatē ꝑmā oēm q̄litatez exñtē i cozpore simplici. alia ē
q̄litas sensibilis secunda q̄ nō ē nisi in cozpe mixto. mō
dico q; manet eadez q̄litas sensibilis ꝑma ꝑm se ga tal̄
ꝑm se nulluz vnū subm ꝑm spēm sibi determinat. ꝛ tal̄
nō arguit̄ vnitatē nūeralez cozpis. ſz nō manet eadem
q̄litas secunda q2 nō manet idez mixtū cū eadez sit for-
ma q; quā cozpus aiatū ē aiatuz ꝛ ē mixtū ꝛ cū dr̄ sensus
hoc iudicat. dico q; ñ est credendū sensui de identitate
accidentis cuz nō se ꝓfundet vsq; ad q̄ditatez vt dicit
Lōmen. i hoc 2o q̄re ꝛc. ¶ Ad aliā ꝓbatōez cū dr̄. māet
eadē cicatrix. dicunt alig q; falsuz ē. ꝛ cuz dr̄ q; ibi nō ē
aliqd generās cicatricez. dico q; imo. ſ. generās formaz
q2 gñans formā dat ꝯña formā vt dicit Lōmen. 4. celi
ꝛ mundi. ꝛ ista sunt de ꝯntibus formā. q̄re ꝛc. Uel pōt
dici q; cicatrix manet eadez q2 cicatrix est q̄dā cauitas
derelicta i supficie cozpor| viui. cauitas aūt est dimēsio
i supficie. vt dicit Lōmen. 7. metaph̄. supficies aūt ma-
net eadē i viuo ꝛ moztuo. ꝛ iō etiā talis cicatrix pōt ma-
nere eadē. q̄re ꝛc. ¶ Ad aliā cū dr̄. illud ꝑ cuius trāsmu
tatōez ꝛc. dico q; duplex est subm. ſ. ꝓpīquū ꝛ remotuz
mō maioz b; vitatē de subo ꝑbinquo nō āt de remoto.
ꝛ cuz dr̄ anima est hꝫ. dico q; falsuz est de ꝓpīnq̄. ꝛ cum
dicit̄ subm aīe est mā ꝑma. vez est subm remotū nō āt
ꝓpinquuz. q̄re ꝛc. ¶ Ad aliā illud q̄ est cā efficiens ꝛc.
dico q; verus est eiusdē i nūero ſz eiusdem spē nō oz ga
gencrās ꝛ generatū sunt idē specie licet nō sint idez nu-
mero vt patet. 7. metaph̄. ꝛ sic est de aīa. q2 aīa est causa
formalis vnius cozporis animati ꝛ cā efficiens alterius
cozpis aīati numero ꝛ eiusdē speciei. q̄re ꝛc. ¶ Ad aliaz
sicut se hꝫ ꝑs ad ꝑtem ꝛc. dico q; sil̄e est ꝛ dissimile. sil̄e
est ꝑ tanto q2 sicut ibi est ꝯpatio duoꝝ ꝙuenientiuz in
rōne ptis. ita hic ē ꝯpatio duoꝝ ꝙuenientiuz i rōe toti-
us. ſz dissimile est i alio. q2 nō oz q; si aliqd ꝑm se totum
sit forma vl̄ pfectio totius q; ꝑs illius sit pfectio partis
ꝫmo illud q̄ō est pfectio totius ꝑ⁹ est pfectio cuiuslibet
ꝑt| vt ē i toto ex ꝙsequnti. ꝛ ℔ voluit ꝑhs itelligere ibidē.
q2 dic̄ si oculus eēt aīal visus eēt forma subal̄ cius. q̄si
dicat si oculus eēt aliq̄ō pfectibile ꝑ quē ad mōz aīal ꝛc.
¶ Ad aliā cū dr̄. q; nō est actus. ꝯcedo. Et cū dr̄ aīa ē hꝫ
nego. Et cū dr̄. si aīa eēt actus aut ꝑmus aut scōs. dico
q; ꝑmus. Et cuz dr̄. actus ꝑmus ꝛc. possumus dicere q;
ista nō est descriptio vl̄is ꝑmi actus ſz solū ꝯpetit ꝑmo
actui possibili separari a secūdo. ꝛ ℔ nō eēt verū nisi ve
rū esset q̄ō dr̄ de ranis magnis ꝛ serpētibus ꝑ totā hye-
mē nihil thesaurizātibus q̄n illo tpe nō nutriunt̄. Ul̄
dr̄ ꝯcedēdo dscriptōez. Et cū dr̄. aīa ꝛc. dico q; ſz aīa sit
semꝑ ꝑncipiū nutritōis nō tñ est semꝑ ꝑncipiū augm̄ti
nec aliarum operationum. ꝛ sufficit hoc ad descriptio-
nem. quare ꝛc. ¶ Questio. III.

Trum diffinitio aīe sit bñ assignata. Et arguit̄ ꝑ q; nō. q2 i bona diffinitōe
nō oz poni aliqd q̄ō trāscēdit genus diffiniti sicut dr̄ in
6⁰ ethopi. mō actus trāscēdit genus aīe vt manifestuz ē
q2 actus ꝛ potētia sunt in quolibet ꝑdicamēto vt dicit
aristo. in. ℸ. meta. ꝛ cōmen. in ꝓhemio huius. quare ꝛc.
¶ Jtē illud non ē actus ꝑmus ante quē est aliqs actus.
ꝑmū. n. ē ante quod nihil est. sed i cozpore aīato ē aliqs
actus ante ipaz aīaz. ſ. forma ꝑ quā ē suba. ꝛ forma per
quā ē cozpus ꝑm ponētes pl̄alitatē formarū. quare ꝛc.
¶ Jtē ꝫ illā ꝑticulā cozporis. q2 quod est actuꝫ materie
ꝑme nō ē actus cozporis. nā mā ꝑma nō est cozpus cū ñ
sit substantia neq; q̄le neq; q̄ntū vt ꝓz. 7. meta. mō ipsa
aīa est actus materie ꝑme vt videt̄. Ois enī forma sub
stātialis ē actus materie ꝑme. vt hr̄a cōmen. z. huius.
¶ Jtē ꝫ illā ꝑticulā phyci. q2 actus cozporis nālis ē nā
bec est euidēs. sed aīa non ē nā. imo ex opposito distin-
guunt̄. vñ ꝛ appetitus diuidit̄ i aīalē ꝛ nālē ꝑm cōmē.
in ꝑ. ꝛ ꝛ⁰ phy. q̄re ꝛc. ¶ Jtē ꝫ illā ꝑticulā organici. quia
forme simplicis ꝛ vnius oz esse subm̄ simplex ꝛ vnifor
me. al̄r enī subm̄ nō esset ꝓportionatū forme. ſz aīa est
forma simplex ꝛ vna vt manifestū est. cozpus aūt orga
nicū nō est subiectū simplex ꝛ vniforme. imo ē ꝯpositū
ex diuersis ꝑtibus dr̄ñtibus figura ꝯpōne ꝛ situ ꝛ cō-
plexione. vt manifestū ē ad sensū. nā alterius figure ꝛ
ꝯplexiōis ꝛ ꝯpōnis ꝛ situs est oculus ꝛ manus. et sic de
alys. q̄re ꝛc. ¶ Jtē ꝫ vltimā ꝑticulā q̄ coiter addit̄ vitā
bñtis in potentia. illud quod actu viuit nō est i potētia
ad vitā. idē. n. nō est fil̄ in actu ꝛ i potētia respcū ēiusdē
sed cozpus cuius actus est aīa actu viuit. ꝓbat̄. cōstat
. n. ꝙ cozpus cuius actus est aīa est aīatū. sed aīatū distī
guitur ab ingaiato i viuēdo. vt dicit Arl. in littera. nihil
āt distinguit̄ ab alio ꝑ illud quod nō sit actu vt manife-
stū est. q̄ cozpus cuius actus ē aīa hꝫ actu viuere. q̄re ꝛc.
¶ Oppositū arguit̄ auctozitate Arl. q; diligenter ingrit
hāc diffinitionē. ꝛ eā approbat Lōmen. ꝛ oēs alij expositozes. Dicendū breuiter q; ista est bona diffinitio aīe ꝛ
sic pōt ostendi. illa diffinitio ē bona cuius oēs ꝑticule
ꝙueniunt diffinito. ꝛ ꝑ eā notificat̄ essentia diffiniti. et
distinguit̄ ꝛ separat̄ diffinitū ab oībus alys. hec ēmani-
festa. sed ista diffinitio est talis. ꝑmo q; sit actus ꝛ q; sit
actus ꝑmus sufficiēter ꝓbatū est ꝓius. ꝛ iō nō resumo
nūc. Q2 āt sit actus cozporis sic pōt ostendi. Ois suba q̄

ñ ē distincta a corpe loco ⁊ subo. ⁊ opatio eius ōpendet a corpe vl ab aliq̄ exīte i corpe. ita qō in approp̄ando ap/ propaī corpi ē actus ip̄ius corpis. ꝟ ē certa oībus exer/ citat| i phia Ar|. ⁊ Auer. mō solū. n. dr̄ actus corpis illud quod est corpori cōiūctū ⁊ vnituz i esse. sicut figura ce/ re. sed etiā illud qō simul est cū corpe non distinctū ab ipso loco ⁊ subo ⁊ cū hoc opatio eius dependet a corpe vel ab aliquo existente i corpore. vñ itelligentie mouē tes corpora celestia dicunt actus ⁊ forme ipsoꝝ vt vult Cōmen. i suo libello ō suba orbis. nūc āt oīs aīa ē actus nō distinctus a corpore nec distinctus loco ⁊ subo vt oēs cōcedunt. ⁊ cū hoc oīs opatio aīe dependet aliqualiter a corpore tanq̄ a subo vel ab aliquo existente i corpore tanq̄ ab obiecto mouēte ⁊ disponēte ad ipsaz opatōez sicut est aīa itellectiua hūana vt videbit i. 3. huius. Qz aūt aīa sit actus corpis phyci euidenter sic p3. qz aut est actus corpis phyci aut artificialis p sufficientem dionez. sed nō corpis artificialis vt euidens est. nul/ lus. n. artifex facit ip̄am animaz vt patet p inductionē. ¶ Jtē actus corpis artificialis ñ est ꝑprie nisi i extre mitate māe. ars. n. nō agit nisi i supficie ⁊ extremitate saltez p istrumētū artificiale. nūc āt ipsa aīa est i toto corpore aīato ⁊ nō solū i extremitatibus vt notuz ē cuz vbiq̄ sit viuens ⁊ aīatū. Jtē aīa est actus corpis habēt| i seipso p̄ncipiuz motus ⁊ getis vt est videre i aīalibus q̄ mouent ⁊ faciunt gescere seipsa. mō corpora artificia lia inq̄tuz hꝺ. nō habent aliqō p̄ncipiū motus aut get| vt dicit Ari. in 2°. phyco. ꝙ relingtur ꝙ aīa ē actus cor por| phyci siue nālis qō idez est. Qz āt ip̄a sit actus cor/ por| organici ꝓbat Ari. i lra. qz minus videret de corpi/ bus plāta. ꝙ eēnt orgāica q̄ de corpibus aīaliū. eo ꝙ illa sīt minus pfcā ⁊ mīus nobilia ist|. ⁊ tñ corpa plāta. q̄. actus sunt ea. aīe sūt organica. ptes. n. corpuz ip̄a. plātarū sunt organa ordinata ad opatiōes diuersas. vt radices ad trahēdū nutrimētū ⁊ folia ad coopiendu ⁊ ꝓseruādum fructus. ⁊ sic de ceteris. ꝙ m|to fortius cor/ pora aīaliū debent esse organica. ¶ Jtē hoc p3 p rōnem corpis organici. nā sīc tāgebat i arguēdo corpus orgāi/ cū ē corpus ꝓpositū ex diuersis ptibus figura. cōpone. ꝓplexione ⁊ situ drñtibus. constat aūt ꝙ corpus cuius actus est anima est ꝓpositū ex talibus partibus vt ma/ nifestū ē ad sensū. q̄re ⁊c. ¶ Lāz āt q̄re oz corpus cuius actus est aīa eē organicuz. assignat Albertus sat| euidē ter. nā lz aīa i vno aīato sit vna ⁊ simplex ꝟm substātiaz p̄cipue aīa specifica tñ est plures ꝟm vtutes p q̄s ip̄a ē p̄cipiū diuersarū opationū. ⁊ qz ille opatōes adeo di/ uerse vt videre audire ambulare ⁊ palpare nō bñ nec ꝓmode pñt ꝓpleri p vnā ⁊ eādē ptez. iō nā q̄ semp facit qō melius est de possibilibus vt habeī 2°. phyco. ⁊ in secundo de generatōe nec deficit i necessarys vt habeī i. 3. huius. dedit ⁊ ordinauit ipsi aīe corpus habēs diuer sas ptes ꝓuenientes ad diuersas opatōes. vt oculos ad visionē ⁊ aures ad auditionē ⁊ pedes ad ambulatiōez ⁊ sic de alys. drñt aūt iste opatiōes gbusdā ꝑpetatibus accñtalibus. s. figura cōpositiōe ꝓplexiōe ⁊ situ. vt ma/ nifestū est ⁊ dicebaī i arguēdo. scīa āt de hoc est i de pti bus aīaliuz ⁊ i anothomys. Qz āt corpus cuius actus ē aīa sit potentia vitā hñs. p3 qz hñs actū p̄muz est i potē tia ad actū z^m q̄tum est ex pte sua vt hñs scīam pōt cō/ siderare nisi aliqd ꝑhibeat exteriuꝰ. nūc ip̄a aīa ē actuꝰ p̄mus vt declaratū ē. s. ⁊ vita est actus secundus capiē/ do vitā ꝑ motibus ⁊ opatiōibus viuent| vt sūt moueri ⁊ sentire ⁊ hꝺ. q̄re ⁊c. Patet igit ꝙ oēs ptīcule posite in diffinitōe ipsius aie vere ꝓueniūt aie ꝟm modū aliquē ⁊ite ꝑ istas ptīculas notificaī suba aie cū forma nāl nata sic cognosci p suū ꝓpriū subm ⁊ declarari. ¶ Jtē ꝑ quālibz ista. ꝑticularū aīa distiguiī ab aliq̄ alio. qō sic p3. ꝙ hoc. n. ꝙ est actus distiguiī ab ente i pura potētia qō est mā vt euidens est qz mā ꝓma nō ē aligs actus vt determinatū est i ꝓmo phyco. ꝑ hoc. n. ꝙ est ꝓmus di/ stiguiī ab oībus motibus ⁊ opatiōibus aīati g sūt actuꝰ secūdi ⁊ ñ ꝓmi vt nutrire augere sentire ⁊ hꝺ. ꝑ hoc āt ꝙ est actus corpis distiguiī a multis actibus ꝓmis g ñ sūt actus corpis sed aie vt oīs hītus itellectualis. s. sapiē tia. scīa. itellectus. prudentia. ⁊ ars. vt p3 6°. ethico. ꝑ. isti. n. hītus itellectuales bñ sunt actus ꝓmi sed nō corpis ſz aīe. sil'r āt itellectus agens est ꝓmus actus itellectus possibilis. vt dr̄ cōiter ꝟm Cōm. ſz nō ē aīa sed pars aīe nō. n. est actus corpis. p hꝺ aūt ꝙ dr̄ phici. distiguiī aīa ab actibus siue formis corpoꝝ artificialiuz q̄ q̄dāmdo sunt actus ꝓmi inq̄tū sunt forme ꝑsuppositе ad opatio nes vt acuties securis ad secādū ⁊ sic ō alys. ⁊ sūt actus corpis. sed nō corpis nālis a nā formati sed ab arte. ꝑ hoc āt ꝙ dicīt orgāici distiguiī aīa ab actibus ⁊ formis subalibus corpoꝝ simpliciū. s. elementoruz. hec. n. sunt corpora homogenea ⁊ nō organica vt manifestū ēi aq̄ terra ⁊ aere. ⁊ sic de alys. q̄ruz vnuscuiusq̄ pars est sy/ nonyma pars. i. eiusdē dispōnis cū alia. ꝑ hoc aūt ꝙ dr̄ potētia vitā hñt|. credo ꝙ aīa distiguaī ab actu corpis qō remanet statiz post mortez. illud. n. corpus aliq̄liter ē organicū saltē ꝟm silitudinē cū diuersas hēat partes dr̄ntes modis ꝑdict|. ſz illō corpus ñ hz vitā i pō ꝓpin/ q̄ cū ñ possit nutriri nec augeri ⁊c. iō actus eius ñ ē aīa. ¶ Ecce q̄ rōabil'r ⁊ pulchre Aristo. diffinit aīaz. qz nul la ptīcula supflue ponit ſz vtil'r ⁊ cōmode. q̄re ⁊c. ¶ Sz dubitaret aligs. qz bona diffinitio dz eē vniuoca. vt p3 ex. 6. thopi. nūc aūt ista diffinitio nō ē vniuoca cū actuꝰ nō dicaī vno mō de aīa intellectiua ⁊ de alys vt prius dictū ē. p̄sertim qz corruptibili ⁊ ꝑpetuo nihil ē coē. vt hr̄ ex. io°. meta. aut vniuocū. aīa aūt itellectiua ē incorru/ ptibilis ⁊ alie sūt cōruptibiles. vt hr̄ ex isto 2°. ¶ Dicēdū ad hoc ꝙ sicut motus ⁊ nā nō dr̄ pure vniuoce. ⁊ tamē aristo. diffinit vt p3 in 2°. ⁊ 3°. phy. nec aligs i descripti/ onibus pōt plus facere ip̄o aristo. s. ꝙ nō pōt melius de scribere q̄z ip̄e aristo. Sic etiā q̄uis aīa nō dicatur oīo vniuoce de aīa intellectiua ⁊ de alys. tñ hic diffinit eaz aristo. i coī. qz nō dr̄ pure equoce sed dr̄ analogice. s. ꝟm prius ⁊ posterius. de talibus aūt analogicis bñ pōt ꝓsi derare scīa ⁊ demōstrare. vt dicit Lincoñ. in p̄ posteri. ⁊ hr̄ ab aristo. in. 4. meta. ⁊ ꝑ ons tale analoguz bñ pōt diffiniri. dūmō determinet eius ābiguitas in ꝓntibus sicut fecit aristo. in hac scīa. hec ē g̃ cā q̄re diffinit aīam i coītate sua. qz cognitio vl'is semp dz p̄cedere cogniti/ onē spālē ⁊ ꝑticularē. ⁊ hoc significauit aristo. p suū mo dū loquēdi cū dixit. Si g̃ aliqd cōe i oī aīa dz dicere. Ꝟ enī dixit ad inuēdū ꝙ nō ē aliqō coē diffinitū p̄pe ⁊ pu re vniuocū ad oēz aīam vt dicit ꝓmē. Et ꝑ hoc Alexan der supra p̄ncipiū libri de sensu ⁊ sensato. recapitulans q̄dā dicta i ista scīa dixit ꝙ arist. diffinit hic aīaz vl'iter vt possibile erat diffinire eaq̄ hñt in ipsis p̄mū ⁊ pfcūz ⁊ secūdū ip̄fectū. ¶ Dicaī g̃ ad dubitatōez cū dr̄. bona diffinitio debet eē vniuoca ⁊c. dicēdū ꝙ verū ē si sit dif finitio vniuoci. sed si ē diffinitio analogi dz eē analoga. super analogū enī dirigitur demōstratio ⁊ scīa vt dicit Lincoñ. p̄ posteri. ⁊ ꝑ ons diffinitio bñ pōt sibi assigna ri. mō ip̄a aīa nō ē pure vniuoca ad aīam vegetatiuā. sensitiuā ⁊ itellectiuā. nec pure equoca. sed ꝟm prius ⁊ posterius. ⁊ ꝟ est qō dicit ꝟm analogiā. Et tūc rōnabil'r

ḡret iunior de q̄ aīa dr̄ fm p̄us ⁊ de q̄ fm posterius. Dico saluo meliori iudicio q̄ aliq̄ nomē dici fm p̄us ⁊ posterius de aliquo ē dupl'r. vt hz videri sup. 5. meta. c. de p̄ncipio spāl'r. Uno mō p̄t dici de aliquo p̄ prius fm ip̄onē ⁊ vsum ⁊ famositatē seu ꝯsuetudinē. ⁊ hoc mō dr̄ p̄ prius de illo q̄ō prius ⁊ magis est notū quo ad nos. q̄ nobis notioribus prius nomē ip̄onimus. Alio mō fm ordinē nature rei ⁊ sic nomē p̄ p̄us ſignificat illud q̄ō ē dignius iter oīa sua ſignificata. mō dicā q̄ B nomē aīa fm ordinē ip̄ositiōis ⁊ famositatē ⁊ ꝯsuetudinē p̄us dr̄ de aīa sensitiua q̄ de alys. q̄ est notior quodāmō q̄ ad nos. ⁊ m'lti nō itelligūt cōiter p̄ aīaz nisi aīaz sensitiuā ⁊ cū putāt log de aīa itellectiua loquūt̄ de aīa sensitia sicut oēs illi q̄ dicūt aīaz itellectiuā ee corpoalē ⁊ hȝ. sed fm ordinē nature rei p̄ius dr̄ de aīa itellectiua cū ista sit nobilior oībus alys cuz oībus alys sit q̄si finis. vñ ⁊ nā dedit alias ad mīstrādū ei. ¶ Ad rōes. ¶ Ad p̄mā cū dr̄ i bona diffinitiōe ⁊c. dico q̄ vex̄ est si tale trāscendēs p q̄ō diffinit̄ nō distiguat̄ ab aliq̄ alio ēte sicut ⁊ ens ⁊ vnū res ⁊ aliqd ⁊ hȝ. sed si sit tale trāscendens p quod distiguit̄ diffinitū ab alio nō est icōueniēs ip̄m poni in diffinitōe. sic aūt est in ꝓpōsito. nam per actum aīa distinguit̄ a mā que est ens i pura potentia. ideo ⁊c. ¶ Aliter dicūt aliq̄ q̄ trāscēdens i sua cōitate sumptū nō debet poni i diffinitione sed ꝺctū vl' determinatum ad vnū genus p̄t poni. sic aūt ē in ꝓpōsito. naz actus p̄mus accipit̄ ibi p̄ suba fm formā siue p̄ forma subali. ⁊ hoc datur itelligi p̄ p̄cedētia q̄ diuisit subaz i māz ⁊c. ¶ Ad aliā cū dicitur illud nō est actus p̄mus ⁊c. p̄t cōcedi ista fm opinionē cōez. ⁊ cū dr̄ q̄ i corpore aīato est aliqs actus ātē ⁊c. falsū est. q̄ licet corpus cuius actus est aīa ante aduentū aut receptionē aīe haberet m'tas formas. tū aduenīēte aīa oēs corrūpunt̄ ⁊ fit resolutio vsq̄ ad māmp̄mā. ⁊ sic aīa ē p̄imus actus materie actuate siue corpis actuati p aīaz. ¶ Aliter posset dici fz aliā opinionē cū dr̄ illud añ q̄ō est aliqs actus ⁊c. p̄t dici q̄ vex̄ est quod nō est actus p̄mus simpliciter p p̄uationē oīs alterius actus p̄ois. sz p̄t dici actus p̄mus respectu alior̄ actuuz posterior̄ ⁊ in tali gñe. ⁊ sic est in ꝓpōsito. nā nō est oīno actus p̄mus māe p remotionez oīs alterius actus p̄ois. sz tū est actus p̄mus i tali gñe. s. in genere actuū q̄ sunt ꝓpry aīatis. oībus. n. illis aīa est p̄or ⁊ respectu oīum alior̄ actuū aīati. Et B significauit Ar'l. p ea que subdit organici vitaz habentis. q̄si dicat q̄ aīa est p̄or respectu actuū vite ad quas aīatū est i potentia. Nec est icōueniens aliqd dici actū p̄muz nō simpl'r sed i genere. ⁊ respectu aliquor̄ alior̄ actuū determiator̄ q̄uis alius actus p̄cedat i eodē suba. vt scia dicit̄ actus p̄mus vt dicit ph̄s i lr̄a. ⁊ tū āte ipsaz ē alius actus i formās itellectū possibilē. s. itellectus agens vt dicit̄ fm Ari. ⁊ Cōmen. dicit̄ aūt scia actus p̄mus i genere actuū q̄ possunt fieri i intellectu possibilia rebus scibilibus. p̄or. n. i eodez gñatione est scia fz Ari. in lr̄a. q̄re rō nōz. ¶ Uel p̄t dici aliter ⁊ satis rōnabiliter q̄ q̄uis alique alie forme subales p̄cedāt aīam via generationis tū aīa ē p̄or alys via pfectiōis ⁊ nobilitat'. ⁊ iō dicit̄ actus p̄mus simpl'r. ¶ Ad aliā cū dicit̄ q̄ ē actus māe p̄me ⁊c. p̄t dici q̄ vex̄ ē si sit actus māe p̄me oīo i mediate. sed si mediante corporeitate non est necesse q̄ non sit actus p̄imus. sic autem est i ꝓpōsito. nam aīa q̄ est forma dās cē nō vnitur māe nisi mediāte corpeitate sicut ⁊ oēs alie forme subales vt docet Cōm. in phemio ph̄y cor̄. ⁊ in tractatu de suba orbis. ¶ Sz dubitabitur. q̄ fm istā rñsionē q̄libet forma subalis etiaz inaīati posset dici actus corpis cū oīs forma subalis vniat̄ māe mediātibus dimēsionibus. hoc aūt videtur cōtra Cōmē. in 4.º celi ⁊ mūdi. ⁊ 4.º ph̄y cor̄. vbi vult q̄ lapis ꝯponat̄ ex grauitate ⁊ mā p̄ma. ecōtrario de aīalibus q̄ sunt ꝯposita ex aīa ⁊ corpe. ō hac ñ plus ad p̄ñs. ¶ Sz possumus aliter dicere ad rōnez cū dr̄. illud q̄ō ē actus ⁊c. istō p̄t negari. ⁊ cū pbat̄ q̄ mā ñ ē q̄d ⁊c. dico q̄ q̄uis mā p̄ma ñ sit eēntial'r corpeitas nec aliqs alius actus ipa tū nūq̄ denudat̄ a corporeitate seu dimēsiōe ⁊ ꝓpter B forma subalis q̄ vnit̄ ei p̄t dici actus p̄mus corpis. ¶ Sed q̄res. q̄re alie forme nō dicunt̄ actus corpis sicut ⁊ aīa. ⁊ q̄re ñ dr̄ aīa actus māe sicut ⁊ alie forme. dico ad p̄mū q̄ hoc est p tanto. q̄ mā q̄ est subm aliar̄ formarū nō hz tot pfectiōes ⁊ organizationes vt subm aīe. ⁊ iō ga corpus plus importat q̄z mā p̄ma rōnabilius dr̄ aīa actus p̄mus corpis q̄z actus māe p̄me. ⁊ p hoc ad aliā. ¶ Qualiter aūt dcm Cōmē. ē itelligendū q̄ lapis ꝯponit̄ ex grauitate ⁊ mā p̄ma alias visuz fuit sed iā nimis esset lōgū ad p̄ñs declarare. ¶ Ad aliā cuz dicit̄ actus corpis nālis ⁊c. cōcedo. ⁊ cū dr̄. aīa nō est nā. dico q̄ nā dupl'r sumit̄. Uno mō gñal'r p ēntiali p̄ncipio oīs entl nālis. ⁊ hoc mō diffinitur i 2.º ph̄y cor̄ vbi dicitur q̄ nā est p̄ncipiū ⁊ cā mouendi ⁊c. sz sic sine dubio nā ⁊ aīa nō distiguunt̄ ex opposito. imo aīa ꝯtinetur sub natura sic dicta. cuz aīa sit p̄ncipiū ⁊ cā mouēdi ⁊ quiescendi i illo i q̄ est p̄mū ⁊ p se ⁊ nō fm accñs. Alio mō sumit̄ nā magis spāliter ⁊ stricte p eo q̄ō ē p̄ncipiū motus ad vnā dr̄iaz positiōis tū. ⁊ sic aīa nō est natura sic dicta. nec oportet q̄ nā sic dicta sit actus corpis naturalis. q̄re ⁊c. ¶ Ad aliā cū dr̄ forme simplicis. dicēdū q̄ vex̄ est si ē vna ⁊ simplex fm vnitatē subē z fz vtutē ⁊ etiā si hz vtutes diuersas q̄z secundi actus p̄t p eandē p̄tez corpis exercerivt sunt forme elemēto z q̄ lz habeāt diuersas vtutes vt ignis caliditatē ⁊ leuitatē q̄ sunt p̄ncipia diuersarū actionuz vt leuitas est p̄ncipiū motus sursu. ⁊ caliditas est p̄ncipiuz calefactionis. tū actus isti p̄nt exerceri p corpus vniforme fm figurā ⁊ positionē. vel nō regrunt diuersitatē partiū i figuris et ꝯpositiōibus. iō cuz nā nō abundat i ſsupfluis neq̄ deficit i necessarys nō dedit istis corpora organica. sed si sit actus ⁊ forma simplex i suba ⁊ multiplex i vtutibus q̄ sunt p̄ncipia diuersarū opationū q̄ nō p̄nt exerceri per partes eodem mō dispositas nō oportz q̄ subz eius sit simplex ⁊ vniforme per p̄uationē diuersoz̄ organoz̄ modis predictis differentium. sic aūt est aīa. quare ⁊c. ¶ Ad aliā cū dr̄ q̄ hz vitā actu ⁊c. dñt aliq ⁊ bñ q̄ vita sumit̄ dupl'r. vno mō p actu p̄mo viuēti. alio mō p actu secūdo q̄ ē opatio siue motus viuētis vt nutrire ⁊ generare. ¶ Tūc ad rōnē cū dr̄. illud q̄ō hz ⁊c. verū ē eo mō quo hz vitā actu. ⁊ cū dr̄ q̄ corpus cuius actus est aīa hz actu vitā. verū ē accipiēdo vitā p actu p̄mo viuētiz q̄ est esse subale ipsius ⁊ p̄mū. ⁊ hoc inquam mō corpus cuius actus est aīa hz actu vitā dū actus eius est aīa lz nō habeat eā. tū ad hec hȝ corpus cuius actus ē aīa hz in potētia vitā q̄ est actus secūdus. s. operatio viuētis. quēadmodū grāmaticus hñs actu habituz grāmatice bñ p̄t eē in potētia ad ꝯsiderare sicut dictū fuit p̄us. ⁊ sic itelligit̄ corpus cuius actus est aīa hr̄e vitā in potētia. ¶ Sed istud nō videt̄ satisfacere rōni. nā sicut assumebat̄ arguēdo corpus aīatū distinguit̄ ab inaīato in viuēdo. vt dicit aristo. ⁊ ꝯstat q̄ ipe accipit ibi viuere p actu secūdo viuentis. vt pz i lr̄a statim sequēte vbi dicit. Multipl'r aūt viuere dico ⁊c. Et subdit. vt itellcūs ⁊ motus ⁊ sensus ⁊ status fm locū ⁊c. Illud aūt per q̄ō

aliqd distinguit ab alio dz esse i illo actu ⁊ nō solū i potētia. ḡ corpus cuius actus ē aīa dz bre vitā fm actū ⁊ nō solū in potētia. Et pōt dici q; imo aliqd pōt distīgui ab alio p illud qō hz actu vel in potētia ⁊ aptitudine p pinqua ab alio quod nō hz illud nec actu nec i potētia ppinqua. ⁊ sic est i ppōsito. nā inaīatū vt lapis ⁊ hō nō hīt vitā nec actu nec in potentia ppinq̄. aīatū autē hz vitā vel actu vel in potentia ppinqua actui. vt notū ē. distinguit ḡ aīatū ab inaīato in viuendo veruz est vel actu vel potentia ppinq̄ actui. Uel dicat̄ q; corpus cuius actus ē aīa bñ semp hz aliquez actū vite. ⁊ per hoc distinguit ab inaīato. nihilominus tū ipm aīatum actu hīs vnū opus est adhuc i potētia ad aliud. vt tu nutriens te actu ex hoc nutrimēto es in potentia ad aliā nutritionē ex alio nutrimēto. ⁊ videns hoc visibile est in potentia ad aliud videnduz. Similiter autez ⁊ i alys. ⁊ sic bñ dicit potētia vitā habentis. ¶ Questio. IIII.

q Queritur ꝓ̄r. Utz ex aīa ⁊ corpe fiat vnuz per se. Et arguit̄ p̄q; nō qz ex oppositis ñ fit vnū simpl'r ⁊ p se vt manifestū est de se. sz actus ⁊ potētia sunt opposita imo valde opposita fm Cōmen. i phemio huius. ⁊ aīa est actus corpus aūt potētia. vt vult Arl. i lra. ¶ Jtē ex illis quoz vnū est actus ⁊ aliud est ens i actu simpl'r nō fit vnuz p se. vt cōiter ꝓcedit̄. p tāto. n. ex suba ⁊ accīte nō fit vnū qz sz accīs sit quidā actus tamen suba q̄ est eius subm ē ens actu simpliciter. mō aīa est actus vt manifestū ē ex p̄dictis. corpus aūt cuius vel i quo est aīa ē ens actu fm Cōmen. in 5°. metaph̄. ca°. de suba. vbi ipe dicit q; aīa ē forma i ente actu ⁊ illud nō ē nisi corpus cuius actus ē aīa vt manifestū ē. ḡre ⁊c. ¶ Preterea Cōmen. 4. celi ⁊ mūdi. dicit q; lapis est ꝓpositus ex grauitate ⁊ mā p̄ma ecōtrario de aīalibus q̄ sunt ꝓposita ex corpore ⁊ aīa. sz nō eēt ecōtrario hic ⁊ ibi nisi corpus ex quo cū aīa cōponit aīal haberet aliquē actū aliuz vel aliā actualitatez subalē p̄ter aīaz. nā sicut aīal eēt ꝓpositū ex aīa ⁊ mā dispositā dispositiōibus accīntalibus q̄ nō sūt ō suba aīal' sic ēt lapis eēt ꝓpositus ex forma subali ⁊ mā dispositā determinatis dispositōibus accīntalibus. vniuscuiusq; .n. actus i potētia existente ⁊ in ppria mā natus est fieri vt dr̄ i isto. z. ḡ lapis eēt eential'r cōpositus i sui suba sic aīal. qō videt̄ eē ꝓ Lō. ḡre ⁊c. ¶ Jtē ad p̄ncipale. ex eis q̄ nō sunt nō pōt fieri ens vnū p se. hec videt̄ manifesta qz q̄ nō sunt entia nō sūt. ⁊ cū nō sunt entia sūt nō entia vt manifestū est. mō ꝓstat q; ex nō entibus ñ fit ens nec vnū. ḡ ex eis q̄ nō sūt nō fit ens vnū. sz corpus ⁊ aīa ñ sūt qz vt cōiter dicit̄ forma nō ē ⁊ mā nō est. sz totū ꝓpositū est illud qō est. sicut forma nō generat̄ nec mā generat̄ sed totuz cōposituz vt allegatur ex 7°. metaph̄. ergo ⁊c. ¶ Oppositū arguit̄ auctoritate Arl. qui vult q; ex anima ⁊ corpore fiat vnuz ⁊ nō oz de hoc dubitare nota nā aīe ⁊ corporis. Jdē vult cōm. ⁊ oēs alij expositores Arl. ¶ Jtez arguit̄ rōne. illud ē vnū ens qō habet vnā p se opationē. hec est māifesta. sed aīal qō est ex corpe ⁊ aīa habz vnā p se opationē ga sentire. ḡre ⁊c. ¶ Ad qōnem dicendū videt̄ q; ex aīa ⁊ corpe fit ens vnū ⁊ p se cuius cā ē. qz ex actu ⁊ eo cuius ē actus fit ēs vnū. sz aīa ē actus corpis. vt pbatuz est. ḡ ⁊c. maioz recipit̄ p̄z o manifesta ⁊ p se nota. nec oz huius alic̄ cām intrinsecā q̄rere p̄ncipalē. sed solū ex hoc q; vnū est actus ⁊ alterū est ens i potētia fit ex eis vnū. tñ aristo. si bñ ꝓsideret̄ videt̄ hoc ꝓfirmare. Ad qō ꝓsiderādū cū ex aligbus entibus cōiunctis adinuicē nō fit vnū simpl'r ⁊ p se. hoc p tāto cōtingit. qz ambo fm se sumpta sunt entia ⁊ vnū. vel qōli bet eoz fm se est p̄pe ens ⁊ p̄prie vnū. vt ex lapidibus sibi inuicē ordinatis siue ꝓiunctis nō fit ens simpl'r ⁊ p̄prie vnū qz vnuz sq̄z est ens ⁊ vnuz simpl'r ⁊ actu. ḡ per oppositū cū aliq̄ sint entia sibi inuicē ꝓiuncta sic se habētia q; alterez eoz nō est ens p̄pe nec vnū fz actū ⁊ aliud est ens p̄prie ⁊ vnuz tunc ex illis fit qd vnū ⁊ ens vnitate ⁊ entitate illius qō vere ⁊ p̄prie ē ens ⁊ vnū. Mō mā ⁊ forma sic se habēt. mā. n. nō est ens simpl'r ⁊ p̄prie nec vnuz fm actū. nō. n. est qd. i. suba i actu nec q̄le nec q̄tū 7°. metaph̄. forma vero subalis est p̄prie ens ⁊ p̄prie vnuz fm Arl. i littera vbi dr̄. hoc ens. n. ⁊ vnū cū multipliciter dicant̄ qō p̄prie ē actus ē. ⁊ Cōmen. ibidē dicit hec nomīa. n. s. ens ⁊ vnuz cū dicant̄ multi modis tamē p̄ma p̄fectio i oībus istis. s. forma magis digna ē vt habeat hoc nomē ens ⁊ hō nomē vnū q̄z aggregatuz ex mā ⁊ forma. aggregatū ḡ nō dr̄ vnū nisi p vnitatē exītem i forma. mā. n. nō dicit̄ hoc nisi p formā. ḡ ex mā ⁊ forma fit vnū. Et subdit Cō. q; ēvalde nōbile ⁊ ad ppositū q; si mā ⁊ forma eēnt i ꝓposito existētia i actu. tūc ꝓpositū ñ esset vnū nisi sicut dr̄ i rebus q̄ sūt vnū fm contactum. Nunc aūt qz mā nō ē in ꝓposito nisi in potētia. ⁊ ꝓpositum nō est ens in actu nisi p formā tūc ꝓpositū nō dicit̄ vnuz nisi qz forma sua ē vna. ḡ p̄z q; ex corpore ⁊ aīa fit vnū p se. ⁊ hoc multū cōsiderādū est qō dr̄ q; forma p̄prie est ens ⁊ p̄pe vnū. Ex hīs enī p̄z error cuiusdaz dicti cois q; forma nō est p̄pe ens. sed est illud a quo aliqd ē hoc enī falsū ē ⁊ iposībile. imo forma p̄pe ē ⁊ fm arist. ⁊ cōmē. ⁊ ex hīs ipo q; ipa forma i ꝓposito sola ē illud qō p̄pe est. ⁊ qō p̄pe ē vnū conuincit̄ q; ex mā ⁊ forma fit vnū simpl'r ⁊ p̄prie vt pz i spiciēti aristo. ⁊ cōmē. hoc tñ verū est q; ipa forma nō est sicut ens per se subsistens ⁊ seorsum distinctū fm eē a q̄libet alia suba. nec mā sil'r ē hoc mō ens sepatū fm eē a q̄libet alia suba. qz nō separata forma nec ex°. Cōpositū aūt ē ens isto modo. scz subsistēs ⁊ distinctū a q̄libet alia suba. sed nō segt̄. forma nō ē p se subsistēs. ḡ nō ē ens. imo ē fall'a ꝓpt̄. ¶ Et cōfirmat̄ hec positio. qz ista p̄pō ē vā i p̄mo mō dicēdi p se forma subalis est ens vt oēs cōcedūt. mō esse ⁊ ens sunt idez real'r ⁊ eēntial'r vel vnū nec̄io cōsegt̄ alteruz p se. vñ idez est real'r q; forma sit ⁊ q; ipa sit ens. cū ḡ forma sit ens p se ipa p se est. nō qdez p se. i. solitarie ⁊ seorsum. sed p se. i. p sui nāz ⁊ nō p aliud formal'r. cōposituz aūt nō est ens actu formal' nisi p formā. ¶ Et confirmo qz sicut nō dr̄nt real'r hoīez ambulare ⁊ hoīez ābulātē esse vt dicit Arl. 2°. phiermenias. ⁊ in 5°. metaph̄. ca°. de ente. dicit q; nihil differt hō ꝓualescit ⁊ hō ꝓualescēs ē. igit̄ sil'r nihil differt forma est ens ⁊ forma est p se. cum igit̄ forma sit p se ens qz ipm ens p̄dicat̄ de vnoquoq; p se segt̄ q; forma p se est. ⁊ ideo decipiuntur iuuenes q radicant̄ in hoc dicto p̄ncipio. s. q; forma p̄prie nō ē nec mā est. sed cōpositū est quod p̄pyssime est. hic enīz est error vt patet cuilibet sani capitis. ¶ Sed ipsi arguunt q; illud quo aliquid est non est. sicut illud quo aliquid est albuz nō ē albuz. mō forma subalis ē illud q̄ aliqd ē vt manifestum est. quia est illud quo cōpositum ē. ḡ ⁊c. ¶ Ad hoc pōt dici q; illud quo aliqd est nō est illo mō quo aliqd est. ⁊ tñ nō segt̄ q; nullo mō sit. Et cū dr̄. forma est illud ⁊c. ꝓcedo. ⁊ iō volo q; ipsa nō sit eo mō quo cōpositū est. cōpositū. n. est p se subsistens ⁊ nō alteri inherens ⁊ ens actu p partez. forma aūt nō est p se subsistens. s. nō inherens alteri nec est ens actu p aliquā suā partez vt forma est. nō tñ segt̄ q; nullo mō sit imo p se est. i. p suā essentiā ⁊ p se est actus. ⁊ cū dr̄ de albo q; illō quo aliqd est albū nō est albū. nō est sil'e. qz albedo est

forma accñtalis q̄ nō p̄dicaf̄ p se de vnoq̄z ĩmo nec per accñs de quolibet p̄dicaf̄. ꝛ iō nō oz q̄ ipa sit alba q̄z̃uiꝫ sit illud quo aligd est albuz. Sed ens ꝛ esse est essentia cuiuscūq; entl vel ꝓñs p se cēntiā. ꝛ ipossibile ē q̄ aligd sit illud quo aligd est. ꝛ tñ nō sit ens ꝛ nō sit aliquo mō. ꝛ iō nō valet. Sed si obyceret aliqs q̄ ista qō ñ deberet poni ga dicit Arl. q̄ nō oz q̄rere si vnū ē aīa ꝛ corpus. ḡ male querif̄. dicendū q̄ querif̄ nō ad p̄bandū sz ad cō firmandū. Uel dicendū q̄ nō oportet q̄rere eo mō quo antiq q̄rebāt. s. vt terminaret̄ ad ptez negatiuā. sed ad ptem affirmatiuā bene. ¶ Ad rationes. ¶ Ad primam cū dicit̄. ex oppositis ꝛc̄. pōt dici q̄ vex est fm q̄ oppo sita sunt. ꝛ cū dr̄ q̄ actus ꝛ potētia ꝛc̄. dicendū q̄ ꝯz potē tia fz q̄ pō ꝛ actus fz q̄ actus sint opposita. fūt. n. ꝯria relatiue. vt dicit Cōmen. 9. metaph̄. tñ illud qō ē actus ꝛ illud qō est potentia vel sub potentia nō fūt sibi ĩuicē opposita. sicut licet albū fm q̄ albū opponaf̄ nigro fm q̄ nigruz. tñ illud qō est albū ꝛ illud quod est nigrū nō opponūtur. mō mā ꝛ forma sunt hȝ. nō. n. mā ē formal'r ꝛ eēntialiter iste respectus q̄ est potentia sz subm eius. Simil'r si actualitas ē gdā respectus real' supadditus forme subali ipa forma nō est eēntial'r ꝛ formal'r ille re spectus. cū ḡ dr̄ q̄ ex actu ꝛ potentia fit vnū p se itelligē duz est q̄ ex eo qō est ĩ potētia ꝛ ex eo qō ē actus fit vnū sz nō ex potētialitate ꝛ actualitate. q̄re nō vz. ¶ Ad aliā cū dr̄ ex illis quoꝛ ꝛc̄. cōcedo fz q̄ illud ē ens actu. ens .n. actu rōe qua est ens actu nō substat p̄mo ꝛ p̄ncipal'r actui subali ex q̄ cū suo subo oz vnū fieri. sz ex aliq̄ actu substātiali ꝛ ex aliquo ente actu nō fm q̄ est ens actu sz fm q̄ est ens in potētia ꝛ rōe ptis potentialis bene pōt fieri vnū qd p se ꝛ cū dr̄ q̄ aīa est actus. ꝓcedo. ꝛ cū dicit corpus in quo est aīa est ens actu. dico vno mō q̄ vex ē sed aīa nō vnit̄ ꝛ fm q̄ est ens actu ita q̄ principalis rō substādi aīe sit eius actus quē habet. ĩmo vnit̄ ei fm q̄ ens in potētia. nihil. n. phibet illō qō ē ens actu q̄dāmō p vnā formā esse ĩ potentia ad aliā. ꝛ sic itelligenduz est dcm̄ Cōmen. q̄ aīa est forma ĩ ente actu. i. subm aīe est ens actu nō qdez fm q̄ subm sed fm aliqd aliud. s. fm formā corporis aut substātie aut hȝ. ꝛ hoc fm itentōez eius ĩ p̄ncipio huius secūdi vt declaratū fuit p̄us. nō. n. dicit Cōmen. absolute q̄ subm formе subalis nō ē ens actu sed dicit fm q̄ est subm q̄si dans p hoc intelligere q̄ bene est actu fm aliqd aliud q̄z p̄ naturā q̄ est subm. sic. n. dicef̄ tenendo q̄ corpus cuius aīa ē actus hz aliaz formā subalem p̄oꝛez remanentez aduenіente anima. ¶ Aliter dicūt aliqui q̄ corpus cuius actus ē aīa nō est in actu aliq̄ subali nisi fm aīaz ꝛ vr̄ vnū subiectū nō ha bere simul nisi vnā formā subalē. Et ad Cōm. ipsi dice rent q̄ hec fuit opio Cōmen. Sz q̄liter exponerēt ipm ibi ꝛ in. 4.º celi ꝛ mūdi. ꝛī 4.º phycoꝛ. nō video. ¶ Sil'r ad aliā auctoritatē de 4.º celi ꝛ mundi. alia ē ꝓpō aīalis ex corpore ꝛ aīa q̄z lapidis ex grauitate ꝛ mā p̄ma. ga in ipso lapide ꝓposito ex forma subali quā sequit̄ grauitas ꝛ mā p̄ma nō ē aliq̄ vtus p quā resistat grauitati mouē ti ꝺoꝛsuz. sz ĩ corpe cuius actus ē aīa bñ ē aliq̄ vtus que resistit motui q̄ aīa mouet ipam. illud. n. corpus hz gra uitatē qua ĩclinaf̄ ad motū ꝺeoꝛsuz. aīa vero aial' aliq̄ mouet ipz motu sursuz vel ad latus. ꝛ sic aliter se habet de compositione animal ex corpore ꝛ anīa ꝛ de compo sitione lapidis ex grauitate ꝛ materia p̄ma. ꝺ hoc ple nius habetur in qōne de pluralitate formaꝝ subalium ¶ Ad aliā pz ex dictis cū dr̄ q̄ ex eis q̄ nō sunt ꝛc̄. vex ē. et cū dr̄. corpus ꝛ aīa nō sunt. falsum ē. ꝛ ad dictū ꝓmē. forma nō ē ꝛc̄. dico q̄ si hz vitatē aliq̄z oz sic itelligi. for ma nō ē sic̄ ens p se subsistēs ꝛ seoꝛsū a q̄libet alia suba ꝛ sil'r mā. sz totū ꝓpositū est sicut ens subsisten seoꝛsū ꝛ diuisim a q̄libet alia suba q̄ nō ē pars eius. ꝛ ꝺ signifi cauit aristo. in 4.º meta. c. est aūt suba. ꝛ qō subdit̄. vbi loquēs de ꝓposito dicit. Et sepabile simpl'r. Si aūt ar guaf̄. forma subalis nō ē sepabilis p se subsistēs. ḡ for ma non est. dico q̄ non sequit̄. ĩmo est fallacia ꝓñtis vt patet cuilibet exercitato. ꝛ ideo non valet. ¶ Qō. V.

Trum oīs aīa sit actus p̄imus corpoꝛis. Et arguit̄ q̄ nō. q̄ illud qō recipit formas nō est actus. sz aīa sensitiua ꝛ itellectiua recipiūt formas. ḡ ꝛc̄. maioꝛ ē manifesta. q̄ recipe est ꝯium ipsi actui. vt dicit cōmen. in tractatu de suba oꝛbis. ꝛ minoꝛ pz ĩ z.º ꝛ 3.º huius. aīa. n. sensitiua recipit formas sensibiles. ꝛ aīa itellectiua recipit formas itel ligibiles. ḡ ꝛc̄. ¶ Jtē illud quod hz potētiā passiuā non est actus. quodlibet. n. est passiuū a mā fm q̄ mā vt pz p̄ de gñatōe. c. de actiuis ꝛ passiuis. sed aīa hz potentiā passiuā vt sensus ꝛ itellectus passibilis q̄ sunt virtutes passiue. vt oñdef̄ inisto li.º q̄re ꝛc̄. ¶ Jtē oīs actus p̄mus pōt esse sine oī actu z.º vt videf̄ p iductionē. sciētia. n. pōt eē sine cōsideratiōe vt pz ĩ geometra ꝺoꝛmiente. ꝛ sil'r vtus moralis sinc opatiōe bona actuali vt pz p̄mo ethicoꝝ. ꝛ z.º sed aliq̄ aīa. s. nutritiua nō pōt eē sine actu z.º s. sine nutritiōe vel opatione circa nutrimētuz. vt pz in isto z.º vnde etiam dicunt quidam medici q̄ cessatio anime nutritiue ab operatione sua moꝛs est. quare ꝛc̄. ¶ Jtē actus p̄mus ē minus nobilis actu secūdo. nobili us enī est ꝓsiderare q̄z scīa eius cuius p̄mo signū est. q̄ cōsiderare pfecte ē posterius q̄z scīa. ꝓoꝛ eniz gñatione scīa est in eodē fm ph̄m in līa. mō ꝓoꝛa via gñatōis sūt ipfectioꝛa fm nām. vt hr̄. 9. meta. ¶ Jtē ꝺ pz alio signo q̄ felicitas humana q̄ ē sūmū bonū hoīs ꝛ pl'cherrimū ꝛ delectabilissimū. vt pz p̄ ethi. ponit̄ in aliquo actu se cundo ꝛ nō ĩ actu p̄mo. si ḡ aīa esset actus p̄mus tūc ali quis actus eēt nobilioꝛ anima. ꝛ cōstat q̄ oēs aly actus aīati p̄ter aīam sunt accñtia saltem actuꝫ secundi qui sunt motus ꝛ operationes. ꝛ Cōmen. in p̄hemio huius dicit q̄ anima est dignius ꝛ nobilius oībus que sunt in aīalibus. quare ꝛc̄. ¶ Jtē si omnis aīa esset actus coꝛpis tunc omnis aīa esset in coꝛpoꝛe ꝛ nulla esset separata a coꝛpoꝛe. ꝓñs est falsuz. quare ꝛc̄. falsitas ꝓñtis apparet q̄z aīa itellectiua ñ ē ĩ coꝛpe ĩmo ē sepata ꝛ ĩmixta vt pz ĩ isto liꝺo. ꝛ ꝓña pz q̄z pfectio ēi illo cuius ē pfectio vt dic̄ Cō. 4. phycoꝛ. ppe p̄ncipiū. actus āt ꝛ pfectio sunt vnū ꝛ idē. ꝛ sic oīs actus ꝺz eē ĩ illo cuius est actus ꝛ nō sepatus ab ipso. q̄re ꝛc̄. ¶ Jtē si oīs aīa eēt actus coꝛpis tūc oīs aīa eēt coꝛꝛuptibil'. actus. n. coꝛꝛūpunt̄ ad coꝛꝛu ptionē eius cuius ē actus. sz hȝ ē falsuz. q̄z aīa itellectiua ē icoꝛꝛuptibilis ꝛ ꝑpetua vt pz in z.º ꝛ 3.º huius. q̄re ꝛc̄. ¶ Jtē nulla suba cōposita ex ꝺiuersis p̄ncipys quoꝝ vnū est sicut mā ꝛ reliquū sicut forma nulla ꝺico talis suba ē actus. hec videf̄ manifesta. q̄z actus ꝛ forma ꝺz cē nā simplex. vt satis pz ex. 7. meta. sed aīa itellectiua ꝛ humana ē suba cōposita ex ꝺiuersis p̄ncipys quoꝝ vnū est sicut mā. s. itellectus possibilis. ꝛ reliquū sicut forma. s. itellectus agēs. sicut videf̄ ꝺicere Cōmē. in z.º huius. ꝛ q̄si oēs attribuūt ei illā snīaz. q̄re ꝛc̄. ¶ Ad op̄m arguit̄ auct̄e arist. z. huius. vbi arist. diffiniēdo aīaz v'r dic̄ q̄ ipa ē actus p̄mus coꝛpis. ¶ Jdē ēt dic̄ ꝓñ. ꝛ oēs aly expositoꝛes. ¶ Ad. q. dicēda sunt ꝺuo. p̄ q̄ oīs aīa ē actus. z.º q̄ ē actus p̄mus. ꝺeide videbit̄ quō dr̄ñter dr̄ actus de aīa itellectiua ꝛ de alys fm itētiōez aristo. ꝛ cōmen. ¶ p̄mū oñdēdū est ex rōibus adductis ad se

cundam ꝺcl'oez queſtionis immediate pꝛecedentis. ⁊ hic hñt melius locū. ¶ Scōz ꝓbaf̄ rōibus ſumptis ex lr̄a Arl. qꝛ neſcio meliozes ſupponēdo ꝑmo ꝙ aīa ĩexiſtit aīali tpe ſōni ⁊ tpe vigilie ⁊ hoc eſt ꝺceſſū ab oīb⁹. nō. n. eſt dicendū ꝙ aīal̄ ꝺozmiendo ſit moꝛtuū ⁊ ſine aīa. ⁊ iō dixit Ari. ĩ lr̄a. ĩexiſtere. n. aīa ĩ ſōnis ⁊ vigilia ẽ quaſi dicat tā ſomnus q̄ vigilia regrūt aīam ĩexiſtere. ꝛ°. ſupponendū eſt ꝙ aīal̄ ĩ ſomno pōt eſſe ꝑuatū oīb⁹ actibus ſenſuū ita. ſ. ꝙ nō videt nec auditnec imaginaf̄ neq̄ cogitat. ⁊ hoc ꝺceſſū eſt ⁊ notū ꝑ experientiā. ⁊ hoc ſignificauit Arl. ĩ lr̄a. cū dixit. ꝑꝺoꝛtōale aūt vigilia ꝙ dē ipſi ꝺiſiderare. ſōnus aūt. i. aīa in ſomno ipſi bre ⁊ nō opari. i. habitui ſine opatōe exūti. ita ꝙ ſicut in aliquo pōt eē habitus ſcīalis ſine actuali ꝺiſideratiōe. habens. n. habitū geometric nō ſemp ſpeculaf̄ ſm ipſū ſicut i ſenſu aīal bz aīaz ſenſitiuā ſine oī opatōe ſenſus ꝺico aliquotiēs. ex his ergo poſſumus ſic rōcinari. aīa ſenſitiua cū ſit actus aut eſt actus ꝑmus aut ſecūdus ꝑ ſuffi cientē diuiſionē. diuidiť. n. actus ꝑ actū ꝑmū ꝙ eſt foꝛma q̄cūq̄ ꝓiacens ⁊ ſuppoſita operationi. ⁊ ꝑ actū ꝛ'''ꝙ ẽ operatio. ſz aīa ſenſitiua ñ ẽ actus ſecūdus. qꝛ cū aīal̄ ĩ ſomno pfecto ⁊ foꝛtiſſimo nō hēat aliq̄ operationē ſenſus. ſeq̄reť ſi aīa ſenſitiua eēt actus ſcōs ꝙ aīal̄ ĩ ſomno nō bret aīaz ſenſitiuā cuius oppoſitū ſupponebaf̄. ⁊ ſic relingtur ꝙ aīa ſenſitiua ſit actus ꝑmus. ¶ Jdē aūt eſt iudiciū ꝺe oī alia aīa q̄tū ad hoc qō eſt eē actū ꝑmū vel ꝛ''' vt manifeſtū ẽ cuilibet. nō. n. ẽ veriſi'le ꝙ vna ſuba aīe eēt actus ꝑmus ⁊ alia pure actus ſecūdus. quare ⁊c. ¶ Jtē alia rō pōt capi ex ꝟbis Arl. qꝛ ille actus ꝙ ẽ ꝓꝓoꝛtionabilis ſcie eſt actus ꝑmus. ⁊ hoc dicit Arl. ĩ lr̄a. ꝓoꝛ aūt gnātōe ĩ codē ſcia ẽ. ſz ipſa aīa ẽ actus ꝓꝓoꝛtiōatus habitui ſcie. vt etiā ponit Ari. ĩ lr̄a. ſomnus aūt. i. aīa in ſōno ꝓꝓoꝛtōabilis ẽ ipſi bre ⁊ nō opari. i. hitui ſine operatōe vt iā allegabaf̄. q̄re ⁊c. ¶ Jtē pōt argui ex deſcriptione actus ꝑmi. naz oīs foꝛma ꝑſuppoſita opatōi eſt actus ꝑmus vt ſic. hāc hēo ꝑ manifeſta. ſz oīs aīa ẽ foꝛma ꝑſuppoſita opatiōi vt manifeſtū ẽ inducēdo. aīa. n. vegetatiua ẽ ꝑncipiū nutritōis ⁊ augmētatiōis vt ꝑz in lr̄a. ⁊ ꝑſupponiť ad illos motus. ⁊ ſil'r aīa ſenſitiua ꝑſupponiť huic operationi q̄ eſt ſentire ⁊ itellectiua ad itelligere. quare ⁊c. ¶ Tertio pōt ꝺici ꝙ oīs aīa ẽ actus alicuius coꝛpis. qꝛ oīs opatio aīe depēdet ab aliq̄ coꝛpe vl̄ ab aliq̄ exīte ĩ coꝛpoꝛe vt patuit ĩ ꝓhemio. B ām nō vr̄ ꝑ alio eē niſi qꝛ oīs aīa ẽ actus alicuius coꝛpoꝛis. ergo ⁊c. ¶ Et hic ẽ ꝺiſiderādū ꝙ aīa itellectiua nō ẽ oīno actus ꝑmus coꝛpoꝛis ſicut aīa ſēſitiua ⁊ vegetatiua. aīa. n. vegetatiua ⁊ ſēſitiua ẽ actus ꝑmus dās eē ipi coꝛpi foꝛma liter ⁊ extēdiť ꝛz extēſionē coꝛpoꝛis ſubi vt oēs ꝺcedūt. nō. n. hūt aliquas opatōes q̄ nō coīcenť coꝛpoꝛi vt ſubiecto. ⁊ ꝺe iſtis partibus loquēs Ari. ꝺicit ꝙ partes aīe q̄ꝺā nō ſūt ſeparabiles ſupple ꝛz eſſe a coꝛpoꝛe. qꝛ ſunt actus itriſeci dātes eſſe foꝛmal'r ſuis ſubiectis. aīa aūt itellectiua nō ẽ actus alicui coꝛpoꝛi ꝛz eē nec extēdiť ꝛz extēſionē coꝛpoꝛis humani. ⁊ ꝓpter hoc ſubdit ꝓbs. At vero ꝛz quaſdā ſupple partes nihil ꝓhibet ipſā aīaz eē ſeparatā ꝓpter illud ꝙ nullius coꝛpoꝛis ſūt actus ſupple iherētes. q̄uis ergo dictū ſit ꝙ oīs aīa ẽ actus. nō tn̄ bētur quō ſit actus vtrū ſit actus coꝛpoꝛis ſicut nauta nauis. i. ſicut operās itriſecū ⁊ appꝛoꝛiatū coꝛpoꝛi humano. ⁊ hoc ẽ veꝝ ꝺe aīa itellectiua. ipſa. n. eſt actus. i. operās itriſecū i operādo vnite ſe bñs ad coꝛpus ⁊ appꝛoꝛiatū ex eo ꝙ operatio eius ꝓꝓia ꝺepēdet ꝑciſe ⁊ ꝓꝓie ab aliquibus exīt̄ibus i coꝛpoꝛe humano. ſ. ab itelligibilibus imaginatis. Qō aūt aīa itellectiua non ſit actus coꝛpoꝛis ꝺiūctus ei ꝛz eē ⁊ dās eē formal'r apparebit in 3°. huius. ⁊ ad ꝑſens pōt ſic ꝓbari. Si aīa itellectiua eſſet actus dās eſſe coꝛpoꝛi ⁊ vnitus ipſi coꝛpoꝛi ſm eſſe ſicut figura cere ſeq̄reť ꝙ cū hō itelligeret manus etiā itelligeret ita ꝙ hec eſſet vera. manus itelligit qō eſt abſurdum. ꝓbatio ꝑñe. qꝛ poſtq̄ aīa itellectiua eſſet foꝛma dās eſſe coꝛpoꝛi oꝑteret ipſā eſſe vnitā ꝺiūctā ꝛz eē cuilibet parti coꝛpoꝛis. nā oēs partes māe ꝑticiūtur foꝛma totius. ergo ĩ manu eēt ſuba aīe itellectiue. i quocūq̄ aūt ẽ ſuba aīe itellectiue i eo ẽ potētia itellectiua. qꝛ iſta fūdātur imediate i eēntia aīe itellectiue. Uñ i q̄cūq̄ ẽ eēntia aīe itellectiue i eo eſt potētia itellectiua. ſic̄ i q̄cūq̄ eſt ſupficies i eo ẽ coloꝛ. i manu ꝙ erit potētia itellectiua. ſicut i quocūq̄ ẽ potētia itellectiua i eo recipiť itelligere. ſz i quocūq̄ eſt intelligere illud itelligit. hoc eſt manifeſtū. ergo manus intelligit ſaltē ꝑ accñs qō eſt oīno ipoſſibile. Sz ad iſtā rōez ꝺicit ſm fidē ⁊ veritatē ꝙ manus nullo modo intelligit ⁊ cum ꝺicitur ꝙ in quocunq̄ eſt potentia intellectiua illud intelligit vel recipit intelligere. verum eſt ſi fantaſma ſit ei ꝓzeſens. ſed fantaſma non eſt ꝓzeſens anime intellectiue ſm ꝙ ipſa eſt in manu. ⁊ ideo non valet Et tu queres cum anima intellectiua ſit indiuiſibilis ꝛz q̄ntitatē nec aliq̄ pars eius ſit in aliq̄ ꝑte coꝛpoꝛis vt ꝺcediť. ſequiť cū aliquid eſt indiuiſibile oē qō ẽ ei pñs eſt pñs ei toti. ⁊ ꝛz ꝙ eſt in quacūq̄ ꝑte. nā ipſa ꝛz ꝙ ẽ i vna ꝑte nō ꝺiffert a ſeipſa ꝛz ꝙ eſt in alia ꝑte niſi ponatur extenſa ꝛz q̄ntitatē ⁊ extenſionē coꝛpoꝛis qō nullus ꝺiceret. ¶ Preterea cū aīa intellectiua ſit vnita coꝛpoꝛi vt ſubiecto ſicut tu ponis oz ꝙ ipſū intelligere quod recipiť in aīa intellectiua aut recipiatur ĩ vna ſola ꝑte coꝛpoꝛis. aut in nulla. aut in omnibus. ſi in vna ſola ꝑte coꝛpoꝛis ſubiecti tūc ſine ꝺubio illa ꝑs ꝺz ꝺici oꝛganū intellectus ad intelligendū ſicut pars coꝛpis in q̄ ſola recipiť videre eſt oꝛganum viſus ad videndum. ⁊ ſimiliter in alys. hoc aūt eſt irrationabile qꝛ itellectus nullū bz oꝛganū vt oēs ꝺcedūt. Si aūt ꝺicaf̄ ꝙ penitus in nulla ꝑte coꝛpoꝛis reperiť intelligere ſeq̄reť ꝙ nullo mō reperiť in coꝛpoꝛe vt ĩ ſubiecto nec ꝑ ſe nec ꝑ accñs qō eſt ꝺtra poſitionē. poſtq̄z. n. aīa intellectiua eſt ꝺiūncta vel vnita coꝛpi vt ſubiecto ipſuz informās ⁊ actuās intelligibile. videť ꝙ ipſū intelligere quod ꝑficit eā non recipiaf̄ in coꝛpoꝛe tanq̄z in ſubiecto. cū vero ſupficies inexiſtat ſube qual'r aliqd recipieť in ſupficie qō nullo mō eſſet in ſuba tanq̄z in ſubo. Si aūt ꝺcedaf̄ ꝙ intelligere recipiť in qualibet ꝑte coꝛpis. ergo recipiť i manu ⁊ ſic manus itelligit vel iraſciť ſaltē per accñs qō eſt ridiculū. ¶ Ad hoc ꝺiceť ꝙ q̄ꝺiu aīa itellectiua eſt ĩ coꝛpoꝛe ipz itelligere recipiť i illa parte coꝛpoꝛis q̄ eſt ſufficienter ꝑñs fantaſmatibus vt aīa itellectiua moueaf̄ aut imuteť ab eis. ⁊ cū ꝺicit ergo illa ꝑs erit oꝛganum intellectus ad itelligendū. ꝺico ꝙ nō ſequiť qꝛ accidit ipſi aīe intellectiue ad hoc vt recipiat intelligere ꝙ ſit in tali ꝺeterminata ꝑte ⁊ oīo ꝙ ſit in coꝛpe. cuius ſignū eſt ꝙ etiā ſeparata a coꝛpe itelligit. ꝙ aūt ꝺiceret Arl. ad iſtā rōez nō plus ad ꝑñs. ¶ Sz ꝺubiū eſt cōe ⁊ ꝺifficile. qꝛ illud qō aꝺuenit enti in actu nō pōt eſſe ſubſtātia ſecundū foꝛmā ſiue foꝛma ſubalis. hec eſt manifeſta. ſz aīa eſt hꝺ. qꝛ ipa aꝺuenit coꝛpi pꝟyco. ⁊ oꝛganico ⁊ tale ẽ ens actu añ aꝺuētū aīe. ¶ Rñdeť ꝟ ꝙ q̄uis ipz coꝛpus cui aꝺuenit aīa ſit ens actu añ gnātionē aīe tn̄ ĩ aꝺuētu ipius aīe oēs actus ſubales ⁊ accñtales ꝑcedētes coꝛrūpūť. ⁊ fit reſolutio vſq̄ ad materiā ꝑmā. ⁊ tūc ĩ iſtanti educiť aīa ꝺe potētia māe ⁊ ſil'es diſpoſitiōes

generantur simul cum anima tamen perfectiores. ⁊ si queritur qd sit corrũpẽs qõ corrũpit illas dispositões precedentes. dicitur q ipsum generans quod generat corrũpit formã subalẽ pcedẽtẽ. ⁊ p ons alia accñtia corrũpit ⁊ generat aiaz sil'cũ accñtibus sil'ibus pfectioribus. tñ vtz sit verz vel nõ ad pns nõ determino. Si tñ volumus tenere aliã viã q dispositiões ipse nõ corrũpũtur aduenientẽ aia nec forme generales pcedẽtes. sz remanẽt eodẽ mõ ⁊ numero ⁊ pficiũtur ⁊ cõplẽtur. tũc possumus rñdere ad rõem cũ dr illud qõ aduenit enti i actu ⁊c. verz ẽ si illud aduenit enti i actu fm q i actu ⁊ rõe qua ens i actu ipo recipiat. sz si aduenit enti i actu nõ fz q ens i actu nec fz q ens actu ips recipiat pncipaliter tũc pot eẽ suba. cuius igit i gnatõe aiati ips corpus cui aduenit aia sit actu p formas subales gnales ordinatas ad aiaz recipiẽdã ⁊ bẽat dispositiões accñtales gbus ẽ phycũ ⁊ organicũ. qz tñ adhuc i tali corpore est pars potẽtialis. s. mã pma q de se non est aliqs actus. iõ aia q in eo recipit rõe qua ẽ in potẽtia pncipaliter erit forma subalis. Cõcederet itaq q i aduentu aie remanent forme pcedẽtes eodẽ numero ⁊ mediantibus eis tanq dispositõibus ⁊ pparatõibus mã recipit aiaz. Et ad illã itẽtionẽ forte dixit Cõmẽ. i 5º metaph. est forma i ente actu. s. in corpore organico phñte formã subalẽ qua est corpus ⁊ suba lz illã formã subalẽ nõ bẽat fz q est subiectũ aie. ita q rõe illius actus pncipaliter subsyciat aie. ⁊ adhuc vnũ video icõueniẽs seq si bñ ⁊ sane itelligãtur dicta Cõmẽ. de his aũt amplius habeb i qõne de gradibus ⁊ pfalitate formarz quã ordinaui. ¶ Ad rões cũ dr. illud qõ recipit ⁊c. verz ẽ si recipit formas subales tanq p se ⁊ pmũ subiectũ earz. sz si recipiat formas accñtales põt eẽ ens actu simpliter vt dr de corpore celesti qõ ẽ subiectũ simpliter exns i actu de se nõ p partẽ ⁊ tñ ẽ subiectũ accñtiũ celestiũ ⁊ recipit diuersa vbi. tñ hoc verz est q oẽ recipiẽs formã de nouo q cũq sit ipsa bz potẽtiã ad recipiẽdũ eã. aliter. n. recipet ipossibile recipi. tñ fz seipz põt nãliter pus eẽ ens actu ⁊ pncipalis rõ substãdi anteq recipiat potentiã receptiuã. mõ ipsa aia nõ recipit formas subales. sz accñtales. s. spẽs rez sensibiliũ ⁊ cognoscibiliũ q oẽs dñr eẽ accñtales. ¶ Uel dicẽdũ q nõ recipit formas cũ abiectõe ⁊ry. sz simplici receptiõe. ⁊ de illa itelligit Cõmen. ⁊ si aliqua pars aie recipet formas substãtiales vt itellectus possibilis cõcederet esse ens pure potẽtie fm q est receptiuus earz. de hoc aũt videbit in 3º huius. deo volẽte. ¶ Ad aliã sil'r põt dici q verũ est si bz potẽtiã passiuã receptiuã formarz substãtialiũ. sz si bz potẽtiã passiuã formarz accñtaliũ receptiuã põt esse ens actu. ⁊ sic etiã dicit de ipsa anima. nõ enim bz potẽtiã passiuã receptiuã formarz substãtialiũ saltẽ fm esse mãle ⁊ reale. lapis enim nõ est in anima. sz spẽs lapidis vt dicit Arl. in 3º huius. sz bz potẽtiã receptiuã formarz accñtaliũ. ¶ Et sigs diceret itellectũ recipere formas substãtiales hoc tñ nõ esset fz esse mãle ⁊ reale sz fm esse spirituale ⁊ abstractũ vt patebit in 3º huius. ¶ Jtẽ anima nõ recipit cũ abiectõe ⁊rary pexñtis. sed sine abiectõe ⁊rary ⁊ hec est receptio solũ pfectiua: talis aũt põt esse i subiecto ente actu. ⁊ cũ dicit in pbatõe maioris q a mã qõlibet est passiuũ ⁊c. verz est de passione q est receptio forme substãtialis ⁊ realis. sed de receptione forme accñtalis aut spiritualis nõ itelligit quare nõ valet. Uel dicaf q habens potẽtiã passiuã. nõ est actus illius cuius est susceptiuũ. sz põt esse actus respectu alterius. sed sic est in proposito. nã nõ est actus speciez quas suscipit sed bene est actus alterius corporis.

¶ Ad aliã cũ dicit ois actus pmus ⁊c. hic dicunt aliqui q nõ oz. sed sufficit q sit prior fz natura ipso actu z º ⁊ nõ oz q sit por tpe. mõ aia nutritiua lz nõ sit prior tempore q nutritio vt dicit imo semp ẽ i actu nutritionis tñ bñ est prior fz nam sicut cã. est. n. cã pncipalis itrinseca ipsius nutritionis vt docet Arl. in lra ⁊ tactũ fuit prius. ¶ Alr dicunt aliqui q ipsa aia nutritiua nõ semper est in actu z º immo qñq est sine actu illo. sunt. n. qdã aialia vt dicit Cõmẽ. que i hyeme abscõdunt in cauernis terre sicut quidã serpentes ⁊ quedã magne rane ⁊ nihil in estate thesaurizant ⁊ sic non nutriunt ⁊ sic aia nutritiua põt esse sine actu z º ¶ Sed illud nõ videtur sufficere. qz lz in illis aialibus fortasse i tpe illo aia nutritiua nõ nutriat tñ i gbusdã alys viuentibus vt in boibus ⁊ in alys semp est in actu z º ⁊ nunq cessat ante mortẽ. Uñ Arl. dicit i illo ca º Qñ aũt eadem potẽtia aie vsq ad hoc ẽ quousq alaf. ¶ Jtẽ q cuius aialia illa in tpe illo nõ thesaurizẽt. tñ calor nãlis ꝺtinue agit in humidũ qõ nõ facit sine aia. ⁊ hoc signũ est. qz cum exeũt de cauernis iueniũtur macilẽta. ⁊ causa est vt dicit Albertus ꝓpter ꝺsũptionẽ factã a calore nãli ⁊ sic aia i illis nõ ẽ penitus sine actõe. Uñ Cõmẽ. ponit illud tanq sit sufficiens solutio dubitatiõis. videlicet qõ dicit i 8º q nunq cessat actio calozis nãlis ⁊ cũ cessat tũc ẽ mors vt pz i ꝺmẽto. ¶ Et ideo dñt aly aliter q licet aia vegetatiua nõ possit esse sine actu z º q est nutrire vel agere i humidũ p calorẽ. tñ põt esse sine alio actu z º cuius ipa ẽ pncipiũ vt sine augmẽtatõe ⁊ gnatõe. nõ. n. sp augmẽtãf viuẽtia nec sp generãt. ⁊ hoc sufficit. non. n. oz q ois actus pmus possit eẽ sine oi actu z º sz sufficit q sit sine aligbus actibus scõis quoz est pncipium vt itellectus agẽs q ponit eẽ actus pmus fz Arl. ⁊ Cõmen. q nõ põt eẽ sine itelligere quo itelligit seipsũ ⁊ alias subas separatas. ¶ Sz forte illud itelligere quo itelligit seipsum nõ diceretur actus secũdus cum sit idem cum sua substantia vt patet in z º huius. tamen signatur intelligere per modum actus secundi. quicquid autem sit sufficit ad propositũ q anima sit sine actu z º cuius est pncipiũ. ¶ Jtẽ aliter põt dici cõcedẽdo maiorẽ. ⁊ cũ dicit q aia nutritiua nusq ẽ sine nutritione. dico q quãuis aia nutritiua nusq sit separata ab oi nutritione sil'. tñ ipsa successiue separatur ab omni nutritione vel a diuersis nutritionibus pticularibus aut a nutritione quã causat hodie ⁊ ab hac nutritione ipsa erit cras separata ⁊ faciet aliã i alio tpe nec sp egit nec sp aget illã nutritõez quã nunc agit ⁊ sic de alys. quãuis ergo ipsa nũq sit sine oi nutritione nec separata simul ⁊ semel ab oi nutritione tñ successiue põt separari ab hac nutritione ⁊ ab illa. sicut licet celũ nõ sit sine circulatione nec sit simul separatũ ab omnibus circulationibus tñ separatur successiue a q libet circulatiõe. circulatio. n. hodierna nõ erit cras in ipso celo. nec circulatio crastina est nunc actu i celo ⁊ sil'r ẽ i pposito. ⁊ iõ aia nutritiua bñ ẽ actus pmus ¶ Ad aliã cũ dr actus pmus est minus nobilis ⁊c. dicũt qdã q verz est i accñtibus sic exẽplificabaf de virtute scia vel alys actibus earz. sed nõ oz q actus primus q ẽ suba sit minus nobilis simpliter q actus scõs. suba aũt ẽ nobilior accñtibus suis. mõ aia ẽ suba ⁊ tñ accñs. ¶ Alr dñt aliq q actus pmus põt cõsiderari dupliciter. Uno mõ fm suaz subaz ⁊ fz illud quod ẽ. Alio mõ fz q ordinaf ad actũ z m. nec ẽ remotũ q aliqd sit minus nobile alio fz aliquẽ respectũ ⁊ tñ sit nobilius fz se. vt bõ fm q est coloratus est minus nobilis equo fm q cognoscens ⁊ tñ simpliter fz suã subaz nobilior est ⁊ sic de multis alys.

¶ Et ſi arguaꝫ vlterius q̄ vl̄iter ordinatū i aliud vt in fine ē minus nobile illo fine. mō oīs actus p̄mus ordinaꝫ ad .2^m^ vt ad finē. ¶ Ad hoc pōt dici vt p̄us q̄ vez ē q̄ ordinatū ſub illa rōe qua ordinatū eſt eſt minus nobile illo fine. tñ ꝑm ſuā ſubaz nō oz q̄ ſit minus nobile ſimpl̄r. ¶ Uel dicaꝫ q̄ vez eſt de fine p̄ncipali q̄ eſt finis gr̄a cuius ⁊ p̄maria itentōe appetitus. ſz de fine inſtrumentali ⁊ ſcōaria itentiōe itentio nō eſt vez q̄ ſit ſimpl̄r nobilioꝛ ipſo ordinato i finē vt itelligentie que mouent coꝛpoꝛa celeſtia ꝓpter iſta īferioꝛa generāda ⁊ cōſeruāda. ſz hoc eſt ſcōaria itentione. ⁊ p̄maria itentione agūt ꝓpter ſe. vt dicit Cōmen. iz^o^ meta. ⁊ z^o^ phyſ. coꝛ dicit. q̄ hec eſt diſpoſitio entis eterni ⁊ actio eius ē ꝓpter ipſū. ſic aūt eſt i ꝓpoſito. nā aīa nō ordinaꝫ vt ad finē p̄ncipalē. ⁊ p̄mo itētū ad motus ⁊ opatōes aīati. ſz ad dīnū ⁊ ꝑpetuū eſſe. oīa. n. illud appetunt ⁊ illius gr̄a agūt que ꝑz ex dictis. ſi. n. oīs aīa eſſet actus coꝛpis dans ei eē foꝛ mal̄r tunc oīs aīa eſſet in coꝛpe vt in ſubo. ſed nō ſic eſt vt dicebaꝫ. ⁊ ideo nō oz q̄ oīs aīa ſit in coꝛpe vt in ſubo ⁊ pfectibili q̄uis ēt aīa intellectiua ſit in coꝛpe p appꝛo pr̄iationem operādi vt videbiꝫ. Uel dicaꝫ ꝛcedēdo q̄ oīs aīa ē in coꝛpoꝛe vt i ſubiecto vel ꝑz actū vel ꝑz aptitudinē. ⁊ cū dr̄ q̄ aīa itellectiua nō eſt i aliquo coꝛpoꝛe pōt exponi ꝑz fidē ⁊ veritatē q̄ hoc nō eſt itelligēdū de potētia itellectiua. iſta. n. nō eſt in aliq̄ parte coꝛpoꝛis determinata vt i oꝛgano. ſz fundaꝫ īmediate i ſuba aīe, ipſa tñ ſuba aīe itellectiue bñ eſt i coꝛpoꝛe vt i ſuo pfectibili cui coīcat ſuū eē. licet etiā poſſit eſſe p ſe ⁊ exiſtere ſine coꝛpoꝛe. ſ. poſt moꝛtē. ¶ Ad aliā cū dr̄ q̄ tūc oīs aīa eſſet coꝛruptibilis. pōt dici q̄ vez eſt ſi oīs aīa eſſet actus dās eē coꝛpoꝛi ⁊ vnitus ꝑm eē coꝛpoꝛi. ſz ſi nō eſt actus dās eē. ſz dās operari ſolū vt dicūt alig non oz q̄ ſit coꝛruptibilis. mō aīa itellectiua nō eſt actus dās eē ſz dās operari ſolū vt dicūt alig. ideo nō valet. Al̄r pōt dici q̄ anima intellectiua non eſt actus dans eſſe dico foꝛmaliter ſed eſt actus intrinſece operans ad coꝛpus humanum ⁊ talis actus non eſt coꝛruptibilis ſecūdum ſe ſed ꝑm ſuam operationem in qua indiget coꝛpoꝛe.

¶ Itē dicit ꝑz fidē ⁊ veritatē q̄ duplex eſt actus. q̄dā ē eductus de potētia māe ab agēte pticulari qō eſt agēs coꝛpoꝛeū. ⁊ oīs talis actus coꝛrūpit cū coꝛrūpit ꝓpoſitū. alius eſt actus q̄ nō eſt eductus de potentia māe ab agente pticulari ſz eſt eductus de foꝛmis ab agente vl̄i quod eſt deus. ⁊ iſte pōt manere poſt coꝛruptionem cōpoſiti. manere dico ꝑz ſuā ſubaz lz coꝛrūpaꝫ vl̄ deficiat ꝑz ſui coniūctionem vel actualē īformationē q̄a non amplius actu eſt cōiūctus coꝛpi nec ipz ī foꝛmās. ¶ Ad aliā cū dicit nulla ſuba ꝓpoſita ꝛc. iſta vr̄ mihi eſſe difficilis. dicunt q̄dā q̄ vez eſt de ſuba ꝓpoſita coꝛpali. ſed de ſuba ꝓpoſita ſeparata a coꝛpe pōt eſſe actus. nō quidē actus dans eſſe ⁊ inforꝛmans. ſed actus. ſ. operās itrinſecū ꝑm opationem. ⁊ ſic ſe hz aīa itellectiua humana vt multi ⁊ q̄ſi oēs dicūt ſequētes Arl. ⁊ Cōmē. ipſa. n. eſt ſuba cōpoſita eēntial̄r ex itellectu poſſibili ⁊ itellectu agēte. ſz nō eſt coꝛpus nec virtus i coꝛpoꝛe. vt ꝓz z^o^ huius. ⁊ ideo pōt dici actus large loquēdo de operāte itrinſeco ⁊ appꝛopato. vt dicimus i pħia itelligentiā eſſe actū celi ⁊ p̄mā eiuſ pfectionē ſicut ⁊ hz alibi declarari ⁊ talis actus dr̄ eē foꝛma nō ꝓſtituta i eē p māz nec vnita materie mediātibus dimēſionibus ꝑm Cōmen. i de ſuba oꝛbis. ſuba q̄ q̄ ē coꝛpus nō ē actus. ſz ſuba ꝓpoſita q̄ nō ē coꝛpus nec vtus i coꝛpoꝛe bñ ē actus mō p̄dicto. ¶ Al̄r aūt dicunt aliqui ꝑz Cōmē. ⁊ ꝑz Arl. q̄ aīa intellectiua nō eſt cōpoſita eſſential̄r ex duabus ſubſtātijs ſed eſt vna ſuba ſimplex in eſſentia hñs duas virtutes quaꝝ vna ē receptiua ⁊ ꝑz cā dr̄ poſſibilis. ⁊ alia actiua ⁊ ꝑz illā dr̄ agens. de hoc aūt oz ingri in z^o^. qz nimis eēt longū hic determinare ⁊ fine p̄ncipijs que dant in z^o^ intelligi non habent ⁊c̄.

¶ Queſtio. VI.

c Onſequenter querit circa illā partē Utꝝ aūt vnūquodq̄ hoꝝ eſt aīa ⁊c̄. Utꝝ in ꝓtibus aīalis annuloſi deciſi remaneat aīa. vbi gratia in ꝓtibus anguille aut vermis aut hꝺ que habent coꝛpoꝛa q̄i ꝓpoſita ex gbuſdā annulis ⁊ ſil̄r de ceteris. ¶ Et arguit p̄mo q̄ nō. qz ſi in illis ꝓtibus eſſet aīa. tūc q̄libet ps talis eſſet aīal cuꝝ illa aīa eſſet ſēſitiua. aīal aūt eſt aīal p ſenſū vt habeꝫ in iſto ca^o^. ſed hoc eſt incōueniens qz ꝓtes poſt deciſiones nō ſunt anguille vt vr̄. ¶ Itē. ſi i illis ꝓtibus eſſet aīa ſequereꝫ q̄ illud aīal ante deciſionē eſſet plura aīalia. ſz hoc eſt magnum incōueniens. nā anguilla anteq̄ diuidaꝫ nō ē niſi vnū aīal. ⁊ pbaꝫ ꝓña. ſi poſt diuiſionē plures aīe ſūt in illis plurimis ꝓtibus aut ille aīe p̄exiſtebant aīali ante diuiſionē. aut nō p̄exiſtebant in illo aīali. ſi p̄exiſtebant habeꝫ ꝓpoſitū q̄ illud aīal eſſet plura aīalia cū haberet illas aīas quas hñt ꝓtes poſt diuiſionē. ſi nō p̄exiſtebant tunc p ſolā diuiſionē generant̄ ille aīe in ꝓtibus illis qō vr̄ irrōnabile. qz ipa diuiſio nō eſt niſi q̄dā ſegregatio aut diſcōtinuatio ptiū. ⁊ pōt fieri ab arte aut voluntate. ⁊ ſic fieret aīa ab arte aut voluntate humana qō vr̄ ridiculū. q̄re ⁊c̄. ¶ Itē ſi qō magis vr̄ ineſſe ⁊ nō ineſt nec qō minus. ſed magis videretur q̄ in ꝓtibus coꝛpis humani poſt diuiſionē eſſet aīa ⁊ tñ nō eſt. g̃ ⁊c̄. Qō aūt magis videreꝫ apparet qz ipa aīa humana ē pfectioꝛ ⁊ nobilioꝛ q̄ aīa talis aīalis ānuloſi iō magis deberet ſaluari in ꝓtibus ſui coꝛpis. ⁊ tñ nō remanet vt oēs ꝛcedunt. nō. n. remanet aīa i manuſoꝛ. vel pede poſt diōnē eius a coꝛpe. q̄re ⁊c̄. ¶ Oppoſitū arguit auctoꝛitate Arl. in lr̄a. vult. n. q̄ i ꝓtibus quoꝝ rūdā aīaliū poſt diōnē remanet aīa ſēſitiua. ⁊ Cōmen. dicit q̄ illud eſt in aīalibus annuloſis q̄ Arl. vocat entoma. i. ſine diōne nō qz ſunt īdiuiſibilia. ſz qz p diſtionē nō pōt facil̄r apparere diuerſitas ptiū illoꝝ aīaliū Et idē dicit Albertus ⁊ oēs alij expoſitoꝛes Arl. ¶ Ad iſtā qōez dicendū vr̄ q̄ in aliq̄bus ꝓtibus aīalis annuloſi poſt diuiſionē remanet aīa qō aliq̄l̄r declarat Arl. qz ſic̄ ꝓtingit in ꝓtibus plante deciſis. ſic etiā in ꝓtibus talis aīalis cū iſta ſint ꝓpinqua ſibi in gradu pfectionis aut impfectionis. mō ſic eſt q̄ in aliquibus ꝓtibus plantaꝝ remanet anima poſt diuiſionez ⁊ viuunt aliq̄ ꝓtes plātaꝝ poſtq̄ ſūt diuiſe. ſic̄ manifeſtū ē de multis ramis qui poſt diuiſionē cū plātant̄ i terra viuūt ita q̄ nutriunt̄ ⁊ augentur manifeſte ⁊ ſenſibiliter. quare ⁊c̄. ¶ Itez ꝓbaꝫ fortius qz i quocūq̄ ſubo eſt opatio imanens in illo neceſſario eſt aīa dū ibi ē talis opatio. ꝫ eſt manifeſtū. ga opatio īmanens in illo nō ſeparatur ab illo cuius eſt opatio. vt viſus a viſu. itellectio ab itellectu ſz i ꝓtibus talis aīalis poſt diuiſionē remanet ⁊ ē opatō aīe īmanens q̄. ſ. nō eſt nata eſſe p̄ncipaliter niſi in aīa qō ſic oſtendeꝫ. tales. n. ꝓtes ſentiūt. cuius ſignū ē qz ſi pūgant̄ aut ſi apponatur eis aliq̄ nociuū ꝛ coꝛruptiuū ꝓſtringunt ſe ad fugiendū ⁊ vitandū illud pungens ⁊ contriſtans ſeu nociuū euitandū. ⁊ ſi appꝛopinq̄tur eis aliq̄ ꝓueniens ⁊ delectabile applicant ſe illi ⁊ dilatāt ſe ſup aliqual̄r vt ꝓz p experiētiā. hoc aūt nō eſſet niſi aliq̄l̄r ſētirēt talia ſibi appꝛopinq̄ta. ⁊ iō oz ꝛcedere q̄ ſētiūt aliq̄l̄r. manifeſtū ē ātq̄ ſētire ē opatio īmanens

in anima non transiens in ipsum sensibile. quia sic sensibile sentiret. q̃re vr̃ q̄ i illis ptibus est aia. ¶ Sz intelligendū q̄ in ptibus talis animalis post diuisionē non remanet aia q̄l̄rcūq; diuidat̃. posset. n. diuidi in partes ita paruas q̄ nulla esset operatio motus z sensus in eis apparens. z p ꝯns nō esset tenendū i eis esse aiaz. z rō ē q2 oēs forme nāles determinate sūt ad minimum z ad maximū. vt hz videri i ꝑmo p̄hycoz. z i isto scō. z ideo partes aialis annulosi possent eē sic parue q̄ i ipsis aia post diuisionē saluari nō posset. ¶ Itē si debet saluari i hȝ. partibus oz q̄ fiat diuisio fz trāsuersū nō aūt fz lōgū p mediū spine. q2 tūc illa pars q̄ est in illo aiali loco cordis cozrūperet statim z deflueret. z sic cum aia nō possit stare nisi i cozde vel ꝓpoztōabili cozdi. ideo i illis partibus nō sic maneret ipsa aia post diuisionē. ¶ Itez notādū ē q̄ q̄uis i partibus aialis talis remaneret aia post diuisionez p aliq̄ tps debito mō fcā diuisione. tū nō pōt manere p multū magnū tps nec partes ille pñt ꝓficere ad magnā q̄titatē nec fieri ide aial pfectū sic ramus plāte tpe debito abscisus z alibi i loco ꝓueniēti trāsplātatus viuit diu z pficit ad maiorē q̄titatē i tm̄ q̄ efficit̃ arboz pfecta. ¶ Ratio aūt p̄mi ē q2 anima illius aialis ad sui ꝓseruationē diuturnā z ad hoc q̄ nutriat z augmētet regrit diuersa organa q̄ recipiāt z retineāt nutrimētū z hȝ organa nō sufficiēter remanent i partibus illis post diuisionē. z iō nō remanet ibi aia post longū tps nec pducūtur ad q̄titatē pfectā vt fiāt aīglia ꝓfecta i illa spē. fz satis cito moziūtur. q2 aūt ad aliq̄ tps post diuisionē fcāz apparet i eis motus localis z sensus q̄ fūt actōes aie īmanētes ideo oz ꝓcedere aiaz manere p aliq̄ tps. ¶ Ad rōes. ¶ Ad p̄mā cum dr̃ q̄ tūc q̄libet pars z̄c. pōt dici. q̄ vez est q̄ ē aial impfectū z diminutū i illa spē. fz nō segtur q̄ sit aial pfectū i illa spē aialis. eo q̄ cuilibet tali parti deficit aliq̄ pars regsita ad integritatē z ꝓseruationē nāle illius aialis. ¶ Ad aliā negāda est ꝓña. z cū q̄rit vtrū añ diuisionē illius aie ꝑexistebat aia z̄c. dico q̄ ꝑexistebāt pl̄es in potentia z vna fm actū z p diuisionem fiūt actu pl̄es. fz nō fiūt sube illoz aiatoz de nouo. z hoc bñ significauit phs i lra. dū dixit tanq̄ exīte aīa i bis vna qdē actu. potentia vero pl̄es. ꝺcederē ergo q̄ añ diuisionē aialis ꝑexistebāt aie ille i partibus eius q̄tū ad suā subaz. aliter. n. partes ille nō eēnt aiate. fz ñ ꝑexistebāt actu q̄tū ad pl̄alitatē fz erāt i potētia ad pl̄alitatē z multitudinē actualē. z sic est de quolibet alio toto q̄titatiuo z eius ptibus q̄titatiuis. ¶ Ad aliā dico q̄ nō magis videret̃ de partibus hois z eius aīa. q2 eo ipso q̄ aīa hois ē pfectioz regrit multas organizatōes z dispositōes i cozpore i quo manet z ille dispositōes nō remanēt post diuisionē nec ifunduntur eis spūs sufficientes ad vitā q2 nō remanet i eis coz nec ppoztōabile cozdi iō nō segr̃ i hȝ ptibus hois remanere formā hois seu aiaz post dīsionē. q̃re z̄c. ¶ Qō. VII.

Utrum tota aīa sit in qualibet pte corporis aīati. Et arguit̃ p̄mo q̄ nō. q2 si tota aīa eēt i q̄libet pte cozpis aīati tūc q̄libet ps aialis esset aial q2 haberet totā aīam aialis. hoc aūt videt̃ icōueniēs. manus. n. hois nō est aliq̄ aial q2 nec hō nec aial aliud aliq̄. ¶ Itē cozpus in quo est aīa oz esse organicū sic̄ pz ex diffinitione aie sed nō q̄libet ps cozpis aīati est cozpus organicū vt manifestū ē. quā. n. organizationem habet caro aut os aut hȝ ptes hōge nec. q̃re z̄c. ¶ Itē diuersoz pfectibiliū debent esse diuerse pfectiones vt pz 4° metaph̄. fz totū z ps sunt diuersa pfectibilia. z sil̄r diuerse ptes sūt diuersa pfecti-

bilia. vt manus pes oculus z hȝ. q̃re aīa nō pōt esse in q̄libet pte cozporis aīati. ¶ Itē si sic tunc oēs vtutes aie essent in q̄libet pte cozporis fz hoc videt̃ multū incōueniens q̄ virtus visiua z auditiua sint aut in manu aut in pede z sic de ceteris. z ꝓbat̃ q2 in quocūq; est p̄mū z p se subz alicuius accñtis in illo est ipz accñs vt videt̃ manifestū. mō ipsa aīa est p se z p̄mū subiectū suaz virtutū nāliū sicut declaratū fuit i p̄mo. qōne scōa. q̃re z̄c. ¶ Itē si aīa tota eēt in q̄libet parte cozporis tūc destructa aīa q̄ est i aliq̄ vna parte destrueret̃ tota aīa z totū aīal. qō est absurdū. remota. n. manu aut digito non oz remoueri totā aīaz nec totū hoiez cozrūpi vt manifestū est. z pz ꝓña q2 postq̄ tota aīa eēt in q̄libet parte cozporis tūc remota illa q̄ est in illa parte remouereret̃ tota aīa. q̃re z̄c. ¶ Oppositū aūt arguit̃. q2 q̄libet pars aīati ē aīata. hoc ē manifestū. fz hoc nō eēt nisi in q̄libet parte cozporis aīati eēt aīa. ergo z̄c. aut ergo ipsa tota est in q̄libet pte cozpor] aut fz vnā sui ptez sine alia si p° mō bētur ꝓpositū. si aūt diceret̃ q̄ vna pars aie esset i aliq̄ parte cozporis sine alia hoc videtur incōueniens. q2 cū ipsa aīa sit quedā forma simplex debet esse. z sic nō hz partes diuersas quarum vna sit sine alia. quare z̄c.

¶ Ad istā qōez dr̃ cōiter q̄ aīa ē tota triplici totalitate .s. totalitate essentiali. totalitate quātitatiua. z totalitate virtuali seu potestatiua. z fz hoc rñdent̃ ad q̄stionez tria. p̄mo q̄ aīa tota totalitate eēntiali est in q̄libz pte cozporis aīati. z°. q̄ nō est ibi tota totalitate quātitatiua. 3°. q̄ nec totalitate potestatiua siue virtuali. ¶ Primū oñdet̃ sic. illud cuius eēntia est in q̄libet pte cozporis z nō est in aliquo fz aliquā sui ptē essētialē sine alia ē totū in q̄libet pte cozpis totalitate eēntiali. h recipit̃ p manifesta. mō essentia aie est i qualibet parte cozporis aīati. sic eēntia cuiuslibz forme mālis ē in qualibet parte cozporis materie. z non est ibi vna pars essentie anime sine alia. q2 ipsa est simplicis essentie nō cōposita ex partibus eēntialibus vt manifestū est. z si esset cōposita ex partibus eēntialibus tūc esset vbiq̄ vel i quo esset vna illaz z alia. ¶ Itē aut essentia anime tota est in qualibet parte cozporis. aut fm vnā partē eius eēntialē est in vna parte cozporis i qua nō est alia pars eēntialis. aut nihil anime est i qualibet parte cozporis. sed vltima duo sūt incōuenientia. s. q̄ vna pars essentialis anime sit i vna parte cozporis sine alia parte essentiali. q2 sic ꝺcederet̃ habere partes essentiales z separabiles ab inuicē loco z subiecto q̄ est absurdū. z similiter irrationabile esset q̄ nihil ipsius aie esset in qualibet parte cozporis. q2 sic partes cozporis aīati nō essent aīate. ergo relinquitur p̄imū. s. q̄ eēntia anime tota totalitate essentiali est in qualibet parte cozporis animati.

¶ Sed anteq̄ procedā vlterius mihi videtur salua reuerētia sic dicendū q̄ istud nō est omnino vez q̄ illud q̄ nō hz partes essentiales nō est totū totalitate essentiali. hec est manifesta cuilibet intelligenti. nā sicut de ratione totius est habere partes vt pz in 5° metaph̄. capitulo de toto. z de ratione totius quantitatiui est habere partes quantitatiuas vt omnes concedunt. sic de ratione totius essētialis est habere partes essentiales. sed essentia anime inherentis materie non habet partes essentiales vt omnes concedunt. ergo talis anima non est totum essentiale. quod autem nō est totuz essētiale nec totum totalitate essentiali non potest existere in aliquo vel in aliquibus totum totalitate essētiali vt est manifestū cuilibet intelligenti. q̃re z̄c. ¶ Nec valēt rōes q̄s adducūt. cū. n. p̄ dr̃ illō cuius eēntia z̄c. vez

est si habet in essentia sua partes essentiales. si vero nō oportet q̄ sit ibi totū. imo est impossibile q̄ sit in eo totū totalitate essentiali. ꝛ sic est ī ꝓposito. Quāuis enī essētia aīe sit in qualibet ꝑte corporis aīati ꝛ nō sit ibi vna pars essentialis sine alia q2 nō bz ꝑtes essentiales ideo nō est ibi tota totalitate essentiali. esse enī in aliquo totū totalitate essentiali regrit vel p̄supponit ipsū esse totū totalitate essentiali. sicut esse ens in aliquo p̄supponit esse in se ens. qō. n. nihil est ī se nihil est ī alio. ¶ Ad aliā dicendū q̄ diuisio est insufficiens. q2 est dare quartū mēbrum. s. q̄ essentia aīe est in qualibet ꝑte corporis nec ꝓz totū nec ꝓz ꝑtē loquēdo de totalitate essentiali. q2 anima nō est totum totalitate essentiali. nec bz ꝑtes essentiales. ḡre ꝛc. ¶ Siquis autē vellet saluare illud cōe dictum q̄ tota aīa totalitate essentiali ꝛc. forte posset dicere q̄ illō itelligit q̄si ꝓuatiue ñ positiue ꝛ est sēsus q̄ essentia aīe nō est in vna ꝑte corporis sine alia ꝑte essentie. hoc est vez ꝓpter hoc q̄ aīa bꝫ ꝑtes nō bz. sed ꝛpropꝛie diceret. ꝛ melius est loqui ꝓpꝛie q̄ ꝛpropꝛie ī rebus manifestis. ꝛ ideo dicerē q̄ aīa nō est in qualibz ꝑte corporis tota totalitate essentiali nec ꝓz ꝑtē essētialē q2 tale genus ptiū ipsa nō habet nec totalitatē talē. ¶ 2o dico etiā q̄ ipa nō est tota in qualibet ꝑte totalitate quātitatiua. ꝛ B est satis facile videre. q2 illa forma cuius vna ps est in vna ꝑte subiecti ꝛ alia in alia ꝑte nō est tota totalitate quātitatiua in q̄libet ꝑte corpis. hec est euidens. ſz sic est de aīa. nā hoc est cōe oi forme māli pficienti subz q̄ vna quātitatiua eius ps sit ī vna ꝑte quātitatiua subi ꝛ alia in alia eo q̄ tales forme sūt vnite materie mediātibus dimensionibus ꝛ extēse extensiōe materie. ergo ꝛc. ¶ Jtē si aīa tota ꝓz quātitatē eēt in qualibet parte corporis tunc ps aīe quātitatiua eēt equalis suo toto cōtra dignitatē. Dē. n. totū magis est sua ꝑte. ꝛ ps ꝓña. postq̄ n. sua quantitas aīe esset in pede tūc ps aīe quātitatiua exñs in pede nō eēt minor ꝓz quātitatē q̄ tota aīa exñs in toto corpore illo. nec etiā maior ergo eq̄lis. Jmaginabimur ḡ q̄ sic albedo q̄ est in superficie nō est tota ꝓz quātitatē in qualibet parte supficici. imo ps vna eius ē ī vna ꝑte supficiei ꝛ alia in alia. sic vna ps quātitatiua aīe ē ī vna ꝑte corpis aīati ꝛ alia in alia. ꝛ sic vna ps quātitatiua albedinis exñs ī vna ꝑte supficiei pōt corrūpi remanēte alia sic ps vna aīe quātitatiua pōt corrūpi alia remanēte. ꝛ loquor ꝫ de aīa que dat formaliꝫ esse corpi. de aīa aūt itellectiua nihil ad pñs. cū videt altez genus aīe esse ꝛ separi ab alys sic ꝑpetuū a corruptibili. ¶ De tertia vero ꝯclusione est bñ dubitatio. dicunt aūt multi q̄ aīa nō est tota in qualibet ꝑte corpis totalitate virtuali. q2 in quo nō sūt oēs vtutes aīe ī tali nō ē tota tali totalitate. hec ē manifesta. ſz in q̄libz ꝑte corpis nō sūt oēs vtutes aīe vt recipiūt ꝓ manifesto. nō. n. visus ē ī pede aut ī manu nec auditus nec odoratus. ḡre ꝛc. Et cōfirmāt. q2 si ibi eēnt virtutes ille tūc eēnt ociose ꝛ frustra. q2 ille nunq̄ operātur ī illis partibus vt certū ē. quare ꝛc. Alij vero dixerūt q̄ imo ī qualibet parte corporis aīati sunt oēs virtutes nāles aīe illius. ꝛ cū dr quare nō operātur. dico q̄ hoc est ꝓpter defectū dispositionū nāliū q̄ regrūtur ad opatōes. vt q2 ī pede nō ē diaphaneitas ad recipiēdū visibiliū spēs q̄bus fit visio ideo nō videt. siliꝫ est de ceteris. si vero talis dispositio esset ī qualibet parte corporis quā regrit q̄libet aīe opatio tūc ī qualibet parte. vel ꝓ q̄libet partē operet quacūq̄ opatōe. ꝛ hoc videt inuere pḧus ī isto scō ca°. de sono. vbi dicit q̄ non vbiq̄ audit aīal. nō. n. vbiq̄ bz aerē mouēda parꝫ ꝛ aīatū. quasi vellet dicere q̄ hoc ē ꝓpter defectū aeris regsiti ad audiēdū ꝛ recipiēdū spēz soni. nō aūt ꝓpter defectū virtutis audiētis. Nec segt ex hoc q̄ ille virtutes sint ibi frustra. q2 illud ē frustra ī aliquo qō ipso ē natū attigere aliquē finē quē nō attigit. vt habet ꝛ°. phy. cox. finis aūt aīe est opatio eius. ꝛ iō ipsa non est frustra ī aliquo ī quo nō nata est attigere suā opationem. mō dicet q̄ in manu visus nō est natus videre ꝓpter defectū dispositōis necessario regsite. nec siliꝫ auditus ꝛ ideo nō erūt ibi frustra. ¶ ꝓ 2o quo est aduertēdū q̄ ꝓz Ari. ꝛ° huius. Oīa q̄ in nā subsistūt sūt ꝓpter aliqd aut ꝯña cox q̄ sūt ꝓpter aliqd sic pilositates in mēbris gbusdā forte nō sūt ꝓpter aliqd directe ꝛ p se licet ꝯsequūtur cōplexionē corporis q̄ est ꝓpter aliqd. siliꝫ forte ꝛ potētia aīe ē in ꝑte corporis q̄ mediāte ꝛ in q̄ nō operat non gdē directe ꝛ p se ꝓpter aliqd. ſz ꝯsegt aīaz ibi exñtē q̄ est ibi ꝓpter aliqd. ¶ Huic aūt opinioni nō video aliqd icōueniēs nisi q̄ nō ē famosa ꝛ ꝯsueta. ꝛ ideo p̄mo aspectu videt falsa ꝛ absurda. q̄. n. ꝯsueuimus dignamur dici ꝛ° metaph. ꝛ ꝓpter hoc si placet dicat alio mō q̄ nō oēs vtutes aīe sūt ī q̄libet ꝑte corpis aīati. ſz diuerse vtutes alique sūt in diuersis ptibus corpis. vt visus ꝛ auditus ꝛ hꝫ. ꝛ sic nō tota aīa totalitate potētiali vel ptātiua crit ī q̄libet ꝑte aīalis siue corpis aīati. ¶ Ad p̄mā rōez dico negādo ꝯñaz. ꝛ cū dr illud ē aīal ī quo ē aīa sensitiua. vez est si est ibi seorsū ꝛ diuisim ab alys. tñ si nō ē ñ oz q̄ sit aīal simpliꝫ. ſz ps aīalis. mō q̄uis aīa sensitiua sit in q̄libet ꝑte corpis ꝓz suā subaz nō tñ est ī ptibus ipis seorsū ꝛ diuisiz actu ab alys. ptes. n. nō sūt ī toto actu diuise ꝛ distincte. ſz ī potentia vt pz i p̄mo ꝛ 7°. phy cox. ḡre ꝛc. ¶ Aliꝫ pōt dici negādo ꝯñaz vt ꝓpus ꝛ cū dr illud ē aīal ꝛc. vez est ī quo ē tota totalitate ꝛtuali. ꝛ sic nō est ī q̄libet parte corpis saltē sic q̄ ī q̄libet parte agat oēs opatōes virtutū ipsius aīe. ḡre ꝛc. ¶ Ad aliā cū dr diuersoz pfectibiliū ꝛc. vez ē si sūt diuersa p se ꝛ p̄mo. si aūt nō sūt diuersa p se ꝛ p̄mo nō oz. ꝛ sic ē hic. nā totū nō est diuersū p se a ꝓpꝛia parte sua p se ꝛ p̄mo ſz rōe alterius partis vt declarat ī p̄mo phy cox. ¶ Jtē aliꝫ pōt dici cū dr diuersoz ꝛc. vez ē si sint diuersa actu distincta ꝛ diuersa vt corpus soꝛ. ꝛ corpus planonis. ſz si nō sint diuersa actu nō oz. mō q̄uis totū ꝛ ps sint pfectibilia actu diuersa sic q̄ totū nō est ī ipsa pars nec ecōuerso. tñ nō sūt distincta ꝓz actū q̄diu vnū est ps ꝛ aliud ē totū. ḡre ꝛc. ¶ Aliꝫ pōt dici q̄ diuersoz pfectibiliū sūt diuerse pfectiōes illo mō quo sūt diuersa pfectibilia. ꝛ cū aīa tota totalitate q̄titatiua sit pfectio totius corpis. sic nō ē pfectō alicuius ꝑtis tota totalitate q̄titatiua. ſz ꝓz aliq̄ ꝑtē sui. ꝛ hoc sufficit. p̄ma ꝛ z[a] solutio satis sūt bone. ¶ Ad aliā pz ex dictis. vel pōt dici q̄ nō segt. q2 q̄uis vtutes aīe ꝯsequunt aīaz ꝓncipaliꝫ ꝛ p̄mo. tñ diuerse virtutes regrunt diuersas dispōnes ad suū eē ꝛ ille diuerse dispōnes nō oēs sūt in q̄libet parte corporiꝭ aīati. ſz diuerse ī diuersis. cū ḡ dr vbicūq̄ ē p se p̄mū ꝛc. vez ē si ibi ē dispositio neꝯario regsita ad tale accñs. ſz si nō: nō oz. sic aūt ē ī ꝓposito. ꝛ B etiā oz dicere illos q̄ dñt q̄ totū ꝯpositū ē p̄mū subiectū virtutū aīe. q2 ipsi dñt q̄ ꝭz totū ꝯpositū sit p̄mū subiectū eaꝝ hoc tñ ē rōe aīe ꝓncipaliꝫ. vñ cū aīa ꝛ corpus sint ī qualibet parte corporis videt q̄ ī q̄libet parte corporis debeat opari. ꝛ sic ista rō nō plus est ꝯtra positionem que dicit animam esse ꝓmum subiectum istarum virtutum q̄z contra aliam que ponit q̄ corpus animatum est subiectum ratione anime. immo quicquid diceretur ī respōsione ad illā rōez ꝛm illā opinionē dici pōt ꝓz istā viaz.

Si enī ipſi dicunt q̄ licet in qualibet ꝑte corporis ſit corpus ⁊ aīa. nō tñ quelibet eſt totū ꝓpoſitū totalitate quantitatiua. ⁊ iō nō oportet q̄ in qualibet ꝑte corporis ſint oēs virtutes aīe. ſic dicā q̄ aīa tota totalitate quātitatiua nō eſt in qualibet ꝑte corporis aīati. iō ꝛc. Et ſi dicūt q̄ illud ē ꝓpter defectū diſpoſitionū. igit̄. ⁊ ego dicā idē. ⁊ ideo rō nō valet. ¶ Quid aūt de hoc tenē dū an virtutes oēs nāles aīe ſint ī q̄libet parte corporis aīati nō determino ad pñs. hoc tñ firmiter credo q̄ aīa ē ꝑmū ſubiectū ꝓncipale ſuaꝝ virtutū nāliū vt puto demōſtraſſe ī q̄ꝺ ſcḋa ſuꝑ ꝓhemiū huius. ¶ Ad aliā cū dr̄ corpus ī quo ē aīa dz eē organicū. veꝝ ē in quo eſt aīa ſicut ī ſuo ꝓncipali ꝑfectibili diſtincto ⁊ diuerſo actu ab alys. ⁊ ſicut ꝑfectio diſtincta actu ab alys. ſic. n. diffinit Ari. aīaz. mō aīa q̄ ē in parte corporis aīati nō ēi eo tanq̄ ꝑfectio ab alys diſtincta ⁊ diuiſa ſz ↄtinua. nec eſt ī eo ſicut ī ꝓncipali ꝑfectibili ſz ſicut ī ſcḋario ꝑfectibili inq̄ntum ipſa ē pars alicuius totius. Dicemus ergo q̄ diffinitio aīe ītelligēda ē de aīa que eſt ꝑfectio diſtincta actu ⁊ diuerſa ab alys. ⁊ ſic nō eſt pars aīe exñs ī parte corporis. ⁊ ideo non oz. q̄ ſit actus corporis organici.

¶ Alr dñt alig q̄ illa diffinitio aīe dat̄ de aīa tota totalitate ptātiua. hec ē. n. actus corporis organici ⁊ iō cōcedūt q̄ ipſa nō ē tota totalitate ptātiua ī q̄libet parte corporis aīati cū tñ q̄libet ſit organica. Sz piculū ē ſic dicere q̄ diffinitio dat̄ de aīa ꝓ ſuā qditatē ⁊ eſſentiā. totalitas aūt ptātiua accidit aīe ſicut ⁊ ſua potētia eſt actus eius vt videbit̄ poſt. ¶ Jtē ↄtra ꝓxē ſolutionez eſt dubitatio q̄ diffinitio totius hōgenei dz cōuenire partibus eius oībus. cuilibet. n. parti aque cōpetit diffinitio aque. ſilr aūt ⁊ ī alys. cū igit̄ aīa ſit qdā totum hōgeneū. q̄libet. n. pars aīe ē aīa vt notū ē. ſequtur q̄ cuilibet parti aīe conuenit diffinitio aīe. ſi igit̄ ī qualibet parte corporis ē aliq̄ pars aīe. videt̄ q̄ q̄libet pars corporis ī qua ē aīa ſit corpus organicū. ¶ Ad hoc vltimū pōt dici q̄ duplex ē totū hōgeneū. qdā eſt qō nō ꝺz diuerſas operatōes regrētes diuerſitatē partiū corporaliū diſtictaꝝ ꝑm cōplexionē ⁊ figurā ⁊ cōpoſitionē. vt aqua ꝑm q̄ aqua nō ꝺz diuerſas operatōes ꝑ ſe ⁊ ꝓprias ad quas regrūtur diuerſe partes modo ꝓdicto. ⁊ de tali toto hōgeneo veꝝ eſt qō dicit̄ q̄ diffinitio eius. ꝛc. aliud ē totū hōgeneū qō ꝺz multas ⁊ diuerſas operationes q̄ non bñ pñt exerceri niſi ꝑ diuerſas partes corporeas ⁊ diſtictas mō ꝓdicto. ⁊ de tali toto non oz. q̄ eius diffinitio ꝓueniat cuilibet eius parti ꝓprie ⁊ ſic eſt de aīa. ī hoc. n. aīa excellit in ordine ꝑfectōis alias formas māles. q⁹ ipa ē ꝓncipiū diuerſaꝝ opationū nāliū ī corpore cuius ē aīa q̄ nō bñ pñt ꝛc. iō oz q̄ q̄libet pars aīe q̄ntitatiua ſit actus corporis organici. ¶ Alr dñt aliq̄ licet q̄libet pars corporis nō ſit organica organizatiōe cōpleta modo ꝑmiſſo. tamē q̄libet eſt organica organizatione incōpleta vel impfecta ⁊ hoc ſufficit vt dicunt. organizatio aūt ꝑfecta eſt qdā cōplexio ⁊ tēperatio qualitatū nobiliorꝝ cōplexionibus ānimatorꝝ. ¶ Ad aliam patet ex dictis. bene enim concludit q̄ non tota anima ꝑm quantitatem ſit in qualibet parte corporis. ⁊ hoc conceſſum eſt. ideo ꝛc.

¶ Queſtio. VIII.

Ationeaūtē q̄ altere manifeſtuz ꝛc.

¶ Querit̄ hic. Utꝝ potētie anime diſtiguant̄ ꝑ actus ſuos. ¶ Et arguit̄ q̄ nō. q⁹ ſi ſic eſſet tūc vnius ⁊ eiuſdē potētie ꝑm ſpeciē nō poſſent eſſe actus diuerſi ꝑm ſpeciē. poſtq̄ enim diſtingueretur ꝑ ſuos actus diuerſi actus in ſpē arguerēt diuerſas ſpē potentias. hoc aūt videt̄ falſū. q⁹ viſus eſt vna potētia aīe ꝑm ſpēz ſpāliſſimā ⁊ tñ ꝺz actus diuerſos ꝑm ſpēz. vt videre albū ⁊ videre nigrū ⁊ rubeū ⁊ ſic de alys. quare ꝛc. ¶ Jtē ſi potētie aīe diſtinguerētur ꝑ actus ipſi eēnt ꝓncipia eēndi potentiaꝝ. nā illud q̄ō eſt ꝓncipiū eēndi diſtictū ꝺz eē ꝓncipiū eēndi. ſz hoc eſt ꝑ ſe ⁊ ꝓprie. ſz ꝓ̄ñs eſt falſū. q⁹ ſi actus cēnt ꝓncipia eēndi ꝑ ſe reſpectu potētiaꝝ tūc remotis actibus remouerē tur potētie. ſigdē cauſa ꝑ ſe remota remouerēt cauſatū ꝛ°. phy. co⁹. hoc vero ē falſū q⁹ multotiēs aīa nō ꝺz actū videndi neq̄ audiendi ⁊ tamen ꝺz potentiā viſiuā ⁊ auditiuā vt ꝑz in ꝺormientibus. q̄re ꝛc. ¶ Jtē ſi potētie aīe ꝛc. tunc diſtinguerent̄ per obiecta. ſz hoc eſt falſū q⁹ potentia vna ꝺz ſpēz poteſt eſſe diuerſorum obiectorum ſecundum ſpeciez vt viſus albi ⁊ nigri ⁊ guſtus dulcis ⁊ amari. ſilr ād ⁊ ī alys. ⁊ ꝓbat̄ ꝓ̄ña q⁹ ipi actus diſtinguunt̄ per obiecta vt oēs dicunt. ſi ergo potentie aīe diſtiguunt̄ per actus ſequit̄ de ꝓmo ad vltimuz q⁹ potentie aīe diſtinguunt̄ ꝑ obiecta. quod videt̄ incōueniēs. q̄re ꝛc. ¶ Oppoſitū ād arguit̄ auctoritate Ari. qui dicit hic q⁹ ſenſitiuū ⁊ opinatiuū ſunt diuerſa rōe .i. diuerſa diffinitione. ſigdē ſentire ab ipō opinari alterū eſt. ¶ Et arguit̄ rōe q⁹ potentie aīe debent diſtingui per ſuos fines ꝓprios ⁊ ꝓpinquos. hec videt̄ ſatis manifeſta. ſed actus potentiarū aīe ſunt eaꝝ fines ꝓprij ⁊ ꝓpinquī vt videre ipſius viſus ⁊ audire ipius auditus ⁊ intelligere ipius intellectus vt oēs cōcedūt. ⁊ habet̄ ab Ari. in de ſomno ⁊ vigilia. vbi dicit q⁹ ſentire ⁊ ſapere ſunt oībus finis quoꝝ eſt alteꝝ bonū. ⁊ ꝯ. ꝯ. metaph. habet̄ q⁹ actus vltr eſt finis potentie ordinate ad ipz actū. q̄re ꝛc. ¶ Ad q̄ſtionē eſt intelligendū q⁹ potentias aīe diſtingui per ſuos actus pōt intelligi dupliciter. Uno mō q̄tū ad eſſe illoꝝ ita. ſ. q⁹ diuerſitas ⁊ diſtinctio potentiaꝝ aīe depēdeat quātū ad eſſe ſimplr ex diſtinctione actuum vel ex ipſis actibus diſtinctis. Alio modo quantuz ad noticiam noſtram ita. ſ. q⁹ diſtinctio potentiaꝝ anime notificet̄ ⁊ cognoſcat̄ per actus diſtinctos. ⁊ hoc eſt qō ſolet dici in alys verbis. q⁹ potētias aīe diſtingui per actus pōt intelligi quo ad nāz. vl quo ad nos. Ulterius eſt ꝓſiderādū q⁹ potentie aīe poſſunt duplr ſe hr̄e ad actus ſuos. Uno mō q⁹ actu ſint informate ⁊ ꝑfecte ipſis ſuis actibus vt q⁹ viſus habeat actu viſionē ⁊ auditus auditionē. Alio mō q⁹ nō hēant in ſe actu ipſos actus ſed ſolū in potentia vt in ꝺormiēte. Tūc dico ad queſtionē tria. ꝓmo q⁹ potentie aīe bñ diſtinguunt̄ ꝑ actus quātū ad cognitionē ſiue quo ad nos ita. ſ. q⁹ diſtinctio potentiarū aīe diſtinguit̄ per diſtinctos actus aliquo mō. ⁊ hoc ꝓbat̄ ꝑ illud qō eſt notius nobis q̄ diſtinctio potentiarū aīe. ⁊ ex ipſo neceſſario concluditur diſtinctio ipſarum potentiarum diſtinguūtur potentie anime quo ad cognitionez noſtrā hec eſt manifeſta. nam vniuerſaliter illud eſt ꝓncipiū notificandi aliquid ex quo neceſſario ſequitur illud alteruz ⁊ eſt notius quo ad nos illud vt ſatis habetur ex ꝓmo phyſicoꝝ. ⁊ ꝓmo poſteriorum. ſed actus potentiarum anime ſunt notiores nobis q̄ ipſe potentie ⁊ diſtinctio actuum arguit diſtinctionem potentiaruz ⁊ ex diuerſitate eoruz neceſſario cōcluditur diſtinctio potentiarum aliquo modo. aliter enim quilibet actus concederetur ꝓcedere a qualibet potentia quod eſt falſum. non enim videre eſt ab auditu nec audire a viſu ⁊ ſic de ceteris. quare ꝛc. q⁹ autem actus ⁊ operationes ſint notiores quo ad nos ipſis potentys. hoc Ari. teſtatur in littera cuz dicit. ꝓiores enim ꝑm rationes actus ⁊ opationes ſūt potentys. ¶ ꝛ°. dico q⁹ cū potentie ſint

sine suis actibus ipsi actus nō sunt causa distinctionis potentiarum quantum ad esse reale ipsius distinctionis ꝛ simpliciter qꝛ non ens dū est nō ens nō est per se ꝓprie causa ētis vt manifestū est. sed ipsi actus dū nō sunt in potentys sunt nō entes. vel dū nō ꝓcedūt a potētys. manifestū est enī ꝙ videre nō est ens extra aiaz nisi sit in visu ꝛ sil'r in alys suo mō. ergo dū actus potētiaꝝ aīe nō ꝓcedūt ab ipis potētys nō sunt cā distictionis ꝛ diuersitatis realis ipsaꝝ potentiaꝝ aīe. cā dico p se ꝛ ꝓpe. ꝯstat. n. ꝙ dū potentie nāles sunt sine actibus suis secundis adhuc sunt actu ꝛ simpl'r diuerse. vt i dormiente virtus visiua nō ē idē cū auditiua ꝛ nutritiua ꝛ sic de alys. 3°. dico ꝙ cū actus potētiaꝝ aīe sunt actual'r i ipsis sic sunt cā distictōis potētiarum aīe. qꝛ finis ꝓprius ꝛ ꝓpiquus diuersoꝝ ordinatoꝝ i finē est cā distictionis ꝛ diuersitatis ipoꝝ vt manifestū est. fz. n. exigētiā finiū oportet cetera moderari vt dicit Lico. supra ꝓmū posterioꝝ. mō cum actus potentie aīe actualiter est in ipa aīa potētia vel ab ea actu ꝓcedit tūc est cā finalis. qꝛ sic est pfectio intrīseca ipsius potentie. quod qdē esse pfectū cōpetit alicui ex attingere suuz finē fz Arl. in 5°. metha. ca°. de pfecto. secūdo enī hr̄e finē perfecta supple sunt ordinata in finē ꝛ etiā fz istud esse. s. fz esse actu debeť ipi fini esse vltimū ꝛ optimū. nō aūt fz eē in aptitudine vl' potētia remota ab actu vt alias oñsū ē in questione de causalitate finis. actus ergo potentie anime habēt causalitatē finis respectu potētie dū actu iformat ipsā potētiā ꝙtū ad potentiā passiuā vel actu ꝓcedit ab ipsa ꝙtū ad potentiā actiuā. vt visio est finis potentie visiue dū actual'r est in ipso visu. ꝛ augmentatio est finis augmentatiue virtutis dū ipsa actual'r augmentat. ꝛ sil'r i aiys. ꝛ ideo tūc bz esse actu cā ipsius distinctionis potentie ab alys. De hoc tū bñ oz esse ꝯsideratio vtrū finis sit cā fm eē suū actuale cui ā est adeptū. vel fz esse suū in potentia ante ꝙ fit actu ꝓductus. ꝛ vtrū fz esse in aīa vt dicunt multi in hoc vl' fz esse extra aiaz actu vt alias oñsū ē. ¶ Ad rōes. ¶ Ad ꝓmā est itelligendū ꝙ cū dr̄ potentias distīgui itelligitur de actibus ꝙ sūt respectu ꝓmoꝝ obiectoꝝ ꝛ ꝓ se. nō aūt de actibus ꝙ sūt respectu diuersoꝝ obiectoꝝ scōdarioꝝ aut ꝓ accñs. vñ cū videre sit actus visus respectu sui ꝓmi obiecti. s. visibilis. ꝛ audire sit auditus respectu ꝓmi obiecti. s. audibilis ideo distīguit' visus ab auditu fz distictionē visus ab auditōe. sil'r ꝛ i alys. ¶ Et qꝛ visio albedinis ꝛ visio nigredinis nō sūt actus visus respectu ꝓmi obiecti. fz respectu ꝛtētoꝝ sub obiecto ꝓximo. ideo nō distīguūtur diuersi visus respectu albi ꝛ nigri vt coīter dr̄. ¶ Ad formā ergo rōnis cū dr̄ ꝙ tūc vnius potētie ꝛc. veꝝ ē respectu obiectoꝝ ꝓmoꝝ. fz respectu alioꝝ bñ poterit ꝛtigere ꝙ vnius potētie ꝛc. ꝛ sic est in ꝓposito. ¶ Al'r dicunt alig ꝙ visio albedinis ꝛ visio nigredinis sūt eiusdē spēi spālissime. sīc ꝛ visus ꝛ vniuersaliter oēs sensatōes eiusdē sensus sunt eiusdē spēi specialissime. ¶ Sz hoc nō videť itez mihi tutū. ꝛ hoc ingreť magis i sequētibus capitulis de sensibus. ¶ Sigs aūt diceret ꝙ visus ꝓceptiuus albedinis ē alius fz speciē spālissimā a visu cognitiuo nigredinis ꝛ sic de alys. forte nō esset remotū a nā rei. nec est demōstratū contrariū. sed solū hoc dicit' coīter ꝙ nō sunt nisi ꝙnqꝫ sensus particulares. s. visus auditus ꝛc. ꝛ oporteret ponere satis plures. si sensus distīguerētur specifice fm̄ specificā distictionē actuū. ꝛ obiectoꝝ ꝛ tenētes illā viam dicerent ꝙ nō est ꝓ se notū sensus particulares esse solū quinꝫ fm̄ speciem specialissimā. sed aut idiget de-

mōstratione aut falsum est in se. ꝛ ꝙ Ari. non distinxit hic speciales sensus hoc fuit ꝓpter sil'itudinē ꝛ ꝯuenientiā ꝓpinquā quā habent ad inuicē. ꝯsil'r enim imutatur visus cognoscitiuus albi ab albo sicut visus cognoscitiuus nigri a nigro. ꝛ sil'r de ceteris suo mō. Uñ ad oēs istos sufficit vna generalis doctrina. Et quādo dixit ꝙ nō est alius sensus ꝓter ꝙnqꝫ. dico aūt hos ꝛc. dicendo sine dubio veꝝ est. sed nō dicit ꝙ vnusqsqꝫ coꝝ sit oīno vnus fm̄ speciē specialissimā. sed itendit ꝙ quilibet eoꝝ est vnus quadā generali vnitatē habente ꝓpingtatē ad vnitatem specificā quēadmodū ꝛ obiecta ipsoꝝ. ꝛ hoc specialiter veꝝ est de sensibus alys a tactu sed de tactu bene est dubiū qualiter est vnus ꝛ ingreť post. ¶ Ad aliā patet ꝓ dicta. ꝯcludit enim ꝙ actus nō sunt principia essendi simpliciter ꝛ vniuersaliter respectu distinctionis potentiaꝝ anime. sed nō remouet ꝙn sint principia essendi cū actualiter informāt ꝛ pficiūt potētias. ꝛ hoc modo ꝯcessum est ꝓius. ¶ Ad aliā soluū est. potētie qdē bene distīguūtur ꝓ obiecta primaria seu principalia. fz non ꝓ obiecta secūdaria contēta sub primis ꝛ cōmunibus obiectis. ꝛ sic capiť i argumento. nā albū ꝛ nigrū. sunt obiecta secūdaria respectu visus contenta sub visibili quod est obiectū primū. ¶ Sed dices dubitādo. eodē modo dicā ꝙ visibile ꝛ audibile nō sunt prima obiecta visus ꝛ auditus. fz ꝯueniūt i vno cōmuni obiecto primario. scilicet in sensibili. qꝛ vtrūꝙ est sensibile. ꝛ sic vtrus ꝛ auditus nō erūt sensus diuersi cū habeāt vnū obiectū. s. sensibile. diceret ꝙ non est sil'e de albo ꝛ nigro respectu visus. ꝛ de visibili ꝛ audibili respectu sensus. qꝛ albū ꝛ nigruz sunt spēs spālissime. ꝛ ideo fm̄ ea non est natus diuersificari sensus fm̄ speciē. fz visibile ꝛ audibile sunt diuersa genera quoꝝ vnūquodꝙ hz plures spēs sub se. ꝛ ideo sūt magis nata diuersificare sensum fm̄ spēz ꝙm albū ꝛ nigrū. quare ꝛc. Sic dicitur communiter. sed de hoc non dico ꝓ modū determinationis. sed gratia exercitationis. inferius autem plus inquiretur de isto. ¶ Questio. IX.

Otentiaruz aūt anime ꝛc.

Querit' hic. Utrū potentie aīe sint idē essenti-
p aliter cū ipsa aīa. Et arguit' ꝓmo ꝙ sic qꝛ sicut se hz potentia materie ad māz. sic potentia aīe ad aīaz ꝓ ꝯuenientē similitudinē. fz potentia materie est idē essētialiter cū materia vt vr̄ velle Cōmen. i tractatu de substātia orbis. vbi dicit ꝙ mā ꝓma substantiať ꝓ posse. q̄re ꝛc. ¶ Itē si potentia aīe esset accñs eius tunc esset sil' potentie infinite in vna aīa. quod est ipossibile. ꝓbo cōsequentiā. qꝛ sub̄m est in potentia ad quodlibet suuz accñs vt manifestū est. aliter enī nō posset ipz habere. si igit' potentia aīe est accñs aīe tunc aīa erit in potētia ad ipsā potentiā. sed tunc q̄rit' de illa potentia quā hz aīa ad suā potentiā an illa sit idē essential'r cuz aīa aut aliud. si idē eadē rōe stādū fuit in ꝓma potētia. si aliud tūc aīa hz potentiā ad illā potentiā. ꝛ q̄rit' de illa potētia ꝛ sic iterabiť qō in infinitū. aut oz cōcedere ꝙ ipsa potentia aīe est idē essential'r cuz ipsa aīa. ¶ Itez illud per quod aīatū agit suā opationez ꝓpriā est forma aīati vt videť manifestū. forme enī est agere vt pz z°. de generatione. sed aīatuz agit suā operationez per suam potentiā anime. vt ꝓ potentiā augmentatiuā augmentat ꝛ per generatiuam generat ꝛ sic de ceteris. ergo potentia anime est forma ipsius animati. sed forma animati est anima vt manifestum est. quare ꝛc. ¶ Oppositum arguitur. illud quod predicatur denominatiue de

aīa nō est idē essētialr cū ipsa. hec est manifesta de se. qz nihil denominat seipsū. vnde male diceret albedo est alba vt dicit in .4. thopicoꝝ. sz potētia p̄dicaī denoīatiue de ipsa aīa. dicēdo aīa est potens. ḡre ꝛc. ¶ Ad questionē itelligēdū est breuiter q̄ hoc nomē potentia aliquando sumit p subo potēte. aliquando sumit p principio immediato operationis actiuo vel passiuo. aliqñ p respectu ꝛ ordine ad actū. nec est remotū q̄ vna ꝛ eadem vox ipoꝛtet equoce oīa ista. qz vox q̄tum est de se est idifferens ad q̄libet rem significādā. vñ q̄uis non omne nomen abstractū significet p̄prie subiectū. vt albedo nō significat p̄prie subiectū albedinis vt dr. tñ nihil ꝓhibet vocē aliq̄z q̄ ipōsita est ad significandū aliq̄z reꝝ i abstracto esse etiā ipōsitā ad significādū subiectū eius ꝼm aliā rōez. ¶ Et tūc dico tria ad qōez. p̄mo q̄ si accipit potentia p subiecto potente siue qō pōt sic aīa est essentialr potentia. i. subiectū qō pōt. qō sic pz. illud .n. qō est p̄ncipale receptiuū actus est subiectū qō pōt. hoc est manifestū. sz aīa est p̄ncipale receptiuuz actus vel p̄ductiuū vt manifestū est. Lōpositū. n. nō recipit p̄ncipalr opatōes aīe nisi rōe aīe. aut etiam nō p̄ducit nec efficit nisi rōe aīe. quare ꝛc. ¶ Ꝛo dico q̄ potētia aīe q̄ est imediatū p̄ncipiū opatōis actiuū vel passiuū non est idē essentialr cū ipsa aīa. ꝛ hoc multiplr pz. p̄mo qz q̄cūq; sūt i diuersis p̄dicamētis nō sūt eadē eēntialr vt pz p̄mo posterioꝝ. ꝛ i. ii. metaphy. sz aīa ꝛ sua potentia nālis q̄ est imediatū p̄ncipiū nālis opationis sūt bꝰ. qz ipsa aīa est i genere substātie vt ostensū fuit p̄us. potentia aūt scōo mō dicta ē i genere qualitatis. qz i scōa spē q̄litatis q̄ est nālis potentia vel ipotentia. ḡre ꝛc. ¶ Jtē illa nō sunt idē essentialr quoꝝ vnū multiplicat altero manente vno. hec videt manifesta. sz potentia aīe multiplicat aīa existe vna ꝛ non multiplicata. cū .n. cū vno idiuiduo nō sit nisi vna aīa q̄ est eius forma vltima. tñ potentie q̄ sunt imediata p̄ncipia opationis actiua vel passiua nālr ī exītia sunt multe. vt visus auditus itellectiua gnātiua ꝛ hꝰ. ḡre ꝛc. ¶ Jtē si potentie aīe essent eedē eēntialr cū ipsa aīa tūc essent eedē iter se. qz q̄ vni ꝛ eidē numero sūt eēntialr eadē iter se sūt eadē. sz ꝓñs est ipossibile. Ridiculū. n. eet dicere q̄ potentia visiua esset idē essentialr cū nutritiua ꝛ sic de multis. ḡre ꝛc. ¶ Jtē si sic tūc vna potētia aīe nō esset nobilioꝝ ꝛ digni oꝝ q̄z alia qō est absurdū. potētie eni cognoscitiue sunt nobiliores alys q̄ nō cognoscūt nec sūt p̄piqua p̄ncipia cognoscēdi vt manifestū est cuilibet intelligēti. ꝛ patet ꝓña. qz postq̄z oēs potētie essēt idē eēntialr cū aīa ꝛ ipa aīa nō est nobilioꝝ seipsa in vno aīato cū nō sit nisi vna ꝼz cōez doctrinā. ḡre ꝛc. ¶ Jtem nā nō ꝓcedit a multū dissimili ꝛ diuerso ad multū diuersū nisi per mediū qō quodāmodo ꝓuenit cū vtroq̄z extremoꝝ. qz hic est ordo nature vt manifestū est. mō ipsa aīa ꝛ eius operatio seu actus sunt multū diuersa entia. nā aīa est substātia ꝛ est iseparabilis ab ipso aīato manente. opatio vero ē accīs eius ꝛ est separabilis ab ipso aīato remanente. ꝛ ideo est rōabile ista vniri p mediū qō aliquo mō sit cōueniens vtriq̄z. ꝛ hoc est ipsa potentia nālis aīe. ipsa. n. est ꝓueniēs cū aīa i hoc q̄ pmanet i aīato q̄diu viuit ꝛ ꝓuenit cū opatōe i hoc qō est accīs qōdā. ꝛ ideo ex ordine nature rōabile est ꝓcedere potentiā nālē dr̄ntem a suba aīe mediāte qua opaī. ¶ Sz dubitaret iuuenis. qz si qō minus videt iesse iest ꝛ magis. mō minus videt iesse q̄ forma accītalis esset imediatū p̄ncipiū actiuū opatiōis q̄z forma subalis cū forma subalis sit pfectioꝝ ꝛ nobilioꝝ. ꝛ tñ forma accītalis bīt est imediatuz p̄ncipiū actiuū opatōis vt caloꝝ calefactōis ꝛ frigus frigefactiōis. qz multo magis forma subalis erit imediatū p̄ncipiū actiuū opatōis. ꝛ sic cum aīa sit forma subalis erit imediatū p̄ncipiū actiuū opatōis. ꝛ sic cū aīa sit forma subalis nō oz ꝓpter opationē esse aliqd aliud ab ea qō sit imediatū ꝛc. ¶ Dicēdū p iterptationem minoris q̄tuz ad hoc q̄ dicit. qō minus videt ꝛc. imo magis est rationabile formā accidentalem esse imediatum p̄ncipium operationis q̄z forma substantialis materialis qz esse imediatū p̄ncipiū i istis inferioribus ptinet ad cāz instrumētalē vel organicā. vñ in artibus istrm est ꝓpinquius p̄ncipiū opationis q̄z ars. sz esse p̄ncipiū remotū opationis magis ptinet ad p̄ncipalē cām. cū igit forma subalis sit p̄ncipalioꝝ cā motus ꝛ operationis q̄z forma accītalis sicut satis pz ex diffinitione nature ꝛ⁹ phycoꝝ. nā eni est p̄ncipiū ꝛ cā mouēdi ꝛ gescēdi p̄mū per se ꝛ nō ꝼz accīs. ecce dicit p̄mū. i. p̄ncipale ꝛ non oz cē imediatū p̄ncipiū opationis. forma vero accītalis qz nō est p̄incipale p̄incipiū opationis sed tñ organicū: ideo bene potest esse imediatū p̄ncipiū operationis nō mediāte alia virtute. Nec valet qō dicūt aliq̄ q̄ forma accidentalis nō est imediatū p̄ncipiū opationis sz mediāte alia virtute. vt caloꝝ nō sit imediatū p̄ncipiū calefactionis. sed mediante alia virtute. qz illa virtus aut est suba ꝛ sic suba esset imediatū p̄ncipiū opatiōis qō ipsi negant. aut esset accīs ꝛ sic habet q̄ accīs esset imediatius p̄ncipiū opatōis qō ipsi negāt. Dicendum ergo melius q̄ forma subalis i istis mālibus nō est imediatū p̄ncipiū actōis vel passionis. ꝛ hoc intelligere videt Ari. i de sensu ꝛ sensato. vbi dicit q̄ ignis nō agit in q̄tū ignis neq̄z etiā patit. neq̄z aqua ꝼz q̄ aqua. sz inq̄tū bñt ꝛrietatem. i. p aliqs virtutes ꝛrietatē bñtes aliquo mō. ꝛ silis rō est i alys substātys. forma vero accītalis est imediatū p̄ncipiū trāsmutatōis ꝓpter cām p̄dictā. ¶ Utz aūt suba imālis vt itelligētia sit imediatū p̄ncipiū motus celestis aut mediāte virtute nāli realr diuersa a sua suba alia q̄stio est. Lōm. tñ videt itendere i. iz. metaphꝰ. q̄ i multis substātys nulla sunt accītia ꝛ sic non agūt motus p aliqs virtutes realr diuersas a suis substātys. sz nō est sile de formis mālibus q̄ nō solū agunt opatōes. sz etiā recipiunt aliquo mō. qō nō bīt pōt esse ꝼz eadē potentiā. ꝛ agunt diuersas opatōes in spē quod nō bene fit p virtutē ꝛ substātiā penitus vnā itelligentia. n. sic agit motū celi q̄ nō recipit iꝑz cū sit omnino imobilis vt pz 8° phꝰsicoꝝ. ꝛ agit imediate vnum motum vniformem ꝛ eiusdez nature. quare ꝛc. ¶ Ad p̄mā rōez negāda ē mioꝝ. ꝛ ad auctoritatē Lom. dicendū q̄ nō itelligit māz subari per posse. i. in genere vel in spē subē reponi per posse. vnde etiā ipse stati subdit q̄ posse quo substantiaī hoc subiectū non est de nā ipsius subiecti. i. quātū ad suā subam cognoscit p potētiā. ꝛ hoc rōnabile est. nā per potentiā recipit ipsaz formā ꝛ transmutationez a qua notificata fuit suba materie vt pz p ipz ibidē ꝛ in p̄mo phꝰcoꝝ. ꝛ sil̄r potētie aie ad actuz suuz nō erunt idē essentialr cuz suba aīe cum sint i diuersis generibus. ꝛ ex hoc sic pz tertia cōclusio questionis. s. q̄ p ipaz potētiā aliq̄lr notificaī suba aīe cuz p ipsā potentiā referaī ad actionē ꝛ agere facit scire formā sicut pati māz. quare ꝛc. ¶ Ad aliā nego ꝓñz ꝛ cū dr̄ q̄ aīa hēbit potentiā ad suā potentiā dico q̄ duplex est potentia. s. ꝓiuncta actui q̄ est q̄dā nō ipossibilitas ꝛ nō repugnātia bñdi actū. vt si sor. ambulat. dico q̄ pōt ambulare. qz non est ei ipossibile ambulare. alia vero est potētia remota ab actu q̄ est aptitudo habēdi

actū cū carentia illius actus. cū ergo dr̄ q; aīa habebit potentiā ad suā potentiā dico q; nō habebit potentiā remotā ab actu cū subiectū nunq; sit sine ꝓ̄po ⁊ per se accīte sz bñ hz potentiā ꝯiunctā actui qz nō repugnat ei habere suā potentiā. Et cū dicīt illa potentia quam hz aīa ad suā potentiā vtz sit idē cū aīa ⁊c. dicunt alīq; q; est idē cū ipsa aīa. sz nō eadē rōe stādū est in ꝓ̄ma potentia. qz illa est potentia remota ab actu vel dr̄ns ab actu. vt visus auditus ⁊ hm̄. sz potētia quā hz aīa ad suā potentiā nō est potētia remota ab actu sz ꝯiūcta actui. ⁊ ideo nō est sil̄e. Ul̄ forte dicendū q; potentia quā hz aīa ad suā nāl̄ē potentiā ꝯiūctā actui nō est aliud essentialiter q; ipsa potentia nālis. sicut cū soz. currit potentia quā hz ad cursū nō est aliud q; cursus. cū. n. currit potentia quā hz ad cursū non est idem essentialiter cū substātia sortis. qz tūc destructa illa potentia ꝯiuncta actui destrueret soz. qō est falsū. nec est aliq; accīs reale positiuū ⁊ distīctū a cursu qz tūc soz. sil̄r esset in potentia ad illud accīs ⁊ fieret q̄stio de illis in ifinitū. Unde mihi videt̄ q; potentia ꝯiūcta actui nō est accidens reale diuersū ab illo actu ⁊ sic ē in ꝓposito. ꝓpter qō nō itur in ifinitū in potētys aīe. Uel dicat̄ ꝓ̄mo mō q; aīa hz potentiā ad suā potentiā nāl̄ē. i. nō repugnantiā hñdi formā ⁊ isto mō nō est ꝓ̄pie distīcta potentia ab actu. q̄re ⁊c. ¶ Ad aliā dicendū q; illud quo aīatum ꝓ̄cipal̄r agit est eius forma. sz si agit ꝑ illud organice ⁊ sc̄dario nō oz. sic aūt ē in ꝓposito. q̄re ⁊c. ¶ Questio. X.

c Onsequenter querīt. Utz potentie fluāt ab essentia aīe.

Et arguīt q; nō qz oē qō fluit ab aliquo qñq; est separatū ab illo. vt vinū cū fluit a doleo ⁊ aqua ab amphora vel fluuio. sil̄r aūt ⁊ i alys. sed potentia nālis aīe nunq; ē separata ab aīa. q̄re ⁊c. ¶ Itē ab vno idiuisibili nō fluūt diuersa vt videt̄ manifestū. nūc aīa vnius animati ē vna ⁊ idiuisibilis vt ꝯcedīt. potentie aūt plures vt dictū est. quare ⁊c. ¶ Itē oē qō fluit ab aliquo fit in tpe ⁊ pars post partē. vt cū ignis calefacit aquā caliditas q̄ fluit ab igne fit i tpe ⁊ pars post partē vt ꝯcedīt. sz potentia aīe nō fit ab aīa i tpe nec pars post partē. imo i eodē īstāti i quo generat̄ aīa fit eius potētia a generāte. Unī Ari. dicit in isto sc̄do q; sensui ꝓ̄ma mutatio fit a generāte. talia aūt q̄ fiūt a generāte cū fiūt. fiūt in īstāti. quare ⁊c. ¶ Oppositū dr̄ cōiter q; potētie aīe fluunt ab aīa ⁊ hoc mō loquendi ꝑcipue vtīt Albertus. ¶ Ad qōez est itelligēdū q; fluxus multipl̄r sumīt. Uno mō multū cōiter ⁊ quasi īpropr̄ie ꝓ quacūq; dependētia alicuius ab aliquo tanq; a sua p se causa. Alio mō ꝓ̄pr̄ie. ⁊ est trāsmutatio successiua ⁊ ōtinua cū qua ē generatio ⁊ est generatio vnius partis forme post aliā. ⁊ hic fluxus est motus ꝟz veriorē opinionē vt dicit Cōm. sup 3°. ꝓ̄hycor̄. 3° mō sumīt fluxus magis stricte ꝓ motu locali humidi. vt cū dicīt q; mare fluit ⁊ refluit ⁊ sic in alys multis. ¶ Itē fluxus ꝓ̄mo mō dictus. s. ꝓ dependētia a causa multiplex est sicut etiam multipl̄r dicīt causa. s. mā forma agens ⁊ finis. ⁊ sic aliq̄d pōt itelligi fluere. i. dependere seu cāri ab alio vno mō sicut a cā māli. alio mō sicut a causa formali ⁊c. Et ꝟm hoc oportet multa dicere ad q̄stionē licet alīq; breuiter se expediant. ꝓ̄mo dico q; potētie aīe nō fluūt ab aīa fluxu 3° mō dcō. q̄ est facile videre qz omne qō mouet̄ motu locali ꝓ̄pr̄ie ⁊ per se est cor̄pus 6°. ꝟ ꝓ̄hycor̄. ⁊ si fluit fluxu q est motus localis humidi ꝓ̄pr̄ie ⁊ ꝑ se oz q; sit cor̄pus humidū. sz potentia aīe nō est cor̄pus qz sic duo cor̄pa simul essent in vno loco cū cor̄pus aīatū ⁊ potētia sub̄alis nālis aīe sint simul. q̄re ⁊c. ¶ 2° dico q; potētia aīe nō fluit ab aīe fluxu 2° mō. quia illud qō fluit ab aliquo tali fluxu qui est gñatio cōtinua vnius forme partis post aliā nō fit i instanti totū nec statiz est cū est illud a quo fluit. vt pz i tuenti fluxū calozis ab igne calefactibili. sz potētia nālis aīe est tota sil̄r in īstāti i quo ꝓ̄mo ē aīa vt visiua ⁊ tus stati est tota simul cū aīa visiua. ꝟm illud Ari. allegatū ꝓ̄us. sensitiue aūt ⁊c. ⁊ sic segtur q; potentia nō sic fluit ab aīa. q̄re ⁊c. Restat ergo inquirendū an potentia aīe fluat ab aīa. i. depēdeat ab aīa vt a causa. ⁊ circa hoc dicā quatuor. Primū est q; potentia nālis aīe dependet ab anima tāq; a causa māli in qua siue tanq; a subiecto qō ꝓ eodē accipio. ⁊ hoc satis fuit ꝓbatum i qōe tertia de subiecto huius scie. ⁊ dimitto resumere ꝓpter breuitatē. 2° dico q; nō depēdet ab aīa vt a causa formali ꝓ̄pr̄ie. qz forme nō est forma. nec causa formalis. ꝑcipue forma accītalis nō hz sub̄az sibi subiectā ꝓ causa formali. sz potentia aīe est forma accītalis in aīa existens quare ⁊c. ¶ 3° dico ad pñs q; potētia nālis aīe non fluit. i. nō depēdet nec causat̄ ab aīa in qua est tanq; ab agēte p se. ⁊ sic ꝓbo. si substātia aīe ageret p se ⁊ imediate suā potentiā nāl̄ē. verbi gratia nutritiuā. tūc vnū ⁊ idē ⁊ ꝟm idē sil̄r esset ꝓncipiū actiuū p se ⁊ ꝓncipium subiectiuū seu receptiuū eiusdē. sz hoc est manifestū impossibile. vt ad pñs suppono. ꝓbo ꝓ̄az. qz ꝯstat q; ipsa aīa ē ꝓncipiū sue potētie nālis ⁊ imediatū p ꝙuationē medij ꝓncipalis. si igit̄ ipsa esset ꝓncipiū actiuū eiusdē potentie cū ipsa suba aīe sit vna idiuisibilis i essentia ꝟm oēs segtur icōueniēs ꝓdictum. Sz dices q; aīa hz diuersas virtutes suas erit ꝓncipium actiuum ⁊ ꝓ̄incipium receptiuum sue potentie naturalis. hoc non valet. quia queram de illis virtutibus naturalibus. vtrum efficiātur ab anima vel non. si non pari ratione nec ꝓ̄ima. si sic redit incōueniens ꝓdictū vel erit ꝓcessus in ifinitū i virtutibus nālibus aīe vt efficiat vnā mediante alia ⁊ illā aliā mediante alia ⁊ sic in infinitū. quod est absurdū. Dec aūt rō mihi ad pñs facit fidē de hac questione que si solueret̄ sufficienter nō renuerem adherere sentētie sanioꝛi. Sz est vnū dubiū cōtra hoc. dic̄. n. Cōmē. 4° celi ⁊ mūdi. ⁊ 8° ꝓ̄hycor̄. ꝓmē° iz° q; generās quod dat formā dat accīa per se ꝓ̄ia formā mediāte forma. vt gnāns formā ignis caliditatē ⁊ leuitatē ⁊ sic de alys. cū igit̄ potentia nālis aīe sit accīs p se ꝓ̄s ipaz vt manifestū est. vr̄ q; generans quod dat aīaz dat ipaz naturalē potētiā mediante aīa. quod nō esset nisi aīa eēt ꝓncipiū effectiuū sue potentie nālis. ¶ Itē cōiter dicīt q; subz se habet ad accidens ꝓ̄priū i duplici genere cause. s. materialis. ⁊ efficiētis. q̄re ⁊c. ¶ Ad ista duo dico ad pñs. ¶ Ad ꝓ̄mū cū dicit Cōmen. generans ⁊c. dico qz illud pōt itelligi dupl̄r. Uno mō sic q; forma sit īmediatius ⁊ ꝓpinqus efficiēs accītis q̄z generās. ⁊ hoc nego ad pñs. Alio mō pōt itelligi mediāte forma. qz ꝓ̄ius naturaliter generat ⁊ dat formam q̄z accidentia ꝓ̄ia. ⁊ hoc bene verum est. sed non sequitur q; si forma substātialis ꝓ̄ius naturaliter generat q̄z accidentia ꝓsequentia. ergo ipsa forma est per se generans vel efficiens ea. ¶ Et vlterius est dicēdū q; ipse intelligit de accītibus que sunt realiter in cōseruato mediante aliq̄ potentia receptiua. sicut sunt motus ad vbi. sz potētia aīe nō est apta recipi in aīa mediante alia potētia qz ꝓcederet̄ i infinitū in hm̄ potentys. ¶ Ad aliud nego illud dictuz ꝑcipue in substantys simplicibus que non habent partes diuersas per quarum vnam agant ⁊ per aliam recipiant. Dico vlterius q; potentia anime fluit. i. depēdet

ab aīa vt a sua causa finali. qz in essentialiter ordinatis illud quod est principale ⁊ nobilius simpliciter debet esse finis eius quod est minus nobile ⁊ secūdariū vt videtur manifestū. sz aīa ⁊ sua potentia sunt essentialiter ordinata vt notū est. ⁊ ipsa anima est quid simpliciter dignius q̄z sua nālis potētia. cū ipsa aīa fit substantia ⁊ potentia eius sit accns. quare ⁊c. Et ꝺfirmaī qz aut aīa est causa finalis sue potētie aut ecōuerso. rōabile enim videī ꝙ oīa duo q̄ sūt i vno ⁊ eodē sic se hēant ad īuicē. modo potentia nō est finis ꝓpter ipsius aīe cum aīa sit simplr nobilioz q̄z sua potentia ⁊ nobilius nō est ꝓpter vilius ꝓmaria intentione. vt dicit Cōmen. iz. metaph̄. quare ⁊c. Sz est aduertendū ꝙ duplex est finis. s. finis quo ⁊ finis gratia cuius vt dicit Ari. i hoc z°. ⁊ p finem quo possumus itelligere illud i quo existit ordinatū in finem sicut aīatū dicīt finis corporis ⁊ aīe. aīa enim ⁊ corpus sunt ꝓpter aīatū vt dicit Cōmen. vex est. tanq̄z ꝓpter finē i quo. Et sic diceret i ꝓposito ꝙ aīa est finis quo ipsius potētie. i. finis i quo existit potētia nālis tāq̄z i ente nobilioz ⁊ dignioz ipsa. ¶ Sed q̄rīt tunc quō actus erit finis ipsius potētie aīe. forte dicēdū est ꝙ finis gratia cuius. s. ad quē ordinaī ipsa potētia tanq̄z ad suā pfectionē imediatā ⁊ hoc sufficit. ¶ Jtē istrumentū debet esse ꝓpter ꝓncipale operās tanq̄z ꝓpter finē aliquo modo. modo ipa potētia aīe est sicut organū aīe in operando vel forma ipsius organi ꝓpria. oculus enim nunq̄z esset organū aīe ad vidēdū nisi haberet virtutez visiuam ex visu ⁊ pupilla. ⁊ ꝓpter hoc Aristoteles dicit in isto z°. ꝙ sicut aīal est ex corpore ⁊ aīa sic oculus ex visu ⁊ pupilla. quare ⁊c. Sic ergo declarate sunt gnq̄z ꝯclusiones si bñ ispiciaī. ⁊ tu recapitules eas si placet. ¶ Ad rōnes pz ex dictis. ¶ Ad ꝓmā ⁊ ad tertiā. ꝓcedūt enim via sua vt pz ītuēti ꝓmissa. ¶ Ad scōaz cū dicīt ab vno idiuisibili ⁊c. vex est tanq̄z ab agente ꝓpinquo ⁊ in subiecto eodē mō dispōsito. sz ab vno idiuisibili possūt dependere bene multa vt a suo subiecto. sicut i silī punctus vnus ⁊ idiuisibilis oīno est subiectū idiuisibilitatis quoquo modo. ⁊ est subiectū relatiōis. qz referī ad altex vt terminus ad terminatū. ⁊ est subiectū relationis qua referī ad altex sicut causa ad causatuz ⁊ sic de silibus. ¶ Unitas. n. exñs idiuisibilis est ꝓncipium numeri ⁊ est mensura ⁊ est terminus diuisionis numeri. quare ⁊c. ¶ Uel dicaī sicut coiter dicīt ꝙ vnū ⁊ idem idiuisibile nō ē ꝓncipiū diuersoz eque ꝓmo ⁊ omnino imediate. sz fz ordinē quēdā pōt esse. ⁊ sic est i ꝓposito. nā potētie aīe nō cognoscitiue vt nutritiua augmētatiua generatiua sūt impfectiores cognoscitiuis ⁊ sūt ꝓores eis via generatiōis vel ordine ꝓportiōabili ordini gnātōis i quo impfectioza sūt ꝓoza ⁊ sūt posterioza ordine dignitatis. ¶ Jtē iter potentias nō cognoscitiuas potētia generatiua dicīt esse nobilioz. ⁊ deīde augmentatiua ⁊ deīde minime pfecta est nutritiua. ⁊ sic pz ordo ex. ¶ Et iter potētias cognoscitiuas q̄dā sunt exteriores ⁊ particulares vt gnq̄z sensus particulares. ⁊ q̄dā interiores vt sensus cois. imaginatiua. cogitatiua. ⁊ memoratiua. ⁊ iter has nobiliores sūt interiores ⁊ ꝑcipue cogitatiua i hoībus q̄ est ratio particularis vt dicit Cōmē. i isto z°. ⁊ sensus exteriores sunt ꝓores via generationis. qz minus nobiles sūt ⁊ minus pfecti. ¶ Inter eos aūt ꝓor fz dignitatē est visus vt dicit Cōmen. i isto z°. deīde auditus. postea odoratus. postea gustus. ⁊ vltimo tactus. via aūt generatōis. i. impfectōis est ecōuerso. hec aūt oīno certificari nō possunt sufficienter sine cognitōibus istax virtutū ⁊ actuū ⁊ obiectoz q̄ nō bñt ꝺice ordinari. sz ex diuersis locis huius scīe colligi pñt. hec tñ ad pñs sufficiāt ꝓ solutōe rōis. ¶ Questio. XI.

Quare primo de alimēto ⁊ generatione dicēdū est ⁊c.

q ¶ Querīt hic Utrū generare sibi simile sit opus naturalissimū viuētibus. Et arguiī ꝓmo ꝙ nō. qz illud est naturalius viuētibus qō pōt ineesse oībus viuētibus q̄z qō nō pōt oībus viuētibus cōuenire. hec videī manifesta cū natura viuētis sit cōis oībus viuentibus. sz nutritio ⁊ augmētatio pōt ineesse oībus viuētibus vt dicit Ari. gñare aūt sibi simile nō iest neq̄z ꝺpetit oībus viuētibus vt pz i lra. ¶ Jtē illud nō est opus naturalissimū viuētibus ꝓpter quod viuentia debilitanī vel ꝓ cuius frequentationē debilitanī plusq̄z per frequētationē alterius. sz p generationē frequentē viuentia ꝑcipue aīalia debilitanī. vñ aīalia magis coitiua sunt breuioris vite. vt tāgit in de causis longitudinis ⁊ breuitatis vite. ꝓ nutritionē aūt sic nō debilitanī nec ꝓ augmētationē sed magis vigorāī ⁊ fortificanī vt manifestū est. q̄re ⁊c. ¶ Jtē illud opus est magis naturale quod ordinaī ad pfectiorē finez vt manifestū est. sz nutritio ordinaī ad perfectiorē finez q̄z gñatio sibi similis. ꝓbatio qz nutritio ordinaī ad cōseruationē viuentis sub identitate ⁊ vnitate numerali ita ꝙ illud quod nutrīt ꝓprie manet ⁊ ꝺseruaī idē in numero. vt hz videri in ꝓmo de gñatione. sz generatio ordinaī ad cōseruationē viuentis sub idētitate specifica ⁊ nō numerali vt pz in lra. sic aūt vnitas ⁊ identitas nūeralis est pfectior vnitate specifica eo ꝙ vnitas numeralis est actu extra aīaz. vnitas aūt specifica nō est actu extra aīaz vt qdā dicūt. sed ꝺseruatio viuentis in identitate numerali est pfectior q̄z ꝺseruatio in identitate specifica. q̄re ⁊c. ¶ Jtē illud est opus magis naturale quod est a natura ꝓprie viuentis q̄z quod est a nā cōi. hec videī manifesta. naturalius enīz debeī alicui aliqd qō cōpetit ei ꝓ naturā suam ꝓpriā q̄z ꝓ naturam ꝺmunē. modo viuētibus debētur alia opera ꝓ naturas ꝓprias vt aīali sentire ⁊ homini itelligere ⁊ sic de alijs. ¶ Jtē illud nō est opus naturalissimū viuentibus ꝓ qō vel i quo cōmunicāt animata siue viuētia cū nō viuētibus. hoc videī manifestū: sed per generare sibi simile ꝺueniunt viuentia cum nō viuētibus vt ignis generat sibi simile ⁊ sic de ceteris. ¶ Jtē illud opus est naturalius homini ꝓ qō magis assimilaī prīmo ꝓncipio qō est deus. nā ab ipso dependet celū ⁊ natura. vt patet ꝑ Ari. in. iz°. metaph̄. sed per intelligere homo assimilaī magis deo q̄z per generare sibi simile cū ipse deus seipsuz intelligat. vt patet. iz°. metaph̄. ⁊ nunq̄z generat sibi simile. cum nō possit esse nisi vnus vt patet. iz°. metaph̄. ¶ Oppositū patet auctoritate Ari. in lra. videī. n. velle ꝙ generare sibi silē est nālissimū opex que ꝺueniūt viuentibus vt animal generat animal. plāta aūt plantā. ¶ Ad euidētiā questionis est itelligēdū ꝙ viuēs pōt cōsiderari duplr. vno mō fz ꝙ viuēs. alio mō fz ꝙ tale viuens. vt aīal vel homo vel planta ⁊ sic de ceteris. similiter alie operationes debenī viuentibus fz ꝙ viuentia sunt ⁊ alie secundū ꝙ talia viuentia. vt nutrire debeī viuentibus fz ꝙ viuentia sunt ⁊ sentire debeī aīali secundū ꝙ tale viuens ⁊ intelligere debetur homini ⁊ sic de ceteris. ¶ Jntelligendum est ꝙ de numero viuentiū q̄dā sunt generabilia ⁊ corruptibilia. vt aīalia et plante que sunt hic. alia autem sunt perpetua et incorruptibilia vt corpora celestia. hec enī sunt aīata vt patet in z°. celi ⁊ mūdi. ⁊ per consequens viuentia. ⁊ de

istis nihil ad presens. ¶ Item intelligendū est sicut innuit Arist. in lra. q; de numero viuentiū quedā sūt impfecta. q̄dā pfecta in qualibet spē. Impfecta qdē quātū ad ꝓpositū spectat dicuntur illa que nō sunt in etate debita ita q; nō habēt mēbra corporis oio ꝓuenienter disposita nec q̄titatē sufficientē habentia ad opationes naturales vt infantes ⁊ pueri. Perfecta vero i suis speciebus hec vocantur q̄ sunt in etate perfecta ⁊ iā corpa eor sūt sufficiēter disposita ⁊ magna ad opādū vt viri ⁊ silia. ¶ Itē viuētiū q̄dā sūt orbata: q̄dā ñ orbata Orbata sūt illa quibus deficit aliqō ꝑncipiū organicus regsitū ad generationē vt virga vel testiculi vt sunt eunuchi ⁊ castrati. Nō orbata sunt illa ḡbus nullū taliū ꝑncipioꝝ deficit. sz bñt ea i sufficienti q̄titate ⁊ debita qualitate ſm nām. ¶ Itē de numero viuentiū q̄dā bñt generationē spōtaneā q̄dā nō. Illa dr̄ habere generationē spōtaneā que generātur ꝑputrefactionē. vt mures ⁊ apes ⁊ silia. ⁊ dicit istoꝝ generatio spōtanea p similitudinē quandā. homo enī dicit aliquid sponte generare vel agere cū ad aliqd agendū nō compellit vel apparet ipz nō cōpelli ab aliquo motiuo extrinseco. sz agit ex inclinatione ꝓprie virtutis nō coactus ab exteriori motiuo. ⁊ tale opus si sit bonū est laudabile. si malū vituperabile ⁊ inhonestū. Sic enī i generatione alia lis ex putrefactione nō apparet aliquod pticulare ⁊ extrinsecū agēs determinatū ꝓpue qō sit eiusdē spēi cū generato. vt cōtingit cū mures generant in dolio nullo mure preexīte. ⁊ vespe ex corporibus vaccarū mortuarū nulla vespa preexīte vt dic Cōmē. iz° metaph. q̄liter aūt fiat generatio taliū alioꝝ bona speculatio ē sed nō hic. Cetera vero nō dicunt habere generationē spontaneā i ḡbus manifestū est ꝑexistere generās particulare eiusdē speciei cū generato vt i hoibus ⁊ i alys que generant p cōmixtionē seminū. ¶ Ulterius est cōsiderādū q; aliqō opus dicit naturale nō qz ꝯpositū ex materia ⁊ forma. sz qz res opans hz naturalē inclinationē ad ipz per suā naturā. ⁊ quāto pfectior est inclinatio naturalis alicuius rei ad ipz opus tanto illud opus est naturalius. inclinatio aūt ad opus tanto pfectior ē. quāto ipz opus est magis nobile ⁊ pfectū. ⁊ ideo de primo ad vltimū tanto naturalius est opus quāto nobilius ⁊ perfectius est. ¶ His visis dico ad questionē ꝑmo q; generare sibi sile est opus naturalissimū viuētibus que nō sunt orbata nō impfecta neq; spōtaneā generationē habentia. naturalissimū dico respectu opez que possunt inesse oībus speciebus viuentiuz que sunt hec cuiusmodi sunt augmentatio ⁊ nutritio. ⁊ hoc sic ostēdet. qz illud opus est naturalissimū respectu aliquoꝝ operū qō ē pfectissimū respectu ipsoꝝ. hoc pz ex dictis sed generare est hō respectu nutritionis ⁊ augmētationis. qz semp illud est minus pfectū in talibus a quo nō cōuertit subsistenidi ꝛña. vt aial respectu hoīs ⁊ sic de alys. modo bñ sequit hoc viuens generat sibi sile igit nutrit vel auget vel est auctū. sz nō ꝓuertit hoc viuēs nutrit ⁊ augetur igitur generat sibi sile. qz multa viuētia nutriūtur ⁊ augmētātur que nō generāt indiuidua sibi silia seorsū ⁊ diuisiz. vt impfecta ⁊ orbata ⁊ spontaneā generationē habentia vt manifestū est. ⁊ bene dico q; ista nō generāt sibi silia exterius seorsū ⁊ diuisiz. qz in nutritione bñ est q̄dā generatio alicuius silis nutrito. cū enī caro nutrit se ex nutrimento ipsa generat in materia nutriti formā sibi similē. ⁊ sic i alys ptibus nutriti. sed nō generat eā in illa materia seorsū ⁊ diuisiz ab alia materia. imo cōiuncta ⁊ cōtinuata alteri. vt

Ari. docet in ꝑmo de generatione. capitulo de augmento. ¶ Itē finis est nobilior illis que sunt ad finē ꝓpue in illis que sunt vnius generis. mō generare sibi simile est finis alioꝝ opuz naturaliū viuētibus vt dicit Ari. i littera in tātū q; ꝑma aīa. s. vegetatiua diffinit per esse generatiuū silis vt dicit in littera. ¶ Itē illud opus est naturalius p qō viuens adipiscit finē nobiliorē. hec est euidens. nūc aūt per generationē adipiscit ipz viuens finē nobiliorē q̄ per alia opera. qō sic patet. nā p generationē acquirit pticipationē esse diuini ⁊ ppetui ⁊ immortalis ꝑz identitatē ⁊ vnitatē specificā. vt dicit Ari. i lra vbi dicit sic. Quatenus ipso semp ⁊ diuino ⁊ immortali esse participēt ſm q; pñt. oia aūt illud appetunt ⁊ illius causa agūt oia q̄cūq; agūt ſm nām. Et i fine versus dicit loquēs de viuēte. ⁊ pmanet nō idē. s. idem numero. sz vt idē numero qdē nō vnum spē aūt vnum. Et Cōmē. illic pulchre logtur. Sollicitudo enīz diuina cū nō potuit facere. s. ipm viuēs pmanere ſm idiuiduū ꝓpter illud qō nihil corruptibiliū ꝓtingit idē numero pmanere miserta est ei dando virtutem generatiuā qua possunt pmanere idem in specie ⁊ nō est dubiū in hoc. melius est enim ipsū habere istā virtutē q̄ nō habere. hic igit est finis quē viuens p generationez adipiscit. s. pmanentia eterna ſm identitatem specificā. Utz aūt ipsa vnitas specifica sit ens actu extra animam alia ab vnitate numerali bona ⁊ nobilis pscrutatio est. de hoc alias visū est i duobus tractatibus de vnitate specifica ordinatis cōtra negātes ipsam vnitatē specificā esse ens actu extra animā. sed finis q acgrit ex nutritōe est cōseruatio viuentis ſm identitatē ⁊ vnitatē numeralē p aliqō tp̄s determinatū solū. nō enim contingit aliqō viuens p nutritionem ꝓpetuari vnū numero vt videri habet sup ꝑmo de generatōe. finis aūt augmētationis est q̄titas pfecta conueniens ad nāles operationes vt inuit Cōmē. in 8° phyco. manifestū est aūt itelligenti cuilibet q; finis est nobilior ordinatis in finē ⁊ etiā melior. cuius etiā signū ponūt aliqui q; in actu generatōis ipsa animalia habent maximā delectationē inter oēs delectationes corporales. Est tamen intelligendum q; generare sibi simile nō est opus naturalissimū simpliciter vnicuiq; viuenti ſm q; in tali specie determinata vel in tali genere. cuiusmodi sunt homo ſm q; homo ⁊ animal ſm q; animal. qz homo ſm q; homo habet operationē nobiliorē ⁊ excellētiorē q̄ generare sibi simile. s. speculationē veritatis de primis intelligibilibus vt patet. io° ethico. ⁊ animal ſm q; animal habet operationem nobiliorē. s. sentire qō est multo nobilius q̄ generare sibi simile. vnde etiam ponitur finis ipsius sentientis ſm Ari. in de somno ⁊ vigilia. ⁊ similiter sapere sapientis seu intelligere. vnde dicit Ari. ibidem. q; sentire enim ⁊ sapere omnibus finis est quorum est alterum. optima enīz hec finis vero optimus. Debet igitur intelligi q; generare sibi simile est opus naturalissimum viuentibus vt viuentia sunt. non orbata neq; imperfecta neq; spontaneam generationem habentia. ⁊ habent istum excessum nobilitatis. precipue respectu aliorum operum que sunt cōmunia omnibus viuentibus. s. nutritionis ⁊ augmentationis ⁊ aliorum annexorum istis. ¶ Ad primam rationez cum dicitur. illud qō potest ⁊c. verū est ceteris paribus. sed si cetera non sint paria non oportet. ⁊ sic est in proposito. nam quanuis viuentibus omnibus insit nutritio ⁊ augmētatio. ⁊ generatio non sit i omnibus tamen aliud est q; recompēsat quia illa quibus inest vel contingit generare sunt

perfectiora ꝛ completiora multis quibus ieſt nutritio ꝛ augmẽtatio ſine generatõe vt manifeſtũ eſt ex dictis ideo ratio nõ valet. Dicã ergo ꝙ illa viuentia ꝗbus ieſt nutriri ꝛ augeri ſine generatõe ſunt iperfecta vel orbata vel ſpontaneã generationem hãtia. ꝛ hec ſũt minus nobilia alys vt notũ eſt. ¶ Jtẽ aliud eſt qõ recõpenſat qz ꝙ generationẽ adipiſcĩ nobilior finis q̃ ꝙ alia opera. quare ꝛc. ¶ Ad aliam cũ dr̃ ꝙ qõ debilitaꝛ ꝛc. verꝫ eſt ſi hoc ſemp ꝓtigeret ꝛ ꝑſe. ſz ſi ꝙ accñs ꝛ non ſemp nec vniuerſaliter non oportet. ꝛ cũ dicĩ ꝙ ꝙ generare ſibi ſimile aĩal debilitaꝛ. dico ꝙ hoc non cõpetit niſi actui generatõis vel actui ad hoc ordinato puta coitui ſemp nec vl̃iter nec ꝑſe. ſz ꝓccñs. ſ. ꝓpter exceſſũ ꝛ abũdantiã coeũdi. vnde Ari. dicit i libro de morte ſua. ꝙ q nimis vtĩ delectatõe venerea ſuum corpus iueterat ꝛ ſuã ſubam macilẽtat. Et in de ꝓblematibus particula de venere dicit. ꝙ coitus exceſſiuus ventrẽ ifrigidat ꝛ exiccat. ꝙ quẽ aũt modũ nõ curo ad pñs. ſz ſi ſit tẽperatus ꝛ moderatus vſus coitus ꝛ loco ꝛ tpe exerceaꝛ ꝑficit ad multa bona. ſz modũ nõ curo ponere ad pñs. magis. n. ſpectat ad medicos ꝛ ad particulares libros naturales ꝛ ꝑcipue ad librum de ſanitate ꝛ egritudine.

¶ Ad aliã cũ dicĩ qõ ordinaꝛ ꝛc. ꝓcedo. ꝛ cũ dicĩ nutritio ordinaꝛ ad nobiliorẽ finẽ. dico ꝙ nõ eſt verꝫ. ꝛ ad ꝓbationẽ dicendũ breuiter ꝙ licet ꝓſeruatio viuentis ſm vnitatẽ numeralẽ ſit nobilior ꝛ ꝑfectior q̃ ꝓſeruatio ipſius ſm vnitatẽ ſpecificã abſolute. tñ cõſeruatio ipſius viuentis ſub identitate ſpecifica ꝙ tps ſempiternũ eſt nobilior q̃ ꝓſeruatio eius ſm identitatẽ numeralẽ ꝙ modicũ tps ſolũ. nũc aũt ꝓ nutritionẽ ꝓſeruaĩ in idẽtitate numerali ꝙ aliqõ paruũ tps ꝯz ꝙ ꝓmittit ꝛ recipit nã ipſius. ſz ꝙ generationẽ ſilis ꝓſeruaĩ in identitate ſpecifica ꝙ tps eternũ ꝯz Ari. in lr̃a. quare ratio nõ valet. ¶ Poſſet etiã dici ꝙ vnitas ſpecifica nature realis cuius idiuidua ſũt extra aĩam actu eſt actu extra aĩam ꝛ eſt ꝑfectior ꝛ nobilior vnitas aliquo modo q̃ vnitas numeralis ꝛ accñtalis. ſz de hoc nõ plus ad pñs. ¶ Ad aliud patet ex dictis. bene enim ꝓcludit ꝙ aliqõ aliud opus eſt magis naturale viuenti ſm ꝙ tale viuens in ſpẽ determinata vel i genere. ſz nõ ſm ꝙ viuens nõ orbatũ ꝛc. vt ꝑius dictũ eſt. ¶ Ad aliud cũ dicĩ i quo communicaꝛ ꝛc. verꝫ eſt ſi hoc eſt vno modo ꝛ vniuoce. ſed ſi diuerſimode nõ oportet. modo generare ſibi ſimile nõ cõmunicaꝛ ianimatis ſimili modo ꝛ vniuoce ſicut aĩatis imo multũ diuerſimode. de hoc tñ melius videbĩ i queſtione ſequẽti. ¶ Ad aliã dico ꝙ bñ cõcludit aliqõ opus eſſe nãlius boi ſm ꝙ homo q̃ generare ſibi ſil̃e. ꝛ hoc bñ ꝓcederẽ. ſz ſm ꝙ viuẽs nõ orbatũ nec impfectũ nõ bñs generationẽ ſpõtaneam ſub iſta rõne nõ debeĩ aliqõ opus nobilius ꝛ naturalius q̃ ſibi ſil̃e generare. ꝛ hoc ĩtellexit Ari. ¶ Utꝫ aũt hõ ꝙ eãdẽ formã ſubſtantialẽ ſit homo ꝛ viuens realiter ĩquiretur in queſtione de gradibus formaꝝ ꝛ nõ hic. q̃re ꝛc. ¶ Queſtio. XII.

C Onſequenter queritur. Utrũ generare ſibi ſil̃e ꝛ nutriri ꝛ augeri ſint ab anima. ꝛ arguĩ ꝓmo ꝙ non. qz que cõueniũt inanimatis nõ ſunt ab anima. hoc eſt manifeſtũ. ſed iſta ſunt hmõ. multa enim inanimata ꝛ generant ſibi ſimilia. vt ignis ignẽ ꝛ aqua aquaz. ꝛ ſimiliter ignis nutriĩ ex humido pingui ꝛ aereo. ꝛ ſil̃r multa ianimata augmẽtanĩ. vt dicĩ de plũbo cũ diu iacet i terra multũ augmẽtaĩ. ꝛ cũ ex aqua fit aer aut ignis multuz ſibi maioꝛ aegriĩ q̃titas. qõ nõ videĩ fieri niſi ꝙ motuz augmẽtatõis. nã augmẽtatio eſt trãſmutatio ſm q̃titatem ad q̃titatẽ ꝑfectiorem. vt patet ex ꝟ°. phycorum ergo ꝛc. ¶ Oppoſitum arguĩ auctoritate phi ꝙ vult ꝙ omnia iſta opera ſint ab anima. imo etiam ꝙ eſt cauſa omnium motuum qui ꝓprie ꝛ preciſe ſunt in corpore viuente. Et Commentator dicit ibidem ꝙ Ariſtoteles declarauit animam eſſe cauſam mouẽtem ſm omnes modos motuum qui inueniũtur in corpore ſine veros ſiue exiſtimatos. ꝛ dicit ſiue exiſtimatos ꝓpter ipſas ſenſatiões que exiſtimabanĩ ab aliquo eſſe motus. ꝛ tñ ſm veritatẽ nõ ſunt motus ſm cõmunẽ ꝛ famoſã acceptionem cum motus non fiat in iſtanti. ꝛ nihilominus aĩa eſt cauſa mouens ſecũdũ oẽs iſtos motus. ¶ Ad q̃ſtionẽ breuiter dicĩ ꝓmo ꝙ generare ſibi ſimile eſt ab aĩa. qõ ſic ꝑz. Opus naturaliſſimũ oibus viuẽtibus nõ orbatis ꝛc. oꝛ eſſe a nã viuẽtis. hec eſt euidens. alr non eſſet opus naturaliſſimũ. ſed gñare ſibi ſimile eſt naturaliſſimũ oibus viuentibus nõ orbatis ꝛc. igiĩ oꝛ eſſe a natura ꝓncipali ipſius viuẽtis ſz ꝓncipalis natura ipius viuentis eſt ipſa aĩa vt manifeſtũ eſt ꝛ ꝓceſſũ. q̃re ꝛc ¶ Jtẽ oñdeĩ ſil̃r de augmẽtatione ꝛ nutritione ꝙ ſint ab aĩa. qz aut nutritio ꝛ augmẽtatio eſt ab aĩa aut a virtute ꝛ natura elemẽtari. hec eſt diuiſio ſufficiẽs ꝯz oẽz ꝓceſſionẽ. oĩs eni motus videĩ eſſe ab altero iſtoꝝ duorũ ꝓncipioꝝ. ſ. vel a natura elemẽtari vel ab aĩa. ꝛ ratio eſt qz oĩs motus vel eſt mobilis aĩati ꝛ viuentis. vel inaĩati. hec eſt manifeſta apud oẽs. ſi ẽ motus ianimati. aut eſt motus corporis ſimplicis qõ dr̃ elemẽtũ. ꝛ tunc ꝓſtat ꝙ eſt a natura elemẽtari vt motus ignis a natura ignis ꝛ ſic de alys. aut eſt motus mixti inaĩati ꝛ adhuc iſte eſt a natura elemẽtari qz oẽ mixtũ mouẽ ꝙ naturã ꝛ virtutẽ elemẽti ꝓdominãtis in ipſo vt ꝑz in ꝓmo celi ꝛ mũdi. ꝛ in oĩ mixto dominaĩ elementũ aliquod vt ꝑz in ſecundo de generatione. maioꝛ demõſtraĩ in ꝓmo de celo. ſi aũt eſt motus aĩati vt aĩatũ eſt ꝛ ſic eſt ab aĩa. ꝛ ſine dubio oĩs motus vel eſt a natura elementari vel ab aĩa ꝯz aliquẽ modũ. Qualr aũt motus ferri ad magnetẽ ſit a natura elemẽtari ingrẽdũ eſt ſed nõ hic. Nutritio ergo ꝛ augmẽtatio vel ſunt ab aĩa vel ſunt a natura elementari. ſed nõ eſt dicendũ ꝙ ſint a natura elemẽtari. qz cũ motus nutritionis ꝛ augmentationis ſit vnus deberet eſſe ab vna natura elemẽtari. nũc aũt vna natura ꝛ virtus elemẽtaris nõ eſt ꝓncipiũ motus niſi ad vnã differẽtiã poſitionis. vt natura leuis ad ſurſũ ꝛ grauis ad deoꝛſũ. ꝛ hoc eſt verũ in ſimplicibus ꝛ ĩ mixtis. nunq̃ enim vna nã elementaris eſt ſimul ꝓncipiũ motus ad diuerſas differentias poſitõis vel loci. modo nutritio ſimul eſt ad diuerſas differẽtias poſitionis ꝛ loci. vt manifeſtũ ẽ. ꝛ ſil̃r augmẽtatio. nõ ſolũ eiz animalia ꝛ plante nutriuntur deoꝛſuz ꝛ ſurſũ ꝛ nõ ſolũ ante ſz retro ꝛ hoc ſimul contingit. ſimiliter autem ꝛ augmentatur. quare ꝛc. hec eſt ratio Ari. in littera. Et confirmatur qz ſi nutritio ꝛ augmẽtatio eſſent a natura elementari ſic ꝙ partes leues mouerentur ſurſuz ꝛ graues deoꝛſũ vt dicebat Empedocles. tẽ aut eſſet aliquid ꝓtinẽs iſtas partes ꝛ detinens in ipſo augmentabili. aut nõ. ſed ſi nõ eſſet aliqd detinens ꝛ ꝓhibens. q̃re igitur iſte ptes nõ diſtraherenĩ ꝛ ſepararenĩ ab iuicẽ. diſtraherenĩ eni ſi nõ eſſet ꝓtinens aliqd ꝛ ꝓhibẽs. ſi aũt ſit aliqd ꝓtinens iſtas ptes ꝛ ꝓhibens eas ſeparine euolẽt ad ꝓpꝛias regiones illud nõ põt eſſe aliqua nã elementaris vt manifeſtuz eſt. igiĩ relinq̃t ꝙ illud ſit ipſa anima. ꝛ cũ iſta vnio ſit coniũctio partiũ ſine ſeparatione ꝛ ꝓhibitione neceſſario req̃ſita ad augmentationez. ſi. n. partes augmẽtabiles ſepararentur ab in

uicē nō esset augmētatio ſz destructio vt manifestum est. sequitur igitur q anima est causa augmentationis. quare ꝛc. Docetiā itez specialiter apparet de augmentatione. nā ipsa augmētatio vel est ab aīa ꝛ a natura p ꝓpria ipsius anime vel ab ipso igne ꝛ a virtute eius que est caliditas. hec diuisio est ꝓcessa ꝛ rōabiliter qz nihil aliud videt ducere ad maiorem q̄titatē nec extēdere nisi vel ipsa aīa vl ignis rarefaciēdo. ſz nō est a virtute ipsius ignis. qz oē viuens hz aliquaz quātitatem ꝛ magnitudinē determinatā qua maiorez nō potest habere ſz naturā ꝛ sub qua maiori nō potest saluari sua forma vt ponit ph̄s. vnde augmentatio nō debet ꝓcedere in infinitū. sed ad determinatū terminuz. illud igit nō est p se ꝛ p̄ncipalis cā augmentatōis itriseca qō nō ponit terminū magnitudini ꝛ augmento. nā p̄ncipalis causa vniuscuiusq; facti ponit terminū ipsi facto ꝛ etiā causat terminū. ꝛ nō instrumentalis vt manifestū est i his q̄ sunt ab arte. securis enī nō ponit terminū quātitati domus imo est de se indifferens ad faciendū domū cuiuscūq; magnitudinis. ſz ars ꝛ ꝓceptus domificatoris q est p̄ncipalior cā domus ponit ei terminū. tātā enim domū facit edificator q̄tā ꝓcipit ꝛ appetit. sil'r aūt ꝛ in alys. certū aūt est q ignis ꝛ eius virtus. s. caliditas relicta nature ꝓprie nō determinat ipm viuens augmentabile ad suū terminū magnitudinis imo q̄tū est de se extenderet vltra q̄titatē nālē cuiuscūq; augmētabilis. ꝛ hoc vult dicere Aristo. cū ait. ignis aūt augmentat in infinitū si sibi cōbustibile apponat. qō nō est itelligēdū sicut alīq imaginātur ꝛ male q nā ignis non hz aliquē certū terminuz magnitudinis imo q pōt esse sub quacūq; q̄titate. ꝛ quacunq; q̄titate data adhuc ignis pōt esse sub maiori si cōbustibile ueniret vt dicūt. hoc aūt est mendaciū qz forma substātialis ignis cū sit q̄dā forma naturalis determinata est ad maximū. ita q est aliqua quātitas ita magna q ignis non posset saluari sub maiori. Sz sic est itelligēdū augmētū ignis esse in infinitum. i. vltra quācūq; quātitatē rez viuentium ita. s. q ipse ꝛ sua virtus nō ponit certū terminū magnitudini rei viuētis. ſz pōt extēdere ad maiorē q̄titatē quacūq; magnitudine viuētis augmētabilis. augmētū igit non est ꝓncipaliter ab igne nec ab eius virtute. quare relinquitur q solū est ab anima ꝓmo ꝛ ꝓncipaliter. Qualiter aūt virtus ipsius ignis videlicet caliditas deseruiat ad augmētationē alibi magis hz locum. s. i ꝓmo de generatōe ꝛ de nutrimēto ꝛ nutribili. ¶ Ad p̄sens aūt dico breuiter q hoc est ꝑm istū modū. qz cū nutrimētū ex quo debet viuēs nutriri ꝛ augeri sit i p̄ncipio multū dissile nutrito necesse ē ipz alterari a suis ꝓprys dispositionibus ꝛ accipere dispositōes sil'es dispositionibus nutriti ꝛ tādē in mā nutrimēti diposita generet forma nutriti. hoc aūt assimilatio ꝛ appropriatio non pōt fieri nisi p decoctionē seu digestionē i qua separat puz nutrimēti ab impuro ꝛ ꝓueniēs ab icōueniēti. sed ista digestio nō fit nisi a calido cuius ē segregare hōgenea ꝛ hōgenea subtiliare ꝛ cōmiscere vt pz ex 4°. metheororū. ideo sine dubio nutritio ꝛ augmētatio nō pōt fieri sine calido nāli. ſz nō segtur ꝓpter hoc q ipsa caliditas nālis sit p̄ncipalis cā. ſz magis aīa ꝛ eius virtus. ꝛ ꝓpter hoc pulchre dicit Az. q ignis nō est simpl'r cā augmēti. ſz ꝓcā. quare ꝛc. ¶ Ad rationē cū dicit illa q̄ ꝓueniūt īaīatis ꝛc. vez ē si eodē mō ꝛ vniuoce ꝓueniāt eis. si āt diuersimode tūc pōt esse ab aīa illo mō diuersa. sic aūt est i ꝓposito. nā al'r generat sibi sil'e aīatū ꝛ inaīatū. qō multipl'r apparet. p̄mo qz viuens generat sibi sil'e p extramissionē ꝛ separationē alicuius substātie a suo corpore. s. p emissionē seminis hntis vtutē formatiuam vt dicit i 2° de gnātōe aīaliū. ſz īaīatū nō gnāt sibi sil'e per separationē alicuius substātie de corpore suo. ſz transmutādo māz sibi ꝓpiquam de potētia ad actū. vt cum ignis approp̄inquat cōbustibili nō exyt aliqua substātia a corpore ignis q̄ imediate faciat ipz ignem. ſz p suā qualitatē trāsmutat mām de potētia ad actū. cum aūt aīal generat aīal oportet q emittat ex suo corpore aliquā substātiā. s. semē hns virtutē formatiuā. ꝓportionabil'r aūt est in plātis licet i plātis nō sit tāta distictio seminum in eadem specie. vt habet videri in de plātis. ¶ Alia differentia est q ipsū viuens in generando vtit quodā sepato ſz esse ab ipso. s. semine. ꝛ in hoc quodā modo assimilatur intelligentie que est in generando ista inferiora vtit celo tanq̄ suo instrumēto cui tñ nō est cōiuncta ſz esse subsistentie vt hz videri in 8° ph̄yco. in aīatū aūt in generando sibi sil'e nō sicvtitur instrumēto corpeo sepato ab ipso. ſz per suā q̄litatē actiuā transmutat materiā donec recipiat formā. vt cū ignis generat ignē ex lignis nō idiget aliquo instrumento corpeo sepato ab ipso. sed per suā caliditatē disponit māz donec educat formā substātialē. ¶ Tertia differētia ē q anteq̄ ipz viuēs generet sibi sil'e ex aliq̄ mā nutrimēti īducit quādā aliā formā subalē ꝓpinquorē aīe. s. formā seminis vt manifestū ē bñ exercitatis i ph̄ia nāli. nō. n. viuēs statim posset ex pane vel alio nutrimēto generare sibi sil'e. ſz oz q ꝑus digerat ꝛ ducat ad formā seminis q̄ dr esse diuersa spēa forma nutrimēti. ſz īaīatū cū debet generare sibi sil'e ex mā sibi subiecta nō oportet q prius faciat i ea aliq̄ aliā formam substātialem. sed disponit materiā qua dispōsita statim īducitur forma similis forme generātis. vc cum ignis generat ignem ex ꝯbustibilibus vel ex aere nō oportet q prius det ipi materie vnā aliā formā substantialē. ſz disponit materiā. deinde generat formā substantialē similē sue forme. ¶ Quarta differentia est manifesta. qz in viuente quod generat sibi simile sunt aliq̄ ptes organice deseruientes generationi q̄ sunt diuerse ab alys ptibus corporis aliqua diuersitate. puta secundz figurā ꝛ compositionē ꝛ sitū ꝛ hoc etiā notū est. sed in ipsis inaīatis non est aliqua talis distinctio ꝛ diuersitas partium. vt manifestuz est in igne qui euidentius generat sibi sil'e q̄z alia inaīata. in corpe enī ipsius ignis non est aliq̄ ps organica diuersa ab alys ſz talem modū. ideo oēs eius ptes sūt sil'es ꝛ vnius dispositionis. ꝛ sic manifesta est differētia inter modū generationis in viuētibus ꝛ i nō viuētibus. ꝓpter qō nō est mirū si generatio viuentis sit ab ipsa aīa ꝛ nō in alys. Est etiā dīa īter nutritionē viuentis ꝛ nō viuentis. qz in nutritione ꝛ augmētatiōe viuētis nutrimētū diffundit ad oēs ptes nutriti ꝛ quelibet nutrit ꝛ auget vt declarat in p̄mo de gnātione. sed in nutritione ignis q maxime videt nutriri iterōia corpora inaīata nō sic cōtingit q aliq̄ corpus īgrediat ad singulas ptes ignis p̄exīstis ꝛ q̄libet nutriat ꝛ augeat sed solū ex mā ꝓpinqua fit alius ignis ꝛ cōtinuatur vel ꝓtiguat igni p̄existēti ꝑm eius superficiē ꝛ fit vnū inaīatū maius q̄z ꝑus Et sil'r si plūbum iacens i terra auget vt narrāt aliqui. hoc nō est per hunc modū qz aliquod nutrimētū diffundit per spōgositates corporis eius vt in aīali. sed qz ex aliqua mā sibi appropinquata ꝓtinuata vel ꝓtiguata ſz eius extremū generat plūbū ꝛ sic fit maius q̄z prius erat. Sil'r aūt cū ex aqua generat aer ꝛ fit maior quantitas ℔ nō fit p igressū ali

cuius corpis ab extrinseco. sed per eductionē de potētia ad actū vt declarat i 4.° phycor. et sic pz diuersitas nutritionis et augmentationis contingentis in viuētibus et non viuentibus. quare ꝛc. ¶ Questio. XIII.

q Voniam autem eadem potia aie ꝛc. ¶ Queritur ibi primo. Utr potentia generatiua et augmētatiua sint diuerse potētie anime. Et arguit q nō. qr ianimatū p vnā et eandē potentiā se nutrit et auget et generat sibi sile. vt ignis p caliditatem facit oia hec. ergo multo fortius aiatū p eādē potentiā debet habere istas operatōes. et pz cōsa. viuens nobiliori modo debet se habere ad suas operatōes q̄ non viuens. et manifestū est. nobilius aūt videt operari p vnā potētiam q̄ p plures. quare ꝛc. ¶ Itē ille virtutes sunt eedē quar est idem obiectū. hec est manifesta p se. sed istar est vnū et idem obiectū. s. nutrimentū vt pz in lra ergo ꝛc. ¶ Item ille virtutes sūt eedem quar est eadē operatio seu actus. hec est manifesta. sz potentie nutritiue et generatiue est eadem operatio. qr potentia nutritiua membri cuiuscūq; aialis generat sibi sile ex mā nutrimenti. vt cū caro nutrit se ex nutrimento oz q̄ generet formā carnis i mā nutrimenti fz Ari. in primo de generatōe. Idem tāgit i isto ca.° vbi vult q̄ nutrimentū coctū seu digestū est sile ei qō nutrit. et sil'r virtus generatiua generat sibi sile. quare ꝛc. ¶ Itē arguit auctoritate Ari. i pncipio huius capituli q dicit q̄ eadē est potentia aie generatiua et augmētatiua. quare ꝛc. ¶ Oppositū arguit auctoritate Ari. q diuisim et seorsum agit de nutrimēto fz q̄ ꝯgruit potētie generatiue et augmētatiue et nutritiue vt patet i littera. ¶ Ad questionē est itelligēdū q̄ viuentia q̄ sunt hic habent vitā suā i calido et humido. vt habet i de causis lōgitudinis et brevitatis vite. et i de morte et vita. et supponimus ad pns. ipz aūt calidū nāle a pncipio vite vsq; i finē agit i humidū radicabile ipsum ꝯsumēdo aliqualiter corrūpendo vt etiā pz ibidē. et hoc supponūt medici. modus aūt istius actionis et corruptionis difficilis est multū et indiget pscrutatōe. sz nō hic. cū aūt calor nālis sic agit i humidū ipz ꝯsumēdo vita statiz et cito deficeret nisi aliqualiter restauraret et restitueret. et ideo natura dedit ipsi viuēti vnā virtutē p quā restituit humidū deperditū. restituit dico humidum deperditum per conuersionem nutrimenti i substantiam nutriti et hec est virtus nutritiua. ¶ Ulterius cōcedēdū est q̄ oē viuens qō est hic in pncipio sue vite inuenit sub quātitate diminuta et impfecta que nō sufficit ad opationes naturales pficiendas. et istud ꝓuenit vt dicit Albertus in suo libello de nutrimēto et nutribili ex puitate loci i quo generat et ex paucitate materie ex qua generat. et iō necessario fuit eius vna virtus qua ꝓduceret ad quātitatē pfectā et hec ē augmentatiua. ¶ Ulterius est aduertēdū q̄ oē viuens hic inferius exīs est corruptibile. nihil aūt corruptibiliū cōtigit vnū et idē nūero pmanere vt Ari. hic sumit. ideo nullū istorū viuentiū pōt pticipare diuinū et ppetuū esse sub idētitate numerali ꝓpter qō vt ppetuarētur secundū speciē necesse fuit eis potētia gñatiua. et B dicit Cōmē. vt pus allegabat. Sollicitudo enim diuina ꝛc. ¶ His premissis dicit ad questionē cōiter q̄ virtus nutritiua augmētatiua et generatiua sunt virtutes diuerse. qr habent operationes p se diuersas. s. ꝯuertere nutrimentū in substantiā viuentis qō est opus nutritiue. et deducere viuens ad q̄titatē pfectā qō augmētatiue est opus. et generare sibi sile qō ptinet ad generatiuā. quare ꝛc. ¶ Est aūt diligēter notādū q̄ fm Albertū multe sūt differētie iter virtutē nutritiuā et augmētatiuā. quar vna est q̄ nutritiua. s. virtus generat substātiā. s. formā substātialem sil'em forme nutriti i materia nutrimēti. virtus aūt augmētatiua generat q̄titatē pfectā fm q̄ ꝯuenit illi viuēti. ¶ Itē alia est differētia qr virtus nutritiua q̄tū est de se indifferenter nutrit fm omnē dimēsionē corporis. s. fm lōgū. latū. et pfundum. augmētatiua vero specialiter augmētat fz lōgitudinē. In hoc enim specialiter itelligit et attēdit aliqd augeri q̄ lōgitudo ipsius sit maior. ¶ Tertia differētia est. qr virtus augmentatiua vtit fortiori calido q̄ nutritiua. nā ad augmētationē regrit q̄ mēbra dura et solida extendātur pcipue fm lōgū vt ossa et cartilagies et nerui et q̄ nutrimētū decurrat ad ista mēbra. ad nutritionem aūt sufficit q̄ nutrimentū assil'etur nutrito et tādē fiat sub forma nutriti ꝯiūctim. Stat aūt q̄ fortior calor est q̄ bz extendere mēbra dura et facere nutrimētū decurrere p ea q̄ q̄ solū bz assimilare nutrimentū et ꝯuertere i substātiā nutriti. ¶ Quarta differentia est qr cū finis augmentatiue virtutis sit q̄titas pfecta sufficiens ad nāles operationes viuentis habita tali q̄titate cessat augmentatiua ab operatōe sua. et hoc ꝯtigit añ finē vite. sz virtutis nutritiue finis est ꝯseruatio idiuidui p restaurationē deperditi et hoc necessariū est fieri p totā vitā. et ideo nutritiua operat p totā vitā vt vult Ari. hic. ppter qō q̄dā medici dōt q̄ cessatio virtutis nutritiue ab operatōe sua mors est vel saltē ipsā ꝯcomitat mors. ¶ Ad primū argumentū ꝯcedo ꝯns. et nego ꝯnz. ad probationē dico q̄ nobilius est facere p vnā virtutem q̄ p plures si eque bñ pōt fieri p vnā virtutem sicut p plures. sz si nō: nō oz. et sic i ppositō. nā ille operationes diuerse. s. ꝯuersio nutrimenti in substātiā nutriti et ꝓductio ad maiorem q̄titatem et pfectā et generare sibi sile nō ita bene fieri pōt p vnā virtutem sicut p plures. quare ꝛc. ¶ Ad aliā dicendū q̄ obiectū ista virtutū bene ē vnū et idē materialr et fz subz. sz formalr est diuersū. nā fz q̄ est in potētia ad subz nutriti sic est obiectū virtutis nutritiue. et fm q̄ est in potētia ad quātitatē pfectiorē sic est obiectū virtutis augmētatiue. fz aūt q̄ est in potentia ad virtutē formatiuā quā recipit nutrimētū in vasis genitalibus sic est obiectū virtutis generatiue q̄ est in viuente. et fz q̄ est i potētia ad formā substātialē sil'z forme illius a quo ōcidit semē sic est obiectū virtutis generatiue que est in semine quā medici vocant formatiuā virtutē. debemus. n. intelligere circa istud q̄ cū virtus digestiua exīs i corde est satis fortis et bz copiā nutrimēti ꝯtigit q̄ assimilet de nutrimēto plusq̄ requirit ad restaurationē deperditi et augmentationē et illō residuū vocat supfluū tertie digestionis. istud ātem sic digestū mittitur ad vasa seminaria. s. ad testiculos aut ptes ꝓportionabiles in q̄bus est ipsa virtus generatiua et ibi istud nutrimētū accipit virtutē quādā actiuā que dicit virtus formatiua que virtualr est oīa mēbra facere. post hoc aūt imittit in locū debitū ad nutritionē vel ad locū ꝓportionabilē et approximat ei semen passiuuz et tunc generat viuens sile illi a quo fuit semen decisū. De ista aūt virtute formatiua et eius opationibus multa pulchra cōsiderant in de generatione animaliū. et de his aliqua cōgregaui i questionibus de formatione corpis humani in vtero. ¶ Ad aliā dicit q̄ diuersimode virtus nutritiua generat sibi sile et generatiua ꝓprie dicta. nā virtus nutritiua generat sile in mā ꝯiuncta et ꝯtinuata materie pexīti et non seorsum

nec diuisiz ab eo quod nutrit. virtus autē generatiua facit simile seorsū ⁊ diuisiz exñs ab ipo generāte. iō ⁊c.

¶ Sed dubitabis qr forma carnis que generatur i mā nutrimenti a virtute nutritiua ē eiusdē spēi cū ista forma carnis q̄ generat in materia seminis a virtute formatiua. similiter aūt ⁊ in alys. q̄re videt ꝙ generare sit bi simile est opatio eiusdē speciei que ꝓcedit a virtute nutritiua. ⁊ que ꝓcedit a virtute generatiua. ⁊ per cōsequens iste virtutes sunt vna virtus. nec sufficere videtur ad earum diuersitatem essentialem ⁊ per se ꝙ vna generat i mā ꝯiūcta ⁊ alia i mā separata ⁊ seorsum qr hoc est accñs ipsi generationi per quod nō diuersificat ꝼm spēm p se ⁊ essentialiter. ¶ Cōsiderādū est circa hoc ꝙ de virtute generatiua ꝓut cōiter distinguit ab alys virtutibus aie possumus logꝯ dupliciter. vno mō ꝼz ꝙ ipsa est in viuente specialiter in ꝑte determinata ſ. in vasis genitalibus que sunt testiculi ⁊ ꝓportionabilia. ⁊ ista virtus generatiua nō generat imediate aliqd simile ipsi viuēti cuius est talis virtus. ſz generat quādā substātiā q̄ dicit semen dādo ei virtutē quādā formatiuā qua ipsum semen virtualiter est omnia mēbra facere. ⁊ ista virtus sic exñs subiectiue in ipso viuente dans semini virtutē formatiuā est alia ꝼm spēm a nutritiua ⁊ habet aliā operationē vt manifestū est. qr virtus nutritiua dat formā substātialem nutriti materie nutrimenti. sed ista virtus generatiua exñs specialiter in vasis genitalibus dat ipsi nutrimēto vltima digestione ꝑparato formatiuā virtutē. ⁊ sic multū sunt diuerse. Alio modo possumus loqui de virtute generatiua ꝓ ut est in ipso semine ⁊ est illa virtus formatiua que recipit semen a vasis vel istrumētis genitalibus ⁊ illa virtus non est virtus aie subiectiue. ipsū enim non est formaliter aiatū ꝼm Ari. ⁊ Cōmen. sed si est virtus anime hoc est effectiue qr facta est ab aīa illius viuētis cuius est ipsum semen. ⁊ efficit aiam silez illi anime. ⁊ isto mō logtur Ari. in isto capitulo. dicit enim sic. Et generationis aūt factiuū supple est ipsum nutrimentū iformatū virtute formatiua non eius quo aliť. sed quale id quo alitur. De hac ergo virtute remanet dubitatio cuz ipsa generet silē ꝼm spēz illi a quo deciditur semen. vt virtus formatiua exñs in semine equi generat equū. ⁊ sil'r virtus nutritiua existens in viuēte generat formā nutriti in materia nutrimēti. videt ꝙ habēt eandē operationē ꝼm speciē. ⁊ per cōs essent vna virtus ⁊ nō diuerse. hoc aūt forte assis non esset magnū incōueniens. imo ⁊ hoc videt Ari. itelligere in ꝓncipio istius capituli vbi expresse dicit. Quoniā aūt eadē potētia generatiua nutritiua ⁊c. cū ergo cōmuniter asseriť virtutē generatiuā differre a nutritiua forte est intelligendū de illa virtute generatiua que est in viuente per quā viuens dat nutrimento virtutē formatiuam modo prius tacto. ¶ Et siquis vellet dicere ꝙ virtus nutritiua differt a virtute generatiua quecūq; sit tunc accipiēda est virtus nutritiua pro vtute digestiua q̄ iducit in mā nutrimēti dispositiones accñtales requisitas ad hoc ꝙ fiat sub forma nutriti. nō aūt p illa virtute que generat vel iduc formā nutriti in illa materia. Et adhuc eadē virtus nutritiua teneri pōt esse diuersa a generatiua virtute q̄ ē in semine ſz vtraq; habeat gñare subaz eiusdez spēi vt dicebatur. qr tñ vna ista ꝛ est in aīa ⁊ i viuente. ſ. nutritiua. ⁊ alia non est in aīa subiectiue nec in viuēte sed in semine qō est inaīatū ideo possunt esse distincte. nec videt esse necesse ꝙ oēs virtutes que faciunt idez ꝼz spēz sint eedē penitus ꝼz spēz. vt lumen facit calorē ⁊ sil'r calor. ⁊ tñ lumen ⁊ calor sunt diuerse virtutes ꝼm speciez sil'r aūt ⁊ in alys. ¶ Sed quereres ꝓpter qd distinguerent iste virtutes cuz non distinguant ꝓprie per se per operationes eo ꝙ vtriusq; opatio est gñare substantiā alicuius eiusdē speciei. Forte diceret ꝙ ſz operatio sit eadē in substantia ⁊ quātū ad id qō est tamen est diuersa secūdū formalē modū vt dicebať. nā virtus nutritiua generat substantiā cōiunctā ⁊ vnitā substantie preexistenti in qua est ipsa virtus nutritiua. ipsa aūt virtus formatiua generat substantiā seorsū ⁊ diuisiz substantē non cōiunctā substantie preexistēti eiusdē spēi. vbi gr̄a pro iunioribus. ⁊tus nutritiua carnis cū nutrit ipsā carnē generat in mā nutrimēti formā carnis non qdē seorsū ⁊ diuisim sed ꝯiūctā ⁊ vnitā carni preexīti. Virtus aūt formatiua exñs in semine equi cum appropinquatū est semen femelle generat equū seorsū ⁊ diuisim subsistētē. non aūt coniūctū ⁊ vnitū ipsi equo vel alteri substantie preexistenti. ⁊ sic diuersificatur operatio formaliter ꝼm ꝙ est nutritiue virtutis ⁊ generatiue ⁊ hoc sufficere videt ad distinctionem ista ꝓ virtutum.

¶ Sed adhuc intellcūs hois non quiescit. qr virtus visiua eadē ꝼm spēz hz videre colorē seorsū ⁊ diuisiz existētē. ⁊ colorē cōiunctū alteri. nec diuersificať i specie penes istos modos diuisionis. sil'r virtus generatiua carnis ⁊ cōiuncte ⁊ diuise nō videt diuersificari scōm spēm. forte non esset sil'e qr omnis virtus visiua que videt colorē seorsū ⁊ diuisim videre pōt colorē ꝯiūctū alteri ⁊ vnitū ⁊ cōuerso. sed non oīs virtus generās carnē seorsū ⁊ diuisim generaret eā ꝯiunctā carni ꝑexīti. nec ecōuerso. virtus enī seminis nō nutriret carnē. nec virtus nutritiua carnis generaret aīal seorsū ⁊ diuisiz. ⁊ sic est hic maior dīa q̄ꝫ in visu. quare dici pōt vt prius ꝙ sunt diuerse. ꝙ si hec tibi nō sufficiūt q̄ras melius ⁊ ꝓfundius. qr mihi nō plus ad pñs apparet. ¶ Et si teneret alia via ꝙ virtus nutritiua ⁊ virtus formatiua exñs in semine est vna ꝼm spēm q̄ꝫtū ad suā essentiā. ⁊ adduceret ad hoc littera Ari. nō videtur mihi esse mortale peccatū. ¶ Ad auctoritatē Ari. cū ipse dicit ꝙ eadē ⁊c. Tenētes ꝙ nutritiua ⁊ generatiua nullo mō sūt eadē virtus essentialiter nitūtur exponere illud verbum ꝙ eadē est potētia q̄ꝫtū ad obiectū māliter sumptū. licet formaliter diuersificet. ¶ Sz obycit contra hoc qr sil'r pōt dici ꝙ visus ⁊ olfactus sūt eadē potētia q̄ꝫtū ad obiectū māliter sūptū. nā idē corpus est coloratū ⁊ odorifeꝛ. sil'r aūt ⁊ i alys. Dicēdū ꝙ non est sil'e. qr operatio virtutis nutritiue circa nutrimētū ordinatur ad operatōez ⁊tut] generatiue. ⁊ ideo ꝓpinquores sūt sibi inicē q̄ꝫ visus ⁊ odoratus aut hꝫ. ⁊ non dñr eadē potētia q̄ꝫtū ad obiectū. ſ. nutrimentū vt exponit Cōmen. quare ⁊c. ¶ Sīquis aūt diceret ꝙ potentia vegetatiua est eadē potentia essentialr cū gñatiua q̄ ē in semine tunc ista lra eēt ꝓ eo. de hꝫ ām ñ plus ad pñs. q̄re ⁊c. ¶ Qō. XIIII

Eterminatis autem his cō

muniter de oī sensu ⁊c. ¶ Hic ꝓmo q̄riť. Utr sensus sit virtus passiua. Arguiť primo ꝙ non qr ⁊tus illa que transmutat aliquod exterius est actiua ⁊ non passiua. hec est manifesta sed sēsus trāsmutat aliquod exterius vt pz cū mulier menstruosa ispicit speculū. fit. n. q̄dā infectio i speculo ad modū nubecule obscure. q̄re ⁊c. ¶ Itē illa virtus est actiua cuius opatio est actio. hec est manifesta. sed opatio sensus est actio. ꝓbať. nā opatio sensus est sentire. sentire enī est quedā actio immanens vt patet in 9°. metaph. ⁊ in libro 3ex principio.

rũ. ergo ꝛc. ¶ Jtē virtus forme debet esse actiua. hoc vidē manifestũ. nam sicut materie est pati sic forme est agere. vt patet in 2°. de generatione. vnde sicut virtus materie est passiua sic virtus forme debet esse actiua. sed sensus est virtus forme. est enī virtus anime que ē forma aīati. quare ꝛc. ¶ Jtē si sensus eēt virtus passiua tunc virtus nutritiua esset nobilior q̄ sensus. quod est absurdũ. q̄ virtus sensitiua est virtus. nobiliorīs autē forme debet esse nobilior vtus. ꝛ probaī ꝫ̄ña. q̄ virtus actiua debet esse nobilior passiua. vt vult Ari. in tertio huius. sed virtus nutritiua est actiua vt ꝫcedit. q̄re ꝛc ¶ Jtē si sensus est passiuus a sēsibili ꝛ sēsibile esset actiū ī sensum tūc sensus esset minus nobilis q̄ sensibile. qō est icōueniēs. visus. n. non est minus nobilis immo nobilior q̄ sit color. ꝛ sic de ceteris. ꝛ patet ꝫ̄ña. q̄ passum est minus nobile agenti vt pz. ex 3°. de aīa. ergo ꝛc. ¶ Oppositū arguit auctoritate Ari. vult. n. q̄ sensus ē ī potentia ad sensibilia ꝛ patit ab ipsis. Jdem dicit hic Cōmē. ī multis locis. ¶ Ad qōnes p̄mittēda sūt aliqua. p̄mo q̄ dr̄ia est iter virtutē actiuā ꝛ passiuam vt docet Cōmē. in 3°. huius. ꝛ accipit ab Ari. in 5°. metaph̄. nam virtus actiua mouet suum obiectū vt caliditas mouet suum calefactibile. virtus autem passiua mouetur ab obiecto suo. s. respectu cuius est passiua. vt potentia calefactibilis mouetur a caleficiente. sil'r autem in alys. ¶ Jtē cōsiderandū est q̄ duplex est passio vt dic̄ Ari. in capitulo sequenti. Dicendū aūt de potētia ꝛ actu. Que dā est passio p̄prie dicta. ꝛ est receptio pfectionis cū abiectione cōtrarij. ꝛ dicit passio corruptiua vt cuz ignis approp̄inquat aq̄ ipsa aqua patit ab igne q̄ ab ipso recipit aliquā perfectionē. s. caliditatē cū abiectione contrarij. s. frigiditatis. ꝛ de ista passione dicit 8°. thopicorū. q̄ ois passio magis facta abycit a suba. tātū enī pōt calefieri aqua ꝛ remoueri sua frigiditas q̄ corrumpit. Alia aūt est passio que dicit improprie dicta. s. receptio pfectionis absq̄ corruptione ꝫtrarij. ꝛ hec dicit passio pfectiua ꝛ q̄ dicitur salus ꝛ perfectio vt cum diaphanū illuminat ab aliquo corpore luminoso. ibi enī. est sola receptio perfectionis ab illuminante corpore absque abiectione contrarie dispositionis. quia lumini nihil est ꝓprie ꝫtrariū. ¶ Jtem est aduertēdum diligenter q̄ Ari. in quodam capitulo p̄cedente. s. in illo capitulo. Quare p̄mo de alimēto. oñdit aīam esse causā corporis viuentis tribus modis. s. sicut forma sicut finis. ꝛ sicut agēs seu efficiēs qō ꝫsueuit Ari. vocare vez p̄ncipium motus. ꝫstat aūt q̄ aīa non est causa efficiens viuentis corporis q̄tū ad eius substātiā. q̄ ipsa substātia corporis viuentis preexistebat anteq̄ sibi eueniret anima. Unde relinquitur q̄ sit causa efficiens viuentis q̄tuz ad eius motus proprios. ꝛ hoc etiam patet manifeste ī littera inducendo omnes motus proprios animatoꝝ. s. augmētū ꝛ motū localē ꝛ alterationē q̄dā. Et Cōm. manifeste dicit q̄ Ari. declarauit aīaz esse causā mouētem fm oēs modos motus siue veros siue estimatos. ꝛ dicit estimatos ꝓpter ipsas sensatōes que opinabātur ab aliquo esse motus cū nō sint motus corporales. ꝛ tñ anima est mouens fm istos motus. ita q̄ agit ꝛ efficit ipsum sentire. sicut etiā agit augmētationē ꝛ motū localē. Unde etiā Ari. dicit sic. Est aūt alteratio ꝛ augmētū fm aīaz. ꝛ declarat de alteratione. sensus enim q̄dā alteratio esse videt. vult ergo Ari. aperte ꝛ vno sermone q̄ augmentū ꝛ sentire est fm animaz. constat aūt q̄ augmentū est fm animā tanq̄ fm agens. ergo ꝛ sentire fm aristo. est fz aīam vt secundū agēs. non enim est verisimile q̄ in eodem sermone vtatur hac prepositōe fm omnino equiuoce. Nec est dicēdū q̄ ipsa anima sit causa agens ipsū sentire per speciē rei sensibilis solū. q̄ cū spēs rei sensibilis sit accñs aduenticiū ꝛ separabile vt manifestū est seq̄reī q̄ aīa nō eēt actiua ipsius sētire nisi pure ꝛ oīno p accñs. qō est absurdū ꝛ oīno ꝫtra Ari. precipue si sermones in demōstratis sūt intelligēdi de per se. Est ergo ītētio Aristo. plane q̄ aīa est per se causa actiua ipsius sentire quod est quedam alteratio spiritualis aliquo mō. ꝛ non potest esse causa actiua ipius operationis per se nisi mediante aliqua sua virtute naturali vt omnes fere cōcedunt. ex quo patet euidēter intentionez Ari. fuisse q̄ aīa sensitiua habet virtutem actiuam ipsius sentire vniuersaliter ineꝛistentez. Uñ cū sermones Ari. sint remotiones a cōtradictione sermonibus oiuz alioꝝ pḧycoꝝ vt recitat Cōmen. ab Alexandro super 2°. celi ꝛ mūdi. Dia quecunq̄ ipse in isto capitulo ꝛ in alys consequētibus dicit de sensibus debent tali modo intelligi ꝛ conditionari vt non contradicant illi veritati predicte. ¶ Dis premissis dicoad q̄stionez q̄ omnis sensus in quo tanq̄ in subiecto est ipz sentire seu sensatio est virtus passiua aliquo modo passionis. ꝛ de isto sensu itellexit Ari. doctrinā q̄ segtur. q̄ō sic ꝓbari pōt. illa virtus ē passiua q̄ imutat ab obiecto suo. hoc ab oībus ꝫcedit. sz sensus ī quo tanq̄ī subiecto est sensatio seu sentire mouet ab obiecto. s. sensibili impmēte sensui spēz suā vt satis est manifestū ꝛ ꝫcessū ab oībus. vñ ꝛ Ari. dixit ī isto 2°. q̄ ois sensus ē susceptiuus spēz sine mā. quare ꝛc. ¶ Jtē illa virtus est passiua que quandoq̄ est in actu ꝛ quandoq̄ non. ꝛ eius actus est īmanens in ipsa. ꝛ non exit in actū nisi presente aliquo extrinseco. hoc non est nisi propter aliquod istoꝝ duorum. vel q̄ actus eius transit in aliud extrinsecum. vt actus calefactionis transit in calefactibile. vel quia illa virtus indiget moueri ab aliquo extrinseco ꝛ aliqd recipere ab eo. si ergo est aliqua virtus cuius operatio maneat in illa ita q̄ non transeat in aliquid extrinsecū ꝛ tamen non sit in actu nisi presente aliquo extrinseco manifestum est q̄ hoc erit pro tanto quia indiget moueri aliqualiter ab illo extrinseco ꝛ aliquid recipere ab eo. ꝛ sic patet maioꝝ q̄ omnis virtus cuius operatio est īmanens ꝛ non exit in actum suū nisi presente aliquo extrinseco est passiua quoquo modo. ꝛ si ista propositio negaretur non remaneret via probandi aliquam virtutem esse passiuaz. ꝛ minor est manifesta. ꝫstat enim q̄ sentire est operatio īmanens in ipo sensu qui est subiectū ipsius. ꝛ nō exit sēsus particularis ī actū suū q̄ est sētire nisi pñte aliquo extrinseco sēsibili. vt visus nō videt nisi pñte visibili. vputa colore aut luie. sil'r āt ꝛ in alys. ¶ Jtē ꝛ redit ī idē. ois illa virtus cuius opatio immanens in ipsa accidit in quodaz pati ꝛ moueri est virtus passiua aliquo modo. sensus aūt qui est subiectū sēsationis talis est vt eius operatio immanens. s. sentire accidit ei in quodā pati ꝛ moueri vt Ari. docet in p̄ncipio huius capituli. ꝛ multum notandus est modus loquēdi ari. dicit. n. q̄ sentire accidit in quodaz pati ꝛ moueri quod sine dubio verum est. non enī sentire est formaliter ꝛ essentialiter ipsum pati ꝛ moueri a sensibili. cum enim sensus patiatur spiritualiter ꝛ mouetur a sēsibili recipiendo eius speciem tunc in huiusmodi passione vel spē recepta tāq̄ in ꝓpinqua dispositiōe fit ipz sētire. Quod aūt sit agēs p se ꝓpinquum ꝛ immediatū ipius sēsationis videbitur in alia questione. quare ꝛc. ¶ Ad rationes. ¶ Ad p̄mā cū dicit illa virtus est acti

ua ꝛc. Accedo si ꝑ se transmutat aliqō extrinsecū. ꝛ cū dr ꝙ sensus visus transmutat ꝛc. dico ꝙ nō est verū per se. ꝛ cū ꝓbatur ꝙ mulier menstruosa inspiciens speculum inficit ipm. dico ꝙ hoc nō agit virtus passiua visiua per se. sed hoc cōtingit per istum moduz. qz in ipsa muliere menstruosa resoluunt quidā spiritus subtiles ab humiditate menstruosa ꝛ diffundunt per corpus eius ꝛ spāliter exeūt ꝛ egrediunt per oculos. eo ꝙ oculi inter oēs partes corporis sūt magis porosi. isti igit fumi seu spūs subtiles egrediētes per oculos transmutant ꝛ inficiūt aerem ꝓpinquum oculis. ꝛ ille aer infectus inficit aliū vsq; ad speculū. ꝛ tunc in superficie speculi fit quedam obscuritas ꝛ ifectio ab aere tangente ipsum. sed virtus visiua nihil operatur in hoc. qz etiā de nocte cū mulier nō videret speculū adhuc inficeret ipsū dūmodo aperiret oculos ꝛ ei appropinquaret appropiquatione sufficienti ꝛc. ¶ Ad aliā cū dicit illa virtus cuius opatio ꝛc. cōcedo si prima eius operatio ē actio. ꝛ cū dicit ꝙ ipius sensus operatio ē actio. dico ꝙ nō loquendo de eius prima opatōne. prima enī operatio sensus precedens oēs alias ē receptio spēi sensibil ab obiecto. ꝛ loquor ō sēsu qui ē subiectū sensatōis. huiusmodi aūt receptio nō est actio. sentire autē nō ē ꝑma operatio ipius sensus. imo sibi accidit cū illa ꝑma vt dictū ē ꝙre ꝛc. ¶ Ad aliā cum dicitur ꝙ virtus forme ꝛc. pōt dici ꝙ cuiuslibet forme debet eē aliqua virtus activa. sed nō oportet ꝙ oīs virtus forme materialis sit virtus activa. bñ igit cōcederē ꝙ ipsius aīe sensitive sūt alique ṽtutes active vt nutritiua ꝛ augmētatia ꝛ generativa ꝓz illos qui ponūt aīaz nutritiuā ꝛ sensitiuam i aīali eē vnā ꝑm ſ̄am. ꝛ tamen poterit stare cū hoc ꝙ alique virtutes ipius aīe sēsitive sunt passiue aliquo modo. ꝛ dico aliquo modo. quia nō sunt passiue a sensibilibus passione ꝓprie dicta que est cum abiectione cōtrary. sed passione perfectiua soluz que est receptio forme sine contrary abiectione. nulla enim forma ꝑexistit in visu cōtraria spēi colozis quam recipit. similiter aūt ꝛ in alys. quare ꝛc. ¶ Sed aliquis argueret sic. sicut se habet materia ad potentiā activā sic se habet forma ad potentiā passiuā per cōuenientē sil̄itudinē. sed materia nullam habet potentiā activā. vt manifestū est per aristo. quare ꝛc. Dicendū est ꝙ nō est simile. quia materia prima est ens impfectissimuz quod nullū hz actū de sua eētia. ꝛ ideo nullā potētiā activā pōt hre de se. sed nō ois forma mālis est ens perfectissimū. immo alique sūt ꝑfecte aliq̄l̄r. ꝛ iō forme materiali nō repugnat habere aliquā potentiā receptiuā alicuius pfectiōis lz nō substātialis forme. ꝛ ꝓ mō ītellexit Cōmen. in de sua ꝓbatiōis. ꝙ pati cōtrariū ē ipsi actui. verū ē passione que ē receptio forme substātial̄. talis enim receptio cōpetit māe ꝑme. lz nihil prohibet aliquem actum recipere perfectionem accidentalem ꝛ habere potentiam receptiuam talis perfectionis.

¶ Ad aliā nego ꝓnaz. ꝛ cū dr ꝙ ṽtus activa ꝛc. dr hic ꝙ vez ē ꝙ ṽtus activa nobilior ē ṽtute passiua sibi cōrñdēte. s. i quā agit. vt ṽtus activa caliditat̄ ē nobilior ṽtute receptiua ipsius. lz nō oz ꝓpter hꝰ ꝙ ois virtus activa sit simpl̄r nobilior oi virtute passiua. ḡuis ḡ potentia nutritiua sit activa. tū sensus nō patit ab ipsa potentia nutritiua. nec ipa potētia nutritiua agit in sensum lz in nutrimētū. iō nō seq̄t ꝙ potētia nutritiua sit nobilior sensu. ¶ Ad aliā cū dr ꝙ tūc sensibile eēt nobilius ipso sensu. nego ꝓnaz. ꝛ cū ꝓbat ꝙ actuū ē nobilius passiuo dico ꝙ actiuū vt actiuum bene est nobilius passiuo vt passiuum. sed non oportet ꝙ semper actiuum sit simpliciter ꝛ ꝑm essentiaz suam nobilius q̄z passiuum nisi ipsum actiuum habeat operationem nobiliorez omni operatione quam habet passiuum. Dicerez ergo ꝙ sensibile ꝑm ꝙ actiuum est: est nobilius sensu secundum ꝙ sensus est aliquod passiuum. sed tamen ipse sensus non est minus nobilis simpliciter q̄z sensibile. quia sensus habet nobiliorem operationem omni operatione ipsius sensibilis. sēsus eniz nō solū habet hanc operatiōnē que est pati a sensibili sed etiā hz illā operationem que est sētire. ꝛ hec operatio idubitāter est nobilior oī operatione forme sensibilis. vt videre qō est opatio visus est qd simpl̄r nobilius q̄z quecūq; operatio colozis. sil̄r aūt ꝛ in alys. ꝛ quāuis sentire ꝓcomitet passionē sēsus a sensibili. non tamē ipsū sentire est idez formal̄r ꝛ essentialiter cū ipso pati a sēsibili. vt videre non est idē essentialiter cū passione visus a visibili. ꝛ odorare non est idē essentialiter cū ipsa passione odoratus ab odorabili sicut ꝓz ex intentione ari. in isto capitulo. Oportet aūt vniuersal̄r accipere ꝛ hoc insinuat Ari. in suo modo loquendi in principio huius capituli cū dixit. Sentire ergo in quodā pati ꝛ moueri aliqd accidit. Mō si sentire esset formal̄r ꝛ essential̄r ipsū pati a sēsibili tunc non accideret in pati ꝛ moueri. qz nihil ꝓprie accidit i seipō nec sibiipsi. Si aūt illud inuenit ab Ari. s. ꝙ sentire sit pati ꝛ moueri itelligēdum est material̄r ꝛ subiectiue. s. ꝙ ipsū sentire fundat in quadā passione sēsus a sensibili tanq̄z in dispositione seu ꝓparatione necessario regsita ad sentire. Reducendo ergo ad ꝓpositū dico ꝙ sensibile non est simpl̄r nobilius ipso sensu. qz non hz operationē aliq̄z nobiliorē simpl̄r oī operatione ipsius sēsus que est sentire. sed si hz operationē simpl̄r nobiliorē oī operatione sensus bñ ꝛcederē ipz esse simpl̄r nobilius vt videbit in sequentibus ꝛc. ¶ Questio. XV.

Consequenter q̄ritur. Utrū sēsibile reducat sensum de potentia ad actū. Et arguit ꝑmo ꝙ non. quia si sic esset tunc ipm sensibile esset nobilius sensu. cum agens sit prestantius patiente ꝫ. huius. sed illud est iconueniens. qz sensus est virtus cognoscens. sensibile autez nō est virtus cognoscens. vt colo⁹ sonus ꝛ hꝰ. cognoscens aūt ē nobilius nō cognoscente vt dicit cōiter. quare ꝛc. ¶ Oppositū arguitur auctoritate aristo. in isto secūdo vbi vult ꝙ sensibile reducat sensū de potētia ad actū. sensus enī est talis in potētia quale est sensibile in actu Et idem dicit cōmen. pluries. ꝛ aristo. in tertio huius. sic. Uidetur autez sensibile ex potētia exīte sensitiuo actu agens. quare ꝛc. ¶ Ad questionez intelligēdū ē ꝙ ipsius sensus est duplex actus. s. primus actus. ꝛ actus secundus. Actus quidē secundus est eius operatio. scz sentire. ꝛ hoc dicit aristo. in littera sic. Et sentire autez ꝑm actum simile dicitur ipsi cōsiderare. s. i hoc ꝙ vtrūque est quidā actus secundus. Actus autem primus est forma exīs in sensu ꝑexīs operationi ꝛ est illa species rei sensibilis repñtans ipm sensibile. ꝛ hoc significauit Ari. i isto ꝛ⁰ vbi dicit i principio huius capituli. Oportet aūt vl̄iter de omni sensu accipere q̄m ē susceptiuus spēruz sine materia. ¶ Tunc dico ad q̄stionē ꝛ ꝓmo ꝙ sensibile reducit sensuz de potentia ad actū ꝑmū. ꝛ⁰ ꝙ ipz ñ reducit sensū ad actū ꝛ̄m sine nāli ṽtute activa aīe. Primū sic patet. illud qō i sensu generat aliquā formā ꝑexītez operationi sensus reducit ipm de potentia ad actū ꝑmū. hec enī forma ē ipe actus ꝑmus sensus. sz ipz sensibile generat i sensu formā aliquā ꝑexītem opatōi sensus. s. spēm representantez ipsum sensibile. vt color

generat in visu spēm suam. similiter aūt ⁊ in alys. Et cō stat ꝙ ipa spēs necessario pexistit ipi sentire cū sit dispo sitio q̄dā ipsius sensus ad sentiendū. quare ⁊c. ¶ Et ad istam intentionē dicit aristo. ꝙ sensibilis ⁊ sensus ē idē actus. ipsa enim spēs repñtans sensibile ē actus ipius sensus vt subiecti. ⁊ ē actus ipius sensibilis vt agentis. cum ipso enim sensibili posito ⁊ appropinquato sensui ponitur. ⁊ remoto remouet hꝰ spēs. ⁊ non est subiectū eius vt manifestū est. nec est forma propria nec finis. quare relinquitur ꝙ sit causa agens ipsius spēi sensibi lis in sensu. quare reducit ⁊c. ¶ Secundū ꝓbaī ad pñs. sic. si sensibile reduceret sensum de potentia ad actuz sentiēdi sine virtute oī aie naturali actiua tunc anima nō esset actiua ipsius sensationis p se. hoc est falsum. ⁊ ↄ Ari. vt patuit ꝑus. ⁊ expresse contra Cōm. vt patet ↄña qz ñ est ꝓncipiū effectiuū cuiuscūq; opatōis aut motus nisi fm aliquā virtutē actiuā vt oēs ↄcedunt. nec est di cendū ꝙ ipa sit causa efficiens sensatōez mediante spē rei sensibilis solū. qz sic eēt agens sensationez pure per accidens cū ipsa spēs sensibilis sit accns aie aduenticiū ⁊ separabile. ergo ⁊c. De hac aūt virtute naturali anie actiue sensationis iquirēt i sequēti questiōe. ¶ Sz du bitaret aliqs ↄ ꝑmā cōclusionem. qz si forma sensibilis efficit itentionem seu suam spēm i sensu. tūc duo accña eiusdē spēi solo nūero dñntia vel diuersa simul erūt in eodem subiecto. quod videt̄ ↄtra Ari in 5ᵐ metaph. caᵒ de diuerso spē. vbi manifeste vult ꝙ quecūq; accidētia sunt i eodem subiecto dñnt spē. ⁊ sic duo accña eiusdem spēi solo numero dñia non possunt simul esse in eodem subiecto fm idē sui. ⁊ ↄña patet quia possibile est ꝙ due albedines eiusdem spēi solo numero differentes appro pinquantur visui sine oī ipedimēto. sic ergo vnaquecz generat suaz spēm in visu cum ille species non possunt esse diuerse fm spēm vt manifestū est. nec eadez pen itus fz numerū cum obiecta sint diuersa fz numerum. quare ⁊c. ¶ Ad hoc diuersi diuersimode respondent: Quidam dicunt ꝙ cum due albedines obyciunt̄ visui vel medio itentōes earum quas gencrant i visu ⁊ i me dio nō sunt diuerse fm numeruz sed vna. Quod ꝓbant auctoritate Ari. ꝑus iducta ⁊ ratione. qz accns non nu merat̄ nisi numeratiōe sui subiecti. quomō ergo i vno subiecto numero simul ⁊ fm idē erunt duo accidentia eiusdē speciei solo numero dñntia: Et cōfirmaī dubita tio quia fm Cōmen. in ꝓmo phycoꝝ. multitudo vel est reꝝ dñntiū fm formā. vl ē reꝝ differentiū fm quātita tem. mō cōstat ꝙ ille itentiones i eodē subiecto exñtes nō dñnt fm q̄titatē qz sunt i eodē quādo ⁊ fm idē ipius vt omnes ↄcedūt. imo ēt i eodē pūcto medy sunt ambe ille intentiones. cuius magnū signū est ꝙ per oēm pun ctū medy cōtingit ambas videri simℓ. nec etiā dñnt fm formas qz sic differrēt p se. ⁊ p ↄñs differrent fm spēm ⁊ nō solo nūero. i eadē enī spē sūt multe dñntie. fz nō fm substantiam. nec per se vt dicit Ari. in 2ᵒ posteriozum. ¶ Jstis rōnibus visis pōt putari ꝙ itentiones duarum albedinum suscepte in eodem subiecto sive in medio sive in visu non sunt numero differentes nec diuerse. ¶ Sed i cōtrariū ē ratio fortis qz illa nō sunt vnū nūe ro oio. ⁊ idiuisibiliter quoꝝ vno corrupto vℓ deficiente remanet alterꝝ nō corruptū. hec videt̄ satis manifesta. qz deī oppositū tūc vnū ⁊ idē numero ⁊ indiuisibile si mℓ est corruptū ⁊ nō corruptū. mō sic ē ꝙ duabus albe dinibus obiect̄ medio ⁊ visui vna eaꝝ pōt corrūpi alte ra remanente nō corrupta. ⁊ cum vna illaꝝ corrūpetur ↄstat ꝙ eius intentio non remanebit i medio nec i visu eadem numero que ꝓius. ⁊ altera remanebit. ſ. alteri us albedinis intentio que non corrumpetur. quō ergo essent penitus vna ⁊ eadē intentio numero: Siquis te neret ꝓmam viam posset dicere ꝙ cum aliqua sunt ea dem numero. ⁊ a quocunq; dependet vnū illoꝝ ⁊ reli quum tunc vno corrupto non remanet reliquz. sed si dependerēt a diuersis generātibus ⁊ cōseruātibus tūc non est necesse ꝙ vno corrupto corruptū sit reliquū. et sic est in ꝓposito. q̄re ⁊c. ¶ Sed mirum est si vnuz ⁊ idē numero in diuersis simpl'r fm suā substātiā corruptū sit ⁊ nō corruptū simul. Et ideo tenendo aliā viā. scz ꝙ hꝰ intentiones sint numero diuerse. ⁊ vna nō ē idē nu mero cum alia diceretur ad oppositā. ꝓmo ad auctem aristotelis ꝙ intelligendū est de accñtibus realibus et corporalibus ⁊ absolutis a termino ⁊ ab agente ꝓpin quo cōseruante. sed non est intelligendū de accñtibus spūalibus ⁊ intētōalibus. nec de accñtibus respectiuis sive habeant respectū ad terminū vt relatōes. sive ha beant respectū ad agens ꝓpinquū a quo dependent in cōseruari imediate. talia autem accñtia que sunt intē tiones duarum aut pluriū albedinū solo numero diffe rentiū dependent in conseruari ab ipsis albedinibus quarum sunt intentiones. ⁊ ab ipsis habent numerum ⁊ diuersitatē. Et cuz dicitur. accñtia numerant̄ ⁊c. pōt dici ꝙ verum est de accidentibus realibus et habenti bus esse fixum in suis subiectis. sed de accñtibus inten tionalibus ⁊ non habentibus esse fixum in subiecto. sz dependentibus ab aliquo extrinseco conseruante ime diate non oportet ꝙ numerent̄ fm numerationez sub iectoꝝ in quibus essent. sed numerant̄ fm numeratio nē agentiū a quibus dependent ⁊ in esse ⁊ in conserua ri. quia tamen illa agentia realia nō numerātur nisi nu meratione suoꝝ subiectoꝝ. ideo ista numeratio inten tionum reducitur ad numerationē subiectoruz non in quibus existunt sed subiectoruz in quibus sunt earum agentia ⁊ conseruantia ipsas in esse. Et per hoc diceret̄ ad auctoritatē cōmen. ꝙ omnis multitudo vel est reꝝ differētiū fm formas. vel est rerum differētiū fm q̄ti tatem. veruz est vel fm quantitatē subiectoꝝ in qbus sunt ipsa differentia. vel fm quantitatē alicuius alteri us a quo dependent vel ad quod habent habitudinez Et sic est in ꝓposito. quare ⁊c. ¶ Jtem potest dici ꝙ illa diuisio debet intelligi de illis que differunt penes itrī seca. sed de illis quorum differentia est ab extra non ē vera. ⁊ sic est in ꝓposito. ¶ Jstarum enim intentionum diuersitas est ab extra. ſ. ab agentibus extrinsecis im mediatis conseruantibus eas in esse. ¶ Jtez itelligēdū est de accidentibus absolutis sed non respectiuis. iste vero intentiones sunt accñtia respectiua saltem quia semper habent respectum ⁊ habitudinem ad exterius cōseruās ꝓpinquū ⁊ ꝓpriū ideo numerantur fm eoꝝ numerationem. prima aūt solutio satis videtur conue niēs. vt dicaī ꝙ multitudo istarū itentionū ē multitu do rerum vt formarū dñntiū fm quātitatē. nō qdē fm quātitatē itrinsecaz scilicet subiecti. sed secundum quā titatem extrinseca. ſ. obiecti. fm enim dñiam illam dñnt ille albedines obiecte ex quaruz diuersitate dependet diuersitas illarū itentionū. Potest etiam dici ꝙ Cōm. loquit̄ de multitudine entiū realium ꝓut entia realia distinguūtur contra intentiones cuius signuz ē ꝙ ipse dicit ꝙ oīs mℓtitudo vel ē reꝝ ⁊c. ¶ Jtē ad auctē pōt dici ꝙ ipe itelligit ↄ accñtibus nāℓr ⁊ insepabilℓr exñti bus sz ↄ accñtibus aduēticys ⁊ sepabilibus ñ itellexit. ¶ Siquis aūt ïstat ꝙ accns vnū numero nō pōt esse in

diuersis subiectis.ergo diuersa numero accñtia ñ pñt eē simul in vno subiecto.nō valet.qz inherentia ē essentia accidentis.ꝛ impossibile ēaliquid vnū ĩherere diuersꝫ. sed diuersa bene possunt ĩherere vni numero. imo oĩa predicamenta aliqualiter inherent vni subiecto.Sed dices quō vnū istoꝝ accñtiuz est diuersuz ab altero.nō p se qz sic differrēt fm spēm.nec paccñs qz quereretur qō eēt illud accñs.ꝛ quō distingueret ipm ad agentia sua.ꝛ est multū difficile qz cōstat q nō sunt diuersa fm quātitatē.ꝛ qōcūqꝫ aliud detur.queret de illo alio quō est diuersum sicut pus.Forte diceret q ista sūt diuersa p accidens nō ītrinsecū eis nec eoꝝ subiecto.sz extrinsecū.s.p formā agentē q̄ est alia ꝛ alia.hec aūt pars probabilioꝛ mihi apparet ad presens.sz qd sit de hoc non finaliter determio.q̄re ꝛc. ¶ Ad rōnes ī pncipio q̄stiōis dcm fuit pus.vez.n.ē q actiuū fz q actiuū ē nobilius passiuo sibi cozrādēte fz q passiuū ē.sz ñoz q sit simplr ꝛ absolute nobilius qz pōt ꝺtīgere q ipz passiuū postq̄ passum est ab agente habet aliquā opationē nobilioꝛē omni opatione illius actiui.ꝛ sic rōe illius iudicabitur simpliciter nobilius.sic aūt est in proposito.nā quāuis sensus recipit spēm a sensibili vt agit ī eaz.quia tamen vltra istā receptionez habet aliaz opationez nobilioꝛē q̄ quecunqꝫ opatio sēsibilis.s.sentire vl cognoscere ipz sensibile.iō est simpliciter nobilioꝛ q̄ forma sensibilis que nō cognoscit.nobilitaꝫ enī virtutis simpliciter ꝛ absolute debet considerari ꝛ iudicari ex eius nobilissima opatione.vnde si sensus nullā aliā opationem haberet q̄ recipere spēm a sensibili credo firmiter q eēt minus nobil simplr ipo sensibili cū efficere spēz est opatio nobilioꝛ q̄ recipe eādē.ꝛ sic ō isto sufficiat. ¶ Qō.XVI

Ꝺnsequenter queritur. Utrū pter spēm rei sensibilis in sensu receptā ꝛ preter sensum qui est subiectū sensationis sit aliqua alia virtus actiua sensationis naturalis existens in aīa sensitiua. Et hoc querere. vtruz in aīa sensitiua sit aliquis sensus agens. ¶ Et arguitur ꝓmo q non.qz si sic tunc non omnis sensus esset virtus passiua.quod videtur esse cōtra aristo.ꝛ cōmen.ī multis locis huius secundi.ꝛ pz ꝟña.quia agens non ē passiuum.ꝛ precise in ꝓposito sensus agens si esset non esset passiuus a sensibilibus.quare ꝛc. ¶ Jn oppositū arguitur sic.sicut se habet virtus vel aīa intellectiua ad itelligibilia sic aīa sensitiua ad sensibilia p ꝟuenientē similitudinē qua aristo.vtitur in tertio huius.ꝛ est ꝓncipiū totius pscrutatōis de ītellectu.sz in aīa ītellectiua ꝑter intellectū possibilē qui est subiectum intellectionis ē ītellectus agens vt demōstratū est ī tertio huius.ergo ī anima sensitiua preter ipm sensum passiuum qui ē subiectū sensationis ē sensus actiuus q efficit ipaz sēsatōez ¶ Jstam questionē mouet Cōmen.super illud.c. Et posita vna rōe ad ptē affirmatiuā dixit ī fine.ꝛ tu debes ī hoc cōsiderare qm̄ indiget perserutatione ita q istā.q. q̄si ideterminatā posterioꝛi iquisitōi dimisit. ¶ Quidā aūt modernoꝝ doctoꝝ in pḧia iquisiuerūt de ista qōne ꝛ post multā disputatōez ꝛ cōsideratōez determinauerunt eā ad ptem negatiuā.dicētes ī aīa sensitiua nulluz esse sensuz actiuū ipsius sensatōis.sed omnes virtutes ipsius aīe sensitiue esse passiuas a sensibilibus.ꝛ in hoc ꝟoꝛdat magna ps pḧantiū huius tēpoꝛis.Ad huius aūt cōclusionis ꝓbatiōem adduxit vnus multas rationes quaꝝ meliozes ꝛ foꝛtiozes ad pñs iducā. Relique aūt cōsiderande sūt ī duobus tractatibus de sensu agente quos oꝛdinaui ꝟtra istā positionē. Una ergo ratio hec ē

Si esset sensus agens aut ipe esset cognoscens.aut non cognoscens.hec est diuisio p contradictoꝛia.sed non est cognoscens.qa hic supfluerent sensus passiui.q etiam cognoscunt sensibilia.etiā si esset cognoscens.tūc cognitōez sensus passiui p̄cederet aliq̄ alia sensatio.s.sensatō actiua.actio.n.actiui nāliter pꝺ ē passione passiui.ꝛ sic cognitio seu sensatio quā haberet ille sensus actiuus si poneret cognoscens esset pꝺ nāliter q̄ sensatio sensus passiui.qō est absurdū.ergo nō est cognoscens. Si ergo ꝺicatur q ipe non est cognoscens.tunc ipse erit minus nobilis sensu passiuo q est cognoscēs.ꝛ sensus passiuus est nobilioꝛ eo.nam cognoscens est nobilius nō cognoscente vt manifestuz est. Jnconueniens autem eēt ipm sensuz actiuū esse minus nobilem passiuo vt etiā cōcedunt ponentes eum.quare ꝛc. ¶ Secūda ratio est ista. nam si esset sensus agens tunc contingeret animal sentire absente sensibili.vt videre sine pñtia visibil.quod est falsū ꝛ ꝟ Ari.ī isto zº sensus.n.pticular nō pōt sētire nisi pñte sensibili exteriozi.ꝛ pz ꝟña.qz agente naturali appꝛopiquato passo necessario fit actio.vt pz ex primo de gñatōe.mō absente sensibili aīal hēbit ī se virtutem actiuā sensatōis ꝛ virtutē receptiuā vt tu ꝟcedis. Et si ꝺicat q ista non sufficiunt ad visionē.sz regrit species rei visibilis.hoc nō valet.quia species ipa rei visibilis clausis oculiꝭ remanet ad aliquod tempus.ꝛ sic clausiꝭ oculis contingeret videre.quod est ridiculū.quare ꝛc. ¶ Tertia rō pꝛincipalis est ista. Si esset sensus agens tunc actio aut passio aut motus haberet agens per se. sed hoc est impossibile vt demōstratū est in 5º pḧyco.ꝛ ꝓbatur ꝟña.quia sensatio est actio vel passio vel motus vt oēs cōcedūt.si q̄ est sensus actiuus per se ipsius sensationis tunc actio vel passio aut motus habebunt agens per se.cuius oppositū demōstratū est in 5º pḧy. vt isti asserunt. ¶ Quarta rō est ista.si esset sensus agēs tunc non omnis sensus esset susceptiuus spērū sine mā. Et hoc est aperte cōtra aristo.in isto zº vbi ꝺicit. Opoꝛtet autē vl iter accipere de omni sensu qm̄ est susceptiuus spērum sine mā.ꝟña manifesta est.qz sensus agēs si sit non recipit spēs sine mā sed ipaz sensationē vt cōcedit.ergo ꝛc. ¶ Quinta rō sit hec.si est visus agens tūc ista ꝓpositio.coloꝛ ē visibilis.non ē vera per se in scōo modo ꝺicendi per se.quod ē cōtra aristo.ꝛ cōmē.in isto secūdo.ꝛ pz ꝟña.qz postq̄ ipe visus actiuus efficeret visionē coloꝛis tunc ipe coloꝛ videretur per aliquod aliud.ꝛ sic non esset per se visibilis.quare ꝛc. ¶ Sexta rō. si esset sensus agens sensus passiuus ipm cognosceret. quod ē manifeste falsum.ꝛ ꝓbaꝫ ꝟñtia.qz cognitio fit per assimilationē cognoscētis ad cognitū. vt habet in pꝛimo huius.ꝛ in 3º.ꝛ in 5º ethicoꝝ. nunc si esset sensus agens sensationē sensus passiuus haberet eius silitudinē cum effectus assilet sue causeagenti per se.ꝛ sic sensus particularis cognosceret aliud q̄ sensibile extra. quod videtur incōueniēs. ¶ Sed ꝛ alia rō ē cuiusdam posterioꝛis magri tenentis illam eandē cōclonē negatiuam.nam si esset sensus agens tunc sensitiuū hñs ī se virtutē sensitiuā eēt ī potētia essentiali ad sentire. hoc autē ē incōueniens.qz sicut graue in actu nō ē ī potētia essentiali ad esse deoꝛsuz.sz in potentia accidentali.sic et sensitiuum non est in potentia eēntiali ad sentire.sz ipm semen ex quo generatum fuit aīal fuit in potenita essentiali adipsum sentire ꝛ reductū fuit ad actum ab ipso generante nisi aliquid pḧiberet aut deficeret.ꝛ pz ꝟña.qz illud ē in potētia eēntiali ad aliquē actuz qō ad illum actuz reducit ab agente p se vt manifestū est fm

Ari. ⁊ Cõm. in 6°. phycoꝝ. ⁊ 4°. celi ⁊ mundi. si igit ipm sẽsitiuuz eẽt subiectũ receptiuũ sensatõis reduceretur ad actuz sentiẽdi p virtutẽ p se actiuã q̃ dicitur sensus agẽs. tunc ipm sensitiuũ passiuũ eẽt in potẽtia cẽntiali ad actũ sentiendi. quod est iconueniẽs vt dicit i isto ⁊°. In hꝰ g̃ ꝓueniũt isti ⁊ sui seq̃ces q̃ nõ sit sensus actiuus Ꝙz si queritur ab eis. quid sit imediatũ p se pncipiuz actiuũ sensationis. ipsi multũ diuersificant i hoc. Dicit enĩ vnus ⁊ prior q̃ species rei sensibilis est imediatum p se pncipiũ actiuũ ipius sensatiõis eo modo quo actus secundus indiget agente sicut ẽt spẽs itellectus ẽ imediatũ p se pncipiuz ⁊ actiuũ ⁊ elicitiuũ itellectionis vt ipe dicit i questione de specie itelligibili. ⁊c. ¶ Alius vo ⁊ posterior cui est rõ vltimo iducta dicit q̃ postq̃ anial generatũ est ipse sensus nõ indiget aliquo agente per se transmutante vel reducente ipm ad actum sentiendi. imo dicit q̃ cũ ipse sensus habuit i suo organo speciem sensibilis quo ipm repñtat exibit sensus in actuz suum de se absq̃ hoc q̃ ad actionẽ transmuteꝫ ab aliquo p se agente ita q̃ suũ actum eliciet ex sua natura ⁊ recipiet ratõe sui organi ⁊ est actus pncipaliter forma ⁊ exñti mã. ⁊ hec sũt verba eius. Dicit tñ q̃ licet sentire postq̃ aial generatũ ẽ nõ sit ab aliquo agente p se eo q̃ tũc sensus nõ est in potentia essentiali sz solum accñtali tñ ipz sentire ẽ a generãte sensũ sicut a p se motore quẽadmodum ⁊ virtus sensitiua ẽ ab ipo gñante. ¶ Sed mihi vr salua reuerentia sic dicentiũ q̃ ambo dicunt contra intentionẽ Ari. ⁊ contra veritatez. Primo contra Ari. sic Nã si nõ esset aliqua virtus aie p se actiua sensationis tunc ipsa aia nõ eẽt p se cã agens ipam sensationẽ. hec ẽ mãifesta. qz nõ põt esse pse actiua alicuius opatõis nisi ꝑm aliquã suam nãlez virtutẽ vt omnes cõcedunt. sed hoc ꝓñs est contra Ari. vt ꝑus dictũ ẽ. quia plane volũt Ari. ⁊ Cõm. q̃ anima est p se causa actiua oĩum motuuz pprioꝝ aiati. Uñ etiã Cõm. dicit q̃ Ari. declarat aiam eẽ cãm mouentẽ ꝑm omnes modos motus siue veros siue existimatos. manifestũ ãt est q̃ ipsa sensatio ẽ quidam motus spũalis ꝑm intentionẽ Ari. q̃re ⁊c. Et dico ad ꝓsens sicut alias dixi q̃ necesse est i aia sensitiua esse virtutẽ nãlem p se actiuã sensationis. ⁊ hec põt vocari sẽsus actiuus. Qõ ꝓbo ad pñs duabus rõnibus ꝑncipaliter. ad q̃rũ primã suppono q̃tuoꝝ pricipia manifesta. ¶ Primuz est q̃ sensatio seu sentire idiget aliq̃ pncipio effectiuo per se ⁊ imediato. qõ sic ꝓbo ꝓpter negãtes. qz omnis effectus p se itẽtus q recipitur i aliq̃ potentia p se receptiua ipsiuꝰ indiget aliquo pricipio p se effciuo imediato hec est manifesta cuilibet exercitato i phia si enim aliquis effectus non dependet ab agente per se. tunc non est per se intentus ab aliquo. sed ipsa sensatio est quidaz effectus per se itentus ab aiali ⁊ recipitur in potentia per se receptiua eius. s. in sensu. quod patet. qz finis vniuscuiusq; nature ẽ qd p se itẽtũ ab illa natura. hoc est p se manifestũ. mõ ipm sentire ẽ finis ipius aial vt plane dicit Aristotl. in de somno ⁊ vigilia. quare ⁊c. ¶ Jtẽ q̃ sensus sit potentia per se receptiua ipsius sensationis hoc videꝫ manifestũ. quia si non tunc ipsa sensatio non esset per se eius pfectio nec actus intrinsecus quod est absurdũ. g̃ sensatio necessario indiget aliquo per se pncipio actiuo imediato. quia agens mediatum nõ agit nisi mediante agente imediato vt notũ est. Et hec sit ꝑma suppositio. ¶ Secũda suppositio est. q̃ illõ ens est nobilius alio cuius operatio ꝓpria ⁊ per se ẽ nobilioꝝ perfectissima opatione alterius. ⁊ hoc satiꝰ manifestũ esse videꝫ. Lõfirmaꝫ tamẽ aliqualr. quia opatio ꝓpria rei est eius finis ꝓprius. cuius ãũt per se est finis melioꝝ ipm melius est ⁊ nobilius. vt manifestũ est. hoc enim satis habeꝫ ex ꝑmo posteri. c. de cõparatione demõstrationũ. ¶ Tertia suppositio ẽ q̃ efficere aliquid est simplr nobilius q̃z recipere illud idẽ. ⁊ hoc manifestum est cuilibet intelligenti. vt efficere motũ est nobilioꝝ opatio q̃z recipere ipm. Quod sigs ꝓteruiendo negaret põt ꝓbari. qz illud est nobilius per quod magis assimilaꝫ aliqd enti nobilissimo. sed per efficere aliqd magis assimilaꝫ aliqd enti nobilissimo. s. ipsi ꝑmo motori q est deus cuius est efficere ipz motũ ⁊ non recipe ipm. vel saltẽ per efficere assilaꝫ alicui enti nobiliori. s. ꝑmo motori. ⁊ per recipe illud magis assilaꝫ enti vilissimo. s. materie prime que est pricipiũ receptiuũ i rebus nãlibus. q̃re ⁊c. ¶ Quarta suppõ est. q̃ spẽs rei seu forme sensibilis non est simplr nobilioꝝ q̃z virtus aie sensitiue. ⁊ hoc cõcederet qlibet sani capitis. ⁊ ꝓbaꝫ. quia virtus ꝓpria formе nobiliorꝭ ẽ nobilioꝝ accñte quod non est virtus ꝓpria alicuius determinate formе. sz potentia sensitiua est virtus ꝓpria formе nobiliorꝭ illa forma in qua recipiꝫ spẽs sensibilis. ⁊ ipa spẽs sensibil est quoddã accñs. quod non est virtus ꝓpria alicuius ita nobilis sicut aia. põt enĩ species rei sẽsibilis eẽ i medio inaiato. vt species colorꝭ i aere ⁊ in aqua in quibus nulla est forma sic nobilis sicut anima sensitiua q̃re ⁊c. Et põt sic syllogizari. Uirtus ꝓpria anie cognoscitiue est res simpliciter dignioꝝ accñte qõ põt esse in inaiatis sed potentia sensitiua est virtus ꝓpria aie cognoscitiue vt manifestũ ẽ. ⁊ ipa species rei sensibilis ẽ accñs quod põt ĩueniri in rebus inaiatis vt manifestum ẽ. q̃re ⁊c. Hanc etiã hꝛet cõcedere ille qui negat sensuz agentem q̃ vult q̃ virtus cognoscens ẽ nobilioꝝ ñ cognoscente. constat ãũt q̃ sensus est cognoscens ⁊ ipa species nõ est cognoscens vt manifestũ ẽ. q̃re ⁊c. ¶ His ꝑmissis arguo sic. Si non esset sensus actiuus tunc sensatio nõ dependeret ab aliquo pricipio actiuo p se ⁊ imediato. sz hoc ẽ ꝓ ꝑmã suppositionẽ. g̃ ⁊c. ꝓbo ꝓñaz. qz si sensus agens nõ esset imediatũ ꝑncipiũ sensationis aut erit ille sensus passiuus qui recipit sensationez. ⁊ hoc est ipossibile qz vna ⁊ eadẽ ẽtus ñ ẽ ꝑncipiũ p se actiuũ ⁊ p se receptiuũ eiusdẽ vt mãifestũ ẽ. aut erit ipz sẽsibile. ⁊ hꝰ ẽ ipossibile. qz agẽs imediatũ debz eẽ simlr cũ passo ita q̃ ipoꝝ non sit aliquod mediũ neq̃ plenũ neq̃ vacuũ vt patet ex. 7. phy. sensibile aũt non sic se hz ad sensuz vt manifestum est. aut g̃ erit ipsa substãtia aie. ⁊ hoc est impossibile manifestũ. qz subst̃tia aie nõ est pricipiũ opationis nisi mediãte aliqua virtute supaddita subst̃tie vt quasi oẽs cõcedunt. ⁊ ꝓbatũ fuit ꝓius. aut erit ipm coꝛpus. quod est absurdum. quia sic sentire non eẽt pricipalr ab aia. quod est cõtra aristo. ⁊ cõtra oẽm veritatẽ. aut erit spẽs rei sensibilis vt cõiter poniꝫ. ⁊ hoc non potest esse. quia seq̃reꝫ necessario q̃ ipsa spẽs rei sensibilis esset simplr nobilioꝝ sensu. quod est ꝓ quartã suppõnẽ. Et ꝓbaꝫ ꝓña. qz illud ens est simplr nobilius cuius operatio est nobilioꝝ perfectissima operatione alterius per secũdã suppõnẽ. modo nobilioꝝ opatio est efficere sẽsationẽ q̃z recipe eã. vt ꝑz ex tertia suppõne. si g̃ efficere sensationẽ est opatio spẽi ⁊ recipere sensatõez est nobilissima opatio ipsius sensus vt tu ponis seqtur q̃ spẽs rei sensibilis ẽ simplr nobilius ens q̃z sit sensus. ¶ Sed aligs hic cauillaret dicẽdo q̃ recipe sensatiõez nõ ẽ nobilissima opatio ipsius sensus passiui. qz actio ⁊ passio sunt in patiente secundum Aristotelem. tertio phyſicoꝝ. Quãuis ergo species agat sensationẽ. tamen

agere sensationẽ recipiť i sensu passiuo ⁊ sic habebit in se nobiliorem opationem ꝙ̃ sit recipere sensationem. hoc nihil ẽ q̃ quãuis agere ꝓcedať esse i passo subiectiue tñ nullus diceret ꝙ actio seu agere sit opatio ipsius passi ¶ Jtẽ si ꝓcedať ꝙ agere sensationez sit operatio sensus passiui tanꝙ̃ subiecti tũc species rei sensibilis habebit nobiliorẽ causalitatẽ sup ipaz sensationez ꝙ̃ ipa potẽtia sensitiua. nobilior enĩ ẽ causalitas agentis ꝙ̃ recipientis respectu eiusdẽ pducti. ⁊ sic ieuitabiliter sequiť ꝙ spẽs rei sensibilis sit simpliciter nobilior ipso sensu. qõ est absurdum. Si enĩ aliqua duo entia habẽt operationẽ nobilissimã vnã ⁊ eandẽ illud iudicanduz ẽ simp̃lr nobilius qõ habet nobiliorẽ cãlitatẽ sup illaz operationem. Concesso igitur ꝙ agere sensationem sit operatio pfectissima spẽi ⁊ cum hoc opatio pfectissima ipsius sensus q̃ tñ spẽs haberet nobiliorẽ causalitatez sup eã ꝙ̃ ipe sensus oporteret cõcedere ꝙ spẽs simp̃lr est nobilior ꝙ̃ sit sensus. hoc tñ oĩno tenẽduz ẽ ꝙ agere sensationẽ nõ ẽ opatio ꝓpria ipsius sensus passiui nec ẽ eius tãꝙ̃ opantis sz solũ vt subiecti. sed recipere ipam sensationẽ ẽ eius opatio ꝓpria ⁊ ei debetur nõ solum tanꝙ̃ subiecto. sz vt opanti. ¶ Jstã aũt rõnem conabať soluere ille qui tenet spẽm eẽ p se ꝑncipiũ actiuũ sẽsatõnis. ⁊ dixit ꝙ spẽs põt ꝓsiderari dupl̃r. Uno mõ quãtũ ad suã eẽntiã ⁊ sic nõ ẽ nobilior. Alio mõ quãtũ ad suaz virtutẽ. ⁊ sic ẽ nobilior ꝙ̃ sit sensus. Et ad hoc ꝓcedẽdũ fuit constrictus ꝙ dictã rõnẽ nr̃am. Sz illud nihil ẽ. ꝓ: q̃ nõ rñdet ad veritatez rationis. pbat. n. ratio ꝙ spẽs sensibiľ erit ens simpliciter nobilius ꝙ̃ sensus. q̃ eius opatio esset simp̃lr nobilior optima operatione sensus ¶ Jtẽ si species sensibilis est nobilior sensu quantũ ad suã virtutẽ tũc oportet ꝙ ipsa virtus spẽi sensibilis sit simp̃lr nobilior ꝙ̃ virtus sensus. qõ ẽ absurdũ. ⁊ contra eũ. Ridiculũ enim esset dicere ꝙ virtuꝭ spẽi colozis sit nobilior ꝙ̃ virtus visiua ⁊ sic de ceteris. et pz ꝓña. nihil enim põt eẽ nobilius alio ratione virtutis alicuius nisi ipsa virtus sit nobilior illo alio vt manifestũ ẽ. hõ. n. nõ eẽt nobilior asino rõne virtutis ĩtellectiue nisi ipa vtus intellectiua eẽt nobilior asino sic aũt et in alys. q̃re ⁊c̃. ¶ Jtẽ arguiť contra istũ hoiez sicut sibi ipsi arguit nobilius ꝙ̃tũ ad vtutẽ ẽ nobilius ꝙ̃tũ ad eẽntiã. si igr̃ spẽs ẽ nobilior sẽsu ꝙ̃tũ ad vtutẽ seq̃ť ꝙ sit nobilior ꝙ̃tũ ad eẽntiã. Et respõdet huic obiectioni ꝙ nobilius quãtũ ad virtutẽ ẽ nobilius quantũ ad eẽntiã. vt habet vtutem ⁊ nõ simpliciter. Sz hoc sine dubio ẽ friuolũ valde ⁊ supficiale quia ille due replicatiões. s. quãtũ ad vtutẽ vt habet virtutẽ sunt vnũ ⁊ idẽ realiter. nihil. n. differt dicere hõ quãtuz ad rõnabilitatẽ. ⁊ hõ vt habet rõnabilitatẽ. si ergo dicať nobilius quãtũ ad virtutẽ ẽ nobilius quãtuz ad eẽntiã vt habet vtutez idem est ac si diceret ꝙ nobilius quãtũ ad virtutẽ ẽ nobilius quantũ ad eẽntiã quantũ ad virtutẽ ⁊ hec est ridiculosa repetitio verboꝝ. ¶ Jtez ens nobilius alio quantũ ad suã ꝓpriã virtutẽ aut est nobilius simpliciter quãtũ ad eẽntiam suã. aut eque nobile. aut minus simpliciter. vltima duo sunt oĩno irrõnabilia q̃ nobilitas virtutũ est ex nobilitate eẽntie vt est manifestũ cuilibet ĩtelligenti. Unde irrõnabile ẽ oĩno ꝙ eẽntia simp̃lr minus nobilis habeat nobiliorẽ virtutez ⁊ ꝙ eẽntia eque nobilis nobiliorẽ habeat virtutez ꝓpriã. ergo relinquiť ꝙ nobilior vtus ẽ essentie simp̃lr nobilioris. ¶ Jtez si species ẽ nobilior quãtũ ad virtutez suã q̃riť de illa virtute vtꝝ sit idem essentialr̃ cũ ipa spẽ aut nõ. si sit idem ergo sicut est nobilior sensu sic speciꝭ quãtũ ad eẽntiã suã erit nobilior ipso sensu qõ negat. si sit aliud essentialiter tũc illa vtus aut repñtat ipm sensibile. aut nõ. si ipz repñtat tũc sine dubio oz ꝙ ipa sit q̃dã species rei sensibil̃. nã oĩs forma gñata a re sensibili ⁊ ipam repñtans spũal̃r est species eius. ⁊ sic vnius forme sensibil̃ simul erunt due species diuerse ipaz repñtãtes i eoẽ sensu. vt vnius color̃ eẽnt diuerse species i vno visu ipz repñtãtes. qõ est ridiculũ. si aũt dicať ꝙ ipa vtus speciei sensibilis nõ repñtat ipz sensibile nec ei conformať. hoc videtur absurduz quia tunc ipsa species p illã suã virtutẽ non pduceret cognitionez seu sensationez illius sensibilis plusꝙ̃ alterius. ¶ Jtẽ sicut se hz scia ad ꝓsiderare sic spẽs rei sensibilis ad ipm sentire ꝟz ipz. mõ scia ipa est imediatũ ꝓncipiũ actiuũ cõsideratõis intellectualis nõ mediãte aliq̃ virtute realr̃ diuersa ab ipa sicut ipe concedit in sua qõne de specie intelligibili. quare ⁊c̃. ¶ Oĩbus g̃ istis cõsideratis pz ꝙ ipe non põt soluere illã nr̃am rõem. ¶ Alius vero socioꝝ nr̃oꝝ de quo tactũ est dixit ꝙ sensatio non indiget aliquo per se ꝓncipio actiuo. ⁊ ꝙ ipm sensitiuum nõ est in potentia eẽntiali ad ipm sentire. Sed salua reuerentia eius mihi videtur ꝙ ipse peccat. quia cũ sensatio seu sentire sit finis per se intẽtus a natura aiaľ necesse est ipm habere in animali cãm per se agentem. qõ si non habet cãm agentẽ per se neꝙ̃ habebit cãm receptiuã per se. ⁊ sic a nullo erit per se intentũ quod est absurdũ. ¶ Jtem de actu sentiendi qui est in aiali põt esse scia vt videť. quod non esset si non haberet cãm p se. ⁊ quecunq̃ per se cã sibi cõcedať necesse est ipm hr̃e cãm per se agentem. si enim habet: habet cãm finalez per se cum omnis finis sit intentus ab aliquo agente ẽ necesse vt habeat agens per se. ¶ Jtẽ in verbis istius sñ cõsiderandꝰ cõcediť nostrũ ꝓpositũ. dicit enim ꝙ cũ sensus habuerit in orgãno suo spẽm repñtantẽ ipm sensibile exibit sensus in actũ suũ de se absꝙ̃ ꝙ ad actionẽ transmuteť ab aliquo per se agente ita ꝙ suum actum eliciet ex sui natura. Modo quero ab eo quid itelligit per hoc qõ dicit. exibit in actum suum. et per hoc enim oportet intelligi alterũ duoꝝ. aut ꝙ ꝓducet et efficiet suum actũ. aut ꝙ recipiet ipm. Si intendit ꝙ efficiet ⁊ ꝓducet ex se actũ suum tunc habeo ꝙ per se agit ipm suum actum. quia in isto sermone ex se idem est quod ꝙ se. nihil aũt per se agit actũ nisi sit per se actiuũ illius. hoc est̃ claruz. g̃ sensus est per se actiuus sui actus. ⁊ sic habeo ꝙ sensatio dependet ab aliquo ꝑncipio actiuo ꝙ se. Si aũt intelligit per exire in actũ recipere ipm actũ tunc concedit ꝙ ipe sensus est per se ⁊ ex se receptiuus sui actus. ⁊ sic necesse est ꝙ ab aliquo ꝓpinquo ꝙ se actiuo transmuteť ad actũ. nunq̃ꝫ. n. vnũ et idem est per se ꝑncipiũ receptiuũ ⁊ per se ꝑncipiũ actiuũ vnius ⁊ eiusdem vt manifestũ est. ⁊ ipe etiam exꝑsse concedit i suo tractatu de intellectu. g̃ si sensuꝭ ex se exit in actũ suũ. i. ꝙ se recipit ipm necessariũ est aliquod aliud esse per se ꝑncipium actiuum illius actus. ⁊ cum illud nõ sit spẽs sensibilis vt ꝓbatum est ⁊ ille concedit relinquitur ꝙ sit sensus actiuus. ⁊ sic mihi videť ꝙ ipse in suis verbis ĩplicite ꝓcedit qõ exꝑsse alibi negare conať. Sigs aũt velit eius vba glosare nõ facio magnã vim. q̃ nõ verboꝝ virtutẽ sed vitatẽ ꝑncipaľr appeto manifestare. ¶ Jtẽ q̃riť ab isto q̃ sit illa virtus aie vel virtus corporis cui per se ⁊ imediate vniť ipm sentire an sit virtus aie an vtus corporis. ⁊ si ẽ virtus aie ꝓstat ꝙ nõ est nisi sensus. g̃ ipsi sensui per se vnitur iste actus qui est sentire Constat autem ꝙ vnusquisq̃ actus recipitur in illo cui vnitur quia sua vnio et sua receptio vel sunt idem

vel inseparabiliter se cõsequunt. illud aũt cui p se vnit sensatio vt sentire est illud quod p se recipit sentire seu sentire in illo ĩmediate recipit. ⁊ sic oportebit alterum istorum ꝓcedere aut q̃ sit idẽ sensus q̃ est elicitiuus sensationis ⁊ q̃ est receptiuus. quod est contra ipm aperte. aut q̃ sit alius sensus elicitiuus ⁊ receptiuus ipsius. et hoc est quod volumus. ¶ Si vero dicat q̃ virtus cui p se ⁊ ĩmediate vnit sentire est virtus corporis cui p se ⁊ ĩmediate sentit. q⁊ virtus aiati cui p se vnit sentire sentit vel est rõ sentiendi vt euidẽs est. dicere aũt q̃ virtus corpis p se ⁊ ĩmediate sentit vel ẽ rõ sẽtiendi ẽ oĩno absurdũ. ¶ Dec aũt sit ꝑma rõ illius ꝓclusiõis cũ eius defensiõe ⁊ cauillationũ remotiõe ⁊ credo idubitãter q̃ sigs nõ mouet amore famositatis sed realitatis faciliter poterit defendere istã rõnez ab oĩbus rõnibus cauillosis quas dialecticus poterit proteruiendo iuenire. ¶ Secunda rõ ꝑncipal ⁊ fundat̃ ẽt sup suppõnibus satis notis. quaꝝ ꝑma est q̃ vnũ ⁊ idẽ simplex nõ põt eẽ ĩmediatũ p se ꝑncipiũ actiuũ ⁊ per se receptiuũ vnius ⁊ eiusdẽ. ⁊ hoc nõ puto q̃ idigeat pbatione apud idoneos ph̃ie. nã potestas actiua ẽ ꝑncipium mutandi alterũ iquãtum altez 5° metaph̃. z° suppono q̃ spẽs sensibilis ẽ ĩmediatũ p se ꝑncipium receptiuum sensationis seu ipsius sentire. qõ sic ꝓbo. cuz ipsa sẽsatio sit qdã effectus p se intentus a natura aialis necessariũ ẽ q̃ sicut dependet ab aliquo ꝑncipio receptiuo per se ⁊ ĩmediato sic ẽt depẽdeat ab aliquo ꝑncipio actiuo p se ⁊ ĩmediato. illud igit̃ p se ꝑncipiũ sensatiõis receptiuũ ⁊ ĩmediatum aut ẽ ipse sensus aut spẽs sensibilis. hoc ꝓz per diffinitionẽ sufficientẽ. sed nõ põt eẽ ipse sensus. q⁊ vnũ ⁊ idem nõ põt esse p se ꝑncipiũ receptiuũ diuersoꝝ ordinatorum adinuicẽ. hoc est manifestum cuilibet itelligenti. ⁊ videtur teneri ab Ari. in 5° ph̃ycorũ. ca° de cõparatione motuũ. vbi dicit q̃ nõ cõtingens est susceptiuum cõtingentis. i. nõ qõlibet ẽ susceptiuũ cuiuscũq;. sz vnum est vnius ꝑncipiũ. ¶ Sed q⁊ fortassis istud dictũ nõ est itelligendum nisi de susceptiuis ⁊ susceptis realibus ⁊ corporalibus: vnum. n. ⁊ idẽ diaphanũ bene suscipit ĩtentiones diuersas diuersorũ colorũ vt manifestũ est. ideo illã ꝓpositionẽ ad pns recipio tanq̃ cõcessã ab illo q̃ ponit spẽm eẽ p se actiuã sensatiõis. ipse. n. ꝓcedit q̃ vnum ⁊ idẽ nõ est susceptiuũ ĩmediate diuersorum habentium ordinez inter se. certũ aũt est q̃ spẽs sensibilis ⁊ ipm sentire habent ordinẽ inter se. ⁊ iõ sensus non est ĩmediate susceptiuus spẽi ⁊ ipsius sentire. q̃re reliquit̃ q̃ ipm sensitiuũ recipit ipam sensationẽ mediante spẽ recepta. ⁊ hoc videt̃ inuere Ari. in ꝑncipio capituli vbi dicit. Sẽsus qdez igit̃ i quodaz pati ⁊ moueri accidit. ⁊ sic ipsa species rei sensibilis ẽ ĩmediatũ ꝑncipium per se receptiuũ sensationis ꝑm illud esse quod habet i sensu. Ex his arguo sic. si spẽs sẽsibilis ñ ẽ p se ꝑncipiũ actiuũ sensatõis necesse est vt sensus agẽs sit eius actiuũ. hec ꝓz ex ꝓdictis. nihil. n. aliud apparet quod possit eẽ ĩmediatũ p se actiuũ eius nisi vnũ istorum. sed spẽs sensibilis nõ est p se actiuũ sensatõis vt pbat̃ ex ꝑmissis. q⁊ vnum ⁊ idem nõ est p se ꝑncipiũ receptiuũ alicuius ⁊ actiuũ per se illius vt dicit ꝑma suppositio. spẽs aũt sensibilis est ĩmediatũ ꝑncipiũ receptiuũ sensationis. vt ꝓbatũ est. q̃. ⁊c. ¶ Et cõfirmat̃ ista rõ. cũ enim sensus nũq̃ recipiat actũ sentiẽdi sine spẽ rei sensibilis necesse est ipaz spẽm esse ꝑncipiũ recipiẽdi sensationẽ aliquo mõ. aut q̃ est ꝑncipiũ per se aut pure p accñs. si p se habeat̃ ꝓpositũ. si p accñs tunc cũ per accñs cõtingat non esse vt vult aristo. in 8° ph̃y. ⁊ in. io. meta. cõtingeret ipaz sensationẽ recipi in sensu sine spẽ sensibili. qd oĩno ẽ ipossibile. ¶ Sed dicas q̃ accidens est duplex. s. p accñs necessariũ. ⁊ tale non ꝺtingit non esse. aliud est p accñs nõ necessariũ. ⁊ hoc ꝺtingit nõ eẽ. spẽs aũt sensibilis est ĩmediatũ per se ꝑncipiũ sentiendi per accñs necessario. Tamẽ hoc non ꝓficit. q⁊ aristo. in ꝑmo posterio. c. Si q̃ demõstratiua scia ex necessarys. ꝓbat q̃ demonstratio est ex eis que sunt per se per hoc q̃ ipa est ex necessarys. ⁊ sic intẽdit q̃ oĩa que sunt necessaria sũt aliquo mõ per se ⁊ nõ oĩo per accñs. vnde ⁊ ibidem exꝑsse dic̃ q̃ accñtia non sunt necessaria. ⁊ hoc plies repetit. si igitur spẽs sensibilis exñs in sensu esset necessario recepta sensationis oz q̃ hoc cõueniat illi aliquo mõ per se ⁊ nõ pure per accñs. ⁊ sic redit i idẽ qõ ꝑus. Quod autez nihil quod ẽ pure p accñs sit necessariũ alias ꝓbatuz ẽ m⁹l⁹ auctoritatibus q̃s ad pns ꝑpter brevitatẽ omitto ¶ Istis rõnibus ꝺiunctis dico q̃ necesse ẽ eẽ sensũ agẽtẽ mõ ꝑdicto. s. q̃ est ĩmediatuz ꝑncipiũ actiuũ sensatõnis in sensu passiuo disposita spẽ rei sensibilis a sẽsibili generata. Uñ bene est cõsiderandũ q̃ nõ pono sensum agentẽ sicut aliqui imaginati sunt. s. q̃ actio eius trãseat ad sensibilia extra aiaz ⁊ q̃ virtute eius ipa sẽsibilia generent suas intentiones seu spẽs i medys ⁊ organis sensuũ. hoc. n. est ridiculum ⁊ facile posset reprobari vt hz videri supra libruz de sensu ⁊ sensato vt dictũ fuit i tractatu de sensu agẽte. Sz pono virtutẽ nãlẽ omnino effectiuã huius actus q̃ est sentire. ⁊ recipitur hꝺ actus i quadã alia virtute naturali anime informata ⁊ preparata specie rei sensibilis que ipm sensibile repsentat. et hec virtus actia bñ põt dici sensus actiuus quẽadmoz ⁊ virtus q̃ est subiectuz ipsius sentire dr̃ sẽsus passiuus. ¶ Sed cõtra põnẽ sunt difficultates nõ pauce quaruz vna est. Si est sensus actiuus aut ipse erit vnus ad oẽs sensationes. aut alius ⁊ alius respectu diuersorum sensibilium ⁊ sensationũ. si dicatur q̃ sit vnus sensus actiuus oĩum sensationũ. hoc videt̃ multũ irrõnabile. q⁊ nullũ agens oz esse ĩmediatũ principiũ diuersorũ actuũ ꝑm spẽm. ipe aũt sensationes sunt diuerse ꝑm spẽm. vt visio ⁊ auditio ⁊ hꝺ. q̃ non erit vnus sensus actiuus oĩuz ista⁊. Si aũt ille sensus sit alius ⁊ alius ad diuersas sensationes. tunc erit aliquis alius sensus preter quinq;. s. preter visum ⁊ auditũ ⁊c. hoc aũt est contra aristo. in isto secũdo. ⁊ in illo. c. q̃ autem non sit alius ⁊c. ¶ Alia difficultas est. q⁊ si esset sensus actiuus aut est in eodẽ organo cum sensu passiuo. aut in alio. si in eodẽ hoc videt̃ ipossibile q̃ vnũ ⁊ idez sil̃ habeat diuersas virtutes quaruz vna sit actiua altera receptiua eiusdem. q⁊ agens ⁊ patiens sunt contraria vt ꝓz ex ꝑmo de generatione. ⁊ cõmen. accipit in. 4°. ph̃yco. c. de vacuo. si vero dicetur q̃ est in alio organo ab organo sensus passiui. hoc est cõtra aristo. qui non assignat alia organa nisi organa sensuum passiuoꝝ vt satis patet in isto secũdo. ⁊ oporteret assignare illa organa diuersa i corpore aialis. quod videtur impossibile nisi fingendo. ¶ Alia est dubitatio. quia aliquod sensibile debet esse obiectum cuiuslibet sensus. hoc videt̃ manifestũ. sz si eẽt sensus agens nullum sensibile esset eius obiectũ. ꝓbatur quia si aliqꝺ sensibile eẽt eius obm̃. aut igit̃ ipe sensus ageret i ipz sẽsibile aut ecõuerso p diuisionẽ sufficientẽ. omnis enim virtus aut agit in suum obiectum. aut patit̃ ab eo. sz sensus agens si esset ñ ageret i sensibile hoc est manifestum. ⁊ hoc concedimus. neq; ipsum sensibile ageret in sensum agentem. quia sensibile non agit in sensum: nisi in sensum passiuum: qui est subiectum

sensationis ad quã disponit species rei sensibilis. ergo nullo mõ est sensus agens. Et isto modo cõfirmat ratio qz si aliqd sensibile esset obiectũ sensus actiui. aut esset illud idẽ sensibile qd est obiectũ sensus passiui. aut aliud sensibile. si diceret qd aliud hoc ẽ derisoriũ qz tũc ponerẽtur aliquod sensibile aliud a coloribus et a sonis ꝛc. que sunt obiecta sensuũ passiuoꝝ quod est absurdum et contra Ari. in isto ꝛº. Si diceretur qd illud idẽ sensibile qd est obiectum sensus passiui esset obiectũ sensus actiui hoc ẽ icõueniens. qz diuersaꝝ virtutũ nõ debet eẽ vnũ obiectũ sed diuersa vt manifestum videt. Nũc ipse sensus actiuus erit vtus diuersa a sensu passiuo vt cõcedit̃ a ponentibus ip̃m. quare ꝛc. ¶ Deide arguit̃ auctoritatibus multis. ꝓmo auctoritate Ari. in isto ꝛº. caº. Dicendum aũt de potentia ꝛ actu ꝛc. vbi loquens de ipo sẽtire dicit. hõ. operatiõis actiua sunt extra visibile audibile ꝛ reliqua sensibilium. Ecce qd apto sermone Aristoteles dic̃ qd sensibilia sunt actiua ipius sẽtire. nõ g̃ sẽsus agẽs. ¶ Jtẽ i ꝓncipio ꝓozis capituli dicit Arist. Sentire qdez igitur in pati q̃daz ꝛ moueri aligd accedit. quod nõ eẽt nisi sensus omnis esset passiuus a sẽsibili. q̃re ꝛc. ¶ Jtez in multis locis huius secundi dicit. Ari. plane qd sensus reducitur a sensibili de potentia ad actuz qõ nõ eẽt nisi sensus esset passiuus a sensibili. ꝛ in ꝛº huius dic̃ similr. Videt̃ aũt sensibile ex potẽtia exñte sẽsitiuo actu agẽs ¶ Jtẽ auctoritatibus Cõmen. exp̃sis. primo quia dicit exponendo litterã Ari. Necesse eniz est si sensus essent vtutes actiue vt sentirent ex se ꝛ nõ indigerent i sentire aliquo extrinseco. ¶ Jtez sup̃ ista parte. Sensitiui aũt prima mutatio ꝛc. qd mouens ꝑmã pfectionẽ in sensu ꝛ extrahens eam in secundã sunt extrinseca sensata. ꝛ in particula sequenti dicit Cõmen. qd sensus nõ mouetur motu qui dicitur ꝛprehensio nisi a rebus pticularibus sensibilibus. ꝛ iste sunt extra aiam. ¶ Jtẽ in 5º phycoꝝ capitulo. Necq alterãtis neq alterati ꝛc. dicit Cõmẽ. qd sensus sunt a virtutibus passiuis non actiuis. Ex oĩbus istis verbis ꝛ similibus videt̃ eẽ cõtra intentionẽ Ari. ꝛ Cõmẽ. qd sit aliquis sensus actiuus p̃sertiz qz nõ dicit Ari. in aliqua pte sui libri ð aia. neq alioꝝ suoꝝ librorꝝ phie iuenitur docuisse talẽ virtutẽ. quare ꝛc. ¶ Jtez arguit̃ auctoritate Ari. in de pblematibus pticula. 32. vbi an multi locis q̃rit. quare sensus nõ sunt meliores i pte dextra q̃z in sinistra. ꝛ rñdet qd hoc est pro tanto. qz dria dextroꝝ et sinistroꝝ est in agendo. sensus vero passiui quasi dicat qd in parte dextra ꝛ sinistra nõ dñt vtutes ꝑm magis ꝛ minus bonũ nisi virtutes actiue. sensus aũt sũt passiui. quare ꝛc. Unde ex hoc põt argui sic. si sensus aliqui essent actiui tũc meliores sẽsus eẽnt i pte dextra q̃z in sinistra. cuz oĩs actia virtus sit melior i pte dextra ꝛ hoc ẽ inconueniens. nã regulr ꝛ vt in pluribus sensus nõ sunt meliores aut fortiores i vna pte q̃z i alia. q̃re ꝛc. ¶ Ad ꝑmũ istoꝝ rñdeo cuz dicitur qd aut esset vnus ꝛc. possuz dicere qd sensus actiuus nõ est oĩno vnus ad oẽs sensationes sed est alius ad sensatiões diuersoꝝ generꝝ sẽsibiliũ. tñ põt dici qd respectu huius generꝝ sẽsibiliũ ẽ vnus sensus ad oẽs sensationes illorũ sensibiliũ pducẽdas. verbi gratia vnus est sensus actiuus oĩum visionuz ꝛ alius actiuus oĩuz auditionũ. silr aũt ꝛ i alys. ꝛ cũ dicitur qd erunt plures sensus q̃z quinq cuius oppositũ dicit Ari. qd aũt nõ sit sensus alius ꝓter quinq possumus dicere breuiter qd ipse loquit̃ ibi de sensibus qui sunt subiecta sensationũ. nõ aũt sunt plures sensus qui sunt subiecta sensationũ q̃z illi quiqz ꝛ sic est verũ. supponit aũt qd vnicuiqz illorũ corrñdet virtus actia illius sensationis naturaliter exñs in aĩa. aliter. n. aia nõ esset p se cã ꝛ naturaliter actia ipsaꝝ sensationũ. cuius oppositũ determinauerat ꝑus vt pluries recitatũ ẽ. ꝛ sic ob̃z intelligi sermo eius. ¶ Jtẽ põt dici satis rõnabilr qd cũ Ari. dixit. qd aũt non sit alius sensus ꝓter quinqz. hoc dupliciter põt intelligi. Uno mõ qd vnusqsqz illorũ ꝙs nõinat sit in se vnus ꝑm spẽm spãlissimã. ꝛ hoc non est verũ. qz tactus ad minus nõ est vnus ꝑm spẽm spãlissimã ꝑm qd cõiter tenet̃. ꝛ plane dicit Cõm. in ça. de tangibili. Alio mõ qd sint quiqz ita qd glibet eorũz sit vnus loco ꝛ subiecto. ꝛ hoc est verũ. visus eni actiuus ꝛ receptiuus visionis est vnus sensus loco ꝛ subo. ꝛ silr auditus ꝛ sic de alys. nec plus cõcludũt rationes Ari. vt pz ispicienti lr̃az. nulla. n. earũ ꝛcludit qd quilibet eorum sensuũ sit i se vnus ꝑm spẽm spãlissimã vt pz inspiciẽti. ¶ Jtem alr põt dici qd cũ aristo. dicit. qd aũt nõ sit sensus alius ꝓter qnq dico aũt hos. qd in ista enumeratõe nõ accipit vnũquẽq istoꝝ sensuũ pticulariter ꝓ illo qd est subñ sensatõis ꝛ in quo recipit̃ sensatio. sz coĩter ꝓ vtroq ꝓncipio sensatõis actiuo. s. ꝛ receptiuo. ita qd per visuz itelligit ꝓncipiũ visiõis vtrũq nãlr inexñs. silr aũt ꝓ auditum itelligit vtrunq ꝓncipium auditõis. et sic de ceteris. ꝛ ꝓter istos sic in sua coĩtate acceptos nõ est alius sensus. Sic igit̃ aristo. numerãdo qnq sensus cõputat tactũ ꝓ vno nõ obstãte qd ipe est plẽs formalr ꝑm cõez doctrinã ꝛ ꝑm cõmen. sic nõ est remotũ vnũquẽq illoꝝ cõputat ꝓ vno q̃nis vterq distinguat̃ in ꝓncipium actiuum ꝛ receptiuum. Et si dicas qd nõ enumerat nisi illos sensus de q̃bus ꝑus determiãuerat. et ipe nõ determinauerat de sensibus actiuis. dico qd hoc est falsum. ĩmo ipe vno sermone generali oñderat aiaz ꝑus esse cãm mouentem ꝑm omnes modos motus. ex quo necessario cõuincit̃ qd vnicuiq sensui passiuo corrñdet vtus actiua sensatõis vt ꝑus deductũ ẽ. Ut igit̃ nulla sit ꝛtradictio rõnabilr dictũ est ꝓ vnũquenqz illorũ sensuum ꝓter quos dicit nullum alium sensum esse intelligat vtrunqz ꝓncipium sensationis modo ꝓdicto. ¶ Siquis aũt quereret cũ qlibet istoꝝ sensuuz quos enumerat diuidat̃ in duo ꝓncipia ꝑpter qd ꝛputauit quẽlibet ꝓ vno i enumeratõe sensuuz. silis est qõ sicut de tactu cũ ipse sit plures formalr q̃re ip̃m ꝓ vno cõputat in illo sermone. Et fortassis hoc ꝓ tanto est qz tactus vterq est vnus loco ꝛ subo. i q̃cũq eni parte corporis ẽ tactus cognoscẽs calidũ ꝛ frigidũ i eadẽ parte corporis est tactus cognoscẽs humidũ ꝛ siccũ. ꝛ sic i ceteris qd visus q ẽ ꝓncipiũ visionis actiuũ in eadẽ parte corporis ẽ cũ passiuo. ꝛ sic de alys suo mõ. ¶ Ad aliã dubitationẽ dicẽdũ qd sensus actiuus ẽ in eodẽ organo cũ passiuo. ꝛ ad iprobatõez huius cũ dr̃ qd sic vnũ ꝛ idẽ habebit virtutẽ actiuã ꝛc. dico qd duplex ẽ virtus actiua q̃tũ spectat ad ꝓpositũ. vna est q̃ est ꝓncipium alicuius effectus eiusdẽ spẽi cũ ipa. vt caliditas est ꝓncipiũ actiuum caliditatis. ꝛ talis virtus actiua nõ est simul cum potẽtia passiua sibi corrñdẽte ẽpcipue cũ potẽtia remota ab actu. nihil vnũ eni ꝛ idem hz silr caliditatẽ ꝛ potẽtiã remotã ab actu receptiuã caliditatis. ĩmo talis virtus trãsmutat aliud a suo subo. Alia est virtus actiua q̃ nõ ẽ ꝓncipiũ effectus eiusdẽ spẽi cũ ipa sed alterius speciei aut gñis. vt virtus augmẽtatiua est ꝓncipiũ augmẽtatiõis. ꝛ vtus motiua ꝑm locũ ẽ ꝓnm motus localr. et sic de ceteris ꝛ talis vtus actia bñ ꝑt silr eẽ i eodẽ subo cũ passiua ꝛ cõseq eadẽ formã quã ꝛsegt̃ passiua vtus seu receptiua. sicut virtus actiua augmentatiõis ꝛ receptiua bene sunt in vno ꝛ eodez subiecto. ꝛ similiter virtus

actiua motus localis in aīali. ⁊ virtus receptiua huius motus bñ sunt in eadez ꝑte cozporis aliquo mō. sicaut ē ī ꝓposito. Cōstat. n. ꝙ ỽtus actiua ipius sētire seu sēsa tōis nō ē aligd eiusdez spēi cū ipsa sensatione. quare ⁊c. ꝙ aūt virtus actiua sensatōis ⁊ virtus receptiua ipsiuꝫ sint simul in vno ⁊ eodē subiecto. hoc opz etiā ꝓcedere ꝟm illos q ponūt spēm sensibilē esse ꝓncipiuz actiuum sensationis. ipi enī ponunt hȝ spēm ⁊ eius virtutē actiuā simul esse cū virtute sensitiua ī organo ipsius sensuꝫ qui recipit sensationē. imo quod difficilius est ponunt ipam spēm ⁊ eius virtutē actiuam esse formam sensus qui recipit sensationem. Similiter intellectus agens conceditur esse ꝓncipium actiuum ipsius intellectionis ⁊ speciei itelligibilis. ⁊ tñ iste simul ē in eodē subo cū potētia receptiua ipsius ītellectionis. s. in ītellectu possibili sicut videbit ī. 3. huius si deus voluerit. quare nō valet ista ratio. ¶ Ad aliaz pōt dici ꝙ imo sensibile est obiectum sensus actiui. ⁊ cuz queritur. vtrum sensibile agat in ipsum sensum aut econuerso. dicendum ꝙ sensus actiuus agit in ipm sensibile ſz nō ꝟm esse reale ⁊ cozporeū ipsius sensibilis. ita. s. ꝙ sensibile ꝟz eē reale recipiat actionē sensus actiui. ſz ꝟm eē spūale quod hȝ ī sensu ꝑ suaz speciez ipm repñtātez. species. n. sensibil' repñtās ipm est imediatū ꝓncipiū receptiuū sensationis quā pficit sensus actiuus. ⁊ sic sensus actiuus agit in eam sicut i ꝓncipiū receptiuū sue opatōis. hȝ aūt species in sensu exīs habet esse spirituale seu ītentiōale ipsius sensibilis qȝ repñtat. ⁊ ita sensus actiuus aliqua liter dicitur agere in sensibile. inquātuz agit in sensum informatū specie sensibili. ⁊ hoc est rationabile. qz ipsa species sensibilis est quodāmō actus ipsius forme sensibilis saltez tanqz agentis vt vult Ari. ī isto 2°. Et ē q̄si sile argumentū. vt si diceret ꝙ si est itellectus agens ītelligibile debet esse eius obiectū. aut ergo intellectus agens agit ī ipm itelligibile. aut ecōuerso. nō est dicendū ꝙ itellectus agens agat ī itelligibile. qz itelligibile ꝓprie est gditas rei. intellectus aūt agens nihil agit in ipaz gditatez rei vt videt manifestū. nec etiā ecōuerso gditas. n. rei nō mouet itellectū agentez neqz agit ī ipz vt etiā ꝓcedit. Et si diceret forte ꝙ intellectus agens agit ī intelligibile ꝟm esse qō habet in aīa īquātū agit ī fantasmata humana ꝟm vnā opinionez. vl' in ītellectū īformatū specie itelligibili q̄ est esse spūale ipsius itelligibilis. similiter aūt est in proposito. vt dcm̄ est. Et ad cōfirmationez dicendū breuiter ꝙ illud idez sensibile qō est obiectū sensus passiui ē obiectū sensus actiui ꝟm aliū moduz. vt visibile est obiectuz sensus actiui cuius est ꝓducere oēs visiones. similiter aūt ⁊ ī alys. ⁊ cuz dr ꝙ diuersaꝝ virtutū nō debet esse vnuz ⁊ idē obiectum sed diuersa. dicenduz ꝙ verꝝ est de virtutibus diuersis que nō sunt ꝓncipia vnius sensationis sed diuersaꝝ. vt est visus ⁊ auditus. sed de diuersis ỽtutibus q̄ sūt ꝓncipia sensationis vnius nō est necessariuz vt oīno habeāt diuersa sensibilia proobiectis. nūc aūt sensus actiuus ⁊ sensus passiuus sunt ꝓncipia vnius ⁊ eiusdez sensatiōis vt visus actiuus ⁊ passiuus sunt ꝓncipia visionis. simil'r ⁊ in alys. Et est sile ratio vt si queratur an intellectus agentis idē itelligibile sit obiectū qō est obiectū itellectus possibilis. dicendū. n. ꝙ sic qz ambo sunt ꝓncipia intellectionis ⁊ tñ ipm sensibile nō est obiectū vtriusqz sensus eodē modo. est enim obiectū sensus passiui sicut agens in ipm. est aūt obiectuz actiui sicut in qō agit sensus actiuus mō ꝓdicto. nec ē remotū ꝙ sensus agens dicat agere in sensibile hoc modo. ⁊ ꝓ tāto qz agit in eius spēm qz ipsa spēs rei sensibilis est gdaz actus ꝓpriꝰ forme sensate dependens ab ipsa ī eē ⁊ ꝓseruari. ⁊ forte nō differt ꝟm spēm ab illa forma sensata. vt spēs color nō est diuersa ꝟm spēm a colore ⁊ sic de ceteris suo mō vt multi dicūt. ⁊ forte verꝝ est sed nō determino ad pñs de hoc. ¶ Sed dubitatur circa ista. Utrū sit vnus ⁊ idē sensus actiuus oīuz sensationū eiusdē generis. vt visus vnus actiuus oīuz visionū ⁊ sic de ceteris. ⁊ posset dici ꝙ sic. ⁊ si dicatur ꝙ vnuz agens nō est ꝓncipiuz īmediatuz diuersoꝝ ꝟm spēz. visio aūt albedinis ē qd aliō ꝟm spēm a visione nigredinis ⁊ sic ō ceteris. Dic dicit gdaz socioꝝ nostroruz. s. ille qui vltimo negauit sensū actiuū p se sensationis. ꝙ istud est falsum. imo oēs sensationes eiusdē sensus sunt eiusdē speciei spālissime. ⁊ si ita esset nulla eēt difficultas i ponendo esse vnā virtutē actiuā illaꝝ. ꝙ si dicatur cōtrariuz. s. istas sensatiōes eē diuersas ꝟm spēm spālissimaz. tūc pōt dici ꝙ vnū agens īmediatuz nō efficit diuersa ꝟm spēm spālissimā i subiecto seu receptiuo eodē mō ꝑparato ⁊ disposito. ſz i subiecto diuersimode disposito bene possunt facere diuersa. mō visus informatus spē albedinis est aliter dispositus q̄z visus informatus spē nigredinis. ⁊ sil'r in alys. visus aūt actiuus agit visionez albedinis in sensu preparato seu disposito spē albedinis. ⁊ visionem nigredinis in sensu ꝑparato ⁊ disposito spē nigredinis ⁊ sic ō ceteris quod non est inconueniens. Siquis aūt poneret virtutes naturales actiuas sensationū tot esse ꝟm spēm spālissimā quot ꝟm spēm sunt sensationes. nonduz vidi aliquam demonstrationez contra hoc. sicut enim virtutes spēꝝ sensibiliuz que ab alys ponunt ꝓncipaliter actīa sensationū ponuntur esse diuersa ꝟm spēz spālissimā. sic nōdum est demonstratione remotuz virtutes naturales anime actiuas sensationuz sic multas esse ꝟz spēm hoc tamen est valde inconsuetū dici. ⁊ ideo cū difficultate credit. q̄. n. cōsueuimus dignamur dici. vt dr 2° meta. Hec tū fuit intentio aristo. in. 3. huius. c. de potētia motiua ꝟm locū. vbi dr expresse ꝙ potētie aie mō quodā infinite videnť. i. valde multe multoqz plures q̄z famosū sit ⁊ ꝟsuetū dicere eas esse. s. si distinguerētur ab inuicē ꝟm distinctionē specificā suarū opationū. nec tū de q̄libet earū necesse fuit tractatū diuisum cōstituere. eo ꝙ multū ꝓpinque ⁊ sile sunt sibi inuicē. ⁊ sile ē iudiciuz de eaꝝ opatōibus respectu suoꝝ obiectoꝝ. sicut enī visu disposito p suā spēm visibilē stati aīa p suam nālem virtutē efficit visionē. sic auditu informato specie soni statim aīa efficit ⁊ ꝓducit auditionē ⁊ sic de alys. Un̄ de silibus que sunt subiecta sensationuz docuit aristo. vno sermone ꝙ oīs talis est susceptiuus spērū sine mā. ꝓus enī determinauit aīam esse cām motiuā oīum motuum eius qui sunt ꝓpry aiato. ⁊ per ꝓns oīum sensationū. in ḡbus euidēter hȝ scia sensiuū in cōi. ⁊ quam cālitatē hñt super ipz sentire. Si igit aristo. nō expressit ꝙ virtus nālis actiua visionis albedinis est alia a ỽtute actiua visionis nigredinis nō segtur ex hoc tales ỽtutes nō eē distinctas ab inuicē. ꝓcipue qz locus ab auc̄te nō tenet negatiue. nec ē diminutus in sua doctrina. qz satis hȝ hec ỽitas ex suis verbis vt pz cōsiderāti rōnes ꝓmissas. puto tū ipm istā virtutē intendisse in 3° huius in ỽbis ꝓallegatis. vbi ingt. Mō enī quodā infinite videnť ze. exponēdo vt dictū ē. Aristo. igit breuiloquus exīs de oībus istis se breuiter expediuit. ⁊ hoc rōnabiliter. qz sicut Lincoñ. sup li° posteri. modus phȝ ē ponere verba que magis sunt ad rē ꝓtinētia ad imitatiōnē nature q̄ nō facit pluribus instr̄is quod pōt vno. de

bis tñ oportuit nos multiplicare sermonẽ ꝓpter negãtes ⁊ facilitatẽ doctrine illoꝝ ī ḡbus de nouo oriẽ pĥia ¶ Nunc restat soluere auctoritates q̄ videñ põez istaz reddere iprobabilẽ. ¶ Ad cuius euidẽtiaz accipio q̄ sic ꝯmũiter dicit sup quitũ metaph̃. ⁊ zm pĥycoz. duplex est agens seu efficiens quãtũ spectat ad ꝓpositũ. q̃daz ẽ agens disponens ⁊ ꝓparãs sũbm ad receptionẽ actus postremi seu ꝯpleti. aliud est agens pficiens ⁊ cõplens .s. q̄ in subiecto ꝓparato ⁊ disposito inducit actũ postremũ ⁊ vltimũ ꝯplementuz. ⁊ ista diuersitas multotiens ꝯtingit ī generatoibus pfectionũ seu actuũ artificialiũ sicut videmus q̄ in generatione forme nauis precedit actio artificialis ꝓparãtis ⁊ disponentis ligna. deinde naufactor inducit formam nauis. aut veriori modo loquendo ipsam inducit de potentia subiecti preparati. similiter i generatione ītentionis coloris necessario cõcurrit vnũ agens disponens mediuz ad recipiendũ huiusmodi intentionez siue spẽm. ⁊ illũ est corpus illuminans diaphanuz. ⁊ aliud est agens cõplens ⁊ pficiens ītentionẽ coloris. s. ipsa forma coloris vt habeť ī isto ⁊ hec enim distinctio satis euidenter innuiť a Cõmen. 7° pĥycoꝝ. versus finẽ. ꝯmẽto. 37. vbi soluiť q̃dã rõ zenonis. dicit. n. hec verba. dicebat zeno q̄ cũ milia milij cadentia ī terra faciunt sonũ necesse ẽ q̄ qõlibet granum ꝑ se faciat sonũ. ⁊ similť gutte aque cadẽtes sup lapidez ita q̄ faciãt ī eo foueã necesse est vt vnaquęq; eaꝝ operať in lapidez. q̃ si nulla eaꝝ opatur ergo nec oĩs operãtur. ⁊ iste sermo ẽ sophisticus q̃ nec vna pars operať in actu sed ī potẽtia quẽadmodũ vnus vir de tribus nõ mouet nauẽ solus. ⁊ tñ motus eius ꝯiũgitur cũ potẽtia ⁊ ꝓparatione ꝓueniente a motiõe secũdi. secundus mouebit nauẽ necessario. ergo vnusq̄sq; de tribus largitur naui de ꝓparatione ad moueri qõ nauis nõ habebat ꝑ̃. ergo illud qõ secũdus largiť de ꝓparatiõe ẽ id quod vltimus motor extrahit i actũ. ¶ Jn ḡbus verbis manifestũ est Cõm. itendere q̄ quoddã est mouens ꝓparans seu disponens mobile ad actũ ītentũ. ⁊ istud ipse vocat mouens ī potentia ꝑ tanto. q̃ eius effectus ordinať sic potentia receptiua vl̃ sicut ꝓparatio ad actũ postremũ vl̃ posteriorẽ. aliõ ẽ mouẽs pficiẽs ⁊ ꝯplẽs qõ. s. iducit ī subo iã ꝓpato actũ ītẽtũ. hẽ vna distictio mãifesta. ⁊ va. ¶ Cõsiderãdũ ẽ vlterius q̄ gdã antiquoꝝ pĥoꝝ sicut aristo. narrat posuerũt aiam sensitiuã esse cõpositã ex rebus sensibilibus ⁊ ī se realť habentẽ sensibilia. q̃ dixerũt q̄ cognitio fit ꝑ assimilationẽ cognoscẽtis ad cognitũ. vnde ad hoc q̄ aĩa oĩa sensibilia cognosceret dicebãt ipsã ẽe ꝯpositã ex oĩbus sensibilibus ita q̄ terra terram cognoscimus ⁊ igne ignez. ⁊ sic de alys. Ex hoc autẽ seq̃batur q̄ cũ aĩa sensitiua ad actum nõ idigeret moueri a sensibilibus nec aligd recipe ab eis. ⁊ sic nullã potẽtiã receptiuã seu passiuã habebat respectu sensibiliũ. q̃re relingtur q̄ solũ hret virtutẽ actiuã respectu ipoꝝ. ¶ Cõtra hos pĥus pulchre arguit sed multũ breuiter. q̃rit. n. ab eis ꝓpter qd ipoꝝ sensuũ nõ sit sensus. hoc. s. supposito qõ ipsi ponebãt. s. ꝓpter qd ipsi sensus nõ sentiunt seipos cũ ipsi sint cognoscitiui sensibilium ⁊ hñt penes se sensibilia. vnde subdit inexñte igne ⁊ terra ⁊ alys quoꝝ est sensus ⁊c. quare sine his q̃ sunt extra nõ faciunt sensũ. i. q̃re nõ faciunt seipsos sentire sine ꝑsentia exterioꝝ sensibiliũ cũ sint virtutes pure actiue ⁊ non idigeãt aligd recipe a sensibilibus ꝑm eos. quasi dicat q̄ ista duo videñ sequi si essz sicut ipsi dicũt. ⁊ iõ reputať icõueniẽs q̄ ipa aĩa sensitiua sic habeat ī se sensibilia actu ⁊ nullo mõ sit ī potentia receptiua respectu

ipoꝝ. ⁊ iõ ꝯcludit. manifestũ igiť q̄ sensitiuũ nõ ẽ actu supple solũ sz potentia ad ipsa sensibilia vel ad eorum spẽs recipiendas. ꝑ hoc tñ nunq̄ excludiť quin ipsum sensitiuũ habeat virtutẽ nãlez actiuã sensatõis mõ predicto. Ex his aũt ꝯsideratis pz faciľr verus itellectus oĩum auctoritatũ ꝑdictarũ ⁊ q̄ nullo mõ ꝯtradicũt illi põni. Cũ. n. ꝓmo dicit arist. q̄ bꝺ opatõis ⁊c. sine dubio vez est actiua dispositiua ⁊ ꝓparatiua ipius sensuꝝ. sensibile. n. ꝓsens sensui generat ī potentia suã speciez ipm repñtãtẽ qua disponiť sensus ad recipiendũ actũ sentiendi. ⁊ tũc sensu disposito ⁊ ꝓparato virtus nãlis aie efficit ī ipso actum sentiendi. Per hoc aũt soluiť obiectio cuiusdã socy nostri q̄ sic obycit. oĩs ꝑ se motoz alicuius potẽtie ꝑus efficit ī illa potẽtia actũ ꝓmũ q̃ postremũ. si igiť sensus actiuus est ꝑ se motor sensus passiui oportet q̄ ꝑus agat ī ipso aliquez actũ ꝓmũ q̃ secundũ. ⁊ dť q̄ maior est vera. qm̃ potentia ī quã agit actiuũ nõ sufficienter dispositа est ab aliquo agente ad recipiendũ actũ secundũ. ⁊ ꝑcipue cũ illa potentia est ꝯiuncta forme ꝯtrarie. Sed si potentia fuerit sufficienter dispositа ad actũ ⁊ nõ habuerit ꝯiuz tunc actiuũ poterit agere actũ secundũ nõ agendo ꝑus actũ ꝓmuz aliũ ifozmantẽ illã petentiã ante illũ actuz sicut pz de motore celi ⁊ celo ⁊ de aĩa aiaľ ⁊ eius corpe. certũ aũt est q̄ sensus passiuus habens ī se spẽm rei sensibilis est sufficiẽter dispositus ad actum q̄ est sentire ⁊ ideo vtus nãlis aie põt ī mediante efficere in eo bꝺ actũ. ⁊ hoc mõ saluabiť q̄ aĩa est cognoscens ꝑ se. i. ꝑ suã nãlem virtutez oẽs motus ꝓpos aĩati vt dictum fuit ꝑus. Et forte ad istaz intentionem dixit Cõme. in rõne sua qua dubitabat an oz esse sensũ agentez q̃ sensibilia nõ mouent sensuz nisi ꝑm q̄ sunt ītentiões. i. sensatiões. ⁊ extra aĩam nõ sunt ītentiones ī actu. sed ī potentia. nõ qdez ī potentia receptiua. quia hoc dicere esset oĩno ridiculũ. q̃ nũq̄ sensibilia exť aiaz recipiunt in se sensatões neq; ꝓprias spẽs. color. n. non recipit visionez q̃ tunc color videret. nec ẽt spẽm suam quia ipm spiritualiter repzesentat. hoc etiam est manifestum. Est enim coloris susceptiuuz quod sine colore. Sed ꝑ tãto dicit ea esse intẽtões ī potẽtia q̃ nõ habẽt nisi virtutẽ actiuã vt agentia dispositiua sensuũ ad sensatões. ⁊ tale agẽs ꝯsueuit vocare agens potẽtia vl̃ mouens. ⁊ si sic intelligit sensibilia esse ī potẽtia sensatões ieuitabiľr ꝯcludit sua rõ q̄ oz esse aliũ motorẽ ad actũ sentiẽdi. i. nõ. n. hoc solũ põt ꝓuenire ex pte sensus q̄ est subiñ ⁊ mã in q̃ recipitur sensatio. quia diuersitas subi seu materie nõ est sufficiens cã diuersitatis formaꝝ. sz oz esse agens. Cũ igitur sensibilia extra aiaz nõ sint ītẽtiones. ⁊ in aĩa sunt intẽtiones ita q̄ aĩa hz earũ cognitionẽ qua tendit in ipa aliquo mõ necesse est hoc eẽ ab aliquo agente quod ꝯpleat hunc actũ. ⁊ hoc sine dubio nõ est nisi sensus actiuus. Nec est putãdũ sicut aliq dicunt q̄ ꝑ intẽtões cõmen. intelligat spẽs sensibiliũ ipa repñtãtes ita q̄ sit sensus sensibilia extra aiaz habeãt sufficientez virtutem agẽdi suas species ī medys ⁊ sensibus nullo mõ. q̄ hoc cõcluderetur nec vere nec apparenter apparẽtia sufficienti ad dubitãdũ q̄ oporteret ponere aliuz motorẽ. Unde sine dubio rõ Cõm. hz hoc nullã efficaciã hret. neq; esset digna facere dubitatõez alicui parum exercitato in pĥia. Et tñ ipse q̄ fuit subtilissimus pĥs ⁊ pfectissimus expositoz ⁊ excellẽtioz sup oẽs inuit se dubitare ī illa rõe. qõ pz ex eius verbis. dicť. n. sic. Et tu debes de hoc cõsiderare q̃ idiget pscrutatiõe. ⁊ q̃ aliqualiter videbať declinare ad ptem affirmatiuã. iõ ad excusationez aristo. interposuit hec vba

sed aris. tacuit hoc in sensu q2 pz. ⁊ apparet in itellectu: hoc aũt dcm̃ reputant alig mirabile. nã si latet in sensu tanto magis idiguit determinatione. ⁊ aris. non debuit hoc tacere. Et ego dico q illud dcm̃ sic intelligendum est q ari. tacuit ꝟ in sensu. ita. s. q p hoc q ita sit i sensu ñ pbauit nec docuit ꝟ ita eẽ i itellectu q2 nõ erat famosius nec notius q sic eẽt i sẽsu q̃z i itellectu. ⁊ declaratio debet esse ex notioribus. sed pbauit q sic ẽ i intellectu q2 necesse est eẽ vtutẽ i intellectuale actiuã itelligibil'. ⁊ ꝟsil'r dedit intelligere esse in sensu. imo etiã rõ que p bat itellcm̃ agentem esse si bñ deducat̃ ꝟuincit sensum agentem sicut oñdit̃ in p̃mo tractatu ō sensu agente. ⁊ videbit̃ in q̃stione de esse intellcũs agẽtis si deus concesserit. hec igit̃ dcã sunt ad illã auctoritatẽ ari. ¶ Per idem dicendũ ẽ ad omnes ꝟmones aris. gbus dicit q sensibile reducit sensũ de potẽtia ad actũ. hoc enĩ verũ est tanq̃z agens dispositiuũ seu preparatiuũ. ⁊ similiter q sensibilis ⁊ sensus est vnus actus. hoc verũ est mõ p̃dicto. Nec est dicendũ ꝓpter hoc q Ari. soluz loquitur de agente ⁊ mouente p accñs. q2 licet agens disponens nõ sit agens pficiens. s. dans actuz postremũ tñ per se ẽ ordinatũ ad talem actũ ⁊ sic nõ est agens p accñs cũ nõ sit agens casuale nec fortuitũ nec agens remouens p̃hibens nec agẽs accñtale ⁊ ꝟiunctuz agenti p se. sic igit̃ sensibile p se est motiuũ sensus ad actũ suũ p̃muz qui ẽ ꝓparatio ad actũ secundũ ⁊ p se est actiuũ talis actus. ⁊ talis causa agens bene cõsideratur in scientys. Unde ⁊ Ari. i 4°. metheoꝛ diffinit gñationẽ mixti p virtutes actiuas ⁊ passiuas q̃ sunt eius p̃ncipia dispositiua vt bz videri ibidez. ¶ Per idẽ pz q̃si ad omnes auctoritates Cõmen. cũ. n. dicit q extrinseca sensata mouent sensuz ad suã secundã pfectionez. hoc sine dubio verũ est sicut agẽtia dispositiua. ⁊ ſil'r qõ ipe dicit q sensus nõ mouẽt motu q dr̃ ꝓprehensio nisi a rebus pticularibus ⁊c. verũ est sicut ab agẽte dispositiuo. nõ aũt p illud vult Cõm. excludere omne aliud mouens. q2 sic ꝓtradiceret ei qõ p̃us dixerat q ari. declarauit aiam eẽ causã mouentez ꝟm oẽs motus siue veros siue existimatos qõ mltoties allegaui ꝓpter exercitiũ iunioꝛ. ¶ Põt ẽt illud dcm̃ Cõ. itelligi nisi a rebus ⁊c. i. nisi pñtibus rebus sensibilibus .i. q ly nisi excludit omne tempus aliud ab illo tẽpore i quo sensibilia sunt p̃sentia sensui. ⁊ loq̃t̃ de sensibilibus pticularibus. ⁊ hec videt̃ plane esse itentio eius. ⁊ aris. sicut patet ꝟsiderãti seriẽ lr̃e. ¶ Sed difficilius videtur qõ dicit Cõmen. q si sensus eẽnt virtutes actiue ⁊c. sed vere sine dubio. hoc nõ est ꝟtra positionẽ nostrã. hic. n. loquit̃ Cõm. cõtra antiquos cõtra q̃s aris. arguit vt dicebat̃ p̃us. ⁊ est itentio Cõm. q si sensus eẽnt solũ virtutes actiue ⁊ nulla esset receptiua sicut dixerũt antiq vt sequebat̃ ad eoꝛ positionẽ tũc sequeret̃ qõ dixit Cõm. q. s. sensus nõ indigerent extrĩsecis sensibilibus ad sentiendũ. post q̃z. n. nihil recipent ab ipsis sensibilibus ad qd indigerent p̃tia eoꝛ. virtus. n. nõ indiget ad suam opationẽ aliq̃ extrinseco nisi q2 vel recipit aliqd ab eo. vel q2 agit i ipz vel i aliqd causatũ ab illo extrĩseco. Sic aũt nõ pono sensus esse actiuos q nullus sit receptiuus a sensibilibus imo vnũquẽq̃z sensuũ q cõiter enumerat̃ dico distinctum esse in duo scilicet in p̃ncipiũ actiuuz ⁊ p̃incipium receptiuum huius operationis que est sentire. ⁊ illud Cõmen. dictum non est realiter contra me. ¶ Ꝺ ipse etiã dicit in 7°. phy. sensus sunt de vtutibus ⁊c. hoc est verũ mõ p̃dicto q nõ oẽs virtutes sensitiue sũt actiue mõ quo antiq posuerũt; vt dictũ ẽ p̃ius. Nec ẽt sunt actiue ita q eaꝛ sensatões transeãt ad sensibilia ⁊ recipiant̃ a sensibilibus. sed alio mõ vt oñsũ fuit p̃ius. ¶ Ad auctem aũt aristo. in pblematibus posset dici q ipse ponit illã rõnẽ tanq̃z pbabilẽ. nõ aũt neciam ⁊ vl'r verã sicut etiã multas alias solones qõnum quas mouet nõ ponit tanq̃z oĩo veras sed apparẽtes ⁊ pbabiles Uidet̃. n. ille liber cõgregatus fuisse ex diuersis dictis diuersoꝛ ad exercitiũ ⁊ ꝓparationẽ hoĩs ad veritatem illoꝛ pblematũ pquirẽdã. Dico vno mõ q illa solutio ponit̃ ibi sicut pbabilis solũ nõ vt necessaria. Cuius signũ est q2 multotiens iterat̃ ibi ista qõ. ⁊ ponunt̃ q̃daz alie rõnes forte meliores sicut alias oñsum fuit de q̃stione de quolibet. ⁊ huius pbabile etiã signũ est. q non est manifestũ virtutes q̃ sunt in dextra ⁊ q̃ i sinistra solũ eẽ diuersas i agendo. imo vna virtus passiua põt esse magis passiua ⁊ idonea ad recipiẽdũ q̃z alia. ¶ Itẽ al'r posset dici q sensus quos pono actiuos nõ agunt actionibus corporalibus ⁊ p motũ ꝓprie dcm̃. sz opationes eoꝛ sũt spũales ⁊ istãtanee vt scit̃ ex ista scia. virtutes aũt in parte dextra sunt meliores q̃z in sinistra. p tanto q2 sunt actiue ꝓprys actionibus ⁊ motibus corporalibus ad quos idigẽt ⁊ vtunt̃ calozibus et spiritibus qui diffundũt̃ ad partes corporis exteriores. ⁊ q2 isti spũs ⁊ calores plꝰ mittunt̃ ad dextrũ q̃z ad sinistruz vt pz ex partibus aialiũ i anothomys. iõ meliores virtutes tales sunt in parte dextra q̃z in sinistra. ¶ Ad rõnes alioꝛ superius iductas. ⁊ primo ad primã cũ dr̃. aut eẽt cognoscẽs ⁊c. dico hic sicut dixi alias. q illa virtus est nõ cognoscens sic q sensatio nõ ẽ in ea tanq̃z in subiecto sz i alia virtute. et cũ dr̃ q tunc eẽt minus nobilis sensu passiuo. nego ꝟñaz istã. ⁊ cũ ꝓbat̃ q cognoscẽs est nobilius nõ cognoscẽte. dico q nõ cognoscẽs põt ꝟsiderari dupl'r. vno mõ ꝟm q nõ cognoscens. alio mõ ꝟm illud quod est ⁊ quãtũ ad suã essentiã. mõ bñ est verũ q non cognoscẽs ꝟm q nõ cognoscẽs. s. q̃z tũ ad istũ defectum vel negationẽ cognitõis nõ est nobilius imo minus nobile cogñscente vt cogñscẽs ita q ñ cognoscere est minus nobile q̃z cognoscere. tñ illud qõ est nõ cognoscens ꝟm suã essentiã ⁊ substãtiã põt esse nobilius simpl'r ⁊ dignius aliq̃ qõ ẽ cogñscẽs. vbi gra corpus celeste circũscripto motore suo est nõ cognoscẽs ⁊ musca est cognoscens tñ ipsa suba celi est nobilioꝛ simpl'r suba muscẽ sicut vult Aris. 2°. phycorum. ca°. de casu ⁊ fortuna. vbi dicit q de numero mãifesto ꝟ celũ est diuinius q̃z animalia ⁊ plante Uñ bz p mirabili q ipm celũ sit a fortuna. plante aũt ⁊ aialia non sũt a fortuna nec a casu vt aliqui posuerunt. Et cõmẽ. dicit ibi plane q valde ĩopinabile ẽ q aialia ⁊ vegetabilia ⁊ alia q̃ sũt vilioꝛa corporibus celestibus nõ gñant̃ nec corrũpunt̃ a casu. ¶ Sed obr̃ ꝟ hoc. q cũ optimũ i aliquo gñe est nobilius et simplicius optimo alterius gñis. tunc illud genus est nobilius alio gñe vt hr̃ a phõ. 3. thopi. ⁊ apparet. q2. n. optimus hõ est melioꝛ ⁊ dignioꝛ optimo asino ꝟcludit̃ totũ genus hoĩz nobilius esse toto gñe asinoꝛ. s. q oĩs hõ ẽ nobilioꝛ omni asino. nũc vero optimũ in gñe cognoscẽtiũ. s. ipse deus ẽ melioꝛ ⁊ nobilioꝛ optimo i gñe nõ cognoscẽtiũ. ita sz q oẽ cognoscẽs melius ẽ omni nõ cognoscẽte. sz musca ẽ cognoscẽs. ⁊ celũ ꝑter intelligẽtiã est nõ cognoscens. ergo musca est nobilioꝛ simpl'r ipo celo. ⁊ hec qdẽ ratio est multũ friuola ⁊ inanis. per eandem enĩ positionem ꝓbo q celũ ẽ simpliciter nobilius musca. q2 cũ optimũ in aliquo gñe ⁊c. sed optimũ in gñe subarũ eternarũ. s. deus sũmus ẽ simpl'r melius optio i gñe corruptibiliuz Total'r. n. eoꝛ q̃ in nã optimũ deus. i p̃mio metaph. ergo totũ genus subaꝛ eternaꝛ est simpl'r melius toto

gñe corruptibiliū. Cōstat aūt ꝑm auctem arist. ⁊ auer. q ipm celū ꝑm subam suā est ꝓpetuū idē numero ⁊ ingenerabile ⁊ incorruptibile vt demōstrātū est ꝓmo celi ⁊ mūdi. ⁊ habeť. 8°. phycoꝝ ⁊ 2°. metaph. ⁊ musca ē corruptibilis. q̄re ⁊c. ¶ Jtē arguo ad idē p illā ꝓpositionē cū optimū in vnoquoq; genere ⁊c. sed optimū i genere subaꝝ simpliciū est melius optimo i genere ꝓpositoꝝ. deus enī qui est optimū entiū est suba simplex vt pz ex 9nto metaph. ergo totū genus subarū simpliciū ē melius toto genere ꝓpositoꝝ. sed celuz circunscripto motore suo est suba simplex ꝑm aristo. ⁊ cōmē. i multis locis ꝓcipue ꝑm cōmen. 12. metaph. ⁊ ꝓmo ⁊. 8°. phyco. ⁊ 5°. metaph. ⁊ in de suba orbis. ⁊ in de celo ⁊ mundo. musca vero est substantia cōposita ex coꝓore ⁊ aīa. quare ⁊c. ¶ Jtē p illā rōnez ꝓbať euidenter q spēs rei sensibilis exñs i sensu non est principium actiuum sensationum qz cū optimū in aliquo genere ⁊c. sed optimū in genere actuū ⁊ actiuoꝝ est simpliciter melius optimo in genere potentiarū passiuarū. deus. n. q totaliter est optimū ens est quidam actus ⁊ melioꝝ est omni potentia receptiua quicquid sit illud. ergo totum genus actiuoꝝ ē simpliciter nobilius toto genere potentiarū passiuaruz ⁊ similiter totum genus agentiū. si ergo species rei sensibilis est actus gdā ⁊ actiuū sensatiōis. sensus autez est i potentia receptiua solū. sequiť necessario q spēs sensibilis aut eius virtus est simpl'r nobilioꝝ ⁊ dignioꝝ q̄s sit sensus. quod est ipossibile ꝑm istuz. igiť spēs rei sensibil' nō est actiuū sensatōis. cuius tū oppositū voluit iste magister. ⁊ sic pz multiplex defectus huius opinionis ⁊ q nullo mō est rō demōstratiua. veruz quia ꝓtra arguere nō est soluere etiā si ad mille incōueniētia qs deducat ideo dico ad illā rōnez cum dr̄ q optimuz ⁊c. possuz dicere q verū est q totum illud genus cuius optimuz est melius optimo ꝑm illā ꝓditionē ꝑm quā operanť optima est melius toto genere. ⁊ cū dicit q optimū cognoscens est melius optimo nō cognoscente verum ē vt nō cognoscens est sed nō simpl'r ⁊ ꝑm eius eēntiā vl'iter oꝝ ipm esse melius. ꝓcedo ergo q musca vt cognoscens est est melioꝝ celo vt nō cognoscens est. cuz q̄ tū stat q substātia celi ꝑm se longe nobilioꝝ sit q̄z musca simpliciter similiter etiā in ꝓposito sensus passiuus vt cognoscēs ē. nobilioꝝ est sensu agente vt nō cog̃scens ē. cognoscere enim ē qd nobilius q̄z nō cog̃scere sicut vl'iter affirmatio vel habitus est nobilioꝝ negatōe vel ꝓuatōe. cū hoc tū stat q̄ sensus actiuus ꝑm suā suba vel eēntiā est nobilioꝝ q̄z passiuus ⁊ opatio nobilissima ipsius ē nobilioꝝ nobilissima opatōe sensuꝰ passiui. ¶ Aliter possū dicere q illa ꝓpositio est vera de spēbus spālissimis eiusdem generis. i talibus. n. vez ē q si optimū vnius generis ē melius optimo simpliciter alterius tota illa spēs ē simpliciter nobilioꝝ alia. sicut exēplificať de boie et asino. ⁊ rō ē qz oīa idiuidua eiusdez spēi spālissime sunt eq̄lis pfectōis q̄z tū ad ea que p se ptinent ad qditatē spēi. ⁊ iō si vnū idiuiduū vnius speciei est nobilius optimo indiuiduo alterius speciei necesse est q oīa idiuidua illius speciei cuius indiuiduuz est melius sint melioza oībus idiuiduis alterius speciei. s. cuius optimū est minus bonum. ⁊ ita ista ꝓpositio est vera vl'iter i spēbus spālissimis eiusdez gener'. sed nō est vera vl'iter i oībus equoc' aut analogicis. ⁊ sic est hic. est. n. cognoscens equoce vel analogice dcm̄ de deo qō est optimū cog̃scens cog̃scentiū ⁊ de alys cog̃scibilibus. q aūt i talibus equocis aut analogicis nō teneat simpl'r pz. qz cōstat q optimuz in genere actuū est simpl'r melius ⁊ ꝑm q actus ē q̄z optia potentia passiua vt manifestū est. ⁊ tm̄ nō oz q oīs actus sit simpl'r melioꝝ potentia passiua. Magnitudo. n. q̄ est qdā actus nō est simpl'r nobilioꝝ intellectu possibili ⁊ ideo nō valet ista rō. ¶ Ad aliā ꝓncipalē cum dicitur tūc aīa ⁊c. nego ꝺm̄. ⁊ cū ꝓbatur q absente exteriori sensibili adhuc aīal haberet vtutē actiuā ⁊c. dico q verū est. sed nō haberet sensuz receptiuū sufficiēter dispositū ad suscipiendū sensationez. qz nō haberet speciem sensibilis ipm sensum informantē. ⁊ hoc vtiq; requiritur ad hoc q sensus recipiat actū sentiendi sicut lumen requiriť in diaphano ad hoc q recipiat intētionē colozis ¶ Sed obr̄ ab aliquibus qz dicūt ipsi spēs colozis clausis oculis sufficiēter ineēt. ⁊ sic oculis clausis cōtigeret videre. quod ē falsum. dico q illud ꝓcedit contra eos qz si clausis oculis spēs colozis sufficienter remaneret tunc cum ipsa sit imediatū per se ꝓncipiū visionis vt dicunt. ⁊ adhuc remanet ꝓncipiū visionis receptiuū sequitur necessario q clausis oculis cōtingeret videre Et si dicať q clausis oculis spēs visibilis non remanet sufficiens ad recipiendū visionē. dico q ipsa nō remanet ad recipiendū visionē. Et si dicať q spēs ad hoc q agat visionē requiriť pñtia obiecti sine medio tenebroso. et ego dico sil'r q ad hoc q recipiat visionē regritur pñtia obiecti sine medio opaco iterposito. Et breuiter quicgd ipse dicat tenendo q ipsa spēs visibilis est actiuum visionis quare non fiat visio absente visibili ⁊ specie remanēte. illud potero dicere ponēdo ipam spēz eē ꝓncipiū receptiuū visionis. nō. n. quecūq; dispositio sufficit ad actū ad quē est dispositio recipiēda sicut agēs nō qual'cūq; se habens sufficit ad actionē. ⁊ sic ista opinio est cōtra suū auctorē. ¶ Ad aliā ꝓncipalē cum dicitur q tunc actio aut passio ⁊c. dico q hec quidem ratio manifeste ꝓcedit cōtra cū vel pōnem eius qui ea vtiť sicut ꝓtra ponēte sensum actiuū. ponit. n. ille q illaz rōnez induxit q spēs rei sensibilis aut eius virtus ē imediatū p se ꝓncipiū actiuū sensatōis. ꝓtra quod aperte vadit illa. Si enī spēs sensibilis ē imediatū per se ꝓncipiū actiuū sensatōis tunc actio aut passio aut motuꝰ habebūt agēs p se. cuius oppositū dr̄ eē demōstratū in 5°. phy. ex quo segtur q sensatio nō est ab aliquo ꝓncipio per se actiuo. ⁊ ꝓ ns nec in aliquo ꝓncipio p se receptiuo. quod est absurdū vt demōstratū fuit ꝓius. Dis enī effectus per se intētus q recipiť in aliq̄ potētia p se receptiua eius est ab aliquo p se ꝓncipio actiuo. Verecundū q̄ est talē rōem addere ad remotionē huius verissime ꝓnis. ¶ Sed quid dicemus ad hanc rōnez. ipse nanq; deberet circa hoc sollicitare q eā induxit et eius positionē assumit vt manifestū est. Possumus aūt dicere ꝓcedēdo ꝓ ns ⁊ ꝺm̄. s. q actio per se ⁊ motus nāl' per se intentus dependet a causis agētibus p se. Unde in 5°. metaph. dicit cōmen. q in separatis a materia idē est causa motus ꝑm agens ⁊ ꝑm finem. s. motoꝝ celestis Ridiculū aūt eēt dicere q esset agens solū p accns. et de hoc ingsitū est alibi seoꝝsum ⁊ ꝓbatum est multipl'r q motus dependet a cā agente per se. Et q iste assumit q hoc demōstratū ē. 5. phy. q actio ⁊ passio ⁊ motus nō habent ⁊c. Salua reuerētia dico q fallaciter cōcluciat. hoc enim nō est ibi dictum ab aristo. nec a cōmē. demōstratū. sz bñ ꝓbat ibi arist. q motus non est motus tā q̄z subiecti per se nec tanq̄z termini. ex quo nō segī q actio ⁊ motus no sint a cā agente p se. nā de rēne eius quod ē a cā per se nō est q sit per se terminus motus. ⁊ q hec fuit itentio arist. videre pōt qlibet veritatis amicus et īspiciēdo diligenter lr̄am eius ibidē. ¶ Ad aliā rōnē cū

dr̃ q; tũe sensus nõ eẽt susceptiuus ⁊c̃. dico q; ista ꝓpositio ois sensus est susceptiuus speciez sine mã. itelligẽda est de sensu g est subm sensationis ne cõtradicat illi vitati supius declarate q; aia ẽ agẽs oẽs ꝓpios motus aiatoz siue veros siue existimatos vt oñsuz fuit ꝓius. Itelligendo vero de sensu g est subm sensationis vera ẽ ista ꝓpositio omnis sensus ⁊c̃. ⁊ ratio huius est qz idem est receptiuũ ꝓparationis siue dispositionis ad actum ⁊ eius actus vt cõiter tenet. vñ cũ spẽs rei sensibilis sit dispositio ad recipiendũ sensationem idem debet esse susceptiuũ sẽsatõis ⁊ ipsius spẽi sic itelligendo q; oẽ qõ ẽ receptiuũ sẽsatõis ẽ receptiuũ speciei. ⁊ nõ ecõuerso.

¶ Sz̃ obycitur qz ista ꝓpositio sensus ẽ receptiuus spẽruz sine mã debẽt eẽ vera. per se ⁊ ꝑmo. aliter eni erraret i dicta ꝓpositõne vl̃i nisi assignaret ꝑdicatũ suo ꝑmo subiecto q; nephas ẽ dicere de Ari. mõ ipa ñ ẽ va p se ꝑ. nisi ꝑdicatũ ineset oi ꝺtẽto sub subiecto vt patz ex ꝑmo posterioruz. igit ois sensus ẽ receptiuus spẽruz sine materia qõ ñ eẽt si aliqs eẽt actiuus. q̃re ⁊c̃. Et ego multũ miroꝛ ꝺ ista opione qz si eẽ susceptiuũ spẽz sine materia cõpeteret per se ⁊ ꝑmo ipi sensui tanq̃z suo ꝑmo ⁊ vniuersali subiecto tunc sine dubio non deberet ꝺpetere alteri nisi per naturã sensuꝫ. ꝑmũ eni subiectũ passionis ẽ cui nõ ieſt passio p aliud subiectũ. ⁊ cuicũq; inẽ passio ieſt per nãz ꝑmi subiecti vt dicit Ari. in ꝑ. posterioꝛ. sic eẽ susceptiuũ spẽrũ sine materia deberet p naturã sensus ineſſe cuicũq; inẽ. ⁊ ꝟ ẽ manifeste falsuz qz mediũ iaiatũ recipit spẽs sine materia vt aer ⁊ aqua ⁊ huiusmodi diaphana. ⁊ cõsilis ĩmutatio medy inanimati ⁊ oꝛgani ab ipis sẽsibilibus sicut voluit Alexander sup li. de sẽsu ⁊ sensato. ⁊ illemet capit ad suã rõem q; q̃uis nõ eodẽ mõ recipiat mediũ inaiatũ spẽz sicut sensus. ipe eni sensus magl spũaliter recipit vt voluit Cõm. i libello suo de sẽsu ⁊ sẽsato. tñ eẽ receptiuũ spẽz sine mã ñ dicit pure eguoce de medio ⁊ de sẽsu. sed aut vniuoce aut analogice. passionis eni analogice vl̃ ãbigue ꝺz assignari subiectũ ambiguũ. ⁊ eẽt erroꝛ si ꝑmũ subiectũ ꝓncipale passiõis ãbigue assignaret ei vt euidẽter docet Lincoñ. sup ꝑmũ posterioꝛ. pz g̃ q; sensus nõ est ꝑmũ subiectũ huius qõ est eẽ receptiuũ speciez sine mã. ¶ Sz̃ arguit q; tũc Ari. i ꝟ errauit i acceptione vl̃is. dico q; nõ seq̃t qz ad hoc q; hõ errz in acceptione vl̃is nõ sufficit q; assignet ꝑdicatũ de subiecto nõ ꝑmo sz oz q; putet illud quod nõ est subm ꝑmuz eẽ subm ꝑmũ vl̃ q; lateat ipm illud idẽ nõ eẽ subm ꝑmuz. Ari aũt nõ putauit sensuz eẽ ꝑmũ subz receptiuũ spẽz sine mã. ĩmo euidenter docuit q; etiã ipm mediũ recipit species sine mã. ⁊ iõ nõ errauit in acceptione vl̃is. sufficit aũt ei quãtũ ad illud capituluz ostendere illã ꝓprietatem de sensibilibus ad remouendũ quẽdã erroꝛẽ antiq̃z ponẽtium sensuz realiter haberei se ipa sensibilia. Ad cuius eni erroꝛis extirpationẽ spãliter ꝺuertit doctrinã suam ad ipsos sensus q; sunt suba sensationũ. Est aũt ꝺsideraduz ꝓpter illã anẽtem ⁊ sil̃es q; forte i greco ideomate nomẽ quod est loco huius noĩs sensus non repñtat nisi virtutẽ receptiuã ita q; virtus nãlis aie actiua sensationis nõ noiaꝫ eodẽ noĩe q̃ sensus q est subm sensatõis. ⁊ iõ arist. post q̃z docuerat vl̃iter aiam eẽ cãm actiuã oiuz motuũ ⁊ actuũ viuẽtis. vt declaratũ est locutus fuit de sensu q est subm ipsius sentire. ⁊ de ipso vl̃iter ⁊ simpl̃r enũciauit ea q̃ dicta sunt. s. q; mouetur a sensibilibus q; reducit ad actũ ⁊c̃. ⁊ sic ꝟmones eius hñt vl̃iter vitatez quicqd tamẽ sit de noĩe nõ facio vim dũmõ rei veritas appareat. s. q; ꝓter sensus receptiuos ẽ virtus nãlis aie actiua sensatõis. ⁊ hãc latini ꝺsueuerũt vocare sensum agentẽ licet de cẽ eius fuerit dubitatio vt patz ex dict̃.

¶ Ad aliam rationem cuz dicit q; tunc ista nõ eẽt vera color est per se visibilis. nego ꝺnam. qz q̃uis sit aliqua vtus nãlis iexistens actiua visionis tãq̃z agẽs pficiens tñ ista virtus nõ largit corpi formã ⁊ habitũ p quẽ moueat diaphanuz. ĩmo ipe color p sui naturã mouet. i. immutat ipm diaphanũ ꝼm actuz. ⁊ hoc est de essentia vel natura eius ꝼz q; visibilis vt dicit ari. ⁊ Cõm. ⁊ sic erit p se visibilis in zo mõ pfectatis. et erit actiuũ visionis sue tãq̃z agens dispositiuũ. ⁊ hoc sufficit. verũ est g̃ q; color nõ esset p se visibilis si sensus actiuus ꝺferret vel largiret ei formã ⁊ habitũ p quẽ moueret ipm diaphanuz ⁊ visuz sicut putauerũt alig de lumie sz nõ est ita imo ipe color p sui naturã mouet diaphanũ ⁊ visuz. ⁊ tunc vtus nãlis aie efficit visionez in visu disposito p spẽm color̃.

¶ Ad aliã rõnem cũ dr̃ q; sensus passiuus ⁊c̃. dico q; ista rõ ẽ cõtra suũ auctoꝛẽ. ꝓbaꝫ. n. ꝑ illã rõnẽ q; sensus ꝑticularis cognoscit spẽm rei sensibilis exñtẽ in medio. vt visus cognoscit spẽm coloꝛis exñtem i aere. cuius tamẽ oppositũ cõiter tenet ⁊ q̃si mãifestũ est ad sensũ. arguit eni sic. cognitio fit p assimilationẽ cognoscẽtis ad illud cuius habet similitudinẽ i se. nũc aũt sensus habet in se silitudinez spẽi sensibilis. cũ sensatio sit qdã effectus illius spẽi. effectus. n. hz silitudinẽ ad suã causam. q̃re ⁊c̃. patet ergo illã rõnem nõ eẽ sufficientez. qz sic cõcludit incõueniens cõtra illũ sicut cõtra aliuz. dico aũt ad hãc rõnez negãdo ꝺnaz. visus. n. nõ cogĩscit ꝓprie illã vtutez nãlem aie que agit visionẽ sicut nec ꝓprie cogĩscit spẽm exñtẽ i medio. ⁊ cũ ꝓbaꝫ q; cognitio fit p assil̃ationẽ ⁊c̃. dico q; hic est fallacia ꝺñtis. bñ enim verũ est q; ad hoc q; aia nr̃a aliquid cognoscat oportet q; eius sil̃itudinẽ i se habeat quodãmõ. sed nõ sequitur q; ipa cognoscat omne illud cuius sil̃itudinẽ habet in se. cum eni sensus sit quidã effectus generãtis quod generauit anial. ⁊ sic habet q̃ꝺã sil̃itudinẽ ad ipm sequereꝫ q; ipe sensus cognosceret illud generãs quod gñat aial ⁊ sensũ. quod ẽ absurdũ. ⁊ ideo nõ valet rõ. Cũ. n. dr̃ q; cognitio fit p assimilationẽ ⁊c̃. dico q; si nos loquimur ꝺ cognitiõe quã habet sensus particularis exterioꝛ ista fit per assimilationẽ sensus ad obiñ per spẽm gñatã ab obiecto mediante medio ⁊ ipm obiñ repñtãtẽ. modo talis non est similitudo quã hz ad sensum actiuũ vt manifestũ est. nõ eni sensus actiuus generat i sensu passiuo spẽm ipm repñtantẽ mediante aliquo medio qõ ꝑus muteꝫ ab eo. ⁊ sic patet defectus rõis istius qui negat sensum agentez ⁊ ponit spẽm sensibilẽ eẽ ꝓncipiũ actiuũ sensatõis. vez est q; ipe adduxit quasdã rõnes alias vsq; ad quartã. q̃ omnes solute sunt in. z. tractatu de sensu agente. sed ꝓpter breuitatẽ quia in illis alys rõnibus pauca aut nulla est difficultas ideo eas ad pñs nolo narrare nec soluere. p ea tñ que hic cõgregata sunt glibet parũ exercitatus poterit oĩa talia argumenta faciliter dissoluere.

¶ Nunc restat dicere de vltima rõne quã ponũt qdaz socioꝛ nr̃oꝛ. illã. n. reputo melioꝛẽ oĩbus alys. ⁊ firmiter credo q; si cõtra istã põnem posset iueniri rõ demõstratiua ille inuenisset. Cuz ergo ipse dicit q; si esset sensus agens tunc ipsum sensitiuũ esset in potẽtia cẽntiali ad actũ q est sentire. cõcedo illam ꝺnam ⁊ ꝺñs. ⁊ ipe nõ demõstrauit oppositũ. sicut patet inspicienti totũ suuz opus. ibi quidẽ ipe videtur supponere q; sicut graue ꝼz actum se habet ad vbi deoꝛsuz sic sensitiuũ se habet ad actum qui est sentire. modo ipsum graue in actu nõ est in potentia essentiali ad ipm vbi deoꝛsum sz solũ in po-

tētia accītali ꝓpter quod non indiget motore per se. ⁊ ego dico ꝙ id nō est ꝑ se notū ꝙ graue ſm actū ñ mouet scīpz nisi ꝑ accīs imo ē magna ꝛtrouersia ⁊ difficultas multiplex vt patet octauo pḥycoꝝ. ⁊ quarto celi ⁊ mūdi. ⁊ sic vltima resolutio est ad aliqd mltū dubiū ⁊ forte difficilius ꝓpositō. ⁊ hec non est natura demōstratiōis sufficiētis vt patet ꝓmo posterioꝝ. ꝓcipue quia naturalis pḥi est maxima certitudiné querere ſm cōmentatorē. z. metaph̄. Dico tamen vlterius magis appropinquando solutioni ratiōis ꝙ duplex est potentia essentialis ad aliquem actū. vna est q̄ est in subiecto habente virtutem nālem inclinantez ipm ad actū ɔrium vt dicimus ꝙ aqua habz potentiam essentialem ad vbi sursum ⁊ ad motū sursum ⁊ ipsa aqua habet actū cōtrariū ad motū sursum. ſ. vbi deorsuz ⁊ habet nāliter virtutem inclinantem ipsaz ad motū deorsū. sil'r aūt ⁊ alys. ⁊ h̄ potentia vocaī potentia essential'a Cōm. ꝑ tāto qꝛ ꝑuatio actus q̄ est ratio talis potentie cōsequit̄ naturaliter formā ⁊ essentiā ipsius subiecti. vt ꝑuatio vbi sursum ⁊ motus ad sursuz cōsequit̄ naturaliter formā aq̄ ⁊ terre. Alio modo dicit̄ potentia essentialis. i. ꝑ essentiam ⁊ naturam suam ordinatur ad actum sic̄ ad suū per se finē ⁊ tū nō est in subiecto cōtrariū actū habente aut virtutem nālem inclinātez ipm ad actū cōtrariū. Et ꝙ hec distinctio sit vera ⁊ necessaria declaro sic. Cōstat ꝙ ꝓmū mēbruz est vex. cōcedit̄. n. ab oībus ꝙ subiectum habens aliquē actū ē i potentia essentiali ad actū cōtrariū vt terra vel aqua q̄ nāliter habz gravitatē. hec vero simpliciter. illa vero i respectu vñr eē i potētia eēntiali ad leuitatē ⁊ ad vbi sursum. sed ꝙ aliud mēbrū sit vex sic patet. Constat. n. ꝙ cuilibet ꝑ se motori correspōdet aliqua potentia essentialis receptiua motus vt ille etiā accipit i rōne sua. cū ergo motor celi sit ꝑ se motor ipius celi vt patet i 8°. pḥycoꝝ. necessariū est vt celuz habeat potentiaz eēntialem ad moueri motu circulari. ⁊ tamē certū est ꝙ ipm celū nō habet aliquē actum cōtrarium motui circulari. nec virtutē aliquā nāliter iclinantem ipm ad motū ɔtrariū. imo nec ad motū aliū vt patet ex ꝓmo celi ⁊ mundi. relingtur ergo ꝙ habet potentiam eēntialem ad motū illo mō. qz hz potentiā q̄ ꝑ suā essentiā ⁊ nāz ordinaī ad ipm motuz recipiendū. Sil'iter ꝑz i alio. nā vtus augmentatiua ē ꝑ se mouēs ipz augmētabile motu augmentatiuo. ⁊ sic oz ipm augmētabile hre potentiaz eēntialem ad motū talez. ⁊ tam̄ certū ē ꝙ ipz augmentabile nō habet aliquez actū cōtrarium motui augmentatōis nec aliquā vtutez nālem ipm iclinātem ad aliū motū. ergo oz ꝙ alio mō habeat potentiā essentialē ad istū motū augmentatōis. Itē ipe itellectus possibilis dr̄ eē i potentia essentiali ad spēm intelligibilez ſm ipz i tractatu de itellectu agēte. ⁊ tū itellectus possibilis nullū habet actū ɔtrariuz speciei itelligibilis nec vtutem iclinātez ipm ad ɔriū. oz ergo ipm eē i potentia eēntiali alio modo. ſ. quia habet potentiā que per suam eēntiā ordiaī ad actuz. pz ḡ ex dict̄ ꝙ potentia eēntial' dr̄ multipliciter. ista āt potentia eēntialis q̄ ē i subo non habente ɔriū q̄ncꝙ vocaī potentia accītalis nō ꝑ tāto ꝙ solū ꝑ accīs ordiaī ad actū. ſz ꝑ tāto qz ꝑuatio actus q̄ ē i subo habente talez potentiā nō ieſt nāl'r illi subo ſz violenter. sic̄ cum graue ſz actum existit sursuz ipm est aptū natuz ⁊ potens existere deorsuz ⁊ caret ⁊ ꝑuatū est ipso vbi deorsuz. hec āt ꝑuatio ⁊ carentia nō ē ipsi grauī nālis. imo ꝑ violentiā hz ipsā ⁊ ꝑ accīs. ⁊ iō dr̄ potentia accītalis ꝯtum ad hoc. tū idubitāter aptitudo essendi deorsum quā hz graue ꝑ essentiā suā ⁊ nām ordinaī ad

actū q̄ ē vbi deorsuz. Hac distictōe vificata pz respōsio ad illā rōnē. cū. n. dr̄ ꝙ sensitiuū erit i potentia eēntiali ad sentire falsuz é. loq̄ndo de potētia essentiali accepta ꝓmo mō. qz nulluz habz ɔriuz actuz sentiendi nec vtutē iclinātez ipz ad actuz ɔriuz. ſz bñ erit i potentia eēntiali ꝛ° mō. ſ. i potentia q̄ ꝑ suā essentiā ordinaī ad actum q̄ ē sentire. ⁊ talis potentia regrit virtutem ꝑ se reductiuaz ad talem actuz. dico ergo ꝙ semen ex q̄ gnabaī aial fuit i potentia essentiali ad actum sentiendi ⁊ ipsum sensitiuū in animali generato est in potentia essentiali ad ipz actum. sed multum diuersimode. nam semen fuit in potētia essentiali. quia habebat formam essentialem substantialem ɔtrariā illi forme cuius est actus sentiendi. Forma enim substantialis seminis est cōtraria anime sensitiue saltem ſm dispositōes naturales. nam ipsum sensitiuū nullā habet contrariā formā illi forme quaz consequitur sentire. ⁊ ideo ratio peccat ſm multiplex. Cum ergo ille concesserit omnes suppositōes ꝓme rationis nostre qua ꝓbauimus esse sensum actiuū ꝑter ꝓmam que dicit ꝙ sensatio dependet ab aliquo ꝓncipio per se actiuo. ⁊ ꝓbatum est euidenter quia hoc est verum ⁊ necessariū. ⁊ ostensū est qualiter sensitiuū est in potētia eēntiali ad hoc opus quod est sentire. qō solū videbaī ingrere iste magister. non restat nisi concludere illam cōclusionē. scilicet sensum agentē esse. ⁊ hoc est quod volumus. ¶ Questio. XVII.

Ꝺcendū autem secundum

vnūquēq; sensum ⁊c. ¶ Primo circa illud capitulū q̄rit̄. Utrum sensus particularis possit decipi circa suuz ꝓprium sensibile. Et arguit̄ ꝓmo ꝙ sic. quia virtus que iudicat aliquid esse alterius dispositōis q̄ ipm sit decipitur. hoc est manifestū. sed sensus particularis iudicat suum sensibile eē alterius dispositōis q̄ sit. vt visus iudicat aliquod coloratū eē rubeuz quod tamē est albū vel nigrū. quod apparet cum aliquid videt̄ medi ante medio rubeo. similiter gustus febricitantis iudicat aliquid eē amarū ⁊ tamen est dulce. vt apparet per experientiā. ¶ Item sicut se habet intellectus ad itelligibile sic sensus ad sensibile. per cōuenientē similitudinem. ⁊ habetur in 3°. huius. sed intellectus errat quādoq; circa intelligibile ꝓprium. quiditas enim est ꝓprium obiectū intellectus ⁊ primū. ⁊ tamen itellectus noster decipit̄ circa q̄ditatem cum iudicet quiditatem vnius rei esse quiditatē alterius rei. vt cum aliqui iudicauerunt animā eē corpus. ⁊ tempus eē eēntialiter ipz motum. ⁊ sic de alys. ¶ Item virtus cognoscēs aliquid ⁊ non habens cognitionē veram de illo habet falsaz cognitionē veram de illo. hec videt̄ manifesta. sed sensus particularis cog̃scit ꝓpriū sensibile. hoc est manifestū. ⁊ non habet de ipso cognitionem veram. ꝓbatio. quia veritas ⁊ falsitas cōsistit circa cōpositōem ⁊ diuisionē ſm aristo. ꝓmo peribermenias. ⁊ 8°. metaph̄. ⁊ in 3°. huius. sensus autem particularis non cōponit nec diuidit aliquid cum aliquo vt videt̄ manifestū. hec enim operatio est intellectus. ſ. componere ⁊ diuidere 3°. huius. ergo ⁊c. ¶ Oppositum videt̄ velle aristo. in diffiniendo sensibile ꝓpriū. dicit enim ꝙ sensibile ꝓprium est illō quod non contingit altero sensu sentiri ⁊ circa quod nō contingit errare. ¶ Ad intellectū questionis itelligendum est ꝙ sensus particularis aliquādo est in debita ⁊ ꝓportionabili distantia ad sensibile ꝓprium. aliquādo autem non. quia minus distat ⁊ elōgatū est ab ipso. aut minus ꝓpinquum est ei. ¶ Item ꝺsiderandū est ꝙ oīs

sensus est virtus organica vt patet in 2°. 3. huius. ipz aũt organũ sensus quãdoq; est naturalr dispositũ 7 ꝓpzie ita q; nullã hz dispositionẽ inãlem 7 icõpetentem ad actum sensus. qñq; est inãliter 7 icõpetenter dispositum ad ipm actum sensus. ¶ Considerandũ etiam q; ois sensus particularis indiget medio aliq̃ ad actũ suũ 7 illud medium aut est nãliter dispositum fm q; exigit multiplicatio 7 generatio spẽi sensibilis. aut ẽ inãliter dispositũ 7 icõuenienter. ita q; habeat i se aliquã dispõnem icõuenientẽ 7 ipzopziã ad recipienduz speciez rei sensibilis ipm sensibile repsitãtem. ¶ Intelligenduz ẽt q; sensus pticularis nõ est natus cognoscere aliqõ sensibile extrisecũ nisi recipiat spẽm illius aliq̃ mõ. cuius signum est q; cuz iter sensibile 7 sensuz iterponr aliqd quod ꝓhibet sensibile generare spẽm suã i sensu pticulariipse sensus pticular] nõ recipit illud sensibile. vt cũ iter visuz 7 colorez iterponr aliqõ opacum 7 tenebrosũ ꝓhibẽs spẽm gñari a colore i visu nõ vr. sil'r ãt 7 i alys. ¶ His pmissis dico ad qõnem q; cũ sensus pticularis ẽ i debita 7 ꝓportionata distãtia a sẽsibili 7 mediũ nullã habet dispositionẽ iconuenientem 7 inãlẽ ad recipiendum spẽm repsñtantez obiectum. 7 similiter organum ẽ oino naturaliter 7 cõuenienter dispositum fm quod exigit ad actum sensus tunc sensus pticular] nõ decipitur circa suuz obiectũ seu sensibile ꝓpziũ 7 hoc ẽ adeo manifestũ 7 certuz q; nõ multum indiget rõne ad ꝓbãdum q; ita sit. 7 forte debet recipi ab intellectu bene dispositio sine ratione demonstratiua per solaz iductionẽ Cum enim visus 7 color sunt sibi ĩuicem debito modo appzopinquata 7 mediũ puta aer aut aqua fuerint pure diaphana nullam extraneã dispositionẽ habentia. 7 similiter oculus fuerit omnino sanus 7 nulla ĩnaturali 7 incõuenienti dispositione depzauatus tũc visus nõ decipit in iudicãdo illud. quod videt esse coloratũ aut album aut nigrũ aut rubeum. 7 sic de auditu 7 olfatu 7 alys 7c. Sed quãuis hoc sit satis manifestũ tamen nõ est incõueniens huius causaz assignare. cognitio enim alicuius per suã causam est perfectioz q̃z suum esse tñ vt dicit cõmen. super ꝓhemiũ huius. 7. 8. physicoruz. Causa aũt huius forte est ista q7 cum sensibile est sufficienter ꝓpinquũ sensui 7 cum hoc medium 7 organum sunt naturaliter 7 cõuenienter disposita tunc sensibile generat i sensu formã 7 spẽz ipz repsñtãtẽ vere 7 ꝓpzie 7 pfecte. 7 sic ipe sẽsus ẽ pfecte dispositus 7 ꝓparatus ad recipiẽdũ verã cognitionẽ aut saltẽ cognitionẽ nõ falsã ipsius sensibil'. Unde posset sic syllogizari. posit] causis ꝓpinquis 7 p se alicuius effectus necesse ẽ cẽ illum effectuz 7 pcipue i rebus naturalibus sz illis tribus accñtibus cõcurrentibus ponunr ꝓncipia ꝓpinqua 7 p se cognitionis pfecte exñtis sine deceptione 7 errore. tunc enim ponr 7 existit ꝓncipiuz receptiuũ ꝓpinquuz p se 7 pfectũ. s. spẽs rei sensibilis repsñtans pfecte ipm sensibile 7 ponr vel existit ꝓpinquum ꝓncipiuz actiuuz tal' cognitõis pfecte. 7 iõ necesse est tunc existere cognitõez pfectam quã sensus pticularis natus est habere de suo ꝓpzio sensibili sine errore 7 deceptione. cũ aũt vna illarum conditionum defecerit ꝓtingit sensum nõ habere pfectã cognitionẽ de sensibili sine errore. imo sensus vl' animal ytens sensu decipiet 7 errabit circa tale sensibile vt dicebar arguendo. Et hoc etiã manifestum est experientia. si enĩ digitis cãcellatis supponat lapillus rotũdus vl' pissuz aut aliud sil'e corpus 7 circunducatur tũc apparebit esse duo corpora ita q; si non esset alia virtus cognitiua tunc indubitanter putaret esse duo corpora. 7 cã huius est q7 mediũ ibi nõ ẽ sufficienter dispositum 7 naturaliter se habẽs imo vnus digitoz. s. q supponit 7 icuruat supaltez est i situ innãli. 7 iõ spẽs mediante ipso pueniens ad virtutẽ tactiuã nõ omnino sufficiẽter vnit cum spẽ q̃ puenit paltez. 7 ꝓpter hoc tactus iudicat esse duo. sz in hoc nõ est deceptio circa sensibile ꝓpzium sz cõe. Numerus enim 7 vnitas nõ sunt sensibilia ꝓpzia sz coia vt dicit i littera. Exemplum aũt de errore sensus particularis circa ꝓpzium sensibile ꝓpter idebitam distantiam manifestuz ẽ. cum enim corpus album multũ distat a visu videt nigruz aut m'to minus albũ q̃z sit. Similiter cum sonus audit õ lõge m'to minor 7 ipfectior apparet q̃z de ꝓpe. sil'r aũt 7 in alys. dicunt tñ alig q; nunq̃z sensus pticularis decipit circa ꝓpzium sensibile ꝓpe loquẽdo de sẽsibili ꝓpzio. sensibile. n. ꝓpziuz sẽsus ẽ illõ qõ] ꝓtinet oia p se 7 pcise imutãtia illũ sensũ vt color ẽ sẽsibile ꝓpziuz visus generaliter accipiendo colorem pro quocũq; actu diaphani. vt capit aristo. in libro de sensu. vbi dicit. corpora coloze participant. sz sensibile pzopzium visus non est albedo neq; nigredo neq; aliud speciale contentũ sub coloze. modo hz visus decipiatur circa ista specialia. scilicet circa albũ 7 nigz tamen nunq̃z decipit circa colorem. nunq̃z enim contigit q; visus iudicet aliquod coloratum nisi illud sit aliquo modo coloratũ. similiter gustus non iudicat aliqõ esse saporosum nisi sit aliquo modo saporosum. 7 auditus non iudicat aliquid esse sonum vel aliquid sonans nisi illud sit aliquo modo sonans vl' sonus. 7 sic sensus particularis nõ decipitur aliquo modo circa suum sensibile pzopzie ꝓpziũ. Et hoc videtur intendere aristo. in littera. vbi dicit. Et non decipitur quoniam color 7 quoniam sonus. Sensum igitur decipi circa aliqõ contentũ sub suo primo obiecto propter aliquẽ defectum modo predicto non est ipsum decipi circa pzopziũ obiectum 7 circa sensibile pzopziũ. et propter hoc aristo. absolute dixit q; sensibile pzopziũ est circa quod nõ cõtingit errare 7c. Et hoc cõsidera quia pulchzum videt si enim intelligimus per sensibile pzopziũ illud qõ nõ sentit alio sensu 7 per se imutat sensũ 7 cõtinet oia que ab illo sensu cognoscũtur precise tunc circa sensibile ꝓpzium hoc modo dictum nõ decipit ipe sensus particularis vt dictũ est. 7 hoc vtiq̃ mõ videt aristo. loqui de sensibili pzopzio. si vero per sensibile pzopziũ alicuius sensus intelligimus omne illud quod per se imutat illum sensũ 7 non potest alio sensu particulari sentiri sic sensus bene decipit circa sensibile ꝓpzium ꝓpter causas predictas. 7 hoc modo ꝛmuniter intelligit. Est aũt vlterius cõsiderandũ q; q̃uis sensus particularis nunq̃z decipiat circa sensibile ꝓpziũ modo predicto. nũq̃z enim homini vel alteri aiali apparet per auditũ q; audiat sonum quin aliquem sonum audiat. nec vnq̃z apparet q; videat colorẽ quin videat colorẽ aliquo modo tamen ipse sensus particularis vel magis ꝓpzie loquẽdo animal ytens sensu particulari aliquando decipit circa subiectũ sensibilis 7 circa locum vel vbi ipsius. vt si viso aliquo colorato iudicet animal quid sit illud colozatum vtrum stãnum vel argentum. et vbi sit an superius vel inferius multotiẽs decipit. quod non sic puto contingere q; ipse sensus particularis iudicet õ illo subiecto 7 ipsum cognoscat. sed magis quedaz alia virtus anime iterioz 7 nobilioz sensu particulari. 7 hec virtus est virtus cogitatiua i hominibus. hec enĩz virtus cõprehendit ĩtentiões idiuiduales omniũ. 7. ꝑdicamẽtoruz vt hanc humanitatẽ sortis 7 hanc paternitatez 7

hoc vbi sic autez ꝛ de alys. hec autē est nobilissima virtus anime sensitiue de q̄ multa pulchra docuit Cōmē. in diuersis locis suoꝝ cōmentorum. ꝛ forte videbitur post. Sic igit intelligo sensum particularez aliquando decipi circa subm sui ꝓpꝛij sensibilis qđ sit. qz aliq̄ alia virtus cuius cognitio cōcomitat cognitionē sensus decipit circa illud. vt viso aliq̄ colorato virtus cogitatiua iudicat ipm cē niuē aut farinā aut stānū aut plūbū ꝛ sic de ceteris. ꝛ hec ē itētio Cōm. i cōmento huius partis.

¶ Uideret alicui q̄ sensus particularis nunq̄ decipit circa sensibile ꝓpꝛium. qz quādocūq̄ sensus recipit spēz sensibilis eo modo quo sensibile ipsam imꝓimit. tunc videt esse verū iudicium cum sensus natus sit sentire ꝛ iudicare p spēm a sensibili sibi ipꝛessam. sz cū sensus sētit semp recipit spēm sensibilis eo mō q̄ sensibile ipam agit ꝛ natū est agere. Uniuersaliter enim alteratuz seu passū nūq̄ recipit formā ab agente nisi quā agēs iducit nec alio modo nisi quo agens natum est eam inducere Si enim reciperet alio modo quo agenꝫ non induceret ipsam quid eēt agens illum modū: non passuz qz est in potentia ad formā ad omnē modū recipiendi ꝑm quez recipit. Et forte dicēdū hic q̄ sensus inaturaliter dispositus recipit spēm sensibilis alio modo q̄ ipm sensibile natū sit eā ipꝛimere. ꝛ illū modū efficit dispositō inālis existens in sensu. Ut dicatur q̄ sensus cum sentit semp recipit spēm sensibilis eo modo quo sensibile natum ē ipsaz agere sed nō omī eo mō q̄ natū ē agere. nō. n. semp recipit eā mō pfectissimo ꝓpter idispositionem organi sicut calefactibile nō semp recipit caliditatē ita pfectā sicut ignis natus est eā facere. s. ꝓpter idispositionem.

¶ Ad hoc aūt q̄ sensus habeat verū iudiciū de sensibili necesse est q̄ recipiat eius spēm mō pfectissimo q̄ sensibile natū est eā facere. s. ipsā ꝓpꝛie repñtātē. ꝛ hec ratio tangit 4.m metaph. pz ergo q̄ mō sensus particular decipit circa ꝓpꝛiū sensibile ꝛ q̄mō nō.

¶ Ad ꝑmā rōnez pz ex dictis. cū dicitur illa virtus ꝛc. verū est sic se habente re. ꝛ cū dicit sensus pticularis ꝛc. dici pōt q̄ hoc cōtigit p accns ꝓpter inālem dispositionē medy. mediū enim q̄ mediāte debet aliqđ videri ōbet esse diaphanū pure sine omni vero ꝛ ꝓpꝛio colore ꝑfte mixtionē lucidi cū opaco. ꝛ cū mediuz habet aliquē talez colorez tunc spēs in eo recepta assimilat illi aliquo mō. Quod enī recipit i aliq̄ recipit ꝼz modū recipiēt. ꝛ nō ꝼz mōz rei recepte. ꝛ sic illa spēs nō ꝓpꝛie ꝛ perfecte repñtat illud sensibile. Similiter aut ē cum organū sensus habet dispositionē inaturalē ꝛ inconueniētē. tunc spēs in ipso recepta quo dāmodo cōformat ei ꝛ non repñtat sincere ꝛ perfecte ipsum sensibile. propter quod fit iudiciū ꝑm exigentiā illius dispositiōis inexistētis. ꝛ sic errat sensus. Si aūt volumus dicere sensibile ꝓpꝛiū alio modo tunc interimetur minor. nunq̄ enim visus iudicat sensibile ꝓpꝛium esse alterius dispositōis. vt coloratū esse nō coloratum nec econuerso. ꝛ sic non iudicat sensibile ꝓpꝛium alterius dispōnis q̄ sit nisi cōiungendo cuz eo aliquod sensibile non ꝓpꝛium.

¶ Ad aliam cōcedatur maior. et cuz dicitur q̄ intellectus bene decipitur circa ꝓpꝛiū intelligibile. scilicet circa quiditatem. dico q̄ non per se ꝛ ꝓpꝛie apꝛehendēdo qditatē simplici apꝛehēsione ituitiua. imo sic apꝛehēdēs qditatē per se ꝛ seorsuz apꝛehēsione simplici non decipitur intellectus circa ꝓpꝛium intelligibile vel circa quiditatē aliquā sed per accidens scilicet cōponendo vnam qditatē cū alia vel diuidendo cōtingit erroꝛ ꝛ deceptio respectu quiditatis. Sed quia sensus particularis non est natus per se cōponere suum ꝓpꝛium sensibile cum aliquo alio quia nihil aliud cognoscere dicitur nisi suuz sensibile ꝓpꝛium vel cōtenta sub eo vel sensibile cōmune. ideo nō cōtingit talis deceptio esse circa sensū predictis cōditiōibus obseruatis.

¶ Sz āret iunioꝛ q̄ virtus facit istā cōpositionē hoc album est stānum. vel hoc sonans est argentuz. ꝛ sic de similibus. Puto q̄ virtus cogitatiua immutata a sensu vt visu quantuz ad cōprehensionem coloris vel ab auditu quantū ad cognitionē soni. ꝛ sic de ceteris.

¶ Ista enim virtus cognoscit omnes formas sensibiles ꝓpꝛias ꝛ cōmuneꝫ quas sensus particulares cognoscūt tamen cognoscit eas imodo perfectioꝛi et magis spūaliter q̄ sensus vt docet Cōmē. in 3.o huius. ꝛ in suo libello de memoꝛia ꝛ reminiscentia. ꝛ cum hoc ipsa cognoscit intentiones. i. formas indiuiduales quas nō cognoscūt sensus particulares. ꝛ tunc ipsa cogitatiua ꝓponit istas adinuicem ꝛ ratiocinatur de ipsis pro tanto dicit ratio particularis ꝑm Cōmen. in tertio huius.

¶ Ad aliaz cū dicitur. virtus que cognoscit ꝛc. aliqui negant istam. qz nō omnis cognitio est susceptiua veritatis aut falsitatis sed solum cognitio cōposita vel diuisa seu affirmatiua vel negatiua. circa compositionem enim ꝛ diuisionem consistit veritas et falsitas vt dicit pⁿus ꝓpꝛimo periarmenias. ꝛ in 3.o huius. falsum enim i cōpositione semp ē Et in ꝓncipio capituli dicit Aristo. Indiuisibiliuz quidem igitur intelligentia in his est circa que nō est falsū Ex quibus omnibus videtur q̄ nō est necesse virtutem que nō habet veram cognitionem habere cognitionez falsaz. qz nō oīs cognitio est vera vel falsa. sed solū composita vel diuisa. ꝛ iō nō valet rō.

¶ Sed hec responsio videtur manifeste contradicere ari. in ꝛ.o huius. ca.o de fantasia. q̄ ꝓpꝛioꝝ sensus semp est verus aut paucissimuz habens falsum. Et in illo ca.o Quoniā aūt duabus differētys. sensus igitur ꝓpꝛioꝝ semper est verus. ꝛ i. 3. huius dic. q̄ itellectuꝫ ipius qđ gd erat cē semp ē verus sicut visus respectu ꝓpꝛij visibilis supple. Et ibidem dicit Commentatoꝛ. q̄ actio intellectus que est informatio semper est vera. Et subdit parum post. Quemadmodum visiones ꝓpꝛie visui. scilicet comprehendere colorē sunt vere in maioꝛi parte.

¶ Propter ꝓcoꝛdiam ergo istarū auctoꝛitatū vtendū est forte distinctione q̄ veritas potest accipi dupliciter. Uno modo cōmuniter pro quacunq̄ ꝓformitate cognoscentis ad cognitum. ꝛ sic sine dubio sensus particularis bene habz cognitionē verā de suo ꝓpꝛio sensibili ꝛ intellectus de quiditate. Alio modo sumitur veritas magis stricte ꝑ conformitate alicuius partis cōtradictiōis de qua pōt esse dubitatio vel certitudo ad ipsam rem. ꝛ sic ipsa veritas solum consistit in cōpositione vel diuisione. nam omnis pars cōtradictōis que potest esse dubia vel certa est affirmatiua vel negatiua. ꝛ sic habet cōpositionē vel diuisionē circa quaz cōsistit veritas si ita est vel falsitas si ita nō sit in re. vel ecōuerso. ꝛ de ista veritate vel falsitate logtur aristo. 6. metaph. versus finem. vbi dicit q̄ verum affirmationē habet in cōposito. negationem aūt in diuiso. falsum aūt huius partitōis ꝓtradictionē. si igitur accipiatur veritas isto modo ꝑ cōformitate affirmationis vel negationis ad ipsam rem sic semper ē circa cōpositionē ꝛ diuisionē. nam affirmatio requirit cōpositionē ꝛ negatio diuisionē aliquo modo vt patet in 3.o huius. ꝛ hoc modo non conceditur sensui particulari q̄ sit verus respectu ꝓpꝛij sensibilis eo q̄ non bz ipsum componere vel diuidere cum alio. idest cognoscere cōpositionē aut identitatem. vel diuisionē aut di

uersitatem eius ad aliquod aliud. Utrum autem aliq̃ virtus mime sensitiue possit istam diuisionē ⁊ cōpositionē cōprehendere non est multum declaratuz. sed de hoc videbitur post. quare ⁊c. ¶Questio. XVIII.

q Ueritur Utruz sensibilia cōmunia sint sensibilia per se. Et arguitur ꝓmo q̃ non. quia illud non ē per se sensibile qō est accidentaliter ꝺiunctū sensibili ꝑticulari. tale enī dicit̃ sensibile p accñs. vt Diary filius sicut dicitur i littera. sed sensibile cōmune est accidentaliter ꝺiunctum sensibili ꝑticulari vt magnitudo est accidentaliter coniuncta colozi ⁊ similiter figura. quare ⁊c. ¶Jtē illud qō non est ꝓmū obiectū alicuius virtutis ⁊ nō ꝺtinet̃ sub ꝓobiecto illius virtutis nō est p se cognoscibile ab illa virtute. Bꝫ videt̃ satis rationabile. sed sensibilia cōmunia non ꝺtinet̃ sub ꝓmis obiectis suoꝝ sēsuū ꝑticulariū vt manifestū est iducendo. ꝓmū enim obiectū visus est colоz vel lumen vt dicitur. magnitudo aūt nō ꝺtinet̃ sub lumine nec sub coloze. nec similiter figura. ⁊ sic de alys. q̃re ⁊c. ¶Jtem qō est sensibile p aliqō aliud essentialiter ab eo non est sensibile per se. hec est manifesta. quia per se et per aliud opponunt̃ ꝓcipue p aliud essentialiter. sed sensibile cōe est sensibile p aliquid qō ē aliud essentialr ab eo. sensibile. n. cōmune est sensibile per sensibile ꝓꝓrium vt plane dicit Alexander super librum de sensu ⁊ sensato. Cōmunis. n. sensus vniuscuiusq; p ꝓꝓria ⁊ cū his. sensibile aūt ꝓꝓriū est essentialiter aliud a sensibili cōmuni. vt colоz est aliō essentialr a magnitudine ⁊ figura vt manifestū ē. similiter autem ⁊ in alys. quare ⁊c.

¶Jtē si sensibile cōe eēt sensibile p se. aut hoc esset p se ꝓmo aut p se nō ꝓmo p diuisionē sufficiētē. nō p se ꝓmo qz hoc esset cōtra Cōmen. i cōmento huius partis. si dicatur q̃ p se nō ꝓmo cōtra. Illud cui debet vl inest aliqō accñs p se ⁊ nō ꝓmo est idē essentialr cū eo cui ꝓpetit p se ꝓmo vt soz. cui ineſt risibilitas p se ⁊ non ꝓmo est idem essentialr cū hoīe cui inest p se ⁊ ꝓmo. similiter aūt ⁊ i alys si igit̃ sensibile cōe eēt sensibile p se nō ꝓmo deberet eē idē essentialiter cū sensibili p se ⁊ ꝓmo. s. cuz sensibili ꝓꝓrio. hoc vero est manifeste falsum. qz ista sūt in diuersis ꝑdicamentl. quare ⁊c. ¶Jtē entia mathematica nō sunt p se sensibilia. sunt. n. abstracta a sensibilibus vt dr in 2º phyco. ⁊ 7º metaph. ⁊ nihil est abstractū a seipso sed sensibilia cōia saltē aliqua. s. numerus magnitudo ⁊ figura sunt entia mathematica vt scit̃ ex mathematicl. magnitudo. n. ꝑtinz ad geometriā. ⁊ ēt figura. numerus aūt ad arithmeticā. quare ⁊c. ¶Jtē omne sensibile p se oz gñare suam formā spiritualez seu spēm ipm repūtātē i medio ⁊ in sensu. hec videtur eē manifesta. in hoc. n. differt sensibile p se a sensibili p accñs. qz a sensibili per accñs sensus nihil patit̃. i. nihil recipit vt dicit ari. i lfa. sz a sensibili p se debz sensus aliquid pati. Sentire enīz in quodam pati ⁊ moueri accidit vt dicit ari. in littera. sz magnitudo nō pōt gignere suā spēm i medio nec i sēsu. ꝓbatio qz illud qō hz realr magnitudinē nō recipit spēz magnitudis ꝓcipue si hz magnitudinē eiusdē spēi. recipiēs. n. oz eē denudatū a recepto saltē fz spēz. ⁊ ista ꝓpōne vtit̃ ari. i receptōe spūali ⁊ māli vt dicit Cōm. in isto 2º. Uñ ari. dicit i capitulo de visibili. ē aūt susceptiuū coloris. qō sine coloze. soni autē absonū. quare ⁊c.

¶Jtem cōfirmat̃ ista rō. nā si magnitudo faceret suaz spēm in medio illa spēs aut esset de genere qualitatis. aut de genere quātitatis. cū enim eēt ens extra aiam actu necesse est ipaz eē in aliquo ꝑdicamēto ⁊ nō est rōnabile ipam esse in alio nisi in altero istoꝝ duoꝝ vt pz cuilibet sani capitis. sed illa spēs magnitudinis nō pōt eē q̃litas. sicut. n. q̃litas nō generat spēm q̃ sit magnitudo sic nō videtur q̃ magnitudo generet spēm que sit qualitas ꝓcipue qz illa spēs oz eē ꝓformis illi magnitudini vt eā repñtet. qualiter aūt q̃litas pōt eē cōformis ipsi magnitudini ⁊ ipam magnitudinē repñtans? Nec est dicēdū q̃ illa spēs sit de genere quātitatis. quia aut esset eiusdē spēi specialissime cū ipsa magnitudine. vt spēs linee eēt eiusdē spēi cū linea. superficiei cū superficie. aut eēt alterius spēi. si diceret̃ q̃ spēs linee quā gignit i medio sit eiusdē spēi spālissime cū linea hoc videt̃ irrationabile. qz cū ipm mediū ⁊ obm̃ habeāt i se lōgitudinē non debet recipere lōgitudinē eiusdē spēi. Nec ē dicendū q̃ sit alterius spēi ab ipsa magnitudine. quia sic aristo. nō numerasset sufficiēter spēs q̃ntitatis. q̃re ⁊c. Et cōfirmat̃. qz dicit cōmen. in 4º phyſi. c. de vacuo. q̃ q̃ntitates non sunt de virtutibus actiuis. ergo ipsa non pōt facere suā spēm in medio ⁊ organo. quare ⁊c. ¶Deinde ꝓbatur specialr de motu. qz illud cuius nihil ē extra aiam nisi indiuisibile nō videtur eē sensibile p se. nam indiuisibile p se nō sentitur vt dicit aristo. in de sensu et sensato. sed ipsius motus nihil ē actu extra aiam nisi indiuisibile. Sicut. n. de tpe nihil est actu et simul extra aiam nisi nunc. vt pz ex 4º ⁊ 8º phy. ⁊ sic de motu nihil videt̃ esse extra aiam nisi mutatū eē. Unde ⁊ ꝓmen. dicit. 4º phy. q̃ motus nō est demōstratus. s. cōgregatus insimł sed mens facit ipm. quare ⁊c. ¶Jtē arguitur de numero. qō est cōpositū ex nō sensibilibus nō est sensibile p se. hec ē manifesta p aristo. sed numerus ē ꝓpositus ex nō sensibilibus. qz ē ꝓpositus ex vnitatibus vt pz. 8º. ⁊ 10º metaph. vnitas aūt nō est sensibilis cū sit simplr in diuisibilis ⁊ actu ⁊ potētia vt pz in 3º phy. ⁊ 5º metaph. ergo ⁊c. ¶Deinde arguitur de getc. si ges eēt p se sensibilis aut sentiretur per spēm ꝓpriā. aut p spēm motus p sufficientē diuisionē. nō p speciem ꝓpriā qz priuatio nō facit spēm in aliquo eo q̃ priuatio nō ē ens. non ens autē nihil mouet nec efficit. qz semp existimabit̃ aliq̃ spēs mouēs. 3º phy. nec p spēm motus. qz motus ipe sentitur p suā spēz. q̃ illā nō sentitur quies. ¶Jtē sensus particularis non pōt hr̃e spēm motus nisi exīte motu. sensus. n. particularis nō ꝓseruat spēs rex in absentia cax vt coiter ꝓcedit̃. mō corpore aliquo gescēte non ē eius motus vt manifestū est. qz ꝓpriatiue opposita non sunt simul in vno subiecto vt dicit̃ in ꝑdicamētis. q̃ dū corpus aliquod gescit sensus particularis non hz spēm motus eius. ⁊ sic per speciem motus non potest cognoscere quietez alicuius corporis quiescentl. nec per spēz ꝓpriā. vt ꝓbatū est. ergo nullo mō sēsus ꝑticularis pōt cognoscere getē. Nec ē dicēdū q̃ sēsus particularis cognoscat getē alicuius mobilis dū illud mouet̃ ⁊ dū spēs motus ē i sēsu. qz dū mobile mouet̃ ⁊ ē pñs sēsui sēsus ꝓcipit eius motū vt māifestū ē ad sēsū ꝓcipue i visu. ⁊ sic sil̃ cogsceret quietē ⁊ motū. qō ē absurdū. ¶Jtē hoc eēt contra aristo. in hoc 2º cap. q̃ autē non sit sensus ⁊c. dicit enīz ibi Aristoteles. quies cognoscitur in eo qō non mouetur. sensus ergo particularis nō cognoscit getem alicuius mobilis dum illud mouetur. quia idem esset quod ꝓrius. Ex omnibus istis videtur alicui q̃ sensibilia cōia nō sunt per se sensibilia. ¶Oppositū arguit̃ auctoritate aristo. in lfa. sil̃r auctoritate cōmē. ⁊ oīum aliox exp̄ositoꝝ. ¶Jsta q̃stio ē multū difficilis ⁊ paꝝ inuenio ordinatū ꝑter dicta ꝓmē. Ꝫ q̃ sūt multe auctes vt pz ex argumētl iducti. Quidā dixerūt sic fr̃ thomas i isto loco. q̃ sēsibilia cōia nō sūt sēsibilia p accñs ꝓpduas rōes

ꝑmo qꝛ hꝰ sensibilia coīa sūt ꝑꝑa obiecta sensus coīs. sicut sensibilia ꝑꝓꝛia sūt ꝑꝓꝛia singularis. zᵒ qꝛ sensibilia ꝑꝓꝛia non possunt esse sine sensibilibus coībus imo ipsa sensibilia coīa sūt subiecta ꝑ se sensibiliū ꝑꝓꝛiorū vt eis īponit. Dicit. n. frater Thomas ꝙ vtraq; istarū rationū est icōpetēs. ꝑmo. qꝛ falsum est ꝙ ista sensibilia sint obiecta sensus coīs ꝑꝓꝛia supple. q est qdam sensus diuersus a qnq; sensibus particularibus. qꝛ iste sensus coīs est q̄dā potētia ad quā terminant oēs imutatōes sensuū particulariū vt ifra patebit. Unde impossibile est ꝙ sensus coīs hēat aliqō obiectū ꝑꝓꝛiū aliud q̄ hūt sensus ꝑꝓꝛy. ¶ Itē dato ꝙ sensibilia coīa eēnt obiectū sensus coīs nō excluderet ꝑ hoc qn essent ꝑ accīs sensibilia respectu sensuū ꝑꝓꝛiorꝫ. sic enim agit hic de sensibilibus ꝓm ꝙ hūt habitudinē ad sensus ꝑꝓꝛios. nam potētia q̄ est sensus coīs nōdū est declarata. Qō aūt est obiectū superiꝛis alicuius potētie ꝓtigit esse ꝑ accīs sensibile v. post dicet. ⁊ sic ꝑma ratio nō est competēs. ¶ Itē zª ratio nō valet. ad hoc. n. ꝙ aliqō sit sensibile ꝑ accīs nō refert vtꝫ illud qō est subiectū qualitatis sensibilis sit eius ꝑ se subiectum vel nō ꝑ se. nullus. n. diceret ignez q est ꝑ se subiectū caloꝛis esse ꝑ se sensibile tactu. Et est ꝓsiderādū ꝙ he due rōnes quas recitat frater Thomas ⁊ iꝓbat. vidētur supficialiter esse rōnes Cōmen. fz non sunt vt patebit i sequentibus. ⁊ puto ꝙ ipse frater Thomas sumpsit istas duas rōnes ex verbis Cōmē. non tamē dicit plane eas esse rōnes Cōmen. qꝛ forte dubitauit an esset itentio Cōmen. aut sciuit ꝙ hec nō fuit itētio eius. ¶ Tūc vlterius dicit iste frater ꝙ ideo aliter est dicēdū ꝙ sentire ꝓsistit in quodā pati ⁊ alterari vt dictū est supꝛa. qcgd ergo facit differētiaz in ipsa passione vel alteratōe sensus hz ꝑ se habitudinē ad sensū ⁊ dicit sensibile ꝑ se. Qō aūt nullā facit differētiā circa imutationē sensus ꝓm ꝙ hoc est coloꝛ. illud aūt sonus. ⁊ illud est albū illud vero nigrū. ipse. n. spēs actiuoꝫ in sensū sunt sensibilia ꝑꝓꝛia ad que habet naturalē habitudinē potentia sensitiua. ⁊ ꝓpter hoc ꝑ aliq̄ differētiā istoꝫ sensibilium diuersificātur sensus. Quedā vero alia faciūt differētiā in transmutatione sensuū nō q̄tū ad speciez agentis. sed q̄tum ad modū actionis. qualitates enim sensibiles mouent sensū sitūaliter ⁊ coꝛpoꝛaliter vnde aliter mouent sensum q̄ sūt in maioꝛi vel in minoꝛi coꝛpoꝛe ⁊ secūdū ꝙ sunt in diuerso situ vt ꝓpinquo vel remoto vel eodē vel diuerso. ⁊ hoc modo sensibilia cōmunia faciūt differētiā circa imutationē sensuū. qꝛ nō habent habitudinē ad sensum vt spēs actiuoꝫ ideo in ea nō diuersificant spēs potentie sensitiue. sed remanent cōmunia pluribus potētys sensus. Et in his verbis manifeste videtur intēdere iste homo ꝙ ista sensibilia cōmunia non ꝑ tanto sunt sensibilia cōmunia qꝛ imꝓimāt sensibus suas ꝓꝓꝛias species seu simulacra. sed ꝑ tāto. qꝛ sensibilia ꝓꝓꝛia aliter ⁊ aliter imutant secundū ꝙ alys ⁊ alys sensibilibus cōmunibus sunt coniuncta. Qō si sic intelligit credo ꝙ falsum intelligat. qꝛ coloꝛ ꝓiunctus motui aut nihil imꝓimit sensui nisi qō imꝓimit coloꝛ sine motu. aut aliqd imꝓimit qō nō imꝓimit coloꝛ sine motu. Si nihil penitus imꝓimit qualiter ergo diuersificat imutationez ita ꝙ sequat alia cognitio vel iudiciū? Si vero imꝓimit aliqd aliud illud indubitanter nō potest esse aliud nisi species ipsius motus. qꝛ sensus nō est natus recipere a foꝛma extra aiam ꝓmo nisi eius spēz seu characterē. quare ⁊c. Silr albedo vel alius coloꝛ coniunctus figure triangulari. aut imꝓimit aliqd visui qō non imꝓimit ei coloꝛ figure quadrangularis vel econuerso. aut omnino nihil. ⁊ sic sequitur qō ꝓius. silr aūt ⁊ in alys. Unde sine dubio videt ꝙ vnūq̄ qꝫ istoꝫ sensibiliū cōmuniū imꝓimit sensui particulari suā ꝓꝓꝛiā similitudinē per quā cognoscitur ab eo. ⁊ hec videtur intentio ari. in isto zᵒ capitulo. ꝙ aūt non sit sensus alius ⁊c. vbi loquens de sensibilibus cōmunibus dic. ꝙ oīa enim hec motu sentimus. Et Commen. dicit ꝙ oīa hec sentiuntur a sensibus ꝑ aliqꝫ motionē vel passionē. sensibile aūt non aliter mouet sensū nisi generando in ipso suam speciem. ¶ Rursus queriꝫ ab ipso ⁊ ab alys sic dicentibus si visus cognoscit coloꝛem ⁊ magnitudinem figuram et motum. vtrum cognoscat hec omnia per speciem coloꝛis. aut per aliam ⁊ aliam speciem. Si per eandem speciem hoc est difficile. quia sicut iste sunt res diuerse sic eaꝫ cognitiones debent esse diuerse. Ridiculū eni esset dicere ꝙ visio coloꝛis sit idē foꝛmaliter ⁊ essentialiter cū visione figure aut magnitudinis aut motus. si ergo iste sēsationes sūt diuerse quo modo poterunt causari ab vna ⁊ eadē specie non bene est manifestū. Et ideo dicendū est aliter ꝫz intentionē Cōmen. ¶ Ad cuius euidentiā considerandū est ꝙ per se ⁊ per accidens sunt quodāmodo opposita vt patis pz ex ꝓmo posteriorū. ⁊ quia quot modis dicitur vnū opositorū tot modis dicitur ⁊ reliquū. vt dicitur in ꝑmo thopicoꝛū. ideo per se dicitur tot modis quot dicitur ꝑ accidens ⁊ econuerso. modo aliquid est sensibile per accidens duobus modis vt innuit Cōmen. Uno mō aliquid est sensibile per accidēs ex eo ꝙ non cognoscitur a sensu particulari nec sensibilia ꝓꝓꝛia sunt ei necessario ꝓiuncta ex necessitate ꝓpinqua nec remota. ⁊ sic in diuiduū subsātie est sensibile per accidēs. vt soꝛ. ⁊ hꝰ. coloꝛ eni non est necessario in soꝛte nec necessitate ꝓpinqua nec remota. ⁊ per opositū ad hunc modū dicerē aliqd sensibile per se ex hꝰ ꝙ cognoscitur a sēsu particulari ⁊ sensibilia ꝓꝓꝛia sunt ei coniuncta ex necessitate ꝓpinqua vel remota. Alio modo dicitur aliqd sensibile ꝫz accidens ex eo ꝙ sensus non est natus ipsū cognoscere ꝫz ꝙ sensus. idest per naturā cōmunez oībus sensibus vel pluribus. sed ꝓm ꝙ sunt tales sensus. scilicet hominis. ⁊ hoc etiā modo differentie substantiales indiuiduoꝝ substantie sunt sensibiles secūdū accidēs. quia licet cognoscantur a pluribus sēsibus aliquo mō tamen sensus non cognoscunt eas ꝫz ꝙ sunt sensus alialis intelligentis. s. hois. verbi gratia. licet medicus ad cognoscendū vitā alicuius vtitur pluribus sensibus. s. visu ⁊ auditu ⁊ tactu. tamen isti sensus non deseruiunt ad cognitionē vite secunduz ꝙ sunt sensus. nec per nāz cōez sensui in hoīe ⁊ in alys aialibus sed ꝫz ꝙ sūt sēsus hois. ꝑ se aūt ecōtra ꝫz ꝙ ē sēsibile a sēsu vt sēsus ē. ñ ꝫz ꝙ huius aialis. ¶ His visis dicitur ad qōnē ꝙ sēsibilia communia sunt sensibilia per se ꝓmo modo. quia sensibilia ꝓꝓꝛia necessario sunt eis coniuncta aut necessitate ꝓpinqua vt magnitudini ⁊ figure. aut necessitate remota sicut motui aut geti aut numero aut vnitati. Omnis enim qualitas sensibilis est in magnitudine aliqualiter figurata ⁊ est coniuncta motui vel geti ⁊ numero aut vnitati. ⁊ cū ista sensibilia cognoscantur a sensibus particularibus quare videtur ꝙ sunt sensibilia per se ꝓmo modo. Sunt etiā sensibilia. zᵒ modo

qz sēsus nō sunt nati cognoscere ea ꝓz q sunt tales sensus solū vel talis aialis. s. bois. ꝙz ꝓz q sūt sēsus per nām cōmunē pluribus sensibus in pluribus animalibus. nō eni solū hō per visū cognoscit magnitudinē sed etiam q̄dam alia animalia. cuius signū potest esse. qz canis velocius mouet ad cibū maioris quantitatis ceteris paribus. vt si cani famelico offerātur duo frusta carniu quoꝝ vnū sit maioris quātitatis q̄ reliquū dum non possit ambo accipere citius ibit ad maius q̄ ad minus qō non faceret nisi aliquo modo cognosceret magnitudinem. ⁊ verisimile est de alys sensibus cōmunibus q aliqualiter ab alys animalibus cognoscantur ⁊ p̄cipue de motu aut quiete. qz videmus q canis videns dominū suū ambulantē vadit post eū ⁊ quiescētē quiescit. ⁊ hoc spāliter est verū in canibus disciplinatis. sil'r aūt est de multis alys. q̄re ⁊c. Et istas rōes intellexit Cōmen. vt ꝑz inspicienti verba eius. cū enim dixit q ista sūt ꝓpria sensui cōmuni non accepit sensum cōmunē ꝓ illa. potentia ad quā terminantur omnes imutationes sensuū ꝓpriorz. sed intendit q ipsi sensus habent cognoscere ipsa sensibilia cōmunia ꝑ naturā cōmunes oībus sensibus aut pluribus nō secūdū q sunt sensus talis aialis p̄cise. Tria enim istoꝝ sensibiliū sentiūtur ab oībus sensibus. motus ges ⁊ numerus. duo aūt eoꝝ. s. figura ⁊ magnitudo sunt cōmunia visui ⁊ tactui tantū vt dicit Cōmen. ⁊ secūdū hoc intelligēda sūt verba Cōmen. in isto capitulo vbi dicit sic. Quoniā aūt sensibilia. s. communia sunt attributa sensibus essentialiter manifestū est. nō enim possumus attribuere cōprehensiones sensuū eius alio modo ab eo q sunt sensus. hec igit est intētio eius ⁊ qō accidētaliter est oppositū ei qō est essentialiter. ista enim sunt cōprehensibilia sensuū secūdū q sunt sensus nō secūdū q sint alig sensus. Et ꝓ istā reduplicationē secūdū q sensus intelligit Cōmen. naturam cōmunem pluribus sensibus pluriū aialiū aut oībus. Cōsiderandū est etiā diligēter q licet ista ꝑ se sint sensibilia modis p̄dictis tamen non sūt sensibilia p̄mo. qz si sensibile cōmune esset sensibile p̄mo aut esset sensibile p̄mo p̄mitate cōmunitatis. aut p̄mitate p̄ncipalitatis. non p̄mo modo. qz passio que debetur alicui p̄mo p̄mitate cōmunitatis debet omnibus alys q bus ineſt ꝑ naturā illius vt patet ꝛducēdo: risibilitas enim q̄ ineſt homini p̄mo ineſt oībus alys ꝑ naturam hois. ⁊ habere tres ⁊c. ꝑ naturā triāguli. ⁊ hec est intentio ari. p̄mo posterioꝝ. modo esse sensibile nō ineſt sēsibili ꝓpter ꝑ naturā sensibilis cōmunis. qz cū sensibile cōmune sit aliud essentialiter a ꝓpria vt manifestū est. sequeret q sensibile ꝓpriū nō esset ꝑ se sensibile. sed p accidēs qō est absurdū. nec est dicēdū q sensibilia communia sint sensibilia p̄mo ordine p̄ncipalitatis siue dignitatis īmo magis sensibilia ꝓpria secūdū cōmunē doctrinā. qz sensus particularis nō distīguit ꝼm distinctionē sensibiliū cōmuniū. ꝙz ꝼm distīctiones sensibiliū ꝓpriorz ita q vn nſg sqz sensus particularis natus est cognoscere vnū genus sensibilis ꝓpriū ⁊ nō aliud. vt dicit ī littera. qō non sic est de sensibilibus cōmunibus. īmo vnus sensus natus est cognoscere plura sensibilia coīa vt ꝑz ex dictis. vel saltē plura sēsibilia cōmunia possūt puenire ad sensū mediāte vno organo particulari. vt figura ⁊ motus mediāte oculo. sil'r aūt ⁊ alys. credo tn q sicut nō est idē videre colorē ⁊ videre figurā sic non est idē posse videre colorē ⁊ posse videre figurā. ⁊ sic de ceteris suo modo. ꝙz nūq̄z plura genera sensibiliū ꝓpriorz faciūt spēs suas ī eodē organo particulari. vt color non facit suam speciem in aerem vel in aurem connaturalem auditui nec sonus in oculo. similiter autē ⁊ in alys hō. ¶ Ulterius est intelligēdum q q̄uis ista sensibilia cōmunia sint per se sensibilia vt p̄dictum est et q̄uis etiam faciant suas intentiones in sensibus particularibus vt videtur velle ari. in z. huius. vbi allegabat ꝑ tamen non faciunt species suas in sensibus particularibus. nisi sint dispositi spēbus sensibiliū ꝓpriorū cuius manifestū est signum q q̄uis aliquod corpus moueatur ⁊ sit sufficienter p̄sens auditui. si tamē non facit aliquem sonuz in motu suo non percipitu per auditū motus eius. sil'r aūt est de ipso visu. naz q̄uis aliqō corpus esset motū velociter. tn visus ñ iudicaret illud moueri nisi illud corpus esset coloratū aut luminosū ita q spēs luminis aut coloris disponeret visū ad recipiēduz spēz motus. Unde forte hec est cā q̄re per visū nō percipimus motū ignis in sua ꝓpria spera q̄uis realiter ⁊ velociter moueat ibidē vt dicit in ꝑmo metheorz. hoc eni est ꝓ tāto qz ignis in sua spera nō lucet vt dic Cōmē in suo libro de sensu ⁊ sēsato. ⁊ Albertus declarat ī ꝑmo metheorū. nec est corpus coloratū cū sit simplex elementū. Et siquis dicat q hec non est causa. ꝙz nimia distantia ignis a visu hoc nō videt rōabile. qz q̄uis ignis in ꝛcauo celi exñs sit multū distans a nobis. tamē ipse est tāte q̄titatis q eius distātia nō deberet ipz ipedire qn videret si per solū suū motū posset facere spēz i visu sine spē colōris. īmo etiā credo q si aliqua magna quātitas ignis puri nō lucentis nec colorati esset sufficienter ꝓpinqua visui ⁊ moueret surſū nō tamen visus eā p̄ciperet. ⁊ hoc ꝑz ꝓ experientiā satis. nā multotiēs ab aliquibus corporibus resoluunt fumi subtiles q mouent localiter. ⁊ tn visus nō percipit eos ꝙz ꝛincit per rōem certā ita esse. vt apparet in multis effectibus nālibus ⁊ spāliter in exalatione que est cā venti ⁊ de alys hō.

¶ Ad ꝓmā rōem cū dicit illud quod est ꝛiunctū alteri ⁊c. verū est si sic est ꝛiunctū accūtal'r q nō cognoscat a sensu particulari. nec sēsibilia sint ei ꝛiuncta necessario. sed si sint necessario ⁊ cū hoc cognoscat a sensu particulari sic potest esse per se sēsibile ⁊ sic est de istis vt dcz est. ¶ Ad aliā potest dici q obiectū visus ⁊ ꝓpriuz ⁊ ꝓprium bene est color. ꝙz obiectū simpliciter ꝑmuz eius ꝓprimitate coītatis non est ꝓpriū color ꝙz visibile. est autez visibile per sui naturā illud quod facit suā spēz in visu. Uel potest dici aliter q illud quod non est ꝓprimuz obiectum ⁊c. verum est q tale non est sensibile p̄mo sed potest esse sensibile non p̄mo vel secundario ⁊ sic est de istis. Uel dicatur q nullum istoꝝ sensibilium cōmuniuꝫ continetur sub p̄mo obiecto sensus particularis secundum q est talis sensus particularis. sed bene continetur sub obiecto cuiuslibet eoꝝ vel pluriū secundum q sunt sensus vel secundum q communicant in aliqua communi natura ipsius sēsus. verbi gratia. motus q̄uis non contineatur sub obiecto visus ꝓprimo secundū q visus. tamē bene cōtinet sub obo visus ꝼm q est sensus. obiectū. n. ꝑmū sensus ꝼz q sensus est illud qō cognoscit ab ipso sensu. quare ⁊c. ¶ Ad aliā ꝑz ex dictis. q eni sensibile cōmune sit sēsibile per sēsibile ꝓpriū nō sic est intelligēdū. q sensibile ꝓpriū sit formale p̄ncipiū q sensibile cōmune sit sensibile. ꝙz quoniam ipsum sensibile ꝓprium disponit sensum ad recipiēdū speciē sensibilis cōmunis vt ꝓius dictum est. ¶ Ad aliā dicēdū q sensibile cōe est sensibile per se nō p̄mo. ⁊ cuz arguitur contra hoc q illud quod est tale per se non p̄mo ⁊c. potest dici q verū est. sed sensibile

ppriū nō est sensibile ꝑmo ꝑmitate coītatis nisi respectu sensus particularis vt talis est. non respectu sensus vt sensus. Si autem queratur quid est primū sensibile ꝑmitate coītatis respectu ipsius sēsus vt sensus est. dici. potest ꝙ illud primū obiectū cui ꝑmo debet esse sēsibile a sēsu vt sensus est nō est notatū vno notie precise sub vna rōne absoluta. ſz pōt circūscribi ꝙ illud est forma nata facere speciē in sensu vel aliquo alio mō. ¶ Ad aliā dicendū ꝙ entia mathematica nō sunt sēsibilia ꝑ se ꝑmo. sed bñ sūt sensibilia ꝑ se nō primo nec a talibus sēsibilibus sunt abstracta. ¶ Ad aliud pōt dici negādo minorē. ⁊ cū dicitur ꝙ recipiēs ⁊c. dico ꝙ ipsū mediū ⁊ organū bene habent magnitudinē ƒz esse reale. ſz non habent eā ƒz esse itentionale vel spūale. ⁊ si hz eam ƒz esse spūale sicut cū aliqua magnitudo imutat ipz actu tñ illa spēs vel itentio non est idē essentialiter cū ipso medio vel organo nec cū eius potentia nāli nec recipit rōe illius itentionis quā hz in se. ſz rōe alterius potentie nālis q̄ est essentialr alia ab illa intentiōe. ¶ Si aūt aliquis instet sic. illud qō habet aliquā formā realiter nō recipit ipsā spūaliter. mō ipz mediū ⁊ organū sensuꝫ habent magnitudinē realiter vt manifestū est. q̄re ⁊c. ¶ Forte est dicēdū ꝙ illud qō hz ⁊c. vez est vnā ⁊ eandē formā nūero quā realiter habet nō recipit spūaliter sed aliā potest recipere vel saltē speciē alterius. ¶ Uel aliter dicendū est ꝙ illud qō habet ⁊c. vez est rōe illius forme quā habet realiter nō recipit speciē alterius eiusdē spēi ita ꝙ forma aliqua nō est alicui subiecto rō recipiendi itentionē forme eiusdē spēi. ſz rōe alterius potentie pōt recipe talē intentionē. vez est ergo ꝙ ipz mediū habens realiter magnitudinē nō recipit spēm magnitudinis rōe ipsius magnitudinis ſz rōe alicuius alterius potentie nālis. ⁊ hoc bñ sufficit. ¶ Ad aliā pōt dici ꝓbabiliter ꝙ itentio magnitudinis est eiusdē gn̄is cū ipa magnitudie ⁊ eiusdē spēi cū magnitudine obiecti ⁊ cū ea que est medy. ipsū autē mediū aliter hz magnitudinē anteq̄z imutet ab obiecto ⁊ post. nā prius habebat magnitudinē realiter siue ƒz esse reale. ⁊ postea hz eā ƒz esse spūale. Qualiter aūt differt esse reale forme ab esse spūali videbit post. Sz de itētione motus localis si facit itentionē in medio ⁊ in organo ⁊ sensu bñ est dubiū qualiter illa sit eiusdē spēi cū illo motu. et oꝫ ꝙ ipsū mediū imutatū a motu locali moueat localiter nisi forte diceret ꝙ iste forme spūales nō habent noīare subiecta in ꝙbus spūaliter hñt esse. Sz hoc est mirabile ꝙ aliqua forma accñtalis esset in aliquo subo ⁊ nō daret ei aliq̄ō esse formaliter. Diceret aūt aliq̄s ꝙ mediū imutatū a motu locali vel a corpe q̄ō localiter mouet bñ mouet motu spūali ⁊ itentionali ⁊ hz aliud ⁊ aliud vbi spūale repñtans aliud ⁊ aliud vbi corpis realr moti ⁊ hz fluxū quendā spirituale repzesentantē fluxū realē illius corpozis. ⁊ vtinā ego scirez veritatē hnius scie demōstratiue. ¶ Ad aliud cū arguit spāliter de motu pōt dici ꝙ idiuisibile nō sentit tanq̄z per se subsistēs seorsū ⁊ diuisiz. sed bene sētit tanq̄z ens in aliquo diuisibili ⁊ hocnō negaret ari. ¶ Uel dicatur ꝙ quāuis mutatū esse sit idiuisibile ƒz mutationē q̄z mutatū esse nō est in mobili dū mouet nisi in instanti. tamen non est idiuisibile ƒm magnitudinē sicut nec ipsū mobile nec actus ƒz ꝙ est motus ſz diuisibile. ⁊ hoc sufficit ad ppositū. ¶ Ad aliā de vnitate silr pōt dici ꝙ ſz ipsa sit idiuisibilis tamen non est per se subsistens ⁊ seorsū ⁊ diuisiz sed in alio. ⁊ tale idiuisibile nihil phibet esse ꝑ se sēsibile. Uel dicat ꝙ vnitas est indiuisibilis quantū ad formale. vnde sumit rō vnitatis ⁊ vnius. ſ. quantū ad ipaz diuisionē. indiuisio enim non recipit diuisionē nec ꝑ se nec per accñs. cū vnū oppositoꝫ nō recipiat alterz. Sz ipsa vnitas quantū ad illud qō ipsa est ⁊ quātū ad illud qō significat nomine vnitatis bene est diuisibilis saltē per accidens precipue si poneretur ꝙ vnitas essentialiter esset cōtinuitas ⁊ indiuisio sicut videtur cōcedere illi q dicūt ꝙ vnū subiectū est essentialiter cōtinuum ⁊ indiuisū. ¶ Ad aliud qō dicit Cōmen. ꝙ quātitates ⁊c. vez est actione ⁊ passione reali ⁊ corruptiua que est cū abiectione cōtrary. sed bene sunt actiue actione spirituali ⁊ perfectiua. ¶ Ad aliā de gete cōsiderandū est ꝙ quies prout est priuatio motus non est per se sensibilis sic ꝙ per sui naturā generet aliquid in sensu. aliter eniz nō ens ageret aliq̄ō positiuū ꝑ se. Sed forte ipsa est sensibilis ꝑ se pro tanto. qz sensibilia propria sunt ei necessario cōiūcta. nō est enim aliq̄ō corpus colozatū aut lucidū aut quacūq̄z qualitate sensibili informatum quin ipsum quiescat aliqua quiete. vt celum quāuis semper moueatur aliqua circulatione tamen cū est sub vna circulatione nō est sub alia. ſ. sub futura ⁊ sic aliquo modo quiescit. Similiter aliquod corpus q̄ō mouetur motu sursum ⁊ potest moueri motu deorsū dū mouet sursuz quiescit quiete opposita motui deorsum aliquo modo inquantū non mouet illo motu ⁊ potest moueri. sic aūt est in alys hȝ. ¶ Sed cū querit an ipsa quies sentiatur ꝑ suā speciē aut ꝑ spēz motus. pōt dici ꝙ sentitur ꝑ spēz motus nō quidē primo. sed secūdario. ⁊ hoc cōtingit cū ipsuz mobile nō mouet actu. sed fuit motū prius ⁊ post quiescit. ⁊ cuz dicitur ꝙ sensus particularis non habet speciē motus post ꝙ cessauit motus. potest dici ꝙ verū est per aliquod magnuz tēpus sed aliquo paruo tēpore post ipsum motū potest reseruari species motus in sensu particulari ⁊ tunc cognoscit ipsam quietē. Uel dicat ꝙ sensus particularis nō reseruat speciez rei in organo exteriozi. sicut visus non seruat nec retinet speciē coloris in oculo. sic aūt ⁊ in alys. sed bene retinet speciez sui obiecti interius in organo interiozi ⁊ radicali saltē per aliquod tempus paruū ⁊ per hȝ speciē motus inquantum ipsa est species motus preteriti cognoscitur quies opposita illi motui scilicet negatio eius i subiecto apto nato. Sed ista non sufficiunt. quia ipsa quies bene sentit in aliquo magno tempore. sicut videns lapidē quiescere per totam diem. Et est aliter dicendum ꝙ visus non cognoscit quietem per speciem motus reseruataz in ipso visu. potest tamen eam cognoscere per speciem motus factam in ipso reseruatam per virtutem imaginatiuam. Aliter dicūt aliqui ꝙ sensus particularis nō potest cognoscere quietem que est negatio motus. sed cognoscit quietez pro quanto cōgnoscit esse alicuius mobilis in aliquo loco vel vbi. cui quidem esse non est cōiunctus fluxus ipsius mobilis de vno vbi ad aliud. illā tamen negationem fluxus non cognoscit sensus particularis. sed sensus interior. sicut cogitatiua in homine ⁊ estimatiua in brutis. ⁊ hoc est bñ ꝓbabile vt mihi videt. Hec sūt q̄ potui ꝯgregare de hac difficili qōe ⁊ ab alys paz accepi declaratū. quare ⁊c. ¶ Qō. XIX.

c Uius quidem est visus hoc est visibile ⁊c. ¶ Queritur hic primo. Utrū lux conferat colori formam vel habitum per quam vel per quē moueat mediū ⁊ visū. Et arguit primo ꝙ sic. qz sicut se hz itellectus agēs ad fantasmata sic lumē ad colozes. hac silitudine vtitur ari. in 3°. huius. ſz itellectus

agens ꝓfert formã ꝛ habitũ quo fãtasmata mouẽt ītel
lectũ vt dicit̃ 3º huius.ḡre ꝛc. Itẽ ꝓbat̃ ꝑ exp̃imẽtuz.
nã oculus exñs in tenebꝛis videt colozes exñtes i lumi
ne.vt patet ſigs exñs i camera obſcura reſpiciat ꝑ foza
mẽ videbit ea q̃ ſũt extra manifeſte.ſz oculus exñs i lu
mine non videbit ea q̃ ſũt in tenebꝛis vt manifeſtũ eſt
ad ſenſũ.hoc aũt nõ videt̃ ꝓtingere ꝑ alio niſi qꝛ lux ꝑ
bet colozi exiſtẽti in luce formã q̃ mouet viſũ ꝛ nõ colo
ri q eſt in tenebꝛis.quare ꝛc. Itẽ lumẽ eſt neceſſariũ
ad viſionẽ colozis vt ꝓz ad ſenſũ.aut ergo regrit̃ ꝓpter
informãdos colozes.aut ad diſponẽdũ mediũ ad rece
ptionẽ colozis ꝑ ſufficientẽ diuiſionẽ.ſi ꝓmo mõ habeẽ
intẽtio.ſi 2º mõ hoc videt̃ inconueniens eſſe.qꝛ idẽ eſt
agẽs vel generans inducẽs formã ꝛ diſponẽs materiã
fm Cõmẽ.7º metaph̃. Si igit̃ colozꝑ ſuã formã gene
rat intẽtionẽ ſuã in medio.videt̃ etiã q̃ debet diſpone
re mediũ ad ſui ſpẽl receptionẽ.quare ꝛc. Oppoſituz
arguit̃ auctozitate Cõmẽ.hic.vult enim Cõmen.q̃ lu
mẽ nõ largit̃ colozi habitũ ꝑ quẽ moueat mediũ ꝛ viſũ.
Dicẽdum bꝛeuiter q̃ nõ.ꝓbat̃ ratione Cõmẽ.ſic.Si
enim lumẽ daret colozi formam qua moueret viſum ꝛ
mediũ tũc colozꝛ non eſſet viſibilis ꝑ ſe.ſed ꝑ accñs.hoc
eſt contra ari.in ꝓncipio huius capituli.vult enim pla
ne q̃ colozꝛ eſt per ſe viſibilis in 2º modo dicendi per ſe.
ꝛ ꝓña manifeſta eſt.qð enim debeẽ alicui ꝑ formaz ſibi
ab extrinſeco ſuperuenientẽ nõ debeẽ ei per ſe.ſed per
accidens ꝓcipue ſi illa forma ſit ſeparabilis ab illo.
Itẽ poſſet argui ꝑ ſi'e.nã ſicut ſonus ſe bz ad hoc q̃
ſit audibilis.ſic colozꝛ ad hoc q̃ ſit viſibilis.mõ nõ inue
nit̃ aliqð agens qð imꝓmat ſono formã aliquã ꝑ quã
moueat auditũ ímo ipſe ſonus per ſuã nãz imutat au
ditũ.qð enĩ eſſet illud mouẽs vel agẽs? Non eſt dicen
dũ q̃ ſit lumẽ qꝛ ẽt in tenebꝛis auditur ſonus.ḡre ꝛc.
Intelligẽdũ tñ eſt q̃ lumẽ neceſſario regrit̃ ad viſio
nẽ colozis.qꝛ ad hoc q̃ mediũ immutet̃ a colozꝛ regrit̃
q̃ ſit determinate ꝓparatũ ꝛ diſpoſituz ꝛ hꝫ diſpoſi
tio eſt ipſũ lumẽ. Uñ lumẽ exigit̃ ex ꝑte medy ꝛ orgaꝫ
Quidã vero dubitauerunt cõtra iſtud vt tãgit Cõmẽ.
nã oẽ recipiens oz eſſe denudatũ a natura recepti.nũc
aũt ipſum mediũ illuminatum non eſt denudatum a
colozꝛ qꝛ illuminatio eius eſt aliquis colozꝛ vt dixerũt.
ꝛ hoc videt̃ velle ari.in littera.igit̃ ipſũ mediũ illumi
natũ non recipit colozẽ.ꝛ ſic lumen nõ regritur ex ꝑte
medy vt diſpoſitio medy ad recipiendũ colozez. Ad
iſtud reſpondet Cõmen.concedendo maiozẽ.iſta enim
ꝓpoſitione vtitur ari.tam in receptione ſpirituali q̃z
coꝛpali.nihil enim recipit ſeipm nec eſt cauſa alicuius
in recipiendo ſeipſuz. Unde indubitanter recipiens vt
recipiens eſt debet eſſe denudatuz ab eo quod recipit
vel eſſentialiter.ita q̃ eius eſſentia non ſit eadem cum
eſſentia recepti vel ſecundũ ſubſiſtentiã ita q̃ etiã non
habeat ipſũ receptũ ſibi cõiunctũ ante receptionẽ nec
aliquid de ſpecie recepti.Et cũ dicitur in minoꝛi q̃ me
diũ illuminatũ nõ eſt denudatũ a colozꝛ.dicendum q̃
ímo poteſt eſſe.ꝛ cũ dicit̃ q̃ illuminatio eius eſt aliquiꝫ
colozꝛ.hoc negat Cõmen.qꝛ licet colozꝛ cauſetur a lumi
ne.tamen differt ab eo in diffinitione ꝛ eſſentialiter. lu
men enĩz eſt actus diaphani interminati .i. nõ cõmixti
cũ opaco terreſtri.ſz colozꝛ eſt actus terminati.i.diapha
ni cũ opaco terreſtri vt habet videri ſuper libꝛo de ſen
ſu ꝛ ſenſato.nec eſt intẽtio ari.q̃ lumẽ ſit colozꝛ diapha
ni ꝓpꝛie ꝛ ſtricte loquẽdo de colozꝛ.ſed ſecũdũ ſimili
tudinẽ.qꝛ ſicut colozꝛ eſt actus diaphani terminati quo
videtur iſtz diaphanũ aut quo mediãte imutat̃ ab iſto
colozꝛ ꝓpꝛie dicto.ideo non valet iſta dubitatio. Ad
ꝑmã rationẽ dicit̃ q̃ de itellectu agẽte ad fantaſmata
ꝛ de lumine ad colozes vno mõ eſt ſil'e ꝛ alio mõ eſt diſ
ſimile.ſil'e eſt in hoc.qꝛ ſicut fantaſmata nõ mouẽt in
tellectũ ad itelligẽdũ rẽ fantaſiatã ſine ꝑtia intelle
ctus agẽtis.ſic etiã colozes nõ mouẽt viſũ ad videndum
ſine ꝑtia luminis.Sz i alio eſt diſſimile qꝛ fãtaſmata ſũt
res coꝛpozales.i.i coꝛpoze exiſtentes.itellectus aũt eſt
icoꝛpoꝛeus vt ꝓz i tertio huius.ꝛ ideo fantaſmata non
ꝑñt agere ſpẽz aliq̃z in itellectu niſi cooperante aliquo
agẽte ꝓncipali ꝛ imãli.ſ.itellectu agente.Sed viſus eſt
virtus coꝛpozea ꝛ vl'r oẽs ſenſus.ꝛ ideo ad hoc q̃ recipi
at ſpẽz colozis ab ipſo colozꝛ nõ exigit̃ aliqð aliud agẽs
ꝛ ipzimẽs hꝫ ſpẽz.ſz ſolũ diſponẽs ſubiectũ ad eius re
ceptionẽ.ꝛ qð accipit̃ ab ari.i tertio huiuſ.q̃ lumẽ facit
potẽtia colozes actu colozes.dicẽdum q̃ ipſe dicit hoc
exẽplificãdo.de exẽplo aũt nõ regrit̃ verificatio.ſz ma
nifeſtatio vt dicit hic Cõmen.ꝛ de hoc plus videbit̃ in
tertio. Ad aliã dico bꝛeuiter q̃ oculus exñs i loco te
nebꝛoſo bñ videt qñq̃z ea q̃ ſũt i lumine ꝛ nõ ecõuerſo.
ſz hoc nõ eſt ꝓpter illã cãz q̃ aſſignata eſt i arguẽdo.ſed
ꝓpter iſtã cauſã.qꝛ mediũ qð eſt iter oculũ exñtẽ i tene
bꝛis ꝛ colozes exteriozes exñtes i lumine qñq̃z eſt ſuffi
cienter diſpoſitum a colozibus vſq̃z ad viſum ad hoc q̃
a colozibus immutetur ſed non econuerſo. Medium
enim quod eſt inter obiectum vel oculum exiſtentem
in lumine ꝛ colozes exiſtentes in tenebꝛis nõ eſt ſuffi
cienter illuminatũ vſq̃z ad viſũ. Unde colozꝛ qui eſt in
tenebꝛa non poteſt generare ſpeciẽ ſuã in medio ſibi ꝑ
ꝓximo ꝛ contiguo quia non eſt illuminatũ ſufficienter.
ꝛ per conſequens nec in parte medy diſtante.ꝛ ideo nõ
videtur. Sed colozꝛ qui eſt in lumine bñ facit ſuas ſpẽs
in parte medy ſibi contigua ꝛ in alys vſq̃z ad viſũ exi
ſtentẽ in tenebꝛa ꝛ ſic videtur. Dubitant tñ aliqui ſa
tis rõnabiliter qꝛ ſicut mediũ qð eſt iuxta colozes exi
ſtentes in tenebꝛis non eſt ſufficienter illuminatũ ad
recipiendũ ſpẽs colozũ ſic etiã mediũ qð eſt iuxta ocu
lũ exñtẽ i tenebꝛis nõ videt̃ eſſe ſufficiẽter illuminatũ
ad recipiẽdũ ſpeciẽ colozis qui eſt in lumine quare nõ
videbit iꝑm.Et dicendũ eſt oío q̃ illa ꝑs medy q̃ eſt cõ
tigua oculo exiſtenti in tenebꝛa eſt ſufficienter illumi
nata ad recipiendũ ītentionẽ colozis ab alia intentiõe
iã generata i ꝑte aeris ſibi ꝓpinqua dũmodo ipſe ocu
lus ſit in debita diſtantia ꝛ ſitu reſpectu colozũ qui ſũt
in lumine.ſed in tali ſitu ꝛ diſtantia poteſt eſſe oculus
reſpectu illoꝝ colozꝝ q̃ ſine dubio nõ videret eos.vt ſi
quis eſſet in vno angulo camere tenebꝛoſe ꝛ non pone
ret oculũ ad foꝛamen mediante quo ſpecies peruenꝫ
ret ad ipſũ non videret eos.quare ꝛc. Ad aliã cũ dici
tur lumẽ eſt neceſſariũ ꝛc.vez ẽ ex parte ipſius medy.
ꝛ cũ arguitur ꝓtra hoc q̃ idẽ eſt generãs ꝛc. poteſt dici
q̃ verũ eſt in gñatione ſubſtãtie ꝛ ſic intellexit Cõmẽ.
ꝛ cauſa eſt aſſignãda ibi.Sz i generatõe fozme accñta
lis nõ ſemꝑ eſt neceſſariũ q̃ vnũ ꝛ idẽ ſit generãs ĩdu
cens aliqð actum ꝛ diſpoſitionẽ requiſitam ad illum.
vt in generatione nauis dicitur eſſe quedam ars diſpo
nens ligna ad generationem nauis ſeu formam.ꝛ alia
inducens ipſam formam nauis.Similiter autem ꝛ in
multis alys rebus artificialibus eodem modo cũ me
dium aliquod non eſt diſpoſitum ad recipiendum lu
men per ſui groſſitiem ꝛ denſitatem poteſt eſſe aliquod
agens diſponens ipſum vt calozꝛ rarefaciens ꝛ aliud il
luminans vt coꝛpus luminoſum. et ſic erit in ꝓpoſi
to. Colozes enim non ſunt fozme ſic perfecte q̃ poſſint

ipz mediū sufficienter disponere ad recipiendū suas ītentōes. vnde regrit aliud agens disponens ꝛ hoc est corpus luminosū vt dicitur i littera. ¶ Questio. XX.

Querit ꝙ sic. illud qō hz ꝓprietates corpoꝛis est corpus. hec videtur vera. quia ꝓprietates sequūtur naturam. sed lumē habet ꝓprietates corpoꝛis. nā reflecti ꝛ refrangi sūt ꝓprietates corpoꝛis vt patet ex 4°. metheoꝛ. lumē aūt dicit reflecti ꝛ refrangi vt cōmuniter dicit ꝛ habet in ꝓspectiua. ꝛ in 3°. metheoꝛ. quare ꝛc. ¶ Itē qō mouetur localiter est corpus. hoc patet in 6°. phȳcoꝛ. sed lumē mouetur localiter. qz dicitur ꝙ lumē solis venit a sole ad nos qō sine motu locali fieri non videtur. quare ꝛc. ¶ Itē qō habet tres dimensiones est corpus 5°. metaph. ꝛ primo celi ꝛ mūdi. sed lumē habet tres dimēsiones scilicet lōgitudinē latitudinē ꝛ ꝓfūditatē. quare ꝛc. ¶ Oppositū arguitur auctoritate ari. ꝛ Lōm. ¶ Sed est intelligēdū sicut narrat Albertus ꝙ quidā ꝓbauerūt lumē esse corpus ꝛ hoc ꝓbauerūt multis rationibus. quaꝝ tres vel due sunt meliores. Una est. qō generat corpus est corpus. corpus enim non generat a nō corpoꝛe vt manifestū est sed lumen generat multa corpoꝛa vt supponebāt. lumē enim celi generat omnia ista inferioꝛa. ꝛ patet in speculis cōburētibus iuxta que lumen multiplicatū generat ignē ex stuppa. Secūda ratio est quia nihil figurat nisi corpus. hec videt manifesta. sz lumē figurat. quādoqz enim est triangulare. quādoqz vero sperice vt patet ad sensum. quare ꝛc. ¶ Itē omne qō ꝓcedit vel egredit ab aliquo corpoꝛe est corpus. sed lumen egredit a corpoꝛe luminoso vel ꝓcedit vt oēs cōcedūt. ergo ꝛc. maioꝛ ꝓbat. qz qō egredit a corpoꝛe aut est suba aut accidens. nō est dicēdū ꝙ sit accidēs. qz vnū accidēs nō egredit de vno subiecto ad aliud subiectū vt ꝓcedūt oēs sapiētes igit relinqtur ꝙ sit suba. aut ergo est substantia corpoꝛea aut incorpoꝛea. Non est dicendū ꝙ sit suba incorporea. Ridiculuz enim esset dicere ꝙ a suba corpoꝛea exiret aut egrederet suba incorpoꝛea oīno. sicut etiam ecōnerso a substātia incorpoꝛea nō egredit substantia corpoꝛea. ergo relinquitur ꝙ illud quod egredit a substantia corpoꝛea est substantia corpoꝛea siue corpus. et sic patet maioꝛ. quare ꝛc. ¶ Uerū est ꝙ albertus nō sic oīo deducit rōnem istam. sed tamen potest sic deduci ꝛ ꝛpleri. Sed breuiter ista positio nō potest stare quod patet rationibus aristo. quas tangit in littera. Si lumē esset corpus sequeret ꝙ duo corpoꝛa quādoqz essent simul in eodem loco. hoc aūt est impossibile vt supponitur ex quarto phȳcoꝛ. ꝛ ꝓbatur ꝛ̄tia. quia constat ꝙ lumen ꝛ tenebra opponunt adinuicez ꝓuatiue. modo ꝓuatiue opposita nata sunt fieri in eodez subiecto. vt visus ꝛ cecitas. auditus ꝛ surditas. vt omnes concedūt ergo cum tenebra quandoqz sit in aere vt patet in nocte sequitur ꝙ ipsum lumen quandoqz sit in aere. cum ergo aer sit corpus vt manifestū est. sequitur si sit corpus ꝙ duo corpoꝛa sunt simul in vno ꝛ eodem loco. scz in illo loco in quo continetur aer illuīatus. quod est impossibile. quare ꝛc. Ideo dicendum est aliter ꝙ lumen non est corpus. ꝛ probatur ratiōe aristo. que melioꝛ est inter oēs. Potest tamen aliter ꝓbari. si lumen eēt corpus aut esset corpus quod est substantia subiecta trine dimēsioni. aut esset corpus quod est ipsa trina dimēsio de genere quātitatis per diuisionē sufficientē. non primo modo. qz substātia nō cognoscit a sensu particulari ꝛ exteriori. sic enī bruta cognoscerent rei substantiā qō est ridiculū. lumen aūt cognoscitur a sensū qui est visus. quare ꝛc. ¶ Itē nulla substātia generat ꝙ solā ꝓsentiam corpoꝛis ad aliqd aliud vt manifestū est. sed lumen statim fit ꝙ ꝓsentiaz corpoꝛis luminosi ad diaphanum. quare ꝛc. ¶ Si aūt diceret ꝙ lumē est corpus qō est trina dimensio de genere q̄titatis hoc esset valde ocriosū ꝛ falsum. qz cū oīa corpoꝛa habeāt trinā dimēsionē oīa vtiqz corpoꝛa essent illuminata vel luminosa. ꝛ cuz de nocte talis dimēsio sit in aere. vt ꝓstat vnicuiq;. de nocte aer esset illuminatus. qō est ridiculum. quare ꝛc. ¶ Itē aliā rationē inuit ari. in littera. Si lumē esset corpus tūc illuminatio esset gdā motus localis. qō est absurdū. qz oīs motus localis fit i tēpoꝛe. illuminatio aūt nō fit in tēpoꝛe vt illuminatio totius domus a cādela. vt dicit Lōmē. 6°. phȳcoꝛ ꝛ illuminatio totius hemispery a sole ꝓsente. ꝛ patet ꝛ̄ña. postqz enim lumē esset corpus aliter nō illumināret medium nisi illud corpus moueret ꝓ ipz medium perueniēdo ab vna parte medy ad aliā. ꝛ hic ē motus localis. ergo illuminatio erit motus localis. vel nō erit sine motu locali. qō videt incōueniens. quare ꝛc. ¶ Sz ad istā rationē respondebat Empedocles ꝙ illuminatio bñ est motus localis et fit in tpe. sz illud tps latet nos ꝓpter paruitatē ꝛ idco ratio nō valet. ¶ Lōtra ꝑ obycit ari. qz tps mēsurās motū factū in paruo spacio pōt latere nos vt tps mēsurās nutū ocli. Sz ꝙ tps mēsurās motū localē fcm̄ i tāto spacio sic est i oriēte i occidēs lateret nos ꝛ nullo mō ꝓcipemus successionē illius motus ꝑ vt cē valde irrōabile ꝛ ipole vt dicit ari. quare ꝛc. Sz si lumē nō sit corpus q̄rit ꝙd sit lumē. ꝛ quō ista ꝛ̄ñt lux ꝛ lumē radius ꝛ splēdoꝛ. ¶ Ad ꝑmū istoꝝ dicēdū ꝙ lumē ꝑmo ꝛ ꝓncipaliter dictū est qualitas actiua aut virtus ꝓmi alterantis. s. corpoꝛis celestis. ipsum enim corpus celeste totū est luminosuz aliqualiter. sicut ostendit Lommen. in tractatu suo de suba oꝛbis. licet aliqne partes eius q̄ dicūtur stelle habent lumen perfectius alys ꝛ ipsū lumen agūt corpoꝛa celestia in istum mundum inferiorem. Unde dicit Albertus in suo cōmento super de somno et vigilia. ꝙ lumen celeste diuersimode ſiguratū vehit ad nos omnes virtutes oꝛbis. lumen autem secundario dictum et sz posterius. s. put ē i istis iferioꝛibus pōt describi ꝙ ē qualitas sensibilis q̄ media disponunt ad visionē visibiliū. Lumen aūt in sua cōmunitate sūptū diffinit ab ari. sic. ꝙ est actus diaphani ſm actū diaphanū. ¶ Ad ꝛm dicēdū ꝙ oīa illa noīa dicunt vnā rē aliquo modo vnitatis. sed sub diuersis modis. Nā lux dicitur illa q̄litas sz ꝙ est in ꝓmo ꝛ principali subiecto suo vt in celo ꝛ spāliter in sole a quo oēs alie stelle recipiunt lumē vt dicunt astrologi. Et dicitur lumē sz ꝙ est receptū in aliquo diaphano de se non habente lucem vt in aere vel aqua vel aliquo hȝ. Dicitur autem radius secūduz ꝙ generatur ꝛ multiplicatur secundum incessum rectum ad modum lince recte. Et dicitur splendoꝛ ꝓut multiplicatur iuxta corpus aliquod refrangens manifeste et sensibiliter. sicut speculum magnum et clarū vel iuxta es vel aliud corpus planuz ꝛ politū perfecte. tū bis noibus vtimur multotiens ꝓ eodē ꝓpter realē identitatē rei significate. ¶ Ad rationes illius opinionis. ¶ Ad ꝓmā cuz dicitur qō generat corpus ꝛc. dico ꝙ verū est si generat corpus tanqz generās ꝓncipale. sed si generat tanqz generās instrumētale vel tāqz virtus agentis principalis non oportet ꝙ sit corpus. ꝛ sic est in ꝓposito. lumen enim appꝛopinquatum materie rei generabilis non generat tanqz agens principale

motum imo hō generans ⁊ mouens motum primum ⁊ principale est ipsum celū vt patet in 8⁹ phycoꝝ. sed lumē generat vt agens istrumentale vel vt virtus influxa ab agēte pncipali. quare ⁊c. ¶ Ad aliā cū dicit qō figurāt ⁊c. pōt dici q vex est fi p se figurāt. si p accns figurāt non oz q sit corpus. vt albedo figurāt accntal'r fm figurationē corporis albi ⁊ tñ albedo nō est corpus. sil'r aūt ⁊ alys. mō lumē nō figurāt p se tanq̄ pncipiū et pncipale subiectū figure. sz fm accns. qz fz figurationē corporis cuius est lumē tanq̄ subiecti vel tanq̄ agētis vel p aliqō aliud accns. Quare aūt lumē solis multiplicatū p fozamē angulare est figure angularis i parte ppinqua fozamini. in parte aūt remota ē figure sperice. hoc habet videri in perspectiua ⁊ nō hic. ¶ Ad aliā cuz dicit q egredit vel pcedit ⁊c. dico q aliquid egredi v'l procedere a corpore dr vno mō tanq̄ a suo loco in quo ptinebat. ⁊ sic omne quod egredit a corpore est corpus Alio mō intelligit aliquid egredi a corpore tanq̄ a sua causa efficiēte agente. vt dicimus q ab igne pcedit calor vel egredit i calefactibile. ⁊ sic nō oportet q sit corpus. sic aūt lumen egredit a corpore luminoso nō sicut a loco in quo includit sed sicut a suo agēte eodē modo quo ignis per suā calidiratē agit caliditatē sibi sil'em in materia calefactibili. sic corpus luiosum per suaz lucē generat lumē i diaphano sibi pste. q̄re ⁊c. ¶ Ad rōnes prius adductas. ¶ Ad primā cū dr. q habet ppzietates corporis ⁊c. verū est si habet eas ppzie ⁊ vniuoce. sin aūt ipzopzie ⁊ fm sil'itudinē non oportet. ⁊ cum dicitur. lumen habet propzietates corporis. dicitur q non habz eas propzie ⁊ vniuoce. sed impropzie ⁊ secundū similitudinē. sicut. n. corpus qō frāgit diuidit in duas partes aut plures. sic p mediuz alteriuz nature diuersificatur multitudo luminis ⁊ icessus. vt pz cū denarius exns in fundo aque videt in aere radius colozis eius diuersimode figurāt i aere ⁊ i aqua. ⁊ sil'r lumē solis mediante aere puro ⁊ mediāte nube diuersimode generāt vt pz i tertio metheoroz. c. de halo ⁊ iride. ⁊ sic dicit frāgi aut reflecti p sil'itudinē. Sicut. n. corpus aliqō motū fozti/ter cū obuiat alicui obstaculo reuertit versus locū vñ pueniebat. vt pz de pila piecta fozter ad parietem ⁊ tūc dicit reflecti. Sic cuz lumē alicuius corporis luminosi pcipue lumē solis puenit ad aliqō obstaculū politū ⁊ tersū tūc ipedit eius multitudo i directū ⁊ lumen receptū in illo obstaculo vel in parte aeris cōtigua illi obstaculo generat lumē in alia parte versus corpus luminosum. ⁊ sic videtur illud idem lumē reuerti ⁊ reflecti versus locum vnde veniebat. attamen est vex. imo nouum lumen generatur a lumine recepto circa obstaculum. ¶ Ad aliam cum dicitur quod mouetur localiter ⁊c. concedo maiozem. ⁊ nego minozem. ⁊ cum dicit q lumen solis. ⁊c. dico q non est sic intelligendum lumen solis peruenire a celo ad nos q vnum et idem lumen perueniat huc inde. sicut pila vna peruenit a manu proyecientis ad parietem. sed sic q lumē exists in sole generat lumen in medio sibi contiguo. ⁊ illud medium habens lumen in alio medio. ⁊ sic semper quousque generatio fiet in medio circa nos. ⁊ ideo ratio procedit ex falsa imaginatione. ¶ Ad aliam cum dicitur q habet tres dimensiones ⁊c. verum est si haberet tres dimensiones per se. sed si per accidens nō oportet. sic enim omnis fozma materialis esset corpus eo q omnis talis fozma extenditur secundum extensionem subiecti sui quodammodo. modo lumen non habet tres dimensiones per se. sed solum per accidens inquā

um corpus lucidum vel illuminatum sic est dimensionatum. quare ⁊c. ¶ Questio. XXI.

Queritur Utrū color sit pmū obiectum visus. Et arguitur primo q nō. quia si sic tunc omne quod sentiretur a visu vel esset color vel participans colorem. omne enim quod cognoscitur ab aliqua virtute cognitiua vel est eius obiectum vel aliquid participans ipsum obiectum primū. vt omne quod intelligitur vel est ens vel participans ipsum ens. sic est similiter in proposito. sed consequēs est falsum. nā corpus celeste cognoscitur visu vt omnes concedunt. ⁊ tamen celum non est color vel participās colorem vt conceditur ab omnibus. ⁊ ratio est. quia color est quedā qualitas secūda ons mixtionē lucidi cum opaco ⁊ diaphano vt habet videri super librum de sensu. celum autem est subiectum simplex non mixtum vt patet ex primo celi ⁊ mundi. et 8⁹ metaph. quare ⁊c. ¶ Sil'r magnitudo figura motus ⁊ quies ⁊ nūerus cognoscunt visu ⁊ tñ nullū istoꝝ est color vel otentū sub colore. q̄re ⁊c. ¶ Itē si color esset primū obiectū visus tunc visus nō esset vna virtus fz spēz spālissimā qō reputat icōueniēs. ⁊ pbat ona. qz vnitas potētie dicitur esse ab vnitate obiecti. ⁊ pbat. qz potentie distinguunt fz distinctionē actuū. ⁊ per consequens vniunt fz vnitatē actuū vt vult ari. in isto 2⁰. Actus aūt distinguunt fz distinctionē obiectoꝝ ⁊ vniunt fz vnitatē obiectoꝝ fz q cōiter dicit. sic de pmo ad vltimū potentie distinguūtur fz distictionez obiectoꝝ ⁊ vniunt fz vnitatē ipoꝝ. Ex quo segtur q non debet esse maior vnitas in virtute q̄ in obo. Sed constat q vnitas specifica est pfectior vnitas q̄ vnitas generalis vt oēs concedunt. ergo si obiectū est vnū solum fz genus potentia nō oz esse vna fz spēz spālissimā. mō color est vnuz fz genus ⁊ non fz spēz in oibus coloribus vt habet ex libro de sensu. ⁊ 8⁹ phycoꝝ. ergo si color est primū obiectū visus ipe visus non est vnus fz spēz spālissimā imo plures si potentie distinguunt per obiecta. ¶ Itē si color esset obiectū visus aut visus moueret ipsum colorem aut color moueret ipsum visum. omnis enim virtus aut mouet suum obiectum aut mouetur ab eo vt habetur a Commen. in tertio huius. ⁊ satis ab aristo. in quīto metaph. Sed non est dicendum q visus moueat colorem. sēsus enim non agit in sensibile secundum doctrinam Ari. in isto 2⁰. ⁊ in de sensu. nec color mouet ipsum visum. probatio. quia mouens est nobilius moto. sicut agens patiente vt dicit Ari. in tertio huius. modo color non est nobilior q̄ visus vt omnes concedunt. quare ⁊c. ¶ Oppositum arguitur qz aut color est primum obiectuz visus aut lumen per sufficientem diuisionem. sed non lumen. probatur quia primum obiectum visus debet eē idem essētialiter cum omnibus alys que per se cognoscuntur a visu. nam color per se est visibilis. et tamen lumen non est idem essentialiter cum colore nec econuerso vt dictum fuit prius. quare ⁊c. ¶ Ad euidentiam questionis est intelligendum q⁹ color dupliciter potest accipi. Uno modo propzie ⁊ stricte pro qualitate secunda consequente cōmixtionem lucidi cum opaco secundum aliquam proportionem. ⁊ hoc modo loquitur ari. hic de colore. Alio modo potest accipi color cōmuniter ⁊ large pro quocunq̄ actu diaphani siue sit diaphanum terminatum scilicet commixtum cum opaco terrestri. siue sit diaphanum non determinatum. idest non commixtum cum opaco terrestri. sicut in diaphanis simplicibus vt sunt aer et aqua ignis et corpora

celestia. ⁊ isto modo loquitur Ari. in de sensu ⁊ sensato vbi dicit q̄ omnia corpora colore participāt. ¶ Ulterius intelligēdū est q̄ obiectū primuꝫ visus pōt dupl'r intelligi. vno modo primū primitate ↄmunitatis. alio modo primitate principalitatis. primū quidē obiectū primitate cōmunitatis est illud quod cognoscit̄ p se a visu. ⁊ predicat̄ eēntial'r de oībus que per se cognoscūtur a visu. primū aūt obm̄ primitate principalitat̄ ē illō quod est dignius omnibus alys q̄ visu ꝓcipiunt̄ per se ¶ Tunc aliqui dicunt ad questionem tria. primo q̄ color ꝓprie ⁊ stricte sūptus nullo mō est obiectū p̄mū visus. qz nec p̄dicat̄ eēntial'r de oībus q̄ cognoscūtur a visu nec ē forma nobilior oībus alys q̄s cognoscit visus ipse imo lux celestis est lōge nobilior q̄litas q̄ sit color vt manifestuꝫ ē cuilibꝫ. ¶ 2°. dñt q̄ color cōiter dictus ꝑ actu diaphani cuiuscūq̄ est p̄mū obiectū visus p̄mitate cōitatis qz cognoscit̄ p se a visu ⁊ p̄dicat̄ eēntial'r de oībus p se ⁊ ꝓcise cognoscūt̄ a visu vt manifestū est i ducēdo. Dis enī color ꝓprie dictus est qdā actus diaphani termiati. ⁊ lux est actus diaphani nō termiati. q̄re ⁊c. ¶ 3°. dñt q̄ lux ē p̄mū obiectū visus p̄mitate p̄n cipalitatis. qz lux ē forma sensibilis nobilior ⁊ dignior īter oēs q̄litates quas cognoscit visus. cuius signū est. qz corpora celestia agūt p sua lumina ad generationem oīuꝫ istoꝝ iferioꝝ vt scit̄ ex astrologia: nullū aūt coloratū colore ꝓprie dicto sic agit ad gñatōez vt manifestū est. q̄re ⁊c. ¶ Sed hec positio ꝛ sit satis curialis tñ videt̄ esse dubitabilis quātū ad ꝛaz ↄclusionē. Naz p̄mū obiectū visus p̄mitate cōitatis dz esse p̄mū visibile vl'r p se p̄mū cognoscibile visu ita q̄ ista passio cognoscibile visu debeat̄ obiecto visus tā q̄ subiecto primo p̄mitate cōitatis. cui enī aliq debereat̄ hoc mō? Sz color cōiter sūpto nō cōpetit hec passio per se p̄mo p̄mitate cōitatis. qz cuꝫ aliq̄ passio cōpetit alicui p se p̄mo p̄mitate cōitatis oz q̄ p eius naturā ↄueniat oībus his quibus p se inest illa passio vt satis pz p̄mo posterioꝝ. c. de acceptione vniuersalis. ita q̄ subz p̄mū alicuius passionis p̄mitate cōitatis dz p̄dicari vl'r de illis quibus illa passio debeat̄ per se nō p̄mo. mō aliqua sūt cognoscibilia a visu nō per nāz colozis cōiter sūpti. ſ. sēsibilia cōia vt magnitudo figura ⁊ hm̄. Si. n. hec essent cognoscibilia a visu per nāz colozis. cū color sit extra essentiā isto rū tunc ista nō viderent̄ esse per se visibilia. Quod. n. ꝛ est alicui per aliud essential'r ab eo nō ꝛ est ei per se. hoc aūt est icōueniens. naz ista sēsibilia cōmunia sūt sēsibilia per se ↄgnoscibilia a visu ⁊ ab alys sensibilibus ꝓtibus ꝓprie ſm ari. in isto z°. ergo ⁊c. ¶ Ad hoc posset rñ deri tenendo istā positionē q̄ imo color est p se cognoscibilis a visu ⁊ per nām colozis est cognoscibile a visu oē aliud visibile. Et cū istat̄ de sēsibilibus cōibus. dicē dū sic̄ tāgebat̄ ꝑus q̄ ipa sēsibilia cōia sūt cogñscibilia a visu p nāz colozis ꝓprie dicti vt luīs. Et cū dr̄ q̄ tc̄ ñ sūt p se sensibilia. dico q̄ verū est p se primo sz bene sūt sēsibilia per se non primo. ⁊ per se quidem non immediate sed mediate. Nec vniuersaliter oportet q̄ subiectum primum passionis sit idem essentialiter cum subiecto non primo. sed sufficit q̄ per subiectū p̄mū illa passio īsit alys gbus ineſt per se nō primo. ¶ Et cū instat̄ q̄ illud nō ꝛ est alicui per se q̄ ꝛ est ei p aliqd aliō eēntial'r distinctum ab eo. dictum fuit prius quō hoc sit possibile ¶ Ad rōnes ꝑozes. ¶ Ad p̄mā pz ex dictis. bñ. n. ↄcedit̄ q̄ color ꝓprie sumptus non est p̄mū obiectū visus. sed color cōiter sumptus bñ pōt esse mō ꝑdicto. ¶ Al'r pōt dici ꝓbabiliter q̄ color nullo modo sit p̄mū obiectū visus p̄mitate cōitatis vt ꝓbat ratio. sz p̄mū obiectū eius isto mō est forma nata facere suā spēm i visu. ⁊ hoc cōe est ad colorē figurā ⁊ magnitudinem. ⁊ hoc pōt haberi ex dictis phi in lra. ¶ Uel dicat̄ q̄ visus pōt cōsiderari dupl'r. Uno mō ſm q̄ visus. ⁊ sic p̄mū obiectū eius est color mō prius dicto. ⁊ sic non hz cognoscere sensibilia cōia. Alio mō ſm q̄ sunt sensus ⁊ sic bñ hz cognoscere sensibilia cōia saltē aliqua. sz nō oīa. ⁊ hoc mō obiectū eius primū nō erit color. sz forma q̄ est nata facere suaz spēz i sensu. ¶ Ad aliā nego ↄñaz. ⁊ cum dicit̄ nō debet esse pfectior vnitas i potētia q̄ in obiecto. dicūt alig q̄ verū est de obiecto primo primitate principalitatis. nā ab istius vnitate principaliter est vnitas virtutis. Quānis ergo color cōiter sumptus nō sit vnus sz spēz spālissimā tñ lux prima est vna isto mō. ꝓcipue lumen solis ⁊ hoc sufficit ad vnitatē visus. ¶ Sz dicē vnū bonū dubiū. qz ſm hoc videt̄ q̄ tactus sit vnus sensus formal'r. qz iter qualitates tāgibiles est vna prima primitate p̄ncipalitatis. ſ. caliditas. Ista. n. est nobilissima inter oēs qualitates tāgibiles vt hz videri sup z^m de generatōe ⁊ quartuꝫ metheoꝝ. ⁊ sic si ista vnitas specifica obiecti principalis sufficit ad vnitatē specificā sensus sequeret̄ q̄ tactus esset vnus sensus. cuius oppositum videt̄ itēdere ari. in. c. de tactū. Et expssius cōmen. determinat q̄ tactus nō est vnus sensus. q̄ videt̄ illā rōez nō valere. Propter q̄ alij dixerunt al'r. q̄ q̄uis vnitas vtutis sit ex vnitate obiecti primi tñ virtus pōt hre pfectiorē vnitatē q̄ primū suū obiectū. Et si arguit̄ cōtra hoc. qz effectus nō debet esse pfectius ens q̄ sit sua causa. cum ergo vnitas virtutis causet̄ aliquo mō ab vnitate obiecti mirabile videt̄ q̄ vnitas virtutis pfectior sit vnitate obiecti. Est igit̄ dicēdū q̄ causa principalis agens ⁊ forma ⁊ finis bñ est pfectior q̄ cātū. sz causa nō principalis nō oz q̄ sit simpl'r nobilior ipso cāto. Modo ipm obiectū sensibile non est causa principalis virtutis sensitiue. sed est quasi causa instrumētalis sine qua sensus non attingit suum finem principalem. quare ratio non valet. ¶ Ad aliam dico breuiter q̄ color mouet visum imprimēdo ei suam speciez. Et cū dicitur q̄ mouēs ⁊c. potest dici q̄ verum est q̄ mouens vt mouēs est est nobilius moto vt motum est. sed nō sequitur q̄ sit simpliciter ⁊ oio nobilius. ⁊ sic erit in ꝓposito. Color enī ſz q̄ mouet visū est qd nobilius q̄ visus ſz q̄ mouet̄ qz mouere est nobilius q̄ moueri. hoc tñ non obstante visus erit nobilior simpl'r qz hz opationē ꝓpriā nobiliorē q̄, cunq̄ operatione colozis. ⁊ ex ista debet eius nobilitaꝝ simpliciter iudicari. vt dictum fuit in questione de sensu actiuo. quare nō valet ista ratio. ¶ Questio. XXII.

Unc aūt primo de sono ⁊c.

¶ Queritur. Utrum sonus sit realiter in aere vt in subiecto. Et arguitur primo q̄ non. quia sicut se habet color ad corpus coloratuz sic sonus ad corpus sonorum per conuenientem similitudinem. sed color est in corpore colorato vt in subiecto vt manifestum est ⁊ nō in ipso aere. ergo similiter sonus est in corpore sonoro ⁊ non in aere vt in subiecto. ¶ Itē vnum ⁊ idem non debet esse subiectum qualitatis sensibilis ⁊ medium sentiendi eas vt manifestum est in colore et sapore et hm̄. nunc autem aer est medium audiendi sonum vt manifestum est per ph̄m in littera. quare ⁊c. ¶ Item illud qō facit sonū non recipit ipsum nec per consequens est subiectum soni. sic enim idem esset in actu ⁊ in potentia simul respectu eiusdem. cum illud qō facit aliquid

ſit in actu reſpectu illius et recipiens in potentia. ſz ipe aer facit ſonum vt videtur velle Ari. in littera prope principium capituli vbi dicit hec verba. Doc autem eſt ipſius medy ⁊ auditus ſonū facere in actu. quare ⁊c. ¶ Oppoſitū arguit qz motus aeris ē i aere vt i ſubo. ħ ē euidēs. ſz ſonus ē motus aeris vt dicit ari. in lſa. Cuz āt phibeat fluere hꝰ motus ſonus ē. q̄re ⁊c. ¶ Ad euidētiā q̄ſtionis ꝓſiderādū ē modus gñatiōis ſoni. Modus āt gñatōis ſoni ſm doctrinā ari. in lſa videt eſſe talis. duo coꝛpa ſolida. i. firma ⁊ fixa vel dura mouēt motu aliqualr velociter ⁊ fort ad pcutiēdū ſe inuicē vel ſaltē vnū taliū mouet ad pcutiēdū alterū ⁊ ad tāgēdū ipſum ſup ſupficiē alicuius ſufficiētis quātitatis ⁊ tunc phꝰ pcuſſionez ⁊ ꝓtactū pcedēte motu ſufficiētis velocitatis vnius coꝛpis aut duoꝝ expellit aliq̄ ps aeris ⁊ extēdit violenter motu velociori q̄ natus ſit diuidi aer ⁊ in illo aere ſic moto ⁊ expulſo gñat q̄litas ſēſibilis q̄ dr ſonus. q aūt duo coꝛpa facientia p ſui pcuſſionē ſonū debeant eſſe ſolida vel firma aliq̄ mō pz. qz ſi duo coꝛpora pcutiātur adinuicē q̄ ſunt mollia vel nō dura ⁊ firma aut nullus ſequtur ſonus aut debilis ⁊ q̄ſi imperceptibilis. vt ſi lana pcutiat ad lanā vel ſpōgia vel pilus ⁊ hꝰ aligd. q aūt illa coꝛpora debeāt velociter ⁊ fort moueri vel ſaltē vnū illoꝝ ad pcutiēdū ⁊ tāgēdū ſe adinuicē hoc etiā manifeſtū eſt p ſignū euidēs. nā ſi duo coꝛpora appꝛopiquātur adinuicē motu tardo vel mltū leto ſz ſint bñ dura ⁊ ſonora tñ nullū generāt ſonum vt pz ad ſenſū. q etiā opoꝛteat tāgere ea ſe inuicē ⁊ appꝛopiari fz ſupficies determinate q̄ntitatis ⁊ nō fz quācūq̄ ſupficiē ħ etiā eſt manifeſtū. qz ſi duo coꝛpora ſe pcuterēt adinuicē fz duas ſupficies multū modicas nō fieret ibi ſonus. vt ſi obyciat acus acui ⁊ ſic de alys ſilibus. ¶ Quātū ergo ad ꝑmā ꝺditionē dicit ari. i lſa q oꝛ fiꝛmoꝝ fieri pcuſſionē adinuicez. Quātū ad ſm dicit. oz. n. motū feriētis poccupare fracturā aeris. ſ. q coꝛpus pcutiēs velocius moueat ad pcuſſū q̄ aer natus ſit cedere ⁊ ſic extendūtur fortiter. Sz q̄tū ad tertiā dicit ari. nō igit ſicut dictū eſt oē verberās ſonat ⁊ qō ꝟberat. vt ſi obyciat acus acui. ſed oꝛ ꝟberās regulare eſſe vt aer ſubito diſſiliat ⁊ moueat. q aūt aer expellat i gñatiōe ſoni a pcutiēte ⁊ pcuſſo. hoc pz ex multis ſignis. ꝑmo qz ſicut dicebat. Si vnū coꝛpus molle ⁊ facilr cedēs pcutiat alterū. vt lana aut ſpōgia aut pilus nō fit ſonus. qō nō videt eſſe p alio niſi qz ibi nō expellit aer motu ſufficiēti ⁊ veloci. ¶ Itē ſenſibilr pcipimus q coꝛpora ꝺcaua pcipue metallica multū fort ⁊ diu ſonū faciūt cum iterius pcutiunt vt manifeſtū eſt i cāpana ⁊ hꝰ. ⁊ hoc p tāto ꝓtingit qz aer i illis iclusus poſt q̄ motus eſt nō pōt exire ſtatim. ſed agit ⁊ pꝛopellit de vno latere ad aliud latus. Et hoc dicit ari. i lſa. Lōcaua aūt repcuſſione faciunt multos ictus poſt ꝑmū ipotēti exire qō motū eſt. ¶ Itē aliud ſignū ponit Albertus qz metalla q̄ in ſui mixtione multū bñt de ſubtili aereo ſunt multū ſonora ⁊ diu tenēt vl faciūt ſonū vt auꝝ argētū ⁊ ſtānū. Silr pz i lignis. lignū. n. qō eſt multū aereū ⁊ ſolidū ⁊ ſiccum vt fagus multo melius ſonat alys lignis itm q ſi ſit lignū faginū lōgū ⁊ latū ⁊ fuerint i ipſo multa foꝛamina ſm trā ſuerſum ⁊ ſit ſupficies eius bñ plana deſup ſi pcutit ſonat ad magnā diſtātiā ſicut cāpane. ⁊ his grecy vtunt ꝑ cāpanis vt dicit. ¶ His viſis ad qōez dicit q ſonus eſt in aere tāq̄ in ſubo realr. qō pōt ꝓbari breuiter ſic aut ſonus hz eſſe ſuū reale i coꝛpe pcutiente aut in coꝛpoꝛe pcuſſo. aut i aere expulſo p ipſā pcuſſionē. hec diuiſio recipit vt ſufficiēs. ſz nō pōt eſſe in coꝛpe pcutiente vl pcuſſo. qz nō eſſet rō q̄re eſſet ſonus i vno iſtoꝝ plus q̄ in altero p̄cipue cū ābo mouēt eque foꝛtiter ad pcutiēdū ſe inuicē. cū igit nō poſſit eſſe i ambobus ſil. qz ſic vnū accīs nūero ſil eēt i diuerſis ſubīs nūero diſtinctis qō eſt icōueniens. relinquitur q i nullo iſtoꝝ ſit ſonus ſubiectiue. quare videt q fit in aere tāq̄ in ſubiecto: Et cōfirmatur ratio quia ſi ſonus eſſet in iſtis vel in altero eoꝝ non eſſet aliqua ratio quare ficret ſonus cuz iſta mouentur ad inuicem velociter et modo cum mouentur ad tangendum ſe ad inuicem motu lento aut tardo immo ita deberet generari ſonus cum tangunt ſe inuicem tardo ⁊ lento motu pꝛecedenti ſicut pꝛecedente foꝛti ⁊ veloci motu cuius oppoſitum manifeſtū eſt ad ſēſū. q̄re ⁊c. ¶ Itē ſi ſonus ñ eſſet realr i aere ſaltē tāq̄ ad aliq̄ ptē aeris tūc pceptio ipſius ſoni non deberet ipediri a vēto flāte i oppoſitā partem nec ōberet magis pcipi vento flante ex parte in qua eſt pcutiēs et pcuſſum. quoꝝ oppoſita nos videmus ad ſenſum. ⁊ pz ꝑña. qz cū aliq̄ ſenſibile eſt pure ſpūalr i medio ⁊ inula pte medy eſt ſm eſſe reale nō ipedit neq̄ iuuat eius ſenſatio p ipm ventū vt eſt manifeſtū in ipo coloꝛe. Similr āt ꝺtingeret de ſonō. quoꝝ oppoſita nos videmus ad ſenſum. q̄ ⁊c. ¶ Eſt etiā ꝺſiderādū q ille modus generatōis ſoni q ꝑius dictus fuit. ſ. ex pcuſſiōe duoꝝ coꝛpoꝝ adinuicē oz itelligi q ſic eſt regulr ⁊ vt in plibus. quod p tāto dico qz aliq̄n ad gñatōez ſoni nō occurrūt duo coꝛpora firma ſed vnum coꝛpus firmū ⁊ aliud non firmū ſed fluidū ⁊ facilr mobile. ſ. aer vel aqua vt ꝺtigit q̄n virga aut coꝛrigia mouet foꝛtiter p aerē. ibi enī gñat manifeſte ſonus. ⁊ tñ nō eſt ibi niſi vnū coꝛpus ſolidū. ſed ipe aer hz ibi locū vnius coꝛpoꝛis ſolidi inq̄tū reſiſtit coꝛrigie aut virge. Silr aūt pōt ꝺtingere q aliquod coꝛpus ſolidū pcutiēs ad aquā facit ſonū vt patz ad ſenſum. imo due ptes aque ſibi inuicē occurrentes foꝛtiter faciunt ſonum. Sed hoc vniuerſaliter eſt verꝝ quia opoꝛtet aerem aliquem expelli in quo fiat ſonus. Unde etiam ſecundum Albertum ſi coꝛpus ſolidum ⁊ durum percutiens ad fundum aque faciat ſonū opoꝛtet q illud coꝛpus habeat aliq̄ partez aeris que expellitur a percuſſione illa. cuius ſignum ipſe ponit. quia in ſuperficie aque apparent quedam ampulle qō non videtur fieri niſi per motum illius aeris. ¶ Ad primā rationem dicendum q non eſt ſimile quia coꝛpus coloꝛatum non eſt effectiuum coloꝛis ſui. ſed coꝛpus ſonoꝝz eſt actiuum ſoni ſecundum ari. in littera. ⁊ ideo non eſt ſimile. ¶ Uel ſiquis diceret q coloꝛ cauſatur actiue a coꝛpoꝛe coloꝛato hoc tamen non eſt per motum aeris ⁊ expulſionem ſicut eſt in ſono. igitur ⁊c. ¶ Ad aliam dicendum q vnum ⁊ idem ſecundum eandem ſui partē non eſt medium ⁊ ſubiectum ſimul. ſed ſecundū diuerſas partes poteſt eſſe. ſic igit erit hoc. Nam aliqua pars aeris illa ſcilicet que expellitur a coꝛpoꝛe percutiente ⁊ percuſſo eſt ſubiectum ſoni. alia autem pars eſt medium recipiens intentionem ſoni illius quod nō eſt inconueniens. ¶ Ad aliam dicendum per expoſitionem illius littere. vult autem ari. ibi dicere q facere ſonum in actu. ideſt ſonus factus in actu eſt ipſius medy ⁊ auditus tāq̄ ſubiecti licet diuerſimode. nam eſt ipſius medy tāq̄ ſubiecti ſecundū eſſe reale eius. ⁊ eſt ipius auditus tāq̄ ſubiecti ſm eſſe ſpūale. Uel ſic hoc autē actu ſonare quod debetur quibuſdam coꝛpoꝛibus ſolidis ⁊ facere ſonum in actu. dico ipſius medy tanquam ſubiecti. ⁊ auditus vt virtutis cognoſcentis ipſum ſonum, quare non valet. ¶ Queſtio. XXIII.

c Onsequenter queritur. Utrū echon sit idez sonus cū ꝓmo sono. i. cum sono ꝑcedente ipm. Arguit̄ ꝓmo ꝙ sic breuiter. qz ille sonus est idem cum alio qui habz eandē figurā cū illo ⁊ ꝯstituit̄ ex eisdem lr̄is ⁊ syllabis cum ipso. hec est manifesta per se. sed echon ē sonus habens eandē figurā cum sono ꝑcedēte ipm. ⁊ constituit̄ ex eisdem lr̄is ⁊ syllabis vt manifestū est. vnde si sonus ꝑcedens echon terminat̄ in ba ⁊ echon similiter semp in ba terminatur. similiter autem et de alys. quare ⁊c. ¶ Oppositum arguitur. Illi soni non sunt idem sonus inter quoz generationes est tempus mediū in quo nō fit sonus hoc manifestū ē. sed sic est in ꝓposito. nā inter echon ⁊ ꝓiozem sonū itercidit tempus mediū vt ꝓz ad sensum. quare ⁊c. ¶ Ad questionē itelligendum ꝓmo ꝙ cum hō loquit̄ in loco ꝓpinquo gbusdā cozporibus cōcauis ⁊ solidis habentibus aerez inclusuz in ipsis ab aliquo tempoze longo vt iuxta puteū antiquū ⁊ ꝑfundum ⁊ iuxta domos inhabitatas contingit vt ipe audiat quendam sonum omnino similem suo sono ac si aliquis alius responderet ei. ⁊ talis sonus vocatur echon. Unde cōmen. dicit. ꝙ echon est iteratio soni ꝯseruādo suā figurā. modus aūt generatiōis talis videt̄ esse ꝑm aristo. in littera. contingit ꝙ aer expulsus a cozporibus firmis ꝓcutiente ⁊ percusso habens in se sonū aliquem ꝓuenit ad cozpus aliquod ꝛcauū ⁊ solidū quēadmodum vas habens in se aerem ab antiquo inclusū ⁊ detentū ⁊ vnitū. et ab hoc aere vel ab illo cozpoze cōcauo aerē detinente repellitur aer ille idem ad locū repcussionis. sicut cū pilla ꝓiecta occurrit parieti fortiter repercutit̄ versus locum a quo mouebat̄. ⁊ in hō aere sic repercusso generat̄ qdam sonus quasi omnino similis sono ꝓzi eo ꝙ ille aer idem ē ⁊ sil̄r figuratus sicut erat ad generationē ꝓzis soni. talia aūt cozpora a quibus sic repercutit̄ aer maxime sunt cozpora concaua ⁊ antiqua ⁊ habētia aerē diu inclusum in ipis. sicut sūt putei multum ꝑfundi ⁊ antiqui ⁊ domus inhabitate ⁊ valles quedam ⁊ montes cauernosi ⁊ hō. Hanc aūt generationez docuit aristo. breuiter in l̄ra cum dixit. Echon autē fit ab aere vno fracto ꝓpter vas detinens et ꝓhibens diffundi. ¶ Itē aer repellitur sicut spera. Tunc accipio vlterius ꝙ motus reflexus ñ est vnus nūero qa necessario inter eius partes intercipitur quies media. ⁊ hoc suppono ad ꝓsens ex 8o ꝓhycozum. Tunc dico breuiter ad questionē ꝙ echon nō ē idē sonus necessario simpliciter cum sono precedente cui assimilatur. ꝓbatur qz illi soni nō sunt vnus numero quoz vnus consequit̄ ꝓiozem partē motus reflexi ⁊ alius secundā partez hō motus. ⁊ hoc satis ꝓz. qz ipse motus reflexus nō ē vnus numero. ⁊ ideo soni quoz vnus cōsequit̄ vnum illorum ⁊ alius alium nō sunt vnus sonus. sed echon ꝯsequitur secundā partem motus reflexi quo ille aer repercussus ab obstaculo mouet̄ versus locū repercussionis ꝓme. sonus aūt ꝑcedens echon cōsequit̄ ꝓzē partem motus quo mouetur ipse aer vsqz ad obstaculuz. Et ponit̄ exēplū simile magis manifestū. videmus enī ꝙ cum lapis ꝓicit̄ in aquā nō fluentem. sz gescentez fiūt circa locū ꝓcussionis qdam parui circuli ⁊ giratōes deīde alie maiozes ī remotiozi. ⁊ sic contingit ꝙ anteqz deficiāt girationes ꝓuenit aq̄ ad aliud obstaculū reflectēs ⁊ repcutiens ⁊ tunc ille partes aque reuertūt̄ versus locū ꝓme ꝓcussionis. sic igit̄ contigit hic ꝙ duo cozpa percutiunt se adinuicē aer circūquaqz expellit̄ ⁊ generat̄ ibi sonus ꝑm quandam circulationem. cuius signū est ꝙ nō solū audit̄ sonus in vna ꝓte iuxta locū ꝓcussiōis sz circūquaque. ⁊ ꝛtingit ꝙ anteqz deficiat motus alicuius partis illius aeris habentis in se sonuz obuiat alicui cozpi mō predicto ⁊ repercutit̄ ⁊ fit echon vt dictū est. Et est considerādū ꝙ ⁊ si echon nō sit sonus idem nūero cū sono ꝑcedente. tñ est multū similis ei ⁊ forte eiusdez speciei spāliss̄ime cū eo. cuius causa videt̄ eē ꝑm Albertū ꝙ fit in aere eodē numero in q̄ ꝓioz erat sonus ⁊ cōsimiliter figurato. nō enim est verisimile ꝙ illud cozpus ia ātū .s. obstaculū ꝛcauū repercutiens aerem figuraret ipm tali mō ad habendū sonū sic litteratū ⁊ distictū. ꝯre ⁊c. ¶ Ad rationē ꝓz ex dictis cū dicit̄ ille sonus ⁊c. verū est si habet figuram eandem nūero. sz ñ ē sic imo figuram eandē in spē ⁊ similem similitudie ꝓpinq̄. ⁊ ideo sonus non ē vnus simpliciter ꝑm nūe ꝛ. sz ꝑm spēm. quare ⁊c. Dicūt aūt nōnulli ꝙ echon nō est eiusdē spēi spāliss̄ime cū sono ꝑcedēte eo ꝙ sonus ꝑcedēs ē sonus vox ⁊ sonus ꝙ ē echon ē sonus nō vox cū nō fiat ex percussione cozpoz aiatoz adinuicē. Sonus aūt vox ⁊ sonus ñ vox sūt differentie diuisiue soni vt dicitur in tractatibus. ⁊ Albertus inuit hic. ⁊ ideo idē ꝑm spēm spāliss̄imaz non continet̄ sub istis. De hoc tñ nō facio magnā viz dūmō nō sint idē nūero ⁊ similitudinē ꝓpinquā habeant ad inuicē mō predicto. ⁊ forte ille nō sūt ꝺrie soni formales ꝑ se sz māles ⁊ q̄i ꝑ accñs. vl̄ ē diuisio totius ī suas ꝑtes. mō igre ō hꝫ q̄tū vis ⁊ potes ⁊c. ¶ Questio. XXIIII.

q Aerit circa capitulū de odore. Utrum odoz sit in medio realiter. Arguit̄ ꝓmo ꝙ sic. qz illud quod recipitur in aliquo recipit̄ in eo per modū recipientis ⁊ non ꝑm modū rei recepte. vt sumit̄ ex libzo de causis. modo aqua ⁊ aer que sunt media odozādi ⁊ recipiūt ipm odozem sunt entia realia ⁊ habent reale esse. quare ⁊c. ¶ Item multiplicatio ⁊ perceptio odozis impeditur a vēto. vt si flat ab ozi ente ipedit mꝫltiplicationē odoz ꝙ sūt vsus occidēs ad illos ꝙ sūt magis ad oziēm ⁊ ecōuerso. hꝫ āt nō cēt si odoz mꝫltiplicaret se solū spūal̄r ī medio. ⁊ nō bret i ipo eē reale. vt videmus ꝙ colozis mꝫltiplicatio nullatenus impeditur a ventis vndecūqz veniant. quare. ⁊c. ¶ Item odoz multiplicat se per mediuz successiue vt patet ad sensum. cum enim aliquod cozpus fetiduz icipit fetere ꝓius ꝓcipit̄ ab eo qui est ꝓpinquioz. et posterius tpe a remotioz. hoc non esset si multiplicatio odozis eēt spiritualis ⁊ ꝑm eē spūale. imo fieret ī instāti vt multiplicatio luminis ⁊ colozis. q̄re ⁊c. ¶ Oppositū arguit̄ auctozitate cōmen. super isto. c. cōmēto. 97. dicit enim ꝙ sicut color habet duplex eē. s. eē in cozpore colozato. et hoc est eē cozporale. ⁊ eē in diaphano. ⁊ hoc est eē spūale. ita ⁊ odor habet duplex eē. s. eē in cozpore odozabili. ⁊ eē in medio. ⁊ hoc ē eē cozporale. ⁊ aliud spūale. ⁊ illō est naturale ⁊ aliud extraneū. ¶ De questione est intelligendū sic̄ recitat cōmē. quidā existimauerūt ꝙ odoz nō separat̄ a cozpore odozabili. ⁊ quod habet nisi vnū eē tñ. s. eē cozporale. dixerūt enī ꝙ a cozpore odozabili resoluit̄ quoddā subtile cozpus hñs in se odorez quod vocat̄ fumalis euapozatio. ⁊ istud subtile cozpus hñs ī se odorē ꝓuenit vsqz ad sensus odozatus. et sic sentitur odor. et forte motiuū istoz fuit illud quod argutuz est ꝓius. Et signū huius posuerūt aliqui qō manifeste videmus. ꝙ odoreꝫ multoz cozpoz nō ꝓcipiunt̄ nisi post q̄z fuerint resoluta aliqua ī fumū subtilē ab igne aut alio calore. vt ꝓz in thure aut aliquo ꝑgameno aut pilo ⁊ hō multis que anteqz cōburant̄ parū aut nihil ꝓcipitur eoz odor. cum aūt ꝺburunt̄ ⁊ in fumū resoluuntur

tunc sentitur odor manifeste. ¶ Hanc autez opinionē improbat Cōmen. multū pulchre. quia sicut ipe dicit. videmus q multa aialia per sensum odoris mouentur ad suū nutrimentū pspaciū multaz terraz. sicut appz in vulturibus z tigribus que a. ꝟoo. miliaribus dicunt venisse ad locū ply qō accidit i terra grecoz sentiētes scz odores mortuoz siue cadauerū illic exñtiū. Etiam ponamus dicit Cōmen. q omne sensibile qō ꝓprehendit̄ pmediū extraneū debet sentiri ex oībus partibus essentialiter nisi aliquid impediat. Unde manifestum est q ille odor ñ solū fuit multiplicatus p. ꝟoo. milaria ad partem in qua fuerunt vultures z tigrides. sed etiā ad ptez oppositā per alia. ꝟoo. miliaria ad orientē. z per tot ad occidentē. z eadē ratione per. ꝟoo. ad austruz z p tot ad aquilonē z sic p duo mille miliaria mltiplicatus fuit odor. Si ergo odor nō ē nisi cū fumali euaporatōe tunc oportuit q ab illis corporibus resolueret corpus subtile quod extenderet ad totū illud spaciū. hoc autē videt irrōnabile oīno. ga maxima subtilitas z raritas quā pōt habere mā est raritas ignis vt dicit cōmē. mō si illa corpora quoz odor pcipiebat p tantā distantiaz fuissent oīno resoluta in ignē tamē adhuc nō potuisset extensa fuisse per tantū spaciū. quare nō videt q sit necessariū odorē esse semper cū tali corpore subtili resoluto a. corpe odorifero. ¶ Et possemus syllogizari sic. Si odor nō perueniret ad odoratū nisi cū fumali euaporatione vel tali corpore subtili tūc odor nō posset sentiri nisi p tantā distantiā p quantā distenderet z diffunderetur hꝰ corpus subtile z p quātūcūqꝫ spaciū sentiret odor p tantū diffunderet tale corpus subtile resolutuz a corpore odorifero. hec ꝟsequentia plana est oīno. sed ꝟñs est falsuz vt pz ex dictis. odor enī alicuius corporis p tātā distātiā pcipit q si totū illud corpus resolueret in corpus subtilissimū. s. in ignē non posset tātū extendi vt ad tantā magnitudinem perueniret. z hoc est facile videre in exēplo ꝓpinquioꝛi. Uidemus enim q cū cōburit̄ modicū ō sulphure odor eius sentit̄ p totū mediū quod est in vna magna domo. z si illud resolueret totū in ignē nō foret sufficiens ad replendū tantum spacium vt manifestum est cuilibet bene inspicienti. quare z̄c. ¶ Sed alig nitunt̄ impedire istā talē rōnez. qz dicunt q non fuit vnū corpus subtile cōtinuū qō ꝓtēderetur ab illis corporibus ad aues. sed aliqua pars subtilis illius euaporationis fuit illuc delata a ventis z īmutauit odoratū istoz aialiū. Hoc aūt est valde debile. qz sicut ille aues distantes per. ꝟoo. miliaria ꝓceperūt illū odorem sic alie ꝓpingoꝛes potuerunt ipm sentire z adhuc alie ꝓpingoꝛes circūquaqꝫ. z sic necessario redit q illō subtile corpus fuerit p totū illud spatiū. aut q odor mltiplicat̄ in aliqua parte medy sine hꝰ corpore. ¶ Item pcipimus manifeste odorē alicuius parui corporis i loco vbi nō est ventus p tantū spatiū q illud corpus si resolueret in ignē nō impleret ipm vt pz in exēplo ꝑdicto Si enī vna modica particula sulphuris cōburat̄ fetoꝛ eius pōt sentiri p totū spatiū domuꝰ magne. z tamē corpus illud si totū fiat ignis subtilissimus nō occuparet illud spatiū totū. ḡ z̄c. ¶ Jtē cōmen. ponit aliā rōnē ad idem si odor semper esset cū tali subtili corpore resoluto. aut aer intermedius īter odoratū z corpus odorabile cederet totus aut nō cederet illi corpi. q si ille totus ceedret hoc videt̄ multū irrationabile. z ideo Cōmen. relingt hoc pro inconuenienti. Sz pōt declarari. qz pari ratōe cū odor alicuius corporis exñtis in aqua sentit̄ oporteret illā aquā recedere a suo loco. cuiuꝰ oppositū videmuꝰ ad sensū. videmuꝰ. n. q aliquo corpore multū fetido exñte in fundo aque sentit̄ odor eius manifeste absqꝫ eo q aq̄ appareat māifeste moueri local̄r. ḡre z̄c. ¶ Si vero diceret q aer nō cedit illi corpori. tunc duo corpa eēnt simul̄ i vno loco ꝓpio. qō ē oīno ipossibile 4ᵒ phyꝰ coꝛ. ergo z̄c. Et ideo dico aliter ad questionem. ¶ Ad cuius euidentiā ꝓsiderandū q sicut dic Cōmen. z allegabat̄ in arguēdo. forma sensibilis habet duplex esse. vnū ē corporale aliud ē spūale. z inter ista duo esse diuersitas coīter assignat̄. qz esse corporale seu reale est esse extēsuz vel p se vel p accñs ita q forma habens eē corporeū habet partē extra partē. vt color exñs i superficie corpis terminati habet partez vnā i vna parte superficiei z aliā i alia. z sic vna eaꝝ ē extra aliā. similiter aūt z in alys formis sensibilibus suo mō. Esse āt spirituale est eē nō extensuz nec p se nec p accñs ita q forma habens eē spūale seu ītentōale nō habet vnā partē extra aliā. sz tota ē i ḡlibz pte subiecti i qua hz eē spūale. z nō vna pars i vna pte. z alia i alia. vt ītentio albedinis recepta i aere tota ē in vnaquaqꝫ pte illius aeris quo mediante videt̄ sic q vna ps eius nō ē ex aliā. z ipa forma habēs eē reale seu corporale i aliquo subo generat speciē seu formā ītentōalē in alio subiecto fm esse spirituale. ¶ Nec est querēda aliqua cā agēs ꝓpinqua illius ītentionis nisi forte cā dispositiua. sicut corpus luminosum dispōit diaphanū ad recipiēdū spēz color̄. ipa autē forma sēsibil̄ de sui nā hoc hz q gignat sibi silez i suo subo dispōsito. Sz illa diuersitas īter eē corporale z eē spūale forme sēsibl̄ ñ ē oīo māifesta. dubiū. n. vī q aliq̄ forma sit i aliq̄ toto subo. z extēso z tñ nullo mō sit extēsa nec p se nec per accidens nec habeat partez extra partem. ¶ Jtē recipiamus aliquē aerē mediāte quo videt̄ aliq̄ albedo z signemus vnā partē quātitatiuā illius aeris que sit a. z aliā partē eius z sit b. manifestū est q in pte a. est intētio illius albedinis. aliter enī nō posset illa albedo videri mediāte illa parte aeris. et sil̄r in parte b. est ītentio albedinis eadē rōne. aut igit̄ illa intētio albedinis que est in parte a. est oīo eadē cū illa intētione albedinis que est in parte b. aut nō ē penitus eadē. q si detur esse eadē penitus indiuisibil̄r nullo mō ex̄ illam tunc cessante intētōe albedinis exñte in parte a. corrūperet intētio exñs i parte b. hoc est falsū. qz si aliquod obstaculū interponat̄ inter albū z partē aeris a. statim deficiet spēs q̄ erat i parte a. z remanebit illa q̄ erat in parte b. cuius ꝓbatio euidens est. quia interposito obstaculo. s. corpore opaco inter ipm albū z partē aeris a. z nō iter ipz albū z ptē aeris b. nō videbit̄ albedo mediāte parte a. z videbit̄ mediāte parte b. sicut manifestū ē ad sensum. Relingtur ḡ vt videt̄ q alia est ītētio albedinis exñs in parte a. ab illa que est i parte b. z ex̄ sil̄r autē ē de alys partibus aeris. Ex quo videt̄ q ipsius ītentōis albedinis alia pars est in vna parte aeris z alia pars est i alia pte aeris. sil̄r aūt z in ceteris hꝰ. Uñ q forma spūalis recepta in medio z organo nullo mō sit extēsa nec per se nec per accñs z q nullo mō habeat partē q̄titatiuā ex̄ partē nō ē bñ manifestū. Et ideo dicunt aliqui q ipsa ītentio seu forma spūalis repñtans formā sensibilē bñ habet partē ex̄ partē vt oñsum est. sz tñ vnaq̄qꝫ illaꝝ partiū repñtat totā illā formā cuius est spēs z nō vna ps vnā z alia aliā ita q intētio albedinis exñs i pte a. repñtat totā illā albedinē. z sil̄r exñs i parte b. repñtat totā illā albedinē. z sic de ceteris. Cuius signū est quia si aliquod magnū albū repñtat̄ vno paruo foramine videbit̄ totū illud albū sicut videbit̄

vno magno foramine mediāte. dūmodo oculus sit in debita distātia ⁊ appositione ad illud albū. Dicaʒ ḡ ſm hoc q̄ esse corporeū ē eē extēsū ⁊ diuisibile aliquo mō tñ non quelz pars illius forme habens eē corporeum repzesentat totū. ⁊ sensus imutatus ab vna illaꝝ ptiuz nō cognoscit totā illā formā. vt visus imutatus ab vna parte albedinis exñt ī folio nō videt totam albedinez foly. Sed esse spūale est esse generatū a forma habēte eē corporale ⁊ reale cuius inq̄ esse vl̄ forme habent ī illud esse spūale quelz ps repñtat totā formā sensibilem ⁊ sensus imutatus ab vna pte illius itētōis forme spūal' cognoscit totā formā cuius ē intentio vl̄ spēs. Et sic forte intelligendū ē illud dictū q̄ forma spūalis ñ ē extēsa nec habens ptē extra ptē. ſ. quātū ad repñtatiōez ita q̄ vna pars solū repñtat vnā partez. ⁊ alia aliā. Sz q̄ nullo mō habeat ptes quātitatiuas nō bñ video. forma āt spūalis q̄ recipiť ī subiecto nō habēte magnitudinē sic spēs itelligibilis ī intellectu ita bñ ē idiuisibilis ⁊ penitus iextēsa sicut suū subm. Qō aūt forma spūalis exñs ī medio quāto ⁊ extenso nō sit penitus idiuisibilis ⁊ inextensa sic ꝓbať. Lōstat. n. ſm Az. in libro de sensu ⁊ sēsato q̄ cuiuslz sensibilis forme ē aliq̄ virtus finita. ⁊ determinata. ⁊ pōt mouere sensuz p aliq̄ō determinatum spaciū ⁊ finitū ita q̄ ñ vltra terminū eius. sicut albedo pōt mouere diaphanū determinate ⁊ finite quātitatis ⁊ nō vltra terminū eius. silr aūt ⁊ in alys. Recipiamus ḡ illā itentionē illius albedinis q̄ ē ī pte illa ī q̄ termiať mediū q̄ pōt imutari ab albedine hic existente. quero an illa intentio sit eque pfecta ⁊ fortl sicut in pte medy ꝓpinqua ipi obiecto aut minus fortl. ⁊ minus perfecta Si dicať q̄ sit eque fortis. ḡ ad tantā distantiaz poterit imutare mediū sicut ipm imutabat itentio exñs in pte medy ꝓpinqua. qō ē falsū. qz ponamus qō albedo non pōt videri vltra terminū illius partis ī qua ē illa intentio. ⁊ si ipa imutaret mediū vlterius ibi videreť albedo Si ḡ dicať q̄ itentio exñs in pte medy vltra quaz non videť albedo sit minus fortl ⁊ minus pfecta q̄z illa que est ī pte medy ꝓpinqua albo. tūc sequiť q̄ bō intentio sit partibilis ⁊ extensa aliqual'r. Impossibile. n. ē q̄ vna ⁊ eadē forma idiuisibil' ⁊ iextensa sit fortioz ⁊ debilioz. ergo videť q̄ ipa forma spūalis sit aliqual'r p accñs extēsa ſz quātitatē medy in quo est. Inquirendū ē igiť de illo esse spirituali qz satis pulchra speculatio est de hoc. ¶ Tunc dico ad. q. q̄ color bz eē spūale in medio saltez q̄ztū ad aliq̄s partes ipius medy. qō ꝓbať sic. aut odor est ī toto medio corporali. ſ. cū fumali euapozatiōe. aut est spūal'r in aligbus partibus ipsius medy. p sufficiētē diuisionē. Odor. n. cū sit q̄litas scōa ꝓñs ꝓmixtionē nō pōt eē real'r ī aere puro aut ī aqua pura. vñ necesse ē q̄ si sit real'r in istis medys q̄ hoc sit p tāto qz in corpore subtili resoluto a mixto odorifero ⁊ si real'r est per totū oz q̄ totū mediū sit plenū tali corpore subtili. Sed nō pōt ꝓtingere q̄ odor sit ī toto medio cū subtili illo corpore vsq̄ ad odoratū. qz sic nō pcipereť ab odoratu. vt plene repzobatū ē in ꝓbatōe illius pōnis. ḡ ⁊c. ¶ Sed est ꝓsiderādū q̄ q̄uis odor nō sit ſm esse reale p totuz ipz mediū vsq̄ ad odoratū tñ nihil ꝓhibet ipz eē real'r ⁊ cū fumali euapozatōe in aliqua parte medy ꝓpe corpus odorifeꝝ. imo etiā sicut ꝑuꝫ tangebať q̄dā sunt corpora quoꝝ odor sentiri non pōt saltē manifeste nisi resoluať ab eis aligs fumus p calorē. ⁊ tūc sentiť odor eorū. vt manifestū ē ithure ⁊ pilis ⁊ multis alys. Hec etiā ē cā q̄re magis sentiūtur odores in estate q̄z in hyeme. qz. ſ. calor solis ples fumos resoluit a corporibus odoriferis. vt manifestū ē. hec etiā ē cā q̄re odor alicuius corporis remanet p aliquod tps absente illo corpore q̄uiꝫ intentio coloris nō maneat in medio in absentia colorati. videmus enī q̄ cū aligs diu tenuerit in manu pomum aut aliud corpus bñ odoriferuz remanet ī manu odor silis absente ipo corpore. imo etiā corrupto ita q̄ sigs ponat manū quā appropiquatā tenuit ad illō corpus ꝓpe nasū ⁊ respiret sentiet odorez q̄si silem odorē ipius pomi aut alterius corporis bñ odoriferi aut mali odorati dūmō sit bñ fortis odor. q̄re ⁊c. Hoc aūt p tāto videť accidere qz ī absentia corporiꝫ remanet circa manū ille fumus subtilis resolutus ab odorifero corpore. cuius signū videť eē q̄ si manus bñ laueť aut fortiter abstergať nō amplius seruat illum odorē. ¶ Ad rōnes ¶ Ad ꝑmā cū dr. illud quod recipiť ⁊c. p eandē rōnem posset argui q̄ color sit realiter in medio. Sz qz ad arguere ⁊ multiplicare icōueniēs nō ē soluere. Jō dico aliter q̄ receptū ī aliquo recipiť p modū recipientl. veruz est ſm q̄ ipm recipiēs est natū posse recipere. modo q̄uis aer sit qd corporeū ⁊ reale. ⁊ silr aqua. tñ nō est natū recipere ipm odorez ſm esse reale ⁊ corporeuz simplr. sed ſm esse spūale. ¶ Aliter dr̄ q̄ illa ꝓpō ē intelligenda q̄tū ad vtilitatē ⁊ individualitatē ſ; nō quo ad spiritualitatem ⁊ realitatē. Pōt ēt cōcedi q̄ aer recipit odorē realiter accipiendo realiter ꝓut ē idem quod ꝑdicamētalr odoris. n. itentio recepta ī medio bñ est res ꝑdicamentalis cū sit ens actu extra aīam ⁊ nō solū ens p accidēs nec ens rōnis. ⁊ recipiť corporalr sic itelligēdo vt expositū ē. Sz nō eodē mō realitatis ⁊ corporalitatl sicut est in re subiecta. illud. n. esse reale ⁊ corporale ē eē magis fixū. aliud aūt minus fixuz ⁊ minus firmum. quare ⁊c. ¶ Ad aliaz cū dicit q̄ multiplicatio ⁊c. dico sicut dicit Lōmē. q̄ hec rō nō ꝓcludit q̄ odor sit semp cū corpore resoluto ab odorabili. qz silr sonus deferť ⁊ ēt impediť a ventis. ⁊ tñ nullus dicit q̄ sonus sit ī corpe resoluto a corpe sonifero. sic enī corpa sonifera ꝓsumerenť. ⁊ mirarenť p multiplicatiōez sonātiū. cuius oppositū patet ad sensuz. Sed ꝓ arguere nō soluit. iō dr̄ aliter q̄ odor est bñ ī medio realiter q̄ ad aliquā ptē ipsius ⁊ nō ꝓtigit ipz deferri a vētl. sz nō segť q̄ realr ⁊ corporalr sit p totū mediū q̄ ē iter odoratū ⁊ ipz corpus odorifeꝝ. q̄re ⁊c. ¶ Per idē ad aliā. ꝓcludit. n. odorē realr existere ī aliq̄ pte medy. sz ñ ī toto medio. ⁊ bñ ē bñ ꝓcessū. Qō. XXV

q Verať adhuc circa dictū aristo. ī ꝑncipio huius. c. Utrū hō habeat peiorez odoratū ceteris aīalibus. ¶ Arguiť ꝑmo q̄ nō qz nobiliozis aīe oz eē nobilioz potētia. hec est satis apparēs. qz potētia ꝓuenit a substātia. nūc aūt aīa humana ē aīa nobilioz ceteris aīabus. odoratus aūt bois est potētia aīe humane. vt manifestū ē. ḡ ⁊c. ¶ Itē ille odoratus ē melioz odoratibus ceteroꝝ aīaliū q̄ cognoscit oēs spēs odoris q̄s cognoscit odoratus ceteroꝝ aīaliū ⁊ adhuc q̄sdā alias. hec videť satis manifesta. ſz odoratus bois cognoscit q̄sdā spēs odoriꝫ q̄s cetera aīalia nō cognoscūt. vt dicit plane aristo. in de sensu ⁊ sensato. cognoscere enī odores q̄ sūt delectabiles ſm se vt odores floꝝ ⁊ vnguētoꝝ ꝑꝑuz est boī. ⁊ adhuc ipe homo p odoratū cogŋscit oēs spēs odoꝝ q̄s cognoscunt cetera aīalia ꝓbatio. qz sigs diceret q̄ odoratus ceteroꝝ aīaliū cognoscit aliq̄s speciez odoris quā hō nō cognoscit. Tunc q̄raʒ ab eo. vtrū ipe sic dicens intelligat eā speciez odoris an nō. ⁊ si nullo mō itelligiť ab eo illa spēs tūc nō ꝑt scire illā cōclonē. q̄ illa spēs cognoscaʒ ab alio aīali. qz ꝓplexio ⁊ affirmatio alicuius cū aliquo ꝑsupponit itel-

ligẽtiã vtriuſq; illoꝝ. vt hꝫ ex 3ᵒ de aĩa. Si aũt itelligat illã ſpeciez odozis tunc nec̃io ſeq̃ q; cognouit p ſenſuz aliq̃ indiuiduũ illius ſpeciei. itellcũs. n. nihil itelligit eoꝝ q̃ ſunt ex̃ niſi cũ ſenſu. vt dicit ariſto. in li°. de ſenſu ⁊ ſenſato. ⁊ ꝑmo poſter. dr̃. q; deficiente aliquo ſenſu nec̃io eſt deficere ſciaz de ſenſibilibus illius ſenſus. dũ mõ ille ſenſus deficiat a natiuitate. Si igit̃ ipi boi oino deficit ſenſus odozatus vt pceptiuus ẽ ſpeciei alicuius odozis quã aliud aĩal cognoſcit tunc hõ nõ poterit itel ligere neq; ſcire illã ſpeciem. ꝓcipue qz itelligentez quẽ cunq; neceſſe eſt fantaſma aliquod ſpeculari. 3ᵒ huius fantaſma autem fit a ſenſu ſecundum actum vt dicit. Aꝝ. 2°. huius. q̃re ⁊c̃. ¶ Jtẽ ad ꝑncipale hõ hz meliorez tactũ ceteris aĩalibus. g̃ ⁊ meliorez odozatũ. añs ponit Aꝝ. in lr̃a. ꝫña eſt apparẽs p cõuenientẽ ſimilitudinez. ¶ Oppoſitũ dicit Aꝝ. in littera i ꝑncipio capituli. ⁊ idẽ dicit cõmen. ⁊ Albertus. ¶ Ad euidentiã q̃ſtiõis itelligẽda ſũt queda3. ꝑmo q; ſic̃ inuit hꝫ albertus ⁊ hz videri in de partibus aĩalĩũ. ⁊ i anothomia. oꝛganũ odozatus eſt ſituatũ circa cerebꝛũ in ꝓte anteriozi ⁊ eſt ſicut duo coꝛpoza parua ad modũ papille mamillaꝝ. hõ aũt ſm q̃titatez coꝛpozis hz magis de cerebꝛo alys aĩalibus. vt pz ibidẽ. Cuius foꝛtaſſe cã eſt maioꝛ multitudo virtutũ vitaliũ q̃bus deſeruiunt partes cerebꝛi in boie q̃ in alys aĩalibus: ⁊ ipm cerebꝛ eſt ps frigidiſſima ⁊ hũidiſſima oĩuz partium coꝛpozis. Cuius ſignũ vt dicit Albertus eſt longitudo doꝛmitiõis hois. diutius. n. ⁊ frequentius hõ doꝛmit ceteris aĩalibus. ita q; medietas tpis vite homis ſomno deputaꝫ ſicut dicit Auer. in ſuo li°. de ſomno. Et ſup hoc dr̃ in ꝑ ethic. q; ſm dimidium vite nõ differt felix a miſero. ſ. q̃tũ ad hoc q; p dimidiũ tpis vite vteꝛq; ꝑuaꝫ actuali ſpeculatione. ⁊ alys opatiõibus aie rõnalis i q̃bus vl'i qua ꝝ nobiliſſima ꝯſiſtit felicitas hois vt oſtẽdit ibidẽ. Talis aũt lõge ⁊ diuturne doꝛmitõis cã vr̃ eẽ foꝛt frigiditas cerebꝛi rõne cuius ipm cerebꝛũ multũ inſpiſſat vapoꝛes aſcẽdentes a loco digeſtiõis ad cerebꝛũ ⁊ ſic fit lõgus ſomnus vt hz videri i ō ſomno ⁊ vigilia. Ulterius ꝯſideradũ ẽ q; cũ ſẽtire ꝓtingat i quodã pati a ſenſibili ſm ariſt. ad bonitatem ſenſus regrit̃ q; oꝛganũ ipſius ſenſus ſit bñ diſpoſitũ vt ſit bñ ⁊ pfecte imutabile a foꝛma ſenſibili. ⁊ iō ſi nõ eſt bñ imutabile ⁊ faciliter nõ ſentit bñ vt palã eſt i viſu. nõ eiz viſus bñ ⁊ pfecte cognoſcit coloꝛẽ cũ pupilla hz in ſe aliqd inãle ipediens ipſã bonam ⁊ pfectã imutationẽ a coloꝛe. ſil'r aũt ⁊ i alys. ¶ 3ᵒ notãdũ q; odoꝛ ꝯſiſtit ꝓcipue i calido ⁊ ſicco. cuius ſignũ manifeſtũ eſt q; odoꝛes multo melius ꝓcipiunt̃ i eſtate q̃ in hyeme vt ẽt accipit Alexãder i ō ſenſu ⁊ ſenſato. ⁊ iō ariſt. etiã dixit. Eſt aũt odoꝛ ſicci ſic̃ ſapoꝛ humidi. ¶ Sz hic eſt vnuz dubiũ ga illud q̃ neceſſario regrit̃ ad hoc q; oꝛganũ odozatus i mutet̃ ab odoꝛe nõ ipedit bonitatẽ odozatus. hec ẽ manifeſta. ſz frigiditas ⁊ humiditas regruntur neceſſario. ꝓbatio. qz ad hoc q; tactus imutet̃ ab aliq̃ qualitatum ꝑmaꝝ tãgibiliũ oz q; oꝛganũ eius habeat q̃litatẽ ꝯriaz illi qualitati. Uñ ariſt. dicit. q; ſil'r calidũ ⁊ frigidũ non ſentimus. Et cõmen. dicit plane in capitulo de tactu. q; ſenſibile ẽ ꝯriũ añ paſſionẽ. ⁊ ꝓpter hoc nos nõ ſẽtimus aerẽ cũ ipſe ẽ i diſpoſitõe nãli quã oz habere ſm q; ẽ locus nr̃. qz ſimilis ẽ nobis. vt Cõmẽ. dic̃ ibidẽ. g̃ ſimiliter ad hoc q; odozatus imutet̃ ab odoꝛe cũ odoꝛ ſit calidus ⁊ ſiccus oꝛganũ eius oz eẽ frigidũ ⁊ hũidũ. Poſſũ dicere q; bñ regrit̃ frigiditas ⁊ humiditas ſz aliquẽ gradũ tñ nõ regrit̃ i tãta excellẽtia quãtã hz oꝛganũ odozatuꝫ hois ꝓpter ꝑdictã cãm. imo iſta excellẽtia ipedit iſtam caliditatẽ ⁊ ſiccitatẽ odozatus. q̃uis. n. paſſũ i ꝑncipio ꝯrieꝫ agenti. tñ qualitas patientis põt eſſe ita foꝛtis. et excellẽs q; reſiſtit qualitati agentis ⁊ obuiet magis. ¶ His viſis dico bꝛeuiter ad ꝓs q; hõ hz minus bonũ odozatũ ceteris aĩalibus multis. cuius rõ ẽ. qz ille odoratus eſt minus bonus cuius oꝛganũ ẽ minus bñ imutabile ab odozibus. hoc pz ex tertia ſuppõne. ſz oꝛganũ odozatus i boie ẽ hꝰ. qz cũ ſit ſituatũ iuxt̃ cerebꝝ. vt dic̃ poꝛ ſuppõ. ⁊ ipm cerebꝝ hois ẽ magl frigidũ ⁊ humidũ q̃z i ceteris aĩalibus. vt oñſũ ẽ. nec̃e eſt q; ipz oꝛganum odozatus ꝯbat quãdã frigiditatẽ ⁊ humiditatẽ exceſſiuã ab ipo cerebꝛo. ⁊ ſic cũ odoꝛ ꝯſiſtat in calido ⁊ ſicco manifeſtũ ẽ q; oꝛganũ odozatus magis reſiſtit odoꝛi vl' eſt minus bñ diſpoſitũ ad recipiẽdũ ipz odoꝛẽ ſicut pupilla ſi haberet i ſe opacitatẽ eſſet minus bñ diſpoſita ad recipiẽdũ lumen. g̃ ⁊c̃. ¶ Et eſt ꝯſiderandũ hic q; bonitas virtutis cognoſcitiue nõ attẽdit̃ oino ex multitudine cognitoꝝ. qz virtus nobiliſſima cognoſcitiua. ſ. deus ipe nõ multa itelligit ſed vnũ. ſ. ſeipm. Nihil. n. itelligit ex̃ ſe ſm ariſto. i. ix. meta. textu cõmẽti. 5o. ⁊ ſm cõmen. ⁊ multotiẽs in. 3. huius. Sed bonitas huius vtutl attendit̃ magis ex pfectõe cognitõis ⁊ diſtictiõis ſicut etiã bonitas artificis nõ ꝓncipal'r attẽdit̃ ex multis artificys q̃ ipe põt facere ſz ex pfectõe ⁊ nobilitate ipius rei artificialis. vñ melioꝛ domificatoꝛ ſimpl'r diceret̃ q; ſciret facere vnũ genus domus nobiliſſimũ q̃ ille qui ſciret facere multas domos viles ⁊ nullã pfectiſſimaz. Modicũ. n. nobile nobilius eſt m'to ignobili. vt dicit cõmen. in 2°. celi ⁊ mundi. q̃uis igit̃ odozatus hois vel hõ p ſuũ odozatũ foꝛte cognoſcat plures odoꝛes q̃z alia aĩalia. vt ꝑbare videt̃ ſcõa rõ ꝑinducta. qz tñ q̃dã aĩalia pfectius cognoſcũt ipm odoꝛẽ q̃z hõ. cuius ſignũ eſt. q; de lõgiqua diſtãtia veniũt ad nutrimẽtũ p odoꝛis pceptionẽ. vt dr̃ ō vulturibus ⁊ tigridibus q; venerũt. 5oo. miliaria ad locũ pꝛely qō accidit i terra grecoꝝ. Et dr̃ etiã de canibus venaticis qui inſequuntur lepoꝛes. et hoc cognitõe ſui odoꝛ quẽ reliquerũt i via ⁊ tamẽ hõ nõ cognoſcit hꝰ odoꝛez ibi exñtẽ. iō dr̃ q; hõ hz minus bonũ odozatũ ceter aĩalibus multis. ⁊ hoc vult dicere ariſt. in lr̃a. ꝓaue aũt ⁊ ipfecte odozat hõ. vl' nõ odozat ſupple certitudinal'r ⁊ pfecte niſi cum leticia ⁊ triſtitia. Alios aũt odoꝛes q; nõ ſunt m'tũ delectabiles neq; triſtabiles aut nõ odozat aut ipfecte ⁊ debiliter odozat ⁊ iō enũciat ſimpl'r pñus. q; hõ habet peioꝛẽ odoꝛem. i. minus bonuz odozatũ multi aĩalibus. illa. n. aĩalia que habẽt minus cerebꝝ ⁊ ipm habẽt ſiccũ vel nõ multum hũiduz nec frigidũ melius diſcernũt odoꝛes ⁊ a lõginquioꝛi diſtãtia ꝓcrehẽdũt. Et hec ẽ plane itentio ariſt. i de ſẽſu ⁊ ſẽſato. capitulo. Spes aũt odozabiles. q̃re ⁊c̃. ¶ Ad ꝓma rõnez põt dici. q; maioꝛ eſt vera de ẽ tutibuꝫ ⁊ potentys ꝓpꝛys. ſed de cõibus nõ eſt neceſſe. ⁊ ſic eſt hic. nã odozatus nõ eſt virtus ꝓpꝛia homini. ſic enĩ ſine dubio nõ ꝓueniret alys aĩalibus. ideo ⁊c̃. ¶ Uel dicaꝫ q; vez ẽ ex pte aie. ⁊ tñ paccñs ꝓpter ꝯditionẽ iſtri cõtingit q; ſit minus bonus odozatus ipſius mõ predicto. ¶ Ad aliã pz ex dictis. ſi. n. exceſſus bonitatis virtutis cognoſcitiue ſup aliã ꝓueniret ex maioꝛi multitudine cognitoꝝ tũc foꝛte rõ ꝯcluderet. ſed nõ eſt ita vt videt̃. q̃re ⁊c̃. ¶ Ad aliã dixerũt alig q; hõ nõ hz optimũ tactũ imo aranea. vñ vſificatoꝛ. ꝓcellit aranea tactu. Sz hoc reꝛobat albertus. nihil. n. ſpiſſe pellis ⁊ frigide cõplexiõis ⁊ viſcoſaz habens humiditatez excellit tactu ſed habet tactũ q̃ſi ſtupidũ. cuius ſignum eſt qz aranea ẽt cũ tãgit̃ igne lẽto nõ cito ſentit. Qō aũt adducũt p ſi-

gno. q aranea ꝓcipit vermiculos tāgētes fila retis sui ad magnā distātiā. hoc nō est ex sui magna excellentia tactus sz ℞ ē ꝑ motū retⁱ qō cōtinuū ē. ⁊ mota vna parte cōtinui mouet totuz ꝛtinuū. Dicendū igit q nō est sīle de tactu hoīs ⁊ de eius odoratu. nā ipse tactus fundat ī cōplexiōe q̄litatū tāgibiliuz reducta ad quandā temperātiā. iō q̄to ipsa cōplexio nobiliōr ē ⁊ magis ad mediocritatez redacta tāto meliōr ē ipse tactus. ℣ Mō sine dubio hō iter cetera aīalia hz ꝓplexionez meliōrē ⁊ nobiliōrē sicut ⁊ ꝓpositionē. ⁊ iō meliōrē hz tactuz ceteris aīalibus. Et ex hoc ēt ē q bonitas tactus ē signuz bone discretōis ⁊ industrie. ⁊ i tīn q ēt inter hoīes magis iudicāt igenioſi ſm hoc q meliōrē habēt tactū qz meliorez habēt ꝓplexionē. Signū aūt istius bone ꝓplexionis vt dic Albertus ē tenuitas vnguiū ⁊ ſ btilitas capilloꝝ. hec. n. iudicant lucidos ⁊ ſubtiles esse ſpūs cordis q ad cerebꝝ veniētes optime deseruiūt virtutibus aīalis. ⁊ iō deseruiūt prudētie ⁊ idustrie ex qbus igēiosus ⁊ prudens efficit hō. ⁊ ad actū prudētie deueniet nisi p iertiā ōstruat aptitudinē nāe. ⁊ modicū añ hoc dicit pulchre q iter hoīes qcūq equaliōrē habēt ꝓpositionē habent eā i hoc q magis recedūt a cōtrarys ⁊ illi magis bonuz habēt tactū ⁊ aptiores sunt ſz idustriā itellectus. ita q forte tīn ad equalitatē reducereⁿ ꝓpō q videbunⁿ esse qdā dy terrestres oīa quasi p seipos itelligētes. ⁊ hi oēs sūt mollis ⁊ non laxe carnis que mollicies prouenit ex ficco bene cōmixto cū humido. ⁊ hoc est bene spirituosum subtiles generās spūs. q̄re ⁊c. Questio. XXVI.

c Jrca capitulū de odoratu queritⁱ. Utruz aialia respirātia ⁊ nō respirātia habeant eundē odoratū. Arguit ꝑmo q nō. quia hñt diuersas opatōes. ſ. odorare p respirationem ⁊ sine respiratōe. ¶ Jtē hñt diuersa obiecta. naz respirātia vt homines cognoscūt odores delectabiles ſm se. alia vo nō. ¶ Jtē sicut se hz sentire p mediū ⁊ sine medio sic sētire per respirationē ⁊ sine respiratōe. sed sentire p mediū ⁊ sine medio nō hñt vnū sensum. q̄ nec sentire p respirationē ⁊ sine respiratōe. ¶ Jtē virtutes orgāice sūt diuerse q̄rū orgāna sunt diuersa. vⁱr. n. diuersa orgāna sunt diuersarū formaꝝ. ¶ Oppositū arguit. qz alⁱ eēnt plures sensus q̄q gnq̄. sed hec rō nō valet. qz tactus nō est vnus sensus. ⁊ hoc nō obstante dⁱ q nō est alius sensus p̄ter gnq̄. ¶ Dico ad. q. q sic. qz hñt idez obm̄. ſ. odorem. ¶ Hic ē ꝓsiderādū q orgānū differt in mō formatōis. ℣ pone hic dubitatōez quā mouet cōmē. ℣ illā sīle dinē. ¶ Ad ꝑmā dicūt alig q verū est si diuersitas p ueniat ex diuersa habitudine sensibilis ad sensum. sed hoc nihil est. qz pfecte ⁊ distincte videre ⁊ ipfecte ⁊ idistincte pueniunt ex diuersa habitudine visibilis ad visum. ſ. ex ꝓpinqtate ⁊ distātia. ⁊ tīn nō arguūt diuersos visus. ⁊ iō dico q verū est si pueniat ex parte obiecti. ſz si ex parte formatōis orgāni nō oz. ¶ Ad aliā dico q habent vnū obm̄ ſm genus lz in percipiendo species diuersificenⁿ. ¶ Ad aliaz dico q nō ē sīle. qz illud puenit ex diuersa habitudine sensibilis ad sensuz. ſz nihil ē vt ꝓpus. Et iō dico q nō est sīle. qz ibi nō ē vnū ⁊ idem obz sicut hic. ¶ Ad aliā pōt dici q verū est si illa diuersitas orgānoꝝ est ꝓpter diuersitatē opatōis. ſz si ꝓpter aliaz cām. ſ. ꝓpter necitatē aliq̄ q̄ est in vno ⁊ nō in alio non oz. Et bene nō solutōez dubitatōis quā mouet cōmen. ⁊ totā istā qōnem ordīna ⁊ perfice diligēter ⁊ habebis grāz a bonis. ⁊ ēt a deo. q̄re ⁊c. ¶ Qō. XXVII

c Jrca capla de tactu q̄rit. Utruz tactuſ sit vnus sensus. Arguit q sic. qz ille sensus est vnus cuius est vnum instrm. dicit enim Cōmē. in isto ca⁹ q vnū instrm nō est nisi vnius sensus. Unde dicit sic. si caro eēt instrm sapozis nō apprehēderet tangibile. idē. n. sensus idē hz istrm. Ex qbus verbis videt manifeste velle q idē corpus ñ ē instrm diuersoꝝ sēsuū Ex q̄ ꝛcludit q caro nō sit instrm gustus neq̄ tactus. ſz solū mediū. ſz ipse tactus hz vnū instrm vt oēs ꝛcedūt. Neruus. n. ponit instrumētū tactus ſm arist. ⁊ Cōmē. i hoc ca⁹ ⁊ oīs ps corpis q̄ cognoscit calidū ⁊ frigidū cognoscit ēt humiduz ⁊ siccū ⁊ ez⁹ vt manifestū ē ad sēsū ⁊ sic vterq̄ tactus. ſ. ca. fri. hu. ⁊ sicci hz vnū istrz. q̄re ⁊c. ¶ Jtē si tactus eēt plures sensus tūc sensus eēnt plures q̄q gnq̄. sūt. n. aly q̄ttuoꝝ. ⁊ sic si tactus eēt plus q̄z vnus ſ. duo tunc eēnt ſex sensus ad minus. hoc āt vⁱ esse ꝓtra ari. dicentē. q āt nō sit alius sensus p̄ter gnq̄. q̄re ⁊c. ¶ Jtez si illa sensibilia q̄ minus cōueniūt ꝑcipiunⁿ vno sensu. igit ⁊ illa q̄ plus cōueniūt debēt ꝑcipi vno sensu hoc vⁱ manifestū. ſz lux ⁊ color minus cōueniunt q̄z calidus ⁊ frigidū ⁊ humidus ⁊ siccuz. cum lux celi sit incorruptibilis ⁊ color sit corruptibilis. oēs āt ille qualitates tāgibiles sunt corruptibiles. ⁊ sic magis ꝓueniūt iter se q̄z color ⁊ lux. ⁊ tīn color ⁊ lux cognoscunⁿ vno sensu. ſz visu q ē vnus sensus vt oēs cōcedunt. q̄ mlto magⁱ oēs qualitates tangibiles debent cognosci vnico tactu.

¶ Jtē res oīum p̄dicamentoꝝ pñt cognosci ab vna virtute. vtus. n. cogitatiua ꝓgnoscit oēs itentōes. i. formas idiuiduales oīum. x. p̄dicamētoꝝ. vt dic Cōm. i isto z⁹ q̄ multomagis oēs q̄litates tāgibiles pñt cognosci vno tactu vt apparet. q̄re ⁊c. ¶ Opposituz videt determiare arist. in littera. ⁊ ex p̄ssius Cōmē. ¶ Ad qōnem cōiter dicunⁿ duo. ℣ primuz q tactus non est vnus formaliter ⁊ essentialⁱ r imo plures sensus. z⁹ q ipse est vnus mālⁱ r. ℣ primū ꝓbat. qz oīs sensus vnus est cognoscitiuus vnius ℨrietatis p̄me. sed tactus nō ē hō. q̄ ⁊c. maioꝝ pz inducendo i alys sensibus. vt visus albi ⁊ nigri. ⁊ gustus dulcis ⁊ amari. ⁊ auditus grauis ⁊ acuti. Et ꝓbat cōmen. q obm̄ vnius sensus oz esse vnū ad minus ſm genus. nā si nō esset ibi aliquod q̄ō ille sensus possit cē vnus cū nō sufficiat vnitas analogie. quia sic multi sensus essēt vnus eo q obm̄ vnius haberet analogiā ad obm̄ alterius. debet esse q vnus ſm genus. sed vnius generis est vna ꝑma ℨrietas. vt pz ex ꝑmo phyſi. q vnus sensus est vnius p̄me ℨrietatis. minoꝝ apparet. nā tactus est cognoscitiuus calidi ⁊ frigidi humidi ⁊ sicci. Inter hec āt sunt plures p̄me ℨrietates. q̄rū vna nō reducit ad aliam. q̄litates enī actiue. ſ. caliditas ⁊ frigiditas nō reducunⁿ ad passiuas sicut ad eas q̄ in eis virtualⁱ r ꝛtinenⁿ vt durū reducit ad siccū ⁊ molle ad humidū. nec passiue ad actiuas. ⁊ sic iste ℨrietates nō possunt esse vnius generis ꝑping. q̄re ⁊c. ¶ Et sīgs obyceret q ēt aly sensus apꝑhēdūt plures ℨrietates. vt auditus acutū ⁊ graue ⁊ magnitudinem ⁊ paruitatem vocis. ⁊ tamen auditus est vnus. quare ⁊c. ¶ Ad hoc rñdet aristo. q nō est simile. qz q̄uis auditus cognoscat plures dⁱias. tīn est vnū obm̄ eius i quo cōueniūt. ſ. sonus. sed sic nō est manifestū qd sit vnū obm̄ absolutū tactus. tāgibile. n. qō est qd cōe ad oīa q̄ tactu cognoscunⁿ nō est qd vnū absolutū sed respectiuuz. ⁊ iō non est sufficiens ad hoc q tactus iudicetur vnus formalⁱ r. Cum enim sensibile sit obiectum cuiuslibet particularis sensus. similiter posset dici q omnes sunt vnus sensus. quod non est verum ¶ Et sīgs diceret q cōe obiectuz tactus absolutū ē q̄le. hoc remouet Cōmen. qz q̄le nō dicit vniuoce de istis q̄litatibus supple vniuocatiōe sufficiēte ad vnitatē sēsus

qꝛ q̄le ⁊ q̄litas est qđ cōe ad oīa oba sensuū ꝓoꝛ. q̄re ⁊c. Et hec qđē rō est arist. ⁊ Cōmen. ¶ Cōsiderāduz aūt qꝫ vt mihi videt arist. nō vtiť ista rōne tanq̄ demōstratia sz vt ꝓbabili ⁊ disputatiua. logť. n. ꝫ q̄sdā q dixerūt ipz tactū eē vnū ꝓpter ħ qꝫ hz vnū istm. s. carnē ꝫz eos. qđ ꝓbāt qꝛ tāgibile positū s̄ carnē stati sētiť. qđ nō esset si caro ñ eēt oꝛganū tactus. ¶ Posita g̈ rōe ꝓdicta remouet arist. istā eoꝝ rōnem ⁊ dicit. qꝫ ipm sensibile sentiri stati cū ponit supza carnē nō est bonū signū ad ꝓbādū carnē esse oꝛganū tactus. qꝛ siqs extenderet ymenez. i. pelliculā subtilē supza coꝛpus aialis tūc stati sentire poterit tāgibile positū supza illā. ⁊ tñ ꝓstat qꝫ hꝺ pellicula nō erit oꝛganū tactus. ⁊ iō ñ valet rō. ¶ Jtē arist. arguit ꝺ eos rōne sūpta ex tactu g ē i lingua. Si. n. tactus cōuiceret sufficiēter esse vnus ex vnitate carnis. vt illi dicebāt. tūc cū i carne lingue nō solū eēt tactus. sz ēt gustus ꝺcluderet. sil'r qꝫ gustus esset vnus ⁊ idez sensus cuz tactu. qđ tñ falsuz est. Uñ manifestum est qꝫ illa nō est rō sufficiens ad ꝓbāduz tactuz esse vnuz formal'r. Cū igiť ipi nō ponerēt tactū eē vnuz ꝓpter aliud. sequiť qꝫ ipi nō habēt ipm ponere vnū imo �fm eos demonstraretur qꝫ nō sit vnus. argueret. n. sic. si tactus eēt vnus hoc eēt ꝓpter vnitatez carnis. hec habeť ab eis. sz tactus ñ pōt iudicari vnus ex vnitate carnis. ⁊ ꝓbatū est. ⁊ sic arist. arguit cōtra cos. vñ mihi vř qꝫ Ari. in toto illo ꝓblemate an tactus sit vnus aut plures. nō determinat quid sit tenendū. sz disputatiue ꝓcedit. vt pz iſpicienti. cōmentū vř exꝑsse determinare tactū nō eē vnū formal'r. ⁊ ħ ēt tenet doctrīa cōis. ¶ Tūc dico vt cōiter ponit qꝫ tactus est vnus mā'r. qꝛ sensus g ē i vno oꝛgano ⁊ subo vř esse vnus mā'r. oꝛganū. n. seu subm sensus ē eius mā in q̄ vt manifestū ē. nč āt tactus est i subo vno. Quecūq; cuī ps coꝛpis sentit calidū ⁊ frigidū siue illa sit neruus siue aliqd aliud illa eadē sentit hūiduz ⁊ siccū ⁊ ꝛc. ⁊ sic ille tactus g est cognoscitiuuꝰ calidi ⁊ frigidi ñ hz aliō oꝛganū sibi subsistens ab illo g ē hūidi ⁊ sicci ⁊ ꝛc. secus aūt ꝺ esse i alys sensibus. ¶ Nā aliud dicit eē subz visus ⁊ aliud auditus ⁊ aliud odoꝛatus. Et sil'r neruus g ē i lingua est subm gustus q̄uis foꝛte idē sit oꝛganū tactus. tñ nō ois neruus g est subz tactus est subz gustus. ⁊ iō arist. dicit. nūc āt duo sunt ꝓpter qđ illud nō ꝺuertiť. Et foꝛte neruus g est subm gustus �fm aliā ꝓꝓoꝛtōez subyciť gustui q̄z tactui. sicut lz vnū ⁊ idē coꝛpus sit odoꝛifeꝝ ⁊ sapoꝛosuz tñ ꝫz aliā ⁊ aliā ꝓꝓoꝛtōez subuciť odoꝛi ⁊ sapoꝛi. vt hz videri i de sensu ⁊ sensato. ¶ Ad ꝑmā rōnē cū ꝺr. ille sensus est vnus ⁊c. illa pōt negari. cū ꝓbať p Cōm. dicēdū qꝫ ipse loqť ibi ꝺ illos g ponebāt tactū esse vnū. ipi. n. habuerūt ħ ꝺcedere qꝫ vnū instm nō est nisi vnius sēsus. ĩmo sup hoc sustentabāť ad ꝓbādū vnitatē tactus q̄re nō valet. ¶ Aliter dicūt alig qꝫ si hz vnū istm mā'r ⁊ formal'r bñ ē vnus sensus. mō tactus calidi ⁊ frigidi ⁊ tactus hūidi ⁊ sicci q̄uis hēat oꝛganū mā'r vnuz. vnus. n. ⁊ idē neruus ꝺtinuus ⁊ ꝓ totū est subm ambo ꝝ tñ ꝫz aliā ꝓꝓoꝛtionē est subm vnius. ⁊ alterius istoꝝ. ⁊ sic est formal'r diuersus. ⁊ istud vř satis rōnabile. Cū. n. ois sēsus ꝺsistat i aliq̄ ꝓꝓoꝛtōe aliquaꝝ q̄litatuz. vt dicit ari. i Ira manifestum est qꝫ alius ⁊ alius sensus formal'r requirit ꝓꝓoꝛtōez aliā ⁊ aliā formal'r. Possumus g̈ imagiari qꝫ vnus ⁊ idē neruus hz i se ꝛplexiōez i q̄ sunt caliditas ⁊ frigiditas ꝫm aliquā ꝓꝓoꝛtōez. ⁊ sic i ipsa fundať tactus cognoscitiuus calidi ⁊ frigidi ⁊ alioꝝ tāgibiliuz q̄ reducunť ad ista: ⁊ i eadē ꝛplexiōe est humiditas ⁊ siccitas ꝫm aliā ꝓꝓoꝛtōez. ⁊ sic ꝫz hoc est subm tactus ꝛgnoscitiui humidi ⁊ sicci ⁊ alioꝝ tāgibiliū q̄ reducūť ad hu-

midū ⁊ siccū. ⁊ sic ad illud. ¶ Ad aliā cū ꝺr qꝫ tūc sēsus ⁊c. dicēdū qꝫ siē ꝓus dicebať i qōe de sensu agēte. sensuꝰ nō debēt itelligi esse gnq̄z sic qꝫ vnusq̄sq̄z eoꝝ sit vnus �fm spēm. sed vnusq̄sq̄z eoꝝ est vnus i se aliq̄ mō. s. mā'r ⁊ subiue. ita tñ qꝫ illos. ꝰ. sēsus q̄s enūerat itelligit ꝺia ꝓncipia ꝓpinq̄ sensationū ꝑticulariū. ¶ Uel dicenduz qꝫ nō est itentio arist'l. qꝫ ꝑcise sint. ꝰ. sensus nisi sensu tactus cōputato ꝑ vno. Et silr dico qꝫ nō est itentio eius qꝫ solū sint. ꝰ. sensus nisi visus cōputet ꝑ vno. ⁊ auditus ꝑ vno q̄uis sint eētial'r plures. sicut ꝺputat visum ꝑ vno. q̄uis distictus sit formal'r i illum qui est visionis actiuus. ⁊ illū q est visionis receptiuus. ⁊ sic de ceteris. ¶ Ad aliā pōt dici qꝫ aliq̄ sensibilia magis ꝺuenire ad iuicē ħ dici pōt dupl'r. Uno mō q̄tū ad suas nās. Alio mō q̄tū ad imutatōez sensus ⁊ medy. Et si ꝑ mō magl cōueniūt q̄dā sensibilia q̄ alia. ⁊ nō ꝛ°. nō ē neče qꝫ ꝑtineāt ad vnū sensū. Mō dico qꝫ q̄litates tāgibiles magl ꝺueniūt adiuicē ꝫm suas nās q̄ lux ⁊ color. sič ꝓbať. tñ lux ⁊ color magl ꝺueniūt q̄tū ad imutationē medy et sensus. qđ sic ꝑz. nā color nō pōt imutare sensū aut medium nisi ꝺsposita sint luie. vt dictū ē ꝓus. sed calidū et frigidū nō regrūt humidū ⁊ siccū tanq̄z ꝺsponēs ꝑ se nečias ad recipiēdū imutatiōes ab eis nec eꝝ. ⁊ sic color ⁊ lux magl ꝺueniūt q̄tū ad imutatōez medy ⁊ sēsus q̄z ꝺcē q̄litates tāgibiles. q̄re ⁊c. ¶ Uel ē tñ qꝫ aliq volūt alr dicere. s. qꝫ color ⁊ lux �fm suas nās magl ꝺueniūt adiuicē q̄z oēs iste q̄litates tāgibiles. qꝛ ipe color ē idē eētialr cū luce. ⁊ drñt solū ꝫz accñtale ꝺsponē. color eni ē actus diaphani termiati. lux aūt ē actus diaphani ītermiati. vt dicit cōmen. i isto ꝛ°. Uñ imagināť isti qꝫ color ꝓꝑe dictus istoꝝ iferioꝝ coꝛpoꝝ mixtoꝝ ē essentialr idē cū luie. iō nō valet illa rō. Sed istud nō videť bñ rōabile. cū. n. lumē sit eiusdez spēi spālissime vt oēs cōcedūt. si qlibet color esset essentialr ipa lux seq̄reť qꝫ oēs colores essent eiusdē spēi spālissime. qđ ē absurdū. Et cōfirmať. qꝛ si albedo esset essentialr ipsa lux. et silr rubedo lux quedam quero vtruz i eētia ⁊ qditate albedinis ĩcludať aliqd aliud a luce aut nihil. ⁊ silr i eētia rubedis. si nihil tūc sequiť qꝫ cū lux nō sit nisi vnius spēi qꝫ albedo ⁊ rubedo �fm suas eētias ꝓꝑas sūt eiusdē spēi. Si āt ꝑter lucē aliqd aliud sit de essentia rubedis qđ distiguat eā ab albedie ⁊ ꝛ°. segť qꝫ rubedo ē q̄dā essentia ꝺposita ex diuersis rebus essentialr. qđ ē absurdū �fm oēs. ⁊ iō ñ valet ista rō. ¶ Ad aliā rōnē ꝑncipale. ꝺcedo qꝫ vna potentia cognoscit res oīuz. ꝛ. ꝑdicamētorū idiuidualr tm. sed illa nō est sensus ꝑticular'l ⁊ exterioꝛ sed vtus iterioꝛ ꝓhensiua de itus ⁊ supioꝛ ꝫm oꝛdinez dignitat'l oībus sensibus ꝑticularibus. s. vtus cogitatiua q̄ est ꝓꝑa hoī. vt dič cō. i ꝛ°. huius. ⁊ ista vtus est aliq̄ rō vt ipe dič. Si g̈ dicať. minus vř qꝫ vna potentia cognoscet res oīuz ꝑdicamēntoꝝ q̄z res vnius gnīs verū est de potentia q̄ est sensus ꝑticular'l ⁊ exterioꝛ ⁊ coīs oībus aialibus aut multis. sz ō potentia iteriozi ⁊ cōi ⁊ q̄ est ꝓꝑa hoī nō minus videť ipsā posse cogscere res oīum ꝑdicamēntoꝝ q̄z qꝫ sensus ꝑticular'l vnus formalr cogscat plres ꝑmas ꝛrietates. ⁊ sic ꝺtīgit i ꝓposito. q̄re ⁊c.

Querit Utrū tactus ¶ Qō. XXVIII.

q idigeat medio extrīseco. Et arguiť ꝓ qꝫ nō. qꝛ si sic tactus ñ esset tactus. qđ est absurdū. ꝓbať ꝺña. qꝛ tactus ꝑ tāto ꝺr esse tactus qꝛ cogscit suū sensibile tāgendo. vt videť manifestū. nūc si necessario idigeret medio extrīseco iterposito iter ipm ⁊ suū sensibile tč nō sentiret tāgendo. tāgentia. n. sūt q̄z nō est mediū. vt ꝺr. 5. phy. ¶ Jtē si tactus idigeret me-

dio extrīseco tē tāgibile positū supza carnez nō faceret tactū. ꝛ oppositū plane vult Arist. i līa. posita āt sup carnez sentiūt. g̃ ꝛc. ¶ Jtē si sic vnus sensus idigeret pluribus medys. Quilibet. n. tactus indiget carne vt medio extrīseco i sentiendo. vt pz ex līa. Si g̃ idigeret medio extrīseco cū iliud non sit caro. tūc vnus sensus idigeret sil̃ medys pluribus ꝛ diuersis. quod non videtur vez. ¶ Oppositū videt velle arist. i līa. ꝛ sil̃r Cōm. ¶ Ad qō nem itelligendū ppter iuniozes q̃ mediū extrīsecū est illud quod est ps aīalis. vt aq̃ aut aer aut hꝺ. mediū āt itrīsecuz est illud quod est ps aīalis ꝛ mediāte ipso sensibile mouet sensuz. ¶ Tunc ad qōez videt arist. dicere q̃ tactus semp i sentiendo hz mediū extrīsecū vt aerez aut aquā. ¶ Ad cuius pbatōez supponenda sunt aliq̃ p q̃ nunq̃ duo cozpora se tāgunt iter q̃ duo est aliqꝺ cozpus mediū. ꝛ ℞ satl manifestū est. ꝛ ℞ aris. vī ꝺfirmare i littera. qz cozpus est trina dimensio vl trina magnitudo. s. pfunditas. ꝛ sic iter q̃cūq̃ duo cozpora est cozpus mediū iter illa ē magnitudo ꝛ distātia. ꝛ talia ñ se tāgūt Tāgentia. n. sūt iter que nō est aliqꝺ mediū neq̃ plenū neq̃ vacuū. vt habet i 5º phycoz. zº supponendū est q̃ iter duo cozpora exīntia i aq̃ necesse est eē cozpus intermediū. s. aquā. qꝺ pbat. qz q̃tūcūq̃ duo cozpora sibi iuicez appzopiquāt i aqua tñ extrema eoz nō sunt sicca imo būida. humectū āt ñ est aligd sine aq̃ vl aere. vñ necesse ē iter duo cozpa exīntia i aq̃ eē aquā itermediā. nisi diceret q̃ extrema eoz essent sicca. qꝺ est absurduz. ꝛ sic vī q̃ iter duo cozpa exīntia i aq̃ sit necessario aqua vt cozpus mediū. Sil̃r ē itelligēdū ꝺ cozpibus exīntibus i aere. nā sic se hz aer ad ea q̃ sūt i aere sic aq̃ ad ea q̃ sūt i aq̃. Ex qbus segt̃ q̃ ipole ē duo cozpora se tāgere i aere vl i aq̃ fm ꝑmā suppōez. Tūc dicet ad. q. q̃ tactus indiget medio extrīseco. ita. s. q̃ iter tāgibile et tāgēs ē mediuz extrīsecū qꝺ sic pbat. si iter tāgibile ꝛ tāgēs nullū eēt mediū extrīsecū tūc duo cozpora possēt se iuicē tāgere i aere vel i aq̃. s. cozpus qꝺ tāgit ꝛ cozpus tāgēs. ℞ āt ē i pole. vt oñsū ē. g̃ ꝛc. Et hāc rōnē posuit ari. i līa. Cōsiderādū āt q̃ ipe ari. vī adducere istā rōez p modū dubitatōis ꝛ nō p modū demōstratōis. sic. n. logt. Dubitabit aūt aligs si oē cozpus pfundū hz. ꝛc. Uñ dicūt alig nūq̃ fuisse itētōz phi q̃ semp ad tāgendū ꝺcurrat mediuz extrīsecuz. hñt. n. p mirabili imo p ipossibili q̃ aq̃ aut lapis aut lignuz ñ possint se iuicez tāgere i aere aut i aqua Sz idubitāter lz i ꝑncipio illius pt̄ ari. iducat rōnē q̃si dubitādo. tñ i pte seq̃nte vbi remouet ꝺ̄riaz quā alig assignabāt iter tactū ꝛ alios sēsus vī istā ꝺclonez affirmare. dicebāt āt alig q̃ sensus tactus sentit sua sēsibilia tāgendo. aly vo nō. Et ari. dic. ℞ āt nō ē. sz duz ꝛ molle p altera sentimus. vñ plāe ostendit q̃ tactus hz medium extrīsecū. Jllꝺ tñ mediū mltuz latet ppter puitatē. ita q̃ tāgibile mltuz ppiquū est tāgenti. i alys vo sensibus notius est ꝛ māifestius. ꝛ cōm. sil̃r affirmat ad tactū cōcurrere mediū extrīsecuz ꝛ soluit obiectōez quādā ꝺ ℞ vt videbit ifra. Cōsiderādum est ēt q̃ si tactus indiget medio extrīseco ita q̃ sēp sit aliqꝺ mediuz extrīsecuz iter tāgibile ꝛ tāgēs. tñ est ꝺria iter tactuz ꝛ alios sensus sentiētes p mediū exneū. qz fz ari. i līa. extrīseca media alioz sensuuz ꝑus mouēt a sensibilibus. ꝛ ipa mota mouent nos. Tāgibilia vo nō sentimus moueri a medio extrīseco. nec ipz mediū extrīsecuz ꝑus imutat a tāgibilibus q̃ tactus. sed simul. Et exemplificat. vt sigs percutiatur mediāte clypeo simul percutitur clypeus ꝛc. Et cōmen. optime exponit dicens. q̃ debes itelligere p sil̃ nō q̃ i eodē tpe patiat mediū a tāgibilibus ꝛ ipe sēsus tactus. ꝛ i alys sensibus i duobus tpibus. visus. n. ꝛ mediū alterāt i istāti ꝛ i eodē tpe. sz i alys sensibus mediuz ꝑus cālr imutat q̃ sensus. ꝛ est cā imutatōis eius. i tactu vo mediū ñ ꝑus cāliter imutat a tāgibili q̃ tactus imo mediuz vt dic Cōm. nihil facit i ℞. sz ē aliqꝺ accūs ex necitate. ꝛ nō ꝑpe ꝛ p se ē cā nr̃e imutatōis. sicut clypeus nō ē necessarius simpl̃r i actiōe pcussiōis ita q̃ sit cā ppiqua p se ꝛ pcutiens lz sit cā remota. ¶ Si. n. ñ eēt clypeus ñ minus fieret pcussio imo melius. Et post modicuz ꝺcludit Cōm. p sil̃ igit̃ ꝺbemus itelligere puationē ꝑozitatl. ꝛ posteriozitatl i cā nō i tpe. Ex qbus oibus vī esse intentio Cōmen. ꝛ Aris. q̃ illud mediuz extrīsecum non sit causa ppinqua imutatiōes nostre in tactu sicut mediuz in alys est cā ppinqua imutatōis sensus. ¶ Circa dcā sc̃ꝺ due diffi. bone. Prima ē quā mouet Cō. nā sit actus nēcio idigeret medio extric. tē nos ñ possemus cogscere p tactū aerē circa nos exīntē. ꝛ alia exīntia i aq̃ ñ poterūt tāgere aquā. qꝺ ē absurdū ꝛ ℑ sēsū. Expolia. n. i hyeme cozpus tuū ad aerē ꝛ bñ pcipies aerē. et ꝺña pz. nā iter ipz aerē ꝛ cozpus nr̃z nullū est mediū extrīsecū. vt māifestū ē. imo ipe imediate nos tāgit. q̃re. ¶ Aliꝺ dubiū ē ℑ illā ꝺriaz q̃ dcm̃ ē q̃ mediū extrīsecū i tactu ñ ē cā imutatōis nr̃e a tāgibilibus. Sz ℑ. mouēs ppiquū ē cā imutatōis ipius. ℞ ē māifestū. sed ipsū mediū extrīsecū ē ibi mouēs ppiquū qꝺ imutat cānē. pbō qz mouēs imediatū aut ē ipz tāgibile aut ē ipz mediū. nō ē dicendū q̃ tāgibile. qz mouēs ppiquū ꝛ imediatū ꝺz esse sil̃ cū eo qꝺ mouet. sic q̃ eoz nō sit medū neq̃ plenū neq̃ vacuū. vt oñsum est. 7. phy. Cum igit̃ ipz tāgibile ñ sit sil̃ cū carne. vt tu ponis. sed est mediū extrīsecū. g̃ tāgibile ñ est mouens imediatū. aut g̃ ibi nullū est mouens imediatū. qꝺ ē icōueniēs. aut ꝺz dr̃e q̃ illꝺ medium sit mouens ppiquuz. ꝛ sic segt̃ q̃ sit cā imutatōis carnis a tāgibili. cuius oppm̃ ꝺicebāt. ¶ Ad pm̃ ꝺñt alig q̃ bñ ꝺcludit q̃ tactus nō oia tagibilia sentit mediāte medio extrīnc. sed solum q̃dā tāgibilia. s. solida q̃ nō pñt imediate tāgere carnē. sed aer aut aq̃ q̃ bñ pñt i mediate tāgere carnē bñ pñt sentiri sine medio extric. ꝛ ℞ vī inuere phs in līa cum dic q̃ duz ꝛ molle p altera sentimus. ꝛ nō dic vl̃r q̃ oē tāgibile sentiat p mediuz extrīsecuz. Et de talibus cozpozibus solidis aliq̃tuluz imixtl aut mollibus ꝓcedit rō arl. q̃ duo cozpora nō pñt se tāgere i aere i aq̃. ꝛ sic expediunt se q̃tuz ad ℞. Bñ g̃ vez est q̃ iter tactuz ꝛ alios sensus nō est talis ꝺria quā alig putauer̃t. s. q̃ tactus oia sensibilia sentiat tāgendo. ꝛ nulla p mediuz extrīsecuz. imo duz ꝛ molle p altera sentimus. i. p media exīnea. sed nō pp ℞ vlt ꝺre q̃ oē tāgibile sentiat p mediuz exīneuz. ꝛ ℞ vī satl tolerabile fm arl. ꝛ albertus sic itellr̃e vī. ꝓcedit. n. aerez ꝛ aquā sentiri tactu ab aīalibus q̃ sunt i illis. ¶ Al̃r tñ rñdet cōmen. auer. tenēdo q̃ nulluz tāgibile sentit tactu nisi sit ibi aliqꝺ mediuz extrīsecuz. ¶ Ad cuius euidentiā accipit Com. q̃ aīal viuēs nāl̃r i aere nō sentit aliq̃ q̃litatē ipsius aeris cum ipe aer est i dispōne ꝛ simplicitate nāli quā ꝺz br̃e fm q̃ est locus nālis aīalis. et sil̃r aīal viuens i aq̃ nō sentit aquā q̃diu est i sua simplicitate quā ꝺz br̃e fm q̃ est locus illius. Et ℞ pbat com. satl subtil̃r. ꝑ qz sensibile vt dic est ꝺriuz nobis añ passionē. Et logt̃ de sensibili tactus. ꝛ ℞ br̃ ab arl. ꝑus vbi dic. q̃ sil̃r calidum sic nos sumus calidi. ꝛ sil̃r frigiduz vt nos sumus frigidi ñ sentimus. sz fm excellētias extremoz Ex q̃ pz q̃ nunq̃ aliqꝺ tāgibile sentit a nobis nisi hēat aliq̃ ꝺrietatez ad nos. nunc āt ipe aer q̃diu est i ipa dispōne nālissima quā ꝺz br̃e fm q̃ locus nālis ē nullā hz

ꝺrietatē qualitatū tāgibiliū ad nos. imo est similis nobis. qz locus nālis est similis locato. vt declaratum est ī sermonibus vl̄ibus. Unde concludit cōmen. ꝙ aīal nō sentit calorez neq; frigus ī aere nec ī aqua nisi qñ cū eis cōmiscent corpora calida aut frigida et illa sunt diuersa ab aere ⁊ aqua. ⁊ tūc totuz illud ꝺmixtū vl̄ cōiunctum sentit mediāte aere nāli quēadmodū ēt alia tāgibilia. Quod autez aer naturalis vt est locus naturalis nō habeat qualitatē cōtrariā qualitatibus animaliuz cuius est locus hoc ꝓbat qz si aer ⁊ aqua ꝺtinentes aīalia haberent cōtrariā qualitatez tunc ipedirent cōprehensionem qualitatū cōtrariaꝝ ab animalibus. quam ꝺñaz ipe nō declarat. sed forte sic patet. sicut si aliquod mediū in videndo haberet colorez ꝺriū colori alicuius visibilis ipediret colozis illius ꝓprehensionez. vnde cū aliquod albuz videret mediāte vitro rubeo videretur esse rubeū. ⁊ similiter ī alys hꝺ. Concludit autez vlterius Cōm. ꝙ ꝓpter hoc quod ꝺciñ est nō est opinandum aquam calefieri dum fuerit aqua pura neq; aerez ifrigidari dum est aer purus. sed hoc accidit ꝓpter corpora admixta cū eis calida aut frigida. Et hoc sic itelligo ꝙ aq̄ pura. ſ. illa puritate quaz debet habere fm ꝙ est locus alicuius aīalis non calefit caliditate cognoscibili p tactuz illius aīalis. ⁊ similiter aer purus. ſ. illa puritate quam debet habere fz ꝙ est locus nālis nō ifrigidatur frigiditate sensibili ꝓprie a tactu illius aīalis. sz si cōtigat aeri talis infrigidatio hoc est per admixtionē corpoꝝ frigidoꝝ vel p admixtionē vl̄ pñtiam corporalez vt cum vapores frigidi ⁊ humidi includūtur in aere vl̄ per admixtionem virtualem. sicut cum aliqua constellatio vel configuratio celestis infrigidat aerē. ¶ Utrū aūt aqua pura simpliciter in loco suo existens manēs pura aqua sine alia substantia coniuncta posset calefieri. aut aer purus simpl̄r in suo ꝓprio ⁊ nāli loco posset infrigidari bona est dubitatio. sed de hoc nihil ad ꝓpositū. sufficit aūt hoc sic intelligere Cōmen. vt dictū est. ⁊ forte sic ipm intelligēdo facil̄r soluerent quedā obiectiones quas aliqui latinoꝝ induxerunt contra euz q̄s ꝓpter bzeuitatē omitto ad pñs. Imaginabat enī com. vt credo ꝙ aer dum est locus nālis aīalis habet q̄litates tangibiles adeo cōuenientes animali cuius est locus nālis. ꝙ non sentit eas. ⁊ hoc experimur sēsibil̄r q̄i Non enim dicimus nos sentire aerem per tactum cuz aer est in debita tēperātia. Si autem alia corpora scilz aqua ⁊ terra sint ipsi aeri vaporabil̄r admixta ⁊ ipsuz aerem reddant calidū vel frigidū excellēter hoc accidit ei fm ꝙ est locus animalis. ⁊ tunc inter illū aerem sic cōmixtū vel alteratū ⁊ ipm aīalis corpus intercipit aer nālis. qui tñ ꝓpter sue quantitatis paruitatē excellentē latet nos. ideo putamus tangendo nos sentire et nihil esse mediū. et sic de ꝑmo dubio. ¶ Ad aliud mihi videtur satis difficile cum parum aut nihil exquisituz sit de eius solutione. dici tñ pōt ꝙ illud mediū extrinsecum quod est inter tāgibile ⁊ corpus aīalis nō est per se necia causa īmutatōis tactus a tāgibili ita. ſ. ꝙ sine ipo nō posset fieri imutatio si abesset immo sine hꝺ medio ipm tāgibile īmutaret sicut forte ꝓcutiēs mediāte clypeo bñ ꝓcuteret remoto clypeo. illud tñ mediū ꝺcurrit ad tactū ex necessitate corpoꝝ tāgentiū quoꝝ extrema nō pñt euadere qn equal̄r humectētur i aqua ⁊ i aere ⁊ qñ eoꝝ supficiebus aliq̄liter adhereat aliq̄ ꝓticula aeris aut aque. Sz si posset cōtingere ꝙ ibi ñ eēt tale mediū nō minus durū aut molle faceret suā spēm in tactu mediāte carne imo melius. Eꝝ. aūt de medio respectu visus qz si nō eēt aer aut aq̄ iter colorē ⁊ visuz nequaq̄ īmutaret visus. hoc videt sentire arl. ⁊ Cōm. cū dicit ꝙ illud mediū ibi nihil facit neq; cāl̄r p se se hz ad imutationē tactus. ¶ Ad formā igit rōnis. cū dr mouens ꝓpiquū ꝛc. verū ē si sit mouens p se ⁊ sine q̄ motor remotus mouere nō pōt. sz si sit mouēs ꝑpinquū solū p accñs nō oz ꝙ sit cā p se ⁊ sic ē ī ꝓposito. Nō. n. illud membrū est mouens p se reqsitū ad imutationē ex pte sensus. sz ꝓpter necessitatē ꝓdictā. ⁊ sic possz euadi rō. ⁊ forte nō sufficit. oz. n. assignare aliquod mouens p se ꝑpinquum qō imutat carnē ⁊ illud mouens p se ꝑpinquū nō ē ipz tāgibile vt ꝓbat. qz. ſ. nō est illud cū carne sed distat ab eo p illud mediū. qd ꝙ relinquit mouens p se nisi illud mediū: ¶ Forte dicere5 ꝙ ad oēz motū ñ regrit mouēs p se ꝑpinquū ⁊ imediatū. sz sufficit mouēs p se remotū cū mouente ꝑpiquo p accñs. ⁊ sic erit hic. nā tangibile erit mouēs p se nō ꝑpinquū sed remotū. ⁊ illud mediū nō est mouēs ꝑpinquū sed p accñs. ¶ Cōtra. Mouēs remotuz mouet p mouēs ꝑpiquū. si ꝙmouēs ꝑpiquuz mouet p accñs ⁊ mouēs remotū mouet p accñs. Dr ꝙ vl̄r hoc nō ē verꝝ. ſ. ꝙ mouēs remotū moueat p mouēs ꝑpiquuz imo pōt esse ꝙ mouēs remotuz q̄tuz est ex se mouet p seipm. ꝙ āt moueat p mouēs ꝑpinquū hoc nō est p se ⁊ ꝓprie ita ꝙ illud regrat eius nā sicut ꝓcutiens p clypeū nō necessario exigit clypeuz ad hoc ꝙ ꝓcutiat sed quātuz est de se est ꝓcutiens ꝑpinquuz p se. vnde si clypeus semper eēt iter ꝓcutiētē ⁊ ꝓcussuz ꝓpter aliquā aliā causā tunc penitus eēt sil̄e de ꝓcutiente ⁊ de tāgibili. sicut. n. iter ꝓcutiens ⁊ ꝓcussuz nō eēt tāta distātia naturalis ꝙ per se requireretur clypeus medius inter ista. ⁊ tñ semp eēt medius ꝓpter aliquā aliā necessitatē sic inter tangibile ⁊ carnē nō est tanta nālis diuersitas ꝙ ad īmutationē vnius ab altero per se requirat medium extrinsecū. qz tñ semp accidit hꝺ mediū interponi ꝓpter aliā cām vt ꝺciñ est. iō semp fit imutatio ipo mediante. ¶ Possumus q̄ dicere ꝑbabiliter ꝙ in imutatōe carnis a tangibili ipm tangibile nō est mouens simpl̄r ꝑpinquū. imo est aliud mouens ꝑpinquū intermediū scz illud mediū extraneū. tñ ipm tangibile bene ē mouens per se ꝑpinquū. qz inter ipm ⁊ carnē non est aliqꝺ mouens per se sed solum mouens per accñs. ⁊ illud accidens cōtingit nō esse quantuz est ex parte tangibilis vt motiuū carnis. ⁊ ex parte carnis vt imutabilis a tangibili. sed non cōtingit ipm nō esse ꝓpter aliā necitatē ꝓdictā. tangibile aut ē per suā nām nō est natū ꝓriuꝭ imꝓmere suam spēz illi medio q̄z carni. nec caro p sui naturam est nata imutari ab illo medio imediatius q̄z a tangibili. ⁊ sic pure p accñs ꝺcurrit illud mediū ad tangendū q̄tum est ex parte tangibilis ⁊ carnis vt ꝓdeꝛz est. ꝓpter quā cām oz dicere ꝙ illud mediū non sit mouens ꝑpinquū p se sed pure p accñs. nondū tñ vidi declaratū demōstratiue. hoc tamē asserunt aristo. auer. ⁊ albertus ⁊ omnes peripatetici posteriores. Et forte cōuinceretur per hoc ꝙ vnus ⁊ idem sensus non indiget per se duobus medys ita diuersis sicut sunt aer ⁊ caro ⁊ aqua. Unde cum tactus sit vnus saltem respectu vnius ꝺtrarietatis non videtur iustū ꝙ indigeat per se duobus medys differentibus specie ad ipz. īquire meliuꝭ ¶ Al̄r pōt dici ꝙ i īmutatōe tactus a tāgibili duro aut molli ipz tāgibile ē ꝑpiquū imutās carnē. Et cū dr ꝙ iter mouēs ꝛc. verꝝ ē vnū mediū qō sit p se ⁊ nec̄io reqsitū ad illō motū. sz bñ pōt eē ibi mediū aliqꝺ ꝓpter aliā cāz vt ꝺciñ ē. ¶ Ad rōnes. Ad ꝑmā cū dr ꝙ sic tactus ñ erit tactuꝭ, nego ꝺñaz: ⁊ cū ꝓbat. qz tactuꝭ dr tactuꝭ eo ꝙ tā

git suū sēsibile. dico q nō ē tactus eo q sentiat suū sensibile tangendo sine oī medio. sed forte ex eo qz magis de prope sentit ḡ omnes alios. z in tantū q latet iteremedium. z ppter hoc impositor nominis vocauit ipsum tactum. z forte putauit nullum esse extraneū medium in tangendo. z ideo vocauit ipm tactum. ¶ Ad aliam dico q verum est si indigeret per se medio extrinseco. sz ponimus q solum per accidens indiget quantum est de tactu z tangibili. z iō si poneret q lapis immediate tāgeret manū nihil phiberet fieri sēsū. z sic ē itelligēdū illō ¶ Ad aliā sil'r. bñ. n. ꝯcludit q vnus sensus formal'r nō idiget p se ad suū actū diuersis medys oīno. sicut ē hic. sz. n. oculus z aer exterior sint media videndi. tñ hoc est rōe vnius q̄litatis coīs. s. rōe diaphanitatis. sz nō ē vna q̄litas sic coīs aeri z carni p quā imuteť a tāgibilibus iō acr ñ ē p se mediū tāgēdi. q̄re nō valet. ¶ Qō. XXIX.

q Aerīť ꝑnter. Utr sensibile positū supra sensum facit sensationez. Arguit ꝑmo q sic. qz tāgibile positū sup neruum facit actū tāgendi. qō pz. cū manus aut aliqua pars corporis secať p totū. tūc. n. certū est q istrumētū sectōis vt cultellus vel gladius tāgit neruū z ponīť immediate super ipz z cū neruus sit organū tactus vt ꝓcessū est. segtur q tāgibile positū supra neruū ponīť supra tactū. z tñ facit tactū. vt maniᵐ ē. Tāgibile. n. ē qdā sēsibile z tactus ē qdā sēsus. ḡ. ¶ Itē agēs nāle q̄to ꝑpingus est passo tāto pfectius agit vt pz i igne z hō. sensibile ăt ē agēs nāle qz nō est agēs artificiale vt manifestū est. nec casuale aut fortuitū. cū frequēter aut vt i pluribus agat i sensum. ergo q̄to ꝑpingus est sensui tāto pfectius agit i ipm. sz cū sensibile est supra sensū tūc ē ei ꝑpingus q̄ cū distat ab eo vt manifestū est. quare rē. ¶ Itē aer illuminatus positus supra visum facit videre. sz aer illuminatus est qdā sensibile vt manifestū ē. z visus qdā sēsus. ergo rē maior ꝑbať. qz oculus est mā visus. vt dī in isto z°. z sic segtur q visus est in ipso oculo vt i subiecto. cū ergo aer illuminatus positus supra oculū facit videre segtur q positus supra visū facit videre. quare rē. ¶ Oppositum arguit auctoritate ari. in lra. pluries. n. dicit q sensibile positū supra sensū nō facit sentire z hoc est cōe omni sensui vt ibidē dicit Cōmē. ¶ Ad qōez dico breuiter q sensibile positū immediate supra sensuz fz esse corporale nō facit sensū. cuius cāz hic tāgit Cōmen. z planius i libro suo de sensu z sensato. qz nā nō ꝓcedit ab vno dissimiliū ad alterū multū dissile nisi p mediū qđ est aliq̄l'r cōueniēs cū vtroq̄ vel minus dissile. sicut etiā mobile localiter nō moueť de vno vbi ad aliud vbi simpliciter oppositū nisi p mediuz vt habeť ex 5°. phycoꝝ. Modo esse corporale forme in ipsa re extra animaz z esse eius spirituale in anima sunt multum dissimilia esse ḡtum ad hoc. qz esse forme sensibilis corporale extra aiaz nec est cognitio nec immediatū ꝓncipiū cognitionis. vt esse albedinis in pariete nec est visio nec immediatū ꝓncipiū visionis vt manifestū est. Sz esse ipius coloris in visu aut est formal'r ipa visio aut est immediatū ꝓncipiuz visionis actiuuz vel receptiuū sic manifestū est z oēs ꝓcedunt. z ideo nā nō ꝓcedit ab vno isto ad alterū nisi mediāte aliquo esse medio iter ea. z illud esse mediuz est esse i medio nō cognoscitiuo. vt i aere vel aq̄ z hō. ¶ Ad ꝑmā rōez dico breuiter q si aliqđ tāgibile poneret immediate supra neruuz ita q i nulla ꝑte esset caro intermedia nō sentiret. hoc aūt nō ꝓtigit cuz manus abscindit aut alia ps. Nā Iz tunc instrz diuisionis fz aliq̄ ꝑte attingat neruū sine carne media vt credit. tamē simul fm aliq̄ partē est caro iter ipsum z neruū z ideo nō est omnino immediatus cōtactus. quare rē. ¶ Ad aliaz cum dicit agēs nāle rē. vel est si appropinquat passo dispposito z apto nato recipere eius actionē z si nō oz. nūc ipse sensus nō est passum qđ sit aptū natum immediate suscipere a forma sensibili sibi corporaliter appropiquata. quare rē. ¶ Ad aliā cū dicit. aer illuminatus rē. dico q interemptionē maioris. z cū ꝑbať q oculus est mā visus rē. dico q illud ari. nō dixit p modū determinatōis sz explificādo. vel dicēdum q ibi loqtur sub ꝺditōe. s. supposito q oculus esset aīal aīa vtiq̄ eēt visus ipsius. de exēplo aūt non habeť verificatio. sed manifestatio. vt dicit Cōmen. in isto z° capitulo de visibili. quare rē. ¶ Uel sīgs vellet tenere q ipe visus est i oculo subiue. vt aligbus placet z q aer illuminatus positus supꝰ oculuz videať aut saltē nō ꝑhibeat fieri visionē. tñ nō est ad ꝓposituz. qz lumē nō est in ipo medio corporal'r sz spū aliter z intentional'r. cuz lumen exñs in q̄uncq̄ pticula aeris repñtat totuz lumen corpis luminosi vt manifestuz est. cum aliqs mediāte vno paruo foramine videt vnū magnū ignē aut solē aut lunā aut aliqđ hō lumino suz. z nos itelligimus q sēsibile immediate positū supra sensū fz esse corporale. put distinguit a spūali nō facit sensum. Et hoc manifestuz est quasi per se fm doctrinam ari. dicentis. z hoc quidē in ipso positum quo sentit isensibile esse oībus cōmune est. quare rē. ¶ Qō. XXX.

o Portet aūt vl'r de omni sensu recipe rē. ¶ Querīť ꝟ ꝑmo. Utr ista ꝓpō sit vera. Oīs sensus ē receptiuus spēz sine mā Arguit q nō. qz illud qđ ꝺpetit alteri q̄ sēsui nō debeť sēsui ꝑ. passio. n. ñ iest nisi suo subo ꝑ aut eis q̄ st cēntial'r idē cū ipo sic inferiora aut posteriora. vt pz ex ꝑmo posteriorz. sz eē receptiuū spēz sine mā ꝺpetit alicui qđ ñ ē idē cēntial'r cū sēsu. ꝺpetit. n. itellcūi vt pz ex 3°. huius. vbi plane vult ari. q itellectus ē susceptiuus spēz sine mā. ¶ Itē si sēsus ꝑ recipet spēz sine mā seq̄reť aut q ñ recipet sēsatōez aut q recipet eā mediāte spē. hec ꝟa pz. qz vnū receptiuum ñ vť recipe duo diuersa nisi vnū mediāte alio. mō spēs sēsibil'r ipa sēsatio sť duo diuersa vt ml'ti ꝓcedūt z videbīť post. z sic aut sēsus ñ recipet sēsatōez aut recipet ipaz mediāte spē. z hoz ꝑm ē oīo ipossibile. i q̄. n. recipeť sētire nisi i ipo sēsu. ꝓbō. n. i q̄ recipīť sētire sētit z sētiēs vl'q aīal ē sētiēs. nihil ăt ē sēti ens nisi sēsus vl'aīal p sēsū. Et sil'r zᵐ vť ipole. nā si sēsus recipet sēsatōez mediāte spē tē ipa spēs ñ eēt ꝓncipiuz actiuū p se sēsatōis. eo q vnū z idē simplex z idisibile ñ ē p se ꝓncipiū actiuū z p se receptiuū eiusdē actus. ꝟñs ăt reputať icōueniēs a ml'tl. ñ. n. aliō ē immediatū ꝓncipiū actiuū alicuius sēsatōis nisi spēs i formās sēsū vt oēs cōcedūt. ¶ Itē illud qđ ē cōe oī patiēti ñ debeť ꝑ sēsui. Bē manifestū. sz esse receptiuū spēz sine mā cōe est oī patiēti. Oē. n. patiēs recipit aliquā formā ab agēte vt manifestū est z ꝟstat q ipz patiēs ñ recipit māz agētis. vt cū aq̄ patiť ab igne ipa nō recipit māz ignis. sil'r ăt z in alys. Bē sat] pz ꝑ ō gnātōe. c. ō actiuis z passiuis. q̄re rē. ¶ Oppositū arguit auctē ari. i lra q dic q oēs sēsus rē. ¶ De isto dixit qdā doc. huius tpis q sēsus ē ꝑ receptiuus spēz sine mā. qđ ꝑbauit. qz si ñ tē ari. errauit i acceptōe vl'is. Error. n. i assignatōe vl'is ē cū passio ñ assignať suo subo ꝑ. vt accipit ex ꝑ posteri. absurdū ăt ē ari. peccauisse i assignatōe vl'is. cū ipe docuerit plane artē accipiēdi vl'e. vt patz i ꝑ posterioꝝ. ḡ rē. Sz mihi vť salua pace dicētis. q Bē ē dcm debile z falsum. qz si sensus eēt ꝑmuz subiectuz huius quod est eē receptiuuz spēz

sine mā tunc nihil eēt receptiuuz spēz sine mā nisi sen sus vel habens i se sensuz. hoc manifestum est qz passio nō é sine ꝑ suo subo. vt hr̄e tres āgulos eq̄les duobus rec tis ñ é nisi vbi est triāgulus. ⁊ risibilitas ñ est nisi i q̄ est hūanitas vl̄ hō. ℔ aūt est fz māifestū. nā mediū iaiatū est receptiuuz speciez sine mā. vt aer aut aqua vt vult ari. i isto z°. ⁊ istimet ꝓcedūt imo ꝓcedūt q̄ sil̄is est imutatio medy ⁊ orgaⁿi: ⁊ recipiť ab ari. i li°. de sensu ⁊ sensato. Et ideo dico ad qōez duo. ꝑmo q̄ oīs sensus q̄ est subz ipius sētire est receptiuus spēz sine mā. z°. q̄ ℔ ñ ꝓpetit ꝑmo sēsui. ⁊ primū appet qz idē dr̄ eē susceptiuū dispositiōis ad aliquē actū ⁊ illius actus aliq̄ mō. nunc ipa spēs sēsibil̄ est dispositio ad actū q̄ est sētire vt oēs ꝓcedūt saltē q̄ ponūt spēz eē aliud a sētire. q̄re rc̄. ¶ Jtē sēsus recipit aliq̄z formā a sensibili quoq̄ mō. al̄r. n. sensibile nō ageret in sensū neq̄z reduceret ipz ad actū qō est ℑ doctrinā ari. aut igiť recipit formam fz esse māle aut fz esse spūale. nō fz esse māle. qz sic forma hr̄et idez esse in aia ⁊ ex̄ aiaz. mō sic ex̄ aiaz nō est ꝓhensio neq̄z ꝑncipiū ꝓpinquū ꝓhensionis sic nec i aia. qō est absurdū. Et āplius. tūc seq̄reť q̄ visus videns nigrū esset niger postq̄z recipet nigredinē fz esse reale. Et amplius. ℑria sil̄ eēnt in eodē fz esse māle cū sit albū ⁊ nigz hñt agere in visū, g̃ reliquiť q̄ sensus recipit formā a sensibili fz esse spūale. ⁊ hec dr̄ esse spēs sensibilis. ¶ Scōm ꝑbať rōez ꝑus tacta formando eā al̄r. Si sensus esset ꝑmo ⁊ p se receptiuus spēz sine mā tunc aer ⁊ aq̄ essent inaiata ⁊ habentia sensū. qō est absurdū. ꝓbo ꝓnam.

In q̄cunq̄z est p se ꝓpriū accīs alicuius subi i illo est illud subz. ℔ recipio ꝑ manifesto. cū g̃ i aere ⁊ aq̄ sit eē receptiuū spēz sine mā. i vtroq̄z istoz erit sensus. ⁊ p ꝓns aia. q̄re rc̄. Et ꝓfirmať q̄ oē receptiuū spēz sine materia aut dr̄ vniuoceō medio iaiato ⁊ō sensu. aut pure eq uoce. aut fz analogiā. si pure vniuoce tūc seq̄ť idē qō ꝑ us. passio. n. vniuoca iest cuicūq̄z iest p ꝑmū subz vt pz ꝑ posterioz. Si pure equoce ℔ é icōueniēs. qz sic ñ eēt ꝓsil̄is imutatio medy ⁊ sēsus. cuius oppositū isti volūt ¶ Jtez ℔ esset ℑ ari. g absolute ⁊ idistincte enunciat istā passionem de sensu. Equoccū ät nō ꝑpe ꝓsiderať i scia vt hr̄ 4.° meta. Si vo dicereť q̄ analogice. s. fz ꝑus ⁊ posterius. rc̄ ét ℔ erit ℑ ari. nā passionis ambigue subm dz esse ambiguū. fz Licoñ. ꝑ posterioz. imo ét fm ari. Si. n. aliq̄ passio ambigua i sua coitate sumpta assignareť de vno illoz fz ꝑus error est i assignatōe vl̄is. vt si putetur illud eē subz ꝑmū. g̃ fz istos ari. errauit i assignatōe assignādo istā passionē de sensu cū isit multis alys. Sz aligs cauillaret q̄ subz ꝑmū passionis dr̄ duplr̄. s. ꝑmū ꝑmitate coitatl. ⁊ de isto vez é qō argutū é. aliud é subz ꝑmuz ꝑmitate ꝑncipalitatl. ⁊ istud nō oz repiri eēntialr̄ i oībus illis qbus iest passio. Mō sensus sic é subz ꝑmū huius. qō est esse receptiuū rc̄. fz ℔ nō sufficeret. qz sicut dcm̄ est passionis ambigue ⁊ coīs dz assignari subz ambiguū ⁊ cōe. ⁊ nō sufficit ad sufficiētē acceptionem vl̄is accipe solū subz ꝑncipale passionis. vt pz ex ꝑ posteriorū. ⁊ sic isti fz dcā sua ñ pñt excusare ari. ab icōueniēti. ¶ Et itez certū est q̄ ari. ℔ logť de sensibus pticularibus. nō dū. n. demr̄auerat aliū eē sensū. mō sēsus pticularis nō est ꝑncipale subz qō é susceptiuū spēz sine mā imo sensus coīs cū sit spūalioz é ꝑncipalius receptiuus eaz ⁊ nobiliozi mō. ⁊ adhuc imaginatiua ⁊ cogitatiua nobiliozi ⁊ ꝑncipaliozi mō recipiūt. ⁊ tādē itellcūs ꝑncipalissime ⁊ nobilissime recipit spēs sine mā. ⁊ iō illa pō est rōabilis. Et cū dr̄ q̄ ari. errauit i acceptōe vl̄is. Dico q̄ nō segť. nā ad ℔ q̄ aligs erret i acceptōe vl̄is nō suffi cit vt ipe enūciet aut scribat ꝑdicatū de subo nō ꝑ. fz regriť q̄ putet illud eē subz ꝑmū aut q̄ nō cogscat ipz eē nō ꝑmū. vt siqs dz decipi p syllogismū sophysticum nō sufficit q̄ ꝓferat aut scribat hō syllogismū. fz regriť q̄ putet ipz eē bonū. ⁊ q̄ nō cogscat eius defcm̄. aris. ät q̄z uis sic descripserit sensū eē susceptiuū spēz sine mā. tñ nō putauit ℔ esse ꝑmū subz. imo bñ nouit q̄ alia recipiunt spēs sine mā. nec dedit i ℔ aliq̄z occasionē errādi nisi illis q̄ sūt multū ꝑni ad errādū. ⁊ q̄ nō hñt aptitudinē ꝓferēdi vba ari. adiuicē ⁊ coordādi ea sufficienter. Jō ari. q̄ ad pñs capl̄z voluit notificare istā ꝓditōez sensuū Et ℔ forte voluit facere ad remotōez erroris antiq̄z q putauerūt aiaz eē ꝓpositā realr̄ ex oībus. vt pz i errori bus i ꝑ huius. ¶ Ad rōes. ¶ Ad ꝑmā dicēdū q̄ q̄uis absolute loquendo itellcūs recipiat spēs sine mā. ℔ tñ ei ꝓpetit al̄r q̄z sensui. nā sensus recipit spēs idiuidual̄r vt ℔ ⁊ nc̄ qz est vtus corpea. Sz itellcūs qz imālis é recipit spēs vl̄r nō ℔ neq̄z nc̄ ꝑcise. ¶ Ad aliā bñ ꝓcedo q̄ sēsus recipit spēs sine mā ⁊ mediāte spē recipit sēsatōez. Uñ ñ credo q̄ spēs sensibilis sit imediatū ꝑ se ꝑncipiū sensatōis. fz alia vtus vt ꝑbatū fuit ꝑus. ¶ Ad tertiā dicendū q̄ patiens corpale iaiatū al̄r recipit formā ⁊ al̄r sensus. nā recipiens iaiatū recipit formā fz esse corpale vl̄ fz esse minus ꝑfcē spūalitatl. ⁊ recipit fz eundē modū essendi sic̄ hz esse i agente. dico i multl recipiētibus sic̄ oīa recipiētia q̄ recipiūt cū abiectōe ℑry. vt cū aq̄ calefit ab igne ipa recipit caliditatē fz ꝓsilez modū essendi fz qué est i igne calefaciēte. ita q̄ forma caliditatl i aq̄ recepta ñ est ꝑpigus ꝑncipiū cognitōis q̄z q̄ é i ipo igne Sil̄r ät ⁊ alys. fz forma i sensu hz esse spūale ⁊ est ꝑncipiū cognitōis. i medio aūt iaiato lz ñ sit imediatū ꝑncipiū cognitiōis. tñ é ibi spūalr̄. ⁊ est ꝑpingus ꝑncipiū cognitōis q̄z i re ex̄. ⁊ istud esse i medio est q̄si mediū iter eē i aia ⁊ eē ex̄ aiaz. nā eē i re ex̄ aiaz é esse corpale ⁊ nō est ꝑncipiū cognitōis nisi multū remotū. esse vo i aia est esse spūale ⁊ est ꝑncipiū cognitōis imediatū. esse aūt i medio iaiato est esse spūale. ⁊ i ℔ ꝓuenit cū esse in aia ⁊ differt cū esse i obo. ⁊ nō est ꝑpiquū imediatū ꝑncipiū cognitiōis. ⁊ i hoc ꝓuenit cū esse i re extra aiaz ⁊ differt ab esse i aia. quare ratio nō valet. ¶ Questio. XXXI.

c **Ꝺnsequenter** q̄riť circa q̄daz ꝑdcōrū. vtz spēs rei sēsibilis recepta i sēsu sit idē eēntialr̄ cū ipso sentire Arguiť ꝑmo q̄ sic qz illud qō ꝑmo recipitur i potentia sensitiua est sentire. vniuersalr̄. n. qō ꝑmo recipiť in potentia cognitiua videť esse cognitio. fz illud qō primo recipitur i sensu est spēs rei sensibilis vt oēs cōcedunt. igiť rc̄. ¶ Oppositū aūt arguiť. ꝑncipiū sensationis nō est ipsa sensatio. fz spēs recepta i sensu est ꝑncipiū sensationis. vt spēs itelligibilis est ꝑncipiū intellectionis.

¶ De isto dñt alig q̄ ipsa species rei sensibilis recepta in sensu est idez essentialr̄ cū ipo sentire. qō sic ꝑbāť sic arguebať statim. Sz istud nō videť. qz q̄ sūt i diuersis ꝑdicamētis nō sūt vnū essentialr̄ vt suppono ad pñs. ⁊ hz videri supra ꝑdicamenta. sed species rei sensibilis ⁊ sentire sūt hō. nā cū ipe sensus altereť ab ipso sensibili saltez alteratione pfectiua q̄ est salus ⁊ pfectio. vt habeť i isto z°. ⁊ in 7.° phycoz. manifestum est q̄ sensus recipit a sensibili aliquā q̄litatez saltez spūalez ⁊ illa ñ est nisi species forme sensibilis q̄ ipz sensibile repñtat. sentire aūt est actio q̄dā vel saltē passio vel vtrūq̄. mō aūt altero. ergo rc̄. ¶ Jtē suppono q̄ forma spūalis recepta i sensu ⁊ recepta i medio vt aere aut i speculo iaiato est ciusdē spēi spālissime fz se. vt spēs albedinis i vi-

su ꝛ i speculo iaiato. Quid.n. faceret diuersitatē specifica iter istas formas: Nō ē dicēdū ꝙ diuersitas specifica eaꝝ proueniat ex diuersitate subiecti. qz sicut dicit Cōmen. i isto ꝛ°. ꝓmento 6°. diuersitas formaꝝ ē cā diuersitatis materieꝝ. ꝛ nō econuerso nec ex diuersitate agētis qz albedo eadē ſz spēm gnāt ambas. ¶ ꝛ° suppono ꝙ cuz aliq̄ duo sint eiusdez speciei spālissime oē qđ ꝓuenit vni coꝝ p se idem ſz spēz ꝓuenit alteri. vt soz. ꝛ pla. sūt eiusdē speciei spālissime. ꝛ sic soz. est p se risibil sic pla. sil'r āt ꝛ in alys. ꝛ hoc satis habet a Cōmen. sup ſz libz̄ celi ꝛ mūdi. i capitulo de figura stellaꝝ. vbi dicit. Necesse est ꝙ illud qđ existit in aliq̄ idiuiduoꝝ speciei i rebus eēntialibus existat i oībus indiuiduis eiusdē spēi. Tūc arguo sic. si spēs recepta i sensu est idē eēntial'r cū ipo sentire. tē spēs q̄ est i speculo iaiato eēt idez eēntial'r cū ipo sentire. B āt est ipossibile. qz sic illud speculū sentiret. nā oē illud i q̄ est sētire ipz sentit. ꝛ pz ꝑna p suppōnes. nā spēs hec ꝛ illa sunt eiusdez nāe siue spēi spālissime. ꝛ iō qđ ꝑdicaꝝ eēntial'r de vna eaꝝ ꝑdicaꝝ ēt de alia eēntial'r. vñ si spēs i sensu est sensatio eēntial'r ꝛ alia erit idē qđ sensatio. ḡre ꝛc. ¶ Aly āt dōn talr ꝙ spēs rei sensibilis ſz se nō est idē eēntialr cū ipa sensatōe. tñ receptio ipa spēi i sensu est sentire ꝛ sustētaꝝ spālr sup B qz sentire est pati a sensibili ꝛ nō est aliud pati a sensibili nisi ipa receptio spēi vt eis vr̄. ḡre ꝛc. Sz nec istud credo esse veꝝ. qz si receptio spēi sensibilis i sensu esset ipa sensatio formal'r ꝛ eēntial'r. seq̄reꝝ nēcio ꝙ ipz sensibile esset simpl'r nobilius q̄ sit sensus. B āt est manifestū ipossibile ſz oēs. visus. n. ē gd nobilius simpl'r q̄ color. ꝛ auditus q̄ sonus. ꝛ pbaꝝ ꝑna. qz sic supius sumebaꝝ. illud est ens simpl'r nobilius alio cuius p se opatio est nobilioz pfectissima opatōe alterius. ꝛ B ē manifestū cuilibet sani capitis. mō efficere aligd est opatio nobilioz simpl'r q̄ recipe illud idē. vt efficere motū est nobilius simpl'r q̄ recipe ipz motū. sil'r āt ꝛ i alys. ꝛ B etiā est notū p se. ꝛ declaratū fuit ꝑus ad ꝓfirmādū. si igit sensibile efficit spēz i sēsu ita ꝙ eius opatio p se sit efficere spēz i sensu vt oēs ꝓcedunt. opatio vtiq̄ sensibilis. s. efficere spēz erit simpl'r nobilioz q̄ recipe ipaz. Cū igit receptio spēi ponaꝝ eē idē qđ ipa sensatio seq̄ꝝ ꝙ opatio sensibilis est nobilioz q̄ sit ipa sensatio. ſz ꝓstat ꝙ sensatio ē nobilissima opatio sensus. q̄ sensibile est gd nobilius q̄ sē sus. ¶ Itez gdā arguūt sic. Si sētire formal'r ꝛ eēntial'r ē recipe spēz rei sensibilis oz ꝙ sentire sit pati formal'r ꝛ eēntial'r. ꝛ si sentire est pati eēntial'r. seq̄ꝝ ꝙ sentiri sit agere. ſz agere est nobilius q̄ pati sibi cozrūdens vt oēs ꝓcedūt. q̄ seq̄ꝝ ꝙ sentiri est nobilius q̄ sentire. qđ est absurdū. ꝛ hec rō mihi vr̄ pulchra ꝛ isolubilis ſz vitatem. ¶ Itē pōt argui rōe ꝓsil'i sicut arguebaꝝ de spē. nā cum spēs recepta i sensu sit eiusdē nature ſz spēz spālissimā tū spē recepta i speculo iaiato seq̄ꝝ ꝙ eius receptio i sēsu ꝛ i speculo iaiato sit eiusdē spēi spālissime. ꝛ sic si vna istaꝝ receptionum sit essential'r sensatio vr̄ ꝙ ꝛ alia oz esse essential'r sensatio. cū. n. aliq̄ sūt eiusdē spēi spālissime nullū ꝑdicatū p se debeaꝝ vni q̄n illud ꝓueniat alteri vl̄ posset ꝓuēire. ꝛ B māifestū ē inductiue i alys. ¶ Itē illud est plane ꝺ Cōm. i isto ꝛ° ca°. de sensu coi. vbi dicit ꝙ recipe aligd est aliud a iudicare illud vñ recipe colorē est aliud a iudicare colorē. ꝛ iudicare est ipz cognoscere. ḡre ꝛc. Et hoc est ꝓtra Aꝝ. q dic. sentiri accidit in q̄dā pati ꝛ moueri. mō si sētire esset formal'r ꝛ essētial'r ipz pati. s. recipe spēz tunc nō accideret in pati ꝛ moueri. nihil. n. accidit in seipo. ḡre ꝛc. Ad rōez cū dr̄. illud qđ ꝓmo recipit ꝛc. pōt dici ꝙ aligd ꝓmo recipi in potētia sēsitiua pōt esse dupl'r. Uno mō ꝓmo. i. ꝑncipal'r ita ꝙ ad eius receptionē ipsa potentia cognitiua ꝑncipal'r ordinaꝝ. ꝛ sic veꝝ est ꝙ illud dz esse cognitio qđ primo recipit in tali potentia. Alio mō via gñationis ꝛ sic nō oz ꝙ ꝓmo receptū sit ipa cognitio ſz aliq̄ dispositio seu ꝓparatio ad cognitōez. ꝛ sic est in ꝓposito. spēs. n. rei sēsibilis nō est illud qđ ꝑncipal'r recipit in potētia sēsitiua. ſz est ꝓparatio sensus ad receptionē sēsatōis. ḡre ꝛc ¶ Uel dicaꝝ ꝙ illud quod ꝓmo recipit in potentia cognitiua dz esse cognitio vel formal'r ꝛ essential'r vel cāliter. ꝛ sic vltimo mō veꝝ est ꝙ ipa spēs ē cognitio cātiue. i q̄ tñ gñe cāe visū fuit ꝑus. ḡre ꝛc. ¶ Qō. XXXII.

Quoniam autē nō sit sēsus aliq̄s ꝑter gnq̄ ꝛc. ¶ Querit Ut̄ sensus sint gnq̄ ꝛ nō plures neq̄ pauciores. Et arguit ꝓmo ꝙ plures. qz tactus est plures sēsus vt ꝓbatū fuit ꝑus. ꝛ alij sūt quatuoz. ergo ad minus sūt sex. ¶ Itē ꝓbaꝝ ꝙ visus nō est vnus. qz ille sensus nō ē vnus cuius actus nō est vnus. potentie. n. distinguunt p actus vt ꝑus apparuit. ſz actus visus nō ē vnus. ꝓbō. qz actus visus est visu sentire. B ē manifestū. mō visus sentire nō est vnū vt dicit Aꝝ. in capitulo sequēti. ḡ ꝛc. ¶ Itē vna ꝛ eadē potētia aīe nō est cognoscitiua ppetuoꝝ ꝛ corruptibiliū. per B. n. ꝓbat Aꝝ. in. 6°. ethicoꝝ. ꝙ sciētificū ꝛ rōcinatiuū. i. ꝙsiliatiuū ſt diuerse ptes aīe. ſz visus est cogñscitiuus aliquoꝝ ppetuoꝝ. s. luminū coꝝ poꝝ celestiū. ꝛ aliquoꝝ corruptibiliū. s. istoꝝ corpoꝝ inferiorū. ergo ꝛc. ¶ Oppositū vult Aꝝ. i lra ꝛ cōm. ¶ Dicēdū breuiter cū Aꝝ. ꝙ sensus exteriores ꝛ pticulares nō ſt nisi gnq̄. dico āt hos. visū. auditū. gustū. tactū. ꝛ olfactū. ꝛ dicūtur isti gnq̄ sensus exteriores nō q̄ sint solū i extremitatibus corpis. visus. n. ñ ē i extremitate pupille vt dicaꝝ. i ō sēsu ꝛ sēsa. ſz p tāto qz imutāt a sēsibilibus exterioribus ꝛ ñ mediātibus aligbus alys sensibus ꝑus imutatis. vt visus imutaꝝ a colore absq̄ aliq̄ alio sensu ꝑus imutato. ꝛ sic de alys. Et B ꝓbaꝝ rōibus ari. i lra ſz doctrinā ꝓmē. Et formaꝝ ꝓma sic. Si eēt aligs sensus alius ꝑter gnq̄. aut ille esset eiusdē gñis cū sēsibus q̄s hēmus ꝛ pcipet aliq̄ sēsibilia q̄ nr̄i sēsus pcipe ñ pōt. eiusdē tñ gñis cū illis sensibilibus q̄ nos sētimus vt aligs eēt visus q videret aliq̄s colores q̄s nr̄ visus nō posset videre ꝛ sic de alys. aut ille alius sensus esset oīo alius gñe ab oībus illis sensibus q̄s hēmus. s. ꝙ eēt sextus sensus. hec ē diſio māifesta ꝛ sufficiēs. plibus. n. modis ñ posset rōabil'r imagiari ꝙ esset aligs alius sensus ꝑter gnq̄ sensus q̄s hēmus. ſz ñ ꝑ mō. qz p tactū nr̄z nos cogñscimus oēs q̄litates tāgibiles. ꝛ sil'r de alys suo mō. Et B ē qđ ꝓmē. ꝓmento. 12s. exponēdo lraz Aꝝ. dicī bis vbis. Māifestū est ꝙ oē qđ sensus tactus pōt ꝓphendere ex sensibilibus nos possumus ꝓphēdere ꝛ nihil ōfic nobis ex eis q̄ nata sīt ꝓphendi ab B sensu. ꝛ sil'r ō vnoq̄q̄ sensu. s. ꝙ ñ defic nobi aliq̄ aīali bñte istū sensū aliqđ sensibiliū q̄ nata sīt ꝓphendi ab eo. ita ꝙ nullus pōt dicere ꝙ posset iueniri aligs tactus i aīali q ꝓphendat aliqđ tāgibile qđ ñ possumus ꝓphendere. Manifestū est. n. ꝙ omnes q̄litates tāgibiles sīt sensibiles a nob ꝛ ꝓphense p tactū. ꝛ sil'r de q̄litatibus audibilibus ꝛ visibilibus ꝛ olfcibilibus. Ult ḡ ꝓmen. ꝙ nos p odoratū nr̄z cogñscimus oēs odores q̄s aīal pōt cognscere p odoratū. ꝛ B est plane cōtra aliq̄s q ꝓsueuerūt dicere ꝙ alia aīalia ab hoīe sentiūt aliq̄s odores quos hō nō pōt sentire p suū odoratū. sic igit nō deficit nobis aligs sensus ꝑpter defectū sēsationis aliquoꝝ sensibiliū. ꝛ hic erat ꝓmus modus. Nec est dicēdū ꝛ° mō. s. ꝙ sit sextus sen-

sus ptic̃ular' p̃ter oēs illos gn̄cz sensus. ⁊ B̃ pbat ari. tr̃ bus demr̃atōibus. q̃z p̃ma sumit̃ ex pte medioz ⁊ ici' pit ibi. Et q̃cūcz gdē ipsi tāgētes. scōa ex pte orgnoz ⁊ icipit ibi. Simpliciū aūt. tertia ex pte sensibiliū ⁊ ici' pit ibi. Quare si nō alterz ē aliqō corpus. ¶ p̄ma gdē demr̃atio ex pte medioz sic pōt colligi ex vbis cōmen. Oē aīal qō nō ē natū sentire tāgz p mediū nisi p carnē aut p aerē aut aquā nō est natū sentire de sensibilibus nisi illa q̃ nata sūt reddi. i. multiplicari p carnē aut p aerē aut p aquā. hec ē manifesta itelligēti. ⁊ hāc inuit ari. i lr̃a illa. hñt aūt se sic vt sigs p vnū ⁊c. sz oē aīal nō ē natū sentire tangz p mediū nisi p carnē aut p aerē aut per aquā. i. p diaphanū. ⁊ hāc ipse tāgit i illis vbis. Et q̃cūcz gdē ipsi tāgētes sentimus tactu. i. mediāte carne sensibilia sūt ⁊c. Quecūcz vero p media supple exnea sentimus ⁊c. g̃ oē aīal nō est natū sentire de sensibilibus nisi illa q̃ reddunt̃. i. multiplicātur p carnē aut p aerē aut p aquā. mō vlterius sumit cōmē. q̄ oē qō reddit̃ p carnē aut ē tactus aut gustabile. ⁊ oē qō reddit̃ p aerē aut per aquā aut vtrūcz ē sonus aut color aut odor. Oē igit̃ sentire ē gustare aut tāgere aut olfare aut videre. Ex quo vlterius segtur q̄ ois sēsus aut ē visus aut auditus ⁊c. hec igit̃ demr̃atio q̃tū ad p̄mā radicē sūpta est ex pte medioz. qbus mediātibus sensibilia nata sūt multipliari ad sensū. ita q̄ maiorē ꝓpositionē p̄mi syllogismi huius demōstratiōis inuit Ar. in lr̃a seu in his verbis. Pñt aūt se sic ⁊c. ⁊ pōt sic ordinari. sic̃ se hz supplere res q̄ si plura sēsibilia exr̃tia altera ab inuicē genere nata sint supple reddi p vnū mediū necesse est habentē hō sensitiuū. i. aīal quod vtit̃ illo medio sentiendi ad sētiē dū vtrūcz sensitiuū esse. vt si ex aere. i. mediante aere ē aīal sensitiuū. i. natū sentire. ⁊ aer soni ⁊ colozis supple redditiuus aīal ipz sētiet colorē ⁊ sonū. si vo pl'a supple media sint redditiua eiusdē sēsibilis. vt aer ⁊ aqua sūt redditiua colozis. vtracz. n. diaphana. ⁊ qō alterz ipoz est hñs supple tangz mediū mediante quo sentit illud qō p vtrūcz se multiplicat aut qō ambobus mediantibus reddit̃. Ex quo haberi pōt q̄ aīal quod nō est natū sentire vt per mediū nisi p carnē aut aerē aut aquā nō sētit de sēsibilibus nisi illa que nata sūt reddi p ista media. si duo duo. si vnū vnū. pbatōez aūt minoris inuit i hac littera. Et quecūcz gdē ipi ⁊c. Et pōt pbatio sic formari. Oē aīal qō sētit tāgz p mediū aut sētit tāgz p mediū ꝓiūctū ⁊ sic p carnē quod est mediū ꝓiūctū. i. quod est ps aīalis. aut p mediū exneū. i. p mediuz quod nō ē ps aīalis. ⁊ sic p aerē aut aquā. i. per aerē aut diaphanū quodcunqz. ⁊ sic habet̃ q̄ oē aīal nō est natū sentire tāgz p mediū nisi p carnē aut p aerē aut p aquā. ⁊ hec fuit minor p̄me rōnis. Et pōt littera ari. aliter sic ordinari vt habeat̃ itentio p̄dicta: Et quecūcz que ipsi tāgentes idest p mediū intrinsecū sentimus tactu sensibilia sūt idest p carnem que est mediū tactus quā existimamus habentes. Quecunqz vero p media extranea ⁊ nō ipsa tangentes sed simplicibus. dico aūt aerē aut aquā vel supple sentimus. Et sic q̃cunqz sentimus aut hoc est per mediū intrinsecū aut extraneū. ex quo habet̃ illa minor. scilicet q̄ omne animal qō non est natū sentire ⁊c. ⁊ i hoc cōplet̃ p̄mus syllogismus quo ꝓcludit̃ q̄ omne animal nō est natū sentire de sensibilibus nisi illa que reddunt̃ p carnem p aerem aut aquā. ⁊ per aquā intelligit qōcunqz diaphanum quo mediāte aliqd videt̃. ⁊ tunc vlterius procedendum est sicut dicebat̃ q̄ omne qō reddit̃ per carnem ⁊c. ¶ Scōa gdem demōstratio sumpta est ex parte istrumentoz. ⁊ puto q̄ oportet supponere q̄ sensus sentientes per medium itraneum seu ꝓiunctuz nō sunt nisi duo scilicet gustus ⁊ tactus. ⁊ hoc manifestum est p se. ⁊ tunc pbat̃ q̄ sensus q̄ sentiunt p media extrīseca solum sunt tres. ⁊ sic habet̃ ꝓpositum arguendo sic q̄z tot debent esse orgona sensuum q̄ sentiunt p medium extrīsecum quot modis elementū aliqō pōt p̄dñari in orgono talis sensus. hec recipit̃ p manifesta. Nā in orgono cuiuslibet sensus sentientis per medium extrīsecuz dz dñari aliquod elementū. quod manifestū est. Sed hoc ꝓtingit tribus modis soluz. nā aut dñatur aqua ⁊ sic est oculus. aut aer solū ⁊ sic est auditus. aut vtrūcz i alio ⁊ alio aīali ⁊ sic est odoratus. nā i orgono odoratus aīalis sentientis odores i aere dñat̃ aer. ⁊ in orgono aīalis sentientis in aqua dñatur aqua. vt videt̃ velle ari. ⁊ cōmen. ignis aūt non dñatur p̄prie in aliquo orgono. sz oībus cois est q̃tū ad participationem sue qualitatis. s. caliditatis. nihil enim sine calore sensitiuum est vt dicit ari. in littera. terra aūt aut nullius supple q̃tum ad dñium. s. siccitatis et frigiditatis est. aut in tactu maxime misceť. s. q̃tum ad molē ⁊ substātiā. q⁹ illud medium aut instrumentū indiget cōfirmatione aut ꝓstitutione. hoc est firmitate ⁊ fixione. ⁊ ideo terra dñatur in eo. s. q̃tum ad molē ⁊ substātiaz licet in nullo dñetur q̃tum ad suas qualitates. Unde ari. in 3° huius. dicit. capillis ⁊ ossibus nō sentimus. q⁹ terrea sūt. relingt̃ ergo q̄ solū aer ⁊ aq̃ vel vtrūcz pñt i istis orgonis dñari. ⁊ iō ꝓcludit ari. Uñ relīgtur nullū esse sēsitiuū extra aerē aut aquā. ⁊ Cōmē. dicit q̄ ipossibile est inuenire istr̃z ex igne aqua ⁊ terra. sz tm̃ possibile est aut ex aq̃ aut aere aut vtrūcz. si igit̃ eēt sextus sensus ꝓtigeret aliud elementū esse. sensus āt g sūt ex aere aut aq̃ sunt vt auditus aut visus aut nasus. i. odoratus quoz orgonis dñat̃ aliqō istoz aut vtrūcz. Et posset dēmōstratio sūpta ex orgonis sic formari. ¶ Tot debent eē orgona sensuū ⁊ p ꝓns tot sensus q̃t modis elementū se hz ad orgonū vel orgona sēsus. hec recipiēda est. p manifesta. sz elementū se hz ad orgonū siue ad orgona sensus gn̄cz modis ⁊ nō plibus q̃tū ptinet ad sētire. pbō. nā aut vnū elemētū est cōe oībus q̃tū ad participationē sue q̃litatis. vt ignis se hz ad oīa orgona sicut dz est aut vnū elementū dñat̃ in orgono. aut plura elemēta pñt dñari in orgono q̃tū ad illa diuersa. Si āt vnū elementū dñat̃ i vno orgono. aut illud est aq̃. ⁊ sic ē oculus Uñ ari. dicit pupilla qdē est aq̃. aut est aer ⁊ sic est auditus. vñ in lr̃a. auditus aūt aeris. ⁊ in ca° sono. auditus aūt ꝓnālis ē aeri. aut illud elemētū ē terra ⁊ sic est orgonū tactus ⁊ gustus. et iō dicit. aut i tactu maxie misceť. si aūt duplex elemētū potest dñari i orgão vnius sēsus sic ē organū odoratus mō p̄misso. Et iō Ari. dicit. olfactus aūt hoz alterius ē. ⁊ sic gn̄cz sūt modi scōm q̄s ele mētū se hz ad orgonū sensus. q̃re ⁊c. q⁹ si sic formaretur rō tūc illud qō Aris. dicit. Unde relinquitur nullum eē sensitiuum ex aerem ⁊ aquā itelligendum est ō sensitiuis sensuū q ꝓhebēdūt p media extrinseca. ⁊ sil'r aliud qō dic̃ Cōmē. q⁹ ipossibile ē inuenire istr̃m ⁊c. ¶ Tertia demr̃atio ex parte sensibiliū sic ordinari pōt. Si nō est aliqō corpus sensibile p̃ter corpa q̃ h̄ sunt. s. i isto mūdo cōporeo i quo nos sumus. nec aliq̃ q̃litas sensibilis p̄ter qualitates i istis corporibus exr̃tes nō dz eē aligs sensus alius p̃ter istos gn̄cz. sz nō est aliqō corpus sensibile p̃ter oīa corpora q̃ sūt hic. s. i isto mūdo corpeo. nec aliq̃ q̃litas sēsibilis p̃ter oēs illas q̃ sūt i istis corpibus ¶ Ridiculū. n. eēt dicere q⁹ eēnt q̃dā corpa qualitatibus sensibilibus iformata p̃ter oīa ista. s. corpa celestia ⁊ q̃-

tuoꝝ elementa ⁊ lapides ⁊ metalla ⁊ plātas ⁊ animalia. ꝯre ⁊c. ¶ Alr formatLōm. sz redit i idē ⁊ videat cui placet. Et ē ꝺsiderādū qꝫ iter scḋaz ⁊ tertiā rōez ari. iterponit q̄dā ṽba exgbus Lōmē. vꝫ dicere vnā aliā rōez sic. Si esset sextus sensus oportereꝺ qꝫ iueniretꝝ i hoīe g est ꝺpletissimū aialiū. ⁊ ꝫ declarat. qz ille sensus eēt neca rius pp melius. Nā. n. multū sollicita ēi dādo aialibus pfcis ipos sensus gbus idigēt pp melius. cuius signū ē qz dedit talpe oculos ⁊ coopuit eos cute cū nō indigeat eis i maioꝛi pte sue opatōis. nā talpa nālr viuit sub terra ⁊ ꝛōtigit ipaz puenire nālr vsq; ad supficiē terre fodēdo. ⁊ iō igeniauit ei oculos vt peipet qñ ē sup terrā sicut dicit Albertus. ⁊ coopuit eos cute nō pilosa vt ꝓseruaretꝝ a terra ⁊ ssr illā refrāgeretꝝ lumē q̄ peipet se eēꝝ ex terrā. ⁊ iō multo magis nā debuissz dedisse hoi illū sensū si esset. ꝓcipue cū sp faciat de possibilibus qō melius ē vt hꝫ in ꝛō gñatōe. Ex gbus oībus pz qꝫ ñ ē alius sēsus ꝓter gnq;. dico āt hos visū ⁊c. Cōsiderādū aūt qꝫ isti sēsus nō debēt itellī esse gnq; ꝓ tāto sic. ſ. qꝫ vnusgsq; eoꝝ sit vnus i se fz spēz spālissimā. sic. n. tactus nō ceēt ples formalr. sz ꝓ tāto qz glz eoꝝ ꝓ se sūptus ē q̄dāmō vnus fz subaz vel ēt fz analogiā. nā ābo ꝓncipia visiōis nālr in exūtia. ſ. actiuū ⁊ passiuū sūt vnus sēsus fz analogiā in q̄tū sūt ad vnū finē. ſ. ad visiōez. silr āt ⁊ in alys. ⁊ ipse tactus ē vnus nālr vt dōz fuit ꝓus. Sic igit si dōm Ari. ꝺz eēꝝ. ſ. qꝫ nō sit sēsus alius ꝓter gnq; ꝺz tactū ꝺputare ꝓ vno ⁊ ꝺz vnūquēq; alioꝝ q̄s enumerat ꝺputare ꝓ vno. qō rōnabilr pōt fieri cā p̄dcā. Et est silis modus loquēdi sic dꝫ in ꝓmo pḣycoꝝ i ꝓncipio. qꝫ ꝓncipia itrīseca rez nāliū nō sūt nisi tria. ſ. mā. forma. ⁊ ꝓuatio. nō n. itellr sic qꝫ qōlibet illoꝝ sit vnū fm spēz spālissimā. forma. n. dicit de plibus formis que nō sūt eiusdē spēi specialissime. ⁊ similiter materia nō ē eiusdem speciei spālissime i istis iferioꝛibus ⁊ i coꝛpoꝛibus celestibus. sz itelligēda sꝫ sic eē tria qꝫ qōlz illoꝝ ē vnū fm analogiā. ¶ Ex bis ad ꝓmā rōem. si. n. itelligeretꝝ eē gnq; fz spēz spālissimā tūc rō cōcluderet necessario. sz nō sic ē itelligēdū sz vt dixi. Uel ē dicēdū qꝫ i ista enūeratōe ꝺputat tactū ꝓ vno ⁊ sic de alys. ¶ Ad aliā pōt ꝺici qꝫ lz sentire visu nō sit vnū oīo fz spēz spālissimā. videre. n. colozē ⁊ videre lumē ⁊ videre tenebrā nō sūt vnicus actus fm spēz spālissimā. tū sūt vnū fz genus ꝓpinquū. ⁊ hec vnitas actus dꝫ sufficere ad vnitatē virtutis. ¶ Ad aliā pōt negari maioꝛ. ⁊ cū dꝫ qꝫ ꝓ hoc ꝓbat ari. in 6o ethicoꝝ qꝫ sciētificū ⁊c. posset ꝺici qꝫ nō itelligit sciētificū ⁊ ꝺsiliatiuū esse virtutes penitus diuersas fm suas essentias ⁊ fm res absolutas. sz fm respectus ita qꝫ alius est respectus vtutis itellectiue ad scibilia necessaria ⁊ alius ad ꝺtingētia possibilia alr se hꝫ de gbus est ꝺsiliū. Et silr alius est respectus ⁊ habitudo potētie visiue ad lumē ⁊ ad colozes. ¶ Uel ꝺicereꝝ qꝫ vna potentia nō est ppetuoꝝ ⁊ coꝛruptibiliū nisi vnū illoꝝ sit ꝓncipiū cognitionis alterius ⁊ qꝫ vnum eoꝝ imutet mediāte alio vel suo simili. modo colоr non imutat visum nisi mediante lumine aliquo. quare ⁊c. ¶ Questio. XXXIII.

Quoniam autem sentimus qō videmus ⁊c. ¶ ꝺcigr tur vtꝛ sensus particularis cogscat suā ppriā opationē. vt visus visionē ⁊ sic de ceteris. Arguiꝫ ꝓmo qꝫ sic. qz sicut se hz itellectus ad itelligere sic sensus ad sentire ꝓ ꝓuenientē silitudinē. sz itellectus cogscit suū itelligere vt pz in 2o huius. alr. n. nō posset oñdi ⁊ declarari q̄lr fit ipz itelligere. ꝯre ⁊c. ¶ Itē aut visus cognoscit ipsā visionē aut q̄dā alius sensus. hec diuisio videtꝝ eē sufficiēs. cū. n. ipsa visio sit q̄dā sentire singulare in coꝛpe necesse ē vt ab aliquo sensu cogscaf. aut. n. eā cognoscit visus aut aligs alius sensus. ¶ Nō est ꝺicendū qꝫ alius sensus. qz visio colozis non pōt cogsci sine colozе. ergo ille alius sensus cogscereꝝ colozez ⁊ sic duo sensus eēnt cognoscitiui vnius sensibilis ꝓpꝛ. ſ. colozis qō videtꝝ icōueniēs. Nā ꝓpriū sensibile nō cōtigit alio sensu sentiri vt ꝺicif i isto 2o. ergo ⁊c. ¶ Itē si alius sensus cognoscit opationē visus ille sensus hz opationē aliq̄. Bē manifestū. aut ergo cognoscit eā. aut non. si cognoscit eā eadē rōne visus cognoscit suā opationē. cū ergo oīs sensus sit virtus oꝛganica ⁊ i magnitudine nō videtꝝ eē rō q̄re vnus cognoscat suā opationē ⁊ nō alius. si vero ille sensus nō cognoscat suā operationē oportet tūc qꝫ alius sensus eā cognoscat ⁊ reuertetꝝ q̄stio i īfinitū. aut oportet ꝛcedere qꝫ aligs sensus cognoscat suā operationē. q̄re i ꝓncipio hoc faciēdū. ¶ Oppositū arguiꝫ. nulla virtus coꝛporea reflectiꝫ supra se nec supra suā operationē. hec videtꝝ eē manifesta ꝓ ꝺsiaz iter virtutē mālē ⁊ imālē vt tāgiꝫ in libꝛo de causis. sed sensus particularis est virtus oꝛganica vt manifestū ē ex isto 2o. q̄re ⁊c. ¶ Istā qōez nō videtꝝ ari. ꝺeterminare i q̄ñti capitulo. sed quasi ꝺisputatiue ꝓcedit. ꝓmo ponēs duas rōes ad partē affirmatiuā. ⁊ postea ponit alia ad partē negatiuā ⁊ illa soluit dupliciter. vt patet iſpiciēti litterā ⁊ cōmētū. Sed i libꝛo de somno ⁊ vigilia. ꝺeterminate ponit qꝫ sensus particularis nō cognoscit suā operationē ꝓpriā. imo sensus cōmunis. ⁊ hz hec verba. Est aūt q̄dā potentia cōmunis que seqtur oēs. qz ⁊ qō videt audit ⁊ sentit. nō. n. visus quidē videt quoniā videt. rationem āt ꝺemōstratiuam non videtur ibi inducere nec; hic. ¶ Sz alig arguūt ꝓ rōez quā ponit. ad quā supponunt duo. ꝺximū est qꝫ sentire visu est videre. ⁊ hoc vꝫ rōnabile. sic sētire auditu est audire ⁊ cognoscere itellcū est itelligere. Scōz est qꝫ nihil videtꝝ nisi colоr vel hñs colorē. qō vꝫ manifestū icōueniens. ⁊ ꝓbaf ꝺña. nā sentire visu est videre vt ꝺicē ꝓma suppō. ⁊ nō vꝫ nisi colоr aut hñs colorē p ꝫaz suppōnē. g̃ ⁊c. ¶ Sz hec rō nō ē demōstratiua imo ari. soluit eā duplr. ꝓmo qz visu sentire nō est vnū. i. vno solo mō ⁊ vniuoce ꝺcz. qō declarat. qz cū nos videmus exteriora supple colоrata visu discernimus ⁊ lumē ⁊ tenebras fz nō simplr. Uno ergo mō ꝺꝫ visus sentire de eo qō est cognoscere colorē. ⁊ forte hoc est videre fz famosā acceptiōez. ¶ Alio mō ꝺꝫ visu sētire. i. ꝺiscernere ipm lumē ⁊ alio modo ꝺiscernere tenebras. ⁊ iō rō nō ꝛcluderet nisi aligd adderetꝝ vlterius. ¶ Itē alr soluit ari. nā ipse visus ꝺū videt colorē est aliquo mō colоratus. ⁊ vlr oīs sensus ꝺū sentit est aliquo mō ipsū sensibile fz silitudinē. quod sic ꝓbat. qz q̄cūq; aliq̄ duoꝝ est vnus ⁊ idē actus illud in quo vt i subiecto ē ille actus est simile alteri ⁊ est sicut alterum. vt cū aq̄ calefacte ⁊ ignis calefaciētis est vnus attus ꝺis scilicet caliditas que recipiꝫ in aqua ipa vtiq; aqua est quodāmodo similis igni. silr aūt ⁊ in alys huiusmodi. sz ipsius sēsus actu sētiēt ⁊ sēsibilis actu sensati ē vnus actus g recipiꝫ i sensu subiectiue. vlr. n. agentis ⁊ patiētis ē vnus actus. vt pz in 3o pḣycoꝝ. ⁊ ipse actus nō recipitur i agente seu mouente sed in moto seu passo vt habetur ibidez. cuz ergo sensus sit patiens a sensibili ⁊ sēsibile agēs i sēsū segꝫ qꝫ ipoꝝ ꝺz eē vnus actus cū ipe sit i sēsu subiue. ⁊ sic sequiꝫ ꝛclo ꝓncipal qꝫ ipse sensus hñs

actu sensationē est aliquo mō silis sensibili. ⁊ sic visio ē q̄dām mō color vel hīs colorē. inq̄tū visus videt hz i se colorē ꝟz eē spūale. sil'r āt ⁊ i alys. ⁊ iō vr q̄ rō nō est demōstratiua. Propter qō aly nitūtur demr̄are alio mō si sēsus ptical' cogscereт sēsationē suā seq̄reт q̄ i vno sensu sil' eēnt sensatōes aut cognitōes ifinite. qō ē manifestū ipossibile. ⁊ pbaт ꝓña. si dicas q̄ visus cogscat suā visionē aut suū videre. q̄ro an eodē actu cū ipo videre aut alio. Nō ē dicēdū q̄ eodē. qz obiectū cognitū nō est eēntial'r idē cū ipa cognitōe ꝑcipue cū sit eius effcūs aliq̄ mō. Et itez. si ipa cognitio visionis eēt ipamet visio eēntial'r tc̄ cū visio sit cognitio colozis. segt̄ q̄ cognitio visionis eēt cognitio colozis qō ē absurdū. si g̃ deт q̄ cognitio visionis ē alius actus ab ipa visione tc̄ sil' eēnt apud visū ipa visio ⁊ ille actus. ⁊ tc̄ q̄raт de illo actu an cogscaт a visu an nō. si non. eadē rōe nec ipa visio. si sic. q̄ro an eodē actu vel alio. nō eodē sic ꝑs. si alio q̄raт de illo alio sic ꝑs. ⁊ ꝓcedeт i ifinitū. imo sil' erūt actu cognitōes ifinite i vno visu. qō est ipossibile. Sz q̄uis hec rō sit pulchra ⁊ subtilis. tn̄ nō est oio tutū ei credere. qz eodē mō ꝑbareт q̄ intellcūs nō posset intelligere suā intellectionē. qz oporteret ifinitas eē intellectōes sil'i intellcū vt ꝑz ꝑsideraті. Quō āt solvereт hec rō videdū ē i ꝛ°. Et forte dicereт q̄ nō ē sil'e de intellectōe ⁊ sensatōe. qz intellectio ē opatio abstracta ⁊ imālis. ⁊ iō ipa intelligit eadē intellectione cum ipa. ꝟz sensatio ē opatio corpalis. ⁊ iō nece ēt eius cognitio sit diuersa ab ipa. valeat q̄tū valere pōt. Alr̄ pōt argui ad ꝓcl'onē. supponēdo ꝑmo q̄ nihil vnū ⁊ idē pōt sil'e i eodē spūal'r ⁊ real'r. Cz° q̄ sēsus ptical' nihil sentit nisi hēat ipz spūal'r i se. Tūc arguo sic. si sēsus ptical' cogsceret suā opationē hret eā spūal'r ⁊ intētōal'r. B segt̄ ex secūda suppōne. ꝟz B est ipossibile. qz ipe sensus hz suā opationē real'r apud se vt manifestū est. ⁊ nihil vnū ⁊ idē hz tc̄. vt dic̄ ꝑma suppō. Sz p istā rōez videreт ꝓbari q̄ nulla vtus sensitiua cogscit suā opationem. qz nulla vis sensitiua cogscit aliqd nisi hēat eius spēz seu formā spūalē. ⁊ ois vtus sensitiua hz i se suā opationē real'r ⁊ sic nō spūal'r. q̄re tc̄. Diceреt ad B q̄ nō est sil'e de sēsibus iteriozibus ⁊ exteriozibus. qz sensus iteriozes sūt magl spūales ⁊ pfectiozes. ⁊ iō magis pñt aliqd cogscere sine spē q̄ faciat sensus ptical'es. ⁊ si hoc nō sufficit q̄re melius. Quidā sic arguūt: Oē qō cogscit a visu hz aliqd agere i visū. cū sentire cō sistat i q̄dā pati a sensibili. ꝟz visio nihil pōt agere i visū qz actus nō agit i suū ppriū subz vt dñt. visio āt ē actus visus. q̄re tc̄. Jtē aly sic arguūt. sensus ptical'is nō cogscit nisi sensibilia ꝓpa aut coia. dico p se. hec est manifesta ex isto ꝛ° ꝟz videre nō est aliquod sensibiliū coium vt manifestū est. nec est sensibile ppriū. qz sensibile ppriū est de genere qualitatis. vt videt̄ iducendo. videre autem est actio vel passio vt omnes concedunt. Ad ꝑmā rōez dico q̄ sil'e ē in hoc qz sīc sētire est opatio sēsus. sic intelligere est opatio intellcūs vel actus intellectus. Sz ē dissil'e. qz intellcūs ē icorpeus ⁊ imāl'. ⁊ ideo magl pōt redire supra se ⁊ suū actū. sēsus vo ptical'is est vtus mālis ⁊ i magnitudie. iō nō pōt reflecti sup seipaz nec sup suā opatōez cognoscēdo eā. ⁊ de sēsu iteriozi vr eadē rō co q̄ ē vtus organica. Una dūt multi q̄ vtus cogitatiua q̄ ē nobilissima vtutū māliū cognoscitiua ꝛ° nō cognoscit suū actū q̄ ē cogitare. ꝟz intellecūs ipz cognoscit. Quid āt sit de B mihi ē dubiū ꝟz nō plus ad pñs. Ad aliā dr̄ q̄ visus nō cognoscit suā opatōez sed qdā alius sēsus. s. cōis ꝟz q̄ dic̄ Ar. in li°. de somno ⁊ vigilia. ⁊ sil'r opatōez illius cognoscit alia vtus supior. s. cogitatiua. ipsā āt opatōem cogitatiue vtutis cogscit intellcūs ꝑpe dictus ⁊ ibi est status. s. q̄ intellcūs cognoscit suū actum ⁊ melius forte videbit̄. Sz qñ arguit̄ ꝑ B. qz tūc ille alius sēsus cognosceret colorē. ꝓcedo. ⁊ cū dr̄ q̄ duplex sensus erit cogscitiuus vnius sensibilis. s. color'. ꝓcedo. ꝟz vnus istoꝛ ē sēsus cōis ⁊ alius ptical'is. q̄uis autē vnū sensibile ppriū nō cogscaт a diuersis sensibus tn̄ a diuersis sensibus q̄ꝛ vnus est cois ⁊ alter ꝑpus pōt. virtus. n. superioꝛ pōt qcquid pōt iferioꝛ ⁊ adhuc plus. q̄re tc̄. Ad aliā pōt dici q̄ nō ꝓcedeт i ifinitū i vtutibus cognitiuis. qz ipe intellcūs erit cogscitiuus oiuz ferioꝛ vtutū ⁊ opationū suaꝛ. ⁊ ipe ppriā opationē cogscit cū sit imālis. q̄re nō valet. Sigs āt teneret aliā viā posset initi huic rōi. qz sensus ptical' cogscit puatōez cogscendo se nō imutari a sensibili vt visus cogscit tenebrā cogscendo se nō imutari a luie. ⁊ auditus cogscit silentiū cogscendo se nō imutari a sono ⁊ silr̄ i alys. cuius signū ponunt aliq̄ q̄ si aligs hō hīs oculos clausos ducaт ad locū tenebroſū ipe q̄diu tenebit oculos clausos nō cogscet an sit i tenebris vel i luie. ⁊ statiz si apiet oculos ꝑcipiet se esse i tenebris. quod nō videt̄ fieri nisi qz visus cogscit tenebrā cognoscendo se nō imutari a luie. se āt nō imutari a luie cogscere nō pōt nisi cogscaт aut coguerit se imutatū fuisse q̄ negatio nō cogscit̄ nisi p affirmatōez aliquo mō. ⁊ sic cū imutari a lumine sit opatio visus segtur q̄ visus cognoscit suā opatōez. non tn̄ ex B segtur q̄ cogscat suā sensatōez. s. visionez. qz visio luis nō est formal'r ⁊ essential'r ipa imutatio visus a luie vt sat̄ ꝑz ex ꝑcedētibus q̄re tc̄. Qō. XXXIIII.

a Ctiui. n. ⁊ motiui actus fit i patiēte tc̄. Querit̄ B. Utꝛ sēsibile agat i sensū. Arguit̄ ꝓimo q̄ nō. qz agens ⁊ patiens debent esse ꝓria vt hr̄ ꝑmo de gñatōe. nūc autē ipz sensibile nō est ꝓriū sensui vt manifestū est. q̄re tc̄. Oppositū vult ari. plane i isto ca° vult. n. q̄ sensibilis ⁊ sensus est vnus ⁊ idem actus. qz sensibile agit in sensū. actiui āt ⁊ passiui vnus est actus vt dic̄. q̄re tc̄. Quidā sociorū nr̄oꝛ vr̄ itendere i ope suo de sensu q̄ sensibile non agit p se i sensū p istā rōez. qz agens ⁊ patiens referunt̄ adiuicez diuersis relatōibus vt hr̄ ex 5ª meta. ca° de ad aliqd. ꝟz sensibile ⁊ sensus nō referūt̄ adiuicez diuersis relatōibus. sensibile. n. nō referт ad sensū nisi qz sensus referт ad sensibile. sic̄ intelligere nō referт ad itellcm̄ nisi qz itellcūs referт ad intelligibile vt dr̄ ibidē. q̄re tc̄. Sz B vr̄ ꝺdicere ari. ꝑmo i B ca° ⁊ i multis locis sicut dcm̄ est. ex alio. n. nō ꝺuicit q̄ sēsibilis ⁊ sensus sit vnus ⁊ idē actus nisi qz sensus patit̄ a sensibili. ⁊ agēt̄l ⁊ patientis vnus est actus. Jtē in ꝛ° huius dic̄. Lōmen. q̄ sentire accidit in quodā pati ⁊ moueri. quod nō vr̄ nisi sensus ptical'is patiaт a sensibili. Jtez ipe vult i sequenti ca° q̄ huius opatiōis. s. sētire actiua sūt ex. s. visibile audibile ⁊ reliq̄ sensibiliū. quod nō esset nisi sensibile ageret in ipz sensuz. Jtem i capitulo de visibili dicit. Patiente enim aliquo sensitiuo fit ipsuz sentire. nō aūt intelligit sensū pati nisi a sensibili. Jtem in ꝛ° huius dicit sic. Uidetur autez sesibile ex potentia agēte sensitiuo actu agens. Et si dicaт q̄ oia ista sunt ꝓncipia vera p accns. s. qz sensibile agit i organum sensus ⁊ ipz organū sensus in quo est sensus hz q̄ꝺā potentiam receptiuā a sensibili cōez sibi ⁊ medys ia iatis. Cōtra hoc arguit vnus alter. qz sermones in demr̄atiuis sunt intelligendi de p se nisi determinent̄. ⁊ ideo cū ari. absolute dicat sensibile agere i sensū ⁊ sensū pati a sensibili. hoc videt̄ esse verꝛ p se ꝟz itētione ari. Et hoc magis

puto verꝝ q̄uis i p̄mo tractatu de sensu agēte quē ordi-
naui dixeriz illā rōez gr̄a exercitatōis ꝛ ingsitōis sicut
q̄sdā alias quas ibidē posui. illud. n. fuit p̄mū opus qō
ordinaui. ꝛ illo ꝓpter diuersoꝝ doctoꝝ reuerentiā di
uersas vias tetigi q̄bus ad aliq̄s rōnes rūderi pōt. nec
oēs tñ asserebā veras. sz ꝓbabiles ꝛ ad exercitationez
eas posui. ¶ Dico ergo nunc ad questionez q̄ sensibile
ē p se actiuū in sensū. qz illud quod p sui naturā reducit
aliquid ad suū actū per se est actiuū in ipz. hec videt eē
manifesta ex intentione Cōmen. ꝛ in. iz°. metaph. ꝛ eā at
tribuit ari. di. q̄ agēs verꝝ apud ari. nō ꝯgregat inter di
uersa sz extrahit illud quod erat in potētia ad actū. sed
ipsū sēsibile extrahit sensū de potentia ad actū sic agēz
dispositiuū ip̄rimēdo ei suā spēz qua p̄parat ad sēsa-
tionē vt p̄ius dictū fuit ꝛc. Et huius manifestū signū
videt esse q̄ sēsus p̄ticularis nō pōt sētire nisi p̄ñte sē-
sibili exteriori. qō p̄o alio cōtingere non videt. nisi qz
recipit ab ipso aliqd necessariū ad sētire. nō. n. indiget
ipso vt actio eius recipiat in eo. qz ꝯstat fz ari. q̄ actio
sensus est imanens ꝛ nō trāsiens in sensibile fz esse qō
bz extra aīaz. q̄re ꝛc. ¶ Ad rōez istius pōt rūderi bre-
uiter q̄ sēsibile ꝛ sensus p̄ñt ꝯsiderari dupl'r. Uno modo
in q̄tū sensibile est actu sēsatū ꝛ sensus actu sētiēs. ꝛ sic
sensus ꝛ sensibile nō referunt adinuicē diuersis relati
onibus exñtibus in eis. sicut. n. nō est alia sensatio qua
sēsibile dicit sēsibile ꝛ sēsatū ꝛ alia qua sēsus est sētiēs.
imo eadē sensatione nūero qua sēsus est sētiens ipz sēsi
bile est sensatū. nec sēsibile est sēsatū nisi qz sēsus est sē
tiens. sicut non est alia relatio sensibilis vt sensatū est
ꝛ sensus vt sētiens est. Alio mō pōt ꝯsiderari sēsibile vt
agens ꝛ sensus vt patiens. ꝛ hoc mō bene pōt esse alia ꝛ
alia relatio ipsoꝝ ad inuicē. sicut. n. actio qua formal'r
agens ōnominat agens est aliqd essential'r aliud a pas
sione qua formal'r aliqd denominatur patiens. sic pōt
esse alia relatio sensibilis vt agens est ad ipsū sensuz ꝛ
sensus vt patiens est ab ipo sensibili. nisi dicat esse cā.
q̄re nō. ¶ Al'r dicūt aliqui q̄ illud dictū ari. est itelligē-
dū p̄o agente quod agit real'r ꝛ corpal'r ꝛ de patiente
quod recipit corporal'r ꝛ mäliter. Sensus aūt recipit
a sensibili spūal'r ꝛ imäl'r quoquo mō ꝫm illud ari. Oz
aūt vl'r de oi sensu accipe qñ est susceptiuus speciez si
ne mā. ¶ Ad p̄mez rōez dicendū q̄ maior est vā de pati
ente passione corruptiua sed de passione perfectiua so
lum sine abiectione contrary nō est vera. ꝛ sic est in p
posito vt patuit p̄ius. q̄re non valet. ¶ Qō. XXXV.

Consequenter querit. Utꝝ excellēs sensibile corrūpat sen
suz. Arguitur p̄imo q̄ non. quia sicut se habet
intellectus ad intelligibile sic sensus ad sensibile. et si-
cut itelligibile ad itellectū sic sensibile ad sensum p cō-
uenientē silitudinē 3°. huius. sz excellēs itelligibile non
corrūpit itellectū. vt pz i 3°. huius. imo itellectus cū in-
tellexerit aliq̄ valde excellēs itelligibile nō minus in
telligit ifima. sz magis. ¶ Itez illud qō agit spūal'r i ali-
qd nō corrūpit ipz. hoc videt manifestū. nā corruptio ē
effcūs realis ꝛ nō spūalis. nūc ipz sensibile agit spūal'r
i sensū. vt manifestū est in isto 2°. quare ꝛc. ¶ Itē forma
nō corrūpit sicut nec̄z generat. sz cōpositū 7°. metaph.
sz sensus est q̄dā forma. s. orgāni corporalis vt pz in isto
2°. quare ꝛc. ¶ Oppositū dicit ari. i lr̄a ꝛ Commē. ꝛ oēs
aly. ¶ Dicēdū q̄ excellens sensibile corrūpit sensū aut
simpl'r ꝛ total'r. aut i parte ipz debilitādo. Cuius rōem
assignat ari. i lr̄a. ꝛ pōt sic syllogizari. Ois virtus ꝯsistēs
i ꝓportōe determinata corrūpit ab illo qō disoluit illā
ꝓportionē. hec est manifesta. sicut sanitas q̄ ꝯsistit i de-
terminata ꝓportōe calidoꝝ frigidoꝝ humidoꝝ ꝛ sicco
rū corrūpit ab illo qō dissoluit ista ꝓportōata sibi iuicē
vt manifestū est. ꝛ sil'r i rebus artificialibus pz. virtus
. n. faciēdi simphōiā. i. ꝯsonātiā delectabilē exñs i chor
dis psaltery ꝛ cithare aut viole ꝓportionem q̄dā bñti
bus corrūpit ab illo qō corrūpit illā ꝓportionē. ꝛ hoc ē
qō ari. dicit q̄ simphonia ꝛ tonus corrūpit ꝓcussis for
titer chordis. sz ipse sēsus ꝯsistit i q̄dā ꝓportōe determi
nata tāḡ i dispositōe necessario req̄sita ad eius exñtiā
i orgāno. vt tactus ꝯsistit i determinata cōplexione ꝓ
portōata q̄litatū tāḡibiliū. ꝛ sil'r existimādū est in alys
sensibus. sz ꝓportōes i q̄bus aly sensus existunt nō sint
notiate nec multū note. De his aūt pālius est ingrēdū
i de partibus aīaliū. ꝛ i anothomys. ꝛ i de sensu ꝛ sensa-
to. Et iō ari. dicit hic. q̄ sensus est rō. i. virtus q̄dā i rōne
. i. i ꝓportōe fūdata. cuius signū ē q̄ sensus delectat in
sensibili ꝓportōato sicut manifestū ē ad sensū. ꝛ etiam
ari. inuit i lr̄a. hoc aūt nō videt ꝯtigere pp aliud nisi qz
sensus ipse ē q̄dā ꝓportio vel virtus fundata i ꝓportōe
aliq̄. Excellēs ät sēsibile corrūpit illā ꝓportionē faciē-
do vnā q̄litatū nimis excellere vt ē videre i q̄litatibus
tāḡibilibus pāl'r. cū. n. fort' calor ꝛ nimis excellēs agit
i orgānū tactus facit i eo fortiorē caliditatē q̄ ꝑmittat
vtus tactiua. ꝛ sic de ceteris sil'i mō nisi q̄ i hoc drñt tā
gibilia ab alys sensibilibus. qz excellētia tāḡibilia nō
soluz corrumpunt tactuz. sz ēt corrumpunt aīal. vt vult
ari. i isto 3°. ꝛ i de sensu ꝛ sensato. ꝛ dicit ibi Alexāder q̄
oñsuz est i fine tertu de aīa. q̄ aīalia p̄uata tactu sil'e esse
desinunt. medietatis. n. ꝛ mēsuratōis corpis in q̄ aīal'
ē eē corruptio tactus ē corruptio. alia vo sēsibilia nō sp
alios sēsus corrūpēdo corrūpunt aīal. pōt. n. excellēs vi
sibile vt valde fulgidū. vbi gr̄a. lumē solis corrumpe vi
suz ꝛ nō destruere ipz aīal. sil'r ät ꝛ i alys. ¶ Ad p̄mā rō-
nē dico q̄ ñ ē sil'e. qz itellectus nō est vtus i corpore sed
imālis ꝛ sepatus. ꝛ iō nō corrumpit. Sēsus ät est vtus
i corpe determinato ꝛ determinate dispositō. ideo ꝛc.
¶ Ad aliā cū dr̄. illud qō agit spūal'r ꝛc. verus est si agit
soluz spiritual'r. Et cuz dr̄ q̄ sēsibile agit ꝛc. dico q̄ sēsi
bile tempatū vel nō excellēs solū spūaliter agit i sēsuz
sed sēsibile excellēs nō soluz agit spiritual'r i sēsuz sed
agit real'r i orgānuz ipz idisponēdo. iō ꝛc. ¶ Ad aliā cuz
dr̄. forma nō corrumpit ꝛc. dico cōiter q̄ bñ verꝝ ē p se
sz bñ corrumpit p accēs. s. ad corruptōez ꝓportōis quā
regrit ad suū eē i orgāo corpali. ¶ Sz ꝯ hē. qz ꝫmōes i
demfatiuis itelligēdi sūt p̄cise. mō ari. dic sēsū corrūpi
a sēsibilibus excellētibus. ꝛ iō dr̄ q̄ forma nō corrūpit
p se. i. seorsū ꝛ diuisiz a ꝯposito sic nec gñat p se diuisiz
ꝛ seorsū a ꝯposito ꝛ a mā. sz bñ gñat p se in alio. ꝛ sil'r in
alio corrumpit. s. in materia. ꝛ hoc vocat ari. gñari per
accidens per oppositum ad per se ꝛ solitarie ꝛ nō p op-
positū ad p̄sui nāz imo p sui nāz gñat ꝛ corrūpit. vt ali
bi declaratum est. quare non valet. ¶ Qō. XXXVI.

Vtrqz ¶ Querit hē vtꝝ sēsus subi sēsibilis est ꝛc.
vnus sēsus. Arguit p q̄ nō. qz ois sēsus vnus ē
vnius ☽rietat'. vt dic ari. i isto 2°. ca°. ō tāḡibili. sz sensus
coiꝭ ñ ē solum vniuꝭ ☽rietat'. imo oiuz contrarietatum
que sunt in sensibilibus omnium sēsuū. q̄re ꝛc. ¶ Item
vna vtus ñ pōt sil'e moueri motibus ☽rys. hec ē euidēs.
sz sēsus coīs pōt sil'e moueri motibus ☽rys. pōt. n. sil'e mo
ueri ab albo ꝛ nigro. ꝛ hec sūt ☽ria. ꝛ sil'e motus q̄s faci-
unt sūt ☽ry. q̄ ꝛc. ¶ Itē vnū passiuū ñ pōt sil'e pati a diuer
sis actiuis gñe distinct'. sic̄ p'a passiua ñ patiunt ab vno

agente. modo sensus communis patitur ab agentibus genere diuersis. s. a coloribus ⁊ sonis ⁊ sapoꝛibus vt ꝓz in lr̃a. quare ⁊c. ¶ Jtē si sensus coꝝ eēt vnus tūc nā facere ꝑ plura qō pōt ꝑ vnū. ſz hoc ē falsū. qz semp nā facit qō melius est de possibilibus. vt dicit ari. in ⁊o de generatione. melius aūt est facere ꝑ vnū q̄z ꝑ plura illud qō pōt fieri ꝑ vnū vt dr̃ in 8o physicoꝝ. ⁊ ꝓz ꝓña. qz nā dat aīali gnq̄z sensus particulares ad cognoscēdū sēsibilia. si igit̄ sensus coꝝ g ea cognoscit eēt vnus sensus tūc faceret ꝑ plura qō pōt facere ꝑ vnū. qō est inconueniens. ¶ Oppositū vult Ari. in lr̃a. ¶ Ad euidētiā qōis est ꝯsiderādū q vnus sensus particularis nō cognoscit ꝑpriū sensibile alterius. vt visus nō cognoscit sonū nec auditus colorē. ⁊ sil'r i alys. ⁊ hoc manifestū ē ꝑ se. Uñ ⁊ Ari. in isto ⁊o capitulo. Dicēdū aūt ſm vnū quēq̄z sensuū. dicit q sensibile ꝑpriū est illud qō nō ꝓtigit altero sensu sentiri. Ulterius est itelligendū q nulla virtus pōt cognoscere dr̃ias iter aliqua duo nisi cognoscat vtrūq̄z illoꝝ. ⁊ hoc etiā manifestū est quasi ꝑ se. ſz ari. declarat in sil'i. Si. n. vnuſ hō cognosceret albū ⁊ ignoraret dulce. ⁊ alius cognosceret dulce ⁊ ignoraret albū. ſz real'r esset dr̃ia iter albū ⁊ dulce tñ nullus eoꝝ cognosceret dr̃ias. sic est i ꝓposito. qz aīa nihil cognoscit nisi mediāte aliq̄ virtute cognoscitiua. si vna virtus cognosceret albū ⁊ penitus ignoraret dulce. ⁊ alia ecōuerso. nō cognoscerētur dr̃ia iter ista. ¶ Ulterius accipio q dr̃ia seu diuersitas iter albū ⁊ dulce ⁊ sonū ē sensibilis. s. cognoscibilis ab aīa sensitiua. qz dr̃ia sensibilium videt̄ eē sensibilis aliquo mō sicut dr̃ia itelligibiliū ē itelligibilis. ſz albū ⁊ dulce ⁊ sonus sūt sensibilia. quare ⁊c. ¶ Tunc dico ad qōez duo. ꝑmo q ꝓter gnq̄z sēsus particulares de qbus habitū est necesse est quēdā aliū sensū eē. zo dico q iste sensus est vnus cognoscitiuus oiuz sensibiliū ꝓpriorum ⁊ coīum. ¶ Primū ꝓbat̄. qz si nō eēt alius sensus ꝓter gnq̄z sensus ꝑticulares tūc diuersitas iter albū ⁊ dulce ñ eēt nota ꝑ sensū. ſz hoc est icōueniēs vt ꝓz ex ꝑma suppositione. ⁊ ꝓbat̄ ꝓña. qz ꝓstat q visus ſz sentiat albū nō sētit dulce. nec gustus ecōuerso ꝑ ꝑmā suppositionē. ergo per ſcōaz suppositionē nec visus nec gustus cognoscit dr̃iaz iter ista. ⁊ ꝓstat q nec alius particulariū sensuū. si igit̄ ꝓter oēs istos non eēt alius sensus manifestū est q hec dr̃ia nullo sensu cognoscer̄et. ⁊ sic eēt aliqō sensibile qō nunq̄z sentiret̄. qō est ipossibile. quare oz ꝓter gnq̄z sensus particulares eē sensū cōez cognoscētē ista sensibilia ⁊ alietates iter ea. Dicit̄ aūt iste sensus coīs non gdē coītate ꝑdicatōis. qz nō ꝑdicat̄ essential'r de sensibus particularibus. sed coītate īmutatōis. qz ab oībus sensibilibus gnq̄z sensuū particularium coīter īmutat̄. quare ⁊c. ¶ Scōz ꝓbat̄ qz virtus cognoscēs drīaz iter aliqua duo oz eē cognoscitiua illoꝝ duoꝝ. ⁊ sil'r pluriū hoc ꝓz ex dictis. ſz sensus coīs est cognoscēs drīaz inter sensibilia q̄cūq̄z sensuū particularium. vt ꝓz ex dictis. quare ⁊c. ¶ Sz est aduertēdū ſz aristo. in lr̃a q sensus coīs ſz sit vnus ſz se ⁊ eēntial'r. ⁊ loquoꝝ de illo sensu coī q cognoscit drīam vel drīas sensibiliū diuersoꝝ generꝝ. tñ nō est vnus penitus ſm esse. ſz aliquo mō diuersificatus. qz recipit diuersas formas ſpūales a diuersis sensibilibus. aliā enim ſpēz recipit a colore ⁊ aliā a sapore. ⁊ sic diuersificatur ſm esse ſpūale per habitudinem ad diuersa sensibilia. Et qz istud fuit difficile intelligere ideo ari. induxit sermonē in via exēpli vt dicit Cōmē. Uidemus enī q pūctus in medio circuli exñs est vnuſ ſz se ⁊ tñ ſz q est terminuſ alterius ⁊ alterius linee ducte ab ipso ad circūferentiā diuersificat̄. aliud enīz est ipſz esse terminū huius linee ⁊ aliud est ipm esse terminū alterius. ꝓportionabiliter aūt est in ꝓposito. nā ille sensus coīs est vna virtus ſz suā essentiā ſz differt ſz diuersa esse que recipit a diuersis sēsibilibus quoꝝ imutationes ꝓueniūt ad ipsū ⁊ ſz q est alius ⁊ alius cognoscit illa diuersa sēsibilia. vt ꝑ formā albi cognoscit albū ⁊ per formā dulcis dulce. ſz aūt q est vnus ⁊ in formatus spē diuersitatis sic cognoscit drīaz inter illa duo vt vult ari. in lr̃a ⁊ 6o ethicoꝝ. Est ēt itelligēdū ſz Cōmē. q q̄uis ista virtus sit vna ſz formā tñ ipsa est multiplicata instrumētis eoꝝ que copulant̄ cū ea. i. cū īstrumēto eius ⁊ vt sit ad vnū dicere instrumētū eius est copulatū cū instrumētis oīum gnq̄z sēsuū ꝑticulariū. qz al'r non posset immutari ab ipis sēsibilibus ꝑticulariū sēsuū nisi suū instrumētū q̄dā cōmixtionē haberet cū īstrumētis sēsuū que ꝑmo sūt nata īmutari ab illis. ⁊ ꝓpter hoc melius est dicit Cōmē. vt virtus ꝑmi sētiēt dicat̄ esse vna ſz formā ⁊ multa instrumētis copulatiſ cū ea ꝑ que trāseūt motus sēsibiliū quouscūq̄z copulent̄ cū ea q̄z dicere ipam vnū ſm subm ⁊ multa ſm formā. ¶ Jtē notādū diligēter ſz Cōmē. q ista virtus potest dupl'r ꝯsiderari. Uno mō ſz q est recipiēs. Alio mō ſz q est iudicans diuersa esse diuersa. Et inq̄ntū ipa est recipiens necesse est esse multiplicatā īstrumētis aliquo mō. inq̄ntū aūt est iudicans diuersitatē inter aliq̄ sic oꝝ esse vnā ſz formā quoquo mō. qz nisi poneremus eam esse vnā ſz formā nō possemus īuenire aliqd ꝑ qō aīa sēsitiua iudicet diuersa esse diuersa. Nec est miꝝ q sic distinguimus de ista virtute. qz recipe aliqd est aliud a iudicare illud ⁊ ideo debent īueniri in aliquo duobus modis diuersis. ꝓz igit̄ q sēsus cōis est vna virtus quoquo modo ⁊ plures ⁊ q̄l'r vna. ¶ Ad ꝑmā rōez dicit̄ cōiter q maior habet itelligi de sēsibus ꝑticularibus. ꝓr eo enī dr̃ sēsus ꝑticulares qz vnusq̄sq̄ eoꝝ est determinatus ⁊ limitatus ad aliqō determinatū genus cognoscēdū vt visus ad colorē ⁊ auditus ad sonū ⁊ sic de alys. vnius aūt generis est vna ꝑma ꝓrietas. ideo oz quēlibet sēsū ꝑticularē ⁊ ꝑpriū esse alius vnius ꝓrietatis. vt visus albi ⁊ nigri ꝓbēdēdo sub albo oē visibile quod est albedo vel sil'e albedini sicut ē lux clara q̄ putat̄ esse albedo. ⁊ sil'r i ceteris suo mō. ſz de sensu coī nō oz. quare ⁊c. ¶ Al'r dicūt alig q īmo etiā ipse sensus cōmunis est vnius ꝓrietatis. s. diuersitatis ⁊ idētitatis sēsibiliū. ista. n. sensibilia solū sūt diuersa formal'r. ſz sunt eadē mal'r. i. ſm subiectū. vt albū ⁊ dulce. ⁊ hec cognoscit sensus communis vt dicūt. ¶ Sed hoc non videtur bene dictum. ꝑmo quia diuersitas formalis sensibilium diuersoꝝ sensuum ⁊ eoꝝ identitas materialis nō sunt contraria īmo sunt simul in eodē vt manifestū est. ¶ Jtē ari. in isto ⁊o capitulo de nūero sēsuū. dicit q alterius virtutis nō est cognoscere q ambo sint vnū. ⁊ loq̄tur de sēsibili per se ⁊ de sēsibili p accñs. q̄ vult dicere q ad vnā virtutē ꝑ se nō ꝑtinet dicere q ābo ista sint vnū. s. rubeū ⁊ dulce de qbus exēplificat. cuius rō assignat̄ ibidez. qz ista sunt vnuz ſz accñs ⁊ respectu eius quod est per accñs nō oz esse aliquā virtutē ꝑpriā ⁊ iō melius dicit̄ ꝑmo mō. ¶ Ad aliā dicit̄ breuiter q ſz albū ⁊ nigrum eēnt ꝓria tñ motus ſpūales quos faciūt nullā vñt ꝓtrarietatem sed sunt desperati ⁊ ideo recipi pñt i virtute q̄ est eēntial'r vna ſz sit multa aliq̄'r vt dictū est. si tñ isti motus eēnt ꝓry vt alig ꝓcedere videtur tunc nunq̄z possent recipi in vno sensu simul. q̄uis ipse eēt alius ⁊ alius ſm eēntiā dūmō esset vnus in subiecto. nam licet vnum subiectuz sit simul in potentia ⁊

ad ȝria. tñ nūq̄ simul ꝛ fz idē habet actu ȝria vt dr i lra

¶ Ad aliā cū dicit vnuz passiuū ꝛc. pōt dici q̄ verus est passiōe corporali sz passione spirituali pōt. vt vnus aer patit ab odore ꝛ sono ꝛ colore. nec intelligo q̄ vnus aer fm eādē potentiā nālez recipiat ab istis sed fm diuersas. vt a colore fm q̄ diaphanū. ꝛa sono fm q̄ faciliter mobilis aut fm aliquod hȝ. ꝛ ab odore fm q̄ est laudabilis euthimie ꝛ siccitatis vt dicit i de sensu et sensato.

¶ Aliter pōt dici q̄ vnū passiuū ꝓpriū ñ recipit a diuersis actiuis. Sz vnū passiuū cōe bñ pōt recipe a diuersis agētibus corruptibilibus. mō sensus cōis est vnuz passiuū cōe nō ꝓpriū ꝛ nō recipit nisi mediātibus diuersis passiuis ꝓpȝs. s. mediātibus diuersis sēsibus ꝓpȝs

¶ Ad aliā nego cōsequētiā. ꝛ cū dicit q̄ nā dedit animalibus gnaz sensus ꝛc. vez ē. sz sensus ille cōis nō pōt imutari ab ipsis sensibilibus nisi mediātibus sensibus ꝓpȝs. Unde p illū modū nō potuit nā facere q̄ facit per plura. Uez est igit q̄ si sensus cōis posset imutari a sensibilibus ꝓpȝs imediate supfluerēt sensus ꝑticulares sed nō ita ē. Et sigs q̄reret q̄ sit cā q̄ sensus cōis non pōt imutari a sensibilibus nisi mediātibus ꝓpȝs sensibus Dicendū q̄ hoc ē ex ordine graduū abstractiōis forme sensibilis. nā adeo pfectā abstractiōez seu spūalitatem hz forma i sēsu cōi q̄ nā forme ñ potuit gñare eā nisi mediāte spē recepta i sēsu. qz nā ñ pcedit ab vno dissimiliū ad altez nisi p mediū. iō ꝛc. ¶ Questio. XXXVII.

Einde q̄rit circa capitulū de fātasia vtrū fantasia sit idē cuz sensu. Arguitur ꝓmo q̄ sic. qz ois vtus cognoscitiua organica vr esse sensus. i hoc. n. differt sensus ab itellectu. vt pz i ista sciētia. sed fantasia est virtus cognoscitiua organica vt manifestū ē p ari. i isto z⁹ ꝛ in z⁹.

¶ Itē ille virtutes sunt eedē q̄ habent idez obiectuz. hec videt manifesta. nam virtutes distiguūt pactus. et actus p obiecta vt cōiter dr. sz fātasia hz idē obm cū sēsu. nā sic visus pōt videre colorē sic fantasia pōt ipz fantasiari. ꝛ sil'r ē de alys sensibus. quare ꝛc.

¶ Itē fantasia aut est sensus aut est motus factus a sensu fm actū. hec videt diuisio sufficiens fm arist. qz fantasia nō pōt esse scia nec opio nec intellectus nec cōpositū ex opione ꝛ scia vt sat' ostēdit ari. i lra Unde sine dubio relingit ipaz esse vel sensuz vel motū fcm a sensu fm actū. sed nō pōt eē motus factus a sensu fm actū. pbatō. qz motus ñ remanet deficiēte mouēte hec est manifesta p se. ꝛ habet ex 3⁹ ꝛ 7⁹ ꝛ 8⁹ phyc oruz. mō deficiente sensu fm actuz adhuc remanet fantasia vt pz i dormiente somniāte. i ipso. n. nō est aliqs sensus ꝑticularis i actu sentiēdi. vt pz ex de somno ꝛ vigilia. ꝛ si i ipso est sensus cōis i actu ipse nō mouet fantasiā. sed magis mouet ab imaginatiua p spēm i ea reseruatā. vt habet videri i de somno ꝛ vigilia. g̃ ꝛc.

¶ Oppositū vult Ari. i lra.

¶ Ad euidentiā questiōis ꝓmittenda sūt aliq̄.

¶ Primo q̄ virtutes aie sensitiue hz Albertū sūt diuersoz generuz. quedā sūt apprehēsiue ō foris. ꝛ iste dicunt sensus ꝑticulares exteriores. s. visus auditus ꝛc. ꝛ dicūt exteriores. nō qz solū sint i extremitatibus corpis. sz qz imutant a sensibilibus exterioribus non mediātibus alys virtutibus aie ꝑus imutatis. vt visus imutat a colore sine aliquo sēsu itermedio. ꝛ auditus a sono. ꝛ sic de ceteris. Et dicunt ꝑticulares qa vnugsq̄ eoz determinatus ē ad aliq̄ō genus sensibiliū ꝛ aliud nō cognoscit vt visus ad colores ꝛ auditus ad sonos. Alie vero sunt virtutes apphensiue de itus. ꝛ hec cōiter vocāt sensus iteriores q̄ non imutant a rebus exterioribus nisi mediātibus alys sensibus. ꝛ isti sūt gnaz fm albertū. s. sensus cōis. imaginatiua. cogitatiua. fantasia ꝛ memoratiua quaz necessitatem ꝛ distinctionez sic docet Albertus Ad cuius euidētiam ꝑmitto duo. Primo q̄ i diuiduis subaz ꝛ pcipue i hominibus nō solū sūt accidētia sensibilia ꝓpria ꝛ cōia sed ēt i eis sūt q̄dam ꝓprietates quas nō cognoscūt sensus ꝑticulares. sicut i sorte est bonitas vel malitia vel paternitas vel filiatio et mansuetudo vel iracūdia vel sanitas vel egritudo ꝛ q̄ñ ꝛ vbi ꝛ hȝ forme quas nullus particularium sensus cognoscit. ꝛ ideo dicuntur intentiones non sensate. ꝛ hoc satis insinuauit Cōmen. in suo libello de memoria ꝛ reminiscentia.

¶ Ulterius ꝑmitto q̄ nō ē vnius ꝛ eiusdē virtutis aie bñ recipe spēs ꝛ bñ retinere seu ꝓseruare. cuius rō ē fz albertū ꝛ accipit a cōmē. in suo li⁹ de memoria ꝛ reminiscētia. qz ad hoc q̄ virtus sit bñ receptiua regrit dñium humiditatis sup siccū in ꝓplexiōe sui orgāni. humidi. n. est bñ recipe ipressiones vt manifestū ē in aere et aqua. cuius nō bñ retineant. sed ad bonā retētionē regrit magnū dñiuz siccitatis. siccū. n. hz cū difficultate recipiat. tñ cum recepit bñ retinet ꝛ ꝓseruat vt pz in lapidibus ꝛ lignis.

¶ His ꝑintellectis dico q̄ nos exꝑimur i nobis q̄ cognoscimus diuersitatē diuersoz sensibilium. ꝛ ad hȝ spāl'r deseruit sensus cois vt declaratū fuit. et ideo ꝑtranseo. Deinde nos etiā exꝑimur in nobis q̄ in absentia sensibiliū tam cōium q̄z ꝓpriorū nos reseruamus spēs ipoz ꝛ tenemus. vt absente pariete tu hēs apud te spēm coloris eius ꝛ figure ꝛ hȝ. sil'r aūt ꝛ i alys Et hoc est p virtutē imaginatiuā quā etiā gdā vocauerunt thesauz. seu archā formaz sensibiliū. ꝛ hoc bene oportuit fieri per aliā virtutē a sensu cōi ꝓpter rōnem ꝑtactā. qz nō est vnius virtutis penitus bene retinere ꝛ bene recipere.

¶ Itez nos exꝑimur in nobis q̄ nos cognoscimus ꝓprietates indiuiduoz non sensatas. vt cognoscimus hanc ꝑnitatē ꝛ hanc filiationē. hāc amicitiā ꝛ hanc inimicitiā ꝛ hȝ. ꝛ ad hoc ponit virtus cogitatiua.

¶ De hac aūt virtute mlta pulchra ꝛ putilia docet cōmen. auer. in diuersis locis huius libri. ꝛ ego nūc cōnectā ea ꝓpter bene esse vt melius ꝛ clarius potero. Primo quidē de ista virtute dicit cōmen. in z⁹ huius. q̄ ipa cognoscit intētiones. i. formas indiuiduales oīum decē ꝑdicamētoz vt formā idiuidualē huius hois fm q̄ hic hō. ꝛ hanc lineā ꝛ hanc albedinē ꝛ hanc ꝑnitatē ꝛ hanc calefactionē. ꝛ hȝ plura. ita q̄ nō tm cognoscit accītia sensibilia cōia ꝛ ꝓpria sed intētionē nō sensatā ꝛ expoliat eam ab eis q̄ fuerunt ei ȝiuncta de sensibilibus cōibus ꝛ ꝓpȝs. spoliat dico. i. distincte ꝛ diuisim cognoscit. Unde p tuā virtutē cogitatiuā tu cognoscis q̄ hec aia nō est idē cum hoc corpore. ꝛ hoc manifestū est. ꝛ etiā q̄ hec amicitia nō est idē cū hoc colore vel cū hac magnitudine vel motu vel hȝ. ꝛ ipaz intentionez reponit cogitatiua i ꝑtute memoratiua. vt dicit Cōm.

Itē de ista cogitatiua dicit idem cōmen. in z⁹ de aia. q̄ gdā crediderunt eam esse intellectū. ꝛ hoc spāl'r attribuitur Halieno. cuius rō fuit. qz ista virtus ē ꝓpria hoi ꝛ intellcūs est ꝓprius hoi. g̃ ꝛc. Sed hoc nō est verū. qz intellcūs est virtus imālis ꝛ sine corpore subiecto ꝛ cognoscit q̄ditatē vl'r ꝛ abstracte. sed cogitatiua est de genere exāpliū in corpore. ꝛ hoc manifestū est de ea. qz hz istrumentū determinatū. s. mediū ventriculū cerebri ꝛ est virtus indiuidualis ꝛ indiuidualiter distincta. nec valet ratio Halieni qa ꝓcedit ex duabus affirmatiuis in secunda figura. Propterea dicit commen. in eodem tertio. q̄ ipsa est ō genere virtutū sensibiliū. ꝛ subdit q̄ imaginatiua ꝛ cogitatiua ꝛ memoratiua non sunt nisi

ad p̄sentandū i loco v̄rtutis sensibilis. ꝛ iō nō idiget eis nisi in absentia sensibilis. qō quomō sit itelligendū videbit in 3°. deo volēte. ¶ Rursus dicit Cōmē. de ista virtute in eodē 3°. q ista virtus est aliqua ratio. ꝛ ipm intelligo sic q sicut ratio abstracta ratiocinat̄ ō rebus vniuersaliter apprehensis. sic ista nobilis virtus ratiocinat̄ de rebus indiuidualr apphēsis ꝛ discurrit ō vno i aliud ad cognitionē ignoti. ꝛ ex hoc segtur eā eē ppaz hoi. qz solus hō rōcinat̄. Et dicit hic cōmen. q eius vna actio nihil aliud est q̄z ponere intētōez formē imaginatōis cū suo idolo apud rememoratiōnē. vt cuz aliqs memorat̄ se vidisse albū virtus cogitatiua ponit quodāmō visionē q̄ est q̄dā itentio nō sensata cū albedine que est forma sensata ita q in isto actu cū aliqs iudicat se vidisse albū v̄tus imaginatiua p̄sat idolū albedinis ꝛ virtus memoratiua p̄sat visionē p̄teritā. ꝛ virtus cogitatiua ponit illa adiuicē. ꝛ sic forte itellexit Cōmen. q cogitatiua ponit intentionē formē cum idolo apud rememoratiōnē ꝛ addit ꝛ distīguit eā. s. itentionē ab eo. s. idolo apud formationē. i. apud itelligere. Ad hoc enī q itellectus distincte intelligat aliquā hm̄ intentionem nō sensatā oportet q virtus cogitatiua distincte cogitz eā indiuidualr vt patebit ex tertio huius. ¶ Amplius de cogitatiua inquit Cōm. ī eodē tertio. q cū ipa fuerit adiuta p memoratiuā ꝛ imaginatiuaz ipsa p̄sentabit aliquando idiuiduū aliqō. i. accipiet aliquā cognitionē idiuidui qō nō fuit sensatū ab illo boie cogitāte. vtpote cognitionē alicuius futuri aut alicuius p̄teriti. v̄bi gr̄a. sic intelligendo. Luz aliqs bonus medicus p suā v̄tutē cogitatiuā cognoscit hāc egritudinē huius bois. ꝛ eius cām ꝛ complexionē ꝛ etatez ꝛ locum ꝛ hm̄ pticularia. ꝛ per virtutez memoratiuā memorat̄ se vidisse seu cognisse ex tali egritudie ꝛ consimili secutā fuisse mortē. ꝛ p virtutem imaginatiuam imaginatur mortem istius hominis tunc contingit q ipse iudicat vero iudicio hūc esse moriturum ac si p̄tialr sentiret ipm mori. Sil'r aūt cū aliqs bonus nālis metalogicus cogitat de grandine futura in estate. ꝛ p v̄tutē suā memoratiuaz memorat̄ se vidisse post talē calorē estiuum ꝛ post talē nubē frequēter secutā fuisse grādinē ꝛ p imaginatiuā imaginat̄ descēsū grandinis. tunc p cogitatiuā iudicat vero et recto iudicio grandinē esse cito futurā ac si videret eā actu cadentē. Et posset poni exēplū in humanis agibilibus sed qz illa sūt minus certa ꝛ sūt a libero arbitrio. iō nolo exemplificare. hoc igit̄ est qō Cōmē. subiūgit. ꝛ itētio cogitationis supple negociātis circa p̄terita aut futura aut p̄tia que tm̄ remota sūt a sensu nihil aliud est q̄z hoc. s. q virtus cogitatiua ponit rē absentē a sensu q̄i rē sensatā. Unde subdit. Et iō p̄hensibilia humana diuidunt̄ in hec duo. s. i comp̄hensibile cuius p̄incipium est sensus. ꝛ in cōp̄hensibile cuius p̄incipiuz est cogitatio. p̄hensibile gdē cuius p̄incipiū est sensus est illud qō ē p̄s sensui. ꝛ p̄hensibile cuius p̄incipiuz ē cogitatio ē illud qō est absens ꝛ p̄cipue aut p̄teritū aut futuz. Et adhuc dicit Cōmē. de hac virtute. Et nō debet aliqs dicere q virtus cogitatiua ponit intellecta singularia. i. intellecta q̄. s. seorsū ꝛ diuisim fuerūt intellecta. ꝛ iā declaratū est q intellectus imaterialis cōponit ea supple sub rationibus v̄libus. cogitatio aūt nō ē respectu abstractiū supple nisi distinguendo indiuidua illoz itelligibiliū ꝛ p̄tare ea i actu q̄i eēnt apud sensū. ꝛ iō q̄ fuerūt in p̄tia apud sensum tūc cadet cogitatio ꝛ remanebit actio itellectus i eis. i. respectu eoz. Et hoc vltimuz dictū est hm̄ dubiū. qz fm hoc v̄ velle Cōm. q itellectus p̄site indiuiduo rei intelligibilis ad sensum nō indiget cogitatiua ad intelligēdū. quod videt̄ multū incōueniens. qz ari. dicit q itelligēte quēcūq; necesse ē fātasma aliqō speculari. fātasia aūt que imediate ministrat ipsi itellectui v̄ eē ipsa cogitatiua. ꝛ hoc videbit̄ i 3°. huius. ¶ Deide dicit Cōmē. q hō non est generabilis ꝛ corruptibilis nisi p istā v̄tutē. i. p formā quā p̄segtur ista v̄tus itellectus. n. ꝛ fz ari. ē ppetuus. ꝛ iō fz ipz hō nō est corruptibilis. Dec sūt q̄ docet Cōmē. de v̄tute cogitatiua. ꝛ sūt ita bona sicut tu vides. ꝛ forte hec est illa v̄tus aie humane quā ari. distīguit p̄tra scientificū ꝛ vocat eā rōcinatiuū vel p̄filiatiuū in 6°. ethicoz. ¶ Segtur videre de virtute fātastica fz Albertū. dicit. n. Albertus. ꝛ hoc est verū. q nos experimur i nobis q nos componimus adiuicē formas cū formis. ꝛ itētōes cū itētōibus. ꝛ intentiones cū formis ꝛ econuerso. ꝛ possumus exēplificare p̄pter illos in q̄bus incipit oriri p̄hia. Nos iudicamus hoc dulce eē albū. ꝛ hoc est cōponere formā cū forma. p formā. n. itelligit sensibile p̄priū aut cōe. Sil'r nos iudicamus hūc p̄sēz eē amicū. ꝛ hoc est cōponere itētionē cū itētōe. nā p itētionē hic itelligit p̄prietatē nō sensatā. Et rursus iudicamus hoc dulce eē delectabile vel p̄ueniēs. ꝛ hoc est cōponere itentionē cū forma. sil'r ꝛ in alijs hm̄. ꝛ hanc p̄pōnē facit quarta virtus. s. fantastica vt ipe dicit. ꝛ quedā alia cōgregat de ea sed hoc ad p̄sens mihi sufficit. Deinde exprimur in nobis. q in absentia sensibiliū nos reseruamus ipsas itentōes. i. p̄prietates ñ sensatas. ꝛ nō ē ab eadē potentia tenere hm̄ ꝛ hm̄ recipe. ꝛ ideo illa virtus retētiua dz esse alia a cogitatiua q̄ cognoscit eas ꝛ bene recipit. nec ē eadez virtus reseruatiua q̄ tenet formas sensatas ꝛ itentōes non sensatas eo q altiozis gradus: ꝛ abstractiozis est intentio q̄z forma vt dicit. ꝛ iō cogimur ponere aliā virtutē q̄ tenet itētiones elicitas hoc est distincte cognitas a virtute cogitatiua. ꝛ hec vocat̄ memoratiua cōi noīatione. vocat̄ āt a q̄busdā thesaurus itentionū. sicut imaginatiua dicitur thesaurus formaz. ē igit̄ hec doctrīa illius viri. Et quāuis hm̄ ꝛ realiter loquat̄ in maiori p̄te tm̄ aliqualr videt̄ recedere ab Auerroi. ¶ Nā ipse non ponit v̄tutes illas interiozes nisi q̄ttuoz sicut apparet in 3°. huius. ꝛ hic allegat arist. dicens sic. q arist. posuit virtutes distinctas i diuiduales i q̄ttuoz ordinibus. In p̄ posuit sensū cōmunē. deide imaginatiuā. deide cogitatiuā. ꝛ postea mēoratiuā. ꝛ addit Cōm. ꝛ posuit remēoratiuā magl spūalē deinde cogitatiuā. deide imaginatiuā. ꝛ post sensū cōmunē. Et puto q illaz virtutē quā albertus vocat fantasiā Cōmen. dicit eā esse cogitatiuā. ꝛ hoc rōnabilr. qz oz q virtus cogitatiua p̄cedens cōposita ꝛ simplicia sit eadē. vt ipemet dicit in 3°. huius. c. Indiuisibiliū q̄dē intelligibilia. Uñ cū virtus cogitatiua cognoscat itētōes ꝛ formas necesse est vt ipa eadem fit compositiua ꝛ diuisiua earū. Unde nō oz q aliq̄ alia virtus ea p̄ponat aut diuidat. p̄cipue qz nā nō facit p plura quod pōt p vnū. q. n. virtus cogitatiua cognoscat formas sēsatas nō oz esse dubiū. qz virtus cogitatiua superioz cognoscit illa q̄ cognoscit iferioz mō tamē p̄fectiozi. ideo magis credo cōmen. Organa aūt ista virtutū ponūt coiter. ꝛ. vt accipit̄ ab alberto ꝛ cōmen. q sensus cois ē in anteriozi parte p̄me cellule cerebri i loco vbi cōcurrunt nerui sensitiui. s. sensuū particulariū: postea i p̄te posteriozi illius p̄me cellule ē virtus imaginatiua fm albertū. i p̄ma vero parte medie cellule que calida est ex motu multi spūs ad ipam ponit virtutē cogitatiuā. i medio aūt ipsius medie cellule ponit fantasiam tā q̄z

centrū iter imaginatiuā ꝛ memoraᵏiuā. memoria eniz est i posteriozi parte cerebzi. cuius signū est. qz lesa illa pte ledit memoria ꝛ illud sil̄r est signū ad organa cetero. Cōmentator aūt paz aliter loquit sed fere in idez redit. supponēs. n. q sensus cōis sit i anteriozi pte p̄me cellule cerebzi aut forte i corde ꝯz q vī velle ari. i de sōno ꝛ vigilia. aut vtroq mō aut altero dic q vtus imagiatiua est in anteriozi pte cerebzi. ꝛ hoc est itelligendū ꝯz Albertū quātuz ad posteriozē ptem p̄me cellule. Logitatiua autez est in medio ꝛ rememoratiua in posteriozi

¶ Dubitationes aūt q̄ sunt circa istas virtutes debent tractari i paruis libzis nālibus p̄cipue i de somno ꝛ vigilia ꝛ in de memoria ꝛ reminiscentia. Et est aduertendū q ariſt. in isto. z°. nō expzesse loquit nisi de duabus istaz vtutū. s. ō fantasia ꝛ sensu cōi. ꝛ puto q p fantasiā q̄q̄z intelligit imaginatiuā ꝛ q̄q̄z cogitatiuā. dicit enī q fantasia reseruat spēs sensibiliū ꝛ hoc ꝓpetit imagiatiue. ꝛ dicit q aīalia multa operant ꝯm illā. qō nō ē alio mō nisi qz aīalia appetūt fugere aut pseq illō qō fātasia iudicat aut bonū aut malū. ꝛ hoc i dubitāter ꝓuenit illi virtuti quā Cōm. vocat cogitatiuā. Et in z°. de aīa. dicit Ari. q fantasia q̄dā est rōnalis. s. q̄ ratiocinat de rebus indiuidualibus. quod etiā est cogitare. Unde p fātasiā q̄q̄z intelligit cogitatiuā vbi dicit. ꝛ qm̄ imanēt supple spēs sensibiliū facte a sensibilibus ꝯz actū i vtute imaginatiua multa ꝯm ipsaz operant aīalia ꝛ agunt ꝛ patiūt. de memoria vo ꝛ reminiscentia seoz suz tractat i libello de mēoria ꝛ reminiscentia ꝛ ibidē declaratum est q reminiscentia non est aliud substantialiter a cogitatiua.

¶ Dis visis dicendū ad qōnē q fantasia nō est idē cum sensu pticulari exteriozi. ꝛ ō isto loquit ari. in lra quod ꝓbat multipliciter. Sed accipio solū vnā rōnē ad hoc.

¶ Si fantasia eēt sensus exterioz aut eēt sensus in potētia aut sensus i actu p sufficientez diuisionē. ꝯz nō pōt eē sensus i potētia. qz maxime videret eē visus. nunc autē aligs carēs visu hz fantasiā vt pz de ceco q fantasiatur in somnis. ꝛ sic vī q fantasia nō ē idē cum visu. ꝛ tamē maxime videt q fantasia sumpsit nomē a lumine qō pertinet ad visuz. eo q ipse visus ē maxime sensus ꝛ pluriū rerum cognitarum visu reseruamus fantasmata q̄z aliys sensibus. ꝛ iō maxime videret q eēt visus q̄z q̄cūq̄z aliuꝯ sensus pticular.

¶ Jtē oē aīal hz potētiā sensitiuā vt notū est. vnde animal ē aīal p sensuz. ꝯz q̄dā non hnt fantasiā vt formica ꝛ apes. sicut exemplificatur in lra Sed vt dicit albertus illud exēplum oio falsū est. apes .n. artificiose opant casas. ꝛ formica sibi puidet i futuꝝ quod sine imaginatione aut fantasia facere nō possent Unī cōm. vī velle q apes ꝛ formica habēt imagiatiuā. apes qdem p artificiū. i. ꝓpter hoc qz operant sil̄r arti. ꝛ formica ꝓpter depositū. i. qz depōit nutrimentū suuz i loco determiato ꝛ tpe determiato. Et albertus putat hoc ꝓuenisse non ex vitio ꝓh. sed ex vitio translatoris qz trāslator nō intellexit noīa aīaliū que dicit aristo. fātasiam non habere. ꝛ loco eoꝝ posuit formicas ꝛ apes. Uel si volumus saluare illā lr̄az ꝛ bonitatē trāslatiōis possumus legere illud exemplū affirmatiue. vt sit sensus q fantasia nō videt inesse aīalibus sicut iest formice ꝛ api. ꝛ hoc est verū. istis eniz inest fantasia determinata. s. que pōt esse i actu suo i absentia sensatoꝝ.

¶ De apibus aūt dicit Cōm. in z°. huius. ca°. de odore. q apes mouent ad nutrimētuz ex loco remotissimo. qz i q̄cūq̄z regione fuerint i quodā tpe singulis annis petūt littus maris vt ex limo vigozē sui nutrimēti ꝓcipiāt. formica sil̄r ꝓcedit de vno loco ad aliū q̄si imaginās suuz nutrimentū distās ꝛ redit ad locū determiatū vbi cōgregat in estate de quo viuat in hyeme. Uñ i q̄dā scriptura dī Surge miser vsq̄z quo dormis: vade ad formicā ꝛ considera vias eius. que cum ñ habeat ꝓductozē cōgregat in estate de quo viuat i hyeme ꝛc. pz igit q fantasia nō est sensus in potentia. Et p idē ꝓincit q nō sit sensus in actu. qz iste iest oibus aīalibus. fātasia aūt nō omnibus

¶ Sz ꝓsiderādū q ꝯm Cōmen. in isto z°. ꝛ inuit aris. i z°. huius. Fantasia est duplex. Quedā ē fantasia iperfecta ꝛ diminuta. ꝛ est illa q̄ nō ē i actu suo nisi i pūtia rei sensibilis. ꝛ istā hnt aīalia q̄cūq̄z iperfecta. nā aliter non cognoscerēt itentionem ꝓuenient̄ ꝛ nociui. nec fugerent nociuū. nec psequerent ꝓueniens. cuius oppositū videmus i iperfectissimis. s. qbus tactus solus inest. vt aris. dicit i z°. huius. ista. n. cū pungunt aut eis apponit aliqō discōueniēs retrahūt se. quod ñ facerent nisi iudicarēt illud sibi nociuū. ꝛ cū apponit eis aliqō ꝓueniēs dilatāt se sup illud vt pūt. qō nequaq̄z agerent nisi cognoscerēt illud sibi ꝓueniens. nociuū aūt ꝛ ꝓueniens seu p̄ficuuz sunt itentiones nō sensate. q̄s nō cognoscit aligs sensus exterioz. Uñ relingit q habēt vtutē iteriozē cogscitiuā ista q̄z ꝓprietatū ꝯz m̄ltū diminute cognoscāt. ꝛ solū cognoscāt re pūte. Cuius signuz manifestuz est. ga nunq̄z mouerent de se de vno loco ad aliū locū distātez. Jstis igit ꝓcedebat fātasia ideterminata. i. iperfecta ꝛ diminuta. Fantasia vero determinata est illa q̄ fantasiatur aliqd i absentia ipius. ꝛ hāc hnt aīalia mobilia de loco ad locū.

¶ Jtē q fantasia nō sit sensus ꝯm actū ē māifestū ex alio. qz dormiētibus ꝓtigūt fātastice apparitiōes i qbus tñ nullus ē sensus pticular ꝯz actu sentiēdi vt ꝓbat i ō sōno ꝛ vigilia. q̄ fātasia nullo mō ē sēsus pticlar.

¶ Et est nōndū q fantasia aliqñ sumit ꝓ potentia nāli aie sensitiue. aliqñ ꝓ actu illius virtutis. ꝛ p potētia aliqñ sumit ꝓ virtute reseruatiua spēz sensibiliū. ꝛ sic est imagiatiua. ꝛ q̄q̄z sumit ꝓ potētia cognoscitiua ipoz sensibiliū in absentia eoꝝ. ꝛ cognoscitiua etiā intētōuz nō sensatarū. ꝛ sic est cogitatiua ꝯm rei veritatē ꝯm Cōmen. 3. huius. Primo qdē mō videt aristo. sumere fantasiam cum dicit. q i ipsa maneāt spēs sensibiliū sil̄es sensibilibus. Et z°. mō cū ipse dicit. q fantasia quedā ē rōnalis. vt tangebat ꝓus. et etiā cū ipe dicit fantasiam esse ꝓncipiū motus vna cū appetitu. ibi sumit fantasiā ꝓ cogitatiua. Illa. n. virtuꝯ que cū appetitu ē ꝓncipiū motus dz cognoscere illud ad qō ē motus tanq̄z bonuz ad ꝓsequēdū. Unde ari. i hoc ꝓbat itellectū speculatiuum non esse ꝓncipiū motus. qz nihil dicit de ꝓsegbili aut fugibili. Et in illo. c. Uidet aūt sensibile ex potētia exīte ꝛc. dic. Cū aūt delectabile aut tristabile affirmat aut negat. aut fugit aut segit̄. nō. n. appetitus appetit ꝓseq nisi illud qō cognitū ē sub rōe boni. neq̄z fugere nisi qō cognitū est vt malū. Et hoc etiā manifestū est in de motibuꝯ aīaliū. ꝛ ex. 3. ethic. Uirtus aūt fantastica quā aristo. ponit eē ꝓncipiū motus cū appetitu nō ē illa virtus que solū reseruat imagines aut spēs. sed ē virtus cogitatiua mō ꝓdicto. ꝛ illa est cogitatiua virtus in hominibus. ꝛ estimatiua in brutis. Et sic manifeste apparet q aristo. accipit fantasiā ꝓ cogitatiua ꝛ estimatiua. Ad hoc cū ipe dicit ad intelligētē quēcunq̄z necesse est fantasma aliqō speculari. puto q p fantasiā itelligat actuz cogitatiue. Et sil̄r i alys vbis in qbus assignat virtutez ministrantē intellectui. sed hoc magis manifestabitur in z°.

¶ Ad ꝓmā rōnē dico q ꝛcludit fantasiā eē aliquē sensuz coiter dicto sensu ꝓ interiozi ꝛ exteriozi. ꝯz nō ꝓbat q sit sensus particularis exterioz.

¶ Ad aliā cū dī.

virtutes q̄ hñt idē obiñ ⁊c. dico q̄ verū est nisi sint virtutes ordinate adinuicē sic q̄ vna imutareť ab alia. ſz si sunt ordinate isto mō pñt hře quodāmō idē obiectū. mō fantasia ⁊ sensus sunt ordinate virtutes. q̄ fātasia nō imutať a rebus exterioribus nisi mediāte sensu. ⁊ iō pñt hře idē obiectū. visus autez ⁊ auditus sunt diuerse virtutes q̄z vna nō imutať ab alia. ⁊ sic nō hñt vnū obz sed diuersa. ¶ Ad aliā dico q̄ imo fantasia p actu p̄dcē virtutis ē motus factus a sensu actu simili illi. vt dicit aristo. ⁊ cōmē. Et cū dř q̄ motus nō remanet ⁊c. potest dici q̄ sicut i motu ꝯtinuo ē ꝯsiderare ipsam ꝓfectiōez q̄ recipiť. ⁊ ipaz receptionē quā Cōm. vocat transmutationē ꝯiūctā cū tpe in 5°. phȳcoz. sic in alteratōe spūali ⁊ instātanea est ꝯsiderare q̄litatē spūalez q̄ recipitur in virtute aliq̄. ⁊ ipam actualē trāsmutationē q̄ denoiať trāsmutata vl̄ receptionez q̄ dř recipiēs i actu. Et sigdē sumať motus spūalis p illa q̄litate spūali q̄ recipiť i aliq̄ subo spūalř imutato ille motus vtiq; remāere pōt absē te vl̄ ōficiēte motore q illā formā ipressit vt deficiēte vl̄ absente igne calefaciente aquā pōt remanere illa caliditas quā generauit ignis. sil̄r aūt ⁊ i alys multis. Sed si sumať motus p ipsa trāsmutatiōe actuali q̄ formalř aliquid dř trāsmutari. ⁊ ē de gñe trāsmutatōis ſm Cō. in 5°. phȳ. ⁊ in 3°. sic vez est q̄ motus nō remanet deficiente motore. absente. n. igne calefaciēte amplius aqua nō trāsmutať ad caliditatē. Et est itelligēda diffinitio quā ponit aristo. q̄ fātasia est motus factus a sensu ſm actū. i. q̄dā forma vel q̄litas spūalis impꝛssa alicui v̄tuti ab ipso sensu actuato specie sensibili. ⁊ illa multū bene remanet i virtute reseruatiua. vnde sine dubio Aristo. videť ibi cape fantasiā p actu v̄tutis imaginatiue. quē recipit a sensu actuato. ⁊ iō nō valet rō. Dixerūt ātē alīq̄ diffinitio sic itelligi dz. Fantasia est motus ⁊c. i. v̄tus nata moueri a sensu ſm actum ita q̄ ibi aristo. accipit accns p subo ad ipz notificādū. iō nō valet ratio. ¶ Et hec de secūdo libro de anima.

Expte aūt anie qua ⁊c.

¶ Volo cōgregare q̄dā de aia itellectiua. aliq̄ ex dcis ari. aliq̄ ex dcis Cō. aliq̄ ex gbusdā solēnibus doctoribus. nō nulla ātē q̄ mihi doctor vitat̄ p diligētē sollicitudinez p̄buit itelligere. Procedā aūt mō disputatiuo vt dubitatōes tollanť ⁊ vitas mānifesteť iussu dei Prima ǧ sit qō. Utr nālis pȳus debeat ꝯsiderare ōe intellectu. Et arguiť ꝓmo q̄ nō. q̄ dicit Cōm. 2°. phȳcoz cōmēto. 26. q̄ cōsideratio ō dispōibus forma abstracta ſm q̄ sunt abstracte de gditatibus eaz ꝓpriuz ē ꝓme phīe. ⁊ ñ nālis scīe. ſz intellectus ē forma abstracta vniuersalř. ⁊ demōstrari. in isto 3°. ǧ ⁊c. ¶ Jtez naturalis nō cosiderat nisi de illis q̄ mouent mota. q̄cūq; autem mouent nō mota nō sunt amplius pȳce cōsideratōis ſm ari. in 2°. phȳcoz. ⁊ i illo ca°. Sz modoz ⁊ cāz. sed intellectus est mouens non motus. ſm ari. in isto 3°. ca°. Oio gdez ǧ sicut p̄dictū est inq̄tuz appetitiuū aial ⁊c. vbi dicit i fine. q̄ opinio vl̄is aut nō mouet aut mouet nō mota. ⁊ sic intellectus nō mouet ſm motum corporis quod mouet. q̄re ⁊c. ¶ Jtem entia q̄ ptinent ad pȳum nālem debent diffiniri p māz sensibilē. vt in ꝓhemio huius pz. ⁊ in 7°. metaph̄. c. Quātū vero diffinitio est rō ⁊ 2°. phȳcoz ca°. Qm̄ aūt determinatuz est q̄t modis dř nā. ſz intellectus nō dz diffiniri p māz sensibilē cum sit v̄tus imālis ⁊ i corporea 3°. huius v̄sus p̄ncipiū. ¶ Oppositū pz p Ari. i isto 3°. ⁊ sil̄r p Cōmen. Et arguiť rōne. q̄

nālis hz determinare de oībus formis mālibus vt vult Cōmē. ⁊ Aris. 2°. phȳcoz. ca°. Qm̄ aūt nā dupl̄r dř. ⁊c. ſz itellectus est forma mālis. q̄ forma illius q̄ generaťe mālī ē mālis. hec videť mānifesta. ſz bō gñať ab agēte mālī. bō. n. gñat hoiez ex mā ⁊ sol vt ibidē dic Ari. ǧ ⁊c. Et Cōmē. sup istū tertiū ꝯmēto. 19°. dic q̄ B nomē itellectus i B li°. sumiť q̄tuor mōis. dř. n. ō itellectu mālī et ē itellcūs q̄ vocať possibil̄. de q̄ dic Ari. q̄ nullā hz nāz nisi q̄ possibil̄ vocatus ē. quē alī vocāt itellcm̄ speculatiuū. dř ētō itellcū agēte ⁊ō itellectu i habitu. ⁊ ille ē itellcūs iformatus spē itelligibili p quā itelligit q̄n vl̄t nisi aliqd ꝓhibeat. hec. n. ē diffinitio supple intelligibil̄ vt hñs hitū itelligat p ipz illud q̄ ē ei ꝓpriuz. i. obiñ ꝓprium ex se ⁊ q̄n vult absq; B q̄ idigeat B aliq̄ exrinseco vt dic Cōmē. cōmēto. 17°. Et de v̄tute imaginatia. i. de v̄tute cogitatia. ꝓsuetudo. n. ē attribuere itellcūi v̄tutē cogitatiuā vt dicit in isto 3°. ista. n. virtus. s. cogitatiua est aliq̄ rō vt etiā ipsemet dicit. cōm. 19. Et de hac mlta cōgregata sunt i q̄one vltia sup ſm huius. ⁊ de intellectu agente ⁊c. ¶ Dico ad q̄nē q̄ttuor. Prio q̄ nāl̄ dz ꝯsiderare de itellectu 4°. mō dicto. q̄ eiusdē pȳi ē ꝯsiderare formā aliquā ⁊ eius ꝓpriā v̄tutē cū v̄tus ꝓpria sit accns ꝓprium vt patet ex dictis i. 2. huius. eiusdē autem scientie est cōsiderare subz ⁊ accns ꝓpriū. p posterioz. ſz v̄tus cogitatiua ē v̄tus forme hūane ꝓpria hōi vt vult Cōm. i isto. 3. ꝯmento. 19. Et ꝯstat q̄ nālis pȳus. hz cōsiderare formā ꝓpriā hoīs vt pz ex. 2. phȳcoz. capitulo. Qm̄ ātē nā dupl̄r dř. ǧ ⁊c. ¶ 2°. dico q̄ nālis hz ꝯsiderare itellectū mālē. i. itellectū possibilē. q̄ ꝓbať hzeuiter q̄z nālis pȳus hz ꝯsiderare oēm subaz q̄ moueť ab aliquo exñte in mā. vt satis patet ex. 6. metaph̄. c. i. sed itellcūs possibilis moueť. i. imutatur ab aliquo exñte i mā. i. ab ipsis fantasmatibus hūanis ſm Ax. i. 3. huius. c. Videť autez sensibile ex potentia exñte sensitiuo actu agens. vbi dicit. Jntellectiue aūt aīe fantasmata sūt sicut sensibilia sensui. ꝯstat aūt q̄ fantasmata sunt res existētes i mā scilicet in corpore humāo. igitur ⁊c. ¶ 3°. dico q̄ ipe pȳus bñ hz cōsiderare de itellectu i habitu. q̄z ipe cōsiderat oēs spēs rez generabiliū ⁊ corruptibiliū vt satis patet ex. 6. metaph̄. c. ꝓmo. modo itellectus i habitu est gñabilis ⁊ corruptibil̄. Spēs. n. itelligibilis q̄ est forma intellectus i habitu est generabilis ⁊ corruptibilis ſm generationē ⁊ corruptionē intentionū imaginataz. vt plane docet Cōm. i isto. 3. ⁊ videbiť post. Uñ dicit cōm. cōmento. 3. q̄ itellecta vl̄ia sūt colligata cū imaginibus ⁊ corrupta per corruptionez eaz. ⁊ itelligo colligata eo mō quo effectus cause agentis est colligatus cuz causa. ¶ Jtē dico 4°. q̄ nālis dz ꝯsiderare intellectū agentē de quo etiā dř B nomē itellectus. q̄z nālis dz ꝯsiderare de eo q̄ō est imediatū aut ꝓpinquū ꝓncipiū opationis nālis q̄ dep̄dēt ab aliquo exñte i mā. ſz itellcūs agens ē hō. ǧ ⁊c. maior patet. q̄z de tali opatōe nāli q̄ dep̄dēt ab aliquo exñte i corpore vel i mā ꝯsiderat pȳs nālis. vt manifestū ē. q̄s. n. alius eā ꝯsiderat. Et p ꝯns debet ꝯsiderare de eo q̄ō ē p se ꝓncipiū imediatū aut ꝓpinquū huius opatiōis cū cognitio ꝓncipiati nō possit hři sufficiēter sine cognitōe ꝓncipij. vt patet ꝓmo pȳ. in ꝓn°. ⁊ ꝓmo posteri. minor apparet. nā intellectus agens ē ꝓncipiū itellectōis forte imediatū. vt videbitur post. deo dante. vel saltē ꝓpinquū. nō remotū oio. ipe. n. est q̄ facit de potētia itellectis actu itellecta. vt dicit cōmē. i isto 3°. cōmēto. 18°. ⁊ plies alibi. itelligere aūt ē opatio nālis vt satis pz ex isto 3°. ⁊ dependet cū hoc ab aliquo exñte in mā. s. a fantasmate ſm aristo. i isto 3°. c. Videť aūt sen

sibile ex potētia exīte. vbi dic. spēs qdē igit itellectuū in fantasmatibus intelligit. z i fine illius capituli. Nūc āt ō aīa dicta recapitulantes dicit. q̄ p̄mi intellectus. i. p̄mi actus itelligendi nō sunt fantasmata. sed non sunt sine fantasmatibus ḡ z̄c. Possū ḡ intelligere fm Ax. q̄ nālis phūs bz ꝯsiderare totā aīam intellectiuā hūanaz sic qōdā ens hñs nāz q̄dāmō ꝯpositā ex itellēcu possibili z itellēcu agēte. ex possibili qdē sic ex nā q̄ est mā aut ad mōz materie. ex agēte aūt sicut ex nā q̄ ē forma aut sīle forme. ¶ Utz aūt ex istis duobus fiat suba p se vna fm esse subale vnū. vidēdū ē ex ñtibus. Et ad huius sube ꝯsiderationem tanḡ ad vltimā terminaī cōsideratio phī nālis de formis quaz ꝯsiderat q̄ditates. ita q̄ per aliā formā nobiliorē nō ꝯsiderat q̄ditatē explicite sed solū cōsiderat alias formas abstractas quantū ad esse fm cōmen. z. phy. z partiz in p̄n? z vltimo cōmēto eius ¶ Ad p̄mā rōnē cū dr. ꝯsideratio z̄c. dico q̄ ꝯmen. intelligit de illis formis abstractis q̄ oīo sūt itrāsmutabiles neq̄ etiā sunt p̄ncipia imediata opatiōis nālis noue et dependentiꝫ ab aliquo exīte ī mā sicut sunt itelligētie mouentes corpora celestia. Iste. n. sunt oīo itrāsmutabiles z p se z p accidens. z nō sunt imediata p̄ncipia alicuius opatōis noue dependentis a mā nisi mediāte motu eterno. vt hr ex. 8. phycoz. z p̄ celi z mūdi. ¶ Ad aliā pōt dici q̄ q̄uis itellectus nō moueaī motu locali neq̄ alys motibus corporalibus tñ imutaī spūal'r ab intentionibus imaginatis siue a fantasmatibus humanis. z est in potentia eēntiali aliq̄ mō vt videbiī i sequētibus ¶ Ad aliā pōt dici q̄ ꝯmo intellectus humanus bene ē diffiniendus p māz sensibilē. s. corpus humanū a cuius fantasmatibus i ipo exītibus moueī ad actū suū itelligendi. z sic diceret colligendo ex dictis Ax. z Cōmen. q̄ itellectus hūanus ē suba īmālis cuius opatio dependet aliq̄ mō ex itentōibus imagiatis exītibus ī corpe hūano vel aliq̄ tali mō. z cū pbaī q̄ nō. q̄ est virtus immālis z incorporea. vt videbiī post. vez est q̄ ipse itellectus humanus est vtus īmālis. qa nō vnitus est māe nec corpori nēcio fm esse. tñ in operādo ōpēdet ab aliq̄ exīte ī corpe. s. ab itentōe imaginata. Qūo aūt operatō intellcūs humani dependet ex his duobus. s. ex fātasmatibus z itellectu agente posterius perscrutandum est. z sic de isto sufficiat.

¶ Questio. II.

8 Igitur intelligere est sicut sentire z̄c. ¶ Queriī h vtz itellectus sit virtus passiua ab itelligibili. Arguitur p̄mo q̄ non q̄ agens z patiēs cōicāt in mā. p̄mo de generatōe. c. ō actiuis z passiuis sed itellectus nō cōicat in mā cū itelligibili. vt habeī ex isto 3?. est. n. sepatus z imixtus. igit z̄c. ¶ Itē vtus actiua est nobilioz q̄ passiua. 3?. huius. c. q̄m aūt sicut in oī. sed virtus ipsius itelligibilis vt lapidis aut ligni non est nobilioz ipo intellectu. ḡ z̄c. ¶ Itē oē q̄ patiī mouet actio. n. z passio nō sunt sine motu 3?. phycoz. sed itellectus ñ moueī. q̄ oē q̄ mouet ē cōpuꝫ 6?. phycoz. ¶ Oppositū arguiī aucte arist. q vult q̄ itelligere vel est pati vel aliq̄d hūalterū. q̄ nō eēt si itellectus nō eēt virtus passiua. ḡ z̄c. ¶ Idē dicit cōm. plāe. ¶ Ad euidētia istiuꝫ q̄nis reducenda est ad memoriā distinctio ipsius pati quā ponit arist. 2?. huius. c. diuidendū aūt de potentia z actu. z fuit declarata in. z. Est aūt tal' distictio breuiter quoddā est pati q̄ est recipere formā cum corruptione cōtrarij p̄exītis in passo. z talis passio potest dici passio corruptiua. z aliud est pati q̄ est receptio pfectiōis ab aliq̄ ente actu in ente in potentia absq̄ corruptione alicuius cōtrarie dispōnis p̄exītis in passo. ¶ Ulterius ē itelligendū hoc fm Cōm. ꝯmento. 4. q̄ dria ē iter actiuā z passiuā virtutē. nam virtus actiua mouet illud cui attribuiī. i. suū obiectū. vt caliditas calefactibile. z virtuꝫ passiua moueī ab eo cui attribuiī. i. a suo obiecto sic visus a colore. Et hanc distictionē potuit sumere a magistro phōz. 5. metaph. c. de ptāte. vbi posuit vnam potētiā q̄ ē p̄ncipiū trāsmutādi alterū in q̄tū alterū. z hec est actiua. aliā q̄ ē p̄ncipiū trāsmutādi ab altero in q̄tuz ab altero. z hec est passiua fm oēs exponentes. ¶ Tunc dico breuiter ad q̄nē q̄ in aīa itellectiua hūana ē q̄dā virtus seu potentia passiua. z hec dr itellectus possibil' s. q s'bycit actui itelligēdi z spēi itelligibili. z pōt pbari ex p̄missis. nā ois illa virtus est passiua q̄ moueī ab aliq̄ extrīseco ab ea. sz ī aīa itellectiua humana ē hmōi potētia q̄ moueī ab aliq̄ extrinseco. s. a fantasmatibus humāis. nunq̄. n. aīa humana intelligeret nisi p̄sente fātasmate ī actu. qō nō ē ppter aliud nisi qz fātasmata mouēt ipaz ad actū intelligēdi vt videī manifestū. Et ꝯfirmaī rō qz virtus cuius opatio manet in ipsa et nō est in aliquo nisi p̄ñte aliquo extrinseco est passiua z moueī ab illo. p alio. n. nō pōt accidere q̄ aliqua virtus non sit in suo ppo actu sine extrinseco p̄ñte nisi qz vel actio seu opatio eius recipiī in illo extrinseco. sicut opatio caliditatl in calefactibili. vel qz illa virtus indiget recipe ab illo extrīseco vt sit in suo actu. si igit alicuius vtutis opatō nō recipiī in aliquo extrīseco sed remanet in ipa virtute. z tñ indiget extrinseco ad suū actū indubitāter hoc est p eo qz indiget aliqd recipe ab ipo extrīseco. z p ꝯsequens pati ab eo. qō si negareī ipossibile eēt demōstrare aliq̄ virtutē esse passiuā. sed sic est in ppōsito. nā aīa intellectiua nra ad intelligere indiget fantasmate humano. z opatio que est intelligere remanet in aliqua potentia aīe. z nō recipiī in fantasmate. qz sic fantasmata intelligerent. quare segtur in aīa nra intellectiua eē aliquaz virtutē passiuā. Utrū aūt in ipsa sit aliqua virtus actiua posterius pscrutādū erit. nec intelligo itellectū pati ab intelligibili mediāte fantasmate passione corrupti uq. sed passione pfectiua que est receptio spēi intelligibilis ipsā q̄ditatē repñtātis. Et hmōi docuit arist. in lra sic. ipossibile ḡ oportet eē supple passione corruptiua suscptiuū āt spēi z̄c. ¶ Ad p̄mā rōnē pz rñsio q̄ p̄dictā distictionē. maioz. n. ē vera in patiēte p̄mo mō. nō aūt scōo mō. ¶ Ad aliud dicūt alig q̄ maioz est vera de agente p̄ncipali sed nō de agēte iſtrali. vt semē nō est nobilius hoie gñato a sēie. est. n. semē agēs iſtrale. mō fantasma est agens instrale ad intelligere. z intellcūs ē agēs p̄ncipale. Sed hoc nō satisfacit. p̄mo qz instrali agenti non assimilaī effectus neq̄ diuersificaī fz diuersitatē eius vt securi nō assimilaī domus. nec hō semini. nūc aūt intelligere z spēs intelligibilis bñ assimilanī fantasmati z diuersificanī fm diuersitatē ipius fantasmatis vt pz in isto 3?. ¶ Itē q̄uis agens instrale non sit nobilius suo effectu tñ est nobilius q̄ potētia receptiua forme quā facit. vt virtus informatiua exīs i semine masculi lz nō sit nobilioz hoie generato. tñ ipa idubitāter est nobilioz simpl'r q̄ sit potētia passiua exīs in semine femelle. Et cōuincet quodāmodo hoc a quibusdā ex suo ꝯcesso. nā ipsi vtūt ista ppōne. cū optimū in aliq̄ genere ē melius simpliciter optimo i aliq̄ alio genere tūc totū illud genus cuius optimū est melius optimo alterius generl fm illā ꝯditionē qua ꝯpaī ad optimū alterius generis est dignius z nobilius toto illo genere alio. sz optimum i genere actuū ē simpl'r nobilius optimo i gñe potētia

passiuarū. deus. n. q est optimus actus vel ens actu est nobilioꝛ oi potentia passiua. Totaliter. n. optimū eoꝛū q̄ in nā sūt deus est. sicut dicitur ī phemio metaph̄. ergo totū genus actuū est melius toto genere potentiarum passiuarū. si igit̄ fāta sma est actus qdā agens ī itellectū ⁊ itellectus est potentia passiua ab eo. segtur incōueniēs p̄dictū. Hāc āt obiectōez soluere ñ possz gcūq; vtiť illa ꝓpōne ī tota sua vl'itate ⁊ cōitate mō p̄dicto. Sed qūo dz solui fz vitatē visū fuit ī tractatu ō sensu agēte.

¶ Sed dicūt aliq ad rōnē illā. cuz dicit̄ agēs ē nobilius patiente ⁊c. verū ē si agit vtute ꝓpria. sz si nō agit vtute ꝓpria nō oportet. mō fantasma nō agit in intellectum virtute ꝓpria. sed vitrute intellectus agētis. Et adhuc illud nō sufficit. q̄ si solū hoc est verū de agente q̄ō agit virtute ꝓpria tūc cū nō sit nisi vnū agens virtute ꝓpria. p̄mū p̄ncipiuz. oia. n. alia agunt virtute illius vt satis habet̄. 8. phycoꝛū. sequeret̄ q; nō oporteret aliq̄ agēs ee nobilius suo patiente nisi primū p̄ncipiuz quod est deus. ⁊ sic arist. per illam propositionē. semper agens ē pstatius patiēte. nō ꝓbauit aliqd de itellectu agēte. nisi dicat̄ q; itellectus agens est ipse deus. q̄ō est ipossibile.

¶ Et iō aliter dicunt aly q; ꝓpositō arist. est itelligenda cōparādo agēs ⁊ patiēs eiusdē oꝛdis. s. q̄z vtrūq; ē māle vl' vtrūq; ē īmateriale. Dz si ꝯpant̄ adinuicē agēs ⁊ patiēs diuersoꝛ oꝛdinū. s. agēs materiale vel exñs ī mā ⁊ patiēs incoꝛporale vel īmateriale. tūc nō oz q; oē tale agēs sit nobilius oi suo patiēte. ⁊ sic ē ī ꝓposito. Nā fantasma est agēs māle. i. exñs aliq̄ mō ī mā. ⁊ itellectus ē patiēs incoꝛporeū ⁊ īmāle. iō ⁊c. ¶ Jtē aliter pōt dici q; agens fm q; est agens debet ee nobilius patiente fz q; ē patiens. ñ tñ ex hoc segt̄ q; agēs vl'r sit nobilius simpl'r eo q̄ō est patiens. q̄z licet aliqd patiat̄ ab aliquo alio tñ pōt habere operationē pfectioꝛez ⁊ nobilioꝛem opatōe quacūq; illius agentis. vt q̄uis homo patiat̄ ab igne tñ hō hz nobilioꝛez opationez q̄z sit opatio ignis. ⁊ iō iudicaret̄ hō simpl'r et absolute nobilius ens q̄z sit ignis. ga nobilitas rei simpl'r attēdit̄ ex eius nobilissima opatōe Sic ī ꝓposito q̄uis itellectus patiat̄ ab ipo fāta smate quoq; mō. ⁊ i hoc sit minus nobilis ipo fāta smate vt agēs est. q̄z tñ intelligere q̄ō ē operatio itellectus est nobilius q̄z q̄cūq; operatio fantasmatis vt fantasma est ideo simpl'r ⁊ absolute intellectus est nobilioꝛ fantasmate. si igit̄ ipse itellectus nullā aliā haberet opationē ꝓpaz nisi ipm recipere spēs a fantasmatibus tunc sine dubio seq̄ret̄ itellcūm ee minus nobilē ipsis fantasmatibus. sz habz aliā nobilioꝛē vt dictū ē. Qualiter aūt fiat ipm intell'e ab itellcu agēte ⁊ fantasmate videbiť post. Et iō simpl'r nobilioꝛ ē itellcūs q̄z fāta sma. ¶ Ad aliud cū dr. omne q̄ō patiť ⁊c. verū est si patiatur passione coꝛruptiua mouetur motu ꝓprie dicto q est actus iperfectus cū fluxu ꝯtinuo ad pfectionē. sz si patiť passione pfectīa soluz sic mouetur motu iproꝛprie dicto q ē idiuisibilis. ⁊ istātanea mutatio ⁊ receptio spēi. ⁊ sic ē ī ꝓposito. verū. n. est itellectū nō moueri motu cōtinuo q ē actus iperfectus cū fluxu ad vltimuz cōplementū. sic. n. omne q̄ō mouet̄ est coꝛpus vt demōstratū ē 6°. phycoꝛ. tñ bene mouet̄ motu equoce dicto. s. idiuisibili mutatōe recipiē do aliquā foꝛmā ad quam fuit in potentia receptiua. ⁊ hoc māifestū ē ex isto 3°. q̄re nō valet. ¶ Questio. III.

c Onsequenter queritur. Utrū potentia aīe intellectiue ad spēm intelligibilē vel ad intelligere sit idē cēntialiter cū suba aīe. Arguit̄ ꝓmo q; sic. q̄z nisi potētia illa esset idē essential'r cū substātia aīe tūc sequeretur q; aliquod indiuisibile posset esse quale. hoc ē cōtra arist. ꝓmo phy. c. Principiū aūt maxime ꝓpriū. vbi vult q; indiuisibile nō pōt ee q̄le. ⁊ pbat̄ ꝯña. q̄z si potētia illa sit aliud ee essential'r a suba aīe nō pōt ee nisi in genere q̄litatis. potētia. n. passiua est in genere q̄litatis. ⁊ sic intellectus hns hoc potentiā erit q̄lis. ⁊ ipse itellectus est qd idiuisibile vt manifestū est ex isto 3°. g̃ ⁊c. ¶ Et si dicatur hic q; ipa potentia est qdā respectus ad actū. Ꝯ hoc ē. q; oīs relatio fundat̄ imediate sup aliqd accñs absolutuz vt vr̄ velle ari. 5°. metaph̄. ca°. ō ad aliqd. ⁊ cōiter allegatur. mō iste respectus nō pōt fundari sup aliud accidēs absolutū nisi sup aliquā q̄litatē q̄ est idoneitas nāl'r aīe intellectiue ad suū actū recipiendū. vt pz inspicienti in q̄libet actione ⁊ passione ⁊ hoc. g̃ adhuc relingtur itellectū habere q̄litatē qō est idē quod p̄us. ¶ Oppositū arguitur. sicut se hz materia coꝛporalis ad foꝛmas coꝛporales indiuiduales sic aīa itellectiua hūana ad species ⁊ foꝛmas spūales ⁊ vl'es seu abstractas p cōuenientem sil'itudinez quā vr̄ cōcedere Cōm. in isto 3°. cōmento 5°. ⁊ etiā in 2°. sed potētia materie ad foꝛmas īdiuiduales ⁊ coꝛporales nō est idez cū ipsa suba materie vt demōstrat Cōm. in primo phycoꝛ cōmento 7°. g̃ ⁊c. ¶ De ista qōne nō multū est cōsiderandū in ꝓpria foꝛma. licet in suo sil'i. s. de potentia materie p̄me magna sit altercatō Et ego dico breuiter ad pñs saluo meliori iudicio q; potentia receptiua q̄ ē in suba aīe itellectiue nō ē idē penitus suba l'r cū ipa suba aīe. q̄ō ꝓbo ad pñs dupliciter vl' tripliciter. ¶ Primo sic. sicut se hz aīa sensitiua ad spēs sensibiliuz īdiuidualiter repñtantes. sic aīa itellectiua ad spēs itelligibiliū vl'es. i. vl'r repñtantes. hec sil'itudo vr̄ bñ rōnabilis. sed suba aīe sensitiue ñ est idē ee essential'r cū potentys gbus pōt recipere spēs sensibiliū vt visuz fuit 2°. huius. qōne nona. ⁊ est q̄si famosuz. gs. n. diceret q; virtus visiua ⁊ auditiua sūt eadē essential'r cuz suba aīe. ⁊ sig̃s hoc diceret sequeret̄ ex hoc istas vtutes sibi essential'r ee easdez. q̄z q̄ vni ⁊ eidez sūt essential'r eadē iter se sunt eadē. g̃ ⁊c. ¶ Jtem arguo sic. potentie distinguuntur p accñs 2°. huius ca°. Qm̄ aūt ex incertis. sed actus itellectus sūt diuersi. itelligere eniz diuersificat̄ fm diuersitatez nature rei intellecte vt dicit Cōmē. in isto 3°. commento. 34°. ergo potentie ad itelligendum sunt diuerse. et tamen substantia anime intellectiue recipientis est vna numero saltem in vno homine. talia enī non sunt penitus vnū essentialiter quoꝛ vnū multiplicatū est alio exñte vno. igit̄ ⁊c. Et confirmat̄ rō. q̄z dicit arist. i 3°. phy. in. c. de diffinitōe motus. q; si posse sanari ⁊ posse ifirmari eēnt vnū ⁊ idē tūc ifirmari ⁊ sanari eēnt idem. Sil'r dico q; si posse intelligere hoīez ⁊ posse intelligere lineā eēnt vnū ⁊ idē tūc intelligere hominē ⁊ intelligere lineā eēnt idē. q̄ō ē absurdū. g̃ posse itelligere hoīez ⁊ posse itelligere lineā sunt diuersa. ⁊ p ꝯñs diuerse sunt potētie ad istos actus. ⁊ tñ suba aīe intellectiue est vna. g̃ ⁊c. ¶ Jtē si potētia aīe intellectiue ad intelligēdū eēt idē essential'r cū ipa aīa intellectiua pari rōne potētia ipsius ad volendū. s. volūtas eēt idez essential'r cuz suba aīe. nō. n. videt̄ esse aliqua rō diuersitatis. Et si potentia volitiua ⁊ intellectiua essent idez essential'r cū suba aīe seq̄ret̄ q; essent vnū ⁊ idem inter se. q̄z q̄cūq; vni ⁊ eidez numero essential'r sunt eadem inter se sunt eadez. hoc aūt videt̄ multū icōueniens q; potētia itellectiua sit idez essential'r cū volūtate ⁊ 2°. sed sicut cōiter dr̄ volūtas nō ē potētia cognoscitiua. intellectus aūt ē potētia cognoscitiua. ⁊ de hoc forte ingret̄ post in isto 3°. g̃ ⁊c. ¶ Sed aligs dubitaret ꝯ dicta.

qz aristo. dicit in isto 3°. ppe pn̄m. q intellectus quo opinat aīa ⁊ itelligit nullā hz nāz nisi q possibilis vocatus ē. mō si ſna potētia eēt aliqd aliud a ſua ſuba tūc bene hret aliā nām. ſ. nām ſube ſubiectā possibilitati seu potentie. g̃ cōtra aristo. videt eē qō dictū ē. ¶ Ad hoc pōt dici exponēdo illā lr̃am q pars aīe itellectiue ī qua recipit itelligere ⁊ opinari nullā hz nām. i. nullā hz potētiā nālē aliā ad itelligere nisi q possibilis est. i. nisi illā potentiā q̃ dr posse recipere. ⁊ hoc bn̄ est verū. quia illa eadē pars aīe itellectiue ī qua recipit itelligere vl ſpēs itelligibilis nō ē pncipiū actiuū ipſius itelligere vl ſpēi sed aliud qō posterius declarabit. Sic igit itelligendū est dictū ari. q illa pars aīe qua cognoscit aīa ⁊ sapit vt dixerat ī pncipio huius tertij. ⁊ qua opinat ⁊ itelligit nō hz aliā potentiā nālez ad itelligere ⁊ opinari nisi potentiā receptiuā. iō dicebat pus. ipassibile g̃ oz esse susceptiuū aūt ſpēi ⁊ potentia huius ſz nō hoc. non tn̄ p hoc vl dicere q illa ps aīe sit solū ⁊ eēntialr potētia receptiua Et ſilr intelligere debes Cōmen. qui sic logtur ibidem. Illud igitur examina qō dr. itellectus mālis nullaz hz nām ⁊ essentiā q̃ ꝯstituat ſm q est mālis nisi naturam possibilitat. i. nisi natura q̃ est ſubz possibilitat. Et hec nā q̃ est subm possibilitatis est q̃dā ſubā imālis scōm q videbit posterius. Et q Cōm. sic itelligat manifestū est pax post inspicienti vbi sic dic. Diffinitio igit itellectus mālis est illud quod est in potentia ad oēs itentiones formaz mālium vl ium ⁊c. Ecce q ipe dicit q itellectus mal ē i potētia ⁊ nō dicit q ipe sit ipsamet potentia. ⁊ hoc est vez qz ipe ē subm huius potētie ad vl ia formaz mālium Uel dicat breuiter ꝺcedendo q ista ps aīe bn̄ hz aliam naturā q̃ naturā possibilitat. neq illud negat ari. ſz dic eū nō habere aliā naturā nisi q possibilis vocatus est. i. nāz ſubaz possibilitati. ⁊ hoc mltū differt vt pz cuilibz itelligēti. possibilitas. n. ē abstractū ⁊ possibile ꝺcretū. ¶ Jtē illud vbū ari. Quare neq ipsius est nāz neq vnā ſz aut hāc q possibilis vocatus est. sic pōt itelligi ⁊ puto ꝺuenienter. Ad cuius euidētiā ꝓsiderādū q q̃dā ātiq philoz putauerūt aīaz esse ꝯpositaz ex oībus entibus vt oia ipsa cognosceret p eoz ſilia exſtia ī ipa. vñ dixerūt q terra terrā cognoscimus ⁊ igne ignē ⁊ hō. ⁊tra q̃s ari. loquēs dixit. q necesse est itaq qm̄ oia itelligit imixtū esse. ⁊ subdit. Intus. n. apparens phibet extraneū ⁊ obstruet. ſ. si in eius ſuba eēt aliqd de natura rez exterioz phiberet receptiōez alioz ⁊ obstrueret ne cognosceret aliud. q̃re ipsius ē nāz neq vnā supple entiū exteriorū eē ī ipo nisi solū potentia receptiua ſpēi. ⁊ hoc subdit. ſz aut hāc nām hz q possibilis vocatus est. i. hoc mō habz naturas ⁊ formas entium. qz est possibilis recipere eas ſpūaliter. ⁊ ppter hoc dixit ipse pus. ſusceptiuū aūt ſpēi ⁊ pocentia. ſed nō hoc ⁊c. Siqs aūt diceret q ſubā aīe ī q̃ est itelligere sit idē eēntialr oio cū eius potentia ad itelligere vel ad ſpēz. tūc instū est vt soluat rōes ī ꝺriuz ⁊ demōſtret illā idētitatē q̃ ad ſens mihi possibilia eē ñ vident. ¶ Ad rōnē ꝺcedo q idiuisibile p se vnū bn̄ ē q̃le ſm secundam ſpēm qualitatis que est naturalis potentia receptiua. ⁊ cum hoc bene est quale ſm primam ſpeciē q̃litatis que est habitus. Oēs. n. habitus intellectuales quos determinat ari. in 6°. ethico. ponuntur in itellcū possibili subiue. ⁊ cū dixit phs in 9mo phy. q indiuisibile ⁊c. intelligit q nō sit q̃le de tertia ſpecie q̃litatis. ſ. q̃litatē ſensibili. vt declaratū fuit supra 9mum phy. ⁊ hoc sufficit ad itentionē ari. ibidē. vult enim ibi oñdere q totū ens nō est vnū idiuisibilitate ⁊ vnitate idiuisibilitatis. qz sic ſeq̃ret q nullū ens esset q̃le q̃litate ſensibili cū idiuisibile nō possit eē q̃le tali q̃litate. Bn̄ aūt est ipossibile. g̃ ⁊c. ⁊ sic nō valet illa rō. bn̄ g̃ ꝺcedrē q pars aīe q̃ cognoscit anima ⁊ sapit ⁊ qua opinatur et itelligit hz in se quādā q̃litatē nālē de secūda ſpē q̃litatis que ē potētia receptiua qua dr potens recipe ſpēs Et sup istā nālē idētitatē fundat qdā respectus ad ipm actū itellectualē. Illa tn̄ potētia ⁊ ille respectus sūt realiter ⁊ essentialr entia diuersa ab illa substantia aīe vt ꝓbatū est ꝑus. ¶ Questio. IIII.

Necesse itaq qm̄ oia itelligit. ⁊c. ¶ Querit hic vtrū ad hoc q intellcūs intelligat aliqō itelligibile oporteat ipm eē denudatū ab illo itelligibili. Et arguit ꝑmo q nō. qz sicut se hz tactus ad tāgibile sic itellectus ad itelligibile p ꝺueniētē ſilitudinē. sed nō oz tactū eē denudatū a tāgibili qō tāgit. tactus. n. ꝺſistit in q̃daz medietate q̃litatū tāgibiliuz ſm aristo. in 2°. huius. ⁊ isto 3°. ⁊ sic nō ē denudatus a q̃litatibus oībus tāgibilibus. q̃re ⁊c. ¶ Item sicut se hz visus ad visibile sic itellcūs ad itelligibile p ꝺueniētē ſilitudinē. ſz visus non ē denudatus. i. separatus ab oībus visibilibus ad hoc q videat. ꝓbatio. qz visus est in aliquo cozpore mixto. q̃libz. n. pars aīalis est mixta. ⁊ vl q̃libet pars mixti est mixta. ex 2°. de gñatōe. mō omne mixtū hz aliquē colorē vt satis pz ī de sensu ⁊ sensato. ⁊ i li°. de coloribus. ⁊ breuiter in de sensu ⁊ sensato dicit aristo. q oia cozpora coloze participāt. ⁊ sic visus ꝓprie nō est denudatus ab oi visibili. g̃ ſilr nō oz itellectū eē denudatū ab oībus itelligibilibus ad hoc vt oia itelligat. ¶ Jtē recipiēs non oz esse denudatū nisi ab illo qō recipit. hec videt esse manifesta. sed intellcūs dū intelligit aliqō intelligibile nō recipit illud sed eius spēm. Lapis. n. nō est in aīa sed spēs lapidis vt dicit cōmen. ī isto 3°. g̃ ⁊c. ¶ Jtē itellectus possibilis sp intelligit itellectū agentē ſm Cōmen. i isto 3°. cōmento. 19°. ⁊tā non est denudatus ab ipso vt manifestū est ī eodē ꝺmento ⁊ in multl alys. ¶ Jtē si oz itellectū ad hoc q aliqō itelligibile itelligat eē denudatū ab illo segt q itellectus non erit aliqua forma mālis. qz ipe itelligit oēs formas māles ⁊ sic ē ōnudatus ab oībus formis mālibus. ⁊ hoc vr falſuz. qz ipe ē forma ſubstantialis cozporis humani ⁊c. ¶ Oppositū arguit auctozitate ari. ī ista pte. vl t. n. q oz itellectū vt omnia intelligat imixtū eē. i. denudatū ab omnibus itelligibilibus vt communiter exponitur.

¶ Ad euidētiā qōnis est intelligendum q sicut narrat aristo. in ꝑmo huius. quidā antiquoz phoz nāliū qui cōsiderauerūt nām aīe per cognitōez quā hz de oībus entibus posuerūt ipsā animā esse cōpositā ex pncipys entiū. ad quod dicendū cogebātur ex hoc qz res cognoscunt ex suis pncipys sicut ⁊ bn̄t esse. ⁊ hoc ctiā accipit aristo. in ꝑmo phy. Ulterius accipiebāt q qz cognitio fit per ſilitudinē cognoscētis ad cognitū. oz ergo illud quod cognoscit pncipia entiū bre ſilitudinē cū ipis. vñ cū aīa cognoscat pncipia entiū ⁊ ipa entia p ſua pncipia oz ipsā esse ſilez pncipys entiū. mō nō poterāt videre quō ala posset bre ſilitudinē cū pncipys nisi ipsa bret ī se pncipia. sicut nihil pōt eē ſile albo nisi bēat albedinē. ppter quod coacti fuerunt dicere animā eē ꝯpositā ex pncipys vt ex eis cognosceret pncipia rerū. vnde dixerūt. terra terrā cognoscimus ⁊ igne ignem ⁊ aere aerem. ⁊ sic de ceteris. ¶ Ulterius ꝓsiderādū est q q̃ apud antiquos phos de gbus aristo. mētionē facit nō fuerit notū ens ico cozporeū ⁊ imāle eē imo solū nouerūt cozpora ⁊ res ī cozporibus exñtes. vt videt ſm recitationē Ari. tn̄ post ipſius ari. doctrinā fuit notū ⁊ ē fa

mosuz q entia sunt duplicia. s. mālia seu corporea. vel
corporalia. z imālia seu incorpalia. vnde et Porphirius
ponit i tractatibus diuisionē subē i subām corpoream
z incorporeā. z istā diuisionē docuit ari. i isto 3°. ca°. Nunc
aūt de aīa dicta recapitulantes. vbi sic dicit. Aut. n. sen
sibilia sūt q sūt aut itelligibilia. ñ ei accipit i telligibilia
p eis q itellectu cognoscunt. qz vt sic nō distinguuntur
a sensibilibus co q sēsibilia cogōscunt itellectu z nālia
z mathematica. sz p illis q sūt imālia z incorporalia. hec
dicent itelligibilia p co q solo itellectu cognoscuntur.
hoc aūt genus entiū demōstratū est i 8°. phycoz. ytiet
enim demōratio huius ad phz nālē z nō ad metaphycū
fm Com. ⁊ mento vltimo z ⁊ mento. z6°. secundi phycoz.
vt alias declaratū fuit. ¶ Ulterius est ⁊siderādū q sīē
accipit h Cōm. ⁊ mento. 4°. z z°. huius cōmento. 65°. ex
ari. intentōe q recipiens dz esse denudatū a nā recepti
ta. s. q ipz recipiens nō sit idē essentialiter cū ipo rece
pto. z hoc māifestū est p se. Si aūt aliqd esset receptiū
suiipsius cū recipiens sit i potentia ad receptū tūc idez
esset i actu z in potentia respectu eiusdez z fz idez post
q̄z idē essentialr esset recipiēs z receptū. sed ⁊ñs ē māi
festū ipossibile. qz iplicat cōtradictionē. ¶ Jtez si aligd
nāliter reciperet seipz vnū z idē z fm idē esset perfectō
z pfectibile. qō est manifestū ipossibile. pz ⁊ña. qz rece
ptū est pfectio recipiētis aliq mō pfectōis. vt māifestū
est iducendo in oībus. forma eni subalis q recipit i mā
est eius ꝑma pfectio subalis. z forma accidentalis ē pfe
ctio accidentalis. Sicut aūt nihil recipit seipz sic nihil
recipit spēm suiipsius ita q recipiens debet eē denuda
tū essentialiter a natura recepti. z a specie ipius receptī
ipsum repzesentante. z hoc manifestum est inducendo
Coloz. n. exñs i pariete nō recipit spēm suuipsius ipsum
repñtantē. z sil'r odoz nō recipit spēm odozis. sil'r aūt z i
alys. z pbaf rōne. qz si aliqd recipet spēm suuipsius ipz
repñtātē tūc seqret q vnū z idē fm idē eēt mouens et
motū ad idē. qō est oīo ipossibile. z pbaf ⁊ña. qz ⁊stat q
recipiēs spēm alicuius repñtātē illud mouet ab illo cu
ius est illa spēs. vt recipiēs spēz albedis mouet ab ipa
albedine ad illā spēm. z hoc notū ē cuilibet sani capitis
Quid. n. aliud moueret ad spēm albedinis nisi albedo
ipsa: vl'r aūt z in alys. si igit aliqd recipet spēz suiipsius
ipm repñtātē tūc sine dubio illud esset mouēs z motuz
sit'. z fm idē z ad idē. s. ad ipsā spēm. qō nullus idoneus
⁊cederet. Nō solū q recipiēs aliquod ens dz eē denuda
tū ab illo ente qō recipit'. sz ēt recipiēs spēz alicuius en
tis debet esse ōnudatū ab illo ente cuius speciē recipit.
z istas rōnes inuit Cōm. in isto 3°. ¶ Post hoc āt accipiē
dū est q de natura itellectus est recipe vl'r z nō indiui
dualiter z signate. z hoc est ⁊cessuz ab oībus itelligenti
bus. Nulla. n. posset assignari dria iter receptionē sēsus
z receptionē itellectus nisi ista ⁊cederet q intellectus
recipit vl'r z abstracte. sensus vo idiuidualiter z signate
ita q receptio itellectus nō est ⁊zebēsa in aliquo loco
determinato nec iclusa vt possit dici. receptio spēi lapi
dis i intellectu ē hic z nō ibi. receptio vero sensus signa
tain loco ꝑzio z determinato ⁊clusa. ita q vez est di
cere receptio huius albedinis i sēsu soz. ē hic z nō alibi.
fil'r aūt z in alys. ¶ His visis dicendū est ad qōnez fm
ari. z Cōm. q oz itellectū eē denudatū ab omni itelligi
bili qō est corpus aut ens in corpore. ¶ z°. dicendū q ñ
oz ipz eē denudatū ab oī itelligibili īmāli z incorpeo oīo
primū ꝑbaf qz recipiens dz eē denudatū eēntialiter
a recepto. z ab eius spē. vt dicit vna suppō. sz itellectus
recipit oē intelligibile qō est corpus aut res in corpore
vel saltē eius speciē. p alio enim nō videt cē necessariū
itellectui fantasmarei ad itelligendum nisi vt ab eo re
cipiat speciez rei fantasiate ipsam vl'r repzesentantem
vt tangebat prius z forte magis declarabitur. ergo z⁊.
¶ Jtē si itellectus eēt corpus aut res in corpore tunc ñ
reciperet nisi idiuidualiter. sicut enim corpus non exi
stit nisi indiuidualiter z signate. z similiter res existens
in corpore. sic receptio eius esset indiuidualis z signata.
sed cōsequēs est ipossibile vt dictū est. ergo oz itellectū
ꝑzie dictū nō esse corpus neq rem in corpore. ita. s. q
sit cōiunctus corpori in subsistentia. z ad hanc intentio
nem dixit ari. Necesse itaq quoniam omnia intelligit
scilicet corpora z res in corporibus existētes imixtum
esse. i. nō multum vnitum neq coniunctum esse rebus
corporalibus nec ex eis constitutū. z in hoc ipe destruit
errorē illoz ātiq q putauerūt itellectū ad h q oēs res
itelligeret eē ꝑpositū z mixtū ex ipis rebus vt dicebaf.
Qual'r aūt aīa itelligat res q sūt corpora aut in corpori
bus cū nullā eaz i se hēat docuit arist. modicū ante vbi
dixit. q oz itellectū eē ipassibilē susceptiuū aūt spēi z po
tētia huius. sed nō h. i. nō corpus neq virtutē i corpe.
vt glosat ⁊mē. Querūt aūt decepti isti antiq ꝺ quos in
uebit aristo. qz nō viderūt diuersitatē iter eē corporale
z eē spūale. nec iter assi'latōem alicuius ad aliud fm spi
rituale eē z fm eē corporeū. qō si vidissent sufficiēter ñ
posuissent ipsā aīaz eē cōpositā ex rerū ꝓncipys. et hoc
de ꝑmo. ¶ Nūc dico de z°. q nō ē necesse itellcūm esse
denudatū ab oī itelligibili qō ē ens īmāle z incorporeū.
qz sicut nihil recipit seipm sic nihil ē denudatū a seipso
hoc est manifestū oīo. sed itellcūs ē aliqō itelligibile i
māle z incorporeū vt satis pz ex dcis. cū. n. ens sufficien
ter diuidat p imāle z māle vt dcm ē. z idē accipit cōm.
in erroribus metaphy. vbi dic. q notuz est p se q nulla
nā est media iter abstractū z māle. sed itellcūs est aliq
nā sed nō mere mālis. qz eēt corpus aut res in corpore.
Relinq g q vel nihil sit. qō ē absurdū p se. vl' q sit ens
īmāle seu abstractū. qō p eodē habeo dic. Oē aūtē ens
est intelligibile. vt pz ex isto tertio. Et cōmē. dicit i suo
libello de gñatione. q nullum ens est ignotū nāl'r. g in
tellectus nō est denudatus ab omni itelligibili īmāli.
Qualiter autē intellectus possibilis intelligat se bona
difficultas est. z oportet de hoc facere specialē qōnem.
Sicut igitur anaxagoras non posuit intellectū esse de
nudatum ab omni ente vt imperaret. i. vt imperio suo
omnia moueret. sed ab omnibus entibus que sunt cor
pora aut virtutes in corporibus. sic aristoteles non vo
luit intellectum esse denudatum ab omni intelligibili
quocunq modo sed modo predicto. ¶ Dicunt aūt mul
ti q oportet intellectum possibilē de quo logmur esse
denudatum ab omni intelligibili quod est per seipsuz
intelligibile tam materiali q̄z imateriali. nec sequitur
ex hoc ipsum esse denudatum a seipso. quia non est in
telligibilis per seipsum cuz sit ens in pura potentia de
se et nullum ens actu de se formaliter vt dicunt. Sed
quia hoc indiget consideratione seorsum z distincte. z
est multum dubitabile. ideo non accipio hoc vt princi
pium. sufficit autem mihi ipsum intellectuz esse aliqō
intelligibile aliqualiter. z ideo non oportet esse denu
datum ab omni intelligibili omnino. lz forte sit denu
datus ab omni intelligibili. quod est ens actu vl' actuꝰ
z hoc videbitur post deo volente. ¶ Sed contra dicta
est difficultas non parua. nam per primam rōnem qua
fere omnes vtuntur fm intentionem aristo. z Cōmen.
videt ꝑbari q aīa cogitatiua humana nō ē aliq forma

mālis.cuius trī oppo'' vult ari. i tsto 3°. vbi dic̄ q̄ intellēs passiuus ē corruptibilis.7 intelligit p intellectū passiuū vt dicit Cōmen. ipsā virtutez cogitatiuā ꝓpriā hoi. ergo vult virtutē cogitatiuā esse corruptibilē.7 per ꝯs aīa cuius est ista virtus est corruptibilis. qō nō esset nisi esset forma mālis. ¶ Itē Cōmen. dicit in 3°. huius cōmento. 33°. q̄ hō nō est generabilis neq̄ corruptibilis nisi p virtutem illā.7 logtur de cogitatiua.7 pbaf ꝯña. q2 ipa aīa cogitatiua recipit oēs formas māles. dicit. n. Cōmen. i 2°. huius. cōmento. 36°. q̄ ipa ꝯphēdit itētōes idiuiduales oiuz. io. ꝑdicamētoꝝ.7 sic videf q̄ ipsa cogſcat oēs formas māles. q̄re 7c. ¶ Ad hoc dñt alig q̄ ipa aīa cogitatiua nullo mō cognoscit seipaz neq̄ suā virtutē. q2 si ipsa cognosceret seipaz aut cognosceret se per suā subaz aut per spēz repzesentātē ipaz. sz non per suā subaz. q2 tunc semp cognosceret seipsā. qō est icōueniēs. nec p suā spēz repñtātē ipsā. q2 sic ipsa eēt i actu.7 i potētia sil' ad suā spēz. Illud. n. cuius est aliq̄ spēs repñtatiua mouet recipiēs ad illā spēz. vt albedo mouet visū ad spēz repñtātē albedinē. sil' aūt.7 alus. igif si aīa cogitatiua cogſceret seipsā p suā spēz ꝓpriā quā reciperet tūc vnū.7 idē. s. ipsa aīa cogitatiua esset mouēs.7 motū sil' respectu eiusdem.7 sic i actu.7 i potētia. qō ē vnū ipossibiliū. Et iō vī ꝓbabile q̄ aīa cogitatiua nō cognoscat seipsā. sz itellcūs est virtus cuius est eā.7 eius actū cogſcere. Neq̄ dixit Cōmē. q̄ ipa aīa cogitatiua cognoscit oēs formas māles vt pz ī spicienti cōmētū. sz q̄ cogſcat itētōes idiuiduales oiuz. io. ꝑdicamētoꝝ sz nō oēs Et q̄ dicit Cōmen. exēplificādo qō aīa cogitatiua cogſcit itētōez idiuidualē huius hois.7 illius nō vī esse nisi forma eius singularis.7 hec est aīa cogitatiua fm eum. Forte dicēdū q̄ de exēplo nō regrif verificatio. sz manifestatio vt ipsemet dicit cōmento 2°. Uel itelligit q̄ aīa cogitatiua ꝯphēdit itētōez idiuidualem huius hominis fz q̄ est ß aīal vel ß corpus.7 nō fm q̄ est hic hō p aīaz cogitatiuā. ¶ Alī pōt dici q̄ aīa cogitatiua vnius hois vt sortis cognoscit aīaz cogitatiuā alterius vt Platonis. ¶ Uel dicēdū q̄ p spēs aliaꝝ formaꝝ p trāsmutationē q̄ fit i ea cū sit virtus cogitatiua cognoscit seipsaz q̄uis ipsa sit mālis. vnde cum dicif aut cognoscit se per speciem ꝓpriā. aut per suam substantiā. dico q̄ neutro modo. sed per speciem aliozum. modo quo dictum est. Dicunt tñ alig q̄ aīa cogitatiua cognoscit seipaz q̄uis ipa sit forma mālis. Et dicunt q̄ nō fuit intentio ari. neq̄ Cōmen. demōstrare q̄ aīa nō sit aliq̄ forma mālis p hoc q̄ oēs formas māles recipit absolute. sz per modū aliū receptionis. s. q2 recipit vl'r.7 sic non hz locū in aīa cogitatiua. q2 ipsa nō recipit vl'r sz idiuidual'r. Sz sine dubio hoc videf plane esse ꝺtra Cōmen. Accipit enim istas ꝓpositiones. s. q̄ iste itellectus mālis recipit oēs formas māles. recipiens enī oē necesse est vt sit denudatū a nā recepti.7 vt sua subа nō sit subа recepti i spē. ecce q̄ simpl'r.7 absolute ex receptione formaꝝ māliū.7 nō ex modo recipiēdi. s. vl'r ꝛcludit Cōmen. q̄ iste intellectus q̄ dī mālis nullā hz in se de formis mālibus. Et fz hoc vī oportere ꝺcedere q̄ aīa cogitatiua aut nō sit forma mālis aut q̄ non cognoscat seipaz p receptionē spēi. Quicqd enī diceref ponendo ipaz cogitatiuam esse formā mālē.7 cū hoc recipe oēs formas māles. diceref ex pte itellectus. Propter qō ad pñs mihi videf ꝓbabile q̄ aīa cogitatiua nō cognoscat seipaz sicut nec visus cognoscit seipz. Quātūcūq̄ enī virtus cogitatiua sit multo nobilioz oībus ptic̄laribus sensibus.7 sensu cōi.7 forte oībus virtutibus ozganicis aīe humane. tñ i hoc cōuenit cū sēsu ptic̄lari q̄ ipsa est ozganica. s. i cozpoze determinato exñs subiue.7 talis virtus nō cognoscit seipsā nec suū actū. Jn huius aūt rei testimoniū iducо Albertū ī suo cōmento sup istū tertiū. c. 13°.7 eius rōnē vbi sic dicit. Nulla vtutū ozganicaꝝ ꝯphēdit se vel suū istm. qm̄ imaginatiua neq̄ se neq̄ suū istm imaginatur.7 sic est de oībus alys potētys ozganicis.7 huius cāz diximus supius. qm̄ forma ꝑput est ꝺiūcta materie siue p esse māle nō mouet aliq̄ virtutē aie. Et q2 figure ozganoꝝ.7 vires q̄ie q̄ sūt subales forme ozganoꝝ ꝺiunguntur aīe p esse nāle.7 māle. iō nullo mō pñt eas apphēdere. Et hec sūt vba istius hois ī gbus manifeste testaf.7 phat q̄ nulla virtus ozganica cogſcit seipsā.7 sil'r aīa ozganica eadē rōne seipsā nō cogſcit.7 B de illo dubio. ¶ Propter solutōes gr̄ūdā rōnū ē ꝯsiderādū q̄ aligd esse denudatū ab aliq̄ itelligif dupl'r. Uno mō fm esse vt dicimus q̄ sortes est sepatus a Platone.7 vl'r sic se hñt illa q̄ꝝ vnū nō est ꝺiūctū fm subsistentiā cum alio. Alio mō itelligif. aligd esse denudatū ab alio fm gdita tē seu essentiā sic̄ cū gditas vnius nō est gditas.7 essentia alterius q̄uis sint ꝺiūcta fz subsistētiā. vt dicimus q̄ mā ꝑma est denudata ab oī actu seu forma nō q̄ fm subsistētiā sit separata ab oī forma. sed q2 gditas.7 essentia materie ꝑme nō ē gditas nec essentia alīcuius forme vt pz ex ꝑ phyco.7 sic est ī mltis alys ꝺsil'r. possibile. n. est q̄ aliq̄ duo sint sibi iuicē ꝺiūcta fm esse ita q̄ sint in eodē loco.7 eodez subo.7 tñ essentia vnius diuersa est ab essentia alterius vt sciunt paꝝ exercitati ī phia ari. ¶ Tunc ad rōes. ¶ Ad ꝑmā cū dicif. sicut se hz tactus ad tāgibile 7c. posset cōcedi.7 cū dicif q̄ tactus nō est denudatus ab oī tāgibili. pōt dici q̄ vez est fz esse subsistentie sicut hñ ꝓbabaf. tñ ipsa vtus tactiua est denudata essential'r ab oī q̄litate tāgibili. sic. s. q̄ essentia ipius nō est aliqua q̄litas tāgibilis. sz ē vtus aīe nālis fundata ī ozgano hñte q̄dā medietatē.7 ꝓpoꝛtōez oiuz q̄litatū tāgibiliū.7 sic sil'r itellcūs ē essential'r denudatus ab oībus formis mālibus.7 earū spēbus q̄uis sit ꝺiūctus fz esse cū multis.7 forte oībus spēbus intelligibilibus formarū māliū.7 sic non valet rō illa. ¶ Alī pōt dici ad rationē concedendo maiorē.7 ad minorem cū dicif q̄ tactus non est denudatus ab oībus qualitatibus tāgibilibus. possumus dicere q̄ imo tactus quilibet etiam est denudatus secundum esse ab oībus qualitatibus tāgibilibus q̄s cogſcit.7 si tactus ē cōiūctus aliquibus q̄litatibus tāgibilibus. s. illis que sūt in suo ozgano. dico q̄ illas nō cognoscit sed alias q̄ se hñt sic excellētes aut diminute. vt tactus sortis nūq̄ cognoscit q̄litates tangibiles q̄ sūt in ozgano tactus sor. imo etiā q̄litates sēsibiles tāgibiles q̄ essēt oīo sil'es eis nō sētiret. Unde ari. 2°. huius dic̄ q̄ sil'r calidū.7 frigidū aut durū.7 molle ñ sētimus. ¶ Sz aliqs dubitaret rōabil'r. q2 si tactus nō cognoscit oēs q̄litates tāgibiles q̄ sūt i suo ozgano tē est dare aliq̄s q̄litates tangibiles q̄s nullus tactus pōt sentire. cuius oppositū vult pbus ī 2°. huius. c. Qm̄ aūt non sit alius sensus ꝑter gnq̄. vbi dicit ꝓpe ꝑncipium. Oēs. n. tāgibiles inq̄tū tangibiles passiones nobis tactu manifeste sūt. ¶ Ad hoc dicēdū ꝑmo itelligendo q̄ q̄uis tactus ꝺsistat ī quadā ꝓpoꝛtione qualitatū tāgibilium illa proꝓoꝛtio non est omnino punctualis.7 indiuisibilis imo habet multam latitudinem. non enim est eadem proꝓoꝛtio qualitatum tangibiliū in cozpoze hominis.7 i cozpoze leonis. nec ecōuerso.7 sic in alus. imo etiā nō est penitus eadē ꝓpoꝛtio qualitatū tangibiliuꝫ in cozpoze hominis.7 alterius. sed in vno magis

accedit ad eq̃litatẽ ⁊ tẽpamẽtũ q̃z i alio. ⁊ pp hoc vnus hz meliozẽ tactũ q̃z alius. Qualitates eni tangibiles q̃ sunt ꝓportionate vni aiali sũt excellẽtes vel defectiue alteri aiali. vt illud qõ est tempate calidũ respectu cõplexionis leonis esset frigidũ respcũ cõplexionis hois. ⁊ sic de alys. Et ideo bzeuiter dico q̃ lz tactus glibet ñ cognoscat q̃litates tãgibiles cozpis in quo est tñ alius tactus eas cognoscit. ⁊ tactus exñs in vna pte cognosce re põt q̃litates tangibiles exñtes in alia pte. vt tactus fortis fẽtit q̃litates tãgibiles cozpis Platonis ⁊ tactus Platonis exñs in manu cognoscit q̃litates tangibiles cordis aut pectozis. ⁊ sic nõ valz. ¶ Sil'r diceret ad illã de visibili ⁊ visu. visus. n. nõ ẽ sepatus fz esse ab oibus colozibus sic bñ argnebaꝛ. tñ alia ẽ gditas visus ab oi coloze. ⁊ sic denudatus est fz essentiã lz nõ fz subsisten tiã. Et rursus glibz visus ñ cognoscit colozez sui ozgani in q̃ existit. q̃uis forte visus vnius aialis possit cogno scere colozẽ ozgani visus alterius aialis. ¶ Ad aliam pz ex dictis. pbatũ. n. est q̃ recipiens aliqd nõ oz eẽ illud neq̃z eius spẽs. qz si spẽs alicuius ẽtis ipz repũtãtis re cipet illud ens vt spẽs colozis recipet colozẽ tunc effe ctus recipet suũ agens. qõ est manifestũ ipossibile. ⁊ pz ꝓña. qz spẽs repzesentans aliqd cãtur ab illo cuius est spẽs vt spẽs albedinis ab albedine. sil'r aũt ⁊ i alys. igi tur ⁊c. ⁊ rõ tangebaꝛ ꝓus in virtute lz non in ꝓpria fo zma. ¶ Ad aliã cuz dr q̃ itellectus possibilis ñ est denu datus ab agẽte põt dici ad pñs q̃ vez est fz subsistẽtiã. vt ponit coiter fz ari. ⁊ Cõmẽ. fz fz eẽntiã bñ est denu datus. alia. n. est essentia itellectus agẽtis ⁊ alia itelle ctus possibilis vt manifestũ ẽ i isto 3°. q̃re ⁊c. ¶ Ad aliã tũ dicit q̃ tunc itellectus ⁊c. de hoc oz facere qõez spe cialem quoniam in isto sunt difficultates non pauce. lz magne. ⁊ sic de isto ⁊c. ¶ Questio. V.

Nc ergo statim ⁊c. ¶ Queritꝫ hic ꝓsequẽn ter vt ꝛ aia itellectiua sit forma subalis cozpis humani. Arguit ꝓmo q̃ sic. qz illud p qõ hõ distinguit ab oibus alys ẽ eius forma subalis. Actus. n. distinguit ⁊ se parat 7°. meta. fz hõ p aiaz itellectiuã distinguit ab oi bus alys. g̃ ⁊c. ¶ Jtẽ illud est forma subalis hois a quo sumit dria specifica. hec est manifesta. fz ab aia intelle ctiua sumit dria specifica hois. s. rõale vt manifestũ est. q̃re ⁊c. ¶ Jtẽ aia itellectiua ẽ q̃dã suba. ꝫ est manifestũ cuilibet itelligẽti. aut g̃ ẽ suba q̃ est cozpus seu mã. aut suba ꝓposita ex cozpe ⁊ forma aliq̃. aut suba q̃ ẽ forma ꝑ diuisionez sufficiẽtẽ. fz nõ est suba q̃ est cozpus vt oẽs ꝓcedunt. neq̃z suba ꝓposita ex mã cozpali ⁊ forma aliq̃ vt ẽt ꝓcedit ab oibus. ⁊ pz ex isto 3°. fz Cõmen. relingit g̃ q̃ sit suba q̃ est forma ⁊ nõ est forma alicuius alterius ẽntis nisi hois vt manifestũ est. g̃ ⁊c. ¶ Jtẽ illud est fo zma subalis hois i cuius operatõe nobilissima ꝓsistit hu mana felicitas. hec est manifesta. nã sũmũ bonũ vniuꝰ cuiuscq̃ ꝓsistit i opatõe optima sue forme. felicitas ãt ẽ maximũ bonũ hois ꝑmo ethicoꝝ. ⁊ io°. fz felicitas hois ꝓsistit in nobilissima opatione itellectus. vt ingsitũ est in ꝑmo ethicoꝝ. ⁊ io°. ¶ Jtẽ ari. dicit 8°. ⁊ io°. ethicoꝝ. q̃ hõ est itellectus vl' maxie itellectiuus. ꝫ ãt ñ esset nisi itellectus esset forma subalis hois vt manifestũ ẽ. g̃ ⁊c. ¶ Oppositũ arguit auctozitate ari. i isto libzo. vl't. n. q̃ aiaz fz q̃sdã sui ptes nihil ꝓhibet separi ꝓp q̃ nullius cozpis est actus. ⁊ nõ hz ꝫ vitatẽ nisi de aia itellectiua vt oẽs cõcedũt. g̃ ⁊c. ¶ De ista qõe est itelligendũ q̃ sic recitat Cõmen. Auerois. opinio Alexãdri fuit q̃ aia i tellectiua ẽ forma subalis dãs cẽ formal'r cozpi huma no ⁊ est ei vnita fz esse sicut figura cere. Et ꝫ ipe ꝓbauit ꝑ diffinitõez cõez quam ari. iq̃siuit i 2° huius. aia. n. est actus ꝑmus ⁊c. dixit. n. istã diffinitõez cõez ꝓuenire oi aie vniuoce. g̃ ⁊c. Dicebat tñ iste hõ vt possumus colli gere ex rõe Cõmen. ⁊ Alberti q̃ ipa aia humana est foz ma nobilissima respectu oiuz formaꝝ mãliũ sicut etiã humanũ cozpus est cozpus nobilissimũ respectu oium cozpoꝝ istoꝝ iferioꝝ ⁊ hz nobilissimã cõpositõez ⁊ cõ plexionẽ respcũ oiuz ceteroꝝ cozpoꝝ. ⁊ pp ꝫ ꝓcepit in ꝓn°. sui libzi de aia q̃ ꝓsiderãs de aia itellectiua oz scire mirabilia cõpõnis cozpis humani. qz cũ aliqs coguerit diuersitatem cõpositiõis ⁊ complexionis cozpoꝛis hu mani a compositionibus ⁊ complexionibus aliozum ⁊ nouerit excellentiam dignitatis eius super alias com positiones ⁊ ꝓplexiones poterit ei ꝓstare q̃ aia hũana multũ diuersa est ab aiabus alioꝝ aialiũ ⁊ lõge nobili oz eis. nec est remotũ q̃ diuersitas ꝓpositiõis ⁊ ꝓplexi onis cozpis humani sit cã diuersitatis ⁊ nobilitatis aie humane ad alias aias. qz videmus q̃ parua diuersita ꝯ ꝓbinationũ q̃litatũ tãgibiliũ i mã est cã magne diuer sitatis in elementis intñ q̃ vnũ elementũ est ignis. s. qõ hz caliditatẽ ⁊ siccitatẽ. ⁊ aliud est aer q̃ est calidus ⁊ humidus. sil'r aũt ⁊ in alys. Sic igr cũ ꝓpositio ⁊ ꝓple xio elemẽtoꝝ i cozpe hũano sit multũ diuersa ab alys nõ est irrõnabile q̃ ex hõ cõpositõe vel cõplexione ꝓ ueniat talis forma mirabilis ⁊ nobilis. s. itellectus. Di cebat vlterius iste Alexander q̃ ista aia itellectiua hz quandã ꝓparationẽ ad recipiẽdũ itellecta que etiã vo caꝛ hoc noie itellectus. ⁊ de ista ꝓparatione ipse expo suit q̃si oẽs fmones ari. s. cũ dixit ari. q̃ itellectus nulli us cozpis est actus. ⁊ q̃ est imixtus ⁊ sepatus ⁊ q̃ nõ hz ozganũ. s. aliq̃ ptẽ determinatã i cozpe sibi appzopatã ⁊ i ꝫ differt ab alys ꝛtutibus aie q̃ hñt ozgana ꝓpria. ⁊ q̃ nõ est cozpus neq̃z forma i cozpe sed aliqd cõsequẽs ipsã formã exñtẽ i cozpe. s. idoneitas ad itelligibilia re cipiendũ. ⁊ hec sunt que a Cõmen. hẽmus de opinione Alexãdri de itellectu possibili. Cõtra q̃ cõmen. mltipl'r opponit ⁊ qdã posterioꝝ subtil'r ꝓsiderãtes nãz itelle ctus. Adiũgã igit hic mltas rões destruẽtes istũ errorẽ vilissimũ. nõ solũ. n. nãle desideriũ iest hoi ad sciẽdum vitatem. vt dicit ari. i ꝓhemio meta. fz etiã nãl'r appe tit cõfutare errozes ꝑcipue illoꝝ ⁊ taliũ q̃z solẽnitas ⁊ auctas facit ꝓbabilitatẽ aut fidẽ nisi redarguant rõi bus. Quolibet vo ꝓferẽte ꝺria opinionibus sollicitũ eẽ sl'tũ est. vt dicit ari. i ꝑmo thopicoꝝ. Qz igit iste Alexã der fuit de magnis ⁊ famosis expositozibus ari. itm q̃ aliq̃tiens nõ reputabaꝛ phs nisi Alexãdrinus ꝯ vt narrat Cõmen. i isto 3°. ꝓmẽto. iz° iõ ne eius auctas det spẽz ve ritatis huic erronee falsitati conaboꝛ ex ꝑ se notis hãc põez exterminare q̃tuz ad hoc qõ segtur ex ea. s. aiam itellectiuam esse generabilem ⁊ cozruptibilem sicut ⁊ alie forme materiales sũt generabileꝯ ⁊ cozruptibileꝯ. q̃ aũt sequaꝛ ad hanc positionez aiaz intellectiuã esse cozruptibilẽ ⁊ cozrũpi necessario ad cozruptionẽ cõpo siti sic ostendo. Ois forma que ad sui existentiã in mã regrit determinatas dispositiões cozrũpit illis cozru ptis. hoc pz inductiue. color enim requirit in subiecto determinatã ꝓportionẽ lucidi cuz opaco. ⁊ cozrumpit ad cozruptionem istius ꝓportionis. ⁊ forma ignis re quirit in materia determinatã caliditatez ⁊ siccitatez vnde cozrũpit cozruptis istis dispositionibus nãlibus similiter autem ⁊ in alys. modo omnis forma materia lis. s. dans esse materie requirit in sua mã determina tas dispositiones ⁊ ꝓpas vt manifestuz est de se. ⁊ hoc

testaꝫ ari. i 2ᵐ huius vbi dicit q vniuscuiuscꝫ actus in potẽtia exĩte ⁊ ĩ ꝓpria mã aptus natus ẽ fieri. ergo ⁊c. ¶ Itẽ ꝙfirmaꝫ. Si aĩa itellectiua est vnita corpori ſm esse ⁊ dat ipsi corpori humano esse substãtiale specificũ tũc illud esse vnitũ seu ꝯiũctũ aut ẽ ipsamet suba aĩe. ⁊ essentie aĩe. aut quoddaꝫ accñs ipsius aĩe. si dicaꝫ q sit suba ⁊ eẽntia aĩe. ergo cũ nõ est ꝯiũcta neꝯ vnita corpori nõ ẽ amplius suba aĩe. Cõstat aũt q post mortẽ hois aĩa itellectiua nõ ẽ amplius vnita corpori ſm esse. neꝯ ꝯiuncta. ergo corrupta est tũc suba aĩe. si vero dicaꝫ q esse ꝯiũctũ seu vnitũ aĩe ẽ accñs. aut ẽ accñs ꝓpriũ ⁊ iseparabile. aut ẽ accñs separabile. si ẽ accñs iseparabile. ergo si remanet suba aĩe post mortem remanebit eius vnio ad corpus. si nõ remanebit eius vnio ad corpus nõ remanebit substãtia. q nõ remanet suba remoto accñte iſepabili. Si aũt dicaꝫ q ipsa vnio aĩe ad corpus est accñs separabile ab ipsa aĩa. tunc aĩa ꝯstituet hoiez in esse subali specifico ſm accñs separabile. qõ est absurdũ. ꝙz ꝓña. q aĩa nõ ꝯstituit hoiez ĩ eẽ subali specifico nisi ꝼz q est vnita corpi vt oẽs ꝯcedunt. ¶ Itẽ si hõ singularis corrũpiť ⁊ tñ ꝓncipia eius subalia manẽt. s. mã ꝓma que est icorruptibilis vt ꝓz ꝓmo phȳcoꝝ. ⁊ etiam suba aĩe manet tũc sine dubio corruptio hois nõ ẽ nisi transmutatio accñtalis cũ ibi nulla suba corrumpať. ¶ Sz dices q illa vnio aĩe ad corpus ẽ q̃dam suba vel esse subale ⁊ sic corruptio hois erit trãsmutatio ꝼz substãtiã hoc est figmẽtũ. q ſi vnio aĩe ad corpus ẽ eẽ substãtiale hois. ⁊ illa vnio deficit aĩa remanẽte ⁊ subsiſtẽte. tunc q̃ro de illo esse aĩe qõ ipsa hz post corruptionez vtrũ illud idẽ eẽ hẽbat cũ erat ꝯiũcta corpori vel nõ. ſi habuit idẽ esse tũc in hoie erũt duo esse substãtialia. s. vnio aĩe ad corpus. ⁊ illud eẽ subale qõ hz aĩa subſiſtẽs post mortẽ. qõ est absurdũ. Si vo dicas q aĩa cũ est vnita corpori nõ hz idẽ eẽ subſiſtẽtie qõ hz post mortẽ hẽ deriſorium. q oporteret assignare qd dat ipsi aĩe illud esse subſiſtens qõ hz post mortẽ ⁊ ꝑus nõ habuit. ⁊ nõ ẽ assignare ctiã fingere volẽti. ¶ Preterea q vna ⁊ eadẽ forma q̃cꝫ sit inherens vel vnita subo ꝼz esse non hñs eẽ p se subſiſtẽs. ⁊ q̃cꝫ sit p se subſiſtẽs hoc est ficticiũ ⁊ est mirabile. ¶ Itẽ ꝓbať ꝓña ꝑncipalis. s. q si anima est forma dãs esse corpori formal'r ipsa corrũpiť cũ cõpositus corrumpiť. q alia est rõ essendi forme mãlis ⁊ ꝯpositi. nã rõ essendi cõpositi est esse p se subſiſtens ⁊ sepatũ nõ vnitũ alteri sube p se. rõ vero essendi forme mãlis dãtis esse est q ipa sit illud q̃ aliqd est. sic rõ essẽdi figure est q sit illud quo aliqd est figuratũ. sil'r autẽ ⁊ ĩ alys suo mõ. ¶ Et tũc arguiť. cessante rõe eẽndi alicuius illud ãplius nõ est ens ĩmo est corruptũ. ſz rõ forme dantis esse cessat cũ corrũpiť ꝯpositũ. q illa forma nõ est amplius illud quo aliqd est. ergo tunc cessat illa forma mãlis dans esse. si itaq̃ aĩa est forma mãlis tunc cũ ipa nõ est illud quo aliqd est. s. post mortẽ ipa ãplius nõ est ens. ⁊ sic ꝙz ꝓña q̃ ponebať. ¶ Sz q Alexander nõ hz illud ꝑ ipossibili. s. q aĩa intellectiua sit corrupti bilis ⁊ corrumpatur cum indiuiduuz corrumpiť. ideo adduco alias rationes contra eius positionem. Si aĩa intellectiua eẽt forma mãlis ipa ñ recipet oẽs formas mãles nec spẽs oĩum formaꝝ mãlium. q nihil recipit seipz nec spẽz suiipsius. vt ꝓbatũ fuit ꝑus. ſz ꝓña est incõueniens. q itellectus recipit oẽs formas mãles q̃tũ ad eaꝝ spẽs. al'r. n. nõ itelligeret eas de nouo. quare ⁊c. ¶ Itẽ si itellectus esset forma mãlis eo mõ quo ipse ponit seq̃reť q ipse esset extẽsus saltẽ ꝑ accñs ad extensionẽ corpis ⁊ haberet ptẽ exť ptẽ. qõ est ꝓnäz itellectus. ꝓbať ꝓña supponendo ꝓmo q nihil põt esse figuratum neq̃ p se neq̃ p accñs nisi sit extẽsũ saltẽ p accñs. ⁊ hoc ẽ manifestũ cuilibet bñ diſposito. ¶ 2ᵒ suppono q mã ꝓma nõ põt esse subiectũ ꝓpriũ alicuius accñtis ꝓpry ⁊ determinati. neq̃ p ꝓñs põt eẽ subiectũ ꝓpriũ figure hois. ⁊ hoc ctiã ꝯcedũt oẽs recte sentiẽtes ꝼz ꝓbiaz ari. ⁊ habeť a Cõmẽ. ĩ de suba ozbis. ¶ 3ᵒ suppono q i hoie nõ pñt esse ꝑles forme subales quaꝝ q̃libet sit ꝓpria ⁊ det eẽ subale specificũ. ⁊ hoc ẽ manifestũ q̃si p se. Tũc arguo sic. si aĩa itellectiua ẽ forma hois ꝯstituẽs ipz formal'r ĩ sua spẽ ꝓpria. aut ipsa esset aliquo mõ subiectũ ꝓpriũ figure hois aut nullo mõ. Si dicas q aliquo mõ sit subz. q̃ aliquo mõ est figurata. cũ oẽ subz figure sit figuratũ. oẽ ãt figuratũ ẽ q̃tũ ⁊ extẽsũ. vt dicit ꝓma ipothesis. Si nullo mõ aĩa itellectiua est subz ꝓpriũ figure hois. tũc q̃riť qd sit subz eius ꝓpriũm. si dicať q mã ꝓma hoc est cõtra scõaz suppositionẽ. si dicať q cõpositũ ex mã ⁊ quadã alia forma subali. hoc erit ꝯtra tertiã suppositionẽ. ⁊ sic oz ꝯcedere q vel aĩa ẽ extẽsa extẽsione corpozis subiecti aut q ipsa non sit forma mãlis.

¶ Sed aliquis cauillaret q subiectum ꝓpriũm figure hominis est compositum ex materia ꝓma ⁊ forma generali hoc nihil est quia hoc qõ est indifferens ⁊ indeterminatum ad figuraz hominis ⁊ asini ⁊ sic de alys non est subiectum ꝓpriũ figure hominis. hoc est manifestum. modo ipsum compositum ex materia ꝓma ⁊ forma generali est indifferẽs de se ad omnes figuras ꝓprias spẽruz. sicut animal aut corpus. ergo ⁊c. ¶ Et siquis cauillando diceret q materia ꝓma cũ quibusdam diſpositionibus ꝓprys hominis est subiectũ ꝓpriũm figure hominis. tunc reuertitur questio super illas diſpositiones ꝓprias quid sit earum subiectum ꝓpriũm. omne enim accidens ꝓpriũm alicuius speciei ⁊ naturale quod inest soli ipſi speciei ⁊ omnibus indiuiduis eius vult habere subiectum ꝓpriũm de genere substantie et hec ratio est multum fortis iudicio meo.

¶ Itẽ si aĩa itellectiua est forma dans esse corpi hũano ⁊ nõ est extensa p accñs ad extẽsionẽ corpis. neq̃ ẽ alia forma subalis in corpe hũano ꝑa hoi tũc seq̃ť q vnũ ⁊ idẽ ⁊ nõ ꝼz aliud ⁊ aliud sui sil'r mouebiť ⁊ gesset. qõ ẽ ipossibile ⁊ ꝯtra ꝓmã dignitatẽ. ꝓbať ꝓña. q ponať q manus moueať motu suo ꝓpio ⁊ alie partes corpozis gesçant vt est bene possibile. tunc oz q aĩa intellectiua moueať p accñs ꝼz motũ ipius manus. qd eni esset subiectũ ꝓpriũ illius motus ꝓpry nisi ꝯpositũ ex corpore manus ⁊ aĩa eius. ⁊ aĩa itellectiua exñs ĩ manu mouebiť ⁊ ipsa eadẽ ⁊ nõ ꝼz aliqd sui exñs ĩ pede nõ mouebitur. ⁊ sic sequitur inconueniens predictuz. patet igitur q si anima intellectiua sit forma dãs esse corpori oportet ipsam esse extensam per accidens ⁊ habere partem extra partem. quod videtur impossibile perse. ¶ Item arguitur ad principalem. quia si anima intellectiua ⁊c sequeretur q non reciperet nisi indiuidualiter ⁊ non vniuersaliter ⁊ abstracte. hec consequentia est manifesta. q forma materialis non recipit nisi idiuidualiter. sed consequens est manifestũ ipossibile. q sic non itelligeret. ¶ Et si dicas q aĩa itellectiua ꝛz sit forma dãs esse corpi tñ eius ꝓparatio quã hz ad recipiẽdũ itelligibilia nullũ hz ozganũ in humano corpe ⁊ ideo recipit vl'r. ĩmo ista ꝓpatio fũdať imediate i suba anime itellectiue. Hoc nihil ꝓficit. q si ꝑ tanto aĩa reciperet vl'r ⁊ abstracte q non habet ozganũ ỏterminatũ ĩ corpe humano tunc pari ratione potentia forme elementaris vt aeris aut aque reciperet vniuersal'r. q illa potentia

nullū hz organū ī corpore elemēti cū corpus elementi
nō sit organicū vt manifestū est. ℞ ät est derisoriū. Et si
dices q aīa ītellectiua recipit vl'r qz nō est extēsa extē-
sione subi. ℞ remotū est efficaciter. ⁊ iō non valet illud.
¶ Itē si aīa ītellectiua ⁊c. tc ipa esset ītellecta ī potētia,
ois. n. forma mālis est ītellecta ī potētia. sz ℞ est icōue-
niens. qz ītellectū ī potentia mouet aīaz ītellectiuā. vt
pz ī isto 3°. ⁊ sic aīa ītellectiua moueret seipaz qō est de-
risoriū. ⁊ hec est via Cōmen. q̄re ⁊c. ¶ Itē si aīa ītellecti
ua ⁊c. seq̄ret q manus ītelligeret. qō est absurdū. ⁊ pbo
ñaz. qz potentia ītellectiua fūdat ī suba aīe imediate
hz istā pōez ⁊ vbicūq; est suba aīe ītellectiue ī illo est po
tentia seu ꝓparatio ad ītelligere. cū igit suba aīe ītelle-
ctiue sit ī manu ergo erit ibi potentia ītellectiua. sed in
quocunq; est potētia ītellectiua ī eo recipit ītelligere
dū hō ītelligit ḡ ītelligere q̄cūq; ꝓsistit ī manu ⁊ sic ma-
nus ītelligeret. nā in q̄cunq; est ītelligere illō ītelligit.
¶ Sz dices q nō seqtur. qz fātasmata nō sūt ꝑntia aīe
ītellectiue fm q est ī manu. sz sunt ei ꝑntia fm q est in
organo fātasie. ¶ Cōtra q̄cūq; aliq̄ duo sūt eadē real'r
⁊ idiuisibil'r omne qō est pñs vni est etiā pñs alteri. hoc
est manifestū ꝑ se. sz aīa ītellectiua hz q est ī manu ⁊ hz
q est ī organo cogitatiue virtutis vel fantasie est vnū
⁊ idē real'r ⁊ idiuisibil'r. cū ipsa sit penitus idiuisibilis
⁊ ipartibilis simpl'r ⁊ suū esse simpl'r dz esse idiuisibile.
q̄re ⁊c. ¶ Ex his itaq; ⁊ sil'ibus rōibus pz positionē Ale
xādri eē ipossibilē ⁊ ꝫ fundamēta phie. ¶ Qō aūt dixit
Alexāder fmones ari. debere ītelligi de illa ꝓparatōe
quā hz aīa ītellectiua ad receptōez ītelligibilium. ℞ re
mouet Cōmen. efficaciter. ꝓmo qz si ari. logt de ꝓpara-
tione ītellectus ad ītelligibilia. aut ītēdit de ea hz q ē
ꝓparatio absolute. aut fm q ē talis ꝓparatio determi-
nata. s. aīe humane ad ipa ītelligibilia. Si ꝓmo mō hoc
est icōueniēs. qz hz hoc doctrina ari. nō erit ꝓprie de in
tellectu. sz cois ad oēz ꝓparatōez q̄ est valde absurdū.
℞. n. qō ari. attribuit ītellectui. s. nō eē corpus neq; vir-
tutē ī corpore non dr de oi ꝓparatōe. ¶ Itē si loquat de
ꝓparatōe ꝓpria aīe ītellectiue istā nō pōt sufficiēter no
tificare neq; determinare nisi p nāz eius cuius ē ꝓpara
tio. Nā ꝓparatio ꝓpria alicui ē eius accñs ꝓpriū. ⁊ ideo
diuersificātur ꝓparatōes ꝓprie ī vnoquoq; ente hz di-
uersitatē nāz ꝓparatazz. ⁊ sic ꝓparatio ꝓpria alicui en-
ti currit cursū pfectōis ⁊ forme ex eo. Postea vo Cōm.
multū subtil'r arguit q ari. logtur de suba aīe ītellecti
ue cū dicit ītellectū nō eē corpus neq; virtutē ī corpore
exñtē. qz eodē mō ītelligenda est ꝓc'o quō seqtur ex p̄-
missis. sz seq̄t ex ꝑmissis veris ⁊ nēcarys subaz ītellcūs
nō eē corpus neq; vtutē ī corpe. Nā demōratio sustētat
sup hoc q recipiens nō dz esse ipz receptū. ꝓstat aūt q
ipsa substātia ītellectualis ē ꝑncipale recipiens qō reci
pit ipsas formas aut eazz spēs ⁊ non ipsa ꝓparatio. qō ꝑ
bat. qz cū fuerit receptio nō erit ꝓparatio ⁊ remanebit
recipiēs. Hoc aūt dcit Cōmen. aliq̄l'r est obscuzz. bñ. n.
vez est q cū est receptio ⁊ forma recipit remanet recipi-
ēs. qz receptio nō est sine recipiente. Sz q dicit q cū
ē receptio nō est ꝓparatio dubiū videt. cū. n. aliqō sub-
iectū recipit actū aliquē remanet ꝓparatū ad recipien-
dū ipz. vt cū diaphanū illuminatū recipit ītētionē colo
ris adhuc remanet illuminatū. sil'r aūt ⁊ i alijs. Et forte
diceret q Cōmē. sic ītelligit ꝓparationē nō manere cū
est receptio. sicut ī ꝓmo phycoz ītelligit potētiā cozrūpi
cū forma generata est. potētiā aūt cozrūpi i aduentu
forme forte vez est q̄ctū ad ipsā ꝓuationē ⁊ remotionē
ab actu ⁊ nō q̄ctū ad ipsā qualitatē ⁊ idoneitatē seu ha-
bilitatem positiuā q̄ ꝓexistebat. ¶ Diceret ergo q in
ītellectu ꝓparato ad recipiendū ītelligere est duo cōsi-
derare. s. ꝓuationē illius pfectōis q̄ debet recipi. ⁊ q̄ctū
ad hoc cessat ꝓparatio ⁊ ipsā aptitudinem recipiendi. ⁊
quo ad hoc remanet aliquo mō. Primo. n. mō vez erit
q nulla ꝓparatio est corpus neq; virtus in corpore. ⁊
vl'r de omni ꝓparatiōe est vez q non est ipsum corpus
ꝓparatū neq; forma ī corpore. forma dico ad quā est ꝓ-
patio imo ī ea nihil est actu ex eis q̄ recipit vt dic cōmē.
¶ Redeundo ergo ad propositum dico q cum est pre-
paratio actu remanet subm ⁊ non manet ipsa ꝓparatio
mō ꝑdicto. s. vt ꝑuata. ⁊ sic pz q ꝓparatio ad recipiēdū
ītellecta nō est illud qō recipit de nouo. q̄rearī. nō ꝯclu
dit de ꝓparatōe sz de suba ꝓparata. Uñ manifestū est
Alexādrū defecisse ab ītentōe ari. q̄re ⁊c. Hec āt suffi-
ciant ad ipobationē illius opinionis. Alij vero dicunt
⁊ asserunt hāc fuisse ītētionē ari. ⁊ Cōmen. q aīa ītelle
ctiua nō est forma corpis humani. ad qō iponendū ari.
mouent ex gbusdā vbis eius qz dicit q ītellectus nul
lius corpis est actus neq; forma. ⁊ hoc dicit in 2°. huius
.c. de diffinitōe cōi aīe. ¶ Itē ī isto 3°. dicit ipz esse imix-
tū. i. nō ꝓiūctū corpi. ⁊ nō hr̄e nāz nisi q ꝓssibilis voca
tus est. ⁊ nihil esse actu eoz q̄ sūt añ itelligere. ⁊ q sepa
tus est. q̄ oia ñ verificarēt de ītellectu si eet forma cor-
poris humani. Sz idubitāter isti mirabil'r peccāt ꝓtra
honorē ari. ⁊ Cōmē. quoz tñ phia est gloriosa ⁊ sēp fuit
⁊ erit deo volente. Cū enī ari. posuit cōmunissimā diffi
nitionē aīe dixit ipaz esse actuz ꝑmū corpis ⁊c. ⁊ ab ista
coitate nō excipit aīa ītellectiua. vt patet ī spiciēti l'raz
ari. ⁊ Cōmen. iō ari. in fine capituli de diffinitōe aīe dic
q aīa nō ē corpus: corpis aūt aliqd est. ⁊ ℞ vl'r vez ē de
oi aīa. ⁊ quō aīa ītellectiua ē aliqd corpis nisi sit actus
eius ⁊ forma: ⁊ q hec sit eius intentio manifestū est in
ñti l'ra. reddens enī cāz q̄re determinata aīa est ī deter
minato corpe ⁊ nō i q̄cūq; ꝓtigēter dicit. Uniuscuiusq;
.n. actus ī pō exīte ⁊ in ꝓpria mā aptus natus est fieri
Ult igit vl'r aīaz esse actuz corpis. ⁊ q hec fuit ītētio
Cōmen. manifestum est inspicienti cōmetū eius ibidē
supza diffinitionē aīe cōez. ⁊ in 3°. libro. ꝯmento. 18°. vbi
sic dicit. Et cū iuenimus nos agere ꝑ has duas virtutes
cū noluerimus ⁊ nihil agit nisi ꝑ suā formā ideo neces-
se fuerit attribuere nobis has duas vtutes ītellectus
.s. tanq; virtutes forme nostre. Uerecundū est ḡ sic ab-
solute dicere q ītētio ari. ⁊ Auer. fuerit aīaz ītellectiuā
nō esse formā subalē hois. Propter hoc ergo al'r est di-
cendum ad questionem secundum intentionem ari. ⁊
Commen. ¶ Ad euidentiam questionis considerandū
est diligenter q ī phia ari. forma corporis accipitur du
pliciter q̄tum spectat ad propositum. Uno modo for-
ma corporis dicit q̄cūq; pfectio dās esse corpori ⁊ vnita
corpori secundū esse sic q esse ipsius corpis sit actuale
sicut esse illius perfectōis. ⁊ hoc modo coīter ⁊ famose
sumitur forma. vnde q sic accipiatur forma declarati-
one non indiget. Alio modo sumitur forma corporis ꝑ
operante intrinseco appropriato corpori. dico autez q
operās intrinsecū appropriatū corpori est illud operās
qō non est distinctum a corpore loco ⁊ subiecto ⁊ cuius
actus ꝓprius ꝓprie ⁊ precise dependet ab illo corpore
vel ab aliquo existēte ī illo corpore ita q operans intrī
secum ⁊ illud corpus licet non sint vnū in esse ita q esse
vnius sit esse alterius sunt tamen vnū in vno opere ꝑ-
prio quod ab vtroque dependet imediate. ⁊ hoc modo
intelligentia mouens celum dicitur esse forma eius
non q det ei esse formaliter. vt demonstratum est in.

8°. phycoꝛ. sz qz ipsa est mouens ītrīsecū appꝛopꝛiatuz tali coꝛpi. nō. n. est diuisa ab ipso loco ꝛ subo eo q incoꝛ poꝛal' exñs nec locū occupat nec subz. Et actus ppꝛius ipsius ītelligentie. s. motus ppꝛie ꝛ p̄cise dependet a ce lo. q̄libet enī itelligentia mouet aliq̄ coꝛpus celeste p ꝛie ꝛ imediate ꝛ aliq̄ nō mouet vt hz videri ī zº celi ꝛ mundi. ꝛ sic actus eius dep̄det a coꝛpe hō saltez vt a subiecto ī quo recipiť. Qđ aũt isto mō sumať foꝛma si ue actus coꝛpis pz in libꝛis ari. ꝛ Cōmē. Dicit enī ari. in zº huius. c. de diffinitõe aīe coī. q ex p̄us dictis non est manifestū si aīa ītellectiua est actus coꝛpis sicut nauta nauis. Pōt ergo ītelligi aīaz itellectiuā esse actū coꝛpo ris sicut nauta nauis qđ non est al'r esse actū nisi sicut motus appꝛopꝛiatus dicit actus ppꝛius coꝛpis. ¶ Itē ari. in zº huius. ꝛ in 8°. ꝛ in 7°. metaph. diuisit subam in mãz ꝛ foꝛmã ꝛ posituꝫ. ꝛ si ipse ibi ppꝛie acciperet foꝛ mã p pfectõe ꝛstituta ī esse p suū subz ꝛ dãte esse subo. dio nō esset sufficiēs cū sint aliquesubē. s. itelligētie mo uentes coꝛpoꝛa celestia q̄ nō sūt mã neq̄ cōpositum ex mã ꝛ foꝛma. vt manifestū est p̄mo phycoꝛ. cōmento vl timo. ppe finē. nec foꝛme dãtes esse subis. Relingtur igiť si dio dz esse sufficiens q ipe accipiat foꝛmã cōiter p foꝛma dãte esse ꝛ p foꝛma dãte operatõez ꝛ nō esse. Intētio aũt Cōmen. ꝛstat esse q sic sumať foꝛma vt ma nifestū est ex p̄mo phycoꝛ. ppe finē. vltimo cōmento. vbi dicit q foꝛme aut sunt ī materys aut nō sūt ī mate rys. Et iō ꝛsideratio de foꝛmis est duaꝝ sciaꝝ q̄rū vna s. nālis ꝛsiderat de foꝛmis mālibus. scḋa aũt de foꝛmiꝭ simplicibus abstractis a mã. ¶ Idem pz ex 8°. phycoꝛ. cōmento illius ptis. q aũt necesse est ℔ ipartibile esse. vbi dicit sic. Ex hoc ergo apparet coꝛpus celeste nō cō poni ex mã ꝛ foꝛma ꝛ ip̄m esse simplex ꝛ q foꝛma eius nō hz subsistere p ipz qđ est ipsã nō vniri coꝛpoꝛi celesti fz subsistentiã ꝛ fz appꝛopatõez mouendi. ꝛ iō subdit. Et q ipa est q̄ mouet ipz. ¶ Itē dicit Cōmen. iz°. meta. cōmento. 35°. Palã q foꝛmaꝝ q̄dã sūt subales q̄dã nō. subaliū aũt q̄dã sunt mãles ꝛ q̄dã nō. Et ī suo tractatu de suba oꝛbis plies accipit foꝛmã isto mō. Hec aũt di stictio latet quosdã q solū cōsideranť ī gbusdã q̄ternis quoꝛūdã festinātiū ꝛ nō ī libꝛis ari. ꝛ Cōmen. Sigs aũt q̄rat quō dř foꝛma de istis. puto q fm analogiam. ꝛ de quo fz p̄us. Dico q fz famositatem ꝛ vsū dř p̄us de foꝛ ma dãte esse qz notioꝛ est nobis. sz fz oꝛdinē nature rei q̄ p̄us ꝛ p̄ncipal'r dř de foꝛma zº. mō dcã sicut accidit ī multis analogis. vt dř supꝛa gntū methaph. ꝛ sigs ne get tibi istã distictionem aut eã nō acceptet. scias ip̄m magis initi famositati ꝛ ꝛsuetudini coiter loquentiuz q̄ nature rei ꝛ q̄ verbis ari. ꝛ Cōm. ¶ His p̄missis dice rent ari. ꝛ Cōmen. p̄mo q aīa ītellectiua non est foꝛma subalis coꝛpoꝛis humani p̄mo mō. s. dãs esse subale spe cificū foꝛmal'r. zº. q est foꝛma coꝛpoꝛis humani zº. mō. Primū ꝓbaret rōnibus quibus repꝛobata fuit opinio Alexãdri. ꝛ tu ꝛsidera ī illis ꝛ eas perficias si sit opus. Scḋz aũt ꝓbať faciľr. qz oīs suba q̄ est opans intrīsecū appꝛopꝛiatū alicui coꝛpoꝛi mō p̄dicto ē suba illius coꝛ poꝛis fz foꝛmã ℔ mō zº. B. n. itelligo noīe foꝛme fz illã acceptõez. Nunc aũt aīa ītellectiua humana ē hō suba q̄ est operãs ītrīsecū appꝛopatū humano coꝛpoꝛi ī ope rãdo. eius. n. opatio dep̄det p̄pe ab aliq̄ exñte ī coꝛpo re humano. s. ab itentõe imaginata fm modū loquēdi Cōmen. vel a fantasmate humano fz modū loquendi cõez. ꝛ p hoc totū itelligo actū cogitatiue virtutis que est ppꝛia hoī. ista enī virtus est que imediate deseruit ītellectui ad itelligendū p̄tādo ei spēs rex a gbus mo uet ad suū actū itelligēdi. ꝛ hoc iferius ꝓbabiť deo ꝛce dēte. p quē ēt modū itellectus moueat a fātasmatibus seu ab itētionibus in virtute cogitatiua vna cū itellcū agente posterius pscrutādū est. ꝛ q hec sit itentio ari. patere pōt ex multis suis dictis. p̄mo ex diffinitõe cōi aie quā iuestigauit zº huius. ī q̄ hř q aīa vl'r est actus p̄mus coꝛpis. q̄re ꝛc. Si igiť sub ista diffinitõe ꝓphēdi tur aīa ītellectiua vt videť velle ari. in pticula sequēti vbi dicit sic. Ul'r igiť dictū est qd sit aīa ꝛc. Et q aīa in tellectiua nō est foꝛma dans esse coꝛpi vt oñsū est. Re linquiť ipaz esse actū fz aliū modū. ꝛ hoc signauit ari. p suū modū loq̄ndi sub ꝓditõe cū dixit. Si ãt aliqd cõe est oī aie ꝛc. p hoc enī dedit itelligere q illud nō est cõe vniuocū penitus oīo. s. esse actū ipsius coꝛpis. nō enim dř de aīa ītellectiua ea ītentiõe qua dř de alys aīabus vt dic ibi Cōmen. Et ideo etiã ari. paꝛ post dicit. q aīa ītellectiua nullius coꝛpis est actus supple dãs esse coꝛ poꝛi. sz si ꝛcedať esse actus coꝛpis nondū habeť quō sit actus. vtꝛ sit sic nauta nauis ꝛc. sufficit igiť ad illã cōez notificationē q aīa sit actus p̄mus ꝛc. pptꝛea in codē zº ī fine illius capituli. Qm̄ aũt ex icertiꝭ loq̄ns Cōmē. de aīa dicit q anima nō est sine coꝛpe. qz ipsa est aliqd coꝛpis. Ueꝛ est aũt ipaz nō esse sine oī coꝛpe quãtū ad suū actū receptū ꝛ est aliqd coꝛpoꝛis. s. actus aliq̄ mō. ¶ Preterea ī. izº. meta. c. Dubitabit aũt aliqs. dicit q ī gbusdã nihil ꝓhibet foꝛmã manere post coꝛꝛuptionez sui ꝓpositi. vt ē ītellectus. Nō aũt putādū est ari. dicere q foꝛma q̄ est vnita materie fz ee ꝛ dãs eē foꝛmal'r re manebit post coꝛꝛuptõez ꝓpositi sicut pz ex rōnibus su peꝛius iductis. ¶ Itē pz p eius verba ī ioº. ethicoꝛ. vbi plies vult q hō vel itellectus est. vel maxime ītelligit. qđ nullo mō veꝛ est si itellectus nō esset actus ꝛ foꝛma hoīs ꝛc. ¶ Sz ꝓ istã pōnē ari. ꝛ Cōmen. ē vnū dubiū cōe qz ꝛstat q hō foꝛmal'r ītelligit. qđ sigs negaret nō esset cū eo disputādū. g̃ oz q itellectus sit eius foꝛma dans ei eē subale specificū. nihil. n. opať suã ppꝛiã opationē imanētē p aliqđ extrīsecū ab eo. Et ꝓfirmať qz oē itelli gēs vel est purus ītellectus vel hz itellectū ptē sui. cū g hō ītelligat segť q aut sit itellectus purus qđ est absur dū. aut q hz itellcm̄ ptē sui. ꝛ sic idē est qđ p̄us. ¶ Pre terea si aīa ītellectiua nō esset foꝛma subalis dãs eē coꝛ poꝛi humano oporteret aliã eē foꝛmã subalez dãtē esse subale ꝛ q̄ est illa foꝛma mixꝛ vł ꝛ ipole esse aliã foꝛmã nisi aīaz itellectiuã. ¶ Ad p̄mū istoꝝ dñt aliq ītētionez Cōm. fuisse q q̄uis suba aīe ītellectiue sit separata fm esse ab humano coꝛpe tñ hoī attribuiť itelligere pp istã cāz. qz spēs itelligibilis ī foꝛmās itellectū cātur a fāta smate humano. ꝛ ē qđā silitudo ipius. ꝛ sic hō itelligit. Sz idubitāter salua pace illoꝝ nunq̄z illud dixit Cōm. nec fuit eius ītentio. sicut pz scientibus cōmenta eius. Ex B. n. solo q spēs itelligibilis cātur a fātasmate nr̄o nō segtur nos esse itelligentes. sz forte ex hoc bñ seq̄reť q fātasma esset itellectū vel res ipa fātasiata sicut per B q spēs q̄ est ī visu est silitudo coloris nō segť ipz colo rē esse videntē sz qđ vř. Uñ dico q ista non fuit ītentio Cōmen. ꝛ grauiter peccāt q hoc ei imponūt. Alij vero ip̄onūt ei aliud mirabile. s. q eadē numero spēs itelligi bilis informat intellectum possibilem ꝛ fantasiam hu manam. ꝛ cum ipsa species intelligibilis sit imediatuz pꝛincipium intellectionis ꝛ actus intellectus sequitur vt dicunt q homo intelligit. quia habet in se pꝛincipiū ipsius intelligere sibi ineꝛistens. Ad hoc autem impo nendum Cōmen. moti fuerunt ex quibusdam verbis Commen. que scripsit in pꝛima disgressione vbi dicit.

q̄ intellecta speculatiua. idest species intelligibiles cō
stituuntur in esse per duo suba quorum vnum est intel/
lectus mālis ⁊ aliud est itentio imaginata. i. fantasma.
Ex quo festinant ad imponendum illi bono viro q̄ ꝑm
eū eadē spēs itelligibilis numero iformat itellectū ⁊
fātasiā. ⁊ sic hō itelligit p spēz itelligibilē sibi vnitam.
Sz sine dubio isti mirabil'r ⁊ iniuste se hñt ad Cōmen.
ꝓponēdo ei talia mirabilia q̄ ipe nō itellexit. bñ. n. sciuit
Cōmē. q̄ vna ⁊ eadē forma numero non repñtat vl'r ⁊
idiuidual'r. forma aūt abstracta q̄ ē in intellectu repñtat
vl'r. ⁊ forma que est i fātasia idiuidual'r. ꝓterea vna
forma numero non est i corpore ⁊ sine corpore. mō ois
forma pficiēs fātasiā ē in corpore cū fantasia sit virtus
organica. ⁊ ois forma apud itellectū est virtus sine cor
pore subiue cū itellectus nec sit corpus nec virtus i cor
pore. Et si dicaī ad oia ista ⁊ sil'ia q̄ illa spēs lz sit vna
numero tñ ē alia ꝑz eē. aliud. n. eē hz in itellectu ⁊ aliud
i fātasia. hoc iplicat ꝺ dictionē q̄ vnitas numeralis for
me nō stat cū diuersis esse sil'. ꝙueniētibus ipsi forme. ⁊
amplius si hz aliud eē i fātasia ⁊ in itellectu ꝺstat q̄ in
fātasia hz esse idiuidual'r ⁊ nō abstractū seu abstracte.
ꝑz aūt q̄ idiuidual'r existit nō est ꝑncipiū itelligēdi. er
go ꝑm q̄ est in hoīe nō est ꝑncipiū itelligendi. ⁊ sic ho
mo nō itelligeret p eā. ⁊ iō nūq̄z hec fuit itentio Cōm.
Oō aūt Cōmē. dixit q̄ aīa itellectiua speculatiua ⁊c.
Dicī q̄ istud decipit eos p fallaciā equocationis in ℔
noīe subz. nā Cōmen. ⁊ ari. aliq̄ñ accipiunt subiectū p
fūdamento cui aliqd ineſt ⁊ inheret ⁊ aliq̄ñ ꝑ obo. sic
pz i ꝛ°huius. c. de sensu coī. vbi ari. dicit. Unusq̄sq̄z igit̄
sensus subi sensibilis ē ⁊ discernit subi sensibilis dr̄ias.
Manifestū ē igit̄ q̄ ipe accipit ibi subz p obiecto ⁊ in
multis alys locis accipiī etiā p subo ꝓpe cui res accns
iheret. ⁊ sic logtur Cōmē. hic. hic. n. accipit subz p subo
cui spēs iheret cū dixit itellectū mālē eē vnum de illis
subis. ⁊ accipit subz p obiecto cū dicit itētionē imagi
natā eē subz p q̄ ē vez qz. s. spēs ei ꝺformaī. Et q̄ hec
fuit eius itētio māifestū ē i spiciēti seq̄ntia ⁊c. diē. n. Cō.
manifestādo suā itētionē q̄ formare p itellectū. i. itelli
gere vel actus itellectus ē sicut ꝓphēdere p sēsū. ꝓphē/
dere aūt p sēsū pficiī p duo subiecta quoꝝ vnū ē subm
p q̄ō sēsus fit verus ⁊ ē sēsatū ex aīaz. aliud ē subz p q̄ō
sēsus ē forma exñs ⁊ ē ꝓma pfectio sētiētis. i. vis sēsitiua. ⁊ sic manifestū ē q̄ ꝑz Cōmē. sensatū ex aīaz ē subm
ipsius sentire. Mō gs esset ita detractor ⁊ mendax q̄
Cōmē. ꝓponeret q̄ sensatū esset subiectū ipsius sentire
in quo qdez subo sit formal'r ⁊ iherenter ipa sēsatio. B
eēt valde ieōueniēs de tāto phō. ꝓcipue cū ipse dicat in
ꝛ° huius. q̄ sensibilia ex aīaz nō sūt itētiones nisi i potē
tia nō ergo vult dicere Cōmē. q̄ fantasia sit subm spēi
itelligibilis i quo recipiat ipsa spēs ⁊ informet ipz. q̄re
icōueniēter itelligūt Cōmē. qd ergo dicēdū est ad illā
rōez: Cōsiderādū est igit̄ q̄ itellcūs sic̄ supius dicebaī
est opans itrinsecū i opando vnite se hñs ad corpus hu
manū ꝑm nāz. opatio aūt operātis itrinseci ⁊ appropati
attribuiī toti ꝓposito ex corpe ⁊ ipo itrinseco opante. vt
dicimus celū mouere se cum tñ mouere corpus celeste
sit opatio ꝺtermiata ipius itelligētie q̄ nō dat formal'r
eē corpori celesti. Sil'r dicēdū q̄ cōpositū ex itellectu
⁊ hoīe corpali itelligit. ⁊ hoc vez est rōe ptis in qua est
itelligere sicut exēplificat ari. in 4.° phycoꝝ. q̄ hō rōci
naī qz aīa rōcinaī. ⁊ sic rōe ptis hō itelligit. neq; est ne
cesse cū aliq̄ opatio attribuiī alicui rōne ptis q̄ illa ps
sit forma aliaꝝ ptiū. ꝓstat. n. q̄ visio ē i solo visu vel or
gano hñte i se visū ⁊ dicimus hoīez yiōre. ⁊ tñ visus aut
eius organū nō pficit alias ptes corpis vt manifestū ē
p se. ¶ Sz ad formā rōis cū arguiī. illud q̄ formal'r hō
opaī ē forma hois. dico q̄ vez ē vel forma dans eē vel
itrinsecū operās mō ꝑexposito. ⁊ sic ē hic. ¶ Sz oppones
adhuc difficilius. qz nihil agit nisi ꝑm q̄ est i actu. ergo
illud p q̄ō hō agit ē ens actu. si igiī hō agit p itellcm̄ re/
griī q̄ p illud ē ens actu. ⁊ sic ē forma dās eē. ¶ Preterea tu dicis q̄ hō rōe ptis itelligit. ⁊ iō hec est va. hō rōe
ptis itelligit. Cōtra opatio nō ē nisi ent/ ⁊ vnius. hec est
manifesta. mō si aīa itellectiua ē sepata ꝑz eē ab hoīe tē
totū ꝓpositū ex ipa aīa ⁊ hoīe corruptibili nō ē q̄d vnū
cū ex diuersis subsistētibus ñ ꝓstituaī aliqd vnū simpl'r
¶ Hic idubitāter est maior difficultas huius ꝓpositi. ⁊
scio q̄ B ē vltimū posse illoꝝ q̄ destruūt phiā Cō. ⁊ ari.
¶ Dicamus igiī eis q̄ vez ē nihil nisi agere ꝑz q̄ ē ens
actu. ⁊ q̄ oē illud p q̄ō aliq̄ō ꝓpositū formal'r agit ē ens
actu. ꝑz ꝓpositū eē ens actu p aliqd ē dupl'r. Uno mō q̄
illud eē actuale recipiaī i alia pte ꝓpositi. ⁊ B mō ꝓpositū ē ens actu p formā mālē q̄. s. ipz eē actuale recipiī in
mā subiecta. ⁊ iō tales formas vocat Cō. cōstitutas i eē
p sua subiecta. qz eē suū dependet a mā tāq̄z a subo i q̄ recipiī. Alio mō ꝓpositū dr̄ eē ens actu p ptē eo q̄ illa ps
ē ens actu. illud tñ eē actu nō recipiī i reliq̄ pte ꝓpositi
vt i subo. Sz est ī pte illa q̄ dr̄ ꝓpositū ens actu. vbi grā.
pp illos i q̄bus de nouo oriī phia dicimus q̄ hō est cri/
spus nō q̄ crispitudo recipiaī i alia pte q̄z i capite lz so/
lū recipiī vl' existit i capite ⁊ tñ absolute dicimus q̄ hō
ē crispus. ꝓpoꝛtōabil'r aliqō ꝓpositū ex cōpe ⁊ aliq̄ō ope
rāte itrinseco dr̄ ens actu. nō tñ q̄ illud esse recipiaī i cor
pore subiue. ⁊ B nullū est icōueniens. Et si accipes istā
vl'ez ꝓpōez q̄ oē illud p q̄ō ꝓpositū agit est actu ens ita
q̄ illud eē recipiī i subo. dico q̄ hec nō ē va nisi i cōpo/
sitis ex mā ⁊ formis mālibus que ꝓstituūī in esse p sua
suba. sed nō est vera in ꝓpositis ex corpis ⁊ formis imā
libus ⁊ ppetuis cō est aīa intellectiua ꝑz ari. Dicā q̄ bre
uiter q̄ ꝓpositū ex aīa itellectiua ⁊ corpe humano itel/
ligit rōe ptis in qua sola est ipz itelligere subiue. s. rōne
aīe itellectiue. ⁊ istud aggregatū est ēs actu p aīaz itel/
lectiuā vel rōe aīe itellectiue eo q̄ ipsa est ens actu. illō
tñ esse nō recipiī in corpe hūano subiue. ¶ Sz tu pter/
uiendo ifestabis. q̄re ꝓpositū ex aīa itellectiua ⁊ corpe
asini nō diceret ens actu rōe aīe cū tñ esse aīe nō recipi
aī i corpe asini. ¶ Dico q̄ hoc est p tāto qz aīa itellectiua p sui nāz nō est apta nata dependere ex corpe asini in
opatione sua ꝓpria. nec anīa asini dans esse corpi asini
est eius forma ꝓpinq̄ in nā ad aīaz itellectiuā. sz aīa in/
tellectiua p sui nāz nata est moueri ad actū suū ab aliq̄
exñte in hoīe. qz ipsa aīa dās esse formal'r corpi huma/
no est forma ꝓpinqua aīe itellectiue inter oēs formas
māles. s. aīa cogitatiua. ⁊ in tñ q̄ ꝓsuetudo fuerit ipsā
vocare itellectū. ⁊ ari. met noīat eā itellcm̄ passiuū. ista
. n. aīa rōcinaī de rebus idiuidual'r ⁊ ꝓticulariter appē/
hensis. sic̄ itellectus abstractus de vl'ibus. ⁊ hec ēt ē cā
quare hoī attribuiī itelligere mō ꝓdicto ⁊ ñ asino aut
equo aut alteri animali. quia scilicet eius anima non ē
ita propinqua secundum naturam anime intellectiue
vt forme reruꝫ existentes in ea sint sufficientis spiritu/
alitatis ad mouendum animam intellectiuā ad suum
actum. ⁊ in hac solutione gaudebit animus meus cum
dei laude. ¶ Sed quod obycitur q̄ operatio nō est nisi
entis ⁊ vnius. ⁊ illud compositum non est vnum secun
dum esse. Dico q̄ aliquod compositum esse vnum se/
cundum esse potest intelligi dupliciter. Uno modo q̄
esse vnius sit idē essentialiter cum esse alterius ⁊ nullo

modo diuersa esse. ⁊ sic est ꝓpositū ex mā ⁊ forma materiali. Alio mō itelligit cōpositū esse vnū ꝙ esse eo ꝙ esse vnius ptis nō est distictū loco ⁊ subo ab esse alteri⁹. ⁊ cū hoc actus vnius illoꝝ ppie ⁊ imediate dependet ex alio. ⁊ hoc mō ꝓpositū ex corpore ⁊ operante intrinseco incorpeo dicit vnū ꝙ esse. ⁊ hoc aperte docuit Cōmen. supra. 2. ccli ⁊ mūdi. vbi loquens de forma mouente celū dicit sic. ¶ Recipiens aūt istā formā ⁊ aduna tū cū ea est corpus celeste ad qō ꝓsequunt dimēsiones corporales ⁊ alia accītia q̄ i eo inueniunt. ⁊ iō forma ⁊ formatū sūt i eo idem numero. ꝙ ꝙ dispōez magis diminutā q̄ sit adunatio recipientis ⁊ recepti i forma abstracta. Ecce q̄ in corpore celesti forma ⁊ formatū sunt idē numero. sil⁹ aūt ⁊ ī ꝓposito. Cōpositū. n. ex aīa itellectiua ⁊ corpore corruptibili ē vnū isto mō. ⁊ ꝫ multū hū sufficit ad ꝫ q̄ dicat opari. ¶ Propter ignorantiā aūt huius distictōis q̄dā intrīn deducti sūt vt dicerent aīaz itellectiuā cē vnitā corpori humano ꝙ eē sic q̄ eē eius recipit ī ipso corpore humano ⁊ iberet ipsi. Ex quo segtur q̄ itelligere q̄ō recipit ī itellectu recipit in corpore humano vt i subiecto saltē p accīs. q. d. n. recipit i aliquo ꝓiūcto corpori fm eē recipit necessario i corpore. ⁊ sic itelligere est i corpore sicut tāgere. q̄ est grauissimū incōueniens ⁊ otra oēz phiaz. ¶ Sz obyciunt per dām ari. i errozibus huius libri. vbi dic q̄ melius est dicere aīaz nō itelligere ꝙ hoiez aīa. ergo vult q̄ aīa nō itelligit. Dico q̄ hoc ipse dicit supposita opiniōe ātiquoꝝ q ponebāt aīaz itellectiuā esse organicā vt pz ibidē. ꝙ. n. hoc verū est q̄ aīa itellectiua nō itelligit vt supposituz p se subsistens ꝙ homo p aīaz. ⁊ q̄ hec sit eius intentio pōt q̄libet videre ꝓsiderando ibidē. Cōcedo ergo q̄ hō nō itelligit p se ꝙ rōe ptis. ⁊ hoc est verissimū. illa āt ps non est forma recepta subiue in corpe humano p se vnita ei ꝙ eē actu. q. si sic nūq̄ separet ab eo nisi corrūpetur. Et dico vlterius q̄ p itellectū hō est hō. ſ. natura itellectualis seu rōnalis. ꝙ illud esse hoiez nō est esse receptū in mā subiue: q. nulla nā itellectualis nec ētitas recipit in mā corpali. ⁊ hoc esse hoiez. ſ. esse rōnale est esse diuinū ⁊ ppetuū ꝙ ari. ¶ Ad aliā ꝓfirmationē cuz dr oē itelligens vel est itellectus ꝛc. iā dcz est q̄ est hūs itellectū tāq̄ ptē sui ⁊ p quē modū. Et debes scire q̄ istā solutionē huius rationis q̄liter hō itelligit q̄tū ad aliquid posuit reuerēdus doctor philosophie magr Remigius de brabātia in q̄dā suo tractatu de itellectu q̄ sic īcipit. Cū aīa sit alioꝝ cogscitiua. ꝙ post hūc q̄dā inimici opinionis ari. ⁊ Commen. posuerunt predictas obiectiones quas temptaui soluere ꝙ dcā phycoꝝ p̄dictoruz ⁊ in ꝫ dei gratia nō modicuz gratulabar. ¶ Ad aliā difficultatez cuz dicitur q̄ oz aliā esse formā dico q̄ ꝫ est verū ꝙ opinionez ari. ⁊ Cōmen. nā illa est aīa cogitatiua que est nobilissima forma⁹ māliū. ⁊ p eā homo est gñabilis ⁊ corruptibilis. vt dicit Cōmen. i isto 3. cōmento 3z. nec est aliq̄ icōueniēs q̄ ipsius hois sit duplex forma ꝓpria quaꝝ vna det eius corpi esse subale ⁊ alia esse itrīsecū opans a q̄ denominat itelligens mō supradicto. p̄cipue q. hō est ēs nobilius ⁊ pfectius oīuz que sūt hic. De hoc tñ igret iferius sc. 3ō sū ⁊ diuisiz vbi q̄ret an aīa sensitiua ⁊ itellectiua in hoie sint vna sola suba aie an diuerse. Sz attēdēdū est q̄ lz ista fuerit determinatio ari. ⁊ Cōmen. p̄cipue. ⁊ hoc nō reuoco in dubiū. tamē dico ⁊ firmiter al⁹ esse dicēdū assero. ſ. q̄ ipa aīa itellectiua est forma subalis dans esse ⁊ vnita ꝙ eē corpi humano. ⁊ est talis forma subalis que hz initium essendi nō gdē ab aliquo agēte ꝓticulari educēte eā de potentia materie. ꝙ ab agente vl̄i qō est eā totius esse. ſ. a deo supmo ꝓducente eā simplici ꝓductione sine motu ⁊ transmutatione ex nullo subo. sicut ⁊ oīa alia creauit. ⁊ ista gdē suba virtute diuina ꝓpetuabit in futuꝝ q̄uis sit annihilabilis de se. dico ēt ⁊ teneo firmiter hāc subaz hr̄e vtutes q̄sdā nāles q̄ nō sūt actus alicuoꝝ corporaliū organoꝝ. ꝙ fūdant imediate i eēntia aīe. ⁊ sūt itellectus possibilis ⁊ agēs ⁊ volūtas. Iste gdē virtutes sunt eleuate supra mām. ⁊ capacitatē materie corporalis superexcellūt ⁊ facultatē eius supgrediūt rōne subsātie aīe quā ꝓsequūt q̄ nō pōt totaliter icludi a mā. ⁊ quāuis ipa sit in mā tñ remanet ei aliq̄ actio in q̄ mā corporalis ñ coīcat. ⁊ oīa talia attributa ei fm fidē nostrā verissima sunt simplr ⁊ oīo. Et q̄ ipsa pati potest ab igne corporali ⁊ reuniri corpori post mortē iussu creatoris dei. Posz aūt demōstrationē īducere non intendo. neq̄ scio eē possibile. sed simplici fide hec puto esse credenda vt ⁊ alia mlta q̄ credenda sūt sine rōne demōstratiua sola aucte sacre scripture et diuinis miraculis approbata. et sic recipiendo talia nos meremur. Dicūt tñ doctores fidē nō hr̄e meritū vbi humana rō ꝓbet experimentū. ¶ Rōnes āt phyce. q̄ ꝓ istā viā eē vident solubile sunt fm ꝓmissa. Oēs. n. ꝓcedunt si poneret aīam rōnalē esse factā a generāte ꝓticulari ⁊ per ēctionē de potētia materie. sed q. nō ē ita imo ipa est creata a deo imediate iō multa pōt hr̄e que alie forme māles ñ possūt. ſ. q̄ ipsa remaneat post mortē fm suā substātiā. nō aūt inq̄tū forma. ⁊ q̄ ipsa nō sit extēsa fm extensionē corporis. ⁊ q̄ recipiat nō idiuidualr sed vlr. et q̄ sit itellectiua per se. ⁊ q̄ posūt recipere spēs intelligibiles ⁊ intelligere. ⁊ tamen ipsum corpus non recipiet istes actus neq̄ etiam aliqua pars corporis et omnia talia. Qō si alicui ꝑ aspectu nō videret sufficere ad solutiōes rationū. nō tñ ꝓpter hoc debet ꝓturbari. q. certuz ē q̄ auctoritas diuina maiorē fidez ꝺz facere q̄ q̄cūq̄ ratio humanitus inuenta. sicut auctoritas vnius phi ꝑualet vni debili rōni quaz aligs puer īduceret. ¶ Rōnes aūt q̄ sunt ꝺ sniaz Ari. supra posita de leui soluūt visis ꝓdictis. ¶ Ad ꝓmā pōt dici q̄ hō distinguit ab alys p intellectū ꝓprie dictū tāq̄ p operās itrinsecū qō i operādo vnitē se hz ad corpus fm nām. ⁊ p aīaz cogitatiuaz distinguit ab alys sicut p formā ꝓstituētē ipz i eē subali specifico. ⁊ sic vtraq̄ ē eius forma diuersimode vt patet. ⁊ de ista forma hois. ſ. q̄ ipz ꝓstituit i eē subali itellexit Cōmen. qō dicit in 2° phycoꝝ cōmēto. 26°. q̄ oz nāle p suā cōsiderationē puenire ad formā abstractā. ſ. vltimā fm eē eius ī mā anteq̄ ꝓueniat ad ꝓsiderationē de forma hominis. quasi dicat q̄ nālis anteq̄ ꝓueniat ad ꝓsiderationem de itellectu q̄ est forma hois nobilissima debet ꝓsiderare de forma abstracta vltima supple via generationis cuius tamē esse est ī mā. ⁊ hec īdubitanter est aīa cogitatiua. q̄ p tāto dicit abstracta. q. multū spūaliter recipit ⁊ cognoscit sup oēs formas materiales. Et ideo videmus ari. in isto libro anteq̄ cōsideraverit de intellectu īmateriali considerasse de fantasia sub qua comprehendit cogitatiuam hominis vt prius declaratum fuit. de forma vero hominis que est operans intrinsecum intelligit Commen. quod dicit in fine illius commenti. Scientia igitur naturalis cōsiderat de esse formarum quousq̄ perueniat ad vltimam formarum materialium scilicet animam cogitatiuam ⁊ primā abstractarum scilicet intellectiuam humanam. aut quod idem est vt puto ad formas primas formarū que sunt medie in esse inter illas sicut existimatur de forma

hois vltima.ſ.itellectiua.Oēs ſeq̄ntes rōes ꝓbāt aiaz intellectiuā eſſe formā ꝑticulā hois ſz non ſegr̄.ergo eſt forma dās eſſe.imo eſſet fallacia equocatiōis aut cōſequentis.Cōſeq̄ntes auctes ari.in oppo'''.7 Cōmē.ſolute ſunt per diſtinctionē poſitaz ꝑpus.q̄re ⁊c.¶ Queſtio. VI.

q Uare neque ipſius eſt ⁊c.

¶ Dic q̄rit vtz itellcūs poſſibilis ſit aliq̄ ens actu de ſe aut ſit ēs i pura potētia receptiua.Et arguit ꝓmo q nō eſt ens i pura potētia.q2 nullus actus eſt ēs i pura potentia.h̄ eſt euidens.ſed itellectus poſſibilis eſt qdā actus vt vr̄.cū ſit aia 7 ſuba ſepata.g̃ ⁊c.¶ Itez ſi intellectus eſſet ens i pura potentia tunc nō diſtingueret a mā ꝓma.hoc ā eſt ipoſſibile manifeſtū.q2 cū mā ꝓma ſit in oibus ſubſtātys generabilibus 7 corruptibilibus oēs haberent itellectū.7 ꝓbar̄ ꝟ.q2 ois diſtinctio eſt p actū.vt vult ari.7°. metaph̄.cū ergo mā ꝓma ſit ens in pura potentia.ſi ſil'r itellcūs eſſet ens in pura potētia nō diſtinguerent̄ ab iuicē. ¶ Et ſigs dicat q diſtinguunt̄ p actus ad q̄s h̄nt habitudinē 7 quos recipiunt. ¶ Cōtra ſil'r poſſē dicere q mā hois 7 mā aſini diſtinguerent̄ vl'eēnt diſticte p actus.cū actus diuerſos recipiāt ¶ Itē nihil diſtinguit̄ ab aliquo p aliqd qō eſt extra ſuā eſſentiā.actus ā̄ eſt extra eſſentiā potētie pure. ¶ Itez ſi itellectus poſſibilis eſſet ens i pura potentia.aut eēt eiuſdē ꝑfectionis cuz mā ꝓma.aut eſſet ipfectioz 7 magis accedēs ad nō ens.aut eēt magis ꝑfectus 7 magis appꝛopiquat ad ens actu.hec ē diſſio ſufficiēs.cū .n.mā ꝓma ſit mediū iter nō ens oio 7 ens actu ſm Cōmen.in ꝓmo ꝓhycoꝛ.ꝯmento 7°.neceſſe eſt q altero iſtoꝛ modoꝛ itellcūs poſſibilis ſe hēat ad ipam mām ꝓmā.Et ſi dicat̄ q ſit eq̄lis ꝑfectionis tūc indubitāter eiuſdē nature eſt 7 ſpēi ſīc in talibus ꝯtigit accipe identitatē.Si ā̄ dicer̄ q itellectus poſſibilis eēt ipfectionis entitatis cū mā ꝓma hoc ſtati eſſet abſurdū.q2 itellcūs poſſibilis eſt res 7 ſubſtātia abſtracta 7 diuina. ¶ Et ſi dicat̄ q eſt maioris perfectionis et magis appꝛopinquat ad ens actu quomodo tūc eſt ens pure potētie:hoc videt̄ ipoſſibile oīno.Sicut.n.ex parte nō entis nihil recedit a mā ꝓma.ſ.magis appꝛopinquādo non entiqn ipſum ſit nō ens ita q iter māz ꝓmā 7 ipſum nō ens nō eſt gradus entitatis medius ſic iter ipſā mām ꝓmā 7 ens actu nō videt̄ eſſe medius gradus entitatis.quare relinquitur q itellectus poſſibilis vel ſit actus vel mā ꝓma vel nō ens oīno. ¶ Arguit̄ 3°. ad ꝑncipale.nam ſi itellectus poſſibilis eēt ens i pura potētia ꝟz ſe ſeq̄ret̄ q ſpēs itelligibilis eſſet eius forma ſubſtātialis qō videt̄ ipoſſibile cū ſpēs itelligibilis ſit de genere qualitatis vt videt̄. 7 diuerſe ſpēs itelligibiles poſſunt eſſe ſimul in itellectu 7 nō diuerſe forme ſubſtātiales ſpecifice.quare ⁊c. Et ꝓbat̄ ꝟña.q2 illud qō ꝓmo recipit̄ i ente pure i potētia eſt forma ſubſtātialis vt videt̄ de mā ꝓma ex ꝓmo phycoꝛ.ſpēs aūt itelligibilis ponit̄ illud qō ꝓmo recipit in itellectu poſſibili.ergo ⁊c. ¶ Oppoſitū arguit̄ auctoꝛitate ari.in iſta particula. vbi plane dicit q ipſius itellectus poſſibilis nō eſt aliqua nā niſi q poſſibilis vocatus eſt. Et paucis iterpoſitis dicit q intellectus quo opinat̄ aīa 7 itelligit nihil eſt actu eoꝛ q̄ ſūt ante itelligere.7 ſic eſt pura potētia.7 ibidē videt̄ illud itendere Cōmen. ¶ De iſto dicunt alig q ſnīa ari.7 Cōmen. fuit itellectū poſſibilē.ſ.i quo recipit̄ itelligere nō eſſe aliq̄ ens actu de ſe.ſz ſolū ſubſtātiā pure i potentia 7 hoc ꝓbauerūt ſic.Illud qō recipit de ſe oīa entia actu non eſt aliq̄ ens actu.q2 ſic reciperet ſeipſū qō eſt ipoſſibile.ſz itellectus poſſibilis recipit oīa entia actu.qō ꝓbant.q2 itelligere fit p receptionem vt pz hic.7 ſic cū itellectus hēat nāle deſideriū itelligēdi oīa h3 recipere oīa entia actu.aliter.n.nō itelligeret oīa p receptionem. 7 dicūt hāc eſſe demōſtrationē ari.hic. ¶ Itē hoc ꝓbāt ex alio fortius.Si itellectus eſſet aliq̄ ens actu aut eſſet ens ſenſibile aut itellectuale actu ſm ſe.hec diuiſio eſt ſufficiens ſicut habet̄ a Cōmen.i erroꝛibus metaph̄.vbi dicit q notū eſt p ſe q nulla nā eſt iter abſtractū 7 māle. ſz nō eſt nā ſenſibilis qm̄ hec non recipit vl'es 7 abſtractas formas.Sicut.n.recipiens formas māles ē potētia mālis.ſic recipiens formas abſtractas dz eſſe potentia abſtracta.q2 recipiens 7 receptū ꝓꝓtionātur.itellectus aūt recipit formas abſtractas vt concedūt oēs. ergo nō eſt nā ſenſibilis.7 i hꝰ ꝓbatione nō oꝛ diutius īmoꝛari nec etiam eſt nā intellectualis actu.ſic.n.eſſet itelligens quocūq3 alio circūſcripto. Aliqd.n.nō idiget alio i operatōe niſi vel q2 eſt pura potentia paſſiua. vel q2 eius actio trāſit i materiā exteriorē.ſz hoc mō itellectus nō eēt i potētia pure paſſiua cum hr̄et actum.nec actus intellectus trāſiens ēt manifeſtū eſt.7 habet̄ in 9°. metaph̄.ſequtur ergo q itelligeret quocūq3 alio circūſcripto qō eſt ipoſſibile.Experimur.n.q nō eſt itelligere ſine fātaſmate.vt habet̄ i iſto 3°. Etiā ēs actu ſcit̄ p operationez. Unū Cōmen.dicit in 9°. metaph̄ q opatio facit ſcire actū 7 formā.Operatio aūt nature itellectualis eſt itelligere.7 banc de ſe nō h3 itellectus mālis ſz fit actu itelligens a fantaſmate 7 itellectu agente vt pz ex iſto 3°. ergo ⁊c. Aly vero alias rōnes adducūt ad iſtā ꝯcluſionem.Primo q2 ſi itellectus poſſibilis de ſui nā eſſet aliquis actus vel aliq̄ ens actu de ſe formaliter. tūc nō poſſet aliqd educi de eius potētia qō eſt falſum. q2 ſpēs itelligibilis educit̄ de potentia itellectus vt dicūt.7 pz ꝟña.q2 de potētia entis qō i ſui ſubſtātia nō h3 ſubſtātiā pure potētialē nō pōt aliqd educi. ¶ Et ꝯfirmāt.quia cum ſpecies intelligibilis educatur de eſſentia intellectus vt dicunt ſi ipſa educitur de potentia intellectus ſequitur q ipſa eſſentia intellectus ſit potentia.7 ſic implicat contradictionem q ſpecies itelligibilis educat̄ de potentia itellectus.7 q ipſe itellectus ſit ens actu aut actus.ſeqtur.n.ex hoc q actus ſit potētia. Et pōt ꝯfirmari.q2 recipere cōtrariū eſt oppoſitū ipſi actui.ſz q docet Cōmen.i tractatu de ſubſtātia oꝛbis. hoc enī eſt pati quod eſt cōtrariū ipi actui.cū igit̄ itellectus recipiat ſpēs itelligibiles ipoſſibile eſt q ſit aliquis actus ſz ſe.vñ relinq̄t̄ q ſit ens pure potētiale vt aſſerunt. ¶ Itē arguunt ſic.illud qō ꝯſtituit vnū p ſe cū actu puro illud in ſuinā eſt potentia.hec enī eſt cā q̄re ex mā 7 forma fit vnū.q2 hec eſt potentia 7 h̄ eſt actus vt pz i 2°. huius.7 8°. metaph̄.ſz ex itellectu poſſibili cū actu quodā puro.ſ.cuz itellectu agente fit vnum ens p ſe.ſ.aīa itellectiua humana 7 dicūt eſſe itentōez cōmē. in iſto 3°. 7 in pluribus locis. Ult enī in ꝓima magna diſgreſſione q reſpcūs itellcūs agēt ad itellectū mālē eſt ſicut reſpectus lucis ad diaphanū.ſicut.n.lumē vel lux eſt ꝑfectio diaphani ſic itellectus agens eſt ꝑfectio itellcūs mālis.q̄re ⁊c. Dicunt ēt idubitāter iſtaz fuiſſe ſententiā ari.7 eius determinationē.ipe.n.loquens de ſuba intellectus poſſibilis dicit q nullā h3 nāz niſi q poſſibilis vocatus eſt. Et paz poſt dicit q nihil eſt actu eoꝛ q̄ ſunt ante itelligere. Et in.c. ſequenti. Dubitabit autē aliqs dicit. Quoniā potentia aīe quodāmō ē itelligibilia intelligens.ſz actu nihil anteq̄z itelligat. Et in .c. Indiuiſibiliū qdē ergo intelligibilia.dicit. Oportet

autem esse potentia cognoscens. ⁊ Commen. super illã partẽ. quare neq; ipsius nãz ⁊c. dicit q; ītellectus mãlis nullã hz nãz ⁊ essentiã qua ꝺstituat ſm q; est mãlis nisi nãz possibilitatis cũ denudet ab oĩbus formis mãlibus ⁊ itelligibilibus. ꝓpter hec ⁊ sĩlia credũt multi fuisse ītentionẽ ari. ⁊ Cõmen. q; ītellectus possibilis sit ens pure potẽtiale nullã actualitatez ex se habẽs nec sensibilẽ nec itellectualẽ. ⁊ sic opinãtes nitũtur rñdere rõnibus ī ꝺtrariũ. ¶ Ad primã dicũt q; ipse ītellectus possibilis ꝯz se non est aliquis actus sed est quedã parꝯ eẽntialis aĩe humane ex qua cũ ītellectu agẽte ꝺstituit vna substãtia abstracta. s. aĩa rationalis hũana. nec ipe ītellectus possibilis ſm istos est aliqua aia. ꝯz pars aĩe. ⁊ hoc videt sentire ari. in ꝓncipio huius terty vbi dicit sic. De parte aũt aĩe ⁊c. Et sic vult aperte q; ītellectus possibilis est pars aĩe qua ania cognoscit ⁊ sapit. ¶ Ad aliã dicerẽt negãdo ꝺnãz. ⁊ cũ dicit q; oĩs distinctio est p actũ. forte dicerẽt verũ est distinctio actuũ ⁊ distinctio cõpositoꝝ. actus. n. distinguũtur p seipsos ⁊ non per aliqd aliud formaliter. ⁊ cõpositа etiã distinguuntur per suos actus magis q̃ p mãz ī qua coĩcãt. ꝯz distinctio potẽtiaꝝ vel entiũ potẽtialiũ nõ oz q; sit p actus formal'r ⁊ itrinsece. ꝯz ī seipsis pñt distingui eẽntial'r. Uerũ est tñ q; ī notiĩã distinctõis potẽtiaꝝ ⁊ entiũ potentialiũ nõ ducimur ꝓmo nisi p distinctionẽ actuũ. Et põt dici nihilominus q; mã ꝓma ⁊ ītellectus distinguũtur real'r ⁊ cãliter p suos actus ꝓprios. qz mã ꝓma recipit actus istos. i. idiuiduales ⁊ hic exñtes ⁊ nũc ⁊ hñtes ꝺtriũ quoquo mõ. ꝯz ītellectus possibilis recipit actus vl'es ⁊ abstractos nõ exñtes hic ⁊ nũc neq; ꝺtrariũ hñtes p se. Et hoc assignauit ari. in isto ꝯ. ⁊ Cõmẽ. explicauit diuersitatẽ receptiõnis in ītellectu ⁊ in mã in illo. c. Dubitabit aũt aligs. Et cũ dicit q; ſm hoc mã hois ⁊ mã equi debẽt esse diuerse. qz forma hois ⁊ forma equi sũt diuersi actus. Dico q; nõ est sĩle qz nullus istoꝝ actuũ est ꝓprius mãe ꝓme. ⁊ iõ ꝓ istos ñ distinguit mã ꝓma corpalis. ꝯz actus abstractus ẽ ꝓpus ītellectui possibili ⁊ actus idiuiduatus ẽ ꝓpius mãe ꝓme corpali. ⁊ iõ bñ distinguũt ꝯz istoꝝ actuũ distinctionẽ. ⁊ ꝓcipue ñ ẽ sĩle pp aliud. qz mã ꝓma hois est in potẽtia ad formam asini ⁊ equi. ⁊ ideo distinguũtur materie ꝓme istoꝝ p se. ꝯz mã corporalis nullo mõ est ī potẽtia ad actus vl'es abstractos. nec ens in potẽtia icorporeũ. s. ītellectus possibilis est ī potẽtia ad formas indiuiduales. ⁊ ideo nõ valet ratio. Et istã solutionẽ videtur habere a Cõmẽ. in ꝓma magna disgressione vbi dicit q; diuersitas nature recepti arguit diuersitatẽ nature recipiẽtis. ⁊ idẽ apparet in. c. pallegato. ⁊ forte dicet post. ⁊ cũ dicit vlterius q; nihil distinguit ab alio p aliqd qõ est extra suã essentiã. verũ est tanq̃ p ꝓncipiũ formale. qz forma nõ est de essentia eius cuius est forma. sed bene distinguit ab alio tanq̃ p causã finalẽ. ⁊ sic est hic. nam actus est quodãmodo finis potentie ⁊c. ¶ Ad aliã ꝺfirmationẽ dicerent q; ītellectus possibilis est ī alio gradu entitatis a mã ꝓma. ⁊ est nobiliozis ordinis simpl'r. sicut iutelligere est operatio nobilioꝝ alys operationibus. nec sequit ꝓpter hoc q; ipse sit actus. qz ī potentia pura põt esse gradus. ita. s. q; vnũ ens pure potentie ſm se sit simpl'r honorabilius alio. sicut videmus q; ī puro actu. s. q in essentia sua nullã ĩcludit substãtiã potẽtialẽ est ordo. forma enĩz specifica hominis est longe nobilioꝝ q̃ forma ignis. ⁊ forma ignis q̃ forma terre. ⁊ tamẽ cõstat q; nulla illaꝝ formaꝝ est cõposita ex diuersis substãtys quare simpl'r ī ente pure potẽtie receptiue põt esse gradus mõ ꝓdicto. ¶ Ad aliam dicerẽt q; spẽs ītelligibilis nõ vnit intellectui possibili sine ītellectu agẽte imo ordine nature ꝓius vnit itellectus agẽs ītellectui possibili q̃ spẽs itelligibilis. ⁊ ideo itellectus agẽs erit forma ꝓma substalis itellectus possibilis. spẽs aũt rei intelligibilis erit forma accidentalis qz ꝓsupponit ens actu. q̃re non valet rõ. Et hec opio in dubitanter multũ ꝓbabilis est. ⁊ scio q; multi eoꝝ qui cõsiderauerunt in ꝓhia ari. ⁊ Cõmen. istã receperũt vt verã. ¶ Cõtra hoc tñ st difficultates nõ pauce. Una est qz si iste ītellectus possibilis est pura potentialis ⁊ nullus actus nec actu ens. sequit q; aĩa ītellectiua hominis est corruptibilis. quod est cõtra ari. in isto ꝯ. ⁊ in ꝯ. huius. ⁊ ꝓbat ꝺsequentia. quia cũ ens pure potẽtiale non possit existere in actu sine actu sibi inherẽte ipꝯ perficiente vt oẽs concedunt. ⁊ pz in ꝓmo phycozũ a Cõmen. oportebit ꝯz istã positionẽ q; intellectus possibilis habeat in se aliquẽ actũ ꝓmũ substantialẽ inherentẽ sibi ⁊ dantẽ sibi esse actu. ⁊ hoc iã concedũt isti vt pz ex ꝓdictis. Oĩs autẽ substantia ꝺposita ex duobus ꝓncipys essentialibus quoꝝ vnũ est substantia in potentia ⁊ aliud est actus est corruptibilis. vt pz ex ꝓmo phycoꝝ. ⁊ satis in 8ᵒ metaph. Adhuc autẽ pñt isti cauillare q; hoc verũ est de substantia cõposita ex materia ꝓma ⁊ forma substantiali inherente. ꝯz ītellectus possibilis non est materia ꝓma ꝯz alterius rõis. ergo ⁊c. ¶ Cõtra hoc est quia Cõmẽ. vult in 8ᵒ phycozũ. ⁊ 8ᵒ metaph. ⁊ in de substantia orbis. q; si celũ esset substantia cõposita ex materia ⁊ forma oporteret q; esset corruptibile. modo ꝯz rõez ꝓdictа posset dici q; mã celi nõ est eiusdẽ rõnis cũ materia ꝓma istozũ inferiozuꝫ. Et iõ q̃uis celũ sit cõpositũ ex duabus substantys q̃rũ vna pura potentia ⁊ alia est forma inherens. non tñ sequit q; est corruptibilis sicut tu dicis quod non sequit in aĩa ītellectiua. Et vniuersal'r oĩs rõ que adducit ꝺtra ponentẽ celũ esse substantiã cõpositã ducendo ad hoc icõueniens q; esset corruptibile. valebit cõtra ponentẽ q; aĩa ītellectiua sit substantia cõposita. ⁊ sicut soluerent de intellectu sic de celo. qõ tñ videt esse cõtra Cõmen. qui spãliter ⁊ radicaliter fũdatur sup illã rõez ad dicẽdũ q; celũ est substantia ⁊ subiectũ simplex. ꝯz adhuc quidã putant euadere per hoc qz sicut dicunt nõ est simile de aĩa ītellectiua ⁊ de celo. nã corporale ⁊ spũale differunt genere. vt dicit Cõmen. supra tertiũ de aĩa. iõ nõ potuit esse vt principia corũ essent eadẽ. sed soluꝫ p portionabilia. sensibilia vero ⁊ corporalia cum magis ꝓueniant ⁊ sint vnius generis necesse est vt si aliquid illius generis fuerit compositum ex potentia et actu vt illa principia sint eiusdem modi ⁊ vnius rationis seu vniuoca. quapropter sequitur q; si corpus celeste sit cõpositũ ex mã ⁊ forma vt sint eiusdẽ rõnis. ⁊p ꝺns generabile ⁊ corruptibile. Hec aũt ꝓsuasio paꝝ ꝓficit qz bene verũ est q; cũ celũ sit aliqualiter eiusdem generis cũ istis inferiozibus mãlibus. mã tñ eius. si mãm haberet. esset eiusdẽ rõnis generalis vel ſm analogiã cum mã istoꝝ inferioꝝ. ꝯz non segtur ex hoc q; ipsa sit vnius rõnis ſm spẽz spãlissimã sicut nec eius forma q̃ non haberet ꝺtriũ esset eiusdẽ spẽi cũ istis formis inferiozibus. ¶ Dicet ergo q; celũ est cõpositũ ex mã q̃ est suba pure potẽtie de se ⁊ forma iherẽte. illa tñ mã nõ est eiusdem nature ſm se cũ mã istoꝝ inferioꝝ. sicut neq; ītellectus possibilis est eiusdẽ nature cũ mã ista. bñ tñ verũ est q; magis cõuenit ista mã celi cuꝫ materia istozuꝫ inferioꝝ q̃ intellectus possibilis. sed nõ sequit. ꝓpter hoc q; sit penitus eiusdẽ nature eũ ea. videt ergo sĩle iudiciũ de

aīa itellectiua si ponatur esse cōposita ex duabus sub/
stantys ārum vna est potētia pura ⁊ alia est actus. ⁊ de
celo si ponatur cōpositum ex duabus talibus naturis.
ita ꝙ si sequeretur celū esse corruptibile seqret aīam
esse corruptibilē. ⁊ si nō sequeret aīa itellectiua esse
corruptibilē. nec sequeret celū esse corruptibile. ergo
oporteret dicere illā rōem Cōmē. nō valere de celo. vel
oz ꝓcedere ꝙ aīa itellectiua nō sit cōposita mō ꝑdicto.
¶ Preterea quod plus cogit. Si aīa itellectiua cōuin/
ceret esse ens pure potentie sic ꝙ nō sit aliquis actus
de se nec ens actu. hoc maxime videret esse pp recepti
onē q̄ ei attribuitur sicut ē manifestum ex ꝓcessu ari. in
isto 3°. nā ppter hoc ꝙ aīa oīa itelligit p receptionē ꝯclu
dit eius potētialitatē ⁊ nō p aliud mediū. ſz p eius rece
ptionē nō pōt dici ꝙ sit ens pure potētie qz non recipit
īmediate nisi formas accītales. ſ. spēs itelligibiles. for
ma aūt accītalis nō recipit īmediate ī ente pure poten
tie sicut nec trāsmutatio accītalis. Et cōfirmat hec rō
sic. oē subiectū qō īmediate recipit formā accītalē de/
terminatā est ens actu vel actus. hāc hñt ꝑ ꝑncipio qz
ī ß differt subiectū ꝑncipale forme subalis ⁊ accītalis
qz subz forme subalis ꝑncipale est ens pure potētie. ſz
subiectū ꝑncipale forme accītalis ē actus vel ens actu
ſz ꝙ ens actu. vñ ens pure potentie si poneret sepatuz
ſz esse ab actu nō eēt subz alicuius accītis ꝑcipue accī
tis terminati. Oē ergo subz qō īmediate recipit formā
accītalē determinatā est ens actu de se vel actus. ſz ipe
itellectus possibilis recipit īmediate formas accītales
.ſ. spēs itelligibiles. īmediate dico p negatiōez medy p
se receptiui. ⁊ ß est videre sic. Aut. n. recipit eas īmedia
te sine aliquo medio p se receptiuo. aut mediāte itelle/
ctu agēte p diuisionē sufficiētē ſz ꝓcessionē oīuz. Sz nō
est dicēdū ꝙ recipiat eas mediāte itellectu agēte. ꝓxi/
mo qz si itellectus pōlis recipet spēs intelligibiles me
diāte itellectu agēte oporteret ꝙ recipet ipas itellecti/
ones mediāte itellectu agēte. ꝓstat. n. ꝙ itellectōes nō
recipit nisi mediāte spē itelligibili aliq̄ mō mediatōis.
recipet ergo itellectōes mediante itellcū agēte subiue.
⁊ sic itellectus agēs īmediatius hret ī se itellectōez q̄ī/
tellectus possibilis. Ois aūt suba in q̄ est itelligere itel
ligit vt manifestū est de se. ḡ intellectus agens itelligit
ista iferioza quoz itellectōes hz in se īmediate. qō est ꝺ
Cōmen. manifeste ī isto 3°. Et ꝓfirmat ista rō. qz ipz itel/
ligere aut recipit īmediate in itellectu possibili. aut me
diāte itellectu agente. aut mediāte spē itelligibili. si ꝑ/
mo mō hr̄ ꝓpositū vt declaratū est. si 2°mō segtur icō/
ueniens ꝑdcm̄. si 3°mō. ſ. mediāte spē tunc q̄rit de rece
ptōe spēi. vtrū. ſ. itellectus possibilis recipiat spēz īme/
diate aut mediāte itellectu agente. si īmediate habet
ꝓpositū vt deductū est. si mediāte itellectu agente. tē
segtur ꝙ itellectōez recipit mediāte itellectu agente ⁊
sic idē qō ꝑus. oz ḡ ꝓcedere ꝙ itellectus possibilis sit ali
qō ens actu vel actus. vel ꝙ recipit itellectōez mediā/
te itellectu agente subiue. ⁊ sic itellectus agens itellige
ret illud cuius itellectōez recipet p eū itellectus possi/
bilis qō est ipole. ⁊ itez ꝓbabitur iferius ꝙ itellectus
agēs est īmediatū ꝑncipiū p se actiuū itellectōis. Quō
igitur esset īmediatū p se ꝑncipiū receptiuū aut rō reci/
piendi nō apparet. ¶ Itē aliq̄ sic arguūt. Si itellectus
agens ⁊ possibilis ꝓstituerēt vnā subaz icorporeā. ſ. aīaz
itellectiuā humanā. tūc itellectus agens a ꝑncipio no/
bis vniretur vt forma. ⁊ ꝑz ꝺña qz in ꝑmo īstāti ꝓducti
onis hominis intellectus mālis nobis ꝺiungitur vt for
ma ⁊ perfectio nostra in actu. vt patet per Cōmen. ꝑmo

ꝺmento huius tertij. qui dicit nos per istū itellectū ab
alys spēbus distīgui. Si igit itellcūs agens ⁊ possibilis
ꝓstituerēt vnā subaz tūc sīl'r itellcūs agens. immo ⁊ ve
rius in ꝑncipio nobis ꝺiungeret vt forma. hoc ät est ꝺ
Cōmen. in multis locis. dicit enī in isto 3°. comento. 36°.
ꝙ itellectus agens nō est in nobis vt forma ī actu in ꝑn
cipio ſz solū in fine quādo cōpleta est generatio intelle
ctus in habitu. Ult etiā in codē ꝺmēto ꝙ ante gñatio
nē itellectus speculatiui ī nobis ñ vnit itellcūs agēs vt
forma nisi ī potētia. q̄re ⁊c. Utz aūt hec rō bñ demon/
stret ꝓpositū videbit post. ¶ Itē ipsi arguūt sic. nō est
de itentiōe Cōmē. ꝙ in nobis sit duplex potētia cogno/
scitiua abstracta. ſz si itellectus agens esset forma itel/
lectus possibilis hoc seq̄retur ſz illā positionē. qz vter/
q̄ illoz itellectuū est potentia abstracta cognoscitiua
ſz Cōmen. ¶ Itē arguunt sic. Nulla forma informans
aliquā materiā agit in illā materiā quā iformat ex qua
⁊ ipsa fit vnū ens per se reducēdo ipaz ex potentia esse
tiali in actū. vt ꝑz ꝺductiue. vnde forma ignis non agit
in materiā ꝓpriā. sīl'r nec lumen inherens medio agit
in illud mediū ſz solū illud lumē agit causando ipsū. Et
ad hanc intentionē dixit Cōmen. in 8°. phycoz. ꝙ agēs
⁊ patiens sunt adiuicē ꝺtigua nō ꝺtinua. cū ergo itelle/
ctus agens habeat se ad itellectū possibilē vt agens ad
materiā sequit ꝙ itellectus agēs nō est forma pficiens
itellectū possibilē. Quantū aūt ꝺcludāt he rōes fortas/
sis videbit in ꝑtibus. sufficit aūt mihi ad pñs gbusdā
medys oñdere ꝙ itellcūs possibilis nō sit ens pure po
tētiale potentia receptiua ita ꝙ non sit aliqō ens actu
de se. ¶ Itē si itellectus possibilis esset suba itellectua/
lis pure potētie ⁊ pficeretur per itellectū agentē sibi ī/
berentē. seqretur ꝙ oīs actus itellectualis pficeret ibe
renter ipsū itellectū possibilē. sicut oīs forma sēsibilis
⁊ mālis pficit inberenter ipaz materiā ꝑmā que est sub
stantia pure potētie ad oēs actuꝯ sēsibiles. ⁊ sic itelligē
tie mouentes corpora celestia que sūt qdā actus itelle/
ctuales inherēt nr̄o itellectui. ⁊ esset nr̄ itellcūs possibi
lis pars essentialis cuiuslibet motoris celestis. qō vide
tur valde absurdū. Qual'r aūt itelligit hic Cōm. ꝙ hoc
genus entis. ſ. itellectū mālē necesse est esse in q̄libet in
telligentia abstracta q̄ intelligit aliqd extra se. ⁊ quare
sine ipso nō possemus itelligere multitudinē in formis
abstractl forte igret post diuisiz ⁊ p se. ß. n. m'tū idiget
declaratōe. Propter has ḡ rōnes ⁊ cōsil'es dñt aliq ad
qōez ꝑncipalē ꝙ itellectus possibilis nō est actu aliqua
forma mālis. ſ. p se īherēs māe. 2°. dñt ꝙ ipa aīa itellecti
ua bñ ē aliq̄ suba itellcūalis actu subsistēs p se. 3°. dicūt
ꝙ ista suba itelleūalis hz potētiā receptiuā cuiusl̄z spēi
itelligibilis. Primū ꝓbatū fuit supius m'ltis rōibus. ⁊
pōt sic ꝓbari ad pñs. Si aīa itellectiua q̄ itelligūtur q/
ditates comphēsionibus vl'ibus eēt forma inherēs ali
cui corpori. aut ipsa tota eēt in qualibet parte corporis.
aut vna eius pars eēt in vna pte corporis. ⁊ alia in alia.
Si ꝑ mō ḡ tota suba aīe itellectiue īheret manui. Po/
namus ḡ ꝙ manus abscīdat. q̄ro vtz remāeat ī ipa aīa
itellectiua q̄ īherebat ei. aut ñ remaneat. Si remanet
ḡ manus abscīsa adhuc ē aīata ⁊ viuit. qō ē absurdū. Si
ñ remanet illa aīa ī manu q̄ ei īherebat. q̄ritur vtz illa
corrūpat aut nō. Si corrūpit ß ē ꝺ oēz vitatē. qz aīa in
tellectiua ē incorruptibilis ſz oēs phos ⁊ ꝑm oēs leges.
Si dicerē ꝙ īhereat alicui corpi. ſ. residuo corpis re/
manētis. q̄rit. vtz ꝑus īherebat illi corpi aut nō. si non
ḡ cadē forma nūero informat successiue diuersas mās
īherēter. quod ē absurdū. Si dicatur ꝙ illa cadē aīa ꝑ

tellectiua tota q̄ prius iherebat manui iheret residuo corpis. tunc q̄rit q̄ ē suba corrupta i abscisione manus Certū enī ē q̄ mā nō ē corrupta cū ipa nō sit corruptibilis. vt pbatū ē pmo phycorū. Si vo dicat q̄ ibi ē corrupta alia forma subalis. s. sēsitiua q̄ informabat manuz hoc saltē est cōtra opinionē cōez q̄ nō ponit in hoīe aliā formā subalē nisi aiaz itellectiuā. Et si dicat q̄ illa aia q̄ informabat manū remanet sine oī corpe. z tñ in residuo corpis remanet aia itellectiua. tūc illa aia nō erat tota aia illius corpis. Si aūt dicat aliq̄ q̄ aia itellectiua est extensa ex extēsionē corpis. hoc est ipossibile manifestū. Sz q̄ aliq̄ nō hñt p icoueniēti q̄ in hoīe sint diuerse aie iherētes corpi hūano q̄rū vna est corruptibilis. s. sēsitiua alia incorruptibilis. s. itellectiua. Et iō adduco aliā rōez cōez cōtra quācunq; viā ponentē aiaz itellectiuā esse formā iherentē corpi per se. Nā si aia intellectiua daret eē indiuiduo humano z ihereret eius corpi vt sorti. tūc sequeret q̄ mortuo indiuiduo hūano vt sorte adhuc remaneret illud idiuiduū nūero quod ē ipossibile manifestū. z pbo ꝟsequentiā. q̄ remanēte oī eo q̄ ꝟstituit essentiā z q̄ditatē alicuius rei remanet illa res eadē numero. q̄. n. aliqua res nō manet hoc non vr eē nisi pp defectū alicuius pncipy ꝟstitutiui. Sz sorte mortuo adhuc manet totū q̄ ꝟstituit ipz sortē suba. l. r z trisece. s. aia itellectiua z corpus eius. vl saltē manebit eius forma ppria z singularis. z sic ipe idē numero manebit. ¶ Sz dices q̄ sorte mortuo nō manebit vnio aie itellectiue ad corpus sor. z hec vnio nēcio regrit ad ꝟstitutōez sor. Cōtra hoc ē q̄ vl illa vnio ē res penitus eadē cū aia z corpe. z sic ipsis remanētibus remanet illa vnio. vl ē res diuersa ab vtroq; istoz nēcario tñ req̄sita ad eē. z sic aut erit pncipiū itrisecū sube sor. aut erit aliq̄ extrisecū a suba ipsius. Nō pōt dici q̄ sit aliq̄ extrisecū. q̄ cū ista vnio nēcario regrat ad eē sor. vt tu ponis. oz si ipsa est aliq̄ extrinsecū a suba sor. q̄ ꝟsequat aliq̄ itrisecum ipsi sorti tanq̄ suā cāz ad quā ꝟsequat. Oē. n. posterius aliquo nēcario tñ ꝟcomitās ipz pius hz i ipo prioz cāz rōne cuius necessario ꝟsegt. Et sup ista regula fūdat nā demr atōis ppter qd. ergo si illa vnio est aliq̄d extrinsecū hoi. z p q̄ns posterius qditate hoīs necessario erit aliq̄ cā prioz i sor. p quā cāz illa vnio necessario ꝟsegt ipz sortē. Sz cā illa non est aia itellectiua p se neq; corpus. q̄ ista manēt q̄ nō est illa vnio. ¶ Uel si diceres q̄ aliq̄ istoz p se eēt cā vnionis huius. q̄ istis remanētibus necessario remanet illa vnio. z sic idē q̄ pius. ¶ Sz dices q̄ illa vnio ꝟsegt aiam itellectiuā sor. vnitā corpori eius. ita q̄ aia itellectiua sor. vnita corpori est causa vnionis illius. Contra hoc est q̄ q̄rer de illa vnione sicut de prioz z ibit in infinitū in vnionibus talibus. q̄ est absurdū. q̄ nō vr q̄ illa vnio sit aliq̄ extrisecū a suba sortis necessario ꝟcomitās eā. Si vo dicat q̄ ipsa vnio aie itellectiue sor. sit alia res ab ipsa aia z corpore sor. z sit aliq̄d itrisecū ipsi sube sor. hoc est oīno absurdum z pcipue ꝟtra illos q̄ nō ponūt i suba z q̄ditate sor. aliq̄ rē nisi māz eius z suā aiaz itellectiuā. Et cōfirmat hec rō. q̄ si aia itellectiua sor. ē forma iherēs eius materie. tūc ꝟstat q̄ ad ꝟstitutionē sube sor. necessario regrūtur ista tria. s. mā sor. z aia intellectiua sor. z vnio actualis aie intellectiue ipsius sor. z cū hec tria fuerint actu erit suba sor. z ipse sor. erit. Tūc q̄rit vtr ista vnio actualis aie sor. ad māz eius sit idē penitus z realr cuz aia eius z corpore vel cū altero istoz. aut sit res alia ab vtroq; istoz. Si dicat q̄ sit idē realr penitus cū ambobus his vl cū altero eoz. sequtur cū hec ambo remanent q̄ remanebit hec vnio mortuo sor. z sic remanebit sor. idē numero penitus. Si vero illa vnio actualis sit aliud ab aia sor. z ab eius corpore aut est suba vl accns. Si est suba aut est mā q̄ ē absurduz. aut est forma. z sic sor. hēbit duas formas idiuiduales subales inherētes. q̄ certuz est q̄ si illa vnio est forma subalis erit forma iherēs z indiuidualis. q̄ ē absurdū. aut erit illa vnio suba cōposita. z sic cū illa vnio ponat esse pncipiū sube sor. segtur q̄ suba ꝟposita erit pncipiū sube sor. q̄ ē absurdū. Si aūt illa vnio erit accns. aut erit accns separabile. z sic cū aia sor. nō ꝟstituat sor. in esse suo subali nisi ex q̄ est vnita māe sor. segtur q̄ ꝟstituit sor. ex aliquod accns separabile q̄ ē absurdū. Si aūt illa est accns inseparabile tūc remanet remanēte aia. z sic idē q̄ pius. ¶ Sz forte diceret q̄ aia sor. ꝟstituit ipz i eē suo subali ex accns sepabile nō qdē simplr. sz dispositiue. Et tē argueret vt pius q̄ rēdo rōe cuius ista vnio ꝟsegt ipz sor. z mozari i ꝟ ē supfluū. ¶ Nūc declarādū ē 2m ꝟpositū s. q̄ itellcūs polis est aliq̄ suba itellcūalis actu. z ꝟ pōt pbari ex dcis. q̄ itellcūs polis aut est suba itellcūalis ens actu aut ens itellcūale pure i potētia. hec diuisio cōcedit ab oībus itelligētibus. sz nō pōt eē ens itellcūale pure potētie. vt satis pbatū fuit ꝟ illos q̄ ponūt. q̄ relinquit q̄ sit suba itellcūalis actu. Qualr āt ista suba sit itelligibilis z itelligit seipsā. z q̄lr se hz ad itellcm agentē ingret post. Sz declarādū est tertiū. s. q̄ ista substātia hz potentiā receptiuā specier intelligibilium. z pōt pbari breuiter sicut facit ari. quia sicut sensitiuū se habet ad sensibilia sic intellectiuum ad intelligibilia. hec ꝟpositio est quasi manifesta p se vt dicit Cōmen. z apparet. Nā sicut sensitiuū q̄ncq; sentit et quandoq; non. sic intellectiuum quandoq; itelligit z q̄ncq; non saltē respectu vnius idiuidui. z hoc sufficit. sed sēsitiuū est receptiuū sēsibiliū spēr vt manifestū est per se. z ꝟ vere ē o sēsitiuo i q̄ recipit ipz sentire. q̄ sil r itellectiuū i quo ē itelligere ē receptiuū spēr itelligibiliū. Et hoc apte docet Ari. i lra vt pz ꝟsideranti. ¶ Tūc ad rōes alterius opinionis. ¶ Ad pmā cū dr illud quod recipit oīa ētia actu rē. cōcedo. z cū dicit q̄ itellcūs recipit omnia entia falsū est. z cū pbat q̄ itelligere itellectus possibil fit per receptionē alicuius itelligibilis. possū dicere q̄ verū ē p receptōez alicuius. sz nō oz q̄ oē itelligere ipsius fiat per receptionē ipsiusmet itelligibilis seu illius quod itelligit. sz sufficit q̄ fiat p receptionē ipius itelligibilis aut alicuius alterius ad quod hz habitudinē p se. z hoc mō fit itellectio ipsius itellcūs possibilis. s. p receptionē alicuius alterius. ¶ Dicemus itaq; q̄ intellcūs possibilis itelligit oēs naturas corpales p receptionē earr vl suarr spērr. z iō volo q̄ ipe nō ē actu aliq̄ nā corpalis neq; aliqua spēs nature corpalis. sz ē i potētia ad oēs. sz nō oz q̄ oēs nās itelligibilē itelligat p receptōez illius vel spēi ppzie eius. seipz enī nō itelligit p receptionē sui nec suę ppzie spēi ipsū representātis. sz alio mō vt videbit deo volente. ¶ Ad aliā dico q̄ itellcūs possibilis est nā itellectualis actu de se formaliter. z cū cōcludit ex hoc q̄ sic itelligeret quocunq; alio circūscripto. dico q̄ nō segtur. z ad pbationez cū dr q̄ aliq̄d nō idiget alio i opatione nisi q̄ opatio eius transit i mām exteriorez. vel q̄ est pura potentia passiua. dico q̄ ista est vna dignitas irrationabilis imo vnū falsū z ipossibile. q̄ certū est q̄ corpus celeste i suo moueri indiget aliquo alio. s. itelligentia. z tñ ipz corpus celeste nō est pura potentia passiua de substātia sua imo est substantia actu ens nec ipz moueri corpis celestis transit i ma

terl ĩ exteriozẽ ꝫ imo remanẽt in ipso. ¶ Jtez aĩa sen
tiua ĩ sentiẽdo necessario idiget aliquo alio ⁊ ipꝫ sẽtire
nõ trãsit ĩ exteriozẽ mãz. ⁊ tñ aĩa sensitiua non est suba
pure potẽtie imo est qdã actus ſm se. ⁊ sil'r est in ꝓpoſi
to. qz licet itellectus possibilis idigeat in itelligẽdo ali
quo alio ⁊ eius opatió sit ĩmanẽs nõ segtur ex hoc q ipe
sit suba pure ĩ potẽtia ⁊ nullo mõ ens ĩ actu neq actus.
sed bñ ꝓuincit ex hoc q bẽat aliq potentiã passiuã seu
receptiuã. Qualr aũt itellectus possibilis sit itelligibi
lis ingrẽdũ est in sequẽtibus. ¶ Ad aliã negãda est ꝓña
imo eo ipo q ex potẽtia itellcũs educit spẽs itelligibi
lis q̃ est accñs qdã. segtur q ipse itellectus est ens ali
quo mõ. nã forma accñtalis nõ educit nisi de potentia
entis actu simplr. Et cũ assumit q de potẽtia actus pu
ri nõ põt aliqd educi. dico q de potẽtia actus puri vt est
actus nõ educit aliqd. ſz vt est ĩ potẽtia ad aliqd aliud
sic ex ipo põt aliqd educi. i. ĩ ipso aliqd gnãri. ⁊ cũ vlteri
us dr spẽs itelligibilis educit de potentia itellectus. ⁊
sic si educit de potẽtia ⁊ cẽntia itellectus. segtur q eẽn
tia itellectus ẽ potẽtia. dico q spẽs itelligibilis educit
de essentia itellectus ꝑncipalr. i. ĩ ipsa essentia itellcũs
ꝑncipalr recipit ⁊ gnãt. ĩ ipsa vo potẽtia itellectus ꝑut
potẽtia itellcũs differt ab eius suba nõ recipit ꝑncipa
liter neq gnãtur. ſz scõdario incẽtũ recipit in suba potẽ
te. Uel dicat q spẽs itelligibilis educitur de potentia
itellcũs accipiẽdo potẽtiã ꝑ subo qõ põt. ⁊ ista bene est
suba ipsius itellcũs. Sz si accipiat potentia itellcũs ꝑ
respcũ ad actũ sic ĩ potentia itellcũs nõ recipit ꝑncipa
liter ipsa spẽs. Et sil'r si accipiat potentia ꝑ q̃litate nãli
in qua fundat talis respcũs. sic ex ista potentia ꝓprie ⁊
ꝑncipalr nõ educitur spẽs itelligibilis neq ĩ ea gnãtur
vt ĩ subiecto ꝑncipali. ſz sicut ĩ dispositõe necessaria. ad
recipiendũ. ⁊ sic nõ segtur ex ista eductõe q suba itelle
ctus possibilis nõ sit aliquod ens actu simplr. Sz plus
apparet auctoritas Cõm. ĩ de suba oꝛbis. vbi ipse apte
dicit q subm simplex nõ põt accipe actũ q est pati. pa
ti aũt ꝛriũ est ipsi actui. Et ego dico q illud ĩ nullo ẽ ad
ꝓpositũ. Ult. n. dicere Cõm. q subm simplex non põt
recipe accñtia ꝛria. ſ. quoꝛ altez sit nãle alicui sube ⁊
necessariũ. qz talia nõ pñt recipi sine passione corrupti
ua. passio aũt corruptiua repugnat actui simplici per se
subsistenti. qz oĩs corruptio sube est ĩ mã. ⁊ sic subz sim
plex exñs actu nõ põt recipe ꝛria accñtia nec accña cõ
sequentia cõtraria necessario. qz sic oporteret ipsũ cor
rũpi corrupto suo accñte naturali. sicut oz aquã corrũ
pi corrupta frigiditate ⁊ ignẽ corrũpi corrupta calidita
te. ⁊ sic de ceteris subys quaꝛ dispositiones nãles ꝛtra
riant dispõnibus aliaꝛ. ⁊ de ista passione dcm est illud
q oĩs passio magis fcã abycit a suba 6o ethicoꝛ. q̃re ⁊c
Est ergo itentio Cõm. vt sit ad vnũ dicere q nullũ sub
tectũ simplex põt recipe accidentia ꝛtraria vel accidẽ
tia regrentia ꝛrietatẽ quoꝛ altera est ꝓpria dispositio
ipsius sube recipiẽtis. qz oẽ tale recipiẽs necessario est
corruptibile qõ repugnat actui simplici ꝑ se subsistẽti.
ſz nõ est eius itentio q nullus actus simplex possit acci
pere accñtia spũalia ⁊ nullã cõtrarietatẽ hñtia. imo ẽt
videt itẽdere q celũ est subz oĩo simplex in substãtia ⁊
tñ recipit accidentia. ſ. motũ ⁊ terminos motus ⁊ hꝺ. vt
ꝑz in 8o metaph. ⁊ in de substantia oꝛbis. ſz de hoc non
curo ad pñs. sufficit. n. mihi q suba simplex exñs ĩ actu
potest recipe aliqua accñtia cõtraria q̃ nõ sunt ꝛtraria
ad quoꝛ corruptõez nõ seqt necessario corruptio sube
recipiẽtis. q̃re ⁊c. ¶ Ad aliã cũ dicit illõ ex quo fit vnũ
ꝑ se cũ actu puro ⁊c. veꝛ est si ille actus est ei inherens.
ſz si nõ est inherens ei ſz subsistens nõ oz q sit ens pure
potentie ⁊ nullo mõ ens actu. sicut ex aĩa itellectiua cũ
cõposito ex coꝛpe ⁊ aĩa cogitatiua fit ẽs vnũ. ſ. hõ vt isti
ꝓfitent. ⁊ tñ ꝓpositũ ex coꝛpe hũano ⁊ aĩa cogitatiua ñ
est ens pure potẽtie. Mõ diceret q ex itellectu possibi
li ⁊ itellectu agente nõ fit ens vnũ ꝑ se tanq̃z ex actu in
herente ⁊ vnito ſz subaz ſz alio mõ sicut videbit post ĩ
questione de itellcũ agente. ¶ Ad auctoritatẽ Cõmen.
respondebit in ista qõe. Sz ad verba ari. dico ad pñs.
q ipse loquit cõtra Empedoclẽ ⁊ cõtra quosdã alios q
posuerunt q cognitio fit ꝑ assimilationẽ cognoscẽt] ad
cognitũ. ⁊ itellexit assilatõez realẽ ⁊ coꝛporalẽ. qz nõdũ
cogñerat assilationẽ spũalẽ. ⁊ ideo vt aĩa cognosceret
oĩa posuerũt eã esse cõpositã ex ꝓncipys oĩum entiũ. ſ.
ex quatuoꝛ elemẽtis q̃ dicebãt esse ꝓncipia oĩum rerũ.
Unde putauerũt q terra terrã cogñscimus ⁊ igne ignẽ.
sil'r aũt ⁊ ĩ alys suo modo. Cõtra istũ erroꝛẽ logtur ari.
dicens q econtrario necesse est itellcm vt oĩa talia en
tia coꝛporalia itelligat esse ĩmixtũ. i. nõ cõpositũ ex tali
bus naturis. Et addit q ipe intellectus quo opinat aĩa
⁊ itelligit nõ hz aliq̃z naturã. ſ. de illis naturis ex qbus
antiqui dicebãt esse cõpositã nisi q possibilis vocatus
est. i. q hz potẽtias receptiuas ipsaꝛ vel suaꝛ spẽꝛ. Et
post hoc dicit q non est actu aliquod eoꝛ q̃ sunt añ itel
ligere. veꝛ est illoꝛ entiũ q̃ antiqui ponebãt illũ esse. ⁊
non segtur ex hoc q nõ sit aliqua substãtia ĩmãlis actu
subsistẽs. ⁊ hec est vera expositio illoꝛ vboꝛ ari. cuius
latẽtia fecit multos errare i hac mã. ⁊ forte hoc ꝓuenit
ex iaduertẽtia illoꝛ q̃ dicta fuerunt ab ari. in ꝓmo hu
ius. in. c. de erroꝛibus. illud. n. capitulũ solet cõmuniter
ptermitti. ⁊ sic scitur minus itentio vboꝛ ari. ĩ pñtibus
vbi logtur ꝛtra illos antiquos. hec aũt expositio mihi
ꝑ lumẽ veri doctoꝛis apparuit ⁊ post modũ ꝓcepi quẽ
dã doctoꝛẽ theologum istã eandẽ expositionẽ ponere.
de quo multũ gaudebat aĩus meus cuz laude dei. Per
idẽ rñdetur auctoritatibus ari. ⁊ Cõmen. quibus vidẽ
tur dicere q intellectus possibilis non est aliquod ens
actu. hoc enim verũ est de entibus sensibilibus quoꝛuz
cognitiones recipit. sed solum est in potentia omnia ta
lia fieri modo similitudinis ⁊ receptõis vt dicit Cõmẽ.
in isto 3o ca. de intellectu agente. ¶ Questio. VII.

¶ Onsequenter q̃ritur vtrũ intellcũ sit vnus numero in oĩ
bus hoĩbus. Et arguit ꝓmo q non. qz illa sunt
vnuz numero quoꝛ mã est vna 5o metaph. ſz itellectus
nõ hz mãz vt ꝑz ĩ isto 3o q̃re ⁊c. ¶ Oppositũz arguit au
ctoritate Aueroꝛis q itellectus nõ est plurificatus nu
meralr in diuersis hoĩbus. ſz est vnus ſz suã subaz per
quã oẽs hoĩes itelligunt. ⁊ hoc multiplr ꝓbat. Et ꝓmo
sic. Oĩs forma substantialis q̃ est multiplicata numera
liter est pfectio ĩherens materie ⁊ extẽsa extẽsione ma
terie. ſ. hoc repugnat itellectui. ergo ⁊c. maioꝛ ꝓpositio
est manifesta. multitudo enĩ numeralis ĩdiuiduoꝛum
sube sub eadez spẽ nõ est nisi ꝑ mãm diuisã ⁊ numera
tã vt ipse dicit in 7o metaph. cõmento. 28o. vnde oz q
oĩs forma subalis q̃ multiplicat numeraliter manens
eadẽ ſm spẽz inhereat materie diuise. ⁊ ꝑ ꝑñs extẽdat
secundũ eius extensionẽ. ⁊ sic patet maioꝛ. ⁊ minoꝛ pri
us demonstrata est ſz intentõem Cõmen. ¶ Preterea
si intellectus esset actu numeratus ⁊ multiplicatus in
diuersis hoĩbus. seq̃retur q itellectus vnius hoĩs non
esset eiusdẽ spẽi cũ intellectu alterius. qõ est absurduz.
⁊ ꝓbat ꝓña qz si itellectus est numeratus ⁊ idiuiduatus.
aut erit numeratus ꝑ seipsum aut ꝑ coꝛpoꝛa. non ꝑ

corpa qz forma que subsistit naturaliter anteq̃ vniat corpi non idiuiduatur idiuiduatione corpis sed scipa. est idiuidua. Uniuersalia.n.nõ subsistunt nisi idiuidua liter.sed itellectus subsistit nãliter pus q̃ vniat corpo ri vt manifestũ est ꝑm oẽs. ergo nõ est idiuiduatus per corpus nec p ꝓñs numeratus numeratõe corpoz. ergo reliquit̃ q̃ sit numeratus p se.z sic segtur q̃ nõ sit vnus ꝑm spẽz.qz in eadẽ spẽ possunt esse multe differẽtie.sed nõ ꝑm substãtiã neq̃ p se vt docet ari.li°. posteriozum. ¶ Jtẽ si intellectus esset numeratus ꝑm numerationẽ corpoz humanoz seq̃ret̃ q̃ ipse esset aligd in potentia itellectũ solũ.z per ꝓñs motiuũ ipius itellcũs. z sic idẽ esset mouẽs z motũ.que sũt oio ipossibilia.z patet ꝓña. qz ois forma mãlis est extẽsa extensione materie z est itellecta in potentia.vnde intellectũ in potẽtia est mo tiuũ ipius itellectus possibilis.z sic intellcũs ipse ẽ mo tiuus suiipius.qõ est absurdũ. ¶ Jtez arguit Cõmen.q̃ si itellectus mãlis numerareť ad numerationẽ corpo rũ idem recipet seipz.z hanc ꝓñam aliqui sic declarant quia intellectus materialis est receptiuus cognitionis cuiuslibet forme materialis.z tu ponis q̃ ipe est mate rialis ergo est receptiuus cognitionis suiipius.sed vbi cognoscens z cognitũ sunt idẽ.cognitio media est idez cũ extremis.ergo eoipso q̃ recipet cognitionẽ suiipsi us ipse recipet seipz.Sz hec declaratio nõ videť oio tu ta.qz p eundẽ modũ ꝓbareť cõtra Cõm. q̃ itellectus imãlis nõ est aliqua forma imaterialis qz ipse recipit cognitõez cuiuslibet forme imaterialis.z sic recipet co gnitionẽ suiipius.z sic idẽ quod ꝑius.Propter qõ aliter intelligo dictũ Cõmen.q̃ idẽ recipet seipsũ.idest spẽm suiipsius.z hoc sequit̃.qz ois forma materialis intelli gibilis est per sui speciẽ receptã in intellectu materiali Non enĩ est ratio quare vna forma mãlis itelligatur p sui speciem z alia non. si ergo intellcũs possibilis esset forma materialis oporteret q̃ ipe recipet spẽz suiipius qõ vr̃ ipossibile vt ꝑus ostẽsuz fuit. ¶ Jtẽ sequeretur q̃ itellectus nõ reciperet nisi idiuidualiter.z sic nõ distin gueret̃ a sensu.qz ois cognitio q̃ recipit̃ hic z nunc pti net ad sensum. ¶ Jtẽ si itellectus esset numeratus in diuersis boibus sequeret̃ q̃ i spẽbus itelligibilibus ab strahẽdo spẽz a spẽ esset ꝓcessus in ifinitũ.qõ est ipossi bile.z iplicans ꝓtradictionẽ.qz ordini repugnat infini tas.ꝓña ꝑbať.qz tũc spẽs in itellectu meo z in itellectu tuo differrẽt numero z ꝓuenirẽt spẽ.ergo ꝓtingeret ab strahere vnã spẽz ab illis duabus spẽbus.z illa species abstracta p itellectũ meũ z tuũ p eandẽ rõez est alia z alia.qz in alio z alio intellectu.ergo ab illis duabus cõ tingit abstrahere vnã spẽm vt ꝑius z sic in infinitum. ¶ Sed ꝓtra istã rationẽ est vna difficultas non parua. qz p eãde rationẽ ꝓbareť q̃ itellectio esset eadẽ nume ro qua intelligit soz.z plato.qz si nõ est vna numero. sz alia z alia ꝓtingeret abstrahere vnã itellectionẽ cõem. z sic in ifinitũ sicut de spẽbus.z sic p istã rõez si valeret ꝓuincereť q̃ nõ est alia itellectio qua sortes itelligit ab illa qua plato intelligit.qõ videť absurduz. Ad hoc dñt aliqui q̃ istud nõ valet ꝓtra Cõmen.nam Cõmen.non poneret itellectionẽ aliã z aliã �. subsubstantiã in intelle ctu soz.z pla.sed eandẽ.z tamen nõ segtur.itellectio la pidis est in intellectu soz.ergo soz.intelligit lapidez.qz ad hoc q̃ soz.denoiet̃ itelligẽs nõ sufficit q̃ itellectio sit in intellectu suo.sed cũ hoc regritur q̃ virtus fanta stica soz.sit in actu cognoscẽdi lapidẽ. Uñ dicunt isti si cut nos ponimus q̃ eadẽ spẽs formata in intellectu no stro aliquãdo est ꝓncipiũ cognoscendi rẽ extra ꝑm actũ puta quando virtus fantastica respectu eiusdẽ obiecti est in actu.z qñq̃ nõ. quãdo.s. virtus fantastica nõ est i actu respectu eiusdẽ obiecti.ita eadẽ itellectio nũc exi stens in itellectu meo copulata mihi p fantasmata exi stẽtia i me est mihi formalis rõ itelligẽdi obiectum ex tra.eadẽ aũt itellectio nõ copulata itellectui mãli per fantasmata mea.sed alterius est formalis rõ itelligẽdi illi cui per sua fantasmata copulať sz nõ mihi.Sz istud videť mihi valde difficile q̃ itellectio soz.z pla.respcũ vnius obiecti sit ꝑm suã subaz vna z eadẽ numero.z p pter hoc de isto faciã qõez spãlẽ.z etiã ibi videbiť qua liter ratio Cõmen.hz efficaciã ꝑz eius positionẽ. ¶ Jtẽ arguiť ad ꝓncipale. Si itellectus possibilis esset nume ratus seq̃reť q̃ scia esset qualitas actiua vel q̃ discipu lus non addisceret a magistro quoz vtrũq̃ falsum est. z pz ꝓña qz qualitas exñs i vno supposito seu idiuiduo nõ põt facere sibi silem i alio supposito distincto loco z subiecto nisi illa qualitas sit virtus actiua.vt ignis non generaret caliditatẽ i aliquo alio supposito nisi habe ret virtutẽ actiuã.si igiť itellectus meus est distinctus loco z subiecto ab intellectu tuo sicut segtur ponendo eos esse numeratos.quõ ergo p sciaz meã potero gene rare sciaz i itellectu tuo nisi scia mea sit virtus actiua: Jstis.n.z silibus rõibus motus fuit Cõmẽ.ad ponẽdũ itellectũ esse vnũ numero corrñdere omni boi. Et mo dus ponẽdi fuit iste.posuit.n. istũ itellectuz z quãlibet aliã substantiã imãlẽ nõ habere aliquã intentionẽ sup additã spẽi.sed p idẽ esse intelligentiã z hãc ita q̃ sua heceitas est sua gditas non supaddita gditati. hũc aũt itellectũ posuit hr̃e nãlez iclinationẽ quãdã ad corpus orgnicũ pfectũ potentys sensitiuis hois quas posuit alterius spẽi a potẽtys alioz aĩaliũ saltẽ q̃tũ ad virtu tẽ cogitatiuã ꝑpriã boi.z fuit imaginatio ipsius q̃ itel lectus p naturã suã est actus z pfectio nature humane mõ ꝑus exposito.nature dico humane tãq̃ sui ꝑmi pfe ctibilis.sz huius hois z illius solũ ex ꝓñti et secũdario. ¶ Cõtra hanc positionẽ sunt multe difficultates. Una est quã etiã mouet Cõmen.cõtra seipz.qz itellectus est ꝑma pfectio hois.vt pz per diffinitõez cõez oĩ aie datã in z°. huius itelligere ãt est secũda pfectio.Cũ igiť secũ da pfectio sit alia z alia in alio hoiẽ sequiť q̃ ꝑma pfe ctio oz esse alia z alia. ¶ Jtẽ viderenť sequi multa incõ uenientia cõtra istã positõez. Unũ est q̃ ego esse ꝑ esse tui z tu per esse mei.quod est absurdũ.z pz ꝓña.qz intel lectus est ꝓma pfectio.i.forma subalis cuiuslibet ho minis.z sic si eẽt vnus numero ego z tu hr̃emus formã substantialẽ vnã numero.z per ꝓñs vnuz esse.z sic ego esse ꝑ esse tui z tu per esse mei. ¶ Jtẽ seq̃retur q̃ sort. fuit anteq̃ esset generatus.probatio qz cum est forma rei res illa est. sz itellectus cum sit eternus fuit anteq̃ sortes fuerit generatus.ergo cũ ipse sit forma cuiuslibz hois segtur q̃ soz.fuit anteq̃ esset. ¶ Jtẽ segtur q̃ soz. nõ est corruptibilis incẽptũ homo qz ipse est hõ p itelle ctũ g est corruptibilis.q̃re ꝛc. ¶ Jtẽ seq̃retur q̃ ego ac grerẽ sciaz quã tu acgris z ecõuerso ꝑderẽ scientiã quã tu ꝑdis cũ scia nõ acgratur nisi in itellectu nec ꝑdatur nisi in itellectu.ipossibile est autez idẽ ꝑm idẽ acgrere sciam z silr ꝑdere.q̃re ꝛc. ¶ Jtẽ aliqui sic arguũt cõtra Cõmen.Si intellectus est vnus i oibus boibus segtur q̃ ꝓtraria sunt sil in eodẽ subiecto numero qõ videtur ipossibile. ꝑbať ꝓña.qz certũ est q̃ opiniones ꝓtrioz sunt ꝓtrarie.vt vult ari.in z° pibermenias z 4.° meta. sed cõtingit vnũ hoiez habere opinionẽ i suo itellectu de vno contradictorioz z aliũ aliã opinionẽ de alio sil

ꝛ sic in ipso itellectu simul erunt ꝓtraria. q̃re ꝛc. ¶ Itē aliqui arguūt. vnicuiq; pfectioni que est forma imālis ꝛ sepata ei corrñdet nisi vnū pfectibile. vt pz in motoribus celestibus in ḡbus vni motori nō corrñdet nisi mobile vnū numero ꝛ vnus nauta nō vtitur sil'r nisi vna naui. Cū igitur itellectus sit pfectio imālis sequitur si est vnus numero q̄ ei corrspōdet nisi pfectibile vnū numero. ꝛ sic simul nō erit nisi homo vnus numero qō est ridiculū. ꝛ istā rationē etiam tāgit Cōmen. ¶ Item Albertus arguit contra istā opinionē quatuor rōnibus. ꝓma est ista. Omne cōpositū est hoc aliqd p suā formā subalē que est sua ꝑma pfectio. si ergo hō est hoc aliqd. s. singularis hō distinctus numero ab alio homine ergo forma eius est distincta a forma alterius simp'r. forma aūt eius est itellectus. q̃re ꝛc. ¶ Scōa rō stat in hoc. particulariū p̄ncipia sūt particularia. vt pz p ari. 7ᵐ meta. cōtra Platonē. cū ergo itellectus sit formale p̄ncipiū huius hois oz q̄ sit singularis ꝛ distinctus in hoc ꝛ illo. ¶ Tertia rō est vltima rō quā tangit Cōm. cōtra se. ¶ Quarta rō eius est hec. cū aialitas in hoie idiuiduetur ꝛ numeretur i diuersis suppositis hois. humanitas aūt non idiuiduat̃. Nā si itellectus mālis per quē hō est homo est vnus numero in oibus hoibus seq̄ret̃ q̄ natura generalis hois idiuiduaret̃ ꝛ ꝛia remaneret vlis ꝛ nō indiuiduata. ꝛ seq̄ret̃ q̄ spēs ꝓponeret̃ ex idiuiduato ſm esse ꝛ ex nō idiuiduato. sil'r cōponeret̃ ex corruptibili ꝛ incorruptibili que oia sūt absurda. ¶ Itē alig obyciūt si itellectus ē vnus numero segtur q̄ vnius virtutis numero respectu eiusdē obiecti erūt diuersi actus. qō videt̃ oino ipossibile. q̄ enim virtus visiua vna numero sil'r habeat plures visiones respectu vnius visibilis hoc esset absurdū. ꝛ pz ꝓña. qz possibile est q̄ sor. ꝛ plato sil'r itelligant aliqō itelligibile vnū numero sicut lapidē aut hō. segtur igit̃ qō dcm̄ est. ¶ Itē alig obloquūtur ꝓtra Cōmē. dicētes hoc eē ficticiū q̄ aliqd p se subsistēs ꝛ separatū sit forma ꝛ pfectio alicuius qō est vnū p se. nā ex aligbus duobus fit vnum p se eo q̄ vnū illoꝝ est actus ꝛ reliquum potētia vt pz in 7ᵐ huius. ꝛ 8ᵐ metaph̄. quare ꝛc. ¶ Preterea videt̃ esse ficticium q̄ aliqd p se subsistens copuleť tot corporibus loco ꝛ tēpore distātibus ꝛ distictis. ¶ Preterea ipossibile est aliqō vnū numero inueniri in diuersis suppositis. cuius oppositū dicit Cōmē. ¶ Preterea q̄ est causa efficiēs siue effectiua illius vnionis vel copulatōis intellectus mālis cū corpore sor. vel platonis? Nō est dicēdū q̄ itellectus agēs. qz itellectus mālis prius copulatur nobis q̄z agēs. vt dicit Cōmen. i cōmento 7ᵐ. nec aliqua alia suba eterna pōt esse causa huius copulationis. q̃m hec copulatio est noua. ꝛ ab eterno ꝛ imutabili nō pōt ꝓcedere aliqs actus nouus ſz Cōmen. Nec est dicēdū q̄ ipsum generās sit causa effectiua huius copulatōis. nā cū generās sit corporeū eius actus debet terminari solū ad formā corporeā. Nec itellectus mālis copulat seipsū cū corpore q̃m nulla forma copulata materie est causa effectiua copulatōis ꝓprie cū alio. igitur hō. copulatio non est nisi fictitiū. qz dictū sine omni ratōe. ¶ Et sig5 arguat sic. remanēte forma p quā sor. fuit hō remanet sor. Dici posset ei q̄ istud argumētū est ꝓtra fidem catholicā ꝛ tu scis ꝛ pz ex p̄dictis. Et diceret Cōmen. q̄ si remanet forma p quā sor. sufficienter fuit hō ꝛ eo mō vez est. ſz post mortē sor. nō remanet aīa itellectiua sil' cū cogitatiua. imo corrūpitur cogitatiua ſm ari. vt videbitur post. ꝛ ista fuit p̄ncipiū essentiale sor. in essendo hoiez. quare ꝛc. ¶ Ad ꝑmū diceret Cōmē. q̄ q̄uis bene sequatur si ꝑma pfectio est numerata. ergo scōa est numerata. qz scōa pfectio fūdatur i ꝑma. non tū segtur q̄ si secūda pfectio est numerata q̄ etiā ꝑma sit numerata. imo in vna ꝛ eadē ꝑma perfectione possunt simul esse plures secunde perfectiones. s. plures actus intelligendi et ꝓcipue respectu diuersorum hominum. et forte respectu vnius homis. ꝛ hō pluralitas ꝛ distinctio actuū itelligendi in itellcū eodē ſz numez̄ ꝓuenit aliqual'r ex diuersis fantasmatibus hoiuz vel cogitatiōibus. ¶ Ad aliud dico breuiter q̄ hō ꝛcluderet si itellectus cū hoc q̄ est vnus numero esset etiā forma iherēs corpi ꝛ dās esse formal'r ipi. Sz Cōmen. diceret q̄ nō ē ita. qual'r aūt sit forma visū est ꝑus. ¶ Ad aliud per idē. cū eni aliqd est forma alicuius oz illud esse ꝛc. vez̄ est si est forma iherens sue materie ꝛ dās eiesse suū forma liter. ſz si est forma. i. opans itrisecū subsistēs per se nō oz. ꝛ sic est hic. ¶ Ad aliud dicēdū q̄ idē argumētū posset fieri ꝓtra positionē catholicā. qz ſm eā itellcūs sor. per quē ipse est hō est incorruptibilis ꝛ sic sor. erit incorruptibilis ſm q̄ hō. Et dicunt aliqui sustinētes opionē Cōmen. q̄ licet forma qua sor. est hō sit incorruptibilis tamen hō nō oīat cōpositū ex ipsa aīa itellectiua ꝛ corpe hois. ꝛ illud est corruptibile rōe aīe cogitatiue vt dicit Cōmen. ſz igit̃ aīa itellectiua sit incorruptibilis. qz tū in diuiduū hois nō dr̄ hō secundū itellectū nisi sil'r in eius corpe sit aīa cogitatiua ꝛ hec est corruptibilis. ideo idiuiduū humanū nō solū est corruptibile ſm q̄ aīal. i. q̄tū ad suā aīalitatē imo etiā ſz q̄ hō. i. q̄tū ad suā humanitatē. aīa eni cogitatiua est ꝑpria boi qua posita ponitur homo ꝛ qua remota remouetur. Qual'r āt vnū idiuiduū. s. humanū habeat tales duas formas videbitur post magis pfecte. ¶ Ad aliā cū dicitur q̄ ego acgrerez̄ ꝛc. ꝓpter solutionē huius rōis ꝓsideranda sunt aliqua sicut etiā ꝑmittit Cōm. ¶ Primo cōsiderandū est q̄ sic ex mā ꝛ forma fit aliqō vnū. sic ex itellectū materiali ꝛ suo actu qui est spēs itelligibilis ꝛ actus itelligendi fit aliquod vnū. ꝛ magis fit vnū ex his q̄z ex mā ꝛ forma. qz illud quod ꝓponitur ex eis nō est aliquod aliud ꝓpositū ab eis sicut de alys cōpositis ex mā ꝛ forma. qō q̄l'r sit itelligendū forte videbitur post. ¶ Ulterius est ꝓsiderādū sicut docet Cōm. q̄ homo nō est itelligēs actu nisi p ꝓtinuationē itellectus cuz eo actu. quod sic itelligo. homo eni nō itelligit actu nisi cuz actu ꝑducit actū ipius itellcūs. sicut aliqd ſi ē cōburēs vel igniēs actu nisi cū actu ꝓducit actū ipsius ignis. ꝛ hoc ē manifestū Cum igitur ex intellectu ꝛ suo actu fiat vnū vt ꝑmissū ē neče ē si hō cōtinuať cū actu itellcūs q̄ ꝑducat actuz itellectus. aut q̄ ꝑducat ipsummet itellectū. aut q̄ solū ꝑducat ꝛ eliciat eius actū. sed ipossibile est q̄ idē hō ꝑducat ipsā subaz itellectus. qz ipse est ꝑpetuus ꝛ igenerabilis ꝛ incorruptibilis. vñ regritur q̄ hō ꝑducat ipſz actū ipsius itelligibilis mālis. ꝛ hoc est qō voluit dicere Cōmē. i his vbis. Cōtinuatio igitur itellectus cū homine ipossibile est vt sit nisi p cōtinuationem alterius duaz partiū cū eo. s. partis q̄ est de eo quasi mā. aut partis. s. q̄ est de eo quasi forma. ꝛ declaratum est i p̄dictis dubitationibus. q̄ ipossibile est vt itellectus ꝓtinuetur cū hoibus. ꝛ numeretur p numerationē eoꝝ p partem que est de eo quasi mā. s. p itellectū materialē. remanet ergo vt cōtinuatio itellectus cuz nobis hoibus sit per cōtinuationē itētōis itellectiue. i. ipsius actus intellectus. ꝛ sunt intentiones imaginate supple qbus ꝑducimus ꝛ elicimus ipſz actū itellectus. ꝛ iō ꝛcludit Cōmē. multū subtiliter q̄ puerū eē itelligentē in potētia pōt

ſtelligi dupl'r ſiue duobus modis. Uno modo q̄ forme imaginate que ſunt in eo ſũt ītellecte in potentia. i. mouent ītellectũ in potentia. ītentiones dico imaginate q̄ ſũt in eo in potentia. Alio mõ q̄ ītellectus mãlis qui eſt natus recipe ītentionẽ illius forme imaginate. ſ. ſpẽm ītelligibilẽ vel actũ ītelligẽdi ꝓformẽ illi ītẽtioni imaginate ſit recipiens in potentia ⁊ cõtinuetur nobiſcũ in potẽtia. imaginaꝝ ergo iſte hõ q̄ hõ p iſtũ modũ ītelligit. q̄ totũ aggregatũ ex ītellectu ⁊ hoīe habente virtutẽ cogitatiuã ꝓducit ī ſeipſũ actũ ītelligẽdi. ⁊ hoc eſt ipſũ ītellectũ nobis cõtinuari ita tñ q̄ ipſũ actũ intelligẽdi elicit ⁊ recipit rõe alterius ⁊ alterius ꝑncipy. Nã rõe ipius ītellectus mãlis recipit. ⁊ rõe aie ⁊ virtut[is] cogitatiue actual'r cogitãt[is] pñte ītellectu agẽte ꝓducit ſeu efficit hũc actũ. ⁊ ſic ītelligit. Qualiter aũt iſta duo ꝯcurrãt ad faciẽdũ ītelligere. ſ. ītellectus agẽs ⁊ fantaſia ſeu cogitatio videbiꝫ iferius. Tũc ad ꝓpoſitũ dico q̄ q̄ſtũcũq̄ ſit vnus numero intellectus quo oẽs hoīes ītelligũt tñ nõ ſequꝫ ſi ego acgro aliquẽ actum ītellectus. ſ. ſcientiã vel ſpẽm vel ītellectionẽ q̄ tu acquiras illã eãdẽ. q̄ poſſibile eſt q̄ fãtaſia mea ſiue cogitatiua ſit in ꝑparatõe ꝑpa ⁊ debita ad ꝓducendũ actũ intellectus. ſ. q̄ actu cogitabit. ⁊ ſic ego acgro illũ actuz. ⁊ tua cogitatiua nõ ſic erit in debita ꝑparatione ⁊ ꝓpinqua vt ſit mouẽs. ⁊ ſic tu nõ aegres neq; elicies talẽ actũ ne q̄ ītellectus tuus ex tuo fãtaſmate recipiet talẽ actuz ⁊ ſic tu nõ eris intelligens ſicut ego aut ecõuerſo. ¶ Ex hoc euidenter patet ſolutio qõnis quam ſolent facere alīq nõ bñ exercitati ī põne Lõm. q̄rũt. n. quõ ſoz. ītelligit p aligd ſeparatũ ſm ſubſiſtẽtiã ab eo ſicut eſt ītellectus ſm Lõmẽ. ⁊ reputãt qõez iſolubilẽ. Et mihi videꝫ vtiq; q̄ ſolutio bñ leuis eſt pax exercitatis. nõ. n. diceret Lõmẽ. q̄ ſoz. ītelligit formal'r ꝓut ſoz. dicit ſolũ cõpoſitũ ex coꝛpoꝛe ⁊ aĩa cogitatiua iherẽte. ſz ꝓut dicit totũ cõpoſituz ex aĩa ītellectiua ⁊ ꝑdicto cõpoſito. hoc aũt totũ cõpoſitũ eſt gd vnũ ſufficienter ꝓut regrit ad talẽ operationẽ eliciẽdã. nã ipſe ītellectus icoꝛpoꝛeus exñs nõ eſt diſtictus loco ⁊ ſubiecto ab ipo ſoꝛte cogitãte. ⁊ cũ hoc hz nãlem iclinationẽ ⁊ ꝓmptitudinẽ vt ex ſpẽbus exñtibus ī aĩa cogitatiua hois mouꝫ ad ſil'itudinẽ rei cognoſcẽde. ⁊ ſic ẽ operãs ītrinſecũ ⁊ appꝛopꝛiatũ hoi vt videbiꝫ poſt. ⁊ iõ ex ipo cũ hoīe ſufficiẽter fit ens vnũ vnitate reqſita ad talẽ actũ ſicut ẽ ītelligere. Iſte enī actus qui eſt ītelligere cũ ſit ſine coꝛpoꝛe ſubo ita nec p ſe nec p accidens indiuidꝫ idiuiduatiõe magnitudinis coꝛpoꝛalis. īmo nõ regrit nec ꝓmittit q̄ foꝛma in qua recipiꝫ ſit idiuiduata idiuiduatione magnitudinis coꝛpalis. vñ ſufficit illã foꝛmã eſſe opans ītrinſecũ p nãz. q̄uis nõ ſit idiuiduata. ſicut ad iſtã opatõez celi q̄ eſt mouere ſeip̄m bñ ſequꝫ q̄ motoꝛ eius ſit pfectio eius nõ idiuiduata. neq; extẽſa fz extenſionẽ eius. ſz ſubſiſtens appꝛopꝛiatũ p ſui nãm ad ip̄m mouendũz vt pz ex 8°. phꝫcoꝛ. Et ſigs aſſerat q̄ ad hoc q̄ ſoꝛt. ītelligat neceſſariũ eſt q̄ ex forma ex qua recipiꝫ. i. i qua recipiꝫ ītelligere fiat vnũ in eſſe ſubſiſtẽtie cũ coꝛpoꝛe ſoz. ⁊ q̄ ſit numerata fz numerationẽ ſoz. i. diſtincta ab alys foꝛmis eiuſdẽ ſpẽi. ſcias ipz nõ bñ videre nãz opatiõis ipſius ītellectus p doctrinã ari. Nec eſt inconueniens q̄ vtutis vnius ſil'reſpectu vnius obiecti vl'eiuſdẽ ſint diuerſi actus dũmõ illud obiectũ nõ ſit ꝓpriũ motiuũ illius vtutis. Cõſtat aũt q̄ gditas que ītelligiꝫ non eſt ĩmediatũ motiuũ ītellcũs ad ſuũ actũ ſz mouet mediãte fantaſmate qõ eſt aliud ⁊ aliud in diuerſis hoibus.

¶ Ad aliã põt dici q̄ nõ ſequꝫ cõtraria ſil'ẽ in eodem ſubo ſm numeꝝ. Opiniões. n. de cõtradictoꝛijs nõ ſũt ɔ̃rie niſi ſint reſpectu eiuſdẽ hois ita q̄ idẽ hõ eas hẽat p ſua fãtaſmata ⁊ hoc nõ ɔ̃tingit ſm veritatẽ. vt q̄ ſoz. opineꝫ idẽ ſil'esſe ⁊ nõ eſſe aut hꝫ aligd. Diceꝫ ergo q̄ ītellectus quo ſoz. opinaꝝ põt habere opinionẽ de vno ɔ̃tradictoꝛioꝝ p fãtaſmata ſoz. ⁊ ille idẽ intellectus numero hz opinionẽ ſil'de aliquo ɔ̃tradictoꝛioꝝ p fantaſmata pl'onis. ⁊ iſte opiniones nullã adiuicẽ hñt ɔ̃rietatẽ. ſz ſi opiniones de duobus ɔ̃dictoꝛys ꝓcederẽt ex fãtaſmatibus vnius ⁊ eiuſdẽ idiuidui tunc eẽnt ɔ̃trarie. ⁊ ſic ītelligeꝫ dcm̃ ari. ¶ Aly dicũt aliter q̄ opiniones ɔ̃dictoꝛioꝝ bñ ſunt ɔ̃trarie qualitercũq; ɔ̃tingat. ſz nõ eſt ipoſſibile q̄ ɔ̃traria ſint ī eodẽ ſubiecto ſil' reſpectu diuerſoꝝ ⁊ a diuerſis mouẽtibus. vt ſi alicui calefactibili appꝛopinqueꝫ ignis potẽs ip̄z calefacere p totũ. ⁊ ſi eidẽ appꝛopinqueꝫ aligd valde frigidũ. videꝫ q̄ illud calefactibile aliqualr recipiat cõtraria ab illis diuerſis mouẽtibus. ⁊ ſic erit ī ꝓpoſito. ¶ Alr põt dici ſatis ꝓbabiliter q̄ ſicut ſpẽs ſenſibiliũ ɔ̃rioꝝ albi ⁊ nigri ſũt ɔ̃rie ⁊ põt eſſe ſil'in eodẽ ſm idẽ. ſic ſilr opiniones de ɔ̃dictorys nõ ſunt vere ɔ̃trarie. ſed diſperate ⁊ multũ diuerſe Et ad auctoꝛitatẽ ari. in 2°. phiarmenias dico q̄ nõ ītẽdit abſolute q̄ tales opiniones ſint ꝓprie cõtrarie. ſed ītẽdit iſtã ɔ̃ditõalẽ q̄ ſi alique opiniones ſũt ɔ̃trarie ille ſũt opiniones de ɔ̃dictoꝛys ⁊ nulle alie ſicut ibi ꝓbaꝝ ¶ Et hec ɔ̃ditõalis bñ eſt vera. q̄uis añcedẽs eius falſũ ſit. Et ꝓpter hoc ari. in 4°. meta. arguẽdo ɔ̃tra illos q̄ negabãt ꝑmũ ꝑncipium ducit eos ad illud icõueniẽs q̄ ſi opiniões ɔ̃dictoꝛioꝝ eẽnt ɔ̃rie tc̃ ꝛz eos hꝫ ɔ̃ria ſil'eẽnt. ſ. hꝫ opiniones ɔ̃dictoꝛioꝝ q̄s ipſi ponebant. ſil'esſe in ītellectu. ⁊ hoc eſt icõueniẽs. q̄ ſi iſte opiniones eſſent ɔ̃rie ɔ̃tigeret eas ſil'esſe. qõ tñ ſeq̄reꝫ ad põnẽ. vt pz ibidẽ. Uñ ſic intelligã rõez ari. ɔ̃tra illos. Si aligs opinaꝝ q̄ ɔ̃tigat idẽ ſimul eſſe ⁊ nõ eſſe. tunc ſi opiniones ɔ̃dictoꝛioꝝ ſint ɔ̃trarie cõtinget eas ſimul ineſſe eidẽ. ſed hoc eſt ipoſſibile. quare ⁊c̃. falſitas cõſequentis eſt manifeſta. nã ſiue opiniones ɔ̃tradictoꝛioꝝ ſint ɔ̃trarie ſiue non tamẽ hec conditionalis eſt falſa ⁊ impoſſibilis. q̄ ſi ſint ɔ̃trarie ɔ̃tigat illas ſimul eſſe in eodẽ. ⁊ ideo oẽ illud dz reputari falſũ ex quo ſeq̄retur iſtã eſſe verã. ſz ɔ̃ña eſt manifeſta. Nã ſigs opinaꝝ q̄ cõtingit idẽ ſil'cẽ ⁊ nõ eẽ fz idẽ ipe hz opiniões ɔ̃dictoꝛioꝝ ſil'. hoc eſt manifeſtũ. ergo ſi iſte opiones ſint ɔ̃trarie ſeq̄reꝫ q̄ ſimul haberet opiones ɔ̃rias. Uel poſſet dici q̄ ari. ibi pꝛocedit ex cõceſſione illoꝝ. ipſi enī habuerunt cõcedere q̄ opiniones ɔ̃tradictoꝛioꝝ ſunt ɔ̃trarie poſtq̄ dicebant q̄ de aliquo põt eſſe vera affirmatio ⁊ negatio ſil'. ⁊ ſm idẽ ⁊c̃. eadẽ rõe de quolibet. vñ ſequꝫ q̄ opiones de ɔ̃dictoꝛys ſunt ɔ̃rie ⁊ nõ ſũt ɔ̃trarie. ⁊ ſic ɔ̃cluderetur illud inconueniens cõtra illos. ſ. q̄ cõtrarie opiones ſunt ſil'. ¶ Jtẽ alr põt dici q̄ fz lr̃az quã Lõmen. exponit ibidez nõ inueniꝫ ari. accipe q̄ opiones ɔ̃tradictoꝛioꝝ ſint cõtrarie fz ſolũ ducit ad hoc inc̃ueniens q̄ ɔ̃ria ſil'erunt. ſ. calidũ ⁊ frigidũ. q̄ ſũt minus oppoſita q̄z cõtradictoria. ⁊ vide expoſitionẽ Lõmen. ī illa pte ⁊ nihil inueniꝫ cõtra iſtud. ¶ Ad aliã cũ dicitur q̄ vni pfectioni ⁊c̃. põt dici q̄ hoc eſt veruz in illis quoꝝ pfectibilia ſunt etena ſicut ī coꝛpoꝛibus celeſtibus ⁊ in illis pfectiõibus q̄ nõ poſſunt eſſe in diuerſis pfectibilibus ſil' neq; in eis vel per ea ſufficienter opari ſil'. ſicut vnus nauta nõ põt ſimul opari p diuerſas naues ſufficienter. Sed vbi pfectibile alicuius pfectiõis ſepate eſt generabile ⁊ coꝛꝛuptibile. ⁊ illa pfectio põt ſimul eſſe cuz diuerſis ⁊ in pluribus pfectibilibus ⁊ opari p ea ⁊ in eis nullũ eſt icõue

niens eiusdē perfectionis plura esse pfectibilia. ⁊ sic est hic. Nā qlibet hō pticularis cuius pfectio est itellectus possibilis ē corruptibils. ⁊ vnus itellectus pōt pfectissime opari in plurib⁹ talibus vel p ea. ḡre ⁊c. ¶ Aliter pōt dici q⁹ illa ꝓpositio est vera quando ꝑma perfectō cōparat̄ suo ꝑmo pfectibili ⁊ aliter nō. nūc aūt nullum idiuiduū hois est ꝑmus pfectibile p intellectus sz tota spēs humanā corrūdetei sicut vnū ꝑmū pfectibile ⁊ ex ꝯsti indiuiduus humanus hoc vel illud. ⁊ ex hoc ꝓtigit q⁹ itellectus humanus nunq̄ est sine corꝑe humano ⁊ nunq̄ oīno denudatus ab actu. lz. n. nō operetur nec itelligat ex fātasmatibus huius hois tñ ē pfectus per fantasmata alterius. ⁊ sic semp est perfectus respectu spēi humane vt dicit Cōmentator. lz nō semp sit perfectus respectu huius idiuidui. Ex hoc. n. oritᵘ dubitatio difficilis cōtra sententiā Cōmē. Cuz enī intellectus sit ab eterno ⁊ ab eterno fuit humana spēs ⁊ itellectus recipit suas pfectiones a fantasmatibus hoīum. videt̄ q⁹ ipse est iā oīno pfectus ⁊ plenus spēbus itelligibilibus ꝓcipue q⁹ fz eū phia est eterna respectu spēi humane ⁊ semp est pfecta i maiori parte sui subiecti. cū ergo recipiēs debet esse denudatū ab eo qō recipit videt̄ q⁹ vlterius itellectus nullā spēz recipiet. ⁊ sic nullus hō icipiet itelligere cū nō posset recipere itelligere de nouo nisi itellectus recipiat spēz de nouo. vt videt̄ esse manifestū de ītentōe ari. Et ad hoc pōt dici q⁹ q̄uis itellectus haberet i se spēs itelligibiles oīuz rez intelligibiliū. tñ possibile esset q⁹ ipse reciperet aliq̄s spēz itelligibilē de nouo a fantasmatibus huius hois vel illius virtute inlectus agētis. Et cū dicit̄ q⁹ recipiēs debet cē denudatū a nā recepti saltē ſm spēz vt dicit Cōmē. in isto 3°. Dico q⁹ aliqd esse denudatū ab aliquo. pōt itelligi dupl'r. Uno mō ſm qditatē ⁊ essentiā. s. q⁹ essentia eius nō sit essentia alterius. sicut nos dicimus q⁹ linea est longitudo sine latitudine. s. essentialiter q⁹ essentia linee nō est essentia latitudinis. Alio mō itelligitur aliqd esse denudatū ab alio ſm esse subsistētie. ⁊ sic aliqua sunt denudata abiuicē q̄n vnū illoz nō est ꝯiunctū alteri ſm esse nec ecōuerso sicut oculus ceci est denudatus a visione. sil'r aūt ⁊ i multis alijs. Mō cū dicit Cōmen. ⁊ ari. q⁹ recipiens debet esse denudatū a recepto sine dubio verū est vel ſm subsistentiā vel ſm essentiā ⁊ hoc sufficit. nihil enim recipit seipsū. Mō dico q⁹ q̄tūcūq̄ itellectus hret in se spēs itelligibiles oīuz qditatū sibi inherētes. nō tñ est idē essentialiter cū eis imo est aliud essentialr ab oīb⁹ eis. ⁊ ideo nihil ꝓhibet ḡn alias recipiat. nec segtur q⁹ aliqd recipiat seipsuz nec ſm spēz nec ſm numez. qz ipse itellectus nō est aliqua illaz spēz. ¶ Sed dices si intellectus habens spēz lapidis recipit a fantasmate alterius spēz lapidis segtur q⁹ duo accītia absoluta dria numero ⁊ eiusdē spēi erūt sil'r i eodē subiecto. hoc enīz spēs itelligibiles sunt accītia absoluta de ꝑma spē qualitatis vt coīter dicitur. hoc aūt videtur inconueniens ⁊ ꝯtra ari. 5° metaph̄. ¶ Dicēdum breuiter ad pīs q⁹ illud dictū ari. est itelligēdū de accītibus absolutis ⁊ a termino ⁊ ab obiecto. Iste aūt species nō sunt accītia absoluta ab obiecto. imo necessario dependēt in esse ⁊ ꝺseruari ab obiecto vel ab agēte ꝓpinquo. s. fātasmate humano. vnde Cōmen. in isto 3°. dicit q⁹ itelligibilia vl'ia sunt colligata cū intētionibus imaginatis ⁊ corrupta p corruptionē earuz. Ex hoc etiā apparet q⁹ q̄uis itellectus fuerit ab eterno ⁊ acq̄siuerit spēs itelligibiles a fātasmatibus hoīuz ꝑcedentiū nō sequitur q⁹ nūc hēat i se illas oēs. qz corrupto aliquo idiuiduo corrūpuntur eius fantasmata. ⁊ ꝑ ꝺns spēs dependētes ab illis. ⁊ hec est causa quare non reminiscitur post mortē. vt exp̄sse dicāri. ¶ Ad ꝑmā rōez alberti dico breuiter. q⁹ ꝓpositū ē ß aliqd p suā formā iherētē sue māe. sz nō oz q⁹ sit hoc aliqd p formā subsistētē. ⁊ sic ē intellectus in homine. ¶ Ad aliaz cum dicitur principia particularia ⁊c. dicendum q⁹ ari. loquitur ibi contra ꝓplatonem qui ponebat quiditates singularium esse separatas et subsistentes ⁊ esse principia generationis ⁊ scientie. cōtra quem loquitur ari. q⁹ principia particularium sunt particularia accipiēdo particulare prout distinguitur ꝺtra illud qō est vle ꝓplatonis. sz nō oz q⁹ ꝓncipia particulariū sint pticularia. idest cōprehensa ⁊ contēta i mā particulari ⁊ loco particulari. ⁊ hoc ꝓcipue nō est necessariū in hoīe qui est ꝺfiniū māliū ⁊ imālium ꝓpositus ex natura corruptibili corꝑali ⁊ natura spirituali incorruptibili. ⁊ ideo necesse est vt eius principia non habeant oīo cōformitatē adiuicē quā hñt ꝑncipia aliorū ꝓpositorū ex forma educta de potentia materie ⁊ mā. Uel dicāt̄ q⁹ illa ꝓpositio ari. principia particulariū sūt pticularia. vera est de ꝑncipio māli ⁊ agēte ꝓpinquo ⁊ forma iherente. ⁊ hoc est cōtra ꝓplatonē q⁹ ponebat generans ꝓpinquū ⁊ formā iherentē subē pticularis esse qd vniuersale. sz nō oz q⁹ principiū rei pticularis qō est eius forma subsistens sit pticulare nūeratū ⁊ distinctū numeral'r. Si enī forma subsistens distingueret̄ numeraliter tūc distingueret̄ p seipaz cuz nō distingueret̄ secundum distinctionem corꝑis seu materie. Et si distingueretur per seipsam distingueretur secundum speciem. Sed si dices q⁹ forma subsistens distīguitur per habitudinē ad aliō ⁊ aliō corꝑus. ¶ Cōtra qōlz corꝑus ꝓpriū idiuidui ē corruptibile saltē ad dispōnes qbns appropiat̄ huic ididuo. q̄ corruptis diuersis corꝑibus ꝓprijs diuersoz indiuiduoz corrūpit̄ habitudo ad illa corꝑa ⁊ sic ille forme nō erunt distincte. ¶ Item si illa habitudo intellectus ad ipm corꝑus est substantialiter ⁊ eēntialiter idē cum ipso intellectu tunc si distinguere tur p habitudinē ad corꝑus distigueretur p se. Si vero illa habitudo est accīs. s. qdā respectus tunc arguo sic. Qñcunq̄ subā ⁊ accidens respectiuū sunt distincta distīctio subiecti naturaliter p̄cedit distinctiōez illius accītl. Ridiculū enim eēt dicere q⁹ distinctio paternitatis in diuersis hoīb⁹ existēs sit ꝑor nāliter q̄ distīctio illoz hominuz. ergo sil'r in ꝓposito distinctio intellectuū nāliter p̄cedit distinctionē suarū habitudinuz. ⁊ sic nō distinguunt̄ per habitudines. ¶ Ꝺzeterea cū intellectus sit subā qualiter i ipso fundabit̄ ista relatio. s. habitudo ad corꝑus nisi mediante quantitate vel qualitate vel actione vl'passione vel aliquo alio accidēte absoluto. ⁊ tunc erit questio de illo accītē absoluto qualiter distinguet̄. ⁊ totū hoc vī manifestū ⁊ idemōstrabile. q̄re ⁊c. ¶ Ad aliā rationē. dicit̄ q⁹ bñ ē icōueniēs q⁹ nā generis idiuiduet̄ ⁊ nō indiuiduet̄ nā dr̄ie q̄ sumit̄ a forma iherente. sz nā dr̄ie que sumit̄ a forma sepata ⁊ subsistente necessario remanet nō idiuiduata idiuiduatione māe corꝑoralis. si enī sic indiuiduaret̄ indiuiduatione māe corꝑoralis nō recipet nisi idiuidualiter. ¶ Dices q⁹ hoc est p tanto. qz hz potētiā nō ꝛganicā. Cōtra sil'r forma elemēti hz potētiā nō ꝛganicā ⁊ sic recipiet nō idiuiduaaliter. Si. n. habere potentiā ꝛganicaz est causa ꝓprie receptionis indiuidualis. ḡ nō hr̄e potētiā ꝛganicā ꝺz eē cā nō receptionis indiuidualis. diceret itaq̄ Cōmē. Auerois q⁹ hō ē ꝓpositus ex nā ididuata ⁊ nā ñ ididuata ididuatōe māe corꝑoralis. ⁊ q⁹ hic necessario accidit

in hoie ꝓpter ordinē vniuersi qui regrit q̄ i aliquo mā lia z imaterialia vniant. s. in hoie. ꝓpter quod oz q̄ ꝑncipiū formale i hoie qđ ē de numero imāliū retineat ꝓditōez imāliū z icorruptibiliū q̄ ē nō numerari i eadē spē. ꝑncipiū aūt māle nūeratū ē. ¶ Ad rōez scēntē dōt alig q̄ cū duo aut plēs hoies itelligūt si l. vnū itelligibi le ꝑ nō ē ꝑ diuersas itellectōes numero distictas. sz est intellectio vna numero. pōt tñ contingere q̄ vnus desi nat itellre alio adhuc itelligēte. qz pt eē q̄ vnus ōsinat cogitare vl fantasiare. z sic itellectio non copulatur cū eo neq; intelligat. alius aūt continuat cogitationē z in telligat. Sed hoc est mihi dubiuz z inquirē ꝓst an sit verꝫ. Et ad pñs pōt aliter euadi ratio. z dico q̄ vnā vir tutez impossibilem est habere diuersos actus respectu vniꝰ obiecti z respectu eiusdem motiui ꝓpinqui. sed si motiua ꝓpinqua sunt diuersa z distincta nullū est incō ueniēs. Nunc aūt si sor. z plato intelligāt vnuz intelli gibile motiuū ꝓpinquū nō est vnū z idem sed aliud et aliud. s. fantasma sortis z platonis. aut itētio imagiata aut cogitatio aut qualiter volueris appellare. Tunc di cenduz est ad illa que alig obyciunt contra Cōmen. ipi dicunt q̄ hoc est ficticiuz q̄ aliquod subsistens z sepa ratū sit forma alicuius qđ sit per se vnū. ¶ Dicendū q̄ aliquod subsistens esse sepatuz ab aliquo est dupliciter Uno mō q̄ sit sepatum loco z subiecto vt sor. a pla. z sic nō potest esse forma z pfectio alicuius corꝑis ꝓprie z simplr. Alio mō q̄ sit sepatū ꝼm subsistentiā. s. nō ihe rēs ꝑ se corꝑi nō tamē distinctū loco z subo. z tale sepa tū bene pōt esse forma z pfectio ex qua z cū corꝑe fiat gd vnū dūmō sit appropriatuz corꝑi in opando. z ꝑcipue si tale separatū per sui naturā hz inclinationē z ordinem ad corpus z nō possit eē sine corꝑe. i. nō exīte corꝑe z sic se hz aīa intellectiua humana ad corpus humanuz nō. n. est distincta ab eo loco z subo cū ipsa sit i corꝑe a z appropriat ei in operando z nō pōt existere nisi sit ali quod corpus humanū. vñ licz sor. mortuo nō sit pfectio corꝑis sor. tñ erit pfectio alterius corꝑis. z sic pone reī nullū indiuiduū hominis existere si nō existeret aīa itellectiua humana. z hoc debeī ei per suā naturā. z qñ accipiť q̄ ꝓncipia cōpositi sunt potentia z actus. con cedo sz nō oz q̄ actus ille sit iherens potentie. hoc ēt nō ꝓñt dicere catholici ꝺ aīa intellectiua cū ꝑ se subsistere z inherere ꝑ naturā sint opposita circa idē. Dicunt ergo catholici qūo ex aīa itellectiua ñ obstāte q̄ sit subsistēs z humano corꝑe fit vnū. z sil'em modū imo veriozem poterit assignare Cōm. dico viorē. qz veriori mō fit vnū ex forma q̄ nō pōt omnino esse sine corꝑe z ex ipso cor ꝑe cꝫ ex forma que pōt existere sine oi corꝑe. Nūc aūt ꝼm catholicos aīa sor. pōt esse essentialr sine oi corꝑe. z ēntialiter existeret sine corꝑe nisi accideret miracu lū valde magnū ad hoc q̄ vniať. s. resurrectio. Sed ꝼm Cōm. aīa itellectiua nō posset eē si nullū corpus huma nū eēt qm̄ ꝼm eū vltimus finis intellectus humani est cognitio subaz separataz. z hāc cognitionē habere nō pōt nisi cū terminata est z ꝓpleta est generatio itellcūs in habitu. ꝓpleta aūt generatio itellectus in habitu nō potest eē sine fātasmate humano. z fantasma non ē sine corꝑe. ideo itellectus humanus nō eēt ñ exīte corꝑe qz nullā haberet opationē respectu entiuz materialiū. Quāuis igiť difficile sit itelligere quō ex materia z for ma subsistente non inherente fiat vnuz. tamen multo difficilius est hoc intelligere de anima itellectiua z hu mano corꝑe ꝼm pōnem catholicam. cꝫ ꝼm positionē cōmen, fit autē vnuz ex istis ꝓ tanto quia nō sunt di stincta loco z subiecto. z cum hoc vnū istoz ꝑ se ꝓprie z imediate ordinatur ad actū alterius. Cōpositū enim ex corꝑe z aīa cogitatiua per se z ꝓprie z imediate or dinatur ad actuz intellectus. imediate dico. i. sine aliq̄ substātia media. Et cōstat q̄ aīa itellciua nō est distin cta loco z subiecto a ꝓdicta mā. z indubitanter ista vni tas hñ sufficit ad talē actū. s. intelligere ꝓducēdū a tali ꝓposito. Unde sicut ipossibile est aliquod cōpositū mo uere seipz motu ꝓpetuo nisi eius forma q̄ mouet seipz eēt subsistēs z nō iherēs alteri corꝑi. vt ꝑz ex 8°. phy. ita diceret phs q̄ ipole est aliquod ꝓpositū ex corꝑe z aīa itellectiua intelligere nisi eius aīa ꝑ quam recipit itelligere sit subsistēs. Et vt sit ad vnū dicere rō quare alig putant conuincere aīam intellectiuā inherere cor ꝑi humano petit cōtrariū. arguūt. n. sic. illud ꝑ quod homo intelligit oz esse forma eius inherēs suo corꝑi Intellectus ē hō. q̄ rē. Et dico q̄ maioz huius rōnis est tota falsa. ꝼm aristo. nā si illud in quo recipiť intellige re eēt forma inherens corꝑi necessario ipm intellige re recipetur in corꝑe. qualr. n. pōt intelligi q̄ supfici es inheret parieti z aliquid recipiť in supficie quod nō recipitur in pariete. Ex hoc ergo ipso q̄ homo itelligit ꝑ intellectū tanq̄ ꝑ illud in quo recipiť itelligere cō cluderet phs q̄ intelligere non inheret corꝑi. ¶ Sz dices q̄ intelligere non recipiť in corꝑe nisi ꝑ accns. Et ego dico q̄ simlr sentire non recipiť in corꝑe nisi per accns. Nā ita bene recipiť intelligere in corꝑe ꝑ accidēs sicut sentire. quod est ridiculuz. ¶ Sz dices q̄ differunt sentire z intelligere. quia sentire recipitur in ꝛgano determinato. intelligere autez in toto corꝑe cui inheret. hoc autem est derisoꝛium. quia omnis re ceptio in corꝑe siue in toto siue in ꝛgano ē receptio idiuidualis. z sic intellectuꝰ recipet indiuidualr. Nec refert ad idiuidualitatē receptiōis vt ꝓz forma recipiēs z inherens inhereat per se aut per accidens. q̄lrcunq; autem aliqd recipiať in forma inherente corꝑi neče est illud recipi in corꝑe. z illam eē receptionē indiui dualē. s. in loco determinato z tempore determinato z in corꝑe determinato que omnia repugnant recepti oni intellcūali. ¶ Ad aliud quod dicitur cōtra cōmen. q̄ fictitiū ē vnā numero substātiā copulari tot corꝑi bus. diceret auer. q̄ hoc multo rōnabilius est z cōueni entius cꝫ sit modus quē ponunt alq. Nam ordo z cōne xio partiū vniuersi hoc exigit cum entia superioꝛa sint imālia eterna z non multiplicabilia in eadem specie. z inferioꝛa sunt materialia z corꝛuptibilia z plura in ea dem specie. Rationabile ergo est q̄ sit aliqua species vniuersi composita ꝓhendens in se intrinsece vtrā q̄ naturā in qua cōiungantur superioꝛa inferioꝛibus. sicut etiam medium cōstituitur ex extremis. z illa spēs media est numerabilis ꝼm differētias corꝑales. inu merabilis autem ꝼm formam imaterialē. De hoc aūt quod additur q̄ vnitur distantibus z distictis loco et subiecto. diceret q̄ hoc non est inconueniens. nam ex quo eius vnitas est vnitas specifica z nō indiuidualis ꝓt indiuiduum aliquam itētionē addit supꝛa speciez nullum est inconueniens ipm vniri diuersis z multum loco z subiecto distinctis que tamen sunt eius perfecti bilia secūdario z ex cōsequenti. imo est multum rōna bile. Et diceret cōmen. hoc rōnabilius eēt cꝫ vnam for mam totā z totaliter perficere diuersas partes eiusdē indiuidui. quoniam si tota anima intellectiua perficit simul manum et caput contingit idem simul moueri et quiescere saltem per accidens. Nam mota manu

necesse est moueri animam que perficit eam. ⁊ quiescẽte capite necesse est quiescere animam que ipsum perficit. et sic vnum ⁊ idem ſm idẽ sui. ſ. aĩa intellectiua simul mouebit̃ ⁊ quiescit saltẽ p accñs qõ ẽ sat mirabile Ex positione vero Lõmen. nõ sequit̃. qz nõ ponit aĩam intellectiuaz iherere corpi sicut nec motorẽ celi ipi celo. Preterea ex positiõe catholica ꝓcedit̃ q deus imediate agit i corpus humanũ õ nouo ⁊ creat aĩaz intellectiuã de nihilo. et q eoipso q aliquod agens particulare aliquam dispositionẽ inducit̃ mã per actũ deformẽ ⁊ nõ placentẽ deo creat de nouo aĩam infundendo eã corpori ⁊ omnia ista dicit Lõmẽ. ficta qz nõ sunt per se nota nec possunt sufficienter demonstrari. ⁊ ideo sine dubio paꝛ possunt gloriari deducendo Lõmen. ad incõuenientia contra phiam. quia ad mlto plura ⁊ maioza deducerẽt̃ que in philosophia incõuenientia reputant̃ ⁊ que solũ tanq̃ mirabilia recipiunt̃ vt vera. ¶ Ad aliã cũ querit̃ ſ. de causa illius copulatõis. diceret Lõm. q causa finalis est cõiunctio debita partiũ vniuersi que exigit vt sit aliquod mediũ iter corpoꝛalia ⁊ incorpoꝛalia mõ supꝛa dicto. Sed de causa effectiua huius coniunctõis credo q nõ est aliqua causa actiua nisi per accidens. Sicut. n. ignis quantũ est ex parte sua semper arderet. q aũt nõ ardet modo hoc cõbustibile ⁊ postea ardeat huius nõ est causa effectiua nisi per accidens. ſ. respectu huius q combustibile apponit igni. sed sic est dic. naturaliter. n. itellectus perficit corpus humanuz suo modo ita q ex pte sua nihil deficit quin semp qõcũq corpus humanũ perficeret. qz tamẽ nõ põt corpus perficere nisi existat i actu. ideo generans corpus soꝛ. est causa per accidens istius copulationis ⁊ nõ est huius querenda alia causa agens. sicut appꝛopinquans combustibile igni est causa combustionis suo modo. Qualiter aũt diuersimode copulet̃ nobis intellectus agens ⁊ possibilis videbit̃ in sequẽtibus. Sic respõderet Lõm. rõibus ꝺ suã positionẽ ¶ Et ad rõnẽ in ꝓn⁹ qõis posita cũ dicit̃. illa sunt vnum numero quoꝝ mã est vna. põt dici q hec regula tenet i rebus mãlibus sed i rebus imaterialibus nõ oportet q vnitas numeralis sit a materia sed seipsa res imãlis est ens ⁊ vnũ ens ⁊ nõ est ibi realis diuersitas inter indiuiduũ ⁊ quiditatẽ. quare ⁊c. Et potest dici q illa sũt vnuz numero quorũ materia est vna. verũ est de vno quod ẽ pꝛincipiũ numeri accidentalis de genere q̃ritatis. sed si est pꝛincipiũ numeri essentialr nõ oportet. sic diceret Lõmen. de qõne ista. Sed q̃uis hec opinio sit Lõmen. ⁊ Arist. ⁊ q̃uis etiã hec opinio nõ possit remoueri rationibus demonstratiuis. tñ ego dico aliter ⁊ dico q intellectus nõ est vnus numero i omnibus hominibus imo ipse est numeratus in diuersis ꝟnumerationẽ corpoꝝ humanoꝝ ⁊ perfectio dans esse simpliciter. hoc aũt nõ ꝓbo aliqua ratione demonstratiua. quia hoc nõ scio eẽ possibile ⁊ ſigs hoc sciat gaudeat. Istam aũt ꝯclusionez assero simpliciter esse veram ⁊ indubitanter teneo sola fide. Et ad rationes contra istã opinionẽ responderem breuiter cõcedendo tanq̃ possibilia apud deum oĩa illa ad que ille rationes deducunt tanq̃ ad impossibilia. Quod eni aliqua forma dãs esse materie pꝛecipue sine quacũq̃ alia forma substantiali nõ sit extensa secundũ extensionẽ corpoꝛis hoc nõ video nisi ex solo miraculo diuino contingere posse. ⁊ q aliqua forma indiuiduata indiuiduatione materie corpalis recipiat ꝓpꝛehẽsionẽ vniuersalez diuersam a cõpꝛehẽsione sensitiua. hoc nõ video possibile nisi solum q diuinũ miraculũ. ⁊ hꝰ filia Unde ſm sandẽ radicẽ qua teneo cõclusionem. teneo omnia illa que ad illã cõclusionẽ necessario cõsequunt̃ ⁊ nõ aliter. imo si ex illa positione vtute argumẽtatiõis necessario aligs ꝺdictoꝛia cõcluderet adhuc magl vellem ea cõcedere q̃ istã positionẽ negare. Et puto q qui per alium modũ nititur soluere rationes quasdã cõtra istã positionẽ ipse ex insufficientia solutiõis magis redderet hanc positionẽ improbabilem q̃ sustineat eandẽ ⁊ iõ nõ plus de isto ad pꝛẽs. q̃re ⁊c. ¶ Questio. VIII.

Hunc neqz misceri est rõnabile ipsi corpori ⁊c. ¶ Queriꝛ hic. Utrũ potentia intellectiua sit potentia oꝛganica. Et arguitur ꝓmo q sic. quia virtus cogitatiua est oꝛganica vt cõcedit hic cõmen. ⁊ oꝛganũ eius est medius ventriculus cerebꝛi. sed virtus cogitatiua est potẽtia intellectiua. pbatio. quia virtus intellectiua est ꝓpꝛia hoĩ. vt manifestũ est omnibus. ⁊ virtus cogitatiua ẽ ꝓpꝛia homini. quare videtur q potentia cogitatiua est intellectiua. Et confirmatur. quia omnis rõ est intellectus hec videtur manifesta. sed cogitatiua est aliqua ratio. ſm cõmen. in isto ꝛ⁰ cõmen. 19⁰ quare ⁊c. ¶ Itez omnis virtus anime que est actus corpoꝛis oꝛganici debet eẽ oꝛganica. hec videtur manifesta. quia virtus non debz esse magis abstracta q̃ substantia quã cõsequitur. Uñ si aliqua anima est actus corpoꝛis oꝛganici videtur q eius potentia debet esse actus corpoꝛis oꝛganici. ⁊ per ꝺns oꝛganica. sed potẽtia itellectiua ẽ potentia anime que est actus corpoꝛis oꝛganici. vt patet ex ꝛ⁰ huius. q̃re ⁊c. ¶ Item omnis potentia cuius actus impeditur ex impedimẽto oꝛgani ⁊ destruit̃ ad destructionẽ oꝛgani videtur esse oꝛganica. non enim videtur esse aliqua alia causa quare actus alicuius potentie impediat̃ aut deficiat ex impedimẽto aut defectu oꝛgani nisi qz illa est potẽtia oꝛganica. sed actus intellectus impedit̃ ex ipedimẽto ⁊ indispositõe oꝛgani corpoꝛalis. vt manifestũ est per experientiã in egrotantibus ⁊ ebꝛys. ⁊ corrũpitur ad corruptionẽ huius oꝛgani. vnde ⁊ aristo. dicit in ꝛ⁰ huius q intelligere corrumpit̃ quodã iterius corrupto. q̃re ⁊c. ¶ Oppositũ arguit̃ auctoꝛitate aristo. in littera. ⁊ per cõmen. ⁊ omnes alios. omnes enim cõcedunt potentiã intellectiuã non esse actum alicuius oꝛgani corpoꝛalis. ¶ Ad hoc dicendũ bꝛeuiter q potẽtia intellectiua qua intelligimus vlr non est potentia oꝛganica. ⁊ hoc pꝛobatur. ꝓmo sic. Si potentia intellectiua esset oꝛganica non reciperet nisi indiuiduaIiter. qõ est absurdũ. quia sic non fieret intelligere quod requirit receptionẽ vlem ⁊ abstractã. ꝺña est manifesta. virtus enim inherens corpoꝛi non recipit nisi indiuiduaIr ⁊ singulariter. ſ. hic ita q non alibi. vt manifestuz est cuilibet intelligenti. Et per eãdẽ viam conuincitur ſm aristo. ⁊ cõmen. q substantia anime intellectiue non est ꝺiuiduata indiuiduatione corpoꝛis. quia sic reciperet indiuidualiter. ꝓncipalius enim recipit substantia anime q̃ eius potentia suppositio q potentia sit actus eius. Sed aliqui respondent hic. q ꝛz esset anima intellectiua sic indiuiduata. tñ habet potentiã abstractã. Sz hoc ẽ mirabile. quia potentia anime vel est idem cuz sua substãtia vl fundat̃ in ea. ⁊ siue sic siue nõ sic si aĩa est ꝺiuiduata sequitur q sua potentia est indiuiduata. ¶ Ad hoc dicunt aliqui q anima intellectiua potest cõsiderari dupliciter. Uno modo vt actus corpoꝛis. Alio modo vt supergreditur materiam. Primo modo recipit materialiter et sic in ipsa non fundatur potentia intellectiua alio modo nõ indiuiduatur. ⁊ sic fundatur in ea potentia intellectiua. Sed hoc est friuolum ⁊ ficticium.

Si enim potentia qua homo imediate intellgit nō fundat in anima hois vt est eius actus ⁊ perfectio. sed ſm q aīa supergreditur sequit q nullus intelligit incōtus homo. quia hō ꝓstituit p aīam itellectiuā non incōtum supergredit corpus humanū sed incōtū ex his fit vnus sicut ex actu ⁊ potentia. ¶Preterea querat ab istis quid intelligūt p istā supergressionē. aut enī itelligūt aliquē excessus perfectionis ratione cuius nō est ꝓportio iter ipam ⁊ materiā. vel quia nō habet cōditiones corporis quas habent alie forme. ſ. corruptibilitatē ⁊ extēsiones vel quia ipsa est per se subsistens non cōiuncta corpori ſm subsistentiā. Non est dicendum p̄mus quia ex ipsa ⁊ corpore fit vnū vt asserunt isti. ⁊ sic ē ei ꝓportionata. Nec pōt dici q ſm partē est actus. ⁊ ſm partē nō cuius sit indiuisibilis. ⁊ sic tota ꝓportionat materie vt sit eius pfectio. Si vero intelligant 2ⁿ mō ex hoc non habetur q nō sit idiuiduata. Quāuis. n. p̄ma mā sit incorruptibil tamē est idiuiduata. vnde ex hoc q ania itellectiua ſm se est corruptibilis non habebit q non sit indiuiduata. Itē punctus ⁊ vnitas numeralis nō est aliqd extēsibile nec per se nec p accīs ⁊ tamen hec sunt indiuiduata. vt manifestū ē cuilibet sani capitis. Si igit ista supgressio aīe itellectiue sic itelligat solū ex hoc q ēi corruptibilis ⁊ inextensa nō habetur ex hoc q non sit idiuiduata. vt manifestū est. Si aūt itelligūt 3ⁿ mō. ſ. q non est vnita corpori ſm subsistētiaz tunc implicat cōtradictio. quia nullū separatus ſm subsistentiam ab aliquo dat ei esse formal'r sicut actus eius p̄mus iberens. ⁊ h̄ē manifestū per se. ¶Itē arguit ad principale. Si potētia itellectiua eēt orgāica oporteret q ipse eēt sextus sensus particular aut q esset aliqua virtus que se haberet ad sextū sensuz sicut virtus imaginatiua se habz ad sensū cōmunez. ſ. q sic imagiatiua imutat a sensu coī sic itellectus imutaret a sexto sēsu. sed hoc est impossibile. ārē ⁊c. Hanc ꝓnam ponit Cōmē. sed non est omnino clara nec ipse declarat eam. ⁊ ideo volo īcipere declarationem huius rationis Et dico p̄imo q falsitas ꝓntis satis pz ex 2ⁿ huius. vbi ostensuz est q nō ē aliquis sensus particularis p̄ter gnqz. Uñ itellectus nō pōt eē sextus sensus particularis. ⁊ ex hoc sequit q non potest eē aliqua virtus que se habeat ad sextū sensuz sicut virtus imaginatiua ad sensuz cōez Nam ad illud quod nō est nulla virtus habet ꝓportōez vnde cum nullus sit sextus sensus sequit q ipse nō pōt imutare aliquā virtutē simili mō sicut sensus cōmunis imutat imaginatiuaz. ⁊ sic patet falsitas consequentis. Nunc ꝓbo ꝓnam. nam si intellectus esset virtus aialis in corpore. i. virtus organica. aut esset aliquis de quinqz sensibus particularibus. aut sensus coīs aut imagiatia aut mēoratiua aut cogitatiua aut sextus sensus aut aliq virtus sic se habēs ad sextū sensuz sicut imaginatiua ad sensuz cōem. hec diuisio videt multū sufficiēs. ⁊ nō pōt pluribus modis imaginari etiā si fingendi det licentia Sz nō ē dicendū q itellectus sit aliqs sensus ptcular ¶Primo qz aialia irrōnalia aliq hūt oēs sēsus ptculares ⁊ sic haberent intellectū qō est absurdū. ¶Item glibet sēsus ptcularis est determinatus ad aliqō determiatū genus sensibiliuz cognoscendum. vt visus ad colores. ⁊ auditus ad sonos. itellectus aūt nō ē limitatus ad aliqō genus sensibiliū. sed oīa pōt cognoscere. Nec ē dicendū q itellectus sit sēsus coīs. qz iste nō coḡscit nisi sēsibilia ⁊ dīas ipsoz adinuicē ꝑcipue dū sunt pñtia. itellectus aūt cognoscit multa alia. ſcz substantias ⁊ relationes. ⁊ hꝰ que nō sunt per se sensibilia nec ppria nec cōmunia. ¶Itē nō est virtus imaginatiua nec memoratiua. quia iste īsūt alys aialibus. vt vl'r ari. i. phemio metaph̄. vbi dic q alia aialia m'ta imagiatōibus ⁊ memorys viuūt ⁊ īz 2ⁿ huius. ¶Itē vtus imaginatiua ⁊ memoratiua ſm cōez doctrinā non sūt virtutes cognoscitiue. sed solum reseruatiue. vt tactū fuit īz 2ⁿ huius versuꝰ finē. itellcūs aūt est potētia cognoscitiua. ¶Itē memoratiua ē soluz preteritoz. vt vult ari. in de memoria ⁊ reminiscentia. intellectus autem cognoscit ⁊ preterita et presentia et futura. quare ⁊c. ¶Nec est putandū q intellectus quo itelligitur vniuersal'r sit virtus cogitatiua de q magis videt. qz virtus cogitatiua nō distinguit nisi indiuidu aliter ⁊ non vl'r ⁊ abstracte. vt virtus cogitatiua cognoscit hoc aial ⁊ hanc relationē sed nō cognoscit q̄ditates eoz vl'i cōprehensione. quare ⁊c. Relinquit g̃ q si intellectus est virtus organica q sit sextus sensus vl' aliquid hō. Et sic pōt intelligi ꝓña cōmen. ārē ⁊c. Et ē hic notādū q ſm cōmen. ex isto fundamēto. ſ. qz intellcūs non habet organum cōcludit ipse aristo. q intellectus non est virtus in corpore vt pz inspicienti cōmētū. Si enim eēt virtus in corpore oporteret q haberet aliqō organū. ¶Item ex alio ꝓbat cōmen. intellectū nō esse virtutē in corpore. ⁊ arguit sic. Si intellectus esset virtus in corpore oporteret q esset aliqua dispositio aut aliqua qualitas. ⁊ illa qualitas aut attribueretur ꝯplexioni ſm q cōplexio. aut esset qualitas in cōplexione. addita tamen cōplexioni. ⁊ vtrunqz istoruz est impossibile. Nam si esset virtus addita cōplexioni necessario haberet organū. ⁊ iam oñsum est q non habet organū. ⁊ patet ꝓña p̄ma ſm eum. declaratū est enī q omnis virtus in corpore aut attribuit p̄mis q̄litatibus. ſ. forme cōplexionis. aut est virtus exñs in forma cōplexionis. ⁊ sic necessario erit aīa organica. ⁊ hoc est ipossibile qz declaratū est q nullū est inſm supple sensus particularis aliud ab instrumētis quinqz sensuum. Qz aūt intellectus sit non virtus attributa cōplexioni manifestum est ex predictis. qñ cum anima sensibilis non sit virtus attributa cōplexioni quāto magis intellectus. ¶Item si esset virtus attributa cōplexioni tunc sicut dicit aristo. esse lapidis in aīa esset idem cum esse eius extra aīam. ⁊ sic lapis esset ꝓprehendens ⁊ alia multa cōtingentia huic positioni. hec sunt verba cōmen. que non oīo sunt manifesta hoībus īexercitatis ⁊ precipue quātū ad illam vltimā ꝓñam quam ponit. ¶Ad intellectū ergo istoz verboz cōmē. ꝑpter iuniores accipio q intelligat per cōplexionez ⁊ per virtutē attributam cōplexioni in eo q cōplexio. ⁊ per virtutē additā complexioni. Et his intellectis possunt facil'r intelligi ꝓñe sue. Complexio vt satis habet ab auerroi in suo libro d medicina. qui vocatur colliget. Cōplexio est quedaz q̄litas ꝓueniens ex actione mutua ⁊ passione qualitatū tangibiliū primarū exītiū in elemētis que quidē qualitates tāgibiles p̄me sunt caliditas frigiditas. humiditas ⁊ siccitas. vt declaratū est ibi. ⁊ in 2ⁿ de gñatiōe. Et ista descriptio expressius habetur ab auicēna ī p̄mo canonis. Qualitas autē attributa cōplexioni i eo q cōplexio est qualitas ex qua prouenit omnis cōplexio p eius actionem ⁊ passionez. cuiusmodi sunt ille qualitates quatuor que dicte sunt. quelibet enim earuz est p̄ncipiuz aliquod complexionis cuiuscunqz. ita q omnis complexio requirit omnes illas quatuor qualitates.

Cōplexio enim proprie non est nisi in mixtis. et omne mixtū est constitutū ex q̄tuor elemētis. vt dem̄atū ē ī 2ⁿ de gñatōe. Uñ p q̄litates attributas ꝯplexioni in eo q ꝯplexio puto q cōmen. itelligat illas q̄tuor q̄litates

tangibiles ꝓmas. Et rationabiliter dicunt attribute ꝯplexiõi sic suo fini. Nã sic elemẽta ordinant ad mixta vt ad finẽ. elemẽta. n. sũt mã mixtoꝝ vt ꝓz ī. z. celi ⁊ mũdi. ⁊ z° de gñatõe. mã aũt est ꝓpter finẽ. z° phycoꝝ. sic qualitates tangibiles elementoꝝ sũt ꝓpter ꝯplexiões q̃ sunt qualitates mixtoꝝ q̃bus mã dispõit ad formas eoꝝ. virtus aũt addita cõplexioni a Cõmen. itelligitur forma substãtialis mixti que recipit ī mã cõplexionata vel itelligitur virtus ꝯnis hꝫ formã receptam ī materia ꝯplexionata. ⁊ hec virtus est realiter diuersa ab ipsa cõplexione ⁊ quelibet qualitatũ cõplexionaliuꝫ. Et credo ꝙ hec virtus supaddita cõplexioni. s. vtus ꝯnis formaꝫ mixti est illa virtus quã medici vocant a tota spẽ. ⁊ hoc est rationabile. nã ipsa forma vocat species rei secũdũ Aristo. in multis locꝫ. ⁊ hꝫ spẽs ⁊ forma rei est cõmunis omnibus indiuiduis eiusdẽ speciei. ⁊ talis virtus addita ꝯplexioni est ꝓncipiũ operationis que non põt esse a ꝯplexione illius rei ꝓprie nec ab aliqua quattuoꝝ q̃litatũ ⁊ hac multuꝫ vtunt medici in reddendo causas opationũ medicinaliũ ⁊ partiũ aialiũ. q̃cũq; enī videt aliquez effectum quem non pñt reducere ad calidum aut frigidũ nec ad humidũ nec ad siccũ ī aliquo gradu nec ad cõplexionem in qua dominatur aliqua istarum dicũt illã operationẽ eẽ a tota spẽ vel a virtute totius speciei. Uiso ergo quid intelligit Cõm. per cõplexionẽ ⁊ quid per virtutẽ attributã cõplexioni. ⁊ quid per virtutem additã cõplexioni. dico ꝙ itentio Cõm. ẽ ꝙ si intellectus est virtus in corꝑe rõabile esset ꝙ eẽt vtus attributa cõplexioni vel ipsa cõplexio supple vl̃ virtuꝭ addita cõplexioni. Nõ enim esset rõnabile ꝙ ipse esset qualitas visibilis que est lumen quia nullus vnq; vidit itellectũ. ⁊ adhuc inanimata haberent intellectuꝫ. nec esset etiaꝫ rationabile ꝙ esset aliqua qualitas substãtie corꝑalis de secunda specie qualitatis puta naturalis potentia vel impotentia substantie corꝑalis. ga q̃libꝫ substantia nãlis per suam potentiaꝫ naturalẽ corꝑeã vel impotentiã nõ agit nec patitur nisi indiuidualiter ⁊ hic ⁊ nũc. sed intellectus recipit ⁊ abstrahit vniuersal̃. Nec esset rationabile ꝙ ipse esset aliq̃ qualitas ō quarta specie qualitatꝫ vt puta figura vel forma circa q̃titatem qz talis qualitas est per se sensibilis nec est ꝓncipiũ recipiendi vniuersaliter. Uñ relinqueret magis ꝙ eẽt aliqua qualitas tangibilis aut aliqua qualitas ꝯsequeꝭ cõmixtionẽ tangibiliũ qualitatũ ⁊ superaddita ꝯplexioni. Quod aũt nõ sit qualitaꝭ superaddita cõplexioni ꝓbat. quia omnis talis qualitas si est virtus aīe ẽ organica. vt ipse supponit tanq; manifestum ex diffinitione anime. nam anima est actus corꝑis phyci organici. ⁊ virtutes aīe sine dubio sunt actus qdam organoꝝ corꝑaliũ ex quibus constituit copus organicuꝫ aut sunt virtutes quibus talia organica deseruiunt ad opatões suas quas habent in aliquibus organis. Sꝫ ꝙ itellcũs nõ sit virtus attributa ꝯplexioni dupliciter ꝓbat. ⁊ primo qz magis videretur de aīa sensitiua ꝙ esset virtus attributa cõplexioni. q̃ de aīa intellectiua. qõ patet ga aīa sensitiua nõ solũ inuenit in hominibus sed etiam in alys aīalibus que sunt ꝓpinquioꝝ naturis elemẽtoꝝ q̃ sunt iste qualitates quia sũt minus perfecta. ⁊ sic aīe eoꝝ vel virtutes magis videntur esse q̃litates elementoꝝ ꝙ aīa hominis intellectiua que longe nobilioꝝ ẽ ⁊ tñ anima sensitiua ⁊ eius vtus non est virtus attributa cõplexioni. s. qualitas aliqua cõplexionalis qõ põt ꝓbari per illud quod subiungit Cõm. quia tunc esse lapidis in aīa esset idem cum esse eius extra aīam. qõ sic intelligo. quia per istas qualitates tãgibiles nihil ꝓparatur ad recipiendũ aliquã formã nisi ꝑm esse reale ⁊ corꝑale vt ꝙ calidũ ⁊ siccũ disponit aliqd ad recipiendũ formã ignis. ⁊ ꝙ humidũ ⁊ caliduꝫ ad formã aeris ⁊ sic de alys. Sil̃r si potentia intellectiua vel sensitiua eẽt aliq̃ istarũ qualitatũ ꝯplexionaliũ aīa per eã nõ haberet recipere aliam formã nisi ꝑm suũ eẽ reale ⁊ corꝑale sicut recipit in mã corꝑali. quare sequeret ꝙ sicut aīa recipiẽs formã lapidis aliquo mõ ꝯprehẽdit. i. cognoscit. sic mã lapidis recipiẽs formã lapidis eẽt cõprehendens. i. cognoscens postq; lapis. i. forma lapidis hret idez eẽ ī aīa ⁊ eẽ aīam. ¶ Itẽ cõmen. ponit aliam rõem ad ꝓbandũ ꝙ intellectus nõ ẽ virtus in corꝑe. ⁊ per ꝯns nec organica. ⁊ põt sic syllogizari. Nulla virtus indiuidualis cognoscit res infinitas numero. sed itellectus cognoscit res infinitas in numero sicut in ꝓpõne vniuersali. g̃ ⁊c. et intelligo ꝙ cognoscit res infinitas vel iudicat non qdẽ sub rõnibus ꝓprys omniũ illaꝝ. quia sic est impossibile cognoscere infinita. vt ꝓz ex. z. metaꝑh. sz sub rõne vna ⁊ vl̃i que se habet idifferẽter ad repñtatiõez infinitoꝝ. Uel potest sic formari rõ cõmen. Quelibet virtus indiuidualis cognoscit res finitas solũ. sed itellectus nõ iudicat soluꝫ res finitas imo infinitas modo ꝓdicto. q̃re ⁊c. ¶ Ad ꝑmã rõnẽ nego minoꝛẽ. ⁊ ad ꝓbationẽ dico ꝙ peccat ꝑ fallaciam ꝯnis ex duabus affirmatiuis in secũda figura. vt cõmen. hic ĩnuit. Et cũ addit ad ꝯfirmandũ. quia omnis rõ ⁊c. dico ꝙ oĩs rõ vl̃is est itellectus quo vl̃r cognoscimus. sz ratio particularis. i. virtus cogitatiua que rõcinatur de rebus particulariter ⁊ indiuidual̃r apprehensis non est intellectus quo vl̃r ⁊ abstracte cognoscimus quiditates. Et cuz dicitur ꝙ cogitatiua hois est aliqua ratio. verũ est particularis. sz indiuidual̃r cognoscẽs ⁊ distinguẽs. vt dicit ꝯmẽtator auctoritate aristo. in de sensu ⁊ sensato. ⁊ forte per libꝝ de sensu ⁊ sensato intelligit totam illam partẽ phĩe naturalis in qua aristo. cõsiderauit de coĩbus passiõibus corꝑoris ⁊ anime sensitiue. sz libꝝ quẽ nos vocamus de sensu ⁊ sensato. ⁊ eum quem vocamus ō memoria ⁊ reminiscẽtia. ibi enim. sz in de memoria ⁊ reminiscentia ꝓbat aristo. ꝙ reminiscentia est passio corꝑalis. ⁊ per reminiscentiã intelligit quendã actũ virtutis cogitatiue ꝓprie homini. vt hꝫ videri ibidẽ. ¶ Ad aliã dico ꝙ vera est maioꝛ de potentia q̃ est actus dans esse siue cõstitutus in eẽ ꝑ subiectũ. sed si sit potẽtia aīe que est actus. i. ꝓncipiũ intrinsecum operationis appꝛopꝛiatũ corꝑoꝛi non tamen existens in corꝑe subiectiue non oportet ꝙ talis potentia sit organica. ⁊ sic est in ꝓpõsito vt patet ex dictis. ¶ Ad aliam cuz dicitur. omnis potetia ⁊c. dicunt aliqui ꝙ verum est si impediatur per se ⁊ directe. sed si per accidẽs ⁊ indirecte non oportet vt sit organica. ⁊ sic est in ꝓpõsito. actus enim intellcũs ꝑditur per accidens ꝓpter indispõsitionem organi corꝑalis virtutis cogitatiue aut fantastice. sed non per se. quare ⁊c. ¶ Uel potest dici magis manifestando ꝙ actum alicuius virtutis impediri aut corꝛũpi ꝓpter impedimentum alicuius organi corꝑalis potest contingere dupliciter. Uno modo ꝓ tãto quia ille actus natus est recipi in corꝑe vt ī subiecto. ⁊ sic est verũ ꝙ virtus cuius actus ⁊c. Alio modo potest contingere ꝙ actus alicuius virtutis impediatur aut ōficiat ꝓpter impedimentũ aut defectũ organi corꝑalis nõ qz ille actus recipi ōbeat ī aliq̃ organo tãq; a mouẽte qõ mouet potẽtiã ad illum actũ. ⁊ hoc modo non oportet ꝙ virtus illa sit o-

ganica. sic aũt est ī ꝓposito. nam actus intellectus licet nõ sit in cozpoze subiectiue tñ necessario dependet ab aliq̃ exñte i cozpe hũano. s. fãtasmate seu itẽtõe imagiata. ⁊ ꝓpter hoc dicẽdum ī ꝓmo huius q̃ itelligere vel ẽ fãtasia vel non est sine fantasia. ⁊ hoc videtur verum ꝓ vltima parte. Et Cõm. dicit ibi q̃ intelligere cuius non sit in cozpoze. s. subiue tñ ẽ in rebus exñtibus i cozpoze .i. dependet a rebus exñtibus i cozpoze. vt ipsemet exponit ibidem. s. ab intentionibus imaginatis. ⁊ ad istam intentionẽ dic̃ Aristo. i isto 3°: q̃ nequaq̃ sine fantasmate itelligit aĩa humana. Et alibi i eodẽ 3°: Intelligentez quẽcũq̃ necesse simul fantasma aliquod speculari. Et ī eodẽ 3°: Species quidẽ intelligibiliũ in fantasmatibus intelligit ⁊c̃. Et ad istã intentionem itelligendum est q̃ ari. dicit ꝓmo de aĩa de errozibus antiquoꝝ in illo cap°: Nobilius aũt dubitabit aligs. q̃ aĩa itellectiua nõ itelligit. sz homo q̃ aĩam. nõ ꝓ tanto q̃ ipm itelligere coicetur cozpi vt subo nec toti nec parti nec ꝑ se nec ꝑaccñs sz ꝓ tanto q⁊ aĩa sola sine eo q̃ moueret ab aliq̃ exñte i cozpoze humano nõ itelligeret. ⁊ iõ hõ itelligit ita q̃ totũ aggregatũ ex homine cozzuptibili ⁊ aĩa intellectiua causat ipm itelligere ⁊ recipit ipm rõne vnius sue partis ⁊ ꝓducit ratione alterius vt ꝓbus dictũ fuit. ⁊ in hoc differt itellectus humanus ab itellectu diuino. s. dei ⁊ itelligentiaꝝ mouentiũ cozpora celestia. q⁊ itelligere eoꝝ nõ est i cozpoze subiue nec dependet a rebus exñtibus i cozpore. Et ad istã intentionẽ dixit Cõm. i ꝓhemio huius q̃ possibile est vt actio alicuius nõ coicantis cozpori sit nõ exñs i aliquo eoꝝ q̃ sunt i cozpoze. i. nõ dependẽs ab aliquo exñte i cozpe. s. actio itelligibilis. qua seipam itelligit ⁊ alia omnia. sz itelligere humanum dependet a rebus exñtibus i cozpoze ⁊ multotiẽs dictũ ẽ. ⁊ hoc ẽ itelligẽdum ō itelligere quod cõtigit itellectui añ statũ adeptõis. s. añq̃ itellcũs agẽs sit vnitus possibili vt forma. Sz vtꝝ sit possibilis talis adeptio vt itellectus intelligat aliqua nõ ꝑ fãtasmata ⁊ ꝑ quẽ modũ videbitur in ꝓñtibus si deus dederit. ⁊ qõ addit i ratiõe q̃ intelligere cozzũpit ⁊c̃. sine dubio ẽ vez ꝑ tãto. q⁊ ipm intelligere dependz a fantasmate humano. ⁊ in eẽ ⁊ i cõseruari tanq̃ a motiuo qõ mouet ipm itellectũ ad itelligenduz aliquo mõ motõis. Et ꝓpter hoc ẽt dicit Cõm. in isto 3° ꝓmẽto. 18. q̃ itellecta specl'atia sz colligata cũ itẽtõibus imagiatis. ⁊ cozzupta ꝑ cozzuptõem eaꝝ. Quõ. VIIII.

c Ommentator in ꝓma disgressione. ⁊ est cõmẽtũ quintũ in solutione rõnis theophrasti. dicit. q̃ si non esset hoc genus entium quod scimus in scia anime non possemus intelligere multitudinẽ in rebus abstractis idest intellñtys separatis. vnde paruz ante dicit. q̃ hõ necesse est i omni intellñtia abstracta q̃ itelligit aliõ. s. q̃ in ea sit possibilis itellcũs aliquo modo. nulla. n. intelligẽtia est liberata totaliter a materia nisi ꝓma intelligẽtia q̃ nihil intelligit extra se. Jõ põt q̃ri vtrũ cognitio intellcũs possibilis sit necia ad intellñdum multitudinẽ in formis abstractis. Et arguitur ꝓmo q̃ non quia ad intellñdum multitudinẽ in talibus formis abstractis non est necia cognitio illius quod nec est causa illius multitudinis neq̃ effcũs ꝓpinquus. ꝓpter alterum. n. istoꝝ videtur eẽ necia cognitio vnius entis absoluti ad notitiam alterius vt satis patet in logica. mõ ipse intellcũs possibilis non est causa multitudinis substantiarũ separatarũ. vt manifestũ ẽ inducẽdo in quo libz gñe cause. nec ẽ effcũs illius multitudinis vt etiaz manifestũ videt. in quo enim genere haberet multitudo intelligẽtiaꝝ causalitatẽ ad itellectũ possibilẽ. ⁊ g̃ ⁊c̃.

¶ Oppositũ arguit breuiter auctoritate Cõm. ⁊ arguit ratione. q⁊ sicut se hz multitudo formaꝝ mãliũ ad mãz sic multitudo subarũ imãliũ ad itellectũ possibilẽ cum ipse sit impfectissimus respectu formarũ mãlium sicut mã respectu subarũ mãliũ vt pz ex isto 3°: sz multitudo formarũ mãliũ non posset intelligi sine mã. nam alia ⁊ alia forma ẽ in alia ⁊ alia mã saltẽ ꝓpria. vt patz ex 8°: metaph̃. ⁊ z°: phycoꝝ. quare ⁊c̃. ¶ Ad euidẽtiã q̃onis cõsideranda sunt aliqua. ꝓmo cõsiderandũ ẽ q̃ itellcũs possibilis inter oẽs substantias itellectuales ẽ minime pfectionis ⁊ nobilitatis sz ipse sit nobilior omni forma mãli. Uñ ipse quodãmõ medius ẽ inter formas mãles ⁊ alias formas separatas. vt inuit Cõm. in 8°: phycoꝝ. ⁊ hoc idẽ docz Cõm. in isto 3°: cõmẽto. 18°: vbi dicit sic.

¶ Opinandũ ẽ ꝼm aristo. q̃ vltimus in ordine abstractoꝝ intelligentium est iste. ⁊ rationez eius assignat quoniam actio eius est diminuta ab actione illoꝝ cũ actio. i. opatio eius magis videatur eẽ passio q̃ actio Et hic ẽ bñ notandum modus ꝼm quẽ Cõm. ꝓbat diminutionẽ intellectus possibilis respectu aliorum itellectuum. ⁊ hoc sit ꝓmuz. ¶ Ulterius accipio q̃ omnia duo q̃ ꝓprie differunt ꝼm spẽm se hñt adinuicem sicut magis perfectum ⁊ minus perfectum ita q̃ impossibile est duas spẽs eiusdez generis eẽ equaliter perfectas. ⁊ hoc bñ cõcederẽt oẽs itelligẽtes. ⁊ accipit in 3°: metaphy. et põt ꝓbari. q⁊ sicut equale in q̃titate est idem ꝼz q̃titatem vt pz in 5°: metaph̃. sic equale ꝼm perfectõez vt eẽ vnũ ⁊ idẽ ꝼz pfectõez. vnũ ãt ꝼz pfectionẽ ẽ vnum secũduz speciẽ q⁊ species ⁊ perfectio sunt vnum ⁊ idem Unde manifestũ videtur q̃ q̃ sunt equalis pfcõis sunt vnius ⁊ eiusdem pfectionis. ⁊ ꝑ ñs vnius spẽi. oportet igitur si aliqua duo sunt diuersa ꝼm spẽm q̃ vnum sit magis pfcũm altero. Utrum aũt hoc cõuertatur vl'r. s. q̃ omnia q̃ differunt ꝼm magis pfcũm ⁊ minus pfcũm differant spẽ ingrẽdũ est in 5°: phy. sz quãtũ spectat ad ꝓpositũ sufficit quod dictũ ẽ ō hoc. ¶ Ulteriuꝫ accipio q̃ sicut ꝓius in aliquo gñe non põt eẽ sine aliquo ꝓori ⁊ posterius in aliquo gñe non põt eẽ sine aliquo postremo vt patet ex 5°: metaph̃. sic pfectius in aliquo ordie non põt eẽ nisi in ordine ad aliquod pfcissimũ ⁊ minuꝫ pfcũm in ordine ad aliquod impfcissimũ vl' minime pfcũm. ita. s. q̃ pfcius est illud quod est ꝓpinquus pfcissimo ⁊ remotius ab impfcissimo. ⁊ minus pfcũm ecõ. ⁊ hec omnia sunt manifesta hoibus bñ dispositis parũ etiã exercitatis in phia. ¶ Ulterius accipio q̃ in substãtys separatis a materia cozpozali non ẽ multitudo numeralis indiuiduoꝝ eiusdẽ spẽi. ⁊ hoc suppono ex p̃ celi ⁊ mundi. ⁊ satis pz ex iz°: metaph̃. Unde relingtur q̃ si in eis ẽ multitudo q̃ illa sit spẽrũ ꝑcipue quia oĩs multitudo vel est rerũ differẽtiũ ꝼm formam. vl' ẽ reꝝ differẽtiũ ꝼm q̃titatẽ. vt dicit cõmẽ. i ꝓmo phy. ¶ His visis dico ad q̃onez duo. ꝓmo q̃ si non eẽt intellcũs possibilis nõ eẽt multitudo in substãtys separatis. z°: q̃ hõ multitudo non potest intelligi pfcẽ sine cognitõe ipsius intellcũs possibilis. ꝓmũ ꝑbaẽ ex ꝓmissis. q⁊ substantie abstracte nõ pñt eẽ multe ⁊ diuerse ꝼm spẽz nisi vna eaꝝ posset eẽ pfectioz alia vt pz ex secũda suppõne. sed vna earũ nõ possz eẽ pfcioz alia nisi eẽt inter eas aliqua minime pfcã. vt dicit alia suppositio. ⁊ iter eas minime pfcã ẽ intellcũs possibilis vt etiã suppone batur. ergo intelligẽtie nõ possunt esse multe ⁊ diuerse ꝼm speciem nisi esset intellectus possibilis. ⁊ non possunt aliter esse multe nisi secundum speciez. quare ⁊c̃.

Secūdum similiter patet ex dictis. naz multitudo specifica talium substantiarū non pōt pfcē ⁊ complete intelligi cē in eis nisi cognoscatur ꝙ vna est minus nobilis ⁊ minus perfecta q̄z alia. hec enim est necessaria cōditio ad hoc ꝙ sint multe. sed non pōt cognosci ꝙ vna sit minus pfecta q̄z alia nisi cognoscat cē aliq̄ minime pfecta. ⁊ hec nō ē nisi intellectus possibilis vt dictuz est quare ⁊c. Et i hac declaratōis ordinatōe gaudebat animus meus cuz laude dei. q2 a nullo doctore extrinseco nec sonante nec scriptura eā suscepi. sz a vero doctore gmentē illuminat ⁊ veritatē ostēdit. ꝙ si hec declaratio nō ē cōpleta erit alys p̄ncipiū pscrutandi. Sz ē aduertēdum ꝙ q̄z uis ad pfecte cognoscendum multitudinē cē de rebus abstract' necessaria sit cognitio itellectuꝰ possibilis vt dictū e. tñ ad huius multitudinis cognitionez ꝓpletā etiam ꝑt ē possibile hoi nō sufficit cognitio intellectus possibilis. imo cū hoc necessarium ē cogscere mltitudinē actionū eaz. s. motuū celestiū q̄s pducūt. ⁊ hoc plane docet Cōm. in isto 3°. cōmēto. 18°. vbi sic logt Quoniā quēadmodū nō scimus multitudinē itellectuum abstractoz nisi p diuersitatē suarū actionū. ita etiā nō scimus diuersitatez ipsius itellectus mālis abagēte nisi p diuersitatē suaz actionum. Qualiter aūt iste itellectus inueniat in omni intelligētia q̄ intelligit aliquid extra se hoc ē multū obscuruz. sz hoc inferius apiet qñ inquiret vtz aia itellectiua humana sit ꝓposita ex itellectu possibili ⁊ agēte ⁊ p quē modum. ¶ Ad rationē in cōtrariū pōt dici ad maiorē p interēptionē quia sufficit ꝙ multitudo intelligentiarū ⁊ diuersitas habeat habitudinē ad ipsum intellectū possibilē. ⁊ sic erit hic vt patet ex dictis. Non. n. possunt cē diuerse fm spēm nisi vna sit pfectioz alia ⁊ vna nō pōt minus cē perfecta q̄z alia nisi sit p̄opīquioz minime pfecte que ē itellectus possibil'. sic igit' ipse intelligentie inq̄tuz sunt diuerse fm spēm habent quandam habitudinē necessariā ad intellectuz possibilez. ⁊ hoc sufficit ad ꝓpositū. s. ad hoc vt itelligātur cē diuerse fm spēz nisi cognoscat itellectus possibil'. Intelligo igit' sic. multitudo itelligentiarū vl' est idem qō caruz diuersitas specifica vl' sine illa itelligi nō pōt. diuersitas aūt specifica earū vl' est idem quod maioz ⁊ minoz pfectio eaz adinuicē vl' nō pōt intelligi sine ea. Unā aūt intelligentiā esse minus pfectam alia idem ē quod eam esse p̄opinquiorem minime perfecte in suo ordine aut saltem illud non potest intelligi sine isto. Et vnam esse perfectiorem alia est ipsam esse remotioreꝫ ab imp̄fectissima ⁊ minime pfecta ⁊ ꝓpinquoꝛē pfectissime. vel sine hoc intelligi nō potest. Luz igitur nullus possit intelligere vnā itelligētiā cē ꝓpinquoꝛē ip̄fectissime itelligētie aut remotioꝛē ab ea nisi cognoscat perfectissimā intelligētiā ad quam est ista habitudo. sequit' ꝙ nullus pōt intelligere vnā intelligētiā esse minus pfectā alia sine cognitōe eius que minime pfecta ē. s. intellectus possibilis. ⁊ vlterius nisi cognoscat' vnā cē minus pfectā q̄z aliā non pōt cognosci ꝙ vna sit diuersa fm spēm ab alia. nec vlterius pōt intelligi ꝙ sint multe nisi intelligant' cē diuerse fm spēm. q̄re ⁊c. ⁊ sic pz solutio rōnis. ¶ Uel pōt dici ꝙ imo ipsa multitudo substātiaz separatarū est quodāmodo causa finalis ipsius intellectus possibilis. s. gratia cuius aliqua l'r est ipse itellectus possibilis. sicut etiā multitudo formarū māliū est aliqua l'r finis ipsius materie corporalis vt pōt hēri ex 2°. physi. ¶ Et si dicat' ꝙ finis dz esse nobilioꝛ eo qō est ad finē. p̄cipue finis gr̄a cuiuꝰ. multitudo aūt hō substantiarū videt' cē quod daz accñs quod non ē nobiliuꝰ substātia intellectus possibilis. Dicendū ꝙ multitudo substātiarū separatarum nō est numerus accñtalis de genere q̄ntitatis. sed est numerus essentiarū q est idez essentialr cum ipsis eēntys numeratis vt cōiter dicit' super. 4. metaph'. ⁊ si cōcederet' esse accñs forte nō eēt remotū gn eēt nobilius simpl'r q̄z intellectuꝰ possibiliꝰ Substātia enī bñ est nobilioꝛ accñtibus que sunt in ea sed nō sequit' ꝙ quelibet substantia sit simpl'r nobilioꝛ quolibet accidente omnibus modis. inquire diligēter ⁊ perfice quod deficit. ⁊ bñ melius ē q̄z nihil. ¶ Qō. X.

i Aquestione de vnitate itellectus relinquebatur vnū dubiū

.s. vtrū intellectōes quibus diuersi hoies itelligunt vnū itelligibile sint diuerse numero aut vna numero. Et arguit' ꝙ sint vna numero. q2 accñs numerat' numeratiōe subiecti vt cōiter accipitur ex p̄mo thopi. sed itellectōes iste sunt q̄dam accñtia intellectus. ⁊ intellectus est vnus numero vt ꝓbatū est p̄us. q̄ ⁊c. ¶ Oppositū arguit'. q2 sicut se hz sensus ad sensibile sic intellectus ad intelligibile. vt pz in isto 3°. sed sensatōes quibus diuersi hoies sentiunt vnū sensibile non sunt vna numero. sz diuerse. quare ⁊c. ¶ De isto visi sunt alig credere ꝙ cum diuersi homines intelligunt vnum intelligibile simul intellectiōes eoz nō sunt diuerse numero sz vna ⁊ eadez ⁊ habuerūt aliqua motiua. p̄imo quia simile videt' esse iudiciū de spēbus intelligibilibus. ⁊ō intellectionibus respectu vnius obiecti. sz spēs itelligibiles quibus sortes intelligit lapidē sunt eedem nūero cū illa qua plato itelligit lapidez. vt videt' velle Cōmē. p hoc ꝙ ꝓbat intellectū esse vnum numero. quare. ⁊c. Et confirmatur rōne Cōm. nā si spēs itelligibilis in me ⁊ in te ē alia numero. tunc ab istis poterit abstrahi spēs itelligibilis vna cōis. Omnia. n. duo q̄ cōueniūt in specie ⁊ differunt numero habent vnā spēm abstractaz ab eis. tunc q̄ q̄ritur de illa specie abstracta. aut est vna numero ī me ⁊ in te. aut alia ⁊ alia. si vna numero. eadem ratione erat standum in p̄mis. si alia ⁊ alia tunc ab illis abstrahet' aliqua species vt p̄us. ⁊ sic q̄retur de illa vsq̄z in infinitum. aut oportet concedere ꝙ species intelligibilis lapidis est vna ⁊ eadem numero in me ⁊ in te. ⁊ eadem ratio est de ipsa intellectione. quare ⁊c. ¶ Item aliqui sic arguunt. Si intellectio lapidis est diuersa in sorte ⁊ platone aut ē diuersa per se aut per subiectum aut p aliquod accñs. nō per se. q2 tūc differret fm spēz. quod est absurdū. vnius enim intelligibilis fm spēm nō debet eē nisi vna spēs. nec per subiectū. q2 subiectū est vnum. s. intellcūs in quo solo tanq̄z in subō ē ipsa spēs ⁊ itellectio. nec videt' eē diuersa p aliquod accñs. q2 illō maxime videretur eē respcūs ad obm̄ vl' ad fantasma obi. ⁊ tunc q̄reretur de illo respcū an sit vnus numero. aut alius ⁊ alius. si vnus eadē rōne fuit ō intellectōe. si alius ⁊ alius tunc q̄reretur p quid vnus istoz respcūz differt ab altero. aut p seipz. aut p subm̄. aut p aliquod accñs. Si p seipsum hoc eēt inconueniēs. quia tūc differret fm spēm quod est impossibile. eo ꝙ bñt eundez terminum fm spēm. nec p subm̄. quia illud est vnuz numero. nec p aliquod accñs. quia q̄reretur ō illo accñte vt p̄ius. ⁊ sic in infinituz. ¶ Itē ponamus ꝙ sor. nunc intelligat lapidem ⁊ plato non intelligat. deinde manente intellectione sortis plato incipiat intelligere lapidem. q̄ro vtrum in intellcū platonis recipiatur intellectio ō nouo alia ab illa quaz habebat sortes. aut nulla. si nulla tunc eadem est intellectio qua vterq; intelligit si. aliqua intellectio recipiatur ibi ō nouo. ¶ Contra

recipiens debet esse denudatū ab illo qō recipit saltem ꝑm spēm licet nō ꝑm genus. vt dicit Cōm. in 2°. 7 3°. cū igitur itellectus haberet i se itellectionē lapidis antequ plato itelligeret. s. 2or. itelligēte qualiter recipiat nouā intellectionē hoc videt absurdū. Propter istas rationes 7 consimiles posset alicui videri 7 aliqbus visum est q cū plures homines itelligūt vnū itelligibile siue simul incipiant itelligere siue nō. sed vnus ꝑius q alius dū tñ simul itelligāt intellectio ꝑm se est vnica ꝑm numerū. 7 dicunt q cuius ita sit. tñ nō segtur q si vnus illoꝝ desinit intelligere q etiā alius desinat intelligere quia possibile erit q vnus eoꝝ continuabit actum fantasiandi. 7 sic ab illa itellectione denominabit itelligēs 7 alius desinet cogitare vl fantasiari. 7 sic illa itellectio nō copulabit cū eo nec denominabit ipm intelligentez. Et cuius iste rationes pulchre sint 7 subtiles tñ mihi nō videt demonstratiue. 7 sil'r conclusio licet sit ꝓbabilis nō tñ videt mihi esse necessaria. Unde ad ꝓns videtur mihi ꝓbabilius eē cōtrariū. Ad cuius euidētiā ꝑmitto aliqua. Primo accipio a Cōm. q nulla itellectio cuiuscūq rei generabilis. 7 corruptibilis est eterna eadē numero simpliciter. 7 hoc ꝓbat Cōmen. in cōmento 5°. nā si itellectus speculatiuus. i. itellectus actualiter itelligens esset eternus sequeret q forme sensibiles essent itellecte actu extra animā 7 imāles. 7 hoc est cōtra hoc qō inuenit in istis formis mixtis. hec est ratio Cōmen. ibidem. Sed reuera hec ꝓña est multū mirabilis 7 occulta 7 nō accipit declarationez eius ab aliquo doctoꝝ exterioꝝ. ſz forte pōt sic intelligi. Si intellectio lapidis eadē numero simpl'r esset eterna. tunc lapis aut fieret itellectus ꝓactōz itellectus agētis solū sine fantasmate lapidis aut fieret intellectus ꝓactionez intellectus agentis vna cū fantasmate eius. Si ꝑmo mō hoc esset contra ea que apparent ad sensum. manifestū enim est vnicuiq q ipe ñ pōt itelligere lapidē sine eius fātasmate. Sl'r aūt est ō quolibz alio sensibili. hoc aūt nō videt nisi fantasma coageret ad ꝓductionez ipsius itelligere ꝙre relinquit 2m. s. q lapis fieret actu itellectus ꝓactionē itellectus agentis coopante fantasmate. cum igitur fantasma sit generabile 7 corruptibile ipossibile ē itellectionē esse eternā eadez numero. nā ridiculū eēt dicere q aliqō eternū depēderet effectiue ab aliq corruptibili. 7 sic Cōm. cōcludit vlterius q si itentōes q̄s apprehēdit itellcūs ex itētōibus imaginatl eēnt eterne. i. si intellectōes aut spēs itelligibiles eēnt eterne eadē numero tc̄ intellectōes vtutū imaginataꝝ eēnt eterne. s. qz itellectōes ꝺpēderēt ex itētōibus imagiatl sic sēsatōes ex sēsibilibus vt dic Cōm. seqret vlterius q sēsatōes eēnt eterne vt dicit. qz sēsatōes sūt eāe itētionū imaginataꝝ seu fantasmatū quoq mō ꝑm illud ari. fantasia ē motus factus a sensu ꝑm actuz. 7 vlterius si sensationes essent eterne forme sensate seu sensibiles eēnt eterne cū sensatio depēdeat ex forma q̄ sentit tanq ab agente vt patz in 3°. huius. Et ex hoc vlterius seqret q forme sensibiles extra aiam eēnt imāles. qz nulla forma mālis est simpl'r icorruptibilis. forme ḡ sensibiles essent imāles. 7 ꝓ ꝓns eēnt itellecte actu extra aiam. Nā ois forma imālis exaiaz erūs ē actu itellecta 7 itelligēs vt dicit ari. in isto 3°. 7 sic pōt declarari ꝓña Cōm. Sz adhuc posset aliquis cauillare dicēdo q intellectio lapidis eadē numero est eterna ſz nō causat ab itellectu agente solum. nec ab eo cum fantasmate nec a forma lapidis. ſz ē coeterna ipsi itellectui possibili sicut alys itelligentys sunt coeterne cognitōes eoꝝ q̄ cognoscūt. hoc remouebit ꝓ ea q dicēt

Accipio vlterius q hō nō dz dici esse actu intelligens nisi actual'r ꝓducat actū itelligendi. nec de nouo itelligens nisi de nouo ꝓducat actū itellectus. Et hoc patet in sili. sicut ignis nō dicit actu igniēs nisi actu ꝓducat actū ignis. s. ignire seu cōburere. sil'r aūt 7 alys sil'ibus Et hoc ēt ꝓbo auctoritate Cōm. dicit. n. Cōm. in ꝓmēto. 5°. in solutione secunde difficultatis q homo non est itelligēs actu nisi ꝓ cōtinuationē itellectus cū eo actu. aut igit per istā cōtinuationē intellectus cū hoīe intelligit copulationē ipsoꝝ ad aliquē terminū ꝓmunē. aut intelligit cōtiguatōez ipoꝝ. s. q̄ habeāt vltima eoꝝ sil. aut intelligit dependētiā ipsius actus ab hoīe. s. a fantasmate. Nō est dicendū ꝑmo mō. qz talis cōtinuatio solum debet partibus cōtinuis. s. copulatis ad vnū terminū cōmunē. Nec est dicendū 2°. mō. qz talis cōtiguatio est solum inter coꝛpora. vt ꝓz ex 5°. phy. Intellectus aūt non est coꝛpus nec virtus in coꝛpoꝛe vt ostensum est ꝓius. ergo relinquitur 3°. modo. vt. s. sit sensus q hō nō est actu intelligens nisi per hoc q actus intellectus dependet ab ipso per aliquod exīs in eo actu. s. per fantasma. cōstat aūt q actus intellectus nō dependet a fātasmate tanq a fine nec tāq a forma nec vt a subiecto: qz sic esset in coꝛpoꝛe in quo est fantasma. quare relinquit q dependet a fantasmate hoīs intelligētis tanq ab agente quoquo mō. Sic igit aliquis hō nō pōt actu intelligere nisi per suū fantasma ꝓducat intellectionē in seipo. vñ ꝓpie loquēdo totū ꝓpositū ex intellectu 7 hoīe cogitāte seu fantasmate itelligit vt tangebat ꝓius

Dis visis dico ad questionē q intellectōes qbus soz. 7 plato intelligūt lapidē nō sunt intellectio vna numero ꝑ se 7 simpl'r. qō ꝓbo ꝑmo sic. effectus vnus numero simpl'r non dependet a causis diuersis in eodē genere cause 7 eodē mō cālitatis se habētibus ad ipm. q̄rū q̄libet sufficit sine alia ad cāndum illum effectuz cū q̄dā alia causa. hec est manifesta cuilibet intelligenti. sed intellectio qua soz. intelligit lapidē. 7 intellectio qua plato intelligit lapidē depēdet a diuersis causis in eodē gñe cause 7 eodē mō causalitatis quarū quelibet cum aliq alia. s. causa sufficit ad ꝓducēdū ipsaz. nam intellectio quā habet soz. vel qua soz. dicitur intelligēs dependet a fantasmate sortis vna cū intellectu agente. 7 iste due cause sufficiēter ꝑñt facere illam itellectionē sine fantasmate platonis vt manifestū est. 7 itellectio qua plato intelligit depēdet a fantasmate ipsius platonis sine fantasmate sortis. vt ꝓz ex dictis. 7 sic iste intellectiōes dependerent a diuersis causis in eodē genere cause et eodē mō se habētibus quarū vna nō agit virtute alterius 7 pōt agere sine alia. Qualiter ḡ eēt intellectio penitus vna numero per se: Jtez ponamus sicut ē possibile q soztes 7 plato incipiant de nouo itelligere lapidē cum ꝓius nō intellexissēt aut intellectio lapidis est vna numero ꝑm suā substātiā qua vterq intelligit. aut alia numero. Si vna numero aut illa itellectio semper fuit in intellectu eadem numero. aut non semper fuit i intellectu ſz incipit eē de nouo in aliquo in stāti. Non ē dare ꝑmū. quia demōstratū est cōtrariū ꝑm cōmen. qz nulla itellectio rei gñabilis 7 corruptibilis est vna numero eterna l'r in intellectu. Si vero itellectio aliqñ icepit eē in intellectu de nouo. s. in aliquo istāti manifestū ē q ipsa fuit causata a fantasmate alicuius hominis q incipiebat intelligere secūdum illam intellectionem. ponamus ergo q in aliquo instanti plures homines incipiant intelligere lapidem. quero vtruz illa itellectio

causabitur ab vno fantasmate alicuius illorū hominuz aut ab omnibus. aut a nullo. Nō est dare istud vltimū quia omnis intellectio rei generabilis dependet ab aliquo fantasmate. Nec ab vno solo. qz nulla ratio potest esse. quare fieret a fantasmate vnius plus q̄z a fantasmate alterius post q̄z ipi simul omnes intelligūt de nouo illud intelligibile. Si ergo illa intellectio causetur a fantasmatibus omniū illoz hominū qui ponūtur icipere de nouo itelligere in instanti primo productionis eius seqūr q̄ nō pōt eē vna z eadē intellectio qz vna intellectio ñ dz ōpēdere a pluribus fantasmatibus vnius z eiusdez rei equal'r z eodē mō se habentibus ad intellectū. relinquit ergo satis euidēter q̄ talis intellectio nō est penitus vna z eadē numero. sed alia z alia aliquo mō. Cōsiderandū tamen q̄ itellectiones eiusdē obiecti numero simul exñtes i intellectu sunt vna intellectio secundū accidens pro q̄nto sunt i vno subiecto. sz nō sequitur q̄ sint penitus z idiuisibiliter aliquid vnum numero Notandū etiā q̄ iste itellectiones q̄tū ē ex parte itelligibilis bene sūt vna numero saltē priuatiue. s. qz ex parte ipius itelligibilis nullā habent diuersitatē adiuicē eo q̄ ipm ē vnū scōm se sed numerant̄ ratione fantasmatū diuersoz a quibus dependent i esse z cōseruari i z eēndo. ¶ Jtē pōt ꝓbari cōclusio principal. quia ꝓstat q̄ intellectio qua aliqs homo intelligit lapidē debet eē ꝓformis fantasmati illius hois. vnde z Cōm. vult q̄ fantasmata sunt suba. i. principia p̄ intellecta speculatiua sunt vera. Si g̃ duo hoies sil'r itelligūt vnū lapidē q̄ro vtr̄ sit ꝓformitas itellectionis ad fantasmata eoz vna numero penitus an diuersa. si dicat̄ q̄ sit penitus vna numero cōformitas z nullo mō diuersa. sequit̄ q̄ corrupta vel deficiente cōformitate ad fantasma vnius deficit cōformitas ad fantasma alterius. z sic cū vnus illoz desinit itelligere alius necessario simul ōsinit vere itelligere. q̄d est icōueniens. si dicat̄ q̄ illa cōformitas non est vna numero. sed alia z alia. tūc cōtra hoc eēt ratio q̄ aliqui putāt ꝓbare itentionē suā. s. q̄ ꝓcederet̄ i infinitū in abstractōibus. nā ab illis duabus cōformitatibus diuersis numero z cōuenientibus spē abstraheret̄ spēs cōmunis. z q̄reret̄ de illa spē an sit vna numero an alia z diuersa. si vna nūero eadē ratione standū fuit in ꝑmissi alia aut diuersa tūc querit̄ vt ꝑus. Est ēt ꝓsiderandum q̄ licet itellectio eadē numero nō possit esse eterna i intellectu. z q̄uis ēt itellectio nullo mō sit ꝓpetua respectu vnius idiuidui determinati. tñ sz itentionē Cōmē. itellectio quelibz vel spēs itelligibilis sp̄ est i intellectu spēi humane eadē fm spēm ita q̄ non est aliq̄ tps in q̄ itellectus nō habeat spēz cuiuslibet rei itelligibilis sūptā a fantasmate alicuius hois. vñ Cōm. dicit i isto. 2°. q̄ ꝓbia semp est ꝓfecta i maiori pte sui subi q̄ ñ sic credo esse itelligendū q̄ maioz ps boiuz habeat ꝓbiaz ꝓfectā ita q̄ qlibet hō illius maioris ptis habeat ꝓfectā ꝓbiaz Sic. n. eēt sensus q̄ hoies quoz̄ qlibz bz ꝓbiam ꝓfectā fm se sint i maiori numero q̄z illi q nō hūt ꝓbiaz ꝓfectā sicut hoies hūtes digitos. 5. sūt in maiori numero q̄z illi q nō hūt. 5. digitos. B. n. vr̄ m'tū icredibile z iopinabile qz q̄uis habitatio hois sit possibili 5i parte meridionali sicut i septētrionali. z q̄uis cōcederet̄ ibi exerceri ꝓbiā tñ idubitanter hic z ibi hoies q non sunt ꝓfecti in ꝓbia q̄si icōparabiliter sunt i maiori numero q̄z illi quorum vnusquisq̄ habet totā ꝓbiaz. imo ꝓ vno q hr̄et ꝓfectā ꝓbiaz inuenirent̄ mille quoz nullus hr̄et eā ꝓfectam. z adhuc quod plus est. raro inuenitur vnus solus qui habeat totā ꝓbiam. Non ergo sic intelligo ꝓbiam semp esse ꝓfectā i maiori parte sui subiecti sic q̄ hoies quorū quilibet habet totā ꝓbiam sint i maiori numero q̄z illi q̄rū neuter habet illaz perfectam. sed sic intelligo q̄ in maiori parte hoiuz ꝓbia est ꝓfecta. ita q̄ qlibet illorū habet aliquā partē ꝓbie vnus vnā z alius aliam. alius vnā aut plures. z sic in oibus illis simul sumptis ꝓbia ē ꝓfecta. z illi sunt maioz pars hominum. pauci enī sunt hoies q penitus nullā habent partē ꝓbie nec habitum ꝑncipioz nec cōclōnū. sed plures sunt qui hūt aliquas partes ꝓbie. Unus. n. bz sciam naturalē. z alius mathematicā. alius diuinā. alius logicā. z sic de ceteris. aliqui hūt plures ista. Et sic in oibus istis cōiūctim z non in vnoquoq̄ diuisim ꝓbia inuenit̄ ꝓfecta. z q̄uis non sit ꝓfecta fortē in hoibus qui sunt hic. in parte. s. septētrionali. tñ in istis cū illis qui sunt i parte meridionali hūt est ꝓfecta. Sicut enim tota habitabilis terra nō caret artifice nec artibus nālibus vel mālibus. i. artificialibus rebus quarū forme sunt in mā nāli. vt domo vestimēto z hō. sic rōnabile est q̄ nunq̄ totū genus hoīum i omni climate z i oi parte habitata sit ꝓuatum ꝓbia. Et hec est rō sufficiens vt dicit cōmen. z faciēs aiam quiescentē. s. animā hūt dispositā ad cōcedēdū z recipiendū veritatē. Sed ego iā vidi multos ḡbus ista rō nō suffic̄ z puto q̄ illi nō sunt hūt idonei ad ꝓbiam. Non plus de hoc. Dec sunt dicta ad intentionē cōmen. que p quāto sunt ꝺ fidē ponētē nihil esse eternū nisi solū ꝑmū ꝑncipiū quod est deus. falsa sunt z erronea. quorum tū falsitas nō pōt per rōnem nāles conuinci. ¶ Ad rōnes alterius partis. ¶ Ad ꝑmā. nego q̄ spēs intelligibilis sit penitus vna numero a fantasmate meo et tuo. Et ad auctoritatē cōmē. dico q̄ ipse intelligit illā spēm eē cādē fm subm̄ ita q̄ non est diuersa nec alia loco z subiecto. z per hoc voluit ꝓbare ꝓpositu ꝑncipale. scilicet q̄ intellectus cum sit subiectū illius speciei z illa est vna subo q̄ intellectus est vnus numero. ¶ Ad rōnes Cōm. cum dicit̄. si illa spēs esset alia z alia numero z vna fm spēm tūc ab illis posset abstrahi z̄. verū est si eēt alia z alia numero loco z subiecto. sicut forma sor. z platonis tales. n. forme vel res q̄cūq̄ diuerse numero fm locum z subm sunt māles z nō possunt itelligi itellectu cōi nisi p spēm abstractā ab eis. Sz si sunt diuerse numero non qdem loco z subiecto. sz qz vna nō est penitus idē idiuidualiter cū alia nō oz q̄ ab eis abstrahat̄ aliq̄ spēs cōis alia ab vtraq̄. vel si abstrahat̄ aliqua spēs cōis q̄ quam sor. z pla. itelligant illa species non erit penitus vna numero sed alia z alia. sicut z ꝓcedentes. nec ē icōueniens q̄ sit ꝓcessus in infinitum in talibus entibus anime p accidens ordinatis z successiue exñtibus z nō simul. Uel potest breuiter dici q̄ spēs est alia z alia vt ꝑdictū est. Et ad auctoritatē cōmen. z eius rōnes potest dici q̄ ipse non ponit hoc assertiue sed disputatiue z dubitando. nec illam rōnem recipit tanq̄ demōstratiuaz. sicut pz diligēter inspiciēti verba eius. Aliter dicunt aliqui q̄ a spē lapidis exñte in intellectu meo z tuo potest abstrahi spēs lapidis non cōsiderādo ipsam vt est ab hoc fantasmate vel ab illo. z illa spēs abstracta ē in intellectu. z est singularis in essendo sicut intellectus z vl'is i repñtado. sed nō ē singularis alia singularitate q̄z spēs a quibus abstrahit̄. nec vl'is alia vl'itate q̄z ille species. Sz istud nihil est qz sicut spēs lapidis est aliud a lapide sic si a spēbus ḡbus diuersi itelligūt lapidē abstrahitur spēs oportet illā esse diuersaz ab illis z singularitatem eius aliā a singularitatibus eaz q̄uis sint i eodē subo z ideo melius est dicere vt ꝑus. ¶ Ad aliā dicēdū q̄ illa

spēs est alia ꝛ alia per accñs nō gdē per aliqō accñs sibi inexñs sz p aliquod accñs extrinsecū ad qō bz habitudinē ꝛa quo depēdet ꝛ cōseruaꝫ. s. per fantasma aliud ꝛ aliud numero. nec oz ꝙ semp illud a quo vel per quod aliqd diuersificaꝫ sit itrīsecum illi qō diuersificatur. ꝛ hoc in rebus q̄ dependent ꝛ ꝓseruant ab aligbus extrīsecis. ¶ Bz aligs istaret vlterius sic. Nihil est diuersuz ab aliquo nec p se nec per accñs per aliqd extrīsecū ab eo. hoc videtur valde manifestū. cū igitur ipz fāta sma sit aliqd extrīsecū ab ipsa specie: videt ꝙ ipsa spēs non debet esse diuersa ab alia spē nec per se nec per accidēs Tūc ergo remanet q̄stio. per qd vna illarū specierū est diuersa formaliter ab alia. aut p se aut p accñs. si per se. ergo est diuersa fm spēz. qō est icōueniēs. si p accñs q̄ritur quod est illud accñs vt pus. Et augeꝫ difficultas in hoc. qz si vna illarū spērū est diuersa ab alia oportet ꝙ hoc sit per diuersitatē existentem in ea. Nihil enim est diuersū ab aliquo nisi p diuersitatē exñtē in eo ꝛ nō in alio. sicut nihil est albū nisi p albedinē exñtē in eo ꝛ nō in alio. aut igit illa diuersitas inest ipsi spēi p suā nāz aut p aliqd aliud. si p suā nāz. ergo p se ꝛ sic idē qō prius. si p aliqd aliud. reuertit̄ q̄stio de illo alio sicut de pmo. ꝛ sic semp in ifinitū. ¶ Ad pmū isto ꝛ cū dicit nihil est diuersum ꝛc. possem ꝯcedere. ꝛ ideo bene volo ꝙ vna illaruz spēz nō est diuersa ab alia formaliꝫ p fāta sma. sz magis effectiue. ꝛ cū dicit ꝙ qd vna illaꝝ spēz est diuersa formaliter ab alia possū dicere ꝙ formaliꝫ non est diuersa nisi p diuersitatē. ꝛ illa est eius accñs qō cātur siliꝫ cū ea a fantasmate diuerso. ꝛ illa diuersitas ꝓprie non est diuersa formaliꝫ sed est illud quo aliqd est diuersū. ꝛ cum q̄rit vlterius vtrū illa diuersitas insit illi rei p se aut p aliud. pōt dici ꝙ inest ei p aliqd aliud nō qdē p aliquid aliud formaliꝫ sibi iherēs. sz p aliud effectiue. s. p fantasma. formaliꝫ aūt illa diuersitas nō inest ipsi spēi p aliqd aliud nec formaliꝫ p seipsā. ꝛ ideo nō valet. ꝛ scias ꝙ hec difficultas est magna sup multas alias. hec aūt q̄ dicta sunt accipiātur vt pbabilia. ꝛ necessaria relinquo forcioribus. ¶ Ad aliā rōez ꝓncipalē dico breuiter ꝙ intellectus hois hñs actu vnā intellectionē hñ recipit aliā intellectionē eiusdē itelligibilis. ꝛ cū dicit recipiēs debet esse denudatū ꝛc. dicūt alig ꝙ vez est vel fm genus vel fm spēz. vel fm numez. ꝛ sic est i ꝓposito. Est enim intellectus hñs vnā intellectionē denudatus ab alia fm numerū licet nō fm spēz ꝛ hoc dicūt sufficere i respectiuis Uel dicaꝫ vt puto melius ꝙ recipiēs debet esse denudatū a recepto vel fm essentiā vel fm subsistētiam vt prius expositū fuit. sz nō oz vliꝫ ꝙ recipiēs sit denudatū fm esse exñtie a tota spē recepti. ꝛ sic est i ꝓposito. q̄uis enim intellectus actu itelligens itelligibile habeat in se intellectionem illius. tñ adhuc essentia ipsius intellectus est alia ab essentia intellectionis. et sic est denudatus essentialiter ab omni intellectione ꝛ hoc sufficit ad ꝓpositū. ¶ Ad rationē in principio positā dicendū ꝙ illa ꝓpō sic oz itelligi accñs numeraꝫ numeratōe subiecti qz i subiecto numerato alio ꝛ alio nō pōt eē accñs idez fm numerū. sed nō est vliꝫ intelligendū ꝙ oē accñs numeratū sit i subiecto numerato ꝛ nullo mō vno. Uliꝫ dicatur ꝙ illud verū est de accidētibus q̄ naturaliter inexistūt subiectis ꝛ inseparabiliter. vt color qui ie existit naturaliꝫ ꝛ inseparabiliter cuilibet mixto nō pōt eē alius ꝛ alius nūero i vno subiecto fm numerū. siliꝫ aūt ꝛi aliis. Sed accña aduēticia que. s. inducūtur ab extrīseco ꝛ nō sunt sepabiliter sz ad pūtiaz aliquozū agētiū que de necessitate nature hūt ea ꝓducere ꝛ deficiūt ꝓpter impedimentū aliquod extrīsecū. ¶ Questio. X.

c Onsequenter pōt queri de quodā dicto Cōmē. i isto cōmento. dicit. n. Cōmē. ꝙ ex spē itelligibili ꝛ itellectu māli magis fit vnū q̄z ex mā ꝛ forma. iō queritur. vtrū hoc fit verū. Est itaq; q̄stio vtrū ex itellectu ꝛ spē intelligibili fiat magis vnuz q̄z ex materia ꝛ forma. Arguit̄ ꝙ nō. qz ex illis magis fit vnū ex ḡbus fit vnū per se q̄z ex quibus fit vnū p accñs. hec ē euidens. sz ex materia ꝛ forma fit vnuz per se vt pz ex 7ō huius. ꝛ 8ō meta. ꝛ 5ō. ex intellectu vero ꝛ specie intelligibili fit vnū p accñs ꝛ nō per se cū sint in diuersis predicamētis vt manifestū est. quare ꝛc. ¶ Itē ex substātia ꝛ accidēte nō fit magis vnū q̄z ex duabus substātys quaꝝ vna pficit aliaz. hec est manifesta. sed intellectus mālis est suba. ꝛ spēs itelligibilis est accñs. mā aūt ꝛ forma sunt subē vt pz i 2ō huius. ꝛ 7ō. ꝛ 8ō metaph. ergo ꝛc. ¶ Itē nihil potest eē verius vnuz q̄z quod est vnū numero p se ꝛ simplr. vnitas. n. numeralis ꝛ eēntialis vr eē pfectissima vnitas vt hz videri in 5ō metaph. sz ex materia ꝛ forma fit vnuz numero simplr ꝛ p se. ergo nihil pōt eē magis vnū numero q̄z ex materia ꝛ forma. quare ꝛc. ¶ Oppositū vr velle Cōmen. in isto 3ō cōmento 5ō. vbi dicit sic. Et manifestū est ꝙ mā ꝛ forma copulātur eēntialr adiuicē. i. vniuꝫ adiuicē ita ꝙ aggregatū ex eis fit vnū ꝛ maxime itellectus mālis ꝛ itentio itellecta in actu. Quod eni cōponit̄ ex eis nō est aliqō tertiū cōpositū ex eis sicut est de alys ꝓpositis ex mā ꝛ forma. ¶ Ad hoc est itelligēdū ꝙ istud dictū Cōmen. multū est obscurū. Et sic aliq intelligunt ꝙ itellectus non recipit formas ꝛ intellectiones cū trāsmutatione sicut facit mā. Bz sine dubio ex hoc nō habeꝫ ꝙ ex intellcū ꝛ spē itelligibili magis fiat vnū q̄z ex mā ꝛ forma. qz diaphanū recipit lumen sine trāsmutatione q̄ fit cū abiectione ꝓtrary. ꝛ tū ex hoc nō segtur ꝙ ex diaphano ꝛ lumine magis fiat vnum q̄z ex mā ꝛ forma. ¶ Preterea ex hoc nō segtur ꝙ ex intellcū ꝛ spē itelligibili ñ resultet aliqō tertiū. Aliꝫ sic exponūt ꝙ ex itellectu ꝛ spē itelligibili nō resultat aliquod vnū tertiū qō sit ēs absolutū sicut ex mā ꝛ forma. posuit. n. Cōmen. vt dicunt isti ꝙ habitus itellectuales sunt essē tialiter relationes vt pz ex 7ō phyco ꝛ. 5ō metaph. Bz adhuc istud non sufficit. pmo qz ex hoc nō habeꝫ ꝙ magis fiat vnū ex istis. qz nō fit magis vnū ex subiecto ꝛ relatiōe q̄z ex mā ꝛ forma. ¶ Itē nō est manifestū nec forte vez ꝙ habitus itellectuales sint eēntialiter relationes cū sint de prima spē q̄litatis. vt pz ex pdicamentis. ꝙ aūt ad ipsos nō est motus hoc est ꝓ tanto. qz cōsequūt̄ imediate q̄z relationē seu habitudinē. s. pūtiaz fāta smatis ad itellectū. sicut lumen in diaphano cōsegtur habitudinē corporis luminosi ad diaphanū vt habet declarari ibidē. ¶ Itē q̄uis habitus intellectualis esset relatio essentialr. tamen adhuc nō est manifestū qūo ex itellectu ꝛ spē nō resultet aliquod vnū tertiū habituatū. Et ideo aly dicunt alr ꝛ satis ꝓbabiliter ꝙ ex istis fit vnū magis q̄z ex mā ꝛ forma substātiali ꝓ tāto qz forma substantialis nō vnitur materie nisi mediātibus dimēsionibus vt dicit Cōmē. i de suba oꝛbis. Species āt itelligibilis vnitur itellectui possibili imediate ꝛ sic magis fit vnuz. idest magis imediate ex istis q̄z ex

illis. Sz adhuc nō apparet q ex istis nō resultet aliqō tertiuz nisi dicere q nō resultet aliquod tertiuz dimēsionatū vel q̄tū. ¶ Alr tñ dico saluo meliori iudicio. ad quod premitto aliqua. Primo q spēs itelligibilis recepta primo in itellectu nō est per se pncipiū effectiuum itellectionis. sed soluz pncipiuz receptiuuz z dispositiuū. z hoc iferius pbabo deo volēte. 2o accipio q q̄libet forma subalis specifica recepta in materia est pncipiū alicuius operatiōis sicut pz iducendo in oibus formis. forma enī subalis ignis est pncipium calefaciendi vel igniendi. z aīa nutritiua est principiū nutritionis z augmentationis. z aīa sēsitiua est pncipiū actiuuz sensationis aliquo mō. silr autez z in alys. vnde ari. dicit i 2o de generatione q moueri z pati ē materie. alterius autez pncipy ē facere z mouere. s. forme. 3o accipio q ex spē itelligibili z itellectu fieri magꝭ vnuz q̄z ex materia z forma poset duplr intelligi. Uno mō q ex eis magis fiat vnuz q̄tuz ad essētiā. Alio mō q̄tuz ad genus cālitatis sup opationē. Tūc dico q ex itellectu z spē itelligibili nō fit aliquod maxime vnuz vel magis q̄tuz ad eēntiā pstitutā q̄z ex mā z forma. z hoc pbāt rōnes pinducte. 2o dico q ex eis magis fit vnum 2o mō. s. q̄tuz ad cālitatē respectu opatōis. qz ꝓpositum ex itellectu z spē nō ē cā ipius itellectiōis nisi receptiua. Sz cōposituz ex mā z forma ē causa opatōis actiua rōne forme z receptiua rōe materie. Ex hoc pōt syllogizari sic. Ex illis magꝭ fit vnū q̄tuz ad cālitatē q̄ nō hñt eandē causalitatē respectu opatōis q̄z ex illis q̄ non hñt eandē cālitatē. qz talia sūt magis idiuisa i causando. vnū aūt sumit ab idiuisione 5o metaph. z ex hoc manifestū ē quō ex spē itelligibili z itellectu nō fit nec resultat aliqō tertiū. vez ē q beat aliud genus causalitatis sup actū itelligēdi q̄z alterum cōponētiū. Ex mā aūt z forma subali bñ fit aliqō tertiū hoc mō. nam hꝰ cōpositū hz causalitatē aliaz respectu opatōis q̄z ipsa mā ꝑma vt pz ex dcis. ¶ Sed aliqs q̄reret vlterius de ipso itellectu z itellectōe qualr ex eis fiat vnū. pōt dici breuiter q ex eis fit vnū sicut ex subiecto z actu īmanente. z huius cōpositi vnitas nō est vnitas alicuius terty resultātis q̄ fit cā alicuius alterius opationis p se. sz quod est cōpositū ex materia z forma est cā alicuius opatōis p se. z istud ꝓpositum quodāmō magis est vnū. idest magis pfectū z cōpletū in suo gñe q̄z ꝓpositū ex mā z forma q ordinālr vlterius ad aliquē actū. z adhuc pōt itelligi q ꝓpositum ex itellectu z spē itelligibili p tāto magis est vnū q̄z cōpositū ex mā z forma corporali qz istud cōpositū nō est diuersū nec plīficatū numeralr q̄tū ad māle qō est i eo. itellectus enim possibilis nō ē nisi vnus numero subiecto cū spē z actu itelligēdi ꝑm Cōmen. sz cōpositū ex mā z forma corporali bñ est numeratū z diuersū q̄tum ad māz q̄ est i eo alia z alia numero in alio z alio cōposito saltē p accñs z q̄tum ad formā. silr aūt vtrunq illoz cōpositoz. s. ex spē itelligibili z itellectu. z ex itellectu z actu itelligēdi nō est aliqō tertiū ab ambobus. vez est q̄tū ad repñtationē rei itellecte. totū. n. illud ꝓpositū ñ repñtat aliud q̄z illud qō repñtat spēs z actus itelligēdi. sz totū ꝓpositum ex mā corporali z forma est aliud tertiū ab ambobus istis pncipys q̄tū ad modū eēndi aliqd. qz neutrū illoz est suba subsistēs p se actu sicut est ꝓpositū. Et totū ꝓpositū ex mā z forma corporali est aliud q̄tum ad itelligi z repñtari. alia. n. est itellectio ꝓpositi vt ꝓpositum est ab itellectōe materie z ab itellectōe ipsius forme. Ex dictis pz solutio rōnū. bene enim pbāt q cōpositū ex itellectu z eius actu nō est magis vnū q̄tum ad eēntiā q̄z sit ꝓpositum ex mā z forma. sz bene est magis vnum quō ad quedaz alia vt patet ex dictis z precipue magis vnum q̄tum ad causalitatem super ipsum intelligere vt dictum est prius. ¶ Questio. XII.

Ensitiuū enim nō sine corpore est ꝛc.

¶ Querit hic. vtrum aīa sensitiua z itellectiua sint vna z eadē suba in hoīe aut sint diuerse forme subales. Arguit primo q sint vna suba et forma. qz vnius rei vnū est esse. hec est p se nota. sed hō est vna res vt manifestū est z ꝓcessū ab oibus. ergo ipsius hois est vnū esse substātiale. z p ꝓsequēs vna sola forma substātialis. ¶ Itē si aīa sensitiua z itellectiua i hoīe essent diuerse aīe tunc hō esset pla aīata. nā plures anime cōstituunt plura aīata sicut vna aīa vnum aīatum. sed cōsequens est falsum. quare ꝛc. ¶ Itē q̄to aliquid est pfectius tāto simplicius. vnde primū pncipiū oiuz quod est pfectissimum est simplicissimum. sed homo est spēs pfectior iter oēs spēs hic iferius exñtes ergo oz esse simplicior qō nō esset si aīa intellectiua z sensitiua in ipso essent diuerse substātie. ¶ Itē natura nunq facit p plura quod pōt p paciora. vñ melius est ponere principia finita q̄z infinita vt dicit ari. in ꝑmo phycoz. z ꝑmo posteriox. sz p vnā subaz aīe pōt saluari oīa accītia hois. Nā vna z eadē suba aīe hois potest hre virtutes organicas q bus erit pncipiū sētiēdi z virtutes nō organicas q bus erit pncipiū itelligēdi. q̄re ꝛc. ¶ Oppositū arguitur auctoritate ari. vult enī q aīa sēsitiua est organica itellectus aut sepatus. z hoc dicit z loquit de suba aīe i tellectiue. talia aūt nō sunt vna suba. ergo ꝛc. ¶ Itē aīa sēsitiua ē gñabilis. vt pz ex 2o huius. Sēsitiui q dē pma mutatio fit a gñante. itellcūs āt est ppetuus vt pz ex 3o huius. q̄re ꝛc. ¶ Ad euidentiaz q̄stionis pmitto aliqua. Primū ē q in mā corpis humani neče est cē aliquā formā idīdualē ppriā homini z iherētē ipi materie. z hoc pbo sic. In materia cuiuslibet rei generabilis z corruptibilis oz esse aliquā formā subalē idiuidualē ppriaz illi rei iherentē ipsi materie. sz hō est res generabilis z corruptibilis vt manifestū ē. z testat ari. 2o phycoz vbi dicit plane q hō generat hoīez ex mā z sol. ergo ꝛc. maioꝛ ꝓpositio patet qz nisi i mā rei generabilis existeret aliqua forma subalis idīdualis ppria illius rei tūc mā nō hret esse ppriū subale illius rei receptū in ipa vt in subo. z sic nō posset trāsmutari ad illud esse. z p ꝓs illa res nō posset generari ex materia. cū generatio sit trāsmutatio de nō esse ad eē 5o phycoz. z sic esset generabilis z nō gnābilis qō ē ipole. z pz ꝓsequētia. qz mā nō recipit aliquod eē subale nec pficit p ipz nisi a forma sibi iherēte. imo ipz eē substātiale ppriū rei vel est eius forma subalis vel cōsequit ipaz formā subalē ppriā. z sic pz maioꝛ z minoꝛ vt dcm est. ergo sequit q oz materiā hois hre aliquā formā subalē idīdualē ppriā hoi iherētem ipi materie. ¶ Uel pōt alr formari rō ducendo ad impossibile. Si mā hois nō hret in se aliquā formā subalē ppriā hoi sibi iherētē tunc nō hret in se aliqō esse substantiale ppriū hoi in ipsa receptū. hec cōsequentia est oīno manifesta. Et si mā hois nō haberet in se aliquod esse subale ppriū hoi in ipa receptū. tūc homo nō esset res generabilis z corruptibilis. qz generatio cuiuslibz rei est ad esse substātiale ppriū illius rei receptiuum in mā. Idē. n. oz eē subz trāsmutatiōis z termini eius. vt pz 5o phycoꝛum. Unde cū mā hois sit subiectū pncipale generationis ppe hoi ipsa debet esse subiectū pncipale ipsius esse substātialis ppriū hoi quod quidē esse

est terminus ad quē generationis hominis. Sequitur ergo de ꝑmo ad vltimū q; si mā hois non hꝫet aliq; formā substātialē ꝓpriā hoi sibi inherentē hō nō esset generabilis nec ꝙ ꝓsequēs corruptibilis. qō ridiculum est oīno. ⁊ hec sit ꝑma suppositio. ¶ 2ª suppono q; aīa intellectiua q̄ ꝓphēdimus q;ditatē ꝓphēsionē vl nō ē forma īherēs materie corporis humani. ⁊ hoc licet satis declaratū sit ī ꝑcedētibus. tñ iteꝫ ꝓbaꝫ sic. Ois forma substātialis idiuidualis īherens materie est corruptibilis ſm mā3. ſz aīa intellectiua nō est corruptibilis. q̄re ⁊c. maior ꝓpositio apparet ex hoc. q; oīs forma hūs ꝛ̄riuz siue ꝑ se siue ꝑ accñs ſm suas ꝓprias dispositões ē corruptibilis. vt ꝑz ex ꝑmo de generatõe. oīs. n. forma substātialis idiuidualis īherēs materie hz ꝛ̄rium saltem ꝑ accñs. ſ. ſm dispositiões suas ꝓprias. nā mā nō recipit aliq; talē formā subalem nisi sit approꝑata ⁊ dispositā dispositiõibus ꝓprys. Unū ⁊ ari. i 2º huius. dicit q; vniuscuiusq; actus in subiecto apto nato ⁊ potētia exīte aptus natus est fieri. hꝫ aūt dispositiões īdubitanter hñt ꝛ̄riū. vel sicut vnū extremoꝫ ꝛ̄riaꝫ alteri extremo. vel sicut extremū ꝛ̄riaꝫ medio. vel sicut vnū mediū est cōtrariū alteri medio vt docet Cōmē. i ꝑmo celi ⁊ mūdi. dispositiões enim formaꝫ substātialiū elemētoꝫ sunt ꝛtrarie sibi inuicē sicut vnū extremū ꝛtrariaꝫ alteri vt caliditas frigiditati. sil'r aūt ⁊ in alys. ⁊ dispositões formaꝫ mixtoꝫ sunt sibi inuicē ꝛtrarie sicut vnū medium est ꝛtrarium alteri medio. nā qualitas mixti est media inter q̄litates elementorū vt ꝑz 2º de generatione. ¶ Itē põt hoc ꝓbari sic. Si aīa itellectiua esset forma substātialis īherēs corpori humano. seq̄reꝫ q; vnum et idē sil' posset moueri ⁊ gescere ab eodē motu ſm idem sui. qō videꝫ multum mirabile. ⁊ patet ꝛ̄ña. q2 ꝛstat ſm oēs q; anima intellectiua non est extēsa ꝑ accñs extēsione corporis. q2 si esset extēsa tunc corrupta manu q̄raꝫ an corrūpeꝫ illa pars aīe q̄ erat in ea aut non. Si corrūpeꝫ hoc est ꝛtra nām anime intellectiue. si manet q̄riꝫ an informet aliā mām. ⁊ hoc est absurdū. aut nulla. ⁊ sic vna aīa itellectiua hois erit sine corpore ⁊ alia erit vnita corpori. ſ. corpori remanēti qō est mirabile. ergo non est extensa ſz erit tota in toto ⁊ tota in q̄libet ꝑte. ¶ Ponatur ergo q; manus moueaꝫ pede gescēte sicut bene est possibile ⁊ patet ad sensum. tunc sine dubio anima que est in manu mouetur saltem per accidens. et anima que est in pede quiescit saltez per accidens ⁊ illa est eadem indiuisibiliter ⁊ omnino secundum substantiam. ¶ Tertio accipio q; si in hoīe est aliqua forma subalis idiuidualis ⁊ ꝓpria hoī ꝑter itellectū oz q; illa sit aīa sēsitiua. ꝓbo sic. Neēe est vt forma idiuidualis ꝓpria hois sit aīa cognoscitiua. hoc manifestū est ⁊ concessū ab oībus. ſz nō põt esse alia aīa cognoscitiua ꝑter intellectū nisi sēsitiua vt etiā oēs cōcedunt. ⁊ habeꝫ ex libro de sēsu ⁊ sēsato. ergo ⁊c. Tunc dicereꝫ ad q̄stionē ſz intētionē ari. ⁊ Cōmen. q; aīa sēsitiua ⁊ itellectiua in hoīe sunt diuerse substantie. qō ꝓbaꝫ sic. Si aīa itellectiua hois ⁊ aīa sēsitiua nō essent diuerse subē seq̄reꝫ q; i materia corpis humani nō esset aliqua forma substātialis idiuidualis ⁊ ꝓpria hoī inherēs ipsi materie hois. ſz hoc nō est possibile ſz ꝑmā suppositionē. ⁊ ꝓbaꝫ ꝛña. q2 aīa intellectiua nō põt esse hꝫ forma vt ꝓbatū est. nec põt eē alia forma nisi aīa sensitiua vt oñsū est. ergo relinquiꝫ q; sit aīa sēsitiua diuersa ab aīa intellectiua. Uel formetur rō ostensiue sic. Ille aīe sunt diuerse substātie. q̄ruz vna est forma mālis ⁊ alia nō. ſz aīa itellectiua nō ē forma inherēs corpori vt ꝓbatū est. aīa aūt sēsitiua est forma īherēns corpi humano vt ētur ꝓbatū est. q̄re ⁊c. ¶ Itē oē agens vniuocū ꝑducit sibi sil'e spē. hoc est manifestū sed homo est agens vniuocū cū homo generat hominē ex mā ⁊ sol. ex 2º phȳcorū. ergo ꝑducit formā per quaz homo gñatus est hō. ſz nō ꝑducit aīam intellectiuā. ſz sensitiuā. quare ⁊c. hec ratio nō posset bene solui suppositis ꝑncipys ari. ⁊ Cōmē. ¶ Sed est notādū q; sicut dictū est ꝑus aīa itellectiua alio mō est forma hois ⁊ alio mō aīa sensitiua. nam aīa intellectiua est forma. i. ꝑncipiū operatiōis approꝑriatū corpori vt declaratum est ꝓrius. sed aīa sensitiua est forma īherēs ipsi corpori humano ⁊ extēsa ſm eius extēsionē ꝑ accñs ⁊ hz virtutes organicas diuersas q̄ sunt actus diuersarū partium corporis ⁊ iter illas virtutes nobilissima est virtus cogitatiua. de qua dicit Cōmen. q; ipsa est aliqua ratio ꝑ q̄to ratiocinaꝫ de rebus indiuiduliter apꝑhēsis sicut itellectus de rebus vl'r apꝑhēsis. ⁊ de ista dicit Cōmē. q; ꝑ eā homo est generabilis ⁊ corruptibilis. ſ. ꝑ aīaz quā cōsegtur ista virtus ꝓpria homini. hec aūt virtus cogitatiua vt reputo est illa virtus q̄ imediate deseruit itellectui. de qua ari. dicit q; itellectus passiuus est corruptibilis ⁊ sine hoc nihil itelligit. ſ. itellectus vl'r apꝑhēdēs ⁊ sic patet quō hō hz duas diuersas pfectões subales. ſ. aīam itellectiuā ⁊ aīam cogitatiuā. ⁊ hoc videt multū rōnabile ꝓpter cōnexionē partiū vniuersi i aliquo vnoente sicut tāgebaꝫ ꝓus. Cū. n. sunt alique subē vniuerso q̄ sunt ꝑpetue ſm oēs suas pfectões subales. ſ. substātie īmales. ⁊ q̄dā subē sint generabiles ⁊ corruptibiles q̄tū ad suas pfectões subales ꝓprias sicut oēs substantie inferiores homini in ordine pfectōis vt elementa ⁊ mineralia ⁊ plāte ⁊ aīalia ratōabile est q; aliqua sit substātia cuius vna pfectio substātialis sit ꝑpetua ⁊ nō numerabilis sub vna spē sicut est ī superioribus. ⁊ alia generabilis ⁊ corruptibilis ⁊ numerabilis sub vna spē. Sic enim erunt vnita superiora ⁊ inferiora in aliqua vna nā. qō videt multum ꝙueniens ordini vniuersi. quare ⁊c. ¶ Preterea q̄raꝫ ab istis q; ponunt i hoīe nullā esse formā substantialē nisi intellectiuā quomodo fit nutritio hominis. Cum eniz in vera nutritione forma substātialis nutriti debeat gñari in mā nutriti vt vult ari. in ꝑmo de generatione. ponaꝫ ergo q; corpus hois nutriaꝫ oportebit q; i mā nutrimēti genereꝫ forma subalis hominis ꝓpria hoi. ſ. anima itellectiua. ⁊ illa nō est eadez cū aīa intellectiua ꝓexistente. nec est ps q̄titatiua totius aīe humane cū intellectus sit idiuisibilis ſm q̄titatē ſm istos et ſm veritatē. ⁊ sic homo habebit diuersas animas itellectiuas quarū vna nō est alia nec sunt diuerse ptes q̄titatiue eiusdē anime. q; sigs dicat q; in materia nutrimenti nō generabiē aīa itellectiua noua sed aīa que ꝓexistebat informabit illā materiā nutrimenti. mirū videtur quō vna ⁊ eadē forma indiuisibilis oīo informet successiue diuersas materias ⁊ āplius sibi nulla erit generatio cū nulla subā de nouo ꝑduceꝫ. ſz q̄uis ari. ⁊ Cōmen. sic dicerēt ⁊ nō possent aliud ponere ſm ꝑncipia correspondētia rebus sēsatis. tñ ego dico al'r. ſ. q; aīa itellectiua hois est forma cōicās esse suū corpi humano ⁊ idiuisibilis oīo ⁊ iextensa ⁊ ꝑ se ⁊ ꝑ accidens ⁊ ꝑficit totū corpus humanū ⁊ oēs eius ptes sine oī alia forma substantiali īherente materie. ⁊ ista aīa intellectiua icepit esse de nouo posq̄ nō erat. nō quidē ꝑ generationē. sed ꝑ creationem ex nihilo. ⁊ ista ꝑpetuabiē a pte post voluntate diuina. ⁊ oīa talia q̄ dicunt fideles catholici ego dico simpl'r esse vera sine oī dubitatione. sed demōstrare nescio. gaudeant qui hoc sciunt

sed sola fide teneo ⁊ cõfiteor. ¶ Rõem in oppositũ diſſoluo ſm eãdem viã. q̃uis enĩ omnis forma inherens mãe eſſet corruptibilis. tñ dico q̃ deus põt eã ꝓpetuare ⁊ ꝓſeruare a corruptiõe ĩ eternũ. modũ tñ neſcio ꝺus ſcit. ¶ Ad rões cõtra dictã poſitiõez põt rñderi. ¶ Ad ꝓmã cũ dicitur vnius rei vnũ eſt eſſe ſubale ꝓpriũ ⁊ idiuiduatũ ꝺiunctũ materie ⁊ in materia receptũ. ⁊ iõ bñ volunt q̃ ipſius hominis nõ eſt niſi vna forma indiuidualis ꝓpria ĩherens ſue materie. ſed hoc nõ obſtante poſſunt ipius eſſe diuerſe forme ſubales q̃rum vna det eſſe p ſui ĩherentiã ad corpus ⁊ alia nõ ĩberet ſz p ſe ſubſiſtit. ita tamen q̃ per ſuã naturã habet inclinationem ad corpus humanũ tanq̃ ad ſuũ pfectibile a quo dep̃det eius opatio mõ ꝑus dicto. ¶ Ad aliã nego ꝺñam. qz aiatũ nõ ſolũ ſignificat ipſã aiam. ſed ſubiectũ aie. ⁊ qz ibi nõ ſunt plura ſuba aie ſed vnũ. ſ. in hoie vno. ideo nõ erũt plura aiata. ſed vnũ aiatũ. eo q̃ vna illaꝝ aiaꝝ eſt ꝓpter aliã ſicut ꝓpter finẽ ⁊ pfectõez. quare ñ valz. Et cũ accipit q̃ plures anime ꝺſtituũt plura aiata. verꝫ eſt plures aie q̃rum vna nõ ordinat ad aliã ſicut ad ſuã pfectionem ad quã diſponit. ⁊ verꝫ eſt ĩ diuerſis corporibus. ſz nõ ĩ vno corpore. ¶ Ad aliã cũ dicit q̃ q̃to aliqd eſt pfectius tãto ſimplicius. iſta põt negari. qz certũ eſt q̃ forma ſubalis ignis eſt nobilior q̃ forma ſubalis terre. ⁊ tñ ipa forma ignis nõ eſt ſimplicior q̃ forma terre imo forma ſubalis terre ẽ eque ſimplex ſuba p ꝑuatõez ꝺpõis ex ꝑtibus eẽntialibus ſicut forma ignis. ſil'r aũt ⁊ ĩ alys multis. Sil'r ĩ ꝺpoſit' nõ ẽ verꝫ. qz ignis ẽ pfectior q̃ terra ⁊ tñ eque ꝺpoſita ẽ hec ſiĉ ille. q̃re nõ vz. Sil'r ĩ ſubſtãtys imãlibus nõ ẽ neceſſe. qz ꝺſtat q̃ itelligentia ſaturni ẽ pfectior q̃ itelligẽtia lune. ⁊ tñ nõ oz q̃ itelligẽtia lune ſit magis ⁊ ex ꝑ'ibus ꝺpoſita q̃ itelligẽtia ſaturni imo eque ſimplex ẽ itelligẽtia lune ſicut ſaturni Et ſigs ꝺcederet q̃ itelligẽtia mouẽs orbẽ lune eſt magis ꝺpoſita q̃ itelligẽtia mouẽs orbẽ ſaturni. tũc oz cõcedere q̃ vniuſcuiuſq̃ iſtarũ eſſet aliq̃ ps pfectiſſima ⁊ nobiliſſima. ⁊ tunc q̃reť de pte pfectiſſima ex q̃ ꝺponit ĩtelligẽtia lune. vtrũ ſit eque ſimplex vt itelligẽtia mouens orbẽ ſaturni aut nõ. ſi eſt eque ſimplex. ⁊ tñ ꝺſtat q̃ itelligẽtia ſaturni eſt pfectior q̃ ps nobiliſſima itelligẽtie lune. ergo nõ eſt verũ q̃ q̃to aliqd ẽ pfectius tãto ſit ſimplicius. ſi ãt dicať q̃ ps pfectiſſima itelligẽtie lune eſt cõpoſita oz adhuc q̃ ipſius aliq̃ pars ſit pfectior ⁊ pfectiſſima. ⁊ quereť de illa. ⁊ ſic in infinitũ. aut oz neceſſario ꝺcedere q̃ duorũ eque ſimpliciũ in ſuis ſubys vnũ ẽ eq'l'r pfcm̃ ſiĉ reliquũ. q̃re ꝛc. ¶ Queſtio. XIII.

c Am aũt ſic ſingula fiãt ꝛc.

¶ Queriť hic. vtrũ itellcũs poſſit itelligere ſuã itellectõez exñtẽ in eo. Arguiť ꝓmo q̃ nõ qz ſiĉ ſe hz ſensus ad ſensatõez ſic itellcũs ad itellectõez p ꝺueniẽtẽ ſil'itudinem. ſed ſensus nõ põt ſentire ſuã ſenſationẽ vt plane dicit ax. in de somno ⁊ vigilia. ⁊ cõm. in de ſuba orbis. Non. n. viſu videt aliqs qm̃ videt. ſil'r ãt ⁊ in alys. q̃re ꝛc. ¶ Jtẽ illud qõ non eſt ſẽſibile nõ eſt intelligibile. cũ aia nihil intelligat ſine fantaſmate vt dicit ax. in iſto 3º fantaſma aũt nõ eſt niſi rei ſenſibilis vt ꝑz ex 2º huius. ⁊ 3º. ſz ipſa intellectio non eſt ſenſibilis vt manifeſtũ eſt. q̃re ꝛc. ¶ Jtẽ omne qõ intelligiť agit ĩ itellectũ cũ intelligere ſit quoddã pati ab intelligibili aut aliqd hꝺ alterũ. ſ. ꝺñis paſſionẽ. ſz intellectio nõ agit aliqd in itellectũ. qz accñs non agit in ſuũ ſubz ⁊ vniuerſal'r forma nõ agit in ſuã materiã in qua exiſtit. q̃re ꝛc. ¶ Jtẽ ſi intellectus intelligeret intellectionẽ exñtẽ in eo. verbi gr̃a intellectionẽ lapidis ſeq̃retur q̃ ſil'intelligeret diuerſa intelligibilia. qõ reputať ĩpoſſibile ꝑz ari. 4º metaꝑh. vbi dicit q̃ q̃ vnũ non itelligit nihil itelligit. ⁊ ꝓbať ꝺña qz cũ intellectio lapidis ſit in itellectu oz q̃ intellectus intelligat lapidẽ. ſicut cũ viſio coloris eſt in viſu neceſſe eſt tũc q̃ viſus videat colorẽ. ſi igitur intellectus itelligeret intellectionẽ lapidis exñtẽ ĩ ipo dũ eſt in ipſo. cũ ipſa itellectio lapidis ſit aliud a lapide ſeq̃retur icõueniens ꝓdictũ. q̃re ꝛc. ¶ Oppoſitũ arguiť auctẽ ari. in iſto. c. vbi dicit q̃ itellectus itelligit ſe per ſuũ actũ qõ non cõtigeret niſi poſſet itelligere ſuũ actũ vt manifeſtũ eſt. ¶ Ad queſtionẽ dico breuiter q̃ intellectus bene põt itelligere ſuã itellectionẽ ⁊ vniuerſal'r ſuũ actũ q̃cunq̃ ſit ſiue ꝑmus ſiue ſcꝺs. ⁊ ꝓbať qa itellectus põt intelligere oẽ ens. ꝑz actus ipſius itellectus eſt aliquod ens. ergo ꝛc. maior eſt manifeſta ex iſto 3º. cũ itellectus ſit in potẽtia oĩa fieri. ⁊ cõmẽ. dic̃ in ſuo li. de gñatione. q̃ nullũ ens eſt ignotũ natural'r. ⁊ minor ſil'r apparet de ſe. q̃re ꝛc. Sed de mõ ſm quẽ itellectus intelligit itellectionẽ exñtẽ ĩ ipſo ẽ magna difficl'tas. Si .n. itellcũs cognoſcit itellectõez lapidis exñtẽ ĩ ipo q̃ro vtrũ itellectio illa qua itelligit itellectionẽ lapidis ſit p ſe eadẽ cũ ipa itellectõe lapidis aut diuerſa. Si dicať q̃ ſit eadẽ hoc videť eẽ falſũ. qz itelligere diuerſificať ſm nãm rei itellecte vt dicit plane cõmẽ. ĩ iſto 3º ꝺmẽ. 9º cũ g̃ lapis ſit alia nã a ſua itellectõe ⁊ econuerſo quõ põt eẽ vnũ ⁊ idẽ itelligere quo itelligit vtrunq̃. ſi aũt illa itellectio ſit alia ab itellectõe lapidis ſeq̃t vnũ icõueniẽs manifeſtũ. ſ. q̃ itellectus ſimul põt itelligere infinita ſub rõibus ſuis ꝓprijs. qz qua rõe itellcũs itelligit itellectõez lapidis exñtẽ ĩ eo intellectõe alia ab ipa. eadẽ rõe itelligere poterit itellectõez illius itellectõis p aliã itellectõez ⁊ illã p aliã ⁊ ſic in infinitũ. ⁊ vnãquãq̃ iſtaꝝ itellectionũ ſil'itelligeret itellcũs ſm rõez ſuã ꝓpriã. ſiĉ ſil'ponit itelligere lapidẽ ⁊ itellectõez lapidis exñtẽ ĩ eo ſm rõez ſuã ꝓpriã. ꝟ aũt vr̃ oĩo abſurdũ. ſ. q̃ itellcũs itelligat infinita actu. qz infinitũ ẽ ignotũ ſm ari. ꝑmo ꝑhyco ꝛ. ⁊ 2º meta. q̃re icõueniẽs vr̃ q̃ itellcũs intelligat itellectõez exñtẽ ĩ eo itellectiõe diuerſa ab illa. Qual'r g̃ itelliget eã? Et ad iſtã difficultatẽ ſoluẽdã iuenio paucos laboraſſe manifeſte. Uñ ad pñs ſufficit mihi ꝓbabil'r trãſire ſalua mihi libertate al'r ꝺñdi alias ſi mihi melius apparebit. Poſſẽ itaq̃ dicere q̃ itellcũs itelligit itellectõez lapidis exñtẽ actu in eo. ſed nõ alia itellectiõe ſimpl'r. ſz eadẽ. ita q̃ itellectio lapidis exñs ĩ itellectu ẽ itellectio lapidis ⁊ itellectio ſuiipius ⁊ itellectus iſta itellectõe ꝺnoiať itelligẽs lapidẽ ⁊ ipſãmet itellectõez. Et q̃dãmõ ſil'e ſiĉ albedo nõ ꝺr̃ alba p aliã albedinẽ ſupadditã ſibi. ſz ꝺr̃ alba eo mõ q̃ põt ꝺici alba p ſeipſã. qz ipa eſt illud q̃ formal'r aliqd eſt albũ. ſic ĩtellectio lapidis ꝺr̃ itellecta nõ gdẽ p aliã itellectõem ſz p ſeipſã inq̃tũ eſt id q̃ aliqd ꝺr̃ intellcm̃ ⁊ itelligens. ¶ Et ſigs q̃reret q̃re intellectio lapidis eſt aliud a lapide ⁊ itellectio itellectionis lapidis nõ eſt aliud ab ipſa. Forte cã huius eſt. qz lapis eſt res mãlis ⁊ nõ abſtracta ⁊ talia nõ ſunt de ſe actu itellecta nec itellectiões vt dicit ari. in iſto 3º. Jn habẽtibus aũt mãz potentia eſt vnũ quodq̃ itelligibiliũ. ſz ipſa intellectio eſt res abſtracta a mã. ſ. actus vl'is. oĩs aũt talis actus eſt de ſe itellcũs. ⁊ hñs hꝺ actũ i ſe ẽ actu itelligẽs. q̃re ꝛc. ¶ Et ad auctẽ ꝺmẽ. cũ ꝺr̃ itelligere diuerſificať ꝑz diuerſitatẽ nãe intellecte. poſſũ dicere q̃ verũ eſt ſi ille res ſint eiuſdẽ ordinis. verbi gr̃a. Jntellectiones duarũ formarũ mãliũ ſunt diuerſe ⁊ ſil'r itellectiões duorũ diuerſorũ actuuz

materialiū sunt diuerse. ſz ſi itelligibilia sunt diuerſo/
rū ordinū. ſ. q; vnū illorū sit māle ⁊ aliud abstractū ab
illo materiali. sic nō oz q; eorū sint diuerse itellectiões
⁊ sic est in ꝓpoſito. nā intellectio lapidis est i alio ordie
entiuz a lapide ⁊ ecōuerſo. lapis. n. est res mālis. ⁊ eius
intellectio est qd imāle ⁊ abstractū ⁊ cātū ab ipſo lapi/
de ⁊ quoquo mō. ſ. mediāte suo fātaſmate vna cum itel
lectu agēte. q̄re nō vz. ¶ Ad ꝓmā rōez dico q; est ſiʒ
de ſenſu ⁊ itellcū quo ad hoc. qz ſicut ſenſus ē ſubiectū
ſenſationis ſic itellectus itellectōnis. ſed est diſſiʒ i B.
qz ſenſus est vtus organica ⁊ corꝓorea. ⁊ iō non est nata
cog̃ſcere ſuuz actum. ſed itellectus est vtus abſtracta ⁊
incorꝓorea. ⁊ iō pōt cog̃ſcere ſuū actū. ¶ Ad aliā cuz dr̄
quod nō est ſenſibile ⁊c. pōt dici q; verum est qō nec est
ſenſibile nec habet habitudinē ad aliqō ſenſibile. ſed
ſi habet habitudinē ꝓ ſe ad aliquod ſēſibile ſic pōt itel
ligi. mō ſz itellectio nō ſit ſenſibilis per ſe. tū habz bitudi/
nem ad ſenſibile ꝓ ſe. ſ. ad illud a quo cātur in itellectu
quoquo mō ſicut cātū habz bitudinē ad ſuā cām. ⁊ hoc dr̄
ſufficere. quō. n. alr̄ poſſemus intelligere ſubas ſepara/
tas niſi qz bñt bitudinem ad aliā ſenſibilia. ſ. ad motus
celeſtes. ¶ Ad aliā pōt ꝓcedi rōabilr̄ q; itellcūs bñ pōt
ſiʒ itelligere diuerſa ſaltē vna itellectōe ⁊ ſic erit i ꝓpo
ſito. itellcūs. n. itelligit lapidē ⁊ itellectōez lapidis vni/
ca itellectōe. Et cū dicit ari. q; q; vnū nō itelligit ⁊c. pōt
dici ſicut coīter exponiʒ q; q; vnū nō itelligit ſm vnam
intellectionem nihil intelligit. Utrum aūt poſſint itel
ligi plura diuerſis intellectionibus ſimul ab eodem in
diuiduo bona difficultas est ſed magis habet locū ali/
bi. ſ. in 4.° metaꝑh. ⁊ sic de iſto. ¶ Queſtio. XIIII.

Conſequenter pōt q̄ri. Utz ſpēs itel
ligibilis differat realr̄
ab itellectōe ſeu itelligere. Arguiʒ ꝓmo q; non.
qz nihil recipiʒ i potētia paſſiua niſi illud ad qō ē ipm i
potentia. qz nō recipiʒ ipole recipi. ſz itellcūs est ſolū in
potētia ad itelligere cū ſit potētia cognoſcitiua. ⁊ talis
ē ſolum potētia ad cognitōez. ¶ Et ꝓfirmaʒ q̄ſi ꝓidem
Illud qō ꝓmo recipiʒ i potētia cognoſcitiua ē cognitio.
ſed ſpēs itelligibilis recipiʒ i potētia cognoſcitiua. ſ. in
itellectu. ergo ſpēs itelligibilis ē cognitio. maior ꝑz. nā
ex eo dr̄ potētia cognoſcitiua. qz recipit ꝓmo cognitōez
vt vr̄. minor ꝑz etiā ſm oēs. qz ſpēs itelligibilis ꝓimo ⁊
imediate recipiʒ in itellectu. ergo ſpēs recepta est ipſa
cognitio. ſed nō ē cognitio ſenſitiua vt manifeſtū est. g̃
reliquaʒ q; ſit cognitio itellectiua ⁊ B ē intelligere ſiue
itellectio. q̄re ⁊c. ¶ Jtē ſi ſpēs itelligibilis eēt diuerſa
realr̄ ab itellectiōe. tūc itellectuʒ anteq̄ itelligeret eēt
ens actu. qō ē ꝓtra ari. g; dicit q; itellcūs quo opinaʒ aia
⁊ itelligit nihil ē actu eoꝝ q̄ ſūt añ intelligere. ⁊ ꝓña ꝑz.
qz ſpēs q̄ est realr̄ diuerſa ſimplr̄ ab intelligere p̄cedit
intelligere ſicut eius ꝓncipiū quoquo mō. g̃ ⁊c. ¶ Jtē ſi
ſpēs itelligibilis ⁊c. ſeq̄reʒ q; ipa ꝑus itelligereʒ q̄ eius
qditas cuius ē ſpēs. qō vr̄ ipole. qz itellcūs ꝑus itelligit
qditatē rei q̄ eius ſpēz itelligibilē. vt ꝑz ex iſto 3.° ꝓña p
baʒ. qz hō ſpēs poneretʒ diuerſa ab itelligere vt duceret
itellcm̄ ad cog̃ſcēdū rē cuius ē ſpēs. ignotū āt nō ducit
i cognitōez alicuius. q̄re ⁊c. Et ꝑz ite q̄ falſitas ꝓñtis. qz
ſiʒlitudo alicuius nō cognoſciʒ niſi ꝑus cognoſcaʒ illud
cuius ē ſiʒlitudo. vt ſiʒlitudo ceſaris nō cognoſciʒ niſi ce
ſar fuiſſet ꝓmo notus. quare ⁊c. ¶ Oppoſitū arguiʒ. qz
actus ꝓmus differt ab actu 2.° vt manifeſtū ē. ſz ſpēs in/
telligibilis ē actus ꝓmus ſicut bitus qdā ⁊ itelligere est
actus ſcōs vt oēs ꝓcedūt. q̄re ⁊c. ¶ Jtem ſpē itelligibili
manēte vna reſpcū diuerſoꝝ. ſ. reſpcū entis ⁊ nō entis
itelligere multiplicaʒ. qz nō ē eadē intellectio entis ⁊ ñ
entis vt ſupponiʒ tanq̄ manifeſtū. ⁊ tñ eadē ſpēs itelli
gibilis ducit i cognitionē entis ⁊ nō entis vt ſupponiʒ
⁊ accipiʒ ex 9.° meta. ⁊ ꝓmo d̄ aīa. c. de erroribus. q̄re ⁊c.
¶ Jtē ſpēs itelligibilis remanet in itellectu deficiente
itellectōe vt dr̄. qz alr̄ itellectus eēt eque i potētia poſt
itellectionē ſicut añ. mō itelligere nō manet poſtq̄ de/
ſinit intelligere aliqd. ergo nō ſunt idē realr̄. ¶ De iſto
dixerunt alig q; ſpēs itelligibilis nō differt realr̄ ab in/
tellectōe. ſz ſolū ſm modū. qz eadē forma abſtracta dr̄
itellectio ꝓ ꝓpationē ad itellectū. ⁊ dr̄ ſpēs ꝓ ꝓpatione
ad rē quā repūtat. ⁊ B ꝓbauerūt rōibus ꝓinductis ſpā/
liter. qdā illoz innitebant ſupza ꝓmā rōem. et quidam
illoz dixerūt q; ipz itelligere ⁊ ſpēs intelligibilis fiunt
imediate tāq̄ ab agēte ꝓpinquo a fantaſmate rei ⁊ ꝓn
cipalr̄ ab itellcū agēte. ¶ Sz ꝓtra hoc pōt ſufficiēter ar
gui. qz oīs actio ⁊ paſſio regrūt i ſubiecto recipiēte aliq̄
formā q̄ realr̄ ē diuerſa ab ytroq̄. B ſatis bñ ꝛ. ꝓhyꝝ.
nā ſm hoc agētis ⁊ patiētis vnus est actus. qz eadē for
ma q̄ ꝓcedit ab agēte recipiʒ i paſſo. mō ipm itelligere
vel est actio vel paſſio vt oēs ꝓcedūt. ⁊ ari. vult i littera
⁊ cōmen. plane dicit q; est paſſio. g̃ regrit i ſubiecto pa/
tiēte. ſ. in intellectu aliq̄ formā realiter diuerſaz ab ip/
ſo. ⁊ illa forma ſine dubio nō est niſi ſpēs itelligibilis q̄
repūtat ipam rē. ¶ Et ꝓfirmaʒ hec rō. qz ſicut ſe habet
actio ⁊ paſſio realis ⁊ corꝓalis ad formā realē. ſic actio
⁊ paſſio ſpūalis ad formā ſpūalē per ꝓuenientē ſimili/
tudinē. ſz cōſtat q; actio ⁊ paſſio realis regrit formā re/
alr̄ diuerſā ab eis. vt calefacere ⁊ calefieri caliditatē. ſi
militer aūt ⁊ in alys. ergo ſiʒ actio ⁊ paſſio ſpūalis ⁊ in
corꝓalis neceſſario regrit formā ſpūalē ⁊ icorꝓalē. nec
poſſet aſſignari cā diſſimilitudinis ſufficiens etiā ſi fin
gendi daretur licentia. Et iſta rō est directe cōtra illos
q; ponunt q; itelligere imediate dependet a fantaſmate
⁊ tñ ipſū itelligere ē idē realr̄ cū ſpē intelligibili. Et ad
iſtā intentionez. ſ. opponēdo ꝓ iſtā pōnē adduxi iſtam
rōem in q̄dam tractatu quē ordinaui de ſpē intelligibi
li. ⁊ ea q̄ adduxi i declaratōe huius rōnis defendi i q̄dā
opuſculo in q̄ rñdebā ad obiectōes hois quē tu ſcis. ſz
ꝓp̄ brevitatē nolo hic illa dicta ꝓgregare. Sufficit enim
mihi ad ꝓpoſitū q; gcūq; dicit fantaſma ꝓducere imedia/
te itellectōez hz ꝓcedere q; ſpēs intelligibilis ſit aliqd
realr̄ ab intelligere. ⁊ ſic recipienda sunt iq̄ā illa q̄ ibi
poſui q̄tū ad illā rationez. Quid aūt efficiat imediate
actū itelligendi videbiʒ in ſeq̄ntibus. ¶ Alij dicunt q;
ipa ſpēs itelligibilis realr̄ est aliud ab intelligere ⁊ hoc
ꝓbāt multis rōibus. ſz fortioꝝ iſtarū ⁊ ꝓncipalioꝝ ē iſta.
Illud qō imediate reducit itellectū ad actū itelligēdi
est aliud realr̄ ab itelligere. hec ē manifeſta ꝑ ſe. ſz ſpēs
itelligibiliʒ reducit ipz itellcm̄ ad actū intelligēdi ſicut
moues ꝓpinquū. hoc ꝓbaʒ qz illud qō mouet imediate
itellcm̄ ad itelligere nō est ipe itellcūs poſſis. qz ille est
i pura potentia paſſiua ad itelligere. vt ꝑz ex hoc 3.° nec
pōt eſſe itellcūs agens ſicut ꝓpinquū ꝓncipiū mouēs
itellectū ad itelligere. qz itellcūs agens est motoꝝ vlis
ad intelligendū. ⁊ iō eq̄lr̄ ſe hz q̄tū est de ſe ad oēz itel
lectionez. Aut g̃ ſiʒ cābit omnez itellectiōez. qō est icō
ueniens qz intellcūs ſic intelligeret oīa. aut nulla ime
diate. ex q̄ ſeq̄r̄ q; ipa nō est idē eſſentialr̄ cū intelligere.
nec est dicendū q; fātaſma ſit hō mouens imediate ad
intelligere. qz hō mouēs imediate ad itelligere oz eſſe
itellectū in actu. mō itentiōes imaginate ſiue fātaſma
ta non ſunt actu intellecta ſed ſolū in potentia. vt vult
cōmen. in iſto 3.° ¶ Et cōfirmant iſtā ꝓtē. q̄ū imediatū

ꝑncipiū a quo ꝓcedit opatio nō sicut a puro instrō. sz sicut ab agente zc. qō determinat agens ꝑmū dz hꝫ formā in actu. quemadmodū hō generās determinās solez hz geniti formā actu. fantasma vero si mouet itellectū ad itelligere nō pōt dici q sit purū īstrumentū. ga puro īstrō nō assimilat effcūs. vt securi nō assimilat scānum vel domus. sed artificio. fātasmati aūt assimilat itelligere. cū ex alio et alio fantasmate fit aliud et aliud itelligere. ḡre seqret q fātasma sic eēt itellcm̄ actu. qō ē ipole manifestū. Nec pōt dici q ipm fātasma sit intellcūs in actu ṽtuali. qz hūs actū ṽtualē est nobiliozis ordinis q̄z hūs actū formalē vt pz ꝑmo metheozz. quēadmodū sol hūs caliditatem ṽtute actiua est nobiliozis igne. fātasma ṽo nō est nobilius actu itellcūs. ¶ Sz indubitāter gcgd sit de ꝺcl̄one mihi vr q illa rō nō hēat aliq̄z efficaciā. imo si valerēt eius ꝑncipia p ea ꝓbaret oio q nulla spēs posset fieri in itellcū. et ꝓcederet sic. si aliq̄ spēs itelligibilis fieret in itellcū oporteret q aliqō mouens eēt ꝓpiquū et imediatū qō moueret itellcm̄ ad eā. hoc oio est manifestū. sed nō posset eē aliqō tale fm hec dicta. ḡre zc. ꝓbatio. nō. n. itellcūs polis posset eē mouēs seipz imediate ad spēz itelligendi. cū ipe sit i pura potētia pāssiua ad eā. nec posset esse itellcūs agēs. qz ille est vlis cā actiua ois spēi itelligibilis fm illos. ergo nō pōt esse ꝓpinq̄ cā vnius eaz determinata sine agente alio determinātē. nec poterit illud mouēs esse fātasma. pz ex dictis. qz ꝑncipiū ꝓpinquū opatōis nō ē purū īstrm sed agens ꝓpinquū determinans actū ꝑmū dz hꝫ formā i actu vt isti accipiūt. et nō solū hoc est verū de ꝑncipio opatōis qō mouet ad actū zm. sed etiā de eo qō mouet ad actū ꝑmū. vt hō generans determinās solem hz actu formā geniti vt isti ꝺfitētur. fātasma ṽo nō hz spēz itelligibilē actu vt manifestuz est. Et si diceret q imo hz eā actu ṽtuali. Cōtra hoc arguit fm dicta illoruz. qz hūs actū virtualē est nobiliozis ordinis q̄z hūs actum formalē vt isti accipiūt. et sic fantasma esset nobiliozis ordinis q̄z itellcūs agens qō est absurdū. ¶ Sed dices q illa ꝓpositio hūs actū virtualē zc. debet intelligi de agente ꝑncipali. nō aūt de agēte ꝓpiquo. et sic ē fātasma Sz sine dubio hꝫ nō ꝓficit. qz si ista ꝓpōez solū itelligerent de agēte remoto vl ꝑncipali. tūc p eā nō ꝓbassent q fātasma nō mouet itellcm̄ ad itelligere tāq̄z mouēs imediatū. cuius tm̄ oppositū manifestū est ispiciēti ṽba illoz et ꝓcessū suū. Nā positis ṽbis Cōm. ꝺ illa pōez sta tim ꝺcludit. et sic manifestū est q fātasma nō hz actū p quē possit imediate mouere itellcm̄ ad intelligere vel cāre ipm. et hꝫ etiā manifestū est p ṽba q̄ sequunt ṽbi sic dicit. Amplius sic dicēdo. s. q si fātasma mouet imediate ad itelligere fātasia et itellcūs nō differrēt. qz iā hūt idē mouen imediatū. et sic manifeste pz q p illā ꝓpōez hūs actū ṽtualē zc. volūt ꝓbare q fātasma nō mouet itellcm̄ imediate ad itelligere. et iō oz q itelligāt eā de oi hūte actū ṽtualē. et sic ꝓbabit p eā q fātasma nō mouet imediate itellcm̄ ad spēz itelligibilē. Quid igit mouebit eū imediate ad spēz itelligibilē? Et ex hꝫ euidētissime apparet defcūs huius rōis i qua tm̄ nimis gliabat hō quē tu scis zc. Qualr aūt soluēda sit hec rō q̄ vr ꝓbare q fātasma nō mouet imediate itellcm̄ ad spēz itelligibilē videbit i alia qōe sequēti. hꝫ. n. mihi ad pns sufficit. Qz si illa rō valeret p eā destrueret spēz itelligibilē fieri in itellectū vt pz diligēter inspiciēti. et de hoc alias feci tractatū. Dimissa g̃ hac rōe dico breuiter ad ꝑsens q spēs itelligibilis rei mālis est gd aliud realr ab itellectione illius rei et intelligo p spēz itelligibilez formaz abstractā et spūalez ꝓductā ab itellectu repñtāte ipaz rez mālez vlr abstracte. et p itellectū itelligo cognitōez quā hz itellectus de ipsa re sibi pñtata p speciez. Et istā cōclusionez sic ꝓbo ad pñs spālr. Si spēs intelligibilis esset idē realr cū itelligere tc illud qō est imediatū ꝑncipiū actiuū spēi itelligiblis eēt imediatū ꝑncipiū actiuum itellectōis. hec est manifesta de se. ꝙñs est falsum qz fātasma est ꝑncipiū imediatū actiuū spēi intelligibilis vt ꝙcedūt q̄si oēs. sed ipz fātasma nō pōt esse ꝑncipiū p se imediatū actiuum ipsius itellectōis pfcm̄ vt ꝓbatur iferius. ḡre zc. q aūt fantasma sit ꝑncipiū imediatum actiuum speciei facile est ꝓbare. Nā imediatū eius ꝑncipiū nō est intellcūs possibilis cum ipse sit in potentia receptiua respectu eius vt patet ex isto zm. nec itellectus agēs pōt esse hō ꝑncipiū ꝓpinquū qz ipse est vlis cā oiuz spēz. et iō non potest eē cā imediata et ꝓꝑia vnius eaz nisi determinet p aliquod actiuū ꝑncipiū et imediatū. et quid essz illud nisi fantasma: ḡre zc. ¶ Itē alig sic arguūt. itelligere ē actio vl passio. et spēs itelligibilis est q̄litas. ergo. ¶ Itē sic ꝓbant. qz cessāte actu intellectiōis adhuc remanet spēs itelligibilis et remanet scia vt supponunt tāq̄z manifestū. et scia nō est aliud q̄z spēs itelligibilis. Sz ista duo sūt multū dubia ideo de istis faciā qōes spāles diuisiz. ¶ Itē alig sic arguūt. illa nō sunt idē realr quoz vnū est ꝑncipiū effectiuū alterius. hec est euidēs p se. sz spēs intelligibilis est ꝑncipiuz effectiuū ipius itelligere. hoc ꝓbat hō quē scis. qz spēs itelligibilis nō est idē eēntialr cū virtute vt supponunt lz ꝺrant fz modū vt dicit. qz virtus itelligibilis magis est fixa et ꝑmanēs in itellectu q̄z spēs itelligibilis et spēs est vt dispositio respcū habitus. Mō habitus itellectu alis est ꝑncipiū cōsideratōis vt manifestū est. et non est ꝑncipiū māle. qz cognitio non hz mām. nec formale. qz forme nō est forma. neq̄z finis imo magis cz. opatio. n. est finis virtutis vt pz ipmo ethicoz. ergo relinqtur q habitus itellectualis est ꝑncipiū actiuū ipsius cognitionis et p ꝙñs spēs itelligibilis est ꝑncipiū huius. cum sit idē cum habitu itellectuali. ḡre zc. ¶ Hec rō supponit vnū dubiū et forte ipossibile vt iquiret post iferius diuisiz. s. vtrū spēs itelligibilis sit ꝑncipiū actiuū ipius itellectiōis. ꝑma rō facit mihi certā fidē sz oz expectare cōplementū ex ꝙñtibus vbi ꝓbabit q fātasma est ꝓncipiū actiuū ipsius itelligere saltē ꝙpletiuū seu effectiuū. ḡre zc. ¶ Ad ꝑmā rōez i oppositū ꝺcedo maiorē. et cū dicit. q itellectus est solū in potentia ad itelligere. pōt dici q ñ est vez. qz cū itelligere sit gdā actus scōs necesse ē q ꝓcedat aliqs actus ꝑmus et ad determiatū itelligere ꝺterminatus actus ꝑmus. et ille est spēs itelligibilis. et cū dicit q potentia cognoscitiua est solū ad cognitionē. verū est tāq̄z ad actū postremū pfectiorē et finalē. sz potentia cognoscitiua hī pōt esse ad aliqd aliud tanq̄z ad dispositionē req̄sitā ad itelligere. sicut diaphanū est in potētia nō solū ad ītentiones colorū sz etiā ad lumē qō est eius dispositio necessaria ad receptionē earū vt manifestū est. sic est i ꝓposito. Et cū dicit q potētia cognoscitiua ex eo dicit cognoscitiua. qz ipa est i potentia ad cognitōez verū est ꝑncipalr. sz hoc nō obstāte ipa est ad aliqd aliud. ¶ Uel dicat q potentia cogñscitiua hūs actū ꝑmuz solū est in potentia ad cognitōez. sz si non hz actuz ꝑmū hī est i potentia ad aliqd aliud. et cū ꝙfirmatur. illud quod ꝑmo recipitur i potentia cognoscitiua est cognitio. potest dici q verum est in potentia cogñsciti ua hūte actū ꝑmū. sz nō alr. ¶ Uel dicatur q ꝑmo receptū i potentia cogñscitiua pōt itelligi duplr. Uno mō

ordine dignitatis. ⁊ sic bñ est verus q̄ p̄mo receptus in potentia cognscitiua dz esse cognitio. Alio mō ordine generatiōis vel ordine ꝓportionabili ordini generatiōis ⁊ sic nō dz. mō ipsa species itelligibilis nō est receptum p̄mus ordine dignitatis imo ipsa itellectio est nobilior cum sit finis ipsius speciei. Sz species bñ est p̄mo receptus via gñatiōis vel ꝓportionabili ordini gñatiōis. ⁊ B addo p tanto q⁹ ibi ꝓprie nō ē ordo gñatiōis cū ipsa spēs itelligibilis nō fit p̄or tpe necessario q̄z ipz itellige re. imo cōtingit hec ābo fieri i eodez īstanti tñ ibi est ordo ꝓportionabilis ordini gñatiōis. q⁹ sicut i ordine generatōis p̄ora sunt ipfectiora. sic fine dubio spēs itelligibilis est qd minus pfcñ q̄z itelligere. sic etiā spēs colozis ē minus nobil q̄z sit videre vl visio. ¶ Itē alr pōt sic sat⁹ rōabilr dici q⁹ p̄mū receptū i virtute cognscitiua dz esse cognitio vl formalr vl cālr ita .s. q⁹ sit cā cognitōis aliq̄ mō. ⁊ sic est i ꝓposito. nā spēs intelligibilis sz nō fit eēntialr cognitio tñ ipa est aliq̄ mō cā cognitōis. sz quō sit cā igrēdū est post iferius. q̄re ⁊c. ¶ Ad aliā cū dr. tūc itellcūs ⁊c. dico q⁹ itellcūs añq̄ itellat nō ē aligd actu .s. de se formalr p suā subz ⁊ p suā eēntiā fz vnā opinionē. tñ bñ pōt eē aliq̄ ens actu p aliqd aliō a sua eēntia nālr añ itelligere. ⁊ sic ē i ꝓposito. q̄ui⁹ spēs itelligibilis nālr sit p̄or ipo itelligere quodāmodo tñ ipsa nō est de eēntia itellectus. iō adhuc itellcūs nō est p suā eēntiaz ens actu sz in potētia q̄tū est de se. ⁊ forte ad illā itētionē dicit ari. q⁹ itellcūs iformatus actu quodāmodo est in potentia. ¶ Ad aliā nego ꝓñaz. ⁊ ad ꝓbationē cū dicitur. ignotū ⁊c. verū ē in 3⁹ actu itellectus q est discursus ab vno ad aliud. sz in p̄mo actu itellectus nō est necesse q⁹ illud q⁹ causat cognitionē sit p̄us cognitū. ⁊ hoc ē qō dicit in alijs verbis. illud qō ducit in cognitōez alterius est p̄us notū. verū est de cognitōe discursiua sz de cognitōe intuitiua ⁊ simplici nō dz. sicut spēs colozis exñs in visu ducit in cognitionem colozis. tamen nō oportet q⁹ sit p̄rius cognita q̄z color. quare ⁊c. ¶ Questio. XV.

Queritur. Utr fāsma sit p̄ncipiū actiuū spēi itelligibilis. Arguit p̄mo q⁹ nō. imāle nō pōt fieri ab ente māli q⁹ illa nō ꝓportōant. sz spēs itelligibil ē qd imāle vt māifestū est. fāsma vo est qd māle ita q⁹ i mā. s. i corpe humano vt manifestū est i isto li⁹ q̄re ⁊c. ¶ Itē si fāsma ageret spēz itelligibilē i actu. tē fāsma eēt nobilius itellectu qō ē manifestū ipole. ꝓña ꝓbat. q⁹ oē agēs est nobilius patiēte vt manifestū est i isto 3⁹ q̄re ⁊c. ¶ Itē p̄ncipiū p piquū gnātōis qō nō est puz istrm sz est agens zm. s. determinās actū p̄mū dz hre formā effcūs in actu. vt bō gnāns boez q est agēs nō puz istrale. sz agēs determinās p̄mū actū hz formā hois in actu. sed fāsma nō hz spēz itelligibilē i actu cū nō possit eē puz istrm. q⁹ puro istro nō assilat effcūs vt securi nō assilat domus. fāsmati ār assilat spēs itelligibilis. vt manifestū ē. q̄re ⁊c. ¶ Et si dicat q⁹ fāsma nō hz spēz itelligibilē actu formali formalr sibi iherētē. sz actu vtuali. s. q⁹ hz vtutē actiuā vel est vtus actiua eius. Contra hoc arguit q⁹ hñs actū virtualē est nobilioris ordinis q̄z hñs actū formalē. vt sol qui hz caliditatē actu virtuali ē nobilior igne q hz eā formalr. sz fāsma non est nobilius intellectu q̄re ⁊c. Et ꝓfirmat hec dubitatio ⁊ redit in idē. hre aliqd in actu virtuali est nobilior mō hre q̄z hre aligd in actu formali vt dicit i exēplo ꝓdicto. si igit fāsma spēz itelligibilē hret actu virtuali cū itellectus habeat eam actu formali tunc nobilior mō hret eā fāsma q̄z itellectus qō est absurdū. quare ⁊c. ¶ Oppositū dr cōiter ⁊ pbat. q⁹ oz esse p̄ncipiū aliquod spēi itelligibilis actiuū cum ipsum sit aliqō nouū. ⁊ ipz nō pōt esse solus intellcūs possibilis cuz ipe sit solū in potētia receptiua fz ari. nec solus itellectus agēs. q⁹ si sic hō posset itellige re sine fāsmate. vt dic Cōmē. i isto 3⁹ q̄re ⁊c. ¶ Itē intellcūs agēs ē p̄ncipiū vle oiuz spērū. ⁊ tale ñ sufficeret ad vnā ōteriatā spēz gñandā sine agēte pticulari ⁊ ppi. q̄. g relingit q⁹ fāsma sit aliqō agēs ipius spēi itellibil. ¶ Ad istā qōez dico breuiter q⁹ fāsma būanū est p̄ncipiū actiuū ꝓpiquū spēi itelligibilis p̄imo recepte in intellectu ⁊c. quod ꝓbo sic. qñ duo accñtia absoluta quorū vnū non est relatiue ad aliud sic se habent q⁹ posito vno ponit reliquū. ⁊ remoto remouet. ⁊ vnū illoz non est subm ꝓpriū alterius vel rō subsistēdi. nec ābo sunt in eodē subo ꝓprio oz q⁹ vnū illoz sit causa aliquo mō alterius. sz fāsma humanū ⁊ spēs itelligibilis sūt duo accidētia absoluta saltē sic q⁹ vnū illoz nō est eēntialr relatio vel respcūs ad aliud. hoc recipio tāq̄ manifestū ad pñs. sz posito fāsmate būano ponit spēs itelligibilis ⁊ remoto remouet vt ꝓcedunt oēs. ⁊ cōstat q⁹ vnum illoz nō est subz alterius nec ambo sunt in eodē ꝓprio subo vt manifestū est. ergo necesse ē q⁹ vnū illoz sit aliqualr cā actiua alterius. ⁊ certū est q⁹ spēs intelligibilis nō est cā actiua fāsmatis. q⁹ fāsma fit a sensu i actu fz ari. 2⁹ huius. ergo reliquit q⁹ ipz fantasma est causa actiua ipsius spēi itelligibilis. maioz ꝓpositio huius rōnis est manifesta i spiciēti bñ oia. possibile. n. est q⁹ duo accñtia sint in eodē subo ꝓprio. ⁊ vno posito ponat reliquū ⁊ remoto remoueat. ⁊ tñ vnū illoz nō sit effcūs alterius. sicut risibilitas i boe ⁊ susceptibilitas disciplinē pole ē ēt q⁹ vnū accñs sit subm ꝓpriū alterius vl dispō ꝓpa ad ipm ⁊ vno eoz posito ponat alterz ⁊ remoto remoueat. ⁊ tñ vnū illoz nō ē effciuū alterius. vt superficies dr bre colorē vel aligd hꝫ. pole etiā ē q⁹ duo accñtia relatiua posito vno ponat ⁊ reliquū ⁊ remoto remoueatur. q⁹ sūt respcūa adiuicē vt pñtas ⁊ filiatio. ⁊ vnū. qōq̄ illoz taliū non sit p se p̄ncipiū actiuū alterius. Sz si sūt accñtia absoluta sic q⁹ vnū illoz. nō sit eēntialr relatio ad aliud ⁊ nō sūt i vno ꝓpo subo. ⁊ vnū eoz nō sit subz ꝓpriū alterius nō vr rō q̄re posito vno illoz ponat reliquū ⁊ remoto remoueat nisi q⁹ vnū illoz ē cā actiua alterius. sicut posito luie corpis luiosi ponit lumē i diaphano ⁊ remoto remouet. q⁹ lumē corpis luiosi est cā actiua luis diaphani. silr ⁊ i alijs. ⁊ sic pz maioz. ⁊ minoz silr ē manifesta pz ēt exercitat⁹ i phia. sicut. n. sēsibili appropinq̄to sēsui pticulari fit eius spēs i sēsu ⁊ remoto remouet. sic posito fāsmate humano ponitur spēs i itellcū ⁊ remoto remouet. ⁊ credo q⁹ B voluit dicere Cō. i isto 3⁹ ꝓmēto. 28. vbi dicit sic fm ari. q⁹ itellecta vlia. i. spēs vles. s. qbus res itelligūtur vlr colligata sūt cū itētōibus imaginat⁹ ⁊ corrupta p corruptōez earū. Et si dices q⁹ Cō. ibi p itellecta vlia itelligit itellectiones nō spēs. tūc ex B hēo q⁹ itellcūs ponit posito fāsmate ⁊ remoto remouet. ⁊ sic hēo q⁹ fāsma sit cā actiua itellectōis. qō nullo mō pōt eē nisi causet spēz itelligibilē. cū ipa spēs nec ario ꝓcedat ipm itelligere sicut dispō ad itelligēdū vt videbit post. ¶ Ulterius sat⁹ pz q⁹ spēs itelligibilis nō est pura relatio ad fantasma. nec ecōuerso imo sūt qdā qlitates de p̄ma spē qlitat⁹ vt cōcedūt qsi oēs vt videbit post. ¶ Itē certū ē q⁹ spēs itelligibilis nō est subz fāsmat⁹. q⁹ sicut spēs itelligibilis est i itellcū sic fāsma esset i itellectu. qō est absurdū. nec silr fāsma est subz spēi itelligibilis. q⁹ sic spēs itelligibilis esset i fāsmate. qō silr est absurdū. nec ambo

sunt in eodē subo ꝓprio vt manifestū est. Hec ēt apte ē intentio Cōmen. i isto 3°. ꝟmento 5°. ⁊ i multis alys locis. vbi dicit q̄ ꝑparatio exñs i imaginatiua vtute ē ꝑparatio i mouēte vt sit motor q̄ nō eēt nisi ip̄z fātasma eēt aliq̄ mō ꝓncipiū actiuū spēi itelligibil'. ¶ Sz ad pleniorē intellm̄ doc̄z ⁊ dicēdoz est diligēter notādū. q̄ i aīa humana ihērēte corpi hois p̄ter gnq̄ sensus pticulares ⁊ p̄ter sensū cōez dñr esse tres vtutes interiores idiuiduales ⁊ organice. s. imaginatiua. cogitatiua. ⁊ memoratiua. ꝟm doctrinā Cō. i isto 3°. ꝟmēto. 8°. Uirtus gdē imaginatiua dr̄ reſuare spēs accñtiū sensibiliū ꝑpoz ⁊ cōmuniuz. vt spēs sonoz colorz magnitudinis ⁊ figure ⁊ hꝺ. Uirtus āt cogitatiua cogſcit ꝑpetates nō sensatas .i. nō cognitas p sensus pticulares. ſic ꝟueniēs ⁊ nociū bonitatē ⁊ malitiā. ⁊ hāc p̄nitatē. ⁊ hāc filiatōez. ⁊ vl'r formas idiuiduales i oībus p̄dicamēt| vt docet Cōm. ⁊ de ista vtute fuerunt aliqua ꝯgregata i fine scōi huius. Uirtus āt memoratiua dr̄ reſuare ipas itētōes. i. ꝑpetates nō sēsatas q̄ quēadmodū imaginatiua ſuat formas sensatas. vtz āt ille vtutes sint realr̄ diuerse aut ꝟm rē absolutā aut nō. sz sufficiat yna ⁊ eadē vtus ad oēz taliū receptōez bona est ifinitio sz Ꝺ magl hz locū i de memoria ⁊ reminiscētia. vez est āt q̄ aliq̄ addūt vtutē fātasticā q̄ ꝯponit adiuicē formas cū formis ⁊ itētōes cū itentiōibus ⁊ ez°. Sz sine dubio credo q̄ hec vtus ē virtus cogitatiua ⁊ q̄ p ipsam fantasiā ari. itellexit cogitatiuā ipsā sic̄ declaratū fuit i z°. huius. Mō ad ꝓpositum de ist| tribus virtutibus erit dubiū. q̄ eaz ministret itellectui. i. cuius actus est imediatū ꝓncipiū actiuū spēi itelligibilis. vr̄. n. ex vbis Cō. i mult| locis q̄ imaginatiua ē illa q̄ imediate defuit itellcūi cū dicat itellcm̄ idigere itētōibus imaginat| ⁊ ab eis moueri. vt pz i ml'tis locis Cō. Sz ex alia pte vr̄ q̄ memoratiua debeat imediate defuire itellectui. q⁊ ipa est magl spūalis ſz Cō. i isto 3°. ꝟmēto 6°. vr̄ etiā q̄ virtus cogitatiua. q⁊ illa virtus ē nobilioz q̄z memoratiua. pbō. Nā virtus actiua cogſcitiua nobilioz est virtute passiua ñ cogſcēte. hec recipit̄ ꝑ maxima. sz virtus cogitatiua est cogſcitiua vt manifestū est. cogitare. n. nō est nisi cogſcere. memoratiua. n. ñ est cogſcitiua formal'r. q⁊ ſuare spēz vl' itētōez nō ē cognoscere vt manifestū est. ☞tingit. n. aliquē dormientē ſuare spēz vel itentōez aliq̄z q tñ actu nihil cogſcit. De Ꝺ tñ tractādū est diffusius i de memoria ⁊ reminiscentia. Uirtus itaq̄z cogitatiua ꝑpa hoī nobilioz est q̄z memoratiua. ⁊ sic debet imediate ſuire intellectui. ita q̄ eius actus agat imediate in itellcm̄ quoquo mō. ꝑ. virtus cogitatiua vr̄ esse ꝓpingoz itellectui q̄z memoratiua. ꝓpingoz dico ꝟm nāz ⁊ ordinem pfectōis. q⁊ virtus cogitatiua ꝟm Cōm. est aliq̄ rō vt ipe dicit i isto. cōmento. 29°. qō expositū fuit supra z^m. i vltima qōe. Memoratiua vero nō ponit̄ esse aliq̄ rō. q̄re vr̄ q̄ cogitatiua imediate ministret itellectui. ⁊ vtinā ego scirē qd esset hic dicendū. ¶ Supposito tñ q̄ spēs itelligibilis quā accipit itellcūs ex virtute organica coz. nō sit ꝑpetua i intellectu eo q̄ oē gnābile est corruptibile. ⁊ oē corruptibile corrumpet̄ necessario et adhuc illa esset ociosa in eternum cum scōm eam non operaretur intellectus. Supposito etiam q̄ species intelligibilis remanet in intellectu post actualem itellectionem sicut supponūt q̄si oēs. mihi vr̄ visile q̄ ipa spēs itelligibil' fit imediate ab ipa spē q̄ ē i memoratiua vl' imaginatiua vl' vtraq̄z ita q̄ spēs itelligibilis q̄ intell'r ꝑpetas nō sēsata fit ab ea q̄ est i memoratiua. ⁊ spēs itelligibilis q̄ itell'r forma sēsata fit ab ea q̄ ē i imaginatiua. qō sic pz. ponat̄ q̄ coz. ōsinat itelligere albedinē quā ꝑus itellexit p eius spēz ⁊ illa spēs remanet i itellcū p aliqō tp̄s deficiēte itellectiōe. q̄ro vtrū i coz. sit aliqō agēs ꝓpiquū ꝯseruās spēz albedis i itellcū aut nullū. si nullū tūc segt̄ q̄ illa spēs erit i itellcū eternal'r. nō. n. corrūpit̄ corruptōe subi. nec a ꝺrio q⁊ nullū hz ꝺriū. nec a seipa. nec ꝑ defectū agentis ꝓping ꝯseruantis post q̄z nullū est tale. Si vo dicas q̄ i corpe coz. sit aliqō ꝯseruatiū illius spēi. certū est. n. q̄ illud nō est actualis cogitatio seu actus fātasiādi. q⁊ ille actus deficit deficiēte itellectōe ⁊ ez°. cū g̃ spēs intelligibilis ponat̄ manere post actualē itellectōez. segt̄ ēt q̄ manet post actualē cogitationē. ⁊ sic nō ꝯseruat̄ tota liter p ip̄z actū cogitādi. Quid g̃ remāet i organicis virtutibus a quo spēs itelligibilis depēdeat i ꝯseruari nisi spēs q̄ ē i memoratiua vel imaginatiua. si āt ab istis dependet spēs itelligibilis i ꝯseruari neče ē q̄ illa sint ꝓncipia effectiua ꝓpinq̄ spēi intelligibilis modo p̄dicto. q̄re ⁊c. ¶ Dicere[t] g̃ ꝟz istā viā q̄ actus virtutis memoratiue. i. spēs rei exñtis in ea est ꝓpiquū ꝓncipiū actiuuz spēi itelligibilis in itellcū. ⁊ sil'r actus virtutis imaginatiue hūane. s. spēs rei exñs in ea sil'r est ꝓncipiū actiuuz speciei itelligibil'. ⁊ remanentibus istis speciebus i istis virtutibus remāent species itelligibiles i itellcū q̄bus p̄t itelligere res q̄z sunt spēs. Et ad istā itentōez dicit ari. in z°. huius. q̄ itelligere est i nobis cū volumus nō q̄ ad actū itelligendi necessario oporteat p̄cedere actū volūtatis quo volumus itelligere illā rez. q⁊ p̄cederetur i ifinitū. sz itelligimus cū volumus. i. abñte re sensibili possumus eā itelligere p spēs eius interius reseruatas. ⁊ ille species exñtes ⁊ reseruate i virtutibus organicis sunt vl'es q̄dāmō vt dic̄ari. ⁊ Cōmen. exponit q̄ sūt vniuersales in potentia. non q̄dē in potentia receptiua q⁊ nunq̄z recipiūt vniuersalitatē sed in potentia actiua. q⁊ agunt aliqual'r ipsā speciem vl'em ad itelligendū eā. Unde Cōmen. dicit in isto 3°. q̄ ꝑparatio existens in intentionibus imaginatis ad rem itellectā fiendā est p̄paratio in motore vt sit motor ⁊ multa sil'ia ꝟueniens in multis cōmentis. Sed qd dicā de actu virtutis cogitatiue? Dico saluo meliori iudicio q̄ ille actus quez puto nobilissimū iter oēs actus virtutis sensitiue agit vel est p̄ncipiū agendi imediate in intellectu non qdē actū intelligendi tanq̄z p̄ncipiū effectiuū ipsius vt p̄babit̄ post. sed agit aliquā formam abstractā que est imediata ꝑparatio vel dispositio intellectus ad itelligere actu alr̄. ⁊ hec p̄paratio imediata deficit deficiente actuali cogitatōe. ⁊ ideo sil'r deficit intelligere. ⁊ q̄to aliqs est melioris ⁊ subtilioris cogitatōis tanto illa dispositō est melioz ⁊ pfectius intelligit. Et forte ad istā intentionē dicit ari. in p̄dicamentis q̄ habentes habitū gdaz sunt melius aut peius dispositi. Concederē ergo q̄ ad actū q̄ est intelligere rem nō sensatā regritur species intelligibilis quā imediate facit species exñs in memoratiua ⁊ dispositio cāta ab actuali cogitatōe. Quid aūt sit imediatū p̄ncipiū effectiuū intellectionis in itellcū sic dispositō videbit̄ post deo dante. Sil'r ad actualem intellectōez rei sēsibilis regrit̄ spēs itelligibilis quā ip̄imit spēs exñs i virtute imaginatiua quā qdē spēz vocat Cō. itentōez imaginatā. ⁊ cū Ꝺ regrit̄ dispō cāta ab actuali cogitatōe illius rei. ⁊ q⁊ omne qō intell'r ab actu humano vel est cogſcibile p sensum pticularem. vl' nō est cogſcibile p sensum pticularez p se sz p vtutez cogitatiuā. iō ꝟmen. dic̄ i isto 3°. ꝟmēto. 33. q̄ apꝑhensibilia humana diuidunt̄ in duo. s. in ꝟpꝑhensibile cuius p̄ncipium supplecogſcitiū est sensus. ⁊ ꝟpꝑhensibile cuius p̄ncipium cogſ-

scitm̃ est cogitatiua. Et ꝓm istã viã oz dicere q̄ virtutes iste in hoīe sunt alterius spēi ab ill'q̄ sunt i alys a'ibus. Nã si eēnt eiusdez spēi q̄re nō recipet itellectus ab actibus illaꝝ virtutū exñtibus in alys aialibus? Sigs ãt hec dc̃a qz cōsueta nō sī nō acceptet. quemadmodū. n. q̄ cōsueimus dignamur dici vt dicit ari. in zo metaph. cōsideret q̄ mlta sūt icōsueta q̄ tñ sunt vera i se ⁊ nō sūt ꝺ aliquã dignitatem. vtꝝ ãt species intelligibil' sumpta ab aliq̄ existente in corpe indiuidui humani remaneat post actualez intellectōez bona est pscrutatio. q̄ si non remaneret ꝫ sil' deficeret deficiente intellectōe credere ⁊ q̄ actualis cogitatio vl' species rei exñs i vtute cogitatiua cãret imediate dispōnez ꝓpinquã ad intelligere ⁊ sic exponerent oīa vba Cōm. qñ dic̃ intentōes imagiatas mouere intellcm̃. p intentiones imaginatas itelligit actū virtutis cogitatiue ꝑpe hoi. de ℔ nō plus ad psens ¶ Ad ꝑmã rōm cū dr̃. q̄ mãle nō facit imãle ⁊c. dico q̄ verꝝ ē vtute ꝑpa ꝫ vtute alicuius imãl' bñ. ⁊ sic est hic. nã fãtasma virtute itellēs agent' facit spēm i intellectu ⁊ de hoc oz ingrere seqz q̄ ℔ est bñ occultū q̄'r facit intellectus agens ad generationez spēi intelligibilis.

¶ Ad aliã negãda ē ꝓña. ⁊ cuz dr̃. q̄ agens ⁊c. dicūt aliq̄ q̄ ℔ ē verꝝ de agēte p̄ncipali ꝫ ō agēte instr̃ali nō ē verꝝ. fãtasma aũt nō est agens p̄ncipale. ꝫ istr̃ale ad gñatōm spēi itelligibilis. Sz ℔ nō sufficit ꝑ duo. ꝓ q̄z nō solum vera est ꝓpō de agente p̄ncipali. ꝫ ēt instr̃ali, videmus. n. q̄ semen masculi nō est agens i gñatōe aialis nisi instr̃ale. ⁊ tñ ꝺstat q̄ ipz semē masculi ē nobilius q̄ sit mã seis femelle. ¶ Jtez q̄uis ꝓpō nō esset vã de agente q̄ō est puꝝ instr̃m tñ agens q̄ō nō est pure instr̃ale vl' istrm ꝫ ē agens zm̃ determinãs agēs remotū oz esse nobilius q̄ mã in quã agit. sicut hō generãs ē nobilioꝝ q̄ mã ex q̄ fit hō. cōstat aũt q̄ fãtasma ꝫ nō sit agens p̄ncipale oīo nō tñ est puꝝ instr̃m. qz puro instro non assilaꝝ effectus sicut securi nō assilaꝝ domus. nec effectus diuersificaꝝ ꝑm diuersitatez instr̃i. fantasmati aũt assilaꝝ species. ⁊ cōformaꝝ. vnde ⁊ Cō. dic̃ q̄ fantasma vel intentio imaginata est subm p q̄ō itellcūs speculatiuus ē ꝟus. subm dico. i. p̄ncipiū ꝑsuppositū. ⁊ iō ista rñsio nō vr̃ sufficere ¶ Uñ a'r pōt dici cū dicit agens ē nobilius patiente ꝫ q̄ patiens est. cōcedaꝝ hoc. ꝫ nō oz q̄ illud q̄ō est agens sit simpl'r nobilius q̄ illō q̄ō ē patiēs. Cōcederet igr ꝑm istã viã q̄ fãtasma yt ē agēs ē nobilius q̄ itellcūs iq̄tū patiens. tñ nō segr̃ q̄ fãtasma sit simpl'r nobilius q̄ itellcūs. ⁊ q̄ itellcūs ꝑm se ⁊ simpl'r sit minus nobil' q̄ fãtasma. cuius rō ē q̄z ꝫ itellcūs recipiat a fãtasmate tñ illa receptio ñ ē nobilissima opatio itellcūs. imo hz aliã nobiliorē ⁊ pfectiorē opatōez. s. itelligere q̄ō ē nobilius respcū oīuz opationū fãtasmat'. mō nobilitas rei oz iudicari ex sua nobilissima opatōe vt mãifestū ē cuilz itelligenti. ⁊ iō nō oz q̄ fãtasma sit simpl'r nobilius itellectu. nec est icōueniens. s. q̄ aliqd ꝫ vnã ꝺditōez sit nobilius alio ⁊ tñ ñ sit simpl'r nobilius. sicut ąsinus icq̄tū cogscēs ē nobilioꝝ hoīne inq̄tū niger vl' albus ꝫ nō simpliciter ¶ Al'r pōt dici q̄ illa ꝓpō itelligēda ē in illis q̄ sūt eiusdē ordinis. s. vbi agēs ⁊ patiēs vtrūq̄ est mãle vel vtrū q̄ est imãle. ꝫ si sint diuersoꝝ ordinū. vt puta q̄ ipsum agens sit ens in mã. passū aũt ē sit ens separatū nō oz q̄ agēs sit nobilius simpl'r. nec forte ꝫ q̄ agēs. ⁊ sic ē hic: q̄re ⁊c. ¶ Ad aliã pōt ꝺcedi maioꝝ. et minoꝝ negari. imo ipm fantasma hz bñ spēm itelligibilez i actu virtuali. i. hz virtutē seu potētiã actiuã eius aliq̄ mō. sic̃. n. non fit ipol'e fieri sic nō agit vel nō facit ipotēs agere vl' nō facere. Et cū arguit ꝺ ℔. qz br̃e aliqd ⁊c. dicūt aliq̄ q̄ verꝝ ē si agēs qō agit actu virtuali sit mãle. ⁊ sil'r patiēs. vl' si vtrūq̄ ē imãle. ꝫ si agēs est mãle ⁊ patiens imãle ñ oz.

¶ Sz illud est bñ dubiũ. qz ꝺstat q̄ semen qō agit i gñatione hoīs hz formã hoīs actu virtuali sic itelligēdo q̄ hz virtutē actiuã ipsius q̄ dr̃ virtus formatiua. tñ non videt q̄ idez semen hēat aiam mō nobiliori simplr̃ q̄ corpus aiatū qō hz eã formalr̃. ⁊ tñ vtrūq̄ illoꝝ est gd mãle. q̄re ⁊c. ¶ Propter quod aly dicūt a'r. q̄ hec ꝓpō itelligēda ē de agēte p̄ncipali. nō ãt agente ꝓpinq̄ qō ē determinãs agēs p̄mū. ⁊ sic est hic. iō ⁊c. Et scias q̄ hec dubitatio est satis bona. Et q̄idez ad aliã cōfirmatōez potest rsponderi. quare ⁊c.

¶ Questio. XVI.

c Onsequenter q̄rit. Utrū spēs intelligibilis remaneat i intellectu cessante oi itellcōe. ⁊ itelligo respectu vnius ⁊ eiusdē indiuidui. verbi gr̃a ponamus q̄ fantasma sortis cãuerit aliquaz spēz itelligibilez i intellcū. ⁊ ipe sortes desinat itelligere ita q̄ nihil penitus itelligat sicut cuz dormit ⁊ nō somniat nec itelligit. vtrū illa spēs intelligibilis remaneat in itellcū. Et arguit ꝑmo q̄ nō. quia si spēs itelligibilis cãta a fantasmate sor. remaneat in intellectu sor. nihil intelligente. tunc sor. nihil itelligente ipe intelligeret. qō est manifeste ipol'e. ꝓbo ꝓña. qz oē abstractū actu est actu intellcm̃ vt ꝑz in isto zo ⁊ innuit Cō. i zo meta. mō illa spēs ē actu abstracta yt mãifestū ē ḡ ē actu itellcã. ⁊ ñ est actu itellcã nisi ab itellcū sor. nec eius itellectio pōt ōnoīare aliō idiniduū nisi ipz sor. vt mãifestū ē exercitat' paꝝ. ḡ sor. tc̃ itelligit. ¶ Jtē si spēs ⁊c. seq̄r̃ q̄ remanētibus oībus p̄ncipys p se ꝓpings ⁊ imediatis ipius itelligere nō remaneret ipz itelligere qō vr̃ absurdū. qz cã ⁊ cātū sil'sūt ⁊ ñ sūt zo ꝓꝑꝺcoꝝ. ⁊ ꝓbaꝝ ꝓña. qz p̄ncipiū actiuū imediatū ipsius itellectiōis ē ipse itellcūs agēs vel spēs itelligibilis vel fantasma. ⁊ p̄ncipiū receptiuū ē itellcūs possibilis iformatus specie imo oīa illa manere posset deficiēte itelligere. Cū. n. aliqs dormit ⁊ oīo nihil itelligit mãifestū est q̄ hz itellcm possibilē ⁊ itellcm agentez ⁊ spēz rei exñtez i vtute imagiatiua vel mēoratia. ⁊ cū ℔ hz spēz itelligibilē vt ponis ⁊ hec sūt p̄ncipia ipsius itellectōis sufficientia. q̄re ⁊c.

¶ Jt' vna ⁊ eadē vtus nō ē receptia ⁊ ꝺseruatiua eiusdē spēi vel forme. cū ḡ itellectus sit vna ⁊ eadē vtus ⁊ recipit spēz. ñ vr̃ q̄ ꝺbeat eã rēuare seu ꝺfuare vel retiere.

¶ Jt' sicut se hz sensus ad sensibile sic itellcūs ad itelligibile vt ꝑz i isto zo. ꝫ sensus nō reseruat spēm deficiēte sensatione vt manifestū est inducendo. visus. n. cū deficit videre nō hz spēm colozis. similiter aũt ⁊ in alys.

¶ Oppositū arguit̃. qz si spēs intelligibilis nō remaneret in intellectu cessante intellectiōe tunc intellectus postq̄ intellexerit esset eodez mō i potentia sicut anteq̄ itellexisset. qō videt̃ esse ꝺ aristo. q̄ dic̃ q̄ itellcūs i actu quodãmō est i potentia. ꝫ nō sicut añ addiscere seu inuenire. ⁊ ꝑz ꝓña. sicut. n. ante itelligere erat in potentia remota sic post ipm itelligere erit in potentia remota. q̄re ⁊c. ¶ Ad istud dicūt q̄ſi oēs doctoꝛes. q̄ species intelligibilis pōt remanere in intellectu post actualez intellectōez. ⁊ hoc ꝓbant p rōnez iam inductam. scilicet q̄ intellectus post actualem cognitionem ⁊ intellectionem non esset magis sciens q̄q̄ prius. sed eodem modo in potentia sicut añ ita q̄ itellcs hoīs scientis postq̄q̄ desineret actu intelligere nō eēt magis actuatus q̄q̄ intellectus pueri. qō est absurdum. ⁊ ꝓbari posset rōne. qz remanente p̄ncipio actiuo speciei itelligibilis ꝓpiquo ⁊ nō ipedito ⁊ eius subo ꝑpo remanente oz remanere ⁊ ipsa species. hec est euidens p se. ꝫ post actū itelligendi

põt remanere ꝑncipiũ actiuũ ꝓpiquũ speciei itelligibil' nõ ipeditũ ꝛ eius ꝓpuz subm actinũ gdez ꝓpiquũ. s. spẽs reseruata i memoria hois aut in vtute imaginatiua aut vtraq;. q;uis. n. hõ dormiat ꝛ nihil itelligat actu tamen i eius memoria ꝛ imagiatia bñ rekuãt spẽs rex q;s bũit i vigilia. nec humiditas q; ẽ cã sõni ipedit ipsas a ꝯseruatiõe spẽi itelligibil' i itellectu. Cũ. n. itellectus possibilis ẽ suba icorporea ita bñ ẽ pñs memorie hois ꝛ imaginatiue qñ i orgno ista; vtutũ est humiditas cãns sonũ sic qñ nõ est i eis hõ humiditas. Unde sine dubio humiditas illa nullo mõ põt ipedire ꝯseruatõez spẽi itelligibil' dependentis a spẽ exĩte in vna ista; vtutũ corporea; ꝛ sic remanet ꝑncipiũ ꝓpinquũ spẽi itelligibilis actiuũ nõ ipeditũ ꝛ remãet subm ꝓpuz. s. itellcs possibilis. q;re g; nõ remaneret hõ spẽs: imaginamur q; sicut lumen remãet i diaphano q;diu ẽ pñs ei corpus lumiosũ. sic spẽs itelligibilis remanebit i intellectu possibili q;diu remanet species i vtute imaginatiua hois aut memoratiua.

¶ Ex hõ g; põt ꝯcludi corrlarie q; actus virtutis cogitatiue ꝓpe nõ est simplr ꝛ p se necessarius ad gñatõez spẽi itelligibilis q; ꝑmo recepta est i itellectu. Nã si ita esset ille actus esset necessarius ad ꝯseruatõez ipsius speciei intelligibilis. Cũ. n. aliq; forma imediate ꝓducĩ ab aliq; agente ꝛ ab eodẽ idiget ꝯseruari oẽ qõ est necessariũ agenti ad ꝓductionez alicuius forme est necessariũ ad ꝯseruatõez eius. sicut videmus in generatõe luis i diaphano a luie exĩte i corpe luioso. q; oẽ qõ est necessariũ ad hoc q; lumen corpis luiosi generet lumen i diaphão est etiã necessariũ ad hoc q; lumen corporis luiosi ꝯseruet lumen i diaphão. simlr ãt ꝛ i alys. cũ g; actus cogitãdi nõ sit necessarius simplr ad ꝯseruatõez speciei itelligibilis. imo põt species remanere hoie nihil cogitãte vt dormientibus ꝛigit. seq;ẽ q; hõ actus nihil faciet ad generatõez spẽi itelligibil'. ¶ Et si q;rit q;re g; iste actus ad actuz itelligendi regrit. Credo saluo meliori iudicio q; regrit tã q;z ꝑncipiũ dispositiuũ qõ iducit ꝓpinquissimaz dispõnez regsitã ad actũ itelligendi. ꝛ sic virtus imagiatiua ꝛ memoratiua iducũt q;dã dispõnez siue ꝑpatiõez q;si remotã. Actus ãt cogitãdi idicit dispõnez vel ꝑparatiõez ꝓpinquissimã. ꝛ hec vr fuisse intentio Cõm. i isto 3º cõmento 2º vbi sic dicit. Iste. n. virtutes sũt q;si res que ꝑparãt mãz artificy ad recipiendũ actõez artificis. ꝛ in hac auctoritate gauisus est animus meus cũ dei laude. Sed vna auctoritas Cõm. vr ꝺicere positõi ꝓdicte. dicit. n. Cõmẽ. i isto 3º ꝓmento. 39º. q; necesse est vt forme exĩtes sint i itellectu scõm velocitatem ꝛ rẽ velocioris trãsmutatõis nõ fixã. ꝛ q; ille eedem forme sint exĩtes eẽ aiaz i rebus sensibilibus ꝫz q; hitus ꝯsistit i habente habitũ ꝛ res fixa i re patiẽte. Si ãt spẽs itelligibilis remaneret i itellectu post cõsideratõez actualem tunc nõ maneret sicut res velocis transmutationis non fixe. imo sicut habitus. ꝛ hec qdem auctoritas difficilis est ad exponendũ. vtinã ego scirem qd ipse p hoc intendit Forte vult dicere q; ipe forme q;tũ ad itellectõez actuale ꝛ q;tũ ad dispõnẽ ꝓpinquã ad itelligendũ nõ sunt fixe i itellectu. ꝫ q;tũ ad spẽs ꝑ receptas bene sũt aliqlr fixe. ꝛ sunt hitus itellectus. Aliter dicunt alq; q; hoc p tãto dicit Cõm. q; q;tũcũq; spẽs remaneat post itellectõez actualẽ tamẽ semp idiget ad sui cõseruatõz fãtasmate tanq; cõseruãte ꝓpinq;. sicut lumen in diaphano idiget lumine corporis luminosi ꝛ species in speculo indiget obo cuius ẽ spẽs. ꝛ talis forma nõ mereꝛ dici hitus nec aliqd fixũ sed res velocis trãsmutationis non fixa. Vocaũt q;uis sit dictũ subtile tñ forte nõ est oio yex. q; cõstat q; forme exĩtes eẽ aiam i sensibilibus sunt ibi q; modũ habitus ꝛ fixe vt dicit cõmen. in vbis ꝓdictis. et tñ oẽs forme oiuz istoꝝ inferioꝝ ꝺpẽdent i conseruari ab influentia celesti in tãtũ q; si nõ esset celũ nõ esset aliqua ista; forma; inferioꝝ ꝫm cõmẽ. in de suba orbis. ꝛ aristo. satis inuit i ꝑ. metheo. vbi dicit sic. Est autẽ ꝺiguus ex necitate iste mũdus inferior supioribus latiõibus. vt ois virtus ipius gubernet inde. ¶ Põt g; dici ad qõnẽ q; si p spẽz intelligibilẽ intelligat dispõ cãta a forma q; est i virtute memoratiua. vel a forma q; est i vtute imaginatiua. talis spẽs bñ remaneret i itellectu deficiente actuali itellectõe mõ ꝑus dicto. si vero p spẽz itelligamus ꝑparationẽ cãtã ab actu virtutis cogitatiue illa nõ remanet cessante itellectiõe sicut nec remanet ipse actus virtutis cogitatiue. Et videt q; ꝫm hõ oz dicere q; ad itellectionẽ eius dẽ gditat. vbi gra albedis regritur duplex spẽs itelligibilis q;rũ vna ẽ cãta a forma albedinis exĩte in imaginatiua bũana. alia vo est cãta ab actu vtut. cogitatiue. ꝛ hec ẽ pfectioꝝ q;z ꝑma. sicut cogitatia est nobilioꝝ imaginatiua. q; aũt ꝑparatio facta ab actu virtut. cogitatiue corrũpat cessante illo actu ꝑz. q; alr ꝓpetuaret in intellcũ cuz nõ possit aliq; mõ corrũpi nisi p defectũ illius actus. Et certũ est q; actus virtutis cogitatiue deficit sil' cũ actuali itellectõe. q; virtus cogitatiua nõ est virtus ꝯseruatiua vel reseruatiua ꝫm cõm. q;re ꝛc. Nec ẽ icõueniens q; vnius rei diuerse sint spẽs i telligibiles sil' i itellcũ q;rũ vna est pfectioꝝ q;z alia. sicut etiã i aia sensitiua spẽs albedis q; ẽ i vtute imaginatiua ẽ pfectioꝝ ea q; est i visu. ꝛ sic de mult. alys actõibus. Et i ista. q. locutus sũ vt plres. ¶ Jtez arguit ad ꝑncipale. si nulla spẽs itelligibilis remaneret i itellectu post actuale itellectõez q;liter post cognitionẽ cõpletã itellcũs in habitu ꝛ itellcũs agẽs ꝯiungerent intellcũi possibili vt forma. sic ponit cõmẽ. i isto 3º ꝛ de hõ amplius igret iferius. nõ. n. videt aliq; cã illius copulatõis seu vniõis tunc plus q;z ꝑus. ¶ Ad ꝑmã rõez cũ dr. oẽ actu abstractuz ꝛc. põt dici q; illud põt itelligi dupl'r. Uno mõ q; sit actu itellcũm q;tũ ẽ de se ita. s. q; nõ indigeat ad suã itellcõez alia abstractõe. ꝛ hõ bñ ẽ ꝺcedẽdũ. Alio mõ q; sit actu intellcm. i. q; itellcs hẽat actu eius itellcõez. ꝛ hõ non ẽ necessariũ. Sic aũt diceret i ꝓposito q; spẽs intelligibilis exĩs i itellcũ post actũ itellñdi ẽ actu itellcã q;tũ ẽ õ se. ita. s. q; ad eius itellcõez nõ regrit noua abstractio spẽi itelligibilis. ꝫz nõ ẽ actu itellcã sic q; itellcũs habeat intellcõez actualẽ ipius. Et ex hõ pz falsũ eẽ hõ qõ alig dicunt q; spẽs itelligibilis itelligit itellcõe q; ẽ idẽ cũ eius suba. ꝛ nõ p aliq; intellcõez alia ab eius suba. si. n. ita eẽt tunc sine dubio qñcũq; remaneret spẽs remãeret eius itellectio. ꝛ sic ipa itelligeret ab itellcũ in q; esset eius itellectio. ipole. n. ẽ q; i itellcũ existat itellectio alicuius q; itellcũs intelligat illud. ¶ Aly dicunt q; ista ꝓpõ. oẽ actu abstractũ ꝛc. ẽ va de subys ꝛ nõ de accñtibus. spẽs ãt intelligibilis vt dñt nõ ẽ suba ꝫz accñs. ¶ Jtẽ alig dñt q; ista ꝓpõ ẽ va de illis actu abstract. q; nõ ordinant ad recipienduz actũ itelligendi. spẽs autem intelligibilis ordinatur ad recipiendum intellectionem. quare ꝛc.

¶ Ad aliam breuiter potest dici q; nõ remanẽt omnia ꝑncipia ꝓpinq; ipius itelligere. q; nõ remãet actus cogitatiue ꝛ ille ẽ ꝑncipiũ dispositiuũ qõ iducit ꝓpinquissimã ꝛ vltimã dispõnez ad itelligere. Ex q; etiã manifestũ est ꝫm eẽ qõ alig ꝯsueuerũt dicere q; itellectus possibilis de se sũme ẽ dispositus ad oẽm itellectõez. hõ. n. est puꝛ mendaciũ imo ẽ indispositus ꝛ i potentia remota ꝛ idiget ꝑparatõibus diuersis ad hũc actũ recipienduz. que

gdez ꝓparatões ci ipzimũ ꝛa virtutibus ozganicis ꝓpis boi. Et hoc testaꝫ pulchre Cõm. i aucte ꝓallegata. ille. n. vtutes. ſ. memozatiua ꝛ imagiatiua ſũt res q̃ ꝓpãt mãm artificy ad recipiendũ actõm artificis. Quid aũt ſit ĩmediatũ ꝓncipiũ actiuũ ꝛ cõpletiuũ ipſius ĩtelligere iferius videbiꝫ. ¶ Ad aliã cũ dr. vna ꝛ eadẽ vtus ꝛc. põt dici q illud vez ẽ ĩ virtutibus ozganicis. qz virtus bñ receptiua regrit aliã diſpõz ĩ ozgano q̃ reſeruatiua vt dicit in de memozia ꝛ remiſcentia. vtus gdez receptiua ꝛ nõ bene cõſeruatiua regrit magis aliqõ dñiuz humiditat ꝛ reſeruatiua requirit dñium ſiccitatis. humidi. n. ẽ bñ ꝛ faciliter moueri ꝛ recipe lz nec diu nec bene cõſeruet. lz ſiccitatis ẽ diu ꝛ bene cõſeruare lz cũ difficultate recipiat. ꝛ hec eſt doctrina Auerois in ſuo li⁹ de memozia ꝛ remiſcentia. ¶ Ad aliã põt dici q nõ eſt ſile õ ſenſu particulari ad ſenſibile ꝛ de ĩtellectu ad ĩtelligibile. qz ceſſãte ſenſatõe ſenſus pticularis. ſ. cũ ſenſibile ẽ remotuz nõ remanet aliqd cõſeruatiuũ ſpẽi ſenſibilis ĩ ſenſu pticulari. ꝛ iõ nõ remãet illa. lz abſente ꝛ deficiente ĩtelligibili ꝛ ĩtellectõe bene remãet ꝺſeruatiuũ ꝓncipiũ ſpẽi intelligibilis. ſ. ſpẽs exñs in memozatiua ꝛ cogitatiua ꝛ imaginatiua. vnõ Ariſt. dicit in z⁹ huius q̃ abſentibus ſenſibilibus inſũt ſpecies ꝛ fantaſmata. ꝛ ĩ z⁹ huius dicit ari. q nos ĩtelligimus cũ volumus. i. ſine pñtia ĩtelligibilis exteriozis neceſſario regſita. qz. ſ. vꝛia qudãmodo ſũt in aĩa abſñtibus ſenſibilibus vt ꝓus exponebaꝫ. Et Cõm. dic ibidẽ. q mouentia virtutẽ vlez ſũt entia ĩtra aĩaz bũanã ſemp ĩ actu. ſ. poſtq̃ ſentimus ea. ꝛ refuatia ſũt in vtutibus interiozibus. ꝛ hoc intelligendũ ẽ pticulariter. ſ. q aliq̃ talia entia mouẽtia ſũt ĩtra aĩaz bũanã ſp in actu. i. intentões imaginate q̃ ſunt manentes ĩ potentia ad intelligere ꝓ tãto. qz nõ mouent niſi ad diſpõnez q quã intellectus fit in ꝓpinq̃ diſpõne ſiue potẽtia ad ĩtelligere. q̃re ñ valz ſic dcm ẽ. q̃re ꝛc. ¶ Qõ. XVII:

q Ueritur Utꝛ ſpẽs ĩtelligibilis ſit ꝓncipiũ actiuũ intellectõis. Arguiꝫ ꝓmo q ſic. qz habitus ĩtellectualis ẽ ꝓncipium actiuũ ꝺſideratõis. ſz ſpẽs intelligibilis fozmata in itellectu ẽ idem cũ habitu intellectuali. q̃re ꝛc. maioꝛ ꝓpõ ꝓbaꝫ. qz ꝺſtat q habitus ĩtellectualis in fozmãs intellẽm ẽ ꝓncipiũ ꝺſideratõis. vt ſatꝫ pz ex 6⁹ ethicoꝝ. ꝛ nõ põt eẽ ꝓncipiũ mãle ſiue ſubz. qz illud ẽ intellectus. nec fozmale. qz illud eſt qdã actus q nõ bz cãm fozmalẽ. ga fozme nõ ẽ fozma. nec eſt cã finalis ĩmo magl eꝝ habitus. n. ozdinaꝫ ad actũ z^m tanq̃ ad finẽ vt pz pzimo ethicoꝝ. q̃re ꝛc. minoꝛ recipiꝫ ꝓ manifeſta. habitu⁹ ĩtellectual nõ vꝛ eẽ aliud niſi ſpẽs intelligibilis rei fozmata ĩ intellectu ita q habitus ſcie ideꝛ eſt q ſpẽs intelligibilis rei ſcite. vt cõiter dr. q̃re ꝛc. ¶ Jtẽ intellectus bñs in ſe ſpẽz intelligibilez opaꝫ ꝓ ſeipm ꝛ intelligit. vt vult ari. in illa ꝓte. Qm aũt ſic ſingula fiant. hoc nõ ꝛtingeret niſi ſpẽs intelligibilis eſſet ꝓncipiũ effectiuũ intellectionis ſiue ipſius intelligere. q̃re ꝛc. ¶ Jtez ſpẽs intelligibilis aut ẽ ꝓncipiũ effectiuũ intellectõis aut ẽ ꝓncipiũ receptiuuz eius ꝓ ſufficiẽtez diuiſionez. ſz nõ eſt ꝓncipiũ receptiuũ qz illud in q̃ recipiꝫ intellectio intelligit vt vꝛ mãifeſtũ ꝛ ſic ſpẽs intelligibilis intelligeret ſicut illud ĩ q̃ recipiꝫ calefactio calefacit. q̃re ꝛc. ¶ Jtez oĩs fozma ẽ ꝓncipiuz actiuũ alicuius opatõis. hoc vꝛ eẽ de intentõe ari. z⁹ de gñatõe. vbi dic. q moueri ꝛ pati eſt mãe. alterius vero ꝓncipy eſt mouere ꝛ agere. ſ. fozme. ſz ſpẽs intelligibilis eſt q̃dã fozma exiſtens ĩ ĩtellectu vt manifeſtũ eſt. ꝛ nõ videꝫ eſſe ꝓncipiũ actiuũ alicuius opatõis niſi eius que eſt facere intellectiõez. q̃re ꝛc. ¶ Oppoſitũ arguiꝫ. fozma inherens alicui ſubo nõ vꝛ agere aliquã opatõez in illud ſubm. vt caliditas in igne nõ videꝫ aliqd agere in ignez. ſilr ꝛ ĩ aly⁹. ꝛ ſic foꝛa nõ agit ĩ ſuã mãz vt cõiter dr. nũc aũt ſpẽs intelligibilis eſt fozma inherens ĩtellectui vt oẽs ꝺcedũt. intelligere aũt nõ recipiꝫ niſi in intellcũ vt cõiter dr. ꝛ ꝺceſſũ ẽ ab oĩbus. q̃re ꝛc. ¶ Ad iſtã qõnẽ dr breuiter vt mihi videꝫ q ſpẽs ĩtelligibilis alicuius rei nõ eſt ꝓn^m ꝓ ſe actiuũ ſeu elicitiuũ ĩtellectiõis illius rei. Et ad ꝟ ꝓbandũ ſuppono aliq̃ q̃ſi ꝓ ſe nota. ¶ ꝓz^m eſt. q illud ẽ ens nobilius ſimplr cuius opatio ẽ nobilioꝛ ſimplr nobiliſſima opatione alterius. ꝛ hãc nõ curo ꝓbare. qz credo q nullus ſani capitis eã negaret. ¶ z⁹ q ꝓducere aliqd ꝛpletiue ꝛ pfectiue ẽ opatio nobilioꝛ q̃ illud idẽ recipe. ꝛ mouere vel agere motũ ẽ nobilioꝛ opatio q̃ recipe ipm. ſic aũt in alys. Et ꝟ bñ videꝫ ĩtẽdere cõmen. in iſto z⁹ cõmẽto. 19⁹ vbi ꝓbat q opatio intellectus poſſibilis ẽ magis diminuta. i. minus nobilis opatiõibus alioꝛ ĩtellectuũ iferioꝛ. ꝓ ꝟ q eius opatio eſt paſſio. alioꝛ vero actiones. agere vero nobilius eſt ipſo pati ſm ide. ꝛ hãc videꝫ ariſto. ſupponere in 3⁹ eth⁹. ca⁹ de liberalitate. ¶ z⁹ accipio q ſpẽs ĩtelligibilis rei ſenſibilis nõ ẽ aliqd ſimplr nobiliuꝫ q̃ potẽtia ĩtellectiua q̃ intelligiꝫ ipa res. ꝛ hec ſilr eſt bñ ꝺcedẽda. potẽtia enĩ ĩtellectiua aut ẽ idẽ eẽntialr cũ ſuba aĩe ĩtellectiue aut eſt q̃dã nãlis virtus ipius ꝛ ꝓpingoꝛ eius nature q̃ ſpẽs ĩtelligibilis q̃ eſt quoddã accñ⁹ aduẽticiũ ꝛ ſepabile. ¶ Jtẽ qs diceret q ſpẽs ĩtelligibilis albedinis ſit aliqd ſimplr nobilius q̃ potẽtia ĩtellectiua q̃ ĩtelligiꝫ albedo. Et cõfirmaꝫ. qz ſpẽs ſenſibilis nõ eſt ſimplr nobilioꝛ ꝛ dignioꝛ q̃ potẽtia ſenſitiua. Quis. n. ſane mentis diceret q ſpẽs nigredinis cẽt aliqd ſimplr nobilius q̃ viſus: g̃ ſilr ſpẽs ĩtelligibilis nõ eſt aliqd ſimplr nobilius q̃ intellectus. Ex his ſic arguiꝫ. ſi ſpẽs intelligibilis eſſet per ſe ꝓncipiũ actiuũ intellectiõis ipa eſſz ſimplr nobilioꝛ potẽtia ĩtellectiua. qõ eſt ɔ tertiaz ſuppõnem. ꝛ pz ꝟña ex alys duobus. nã illud ens ẽ nobilius cuius operatio eſt nobilioꝛ nobiliſſima opatiõe alterius. nũc aũt opatio ſpẽi ĩtelligibilis cẽt nobilioꝛ opatõe pfectiſſima potentie intellectiue. qz pfectiſſima opatio ĩtellectus poſſibilis ẽ recipere ĩtellectionẽ vt manifeſtũ eſt per ſe. ſed efficere intellectionez eſt opatio nobilioꝛ q̃ recipere eam vt pz ex ſecũda ſuppõne. g̃ ꝛc. Et mihi videꝫ q ille ꝓpões ſunt firme ꝛ nãlr intellecte ꝛ ꝺceſſe ab oĩ idoneo ad pbiam. ¶ Jtem illud qõ eſt ꝓncipiuz ꝓ ſe receptiuũ alicuius actus nõ eſt ꝓncipiũ actiuũ illius eiuſdem. banc aũt ſumo ꝓ manifeſta. ſed ſpecies ĩtelligibilis eſt ꝓncipiũ receptiuũ intellectõis. ꝓbo. qz intellectus poſſibilis aut recipit intellectõez ĩmediate aut mediãte ſpecie ĩtelligibili. hec diuiſio eſt bñ ſufficiens. ſz nõ eſt dicendũ q ĩmediate. qz ĩmediate recipit ſpẽm ĩtelligibilez vt omnes ꝺcedũt. cũ g̃ ſpecies ſit aliud ab ĩtellectõe. vt ꝓbatũ eſt ſupius. ꝛ habeat ozdinez ad ipz ĩtelligere vt actus ꝓmus ad z^m ſeq̃reꝫ q vnuz ꝛ idem ſuſceptiuũ ĩmediate recipet duo diuerſa quoꝝ vnũ bz ozdinez ad aliud. qõ vꝛ eſſe abſurdũ. quare ꝛc. ¶ Jtez ſi ſpẽs ĩtelligibilis eſſet ꝓ ſe ꝓncipiũ actiuuz intellectõis tũc ipa faceret õ potentia ĩtellectis actu ĩtellecta. qõ vꝛ abſurdũ. qz becvꝛ eſſe opa⁹ ĩtellẽs agẽt vt vꝛ velle ꝺcm. ĩ iſto z⁹ Ad ꝓmã rationem nego maioꝛẽ. ꝛ ad ꝓbationẽ dico breuiter q habitus ĩtellectualis eſt ꝓncipiũ cõſideratõis in genere cauſe mãlis ſeu ſubiue nõ gdez ꝓncipalis ſz diſpoſitiue. ita q habitus intellectualis eſt q̃dã ꝓparatio ſeu diſpoſitio intellectus ad recipiendũ ipaz intellectionẽ. nec aliã ꝓ ſe cãlitatez bz ſup intellectõez. vt cre

do. nec est inconueniens vnū accns ee dispositiuū ꝛ ppa tiuū subi ad aliud accns vt hz videri 4.° metaph. ꝛ 5.° et ad minorē cū dr. q spes intelligibilis est habitus intellectualis. de hoc sunt dubitationes nō pauce ꝛ spāliter vtrū scia sit idē cū spē itelligibili rei scite. ꝛ de hoc erit spālis q̄stio. ¶ Ad aliā cū dicit. itellectus habens ꝛc. dico q ari. ibi sic loquit. Cū autē sic singula fiant vt sciēs hoc dicit ꝑz actū. hoc aūt cōstim accidit cū possit opari p scipz. sic itelligo. i. cū possit opari p seipm. hoc est q possit recipe operationē suā ita q habeat potentiā ppinquā ad recipiēdū eā. ꝛ cū hoc cōsonant verba q̄ sequūt Est ergo ꝛ tunc potentia quodāmodo. s. in potētia ppinqua que prius erat in potētia remota. Uñ Cōmen. ponit ibi dria inter potentias ppinquas ꝛ remotas. p pinque enī actui sūt que agūt. i. operant p se. ꝛ exponit seipm. ꝛ nō idigent exhente eas de potētia ad actum. remote vero indigent. Et est bñ notādū ꝙ dcm Cōmē. hec. n. dria inter potētias ppinquas ꝛ remotas nō pōt vificari de potētys actiuis. q̄ sine dubio potētie actiue nō idigent exhente eas de potentia ad actū. dz igit hec dria itelli de potentys passiuis. ita. s. q potētia passiua remota idiget aliq exhente cā ad actū q disponat ad receptionē vltimi cōplementi. sic diaphanū ad ꝙ recipiat spēm color idiget lumie q disponat ad receptiōez illius. sz potentie passiue ppīque nō idigēt vlterius aliq exhente eas ō potentia ad actū dispositiuū seu vlteriorez dispositionē. q̄uis. n. bñ idigeāt aliq exhente ad vltimū actū pficientē. vt diaphanū illumiatū nō indiget vlteriori dispōe nec agente dispositiuo sz bñ idiget colore ad recipiendū spēm colozis. nūq̄. n. diaphanū illuminatū pduceret i se itentōem colozis q̄tūcunq̄ sit in potentia ppinquissima. silr aūt mā pma q̄tūcunq̄ eēt dispositа ad formā subalē aliquā nunq̄ tñ eā reciperet sz indiget aliq agente. Et vlr dispō ppinq̄ ad recipiēdū aliquē actū nō effic illū actū i illo subo. ꝛ silr itellectus possibilis informatus spē itelligibili ꝛ dispōne quā accepit a cogitatiua ē i potentia passiua ppinq̄ ad recipiēdū itellectōez ꝛ nō idiget vlterius aliq disponēte extrīseco de necitate exhente ipm ō potētia ad actū dispositiuū tñ nunq̄ pduceret itellectionē p scipz. sz idiget aliquo pncipio actiuo. ¶ Quid āt sit illud posterius ē ingrēdū Sigs āt cōcederet ꝙ ipse itellectus actuatus spē itelligibili p ipaz spēz pducit actū itelligēdi p se. ꝛ p suā nāz ipsā recipit vt cōiter imaginant multi. seq̄r ꝙ species itelligibilis hret nobiliorē cālitatē sup itelligere q̄z itellectus possibilis. cālitas. n. pncipy p se actiui ē nobilior cālitate pncipy receptiui. qō ē oio absurdū. Et ē cōsiderandū ꝙ potentia passiua remota ad aliquez actū ꝛ potentia ppinq̄ ad illū nō ē penitus vna ꝛ eadez potentia realr sz mltū diuersa. sicut etiā potentia ppinq̄ actiua ꝛ remota. Sz de ꝙ magl discutiēda ē vitas sup 5.° meta. ꝛ i q̄dā q̄one quā ordinauī post tractatū ō spē itelligibili sunt aliq tractata de hoc. ¶ Cōsiderādū ē etiā ꝙ in illis tractatibus de spē itelligibili q̄s ordiauī aliq̄ dixi spēz itelligibilē p se ee imediatū pncipiū receptīū itellectionis. sz ibi q̄tuz ad hoc loq̄bar ꝛm illos q ponūt ꝙ actus cogitatiue nihil agit i itellectū q nihil cōferebat ad p positū meū. Intēdebā. n. pbare ꝙ ipa spēs itelligibilis nō ē p se pncipiū effectiuū itellectōis vt pz ispiciēti ibidē Et ad ꝙ sufficit ꝙ sit dispō vel preparatio subi ad recipiendū. hoc aūt verū est ꝙ spēs itelligibilis est dispō immediata sup illas q̄ remanent post actū intellādi. ꝛ sic intelligi pōt illud dcm. ¶ Ad aliā dico ꝙ spēs itelligibilis est pparatio seu dispō ad recipiendū intellectionez. Et cū arguit. ex ꝙ ipa spēs itelligibilis ꝛc. dico ꝙ nō segt. q intelligere nō recipit i ea tanq̄z i pncipali subo ꝛ pmo sz vt i dispōne nec io regsita. Et cum vltra accipit ꝙ oē illud i q̄ recipit itelligere intelligit. vez est i quo recipitur vt i subo pncipali ꝛ subāstēte sz aliter nō. vbi gra. ostat ꝙ visio nō recipit i aīa visiua nisi sit ibi magnitudo. vt patet ex. z. de aīa. tñ non segt ex ꝙ magnitudo videat. silr ipa visio nunq̄z recipet in aliq̄ orgāo nisi ibi esset diaphaneitas ꝛ lux aliq̄ mō. ꝛ tñ nō segt ex hoc ꝙ diaphaneitas videat vel lux. similiter vtus tāgendi nunq̄z recipet in aliq̄ neruo nisi hēret caliditatē velut q̄dā dispōnē ad tactū. nō tñ ppter ꝙ est dicendū ꝙ caliditas cognoscat tāgibilia. ¶ Sz aliqs cauillaret. q̄ sicut albedo nō pōt esse i aliq̄ subo gn illud dicat albuz. vnde ꝛ superficies dicit alba q̄uis nō sit subm pncipale albedis. sic i nullo videt esse itellectio gn illud denoīe tur intelligens. ꝛ sic spēs itelligibilis eēt itelligens. qō est ridiculū. Dico ꝙ nō est simile. q̄ albedo nō est accidens ppriū sube in q̄ existit. iō pōt denoīare aliqd aliō sz itelligere est accns ppriuz aīe. ꝛ iō non pōt denoīare nisi aīaz aut aīatū ꝛm aiam. Et forte nō esset magnum peccatū ꝛcedere ꝙ spēs itelligibilis intelligit ipropē ꝛ p accns inq̄tū est i eo qō vere itelligit ꝛ ppe. sicut ꝛcedimus ꝛm aristo. ꝙ albedo edificat q̄ accntaliter est ꝛiuncta edificatōi q̄uis ꝙ nō sit oio simile. pma tñ solutio est melior. q̄ denoīat aīaz intellcūaz ꝛm ꝙ distinguit a q̄cūq̄ alio quod non est aīa intellcūa. vel cuius aīa intellectiua nō est actus vel pars ꝛ ideo nō denoīat spēm intelligibilē. ¶ Pōt tñ ꝛcedi ꝙ spēs itelligibilis est illud quo intellcūs intelligit cū sit illud quo recipit intellectionez ita ꝙ sicut illud qō recipit itellectiōez i telligit pmo. sic illud quo aliqd recipit itellectiōez est illud q̄ aliqd itelligit. ꝛ hec est vā solutio. Nō. n. spēs intelligibilis recipit intellectionē sz est illud q̄ itellectus recipit intellectionē. Cū ḡ accipit in argumento. qcqd recipit itellectionez itelligit. ꝛcedendū est. ꝛ similiter illud in quo recipitur intellectio. ꝛ ad minorez. species intelligibilis recipit intellectionez. certe nō est verum. sed est illud quo aliqd recipit intellectionez. nec in spē recipit intellectio sz i alio recipit p ipsā speciez. q̄re ꝛc. nec alio mō ē itelligendū ꝙ superficies sit alba nisi q̄ illō q̄ aliqd ē albū subiue. silr āt ꝛ i alys hō. ¶ Ad aliā pōt dici ꝙ illa ppō ē vā i formis subalibus sz i formis accntalibus nō oz. Si. n. cuiuslibz forme acntalr eēt actio aliq cū actō sit q̄dā forma accidentalis. ꝛ sic actōis eēt actio ꝛ sic i ifinitū ꝛcederet qō ē icōueniens. mō spēs itelligibilis est q̄dā forma accidentalis. q̄re ꝛc. Uel pōt negari maior. q̄ cū dr. forme est agere ꝛ ꝙ omne agere ꝛ mouere ē forme. ꝛcedit hoc. sz nō segt ex. 9.° ꝙ oīs forē sit agere q̄ ꝛcederet i ifinitū vt cōiter dr. ¶ Questio. XVIII.

Onsequenter q̄rit. Utr scia sit idez qō species itelligibilis rei scite. ¶ Arguit p ꝙ nō. q̄ scia est cognitō itellectualis sic scire est cognoscere itellectualiter. sz species itelligibilis nō est cognitio itellectualis vt pz ex pdict quare ꝛc. ¶ Itez scia est effectus demōstratiōis vt pz p posterio ꝛ. sz spēs itelligibilis nō est effectus demōstratōis vt māifestū est. nā aliqs pōt hre speciez itelligibilē tirāguli ꝛ tamen nō hz demonstrationem ad hoc pbandum. s. ꝙ triangulus habeat tres angulos ꝛc. ¶ Itez si sic esset tūc statī cū aliqs hret spēz itelligibilē alicuius rei scibil i se hret sciaz postq̄z esset vnā ꝛ idez. Dās est falsū. q̄ in īstāti i q̄ aliqs itelligit albedinez p hz spēm itelligibilez albedinis ꝛ tamē nondū hz sciaz illius albedis. ¶ Item

bitus itellectualis cātur ex actibus vt pz ex 2°. eth. sed
ſpecies itelligibilis nō cātur ex actibus ꝺſiderādi imo
ꝓcedit eos vt mānifestū est. q̄re ꝛc. ¶ Jtē ſi scia esset spēs
itelligibilis rei scite aut esset species subi aut predicati
aut vtriusq̄. sed nullo istoꝝ mōꝝ. g̃ ꝛc. maior pz. q̄ scia
est de conclōne demr̄atōis. vt pz p. poste. ꝛ 6°. ethic. ꝛ ipsa
ꝛcl'o nō continet realiter nisi subiectum ꝛ predicatum
ĩherentia. n. passiōis ad subm̄ nō est aliud real'r ab ipsa
passiōe. ꝛ sic pz maior. ꝛ minor ꝓbar. p°. q̄ scia nō sit spēs
intelligibilis ipius subi. q̄ scia est habitus ꝛplexi alicuius
cū sit effectus demōstratōis q̄ est instr̄m notificādi cō-
plexū vt pz 2°. posterioꝝ. ipz aūt subz ñ est aliqd ꝛplexū
ꝛ eadez rō est ō specie p̄dicati. nec est dicendū q̄ scia est
aggregatū ex vtraq̄ specie. q̄ cuz species subi ꝛ species
passionis sint fozme diuerse ꝛz species nō pōt ex eis ali-
qd vnū p se cōponi. scia aūt ꝺ ens vnū p se. aliter. n. nō
eēt species alicuius gñis. q̄re ꝛc. ¶ Jtez si scia esset spe-
cies intelligibilis tunc scia cāret ab eo qō est in virtute
memoratiua homins ꝛ imaginatiua. ab istis enim ime
diate causatur species intelligibilis vt probatum est
ꝑus. ſz ꝯis vr̄ icōueniens. nll's. n. dic̄ q̄ spēs exñs in me-
moratiua aut imaginatiua faciat sciaz. q̄re ꝛc. ¶ Oppo-
sitū ꝺ cōiter q̄ scia nihil aliud ē q̄z spēs itelligibilis rei
scite firmate i intellectu. ꝛ vr̄ plane intentio fris Tho.
sup istū tertiū in illo ca°. Cū aūt sic singula fiāt. Et idem
in 7°. phycoꝝ. c. At vo neq̄ itellectiua pte aie ¶ Ad istā
qōnez vr̄ mihi esse dicendū saluo meliori iudicio q̄ scia
nō ē idez eēntial'r cū spē intelligibili rei scite. ꝛ intelligo
h̄ p scia z habitū itellectualē distictū ab illis q̄uoz habiti-
bus intellectualibus q̄ sūt sapia. itellectus. ꝓudentia ꝛ
ars. vbi gr̄a. habitus itellcūalis ō ista ꝛcl'one. triāgulus hz
tres āgulos eq̄les duobus rect'. nō ē idē qō spēs itelligi
bilis quā hz ipe sciēs de h̄ scibili. sil'r aūt ꝛ i alys hō. Et
h̄ ꝓbo gbusdā rōnibus ꝓtract' magl' ōclarādo eas. p̄ sic.
Jlli habitus non sunt idem quoꝝ vnus accipiť ac acq-
riť ex actibus intellcūalibus ꝛ alius nō acqriť ex acti-
bus intellcūalibus. hec ē euidēs p se. sed spēs intelligi-
bilis firmata in intellcū nō acqriť ex actibus ꝺſiderati
onis. imo possibile ē q̄ cū aliqs semel viderit triangl'm
vel albedinē q̄ ipe reseruet eius spēm in imaginatiua
sua ꝛ i intellcū p lōgū tp̄s absq̄ actuali cogitatōe ꝛ itel-
lectōe. ſz scia acqriť ex plibus actibus cōsiderādo inhe
rētiā p̄dicati ad subm̄ post cōsideratōez p̄ncipioꝝ ex q̄-
bus nec̄io segť illa cōcl'o. vt inuit aristo. i. 9. meta. Lum
eni frequēter ꝺſiderat aliqs triangulū hr̄e ꝛc. nō abso-
lute sed post cōsideratōez p̄ncipioꝝ demr̄atiuoꝝ ordi-
natoꝝ ex q̄bus nec̄io segť triangulū hr̄e tres angulos.
ꝛ ex illa frequēti cōsideratiōe illius conclōnis post sua
p̄ncipia derelingť itellectui q̄dā habilitas actualis ad
ꝓmpte cōsiderādū talē cōclōnē post sua p̄ncipia. ꝛ ido-
neitas illa siue habilitas acqsita ē habitus sciēt̄ificus p
ficiēs itellcm̄ ad verā ꝛ certā cognitionē huius ꝛclōniz
et forte hec habilitas nō acqriť tota simul i vno ꝛ eodē
instāti. ſz ſm ptes i diuersis instātibus ita q̄ i p̄ instanti
in q̄ aliqs ꝺſiderat triāgulū hr̄e tres āgulos vel in p̄mis
instātibus acqriť vna ps habilitatis ꝛ postea in alio in-
stāti alia ꝛ sic ꝯter. Uñ exp̄imur in nobis q̄ ẽto freq̄n
tius ꝺſideramus talē ꝛcl'onē ex ꝺſideratōe. i. post ꝺſide
rationē suoꝝ p̄ncipioꝝ tāto ꝓmptiores ꝛ habiliores su-
mus ad hō cōsideratōez. Cuius signū ē q̄ ēt ꝓmptius ꝛ
velocius exp̄imimus voces ꝛcl'onē illā signātes. Et foꝛ-
te cōtingit q̄ p vnū actū cōsiderādi bñ ꝛ diu cōtinuatū
q̄ egpollet vl' equalet multi' discōtinuati' acqriť ista ha-
bilitas vel ſm totū vl' ſm magnā ptez. ꝛ ad hoc multuz
ꝓficit bonitas cogitatiue deseruient' itellectui. ꝛ puto
q̄ in ipa vtute cogitatiua gñať cōsil'is habilitas. ſz dif-
fert q̄z habilitas generata i vtute cogitatiua ꝓficit eā ad
cōsideratiōez i diuiduale huius triāguli vl' illius. habili
tas vero generata i intellectu ꝓficit ad ꝓhēsionē vl' ez.
Et ꝓpter hoc dicit ꝓm̄. 2°. huius. q̄ scia est vl' iū. expiētia
vero q̄ ptinet ad cogitatiuā ē singulariū vt habeť ex p-
hemio metaph̄. ꝛ possumus declarare i sil'i. dicit. n. ſm
doctrinā cōem q̄ in appetitu sensitiuo ex frequēti ele-
ctōe opatōis honeste gñať q̄dā habilitas ꝛ ꝓmptitudo
ad eligēdū recte ꝛ delectabil'r q̄ gdez habilitas acqsita
vocať virtus moralis. vbi gr̄a. ex eo q̄ aliqs frequenter
eligit dationē moderatam. s. dare q̄ñ oz ꝛ qbus oz dere-
lingť q̄dā habilitas ad dationē talez eligendā ꝛ agēdaz
q̄ gdē habilitas ꝺ liberalitaz. sil'r aūt ꝛ i alys. Sic est in
ꝓposito q̄ñ itellectus speculatiuus frequēter speculať
triāgulū hr̄e tres āgulos p̄cedente speculatōe suoꝝ p̄n-
cipioꝝ demr̄atiuoꝝ q̄ oz p̄cedere demr̄ationem ex illa
frequēti cōsideratōe relingť q̄dā habilitas seu ꝓmpti-
tudo ad cōsiderādū talē ꝛcl'onē post eius p̄ncipia neces
saria. Et ex his ſi bñ consideret apparet q̄liter est itelli-
gendū q̄ scire vel scientia est effectus demōstratiōis. ꝛ
q̄ demr̄atio est syll's faciens scire ſm quē i bñdo ipsuz
scimus. vt ꝺ i p. poste. B. n. verū est simili mō sic q̄ do-
ctrina ꝛ disciplina fit ex ꝓexñti cognitiōe. i. post ꝓexñtē
cognitionē. sic scia cōtingit ex demōstratiōe. i. post de-
mōstratōez. s. post cōsideratiōez p̄ncipioꝝ ordiatoꝝ ex
q̄bus nec̄io segť cōclusio. demōstratio. n. est syll's faci-
ens scire. i. post quē scit. ꝛ segť scire ꝛ scia ſm quē in ha-
bendo ipsū scimus. i. ſm quē postq̄ habuimus ipm scis
mus. Nō. n. sil'r cū hō cōsiderat p̄ncipia ꝛclōni ordinata
cōsiderat formal'r ipsā cōclōnē cuius est scia sed post. ꝛ
ex hac cōsideratōe frequētata ipsius cōclōnis post p̄n
cipia ordinata relīgtur habitus itellcūalis pficiens ad
verā ꝛ certā cōsideratiōez cōclōnis. sil'r aūt ꝛ i alys hō.
¶ Queret aūt aliqs ꝓpter quā cām oz in itellectu fieri
talē habitū itellcūalē. dico q̄ h̄ est p tāto q̄z itellectus
possibilis q̄tū est de se. est indeterminatus ad verā co
gnitionē ꝛ ad cognitionē falsā respectu cōplexi occulti
vel dubitabilis. vel ad cognitōez certā q̄ est sine foꝛmi
dine ad oppositū ꝛ ad cognitionē incertā q̄ est cū foꝛmi
dine ad oppositū. ꝛ cū credulitate q̄ oppositū eius pos
sit esse veꝝ. Et ꝓpter istā ideterminatōez tollendā ne
cessariū est gñari habitū p quez nec̄io determinate icli
neť ꝛ pficiať ad cognitionē verā ꝛ certā q̄ ē certa perfe
ctio vera ꝛ delcābilis. Et bñ dixi respcū obi cōplexi oc
culti vel dubitabilis. q̄z respcū cōplexi p se noti et oīno
certi nō est itellcūs ideterminatus imo determinatus
ad verā ꝛ certā cognitōez. cuiusmodi sunt p̄ncipia p se
nota coīa q̄ dñr nāliter itellcā ſm cōmen. i isto 3°. vt oē
totū ē maius sua pte. ꝛ hō similia. Ad cognitionē taliū
sine dubio non oz hr̄e habitū acqsitū ex frequētat' ꝺſi
deratōibus aliquoꝝ p̄ncipioꝝ. ſz sufficit habere spēs i
telligibiles ꝛ cognitōes suoꝝ terminoꝝ qbus cogniti5
itellcūs statī recipit vitatē eoꝝ sine p̄cedēti rōne vt do
cet aristo. in p°. poste. ꝛ ꝓpter hec dicit Lincon. sup p̄mū
poste. ꝓpe p̄n. q̄ taliū p̄ncipioꝝ nō est doctrina nec di-
sciplina. Nō. n. doceť neq̄ addiscit nisi illō qō cū p̄mo
concipimus est nobis dubiū vel apparet falsū ꝛc. Hec
igit sit p̄ma rō p̄ncipalis ad ꝓbādū q̄ scia nō sit idem
eēntial'r cū spē itelligibili rei scite in q̄ ꝓp bñ eē ꝯgrega
ta sunt aliq̄ ō mō gñatiōis scie q̄tū ad ꝓpositū spectat.
¶ Jtē alia rō pōt adduci ad illā ꝛclusionē p̄ supponēdo
q̄ i ꝛclusione demōstratiua deq̄ ꝓprie ē scia nō ē aliqd

reale nisi res q̄ ꝑdicaꝫ ⁊ res q̄ subyciꝫ. ihereⁿt ⁊ a. n. passi
onis ad subm̄ ē idez eēntial'r cū passiōe vt ad pñs suppo
no ex 5°. metaph̄. vbi gr̄a. res huius ꝯclusiōis. triāgulus
hz tres angulos. nō ē nisi subz. s. triāgulus ⁊ hr̄e tres an
gulos. similr̄ ⁊ in alys suo mō. ¶ 2°. suppono q̄ scia debz
esse aligd vnū p se. qz aliter nō eēt spēs alicuius ꝑdica
menti qō ē ɔ̄ar'. i ꝑdicament'. ⁊ pz ɔ̄seq̄ntia ex 5°. meta.
vbi ens diuidiꝫ in. x. ꝑdicamenta. ⁊ oēs ɔ̄cedunt q̄ spēs
q̄ est p se ī vno ꝑdicamento dz esse aligd vnū p se ⁊ non
per accidens. ¶ Tunc arguiꝫ sic. si scia est species itelli
gibilis rei scite. aut est spēs itelligibiliꝫ soliuꝫ subi. aut so
lius ꝑdicati aut ē ɔ̄positū ex ambobus. Nō ē dicendum
hoc vltimo mō. qz sic scia nō esset qd vnuz simpl'r per se
q̄liter. n. ex spē intelligibili triāguli ⁊ spē itelligibili hr̄e
tres angulos fit vnū ens p se nō bñ video. Si vo dicere
tur q̄ scia ē spēs itelligibilis solius subi firmata ī itelle
ctu ꝫ vr̄ absurdū. qz scia ē hitus ɔcl'onis demōstrate. vt
patz p posterioꝝ 5°. ethicoꝝ ⁊ oēs ɔ̄cedūt. subm̄ ā solū
ñ ē ɔ̄clusio demōstrata. ¶ Jtez si scia eēt spēs itelligibil'
solius subi tunc oēs g hr̄ent spēm itelligibilez alicuius
subi firmata ī intellectu suo eēnt pfecte scientes. quod
est multū absurdū. possibile. n. ē q̄ aligs habeat speciez
trianguli firmatā ī intellectu suo g tū non ē sciens neq;
hz sciam de triāgulo. sil'r ⁊ ī alys hō. ⁊ eadez rōne nō est
dicēdū q̄ sola spēs itelligibil' ꝑdicati sit scia. ¶ Sz dicesꝫ
q̄ scia ē spēs itelligibilis subi ī ordine ad ꝑdicatū nō ab
solute ⁊ fm' se. Cōtra. tūc subm̄ ī ordine ad ꝑdicatū vl' ē
idez eēntial'r cū subo fm se ⁊ nihil reale addit. vl' aligd
reale addit. Si nihil addit cuz eadē spēs sit vtrobiq;. si
vna nō ē sciaⁿec reliq̄. Si addit aligd reale puta ordiez
sic spēs eius nō erit vnica ⁊ simplex. sz multiplex sicut ⁊
res. sic āt scia nō erit qd vnū p se. ¶ Sz dices q̄ scia est
spēs itelligibilis firmata ī itellcū p discursū ōm̄atiuz
ꝑcedētē. Cōtra. possibile ē q̄ āte discursū demōstratiuū
aligs habeat spēm itelligibilez firmatā ī itellectu suo ⁊
diutissime cōseruatā. Adueniente g̃ discursu demōstra
tiuo. aut illi spēi aligd addiꝫ. aut nihil. Si nihil. igiꝫ sic
ꝑus illa nō erat scia sic nō ē nūc scia. Si igiꝫ aligd addiꝫ
illi spēi p discursuz demōstratiuū. q̄ro qd est illō additū
aut est itellectio. aut spēs intelligibilis. aut aligd aliud.
Si dicaꝫ q̄ est itellectio. hoc est ic̄ōueniens. qz tūc scia
p hitu esset formal'r duo actuꝫ qō est deriſoriū. si autez
illud additū p discursum p̄cedentez sit species itelligi
bilis hoc est ridiculū qz iā itellectus habebat sufficiēt̄
spēm itelligibilez firmatā in intellectu. ad quid g̃ opoz
teret addi aliā. Etiā qz spēs itelligibil' cāꝫ a fātasmate
⁊ a re fātasiata. discursus āt ille ōm̄atiuus nullū illoꝝ
ē. Si aūt dicaꝫ q̄ p discursū dem̄atiuū addiꝫ ad spēm
itelligibilē firmatā aligd aliō qō nec ē spēs intelligibil'
nec itellectio tūc scia nō eēt idē cū spē itelligibili. cuiuꝫ
oppositū ponebaꝫ. Et si dicas q̄ ē q̄dā ɔ̄positū ex spē
itelligibili firmata ī illo supaddito. ℞ est ic̄ōueniēs. qz
℞ scia nō eēt ens p se nec simplex eēntia. qō ē absur
dū. Uñ scia nullo mō ē idē cū spē itelligibili firmata in
itellcū sed ē q̄dā habilitas vl'is pueniēs ex frequēti ɔ̄si
deratōe ɔcl'onis post eius p̄ncipia nec̄ia ordinata pfici
ens intellcm̄ ⁊ iclinās ad verā ⁊ certā cognitionē inhe
rentie ꝑdicati ad subm̄ siue illud ꝑdicatū sit ꝑpria pas
sio dem̄ata siue sit diffinitio mālis q̄ dem̄aꝫ de diffi
nito p diffinitionē formalē. vt pz ex p̄. ⁊ 2°. poster. ¶ Sz
aligs posset dubitare ɔ̄ ꝑdcā. p̄mo ɔ̄ cōcl'onē. qz si scia ē
alius habitus a spē itelligibili ⁊ ex 2°. tunc eiusdē fm eā
dē rōnē eēnt habitus itellcūales diuersi. qō videt̄ esse i
cōueniēs. ⁊ pbaꝫ ɔ̄na. qz de triāgulo fm q̄ triāgulus ꝑt
bñ scia. vt pz ꝑ poste. ⁊ silr̄ spēs itelligibilis triāguli pōt
esse ī itellcū hñte sciam de triāgulo. similr̄ aūt ⁊ ī alys.
q̄re ⁊c. ¶ Jtē sicut se hz spēs rei artificialis ad rē artifi
cialē sic res scibilis se hz ad rem scibilez. p cōuenientez
sil'itudinez. mō ars est idez qō spēs rei artificial'. vt pla
ne docet aristo. i 5°. meta. c. Loqr̄ āt q̄ sūt. ¶ Jtez ois ha
bitus itellcūalis aut est sapia. aut scia. aut itellcūs. aut
ꝓudentia. aut ars. 6. ethic. sed spēs itelligibilis rei scite
est habitus itellcūalis vt manifestū est p se. et nō est in
tellcūs q̄ est p se habituꝫ ꝑncipioꝝ ɔ̄plexoꝝ demr̄atōiꝫ
nec est sapia qz sapia est ex ꝑncipijs abstract'. a motu et
a mā. nec est ars nec ꝓudētia. qz illi sunt habitus q̄ sūt
de rebus opabilibus a nobis. spēs aūt itelligibil' dicit
esse de aliq̄ speculabili qō nō est opabile a nobis. q̄re re
linq̄t q̄ hō spēs sit scia. ¶ Jtem si talis habitus esset in
itellcū differens ab hō spē itelligibili ⁊ remanens post
cōsideratōez actualez. videt̄ q̄ ī ꝑpetuū remaneret in
intellcū. qz accñs absolutū nō corrūpit nisi ad corrupti
onez sui subiecti vel a ɔ̄rio suo vel ab absentia agentis
cōseruātis ipz ī subiecto. cū g̃ subm̄ istius habitus sit p
petuū. s. itellcūs possibilis fm arist. ⁊ ista habilitas ꝑpe
nō hz ɔ̄riū. qz delectatōi fm itelligere nō est aligd ɔ̄riū
fm aristo. i 5°. ethico. nec p pñs habitui itellectuali. nec
etiā ꝑpter absentiā agentis cōseruātis ipm. qz illud ñ
est nisi species exñs ī virtute imaginatiua ⁊ memorati
ua. ⁊ illa cōseruat speciez itelligibilez ⁊ nō aliud. q̄re ⁊c
¶ Aliud dubiū est. qz dictū est q̄ hō habilitas q̄ dr̄ scia
nō gñaꝫ sil'r tota sz succesſiue pars post partez. Ex ℞ eni
vr̄ seq̄ q̄ ad sciaz sit motus p se cū sit trāsmutatio succes
siua. ⁊ ℞ ē ɔ̄ar'. 7°. phycoꝝ. ¶ Jtem q̄riꝫ qd' ē immediatuz
ꝑncipiū actiuū illius hilitat'. i itellcū poñ. ℞. n. vr̄ difficī
le assignare. ¶ Jtez aliq̄ ꝓbāt q̄ ī itellectu nō pōt eē hi
tus ꝑpe dcs. qz forma q̄ idiget agēte extriſeco ɔ̄seruāte
eā ⁊ q̄ remoto stati remouet̄ illa forma nō est hitus ꝑpe
dcs. Nll's. n. ɔ̄cederet q̄ lumē exñs ī aere esset ꝑpe dcs
hitus ipius aer'. qz sp idiget luie extriſeco ɔ̄seruāte ⁊ eo
remoto stati remouet̄ lux aer'. Si il'r ñ esset dicendū ꝫz
phz q̄ emphasis. i. spēs alicuius obi exñs ī speculo esset
hitus speculi p eādē cāz. nūc āt ois forma exñs ī itellcū
nr̄o acq̄sita idiget hō ɔ̄seruāte. ⁊ destructo eo stati ōstru
iꝫ illa forā. s. fātasmate. vñ cū sor. iterficiꝫ stati peūt oēs
foꝛe eius accepte a fātasmatibus sor. q̄lr̄ g̃ eēt hituꝫ i in
tellectu. ¶ Ad ꝑmū isto ꝝ pōt dici negādo ꝟñaz. qz lz ō
triāgl'o aut aliq̄ hō subo possit hr̄i spēs itelligibilis. tñ
ō ipo triāgulo ꝫz se ⁊ seoꝛsū nō hr̄ scia ꝑpe lz hr̄ scia de i
herētia passiōiꝫ ad subm̄ vna cū subo. ad cuiuꝫ iherētie
cōsideratōez verā ⁊ firmā pficit hitus sciētificus ⁊ dis
ponit. De iherētia aūt passionis ad subm̄ bñ hr̄ species
itelligibilis ad cōsiderādū eā absolute ⁊ cōsideratione
nō oio certa nec pfecta. ⁊ iō regriꝫ alius habitus ad ɔ̄si
derādū eā post sua ꝑncipia nec̄ia ⁊ ordinata cōsideōe
certa ⁊ pfcā. ⁊ illa est scia. Et tu dices q̄ de vno ⁊ eodez
. s. de iherentia passionis ad subm̄ hr̄ duplex habitus in
tellectualis. s. species itelligibilis ⁊ scia. Et ego dico q̄
℞ nullū est ic̄ōueniens diuersis modis vt pz ex dictis.
Scia. n. est habitus pficiens itellcm̄ ad cōsiderationez
certā illius iherentie ī ordine ad sua ꝑncipia demr̄atia
species vo itelligibilis ad ɔ̄siderādū ipaz fm se. vñ ma
nifeste pcipimus q̄ aligs pōt hr̄e cognitionez alicuius
iherentie p spēz eiuſ itell'ibilē firmatā ī itellcū q̄ tñ nōdū
ē sciens illā inherētiā vt in exēplo p̄misso ⁊ alys mult'.
possibile. n. ē q̄ aligs pluries ɔ̄sideret q̄ sup datā lineā
ɔtigit triāgulū eqlateꝝ collocare. ⁊ tñ nō hz sciaz huius
ɔcl'onis. qz nō cōsiderat eaz sufficienter post eius p̄nci-

pia demonstratiua. ¶ Aduertendū est q̄ ꝫ spēs intelligibilis ꝛ scia quodāmō sint habitus itellectuales. tamē lōge verius ipsa scia ē hitus intellectualis q̄ spēs. eo q̄ ipsa scia generaī ex actibus frequentatis mō supꝛadicto. spēs aūt itelligibilis nō sic. imo p̄cedit actū itelligēdi. ꝛ sil'r nō est iconueniens de eodē cēplures itellectuales hitus diuersimode tñ. s. q̄ vnus acgraī ex actibus frequētatl. alius aūt nō. ¶ Ad aliud p̄t dici q̄ spēs rei artificialis nō p̄t cē formal'r ꝛ cēntial'r idē qō ars. ꝫ p tanto dr̄ ars. q̄ est q̄dā dispositio ꝓpinqua ad artem. ¶ Ad aliā dr̄ q̄ habitus itellcūalis accipiī dupl'r. vno mō cōiter ꝓquocūq; actu itellectus p̄ pficiente seu disponente ipm ad actū zm̄ siue ille actus secundus sit de p̄mis operatōibus itellectus q̄ sunt sine affirmatione ꝛ negatione. siue de secundis actibus itellectus q̄ sunt cū affirmatione ꝛ negatōe. ꝛ hoc mō spēs itelligibilis bñ ē habitus itellectualis. q̄ ꝓ ipaz ꝓparaī itellectus ad cōsiderādū rē cuius ē spēs ꝓsideratōe icōplexa sine affirmatōe ꝛ negatōe. ꝛ de illo hitu nō logī ar'l. i 6°. ethico ꝛ. Alio mō accipitur hitus itellectualis magis stricte ꝓ actu p̄ itellectus pficiente ipm ad ꝓsiderationē veraz ꝛ ꝓplexā cū affirmatione ꝛ negatōe. ꝛ sic spēs itelligibilis nō est habitus itellectualis. ꝛ sic loquiī ar'l. i 6°. ethico ꝛ. ¶ Ul'p̄t dici q̄ ois hitus itellectualis ē scia vl' reducibilis ad aliquez illoꝛ habituū itellectualiū aliquo mō ꝛ sic est hic. Nā spēs itelligibilis rei scite q̄uis formal'r nō sit scia tñ reducitur ad sciam sicut ordiatuz i finem reducīt ad stū finez. spēs. n. itelligibil' rei scite ordiatur ad considerationem p̄cedentez sciam ꝛ p ꝫ ns ad sciam ꝛ ad eius cōsideratōez. Et p ꝫ ns ad aliā dubitatōez dico q̄ habilitas que est scia idiget cōseruari ab aliquo extrinseco. s. ab illo quod conseruat speciem itelligibilem rei scite ꝛ illa deficiēte sine dubio deficit scia eo q̄ species itelligibilis ē sicut dispō necessaria itellectui ad illam habilitatē hñdā ꝛ cōseruandā. Cōsidera g̃ ordinē istoꝛ actuū ꝛ hituū ꝛ iuenies veritatē deo dante. ¶ Ad aliud dico breuiter q̄ trāsmutatio itellectus ad sciaz siue ipa gñatio scie nō ē alteratio ꝓprie dicta. tum q̄ nō hz p se icipere a termio ꝛrario. tū q̄ nō est ꝛtinua necessario. ꝛ hec cambo regrunī ad alterationē verā. ¶ Ad aliō q̄ñ querīt. q̄d ē p̄ncipiū effectiuū īmediatū illius habilitatis i intellectu. Forte dicendū q̄ illud idē qō agit illam intellectionē facit istā habilitatē cōsiderandi. Quid āt sit illud post regreī. ¶ Ad aliaz dicūt aliqui p iterēptionez maiozis. nā forme oēs nāles gñabiles ꝛ cozruptibiles idigent agente extrīseco ꝫseruante q̄ remoto statim remouenī. s. influentia celesti. Unī ꝛ arl. dicit i p̄ metheoroꝛ. q̄ necesse ē hūc mundū esse ꝛtigū supiozibus lationibus vt ois virtus eius gubernet inde. Unī Cōmē. i suo tractatu de suba ozbis dicit. q̄ si ōstrueret motus celi destrueret totus mūdus. ꝛ tamē multe forme gñabiliū ꝛ cozruptibiliū sūt hitus q̄dā q̄ ꝫsequūt ipaz subaz Unī Cōm. i isto 3°. cōmēto 4°. dicit. q̄ forme sūt exītes exīaīam i rebus sensibilibus ꝫ q̄ hitus existit i habēte hituz. Et sil'r p̄t dici i ꝓpōsito. ¶ Sz q̄uis hoc sit conuenienter dcm̄ tamē nō oio gescit itellectus. non. n. est sile de formis nālibus ꝛ de istis q̄ in intellectu nr̄o sunt q̄ nō q̄libet forma nālis idiget agente extrinseco ꝓpo ꝫseruante ipsā. ꝫ i oibus aut multl sufficit vnū ꝫseruās. s. virtus celestis diffusa cū lūe i istis iferiozibus. vnde Alber. dicit in suo cōmento de sōno ꝛ vigilia. q̄ lumen celeste diuersimode figuratū vehit ad nos oēs virtutes ozbis. ꝫ q̄z forma exīs i intellectu indiget ꝓprio cōseruāte extrīseco. Aliō. n. ꝫseruatiuū hēt hitus de triāgulo ꝛ aliud hitus de asino. sil'r ꝛ i alys. ꝛ iō ille forme possūt esse hitus. alie vero nō. ¶ Et posset dici ad illud q̄ hec influentia celestis conseruās hec iferioza ꝫ sit vna scōm subm̄ i eodē. n. medio p̄t esse virtus cōseruatiua bois ꝛ plantē. tamen iste virtutes seu influentie sunt diuerse formaliter. Alia. n. forma ē vtus formal'r ꝫseruatiua frigiditatis siue siccitatis ꝛ alia caliditatis. sil'r ꝛ in alys. Si g̃ forme māles sint hitus rez nō obstante q̄ a diuersis ꝫseruātibus idigeāt ꝫseruari. q̄re etiā forme itelligibiles ñ eēnt hituꝫ q̄uis ꝫfuēī ab exī. s. p obā extrīseca. ¶ Notādū est q̄ subm̄ alicuius forme p̄t se hr̄e dupl'r ad ꝫseruās extrīsecum illius forme. Uno mō q̄ sp̄ sit ei sufficienter p̄zsens. ꝛ sic se habet intellectus possibilis ad fantasma. semper enim est p̄zsens eis que sunt in fantasia. ꝛ sic ille forme bene possūt dici habitus. Alio mō cōtingit q̄ subm̄ forme cōseruate nō semp ē sufficienter pñs ipsi ꝫseruāti nec ez°. ꝛ talis forma forte non esset habitus ꝓprie dcūs p̄cipue cū hec nō gñeī ex multis actibus. sicut obm̄ nō est sufficiēter pñs speculo ad ꝫseruandū ꝛ faciēdū suā spēz i eo. ꝛ iō illa nō ē habitus speculi ꝓprissime sumēdo habitū. sil'r aūt ꝛ i alys hꝫ. q̄re ꝛc. ¶ Sz aligs q̄ret rōnabil'r. q̄re iste habitus non semp itell'r actual'r q̄diu ei i itellcū. cū actiuū itellectionis. s. itellcūs agēs sit pñs itellcūi possibili dispōsito sufficiēter ad eius itellectōez. ¶ Et si dicis q̄ itellcūs possibilis nō sufficiēter ē semp dispositus ad itellñdū illū habitū. q̄rit̄ q̄ dispō ei deficeret? Erit forte dicēduz q̄ habitus nō ē natus itelligi actu nisi dū itellī res de q̄ ē habitus. vñ ōficiēte itellectōe illius rei nō itelligit ipe habitus. ꝛ hꝫ vade difficile ē nisi ꝓcedaī itellcūz sil'r intelligere diuersa. s. habitū itellcūalē ꝛ rē de q̄ ē habituꝫ ipe. Et hec sufficiāt de ista q. de q̄ ab alys parū vl' nihil accipe potui. ¶ Rōes p ista pte cōcedo iquātū faciūt p ea. Et hec dicta sufficiāt. ꝛ accipiāt iuuenes studiosi p modū exercitatōis. Cōplemētū aūt declaratōis ꝛ ōter minatōis posteriozibus ꝛ fortiozibus relinqī. q̄re ꝛc.

q Uoniam ¶ Qō. XIX

gnitudo ꝛ magnitudinis cē ꝛc

¶ Queritur hic p̄mo. Utrū q̄ditas sit p̄mū obiectū itellcūs. ¶ Arguit p̄mo q̄ ñ. q̄z si q̄ditas eēt p̄mū obm̄ itellcūs. tūc p̄ma q̄ditas p̄mo itelligereī. hec ꝫ videī satis manifesta. sed ꝫ ns ē falsū. q̄z p̄ma q̄ditas ē q̄ditas suba. vt ꝫz ex 7°meta. ꝛ tñ accīs p̄us itelligīt q̄ suba. p̄batio. q̄z itellcūs itelligēdo dependet ex sensu vt ꝫz ex isto 3°mō ꝫstat q̄ accīs magis sensibile ē q̄ suba. q̄re ꝛc. ¶ Itē si q̄ditas eēt obm̄ itellcūs p̄mū tunc idiui duū q̄ditatis siue singulare nō possz itelligi cū ipm idiuiduū q̄ditat' differat a q̄ditate vt ꝫz ex isto 3°. ꝛ diuersoꝛ debent eē diuerse virtutes cognoscitiue vt videī. q̄z potētie distīguunī p obiecta. sed ꝫ ns est falsū. q̄z itellectus enūciat aliq̄d de singulari seu de idiuiduo q̄ditatis. dicēdo sor. est hō. q̄ itelligit ipm. q̄re ꝛc. ¶ Itez si q̄ditas esset p̄mū obm̄ itellcūs tūc nō ens nō possz intelligi. ꝫsequēs est falsū. q̄re ꝛc. falsitas ꝫseq̄nt' nota ē. q̄z coīter dr̄ q̄ nō ens p̄t itelligi vt dr̄. 4. meta. ꝛ p̄batī ꝫseq̄ntia. q̄z q̄ nō ē obm̄ p̄mū alicuius potētie nec ꝓtineī sub p̄mo obiecto. nec hz habitudinē ad p̄mū obm̄. nec ez°. nō cognoscīt ab illa virtute. hec est manifesta. sed nō ens nō est q̄ditas nec ꝓtineī sub q̄ditate vt manifestū ē nec hz habitudinē realē ad q̄ditatē. q̄z illa habitudo nihil est cuius subm̄ nihil est. sed ipm nō ens nihil est. q̄ habitudo nō entis ad ens nihil ē. Nec sil'r illa q̄ditas p̄t habere aliquam habitudinez ad nō ens. q̄z habitudo est q̄dā respūs vl' ordo. modo ille respectus

nihil ẽ cuius terminus nihil ẽ cũ ipz nõ ens nihil sit. sequit̃ q illa habitudo erit nihil. s. gditas ad nõ ens. ꝛ sic ratione illius habitudinis non ens non intelligimus.

¶ Itẽ illud qõ nõ ẽ sensibile nõ ẽ itelligibile nec ꝓ ons obm̃ ꝑmũ intellectus. sed gditas nõ est sensibilis. g̃ ꝛc. maioꝛ pz. qꝛ itellectus nr̃ nihil itelligit sine fantasmate vt dicit arist. i isto 3o fãtasma aũt rei sensibilis sili'tudo ẽ vt pz ex 2o huius. ꝛ minoꝛ appz auctoꝛitate Cõm. i 2o huius. ca. Dicendũ ãt ꝑm vnũquẽq; sensiz. vbi dicit q sensus non comprehendit quiditates reꝝ. quare ꝛc.

¶ Oppm̃ cõiter allegat̃ ab ari. i isto 3o s. q gditas rei est ꝑmũ obm̃ itellẽs. ¶ Ad qõnez dimissis alys opionibus dico ad pns q aliqd eẽ ꝑmũ obm̃ itellectus põt itelligi dupl'r. Uno mõ q sit ꝑmũ in ordine cõitatis. Alio mõ i ordine ꝑncipalitatis. ꝛ adhuc obm̃ ꝑmũ i ordie ꝑncipalitatis põt itelligi dupl'r. Uno mõ cõpando vnũ genus ꝑdicamentale ad oĩa alia genera. Alio mõ cõpãdo vnũ itelligibile ad oĩa alia itelligibilia. Tunc dico ad qõnẽ ꝑ q ipm ens seu gditas qõ ꝑ eodẽ accipio ẽ ꝑmũ obm̃ itellectus ꝑmitate cõitatis. ꝛ hoc statim pbat̃. qꝛ omne illud qõ est cõe ad oĩa illa que cognoscunt̃ ab itellectu dz dici ꝑmũ obm̃ itellectus ꝑ mõ. sed ens seu gditas est hm̃. oẽ. n. itelligibile est ens aliq̃ mõ seu gditas quoq̃ mõ cõiter ꝛ large accipiẽdo gditatẽ. g̃ ꝛc. ¶ Et ẽ ꝯsiderãdũ circa hoc q q̃uis ens seu gditas nõ sit gd vnuz fz spẽm nec fz gẽus vniuocũ vt cõiter dr̃ ꝛ accipit̃ i 4o metaph. tñ bñ ẽ vnuz ꝑm analogiã. nã vnũ ens ẽ ꝑus alys. s. suba substãs accñtibus. ꝛ alia attribuunt̃ vni ꝑ sicut subo vt docet Cõm. i 4o metaph. ꝛ hm̃ vnitas sufficit ad aliquã vnitatẽ potentie aĩe itellectiue. ¶ 2o dico suba est ꝑmũ obm̃ itellectus. ꝛ ℞ primitate ꝑncipalitatis cõpando ad inuicẽ gña ꝑdicamẽtalia. qꝛ illud qõ est ꝑozis. ꝛ pfectioris entitatis dz esse ꝑmũ obm̃ itellectus. ꝛ hoc ꝑmitate ꝑncipalitatis. sz suba est ꝑozis ꝛ pfectiozis entitatis oĩbus alys vt pz 7o meta. ꝛ oĩa alia genera nõ sũt ẽtia nisi qꝛ sunt ipsius suba. s. q̃litates sube q̃titates aut passiones aut aliqd hm̃. q̃re ꝛc. maioꝛ ꝓpõ satis bñ ex 2o meta. nã vnũqõq; sic̃ se hz vt sit sic̃ se hz ad vitatẽ seu cognitõz verã. ꝛ ꝯ ons ad hoc q sit ꝑmuz obm̃ itellectus eius est verã cognitionẽ hr̃e. q̃re ꝛc. Sz q̃'r intelligat̃ suba. aut ꝑ spẽm ꝓpriã. aut ꝑ spẽm accñtis. de hoc bonũ cẽt ingrere seoꝛsuz ꝛ diuisim. ¶ 3o dico q ꝑmũ obm̃ itellectus ordine ꝑncipalitatis respectu oĩum alioꝝ itelligibiliũ ẽ ꝑmũ ꝑncipiũ qõ ẽ deus. qꝛ illud qõ ẽ nobiliozis ꝛ dignioris veritatis. ꝛ entitatis respectu oĩum itelligibilium ẽ ꝑmũ obm̃ itellectus ꝑm istũ modũ. hec ẽ recipienda ꝑ manifesta. sz ꝑmũ ꝑncipiũ qõ ẽ deus est hm̃ testãte arist. in ꝑ metaph. vbi dic̃ q total'r optimũ eoꝝ q̃ in nã deus. Et Cõm. dicit in 2o metaph. q si ẽ aliq̃ cã ꝑma oĩuz ẽtiũ vt declaratũ ẽ i scia nãliũ illa ẽ magis digna i cẽ ꝛ i vitate q̃ oĩa alia. oĩa. n. entia nõ acgrunt eẽ ꝛ veritatem nisi ab illa cã. Et g̃ est tm̃ ens p se vez ꝛ vnũ p se ꝛ alia sunt vera entia ꝓpter veritatẽ illius. q̃re ꝛc. ¶ Propter solutionẽ vnius rõnis ꝯsiderandũ ẽ q vnũ itelligibile esse ꝑus cognitũ alio itelligibili nihil est aliud q̃ cognitõez vnius ꝑozẽ eẽ cognitiõe alterius. cognitionẽ aũt vnius esse ꝑozẽ cognitione alterius hoc põt itelligi dupliciter q̃tũ ad ꝓpositũ spectat. Uno mõ ordine generationis Alio mõ ordine perfectionis ꝛ ex dignitate. Mõ credo saluo meliozi iudicio q cognitio accñtl in tellectu ꝑoz ẽ cognitõe sube via generationis. qꝛ sicut accñs ẽ diminute entitatis respectu sube ita sine dubio cognitio accñtis diminuta ẽ ꝛ imperfecta respectu cognitionis sube semp̃ ãt ipfectioza i eodẽ ꝑoza sũt via gñatõis respectu perfectioꝝ vl'saltẽ ordie ꝓportionabili vt sat̃ hr̃ ex. q. metaphy. Unde imagino q quẽadmodũ in gñatione formaruz in mã corruptibili generatio accñtis priozẽ generatione substãtie. prius eniz oportet mãm disponi per qualitates ꝯueniẽtes anteq̃ recipiat formã in mã Unde cõmen. dicit ꝑmo phy. q generatio substãtie est terminus alterationis. sic in ꝓductõe cognitõis in intellectu possibili humano prius fit cognitio accñtis quodãmõ q̃ cognitio substãtie. cuius manifestũ signuz est q motus ꝛ pl'alitas entiũ que sunt accñtia substãtiaꝝ nãliũ sunt ꝑncipia in scia nãli ꝑm Cõmen. in ꝑmo phy. Constat aũt q ꝑncipia doctrine ꝑus cognoscunt̃ q̃ ea que per ea docent̃. ois. n. doctrina ex ꝑexñti fit cogniti one. quare ꝛc. vnde Cõmen. dicit in 6o metaph. ꝯmẽto ꝑmo. q i rebus nãlibus nõ ꝑñt sciri substãtie rerũ nisi ex posteriozibus. i. accñtibus. sed substãtie cognitio est ꝑoz ordine dignitatis ꝛ pfectionis. cũ ipsa substãtia sit nobiliozis ꝛ pfectiozis dignitatis ꝛ entitat̃ accñtibus. Et ad illã intẽtionẽ intelligo dcm̃ Cõmen. in 7o meta. vbi dicit q substantia est nobiliozꝛ priozꝛ accñte nã diffinitione ꝛ tpe. s. q notitia substãtie est ꝑoz ordine pfectionis ꝛ nobilitatis. non q ꝑoz sit ordine generatiõis Hoc pulchre ꝛ euidẽter docet cõmen. ibidẽ in his vbiꝫ cũ narrauit q suba ẽ ꝑoz accñte cognitõe dedit modũ ꝛ dicit. Et nos videmus ꝛc. ita q signũ hoc q substãtia apud nos manifestioꝝ ẽ accñtibus. s. vl'ia substantie q̃ vl'ia accñtiũ est. quia scire indiuiduũ substãtie per sua vl'ia substantialia ẽ pfectius scire q̃ scire illud per vl'ia accñtiũ. verbi gr̃a cum volumus scire hoiem si sciuerimus eũ cẽ aliq̃ nãm substãtialẽ. verbi gr̃a. ignem scire ipm per hoc ꝑdicatũ substãtiale ẽ pfectius q̃ scire ipm esse quãtũ aut quale. aut aliquod ꝑdicabiliũ accñtium Et subdit paucis interpositis. Et quia scire hãc substãtiam per suas dispõnes substãtiales ẽ pfectius q̃ scire ipm ꝑ dispõnes accñtales necesse est vt dispõnes substantiales sint accidẽtalibus manifestioꝝ. Ecce si bñ inspicit̃ cõmen. non cõcludit subam eẽ notioꝝẽ accñte nisi qꝛ cognitio substãtie ẽ pfectioꝝ cognitione accñtis Ex hoc aũt q aliquid sit pfectius alio nõ cõcludit̃ ipm eẽ priꝰ eo nisi ordine ꝑncipalitatis nobilitat̃ ꝛ dignitatis vt manifestũ est intelligẽti. q̃re ꝛc. ¶ Et hic est ꝯsiderãdũ q q̃uis ponã cognitionẽ accñtis eẽ ꝑozem ordine generatõis in intellectu. non tamẽ volo dicere q q̃libet cognitio accidẽtis cuiuslibet sit ꝑoz qualibet cognitõe substãtie. ĩmo possibile ẽ q aliqua cognitio substantie alicuius cõfusa ꝓcedat aliquã determinatã cognitionẽ alicuius accidẽtis. vnde arist̃o. in 4o phy. tractatu de tẽpoze. i illo. c. Et si motus semp̃ aliud ꝛ aliud. dicit. q ꝑ ipm mobile cognoscit̃ ꝑus ꝛ posterius i motu Ad cuius meliozẽ intellectũ cõsiderãdũ est q duplex potest haberi cognitio accñtis alicuius. s. cognitio simplex ꝛituitiua que dr̃ itelligẽtia idiuisibilis ꝛ cognitio cõplexa ꝑm affirmationẽ ꝛ negationẽ. Et hec iterũ vel est icerta cũ formidine ad oppositũ. vel est certa ꝛ sine formidine ad oppositũ. Modo dicerẽ q cognitio accidẽtis simplex ꝛituitiua sine affirmatõe ꝛ negatiõe bñ est priꝰ in intellectũ via generatõis cognitõis substãtie. sed ipossibile est q cognitõem accñtis ꝯplexã ꝛ certaz sine formidine ad oppositũ ꝑm affirmationẽ ꝛ negationẽ nõ ꝓcedat aliqua cognitio substãtie sicut forte i exẽplo ꝑdcõ. pars. n. motus iudicat̃ esse ꝑoz ꝑ quã mobile acquirit dispositõem ꝓcedẽtẽ. vl'per quã mobile trãsit ꝑozem partẽ magnitudinis. ꝛ pars posterioꝝ per quam mobile acgrit dispõnem sequentẽ vel pertrãsit partez

posteriozē ꝛ remotiozes a termino a q̄. Tñ idubitanter cognitio ituitia motus p̄cedit cognitōes subē q̄ mouet vel q̄ est p̄ncipiū motus. cuius signū est qz nā diffinitur p motū vt pz 2° phy coz. similr ꝛ in alys suo mō. Et hec forte est cā q̄re scie mathematice pure sicut arithmetica ꝛ geometria p̄us debent doceri q̄z alie ptes phie naturalis. s. qz cōsiderāt de accn̄tibus sensibilibus puta ō nūeris ꝛ magnitudinibus. ¶ Ad p̄mā rōnes pz ex dictis ¶ Ad aliā cū dicit. q̄ cum indiuiduū ꝛc. vez est eodem mō sicut gditas. sed alio mō bene pōt intelligi. Sz quis sit ille modus q̄ intellectus intelligit indiuiduū seu singulare sensibile videbit i. q. speciali. ¶ Ad aliā pōt dici q̄ nō ens nō pōt intelligi p̄mo. i. nō p̄cedente cognitiōe alterius. fz bene pōt intelligi secūdario. s. p̄cedente aliquo mō cognitōe entis. Qualiter aūt sit de ℔ fiet spāliꝫ qō. hz. n. difficultates nō paucas. ¶ Ad aliā dico q̄ non est itentio cōmen. q̄ sensus nullo mō cognoscat gditates. fz q̄ nō cognoscit gditates ꝓpbensiōe vl̄i. ℔. n. est alterius potentie. s. itellectus vt ipe subdit ibidez. q̄re ꝛc.

c Onsequenter ¶ Questio. XX. queritur. Utrum intellectus noster intelligat subam mālez p eius speciem ppriā. Arguit p̄mo q̄ nō. qz si ita esset tūc non oporteret p accidentia deuenire i cognitionē substātie sed statī sine oi difficultate repsentaret subā p speciem ppriā. hec cōsequentia videt manifesta. sed cōsequens est falsuz ꝛ ℑari. vt patet in phemio huius. quare ꝛc.

¶ Item si sic oporteret illā spēm esse de genere subē. nā que sunt diuersoꝝ genez nō sūt sibi inuicez sil̄ia vt q̄litas ꝛ q̄ntitas ꝛ hꝺ. sed spēs intelligibilis subē nō est subā cū ipsa inhereat intellectui. ꝛ suba rei non est i intellectū vt pz ex isto 3°. ¶ Itez oē q̄ cognoscit̄ p spēm ppriā distinguit̄ ab alys sine erroze. sicut albū distinguit̄ p visū a nigro. ꝛ visus nunq̄ decipit̄ iudicando albedinez esse nigredinez vel eo°. vt pz ad sensuz ꝛ pz 4.° metaph. sed intellectus errat circa subam mālem nō distinguendo vnā ab alia. ꝛ iudicādo vnā eaꝝ esse aliā sicut putamus aliquū q̄ stānū sit argentū. aut auricalcū esse auꝝ. ꝛ sic ō multis alys. q̄re ꝛc. ¶ Oppom arguit. qz spēs lapidis est in aīa fm ari. in isto 3.° ꝛ tamen est q̄dā substantia. q̄ ꝛc.

¶ Ad hoc dicūt alīq̄ q̄ suba mālis nō itelligit̄ p speciez ppriā. sed p spēm accn̄tis. ꝛ forte rō coꝝ est hec. Illō q̄ nō gignit aliquā spēm in fantasia seu imaginatiua non gignit spēz i itellectu nr̄o. cū itelligentē quēcūq̄ necesse est fantasma aliq̄ō speculari vt dicit ari. in isto. 3. ꝛ anie itellectiue fantasmata insunt sicut sensibilia sensui. sed suba mālis nullā spēz gignit i fantasia. qz si faceret spēz i fantasia oporteret q̄ pus faceret spēz i sensu pticulari cū fantasia sit motus factus a sensu fm actū vt pz in 2.° huius. ꝛ si faceret spēz i sensu pticulari tūc sensus pticular| cognosceret subam. vtus. n. cognoscitiua cognoscit illud cuius spēm hz i se. hoc aūt est ridiculū. Et ꝛfirmat hec rō. qz si suba faceret aliquā spēm i intellectu. aut faceret eā imediate. aut mediāte sensu. Nō est dicendum q̄ imediate. qz eadē rōne accns faceret suā spēz imediate i intellectu. ꝛ sic itellectus ad itelligendū suā intellectionē nō idigeret fantasmate humano. qō ē manifeste falsuz. nec mediāte sensu. tūc cū sensus nō imutet̄ realr nisi p mediū extrinsecū saltē visus auditus ꝛ odoratus seq̄ret̄ q̄ suba mālis faceret spēm aliquā i medio sentiendi vt i aere vel aqua. vel vt roq̄. ꝛ qs hoc diceret: nllꝰ itaq̄ hoc diceret. Credūt ḡ isti q̄ suba mālis ñ itelligat ab itellectu nostro p spēm ppriā. sed p spēm accidentis ꝛ ad istā intentōez dicit ari. in phemio huius. q̄ accn̄tia magnā ptē cōferūt ad cognoscendū qō qd est. Sz istud nō videt oīo tutū. qz cōstat q̄ itellectio vel est assilatio itellectus ad rē itelligibilē. vel nō fit sine assimilatione ꝛ iō oz q̄ ad aliā ꝛ aliā itellectōez hēat aliā ꝛ aliā similitudinē. cōstat ḡ q̄ itellectio subē ē alia ab intellectione accn̄tis. itelligere. n. diuersificat̄ fz nāz rei itellecte vt dicē Cōmē. i isto. 3. ḡ oz hre aliā spēz a spē accn̄tis. spēs. n. accn̄tis nō assilat itellectū ipi subē. fz solū accn̄ti. q̄re ꝛc.

¶ Itē forma subalis videt eē multū actiuioꝝ q̄z accn̄talis. vnde cū accns spēm suaz faciat in intellcū videt q̄ multo magl forma subalis gnabit suā spēz. ¶ Et ad coz rōnē cū dr̄ q̄ suba mālis nullā spēm giginit in fantasia dicūt alīq̄ q̄ ois forma mālis p̄ter ipsā aiaz cogitatiuā humanā imp̄mit suā spēz idiuidualr repn̄tantez in aīa cogitatiua ꝛ p̄us i organis sensuuz. sed nō segtur ꝓpter hoc q̄ ipsi sensus cognoscant subaz mālē. qz nō sunt ordinati nisi ad cognoscēdū accn̄tia rez sensibiliū. s. p̄pa ꝛ coīa. Et cū accipit̄ q̄ ois potētia cognoscitiua cognoscit illud cuius spēm recipit. verū est si sit ordinata per se ad cognitionē illius. sed si nō. nō oz. mō sensus particularis exterioꝝ non est ordinatus ad cognitionē subē. Uel dicat̄ q̄ ois potentia cognoscitiua cognoscit illud cuius spēm recipit. verū est si recipiat illā spēm ita spūaliter sicut regrit̄ ad cognitionē rei cuius est spēs. Mō dicam q̄ ipe sensus particularis non recipit spēm subē ita spūalr sicut exigit̄ ad cognitōez subē. imo se hz q̄dā mō sicut mediū mediāte quo suba gignit suā spēm i cogitatiua. q̄re ꝛc. Et dicunt q̄ ois forma subalis mālis p̄ter aiaz cogitatiuā facit suā spēm idiuidualē in ipsa cogitatiua. qz nō bñ pñt videre q̄lr ipsa aīa cogitatiua recipet spēm p̄paz suupsius. qz sic idē saltē fm spēm esset actiuū ꝛ receptiuū respcū eiusdem. ꝛstat. n. fm aristo. ꝛ cōmen. q̄ illud cuius est spēs est actiuū illius speciei. si ergo aīa cogitatiua hret in se spēz aie cogitatiue illa species fieret ab aīa cogitatiua. ꝛ sic aīa cogitatiua eet actiua ꝛ receptiua eiusdem. s. speciei ipsius. quod est ipole. De hoc tñ nō determino ad pñs. sed forte faciā qōnem specialem. vtrū aīa cogitatiua possit cognoscere seipsā. Si tñ cōcedat̄ q̄ cogitatiua nō recipiat speciem p̄pam sui ipsius tunc dicet̄ q̄ ipamet cogitatiua imediate gignit suā speciem in itellcū. ꝛ ℔ videt esse bñ possibile ꝓpter ppingtatem ipius aie cogitatiue ad intellcm̄ possibilē humanū. ppingtatem dico i ordine pfectiōis. ipa enim aīa cogitatiua iter omnes formas iherētes materie est ppingoꝝ intellectui fm ℑmen. in isto 3.° in tātum q̄ ipa est quedā rō vt ipse dicit in cōmēto. z. ꝛ est p̄pria boī vt ipse dicit in eodē cōmento. imo etiā qdā putauerūt eā esse itellectū vt dicit i cōmento 6°. ¶ Pōt ḡ pbabiliter dici ad qōnē q̄ itellectus noster bñ itelligit subam per spēm ppriā ipsius subē. q̄ aut itelligit eā p spēm p̄pam subē aut p spēm accn̄tis p sufficientē diuisionē. Nō per spēm accidentis q̄ illa repsentat accidens ꝛ nō subam p̄prie ꝛ per se. ¶ Itē itellectus possibilis est potens oīa fieri vt docet Aristo. in hoc 3° ꝛ hoc est vez modo simili tudinis ꝛ repsentatōis fm q̄ Cōm. exponit ibidez. ꝛ hoc non esset nisi reciperet spēm subē materialis. ḡ ꝛc.

¶ Alie rōes pñt iduci. iste tñ satl videnť sufficere. Sigs aūt teneret istā opi. posset dicere q̄ quodāmō silr est ō generatōe forme subalis i mā corporali. ꝛ de pductōe spēi repn̄tātis subaz mālē in itellcū possibili. Sicut enim mā p̄ma nō recipit aliq̄s formā subalez nisi sit ꝓparata accidentibus p̄prijs illius forme vt satis pz ex p. phy. ꝛ p°. de generatōe. sic intellcūs possibilis nō recipit spēm itellibilem alicuius subē mālis nisi sit ꝓparatus ꝛ ifor-

matus ſpecie intelligibili operationis ꝓꝑie illius ſube. vñ dictū eſt q opatio facit ſcire formā. Opatões ãt ꝓſe ⁊ ꝓꝑe ſubaꝝ multotiens ſũt occ'te itellectui nec ſemp faciũt ſuas ſpẽs ꝓꝑas i ipo ꝓcipue qz ſube mãles mlto/tiens ipediũt a ſuis ꝓſe ⁊ ꝓꝑis opatõibus q̃ ſunt motus. aliq̃ aũt cũ motu. ⁊ hoc cõtingit aut ꝓpter agens cõtra/riũ obtinens ⁊ diñans formis mãlibus debentibus acti ones ꝓꝑias ꝓducere. aut ꝓpter defectũ paſſiui qõ eſt natũ talez actõez recipe. vt q hec herba nõ ſanat talez egritudinẽ cõtigit qz nõ appꝛopiquaſ mõ debito cozpi ſuſceptiuo. aut qz ipediſ a ꝺrio agente. aut aliq̃ tali mõ. ſil'r aũt ⁊ i alys. ⁊ tũc latet itellectuz q talis herba hẽat facere talẽ opatõez, ꝓꝑiã. ⁊ ſic nõ eſt diſpoſitus ſufficiẽ ter ad recipiendũ ſpẽm itelligibilẽ talis ſube. Sed cum itellectus hẽbit ſpẽm itelligibilez ꝓꝑiã ꝓꝑe opatiõis cãtã a fantaſmate talis opatiõis ſenſate. tũc ſine dubio recipiet ſpẽm itelligibilez illius ſube. vbi gꝛa. cũ aliquis cognoſcit leuitatez ignis ꝑ eius ſpẽm ⁊ cognoſcit motũ ſimpl'r ſurſũ fz nãm ꝑ eius ſpẽm tũc itellectus recipiet ſpẽm fozme ſubalis ignis quã cõſeq̃t talis motus. ⁊ ꝑ eã itelligit fozmã illã. ſil'r ãt ⁊ in alys ſuo mõ. Et fm iſtum modũ itelligiſ vbũ ari. q accñtia magnã ptem ꝺferunt ad cognoſcendũ qõ gd eſt. hoc. n. ꝓ tãto vez ẽ. quia opa/tio ꝓꝑia ſube q̃ eſt qõdã accñs faciens i intellectu ſuaz ſpẽz ꝓparat itellectũ ad ſpẽm ꝓꝑiã ſube q̃ vlterius pfi/ciſ ad cog̃ſcendũ ipſã ſubam. ⁊ hoc inuit ari. i hoc q diẽ magnaz ptẽ cõferunt ⁊ nõ dixit q faciunt ipſam cogni/tionẽ qõ gd ẽ. nõ. n. faciũt diſpõnẽ totalẽ ſz ptez diſpõis vt pz ex dictis. ¶ His viſis reſpõdeſ rõnibus in ꝺrium. ¶ Ad ꝓmã dr negãdo ꝺñam. nã ipa ſuba mãlis nõ ſtati cũ ẽ pñs ſenſui gignit i itellcũ ſuã ſpẽz ꝓꝑam. ſed oz ꝑce dere ſpẽm ꝓꝑaz opatõis. ipſa ãt opatio ꝓ ſe ꝓꝑa ſube ñ põt gignere ſuã ſpẽz i ſenſu nec i itellcũ niſi cuz actual'r exiſtit ⁊ exerceſ ab ipſa ſuba. Cõtigit aũt frequẽter ſub ſtãtiã mãlẽ ipediri ab opatõe ⁊ nõ exercere actu ſuã ꝓ/ꝑriã opatõez ꝓpter cãs ꝑdcãs. ⁊ cũ exercet ſuã opatõez ꝓ ſe ⁊ ꝓꝑriã aliqñ nõ ẽ ſufficiẽter pñs ſenſibus humãis ad faciẽdũ i eis ſuã ſpẽz. vel ſi ẽ pñs ſufficiẽter tñ ipſi ſẽ ſus ſũt ipediti aligbus cauſ vt nõ recipiãt ſufficienter illã ſpẽm. vt puta ſomno aut motibus foꝛtiozibus. aut aligbus hꝺ. iõ nõ valz rõ. ¶ Ad aliã iueniũſ aliq ſenſiſſe q ſpẽs recepta i itellcũ bñ eſt de gñe ſube vel nõ eſt de alio gñe q̃z ſube ſic etiã ſpẽs albedis nõ eſt i alio ꝑdica/mẽto a q̃litate. hz tñ aliũ modũ eẽndi in itellcũ q̃z i mã ꝓma. qz i mã ꝓma fozma ſubalis exiſtit cozpoal'r ⁊ ſitua l'r ⁊ cũ diſpõnibus hñtibus ꝺriũ. i itellcũ aũt exiſtit in/cozpoal'r ⁊ idiuiſibil'r. ⁊ nõ ſitual'r. Et ad iſtã itẽtionez dicit ariſto. q lapis nõ ẽ i aĩa. ſ. cozpoal'r ⁊ ſitual'r cũ ꝺ/rus diſpõnibus ſuis eo mõ q̃ antiq videbãt ponere. ſed ſpẽs lapidis. i. fozma abſtracta i cozpoꝛea vlis fm repñ tatõem. nec tñ itellcũs ẽ idẽ eẽntial'r cũ hꝺ ſpẽbus. ſed i potẽtia ad eas. ⁊ hec ẽ ſnia ari. i ꝑn°. huius. vbi dic̃. Im/paſſibilẽ g̃ oz eẽ. ſ. paſſiõe cozruptia q̃ ẽ cũ abiectõe ꝺrij ſuſceptiñ ãt ſpẽi i potẽtia huius. ſ. receptia. ſz nõ ß. i. nõ eſt eſſential'r ipa ſpẽs nec aliqd eẽntial'r cõpoſitũ ex ea. nec reputareſ i cõueniens q i itellcũ poſſibili ſint ſpẽs abſtracte de genere ſube repñtãtes ipſas ſubas q̃ idiui dual'r ſubſiſtũt in mã cozpoꝛali. ⁊ oẽs iſte ſube ſpũales recipiunt i itellectu poſſibili ꝑ° ⁊ ꝓncipal'r q eſt õ ſe ens pure potẽtie fm opi. coẽz q̃ attribuit ari. ⁊ cõm. Et iſtõ vr cõſonare ꝺbis gbuſdã cõibus ⁊ famoſis gbus dicit q gditas rei abſtracta a mã ẽ i itellcũ. qõ etiã ꝓbant aliq ſic. Illud q recipit itellectus poſſibilis eſt illud qõ itel/lectus agens abſtrahit. hec eſt mãifeſta de ſe fm oẽs. fz itellectus agens abſtrahit gditatez rei itellecte vt etiã cõiter dr. ⁊ hoc abſtrahere nõ eſt aliõ niſi ꝓducere ſpẽm gditatis vl'r repſentãtez. Qual'r aũt hoc agat itellectus agens vna cũ ſpẽ exiſtente i fantaſia ingrendũ eſt poſt. Sz hic eſt vnũ dubiũ. qz ſi ſuba itelligiſ ꝑ ſpẽm ꝓꝑiam cũ vnius ſube poſſint eſſe plures itellectiões. vt hõ põt itelligi fm q hõ ⁊ fm q aial ⁊ fm q aiatũ ⁊ fz q cozpuſ ⁊ fz q ſuba. ſeq̃t q vnius ſube ſint ꝓles ſpẽs itell'ibiles. ¶ Et forte dicendũ q vnius ſube fm vnã ſui fozmã nõ eſt niſi vna ſpẽs itelligibilis ſz fz diuerſas fozmas ſuba/les ozdinatas bene poſſunt eẽ plures ſpẽs. ⁊ ſic diceret i ꝓpoſito fm ponentes pluralitatez fozmaꝝ i eodẽ indi uiduo ſube. Et de ß alias viſũ fuit i qõne de pluralitate ⁊ ozdie fozmaꝝ. ¶ Al'r poſſet aliqs dicere q vnius ſube nõ erit niſi vna ſpẽs itelligibilis. ⁊ cũ dicit q vnius ſube ſunt plures itellectões. Poſſet dici q vnius ſube nõ eſt niſi vna itellectio q̃ itelligiſ eius gditas ⁊ eſſentia fz ſe. ſed bene poſſunt eſſe plures ſpẽs gbus itelligũſ diuerſi modi eiuſdẽ ſube vel gbus itelligiſ eadẽ ſuba fz diuer/ſos modos ſiue fm diuerſa ꝓncipia apparentia. ⁊ fm ß oz dicere q itellectio hois fm q hõ et itellectio homis fm q aĩal ⁊ fm q coꝛpus nõ ſunt intellectiões diuerſe gbus itelligaſ eẽntia hois fm ſe. ſil'r ãt ⁊ i alys ſuo mõ. ¶ Sz iſtud videſ valde difficile q itellectio hois fz q aĩal nõ ſit itellectio ſube hõis. ⁊ ſic de ecteris. ⁊ ex hoc ſi bene iſpicies accipies vnã rõnem difficilẽ ad ꝓbãdũ q alia ẽ foꝛa ſubalis ꝑ quã hõ ẽ hõ ⁊ alia ꝑ quã hõ ẽ aĩal. nã itellectio hois fm q aĩal aut ẽ itellectõ accñtis aut ſube. Nõ eſt dicẽdũ q ſit itellectio accñtis. qz ſic aĩal fm q aĩal eſſet accñs. qõ eſt abſurdũ. Si g̃ eſt itellectio ſube aut ẽ itellectio hois fm q hõ. aut ẽ itellectõ ſolius mãe ꝓme. aut itellectio alicuius fozme ſubalis ꝑ quã hõ eſt aĩal ⁊ nõ ꝑ quã hõ eſt hõ. ſed de ß nõ plus ad pñs. ¶ Sz dicamus ad ꝓpoſitũ q ꝓbabile ẽ ſpẽz itellibilẽ ꝓꝑiã ſube mãl' eſſe de genere ſube aliq̃ mõ ⁊ tot eẽ ſpẽs ſube i itellcũ poſſibili q̃t ſũt i mã fozme ſubales. ⁊ ſic itellcs poſſibilis eſt potẽs oĩa fieri mõ ſil'ꝛudis ⁊ receptõis. et fm iſtã põnẽ facilius tenebit illa poſitio q itellcũs poſſi/bilis ſit ſuba pure potentie ⁊ nullo mõ actu de ſe fozma liter. ⁊ iõ recipit ſubas rez fm eẽ ſpũale ⁊ imãle. ¶ Sz ꝺ iſtã viã multe dubitatões videnſ eſſe. qz eadez rõne oꝛteret ꝺcedere q ſpẽs ſube mãlis exiſ i aĩa cogita/tiua eſſet de genere ſube. qz illa ſpẽs eſt ſil'is ipi ſube ⁊ eã repñtat ſicut ſpẽs exiſtens i itellcũ. cũ g̃ aĩa cogitati/ua ſit qdã actus ſeq̃t q actus recipit ꝑ ſe aliqd de gene re ſube. qõ vr multũ icõueniens. Et ꝓpterea cũ ipa ſpe cies q̃ eſt i cogitatiua ſit imediatũ ꝑn'm actiuũ ſpeciei q̃ eſt i itellcũ vt dciñ eſt ꝑus. ⁊ multi ꝺcedũt. neciũm erit aut q ſpecies ſube exiſtens i vtute cogitatiua ſit de ge/nere ſube. aut q accidens ſit imediatũ ꝑncipiũ actiuũ ſube. ¶ Propter qõ aly dicũt al'r. q ſpecies itelligibiliz ſube mãlis bene eſt de genere ſube. ⁊ illa nõ fit imedia te a ſpecie q̃ eſt i fãtaſia vel i cogitatiua ſed ab ipſa ſuba mãli fãtaſiata ita q ipz fãtaſma eſt illud ſine q̃ non fie ret ſpecies ſube mãlis i itellcũ lz nõ ſit ꝓncipiũ actiuuz ſicut cõmen. dicit i ꝺ° celi ⁊ mũdi. q granitas nõ eſt ꝓn/cipiũ actiñ motus deoꝛſũ fm ſe niſi ſit ſurſũ. ita q ſurſũ eẽ eſt neciuz ad ß q granitas moueat ipz graue. ⁊ tam eſſe ſurſũ nõ eſt ꝓncipium actiuũ huius motus vt dicit ſil'r ⁊ i ꝓpoſito. ¶ Etiã iſti dicerẽt q i virtute fãtaſtica vel cogitatiua hois non eſt aliq̃ ſpẽs ſube mãlis q̃ ſit de genere ſube. nec fuit itentio ꝺmen. q aĩa cogitatiua co/gnoſcat fozmas indiuiduales ſubſtãtiales fm ſeipſas. ſed q̃tũ ad aliq̃ accñtia ꝓꝑa ⁊ opatões ꝓꝑas q̃ poſſunt

facere suas spēs in aīa cogitatiua. Et istaꝝ ꝑpetatū spēs necessarie sunt ad hoc ꝙ itellectus recipiat spēs itelligibiles subaꝝ mālīū vt ꝓdictuz est. Sigs aūt diceret ꝙ spēs itelligibilis ꝓpa sube mālis non est de genere substātie sed accidentis tūc posset euadere rōem in ꝺrium Cum dicit illa q̄ sunt diuersoꝝ generaꝝ ꝛc. veruz est nisi vnum sit ꝑncipiū actiuū alterius. sed si vnū sit ꝑncipiū alterius bene est possibile. ⁊ sic est hic. Nam ipsa forma materialis est ꝑncipiū effectiuuz sue speciei i intellectu ꝑparato speciebus accidentiuz ꝓpriozꝝ cogitatozꝝ. Nec videt esse remotū quin suba mālis possit imediate agere aliqō accidens. sic suba imālis ponit imediate agere motū q est aliqō accidens. Unde i separatis a mā idem est mouens fm agens ⁊ fm finez vt docet Cōmē. in iz⁹ metaph. q̄re ꝛc. ℙriozꝝ qdem solutio ꝓbabilis est ⁊ secūda. sed necessarium fortiozibus relinquatur. ℂ Itē pōt dici ꝙ suba mālis nō agit imediate actōe reali ⁊ corꝓali sz actōe imāli ⁊ icorꝓorali bñ pōt agere imediate. Utꝝ aūt itellectus agens cooperet ad spēs itelligibiles posterius igrendū est. ℂ Ad aliā cū ꝺr omne qō cognoscit ꝛc. verꝝ est cū ipsa potentia cogitatiua hz in se illā spēm ꝓpriā sz non ante. ⁊ ideo cōcederez ꝙ cū itellectus habet in se speciez ꝓpriā argenti ⁊ spēz ꝓpriā stāni distinguit illas subas sine errore nec decipit putādo vnā eaꝝ esse aliā. sed cū nō hz hꝰ species ꝓprias tūc pōt errare. Contingit aūt ꝙ ꝑsentibus hꝰ subys intellectus nōdū habz spēs eaꝝ ꝓprias. qz nōdū appuerunt ꝑpe operationes eaꝝ nec alia ꝓpria accītia quoꝝ spēs ꝑpārāt intellectū ad recipiendū spēs subaꝝ. ⁊ iō tunc nōn distinguit eas sed reputat eas easdem ꝓpter cōuenientiā i accītibus cōibus ideo nō valet rō illa. q̄re ꝛc. ℂ Questio. XXI.

Ratia quorundā ꝓdictoꝝ pōt q̄ri. Utrum anima cogitatiua possit cognoscere subas mālez. Et arguit ꝑ ꝙ sic aucte Cōm. z⁹ huius vbi dicit. ꝙ sensus cūz apphēdit sua sensibilia ꝓpa apphendit itentōes idiuiduales diuersas in generibus ⁊ spēbus. cōprehendit g̃ itentōez huius hois idiuiduaꝝ ⁊ itentōez huius eq̄ idiuidualis. cōstat aūt ꝙ hic homo idiuidualis est suba ⁊ hic equus sit⁹. Aut g̃ ꝑ sensū itelligit Cōm. sensuz ꝓticularē vel vtutē cogitatiuā que est virtus aīe sensitiue. si sensuz ꝓticularē. g̃ multo fortius aīa cogitatiua que est virtus nobilioꝝ ⁊ ꝑfectioꝝ cognoscet talia. ⁊ si itelligat aīam cogitatiuā hꝫ ꝓpositū g̃ ꝛc. ℂ Et in sequenti cōmento dicit ꝙ accidit sensibus apphendere ꝺrias idiuiduozū fm ꝙ indiuidua sunt. nō fm ꝙ sunt simplices sensus. sed fm ꝙ sunt sensus humani ⁊ ꝑcipue ꝺrias subales. vī. n. ꝙ cōprehensio itentionuz idiuidualiū subarū de ꝙbus cōsideraꝝ itellectus ē ꝓpa sensibus hois. q̄re ꝛc. ℂ Itē nisi cogitatiua cognosceret subam mālem itellectus nō posset eā cognoscere. qō est absurdū. ⁊ ꝓbaꝫ cōsequntia. qz actuꝰ cogitatiue necessarius ē ad actuz itelligēdi ꝑcipue i rebus mālibus vt vī ex isto z⁹. Intelligēte. n. neꝯe ē fātasma aliqō speclari. g̃ ꝛc. ℂ Oppositū arguit. qz si aīa cogitatiua cognosceret foꝛmas māles eadē rōne cognosceret seipsā cū ipa sit q̄dā suba sine forma mālis vt ꝑz ex ꝺcis ꝑus. hoc aūt videt ipole qz forma mālis ⁊ corꝓorea nō est reflexiua supra seipsā vt coīter accipit ex li. de causis. q̄re ꝛc. Et ꝛfirmatur. qz aīa cogitatiua nō est nata cognoscere aliqō ens actu nisi ꝑ eius spēm ꝓpriā. nō. n. est aliq̄ cā q̄re cogscat vnū ens ꝑ spēm ꝓpriā ⁊ aliud sine spē ꝓpa. sed ipsa non pōt recipe spēz ꝓpriā suuꝑsiuꝰ. qz sic idē subiñ. s. corꝓuꝰ humanū bret idē fm esse reale ⁊ fm esse spūale. s. aīam cogitatiuā. qō est absurdū. q̄re ꝛc. ℂ De isto ꝓñt ē due opiones ꝓbabiles. Una ꝙ aīa cogitatiua humana non cogscit subas māles fm se ⁊ formaliꝫ. qz aīa cogitatia ñ hz cogscere aliqd ꝓpe ⁊ fz se ⁊ foꝛmaliꝫ nisi recipiat eius spēz ꝓpriā. hec supponit ꝑ manifesta. sz nō recipit spēz ꝓpriā sube mālis. qz illa spēs hz esse suba aliq̄ mō vt dictū est ꝑus. aīa aūt cogitatiua cū sit q̄dā forma et actus nō recipit i se aliqd de gñe sube. q̄re ꝛc. ℂ Diceret tñ ꝙ aīa cogitatiua bñ cognoscit aliq̄s ꝓprietates idiuiduales exītes i suba māli quas nō ꝓprehēdit aliqs sensus particularis. ⁊ iste ꝺr itētōes nō sensate. ⁊ sunt ille q̄s ꝺmen. vocat itentōes subaꝝ idiuidualiū. vbi gra. sicut hec bōitas hec malicia. hec paternitas hec filiatio. hec actio hec passio ⁊ hꝰ ꝓprietates alioꝝ ꝑdicamentoꝝ q̄ nō sūt sensibilia coīa nec ꝓpa. ⁊ sic nō ꝓphendunt a sensibus particularibus. ꝙ autē aīa cogitatiua cognoscat hꝰ intentōes testant oēs phi q̄ locuti sunt de distictōe virtutū aīe humane. ⁊ specialiter alueroꝰ ⁊ albertus ⁊ auid ⁊ agazel. Et posset ꝓbari sufficienter. quia virtus cogitatiua cū sit virtus cognoscitiua nobilioꝝ ⁊ excellētioꝝ oi sensu ꝓticulari ⁊ sensu cōi debet aliq̄ cognoscere que nō cognoscuntur ab istis virtutibus ⁊ illa non sunt nisi hꝰ intentiones. quare ꝛc. ℂ Et cōfirmat fm ꝑdeterminata fm itentōem aristo. ⁊ Cōmē. cōstat. n. ꝙ anima humana inherens corꝓori hūano est nobilioꝝ oī alia aīa iherēte. ⁊ ꝺz hīe virtutē aliquā cognoscitiuā nobiliorez oibus vtutibus aliozū aīaliū. ⁊ illa nō est nisi cogitatiua q̄ rōcinat de rebus ꝓticulariter apprehensis. ⁊ iō dicit q̄dā ratio fm Cōmen i isto z⁹. q̄re ꝛc. ℂ Alia opio posset esse ꝙ cogitatiua cognoscit subas māles ꝑ spēs ꝓprias idiuiduales earū ita tamen ꝙ hꝰ spēs receptę in aīa cogitatiua nō sūt in genere sube sz accītis puta i gñe q̄litatis. repītat tñ subas māles ꝑ tāto. qz sūt ꝓpry effectus earum. nec videt esse iconueniens ꝙ substantia mālis imediate efficiat aliqō accidens spūale i subo apto nato ⁊ cū agens ꝓpinquū sit simul cum patiente vt patet 7⁹ ꝓhycoꝝ. suba aūt mālis nō est simul cū ania cogitatiua humana vt lapis lignū ⁊ hꝰ necesse erit cōcedere ꝙ hꝰ substātia materialis agit suam speciem in medio qō est inter aīaz cogitatiuā ⁊ ipsā subam mālem ⁊ eo mediāte agit in oꝛgano sensuū ⁊ vlterius in aniam cogitatiuam. Nec sequitur ex hoc ꝙ sensus particulares cognoscāt subam mālem. quia non sunt oꝛdinati ad eius cognitionem per se. nec recipiūt spēm sube fm esse spūale sicut exigit ad cognitōem sube. ⁊ vtinā ego scirē quid ē verū in isto q̄sito. ⁊ si plus apparuerit mihi alꝫ scribaz illud. ℂ Rōnes aūt ⁊ aucte in vtranꝫ partē euadent fm ꝑdicta. Cum ergo dicit cōmen. ꝙ sensus apphendit intē tōem indiuidualē huius hois ⁊ huiuꝰ equi nō intelligit per intentiōem indiuidualē ipsaz foꝛmā subalem hois aut equi. sed aliquā ꝓprietatez nō sensatā ꝓpriā tali indiuiduo. vt ꝙ sit habens hanc paternitatez aut hanc filiationez. aut hanc risibilitatez. aut hanc habilitatem. aut foꝛtitudinē coꝛporalē. aut aptitudinalez ad ambulandū. Similiꝫ quod dicit vlterius ꝙ accidit sensibus apphendere ꝺrias idiuiduoꝝ subales. per ꝺrias indiuiduoꝝ intelligit quasdā ꝓprietates nō sensatas ꝓsequētes subam indiuidui. quas etiā cōmen. vocat intētiōes indiuiduales subaꝝ de quibus considerat intellectus. ℂ Ad rōnem quādo arguit ꝑ pōt dici ꝙ vt intellectus cognoscat subas materiales sufficit ꝙ virtus cogitatiua cognoscat eas in suis ꝓprys accidentibus. et ꝑcipue i suis per se ꝓpryꝰ opationibuꝰ. sicut ad intelligendum substātiaꝰ imāleꝰ. nō est neꝯe ꝙ cogitatiua eas cogscat imo est iꝑssibile co ꝙ virtus mālis ⁊ oꝛganica non pōt

cognoscere rem spūalem ꝛ incorporalē oīo. sed sufficit
ꝙ cogitatiua cogitet ꝑprios effectus ea ꝛ. s. motus sem-
piternos ꝛ vnifōrmes vt sat⁹ ꝓz ex 8° phȳcoꝝ. quare ꝛc̄.
¶ Sed cū arguit in ⁊rium ꝙ eadē ratione ania cogno-
sceret seipsam. difficile est multuꝫ ꝛ parū exq̄situꝫ. Pōt
tn̄ dici ꝙ aīa cogitatiua nō cognoscit seipsā f̄m seipsam
nec p suaꝫ spēm ꝑpām siue illa spēs ponerē de genere
subē siue de genere accn̄tis. sed si cognoscit se hoc est so-
lum f̄m suā operationem. qz cogitatiua scit se cogitare
qō ē opus eius ꝑpriū ꝛ intrinsecū. ꝛ sic forte nō cog̃scit
suā opationē cum sit virtus organica ꝛ corporea. sed in-
tellectus eam cognoscit ꝛ hō ꝙ itellectuꝫ. Oꝛ sīgs dicat
ꝙ ipse expit̄ se cogitare ꝛ scit se cogitare. diceretur ei ꝙ
ipse abutitur ipso cogitare. imo debet dicere ꝙ intelle-
ctus intelligit se cogitare. ¶ Nescio plus de hoc. quare
cōsidera ꝛ tu ꝛc̄. ¶ Questio. XXII.

¶ Onsequenter queriṫ. Utruꝫ itellcūs
possit intelligere singu-
lare seu indiuiduū sensibile. Arguitur ꝙ non. qz intelle
ctus nihil intelligit nisi suuꝫ obn̄. hec videt manifesta
ꝫ obn̄ intellcūs est vl'e vt oēs cōcedunt. singulare aūt
non est vl'e vt ēt manifestuꝫ ē. q̄re ꝛc̄. ¶ Itē sicut se habz
sēsus ad vl'e. sic itellcūs ad singulare. p cōueniētē silitu-
dinē. ꝫ sensus non cognoscit vl'e vt manifestū ē ꝛ ꝓz in
ꝓmo posterioꝝ. quare ꝛc̄. ¶ Item si intellcūs vl' hō ꝙ
intellectuꝫ cognosceret singulare. tunc supfluerēt sēsus
qō ē absurdum ꝛ contra dignitatē in natura vt ꝓz i ꝓmo
celi ꝛ mundi. ꝛ 3° huius. ꝛ ꝓbatur ꝟña. qz nā non facit ꝙ
plura quod pōt ꝙ vnuꝫ. si g̃ intellectus cognosceret sin-
gularia sēsibilia ad quid cognosceret sēsus ea? ¶ Item
virtus q̄ nō est hic ꝛ nunc nō cognoscit illud qō est hic ꝛ
nunc. ꝫ intellectuꝫ non ē hic ꝛ nunc. ꝛ singulare est hic ꝛ
nunc. q̄re ꝛc̄. maioꝛ ꝓz. qz talia nō ꝓportionāt adinuicē
. s. q̄z vnū est hic ꝛ nūc ꝛ aliud nō. cognitio. n. fit f̄m quā-
dā similitudinē cognoscentis ad cognitū. vt patz ex isto
libro ꝛ 6°. ethicoꝝ. ¶ Oppositū arguit auctoritate Aris.
hic. vult. n. ꝙ intellectus nō solū cognoscit gditatez sed
etiā idiuiduū gditatis ꝫ alio ꝛ alio modo. ꝛ idem voluit
Cōm. ꝛ omnes expositoꝛes. ¶ Ad euidentiā questiōis
ꝟsiderādū est ꝙ q̄ꝫtuꝫ ad ꝓpositum spectat. de numero
entiū duo sunt gña. Quedā. n. entia sunt q̄ hn̄t fozmā in
mā vl' sunt fozme i mā. Alia vero sunt entia sine mā q̄. s.
nec hn̄t fozmā in mā nec sunt fozme i mā. Et p̄mū gdez
genus entis manifestū est eē ꝛ cōcessuꝫ ab oībus. hō aūt
sunt entia mālia vt ignis aer aq̄ terra ꝛ lapides ꝛ metal-
la ꝛ plante ꝛ anīalia ꝛ ptes hoꝝ. oīa. n. hec sunt fozme in
materys vel habentia fozmas in materys. Et sil'r entia
mathematica sicut linea sup̄ficies rectitudo numerus
par impar. ꝛ hō. ꝛ in istis entibus differt gditas ab ididuo
gditatis aliq̄ diuersitate. ita ꝙ ipm idiuiduū ē accn̄tal'r
cōiunctuꝫ aligbus accn̄tibus q̄ non sūt ipsa gditas nec
ptes gditatis vt soꝛ. differt aliquo mō ab hūanitate. qz
cōiunctus est quodāmō accn̄tibus q̄ nō sūt humanitas
nec ptes humanitatis. ꝛ sil'r hec rectitudo differt a recti
tudine aliquo mō. qz cōiuncta existit alicui qō ē aliud
ab ipsa quiditate rectitudinis. s. continuo. aut alicui hō.
Sicut. n. entia nālia hn̄t māz sēsibilē. sic mathematica
hn̄t mām intelligibilem vt habet ex. x°. meta. Sed quid
si mā entiū mathematicaliuꝫ alibi perscrutanduꝫ est ꝫ
non h̄. aliud aūt genus entis. s. imāle ꝛ incorporeuꝫ nō ē
oīo manifestū esse sed indiget demonstrari esse. demon
strat aūt esse in scia naturali vt dicit Cōmen. i suo libro
de substantia orbis. ꝛ 2°. phȳcoꝝ. sed p quē modū nō est
ad pn̄s dicendū. Modo questio ꝓposita locū hz solum
in illis entibus q̄ hn̄t formas in materys vt sunt forme
in materys. In istis. n. vt dictū est differt idiuiduuꝫ seu
singulare gditatis ab ipsa gditate quoꝫ mō. In entibuꝫ
aūt imālibus ꝛ insensibilibus nihil differt realiter. imo
gcquid reale positum est in eis pertinet ad quiditatem
ꝛ hoc voluit dicere arist. in littera vbi dicit. In gbusdā
. n. solum idez est esse carnis ꝛ carnē. i. idiuiduū gditatis
ꝛ quiditas. in alys autez est aliud sicut aliud est magni-
tudo. i. singulare magnitudinis. et magnitudinis esse. i.
essentia magnitudinis seu quiditas. ꝛ est exemplum in
mathematicis. ꝛ similiter aqua ꝛ aque esse ꝛ est exēplū
in nālibus. De conclusione vero huius questionis non
est magna diuersitas inter doctoꝛes solennes. omnes
. n. concedunt ꝙ ipm indiuiduuꝫ seu singulare sensibile
pōt itelligi. ꝫ ō mō itelligēdi sit difficultates vt videbit
¶ Qō aūt hō singulare pōt intelligi ꝓbari pōt multipl'r.
Primo sic. Illud pōt intelligi de quo intellcūs aliquid
enunciat affirmādo vel negādo. hec satis manifesta est
de se. sed intellectus aligd enūciat de singulari sensibi-
li affirmādo vel negādo. vt etiā manifestū ē. vt dicēdo
soꝛ. est homo. vel hec albedo ē coloꝛ. ꝛ hō. g̃ ꝛc̄. ¶ Itē vir
tus q̄ cognoscit ꝺriam iter aliquas cognoscit vtrūq; illo
rū. hec est manifesta p se. ꝛ supponit eā aristo. 2. huius. ꝛ
cōmen. exp̄mit eā. sed intellcūs cognoscit diuersitatez
iter idiuiduū ꝛ gditatē vt etiā manifestū ē cuilibet itel
ligenti. Si enī intellcūs nō cognosceret illā diuersitatē
q̄ virtus eā cognosceret. ¶ Itē intellcūs pōt itelligere
oē quod ꝓtinet sub suo p̄mo obiecto. sicut visus pōt vi
dere oē illud qō ꝓtinet sub suo obiecto p̄mo. sil'r aūt ꝛ i
alys. sed ipz singulare gditatis ꝓtinet sub p̄mo obiecto
itellcūs. s. sub ente. vt etiā manifestū est per se. quare ꝛc̄
¶ Sed de mō f̄m quē intellcūs cognoscit hō singulare
sunt dubitatōes difficiles. ¶ Una eaꝝ ē. si intellcūs in-
telligit indiuiduū aut itelligit ipm p spēm eius ꝑpriaꝫ
aut p spēm gditatis. p sufficiētē diuisionē. Nō p spēz ꝑ-
priā q̄ est simpl'r mālis. qz virtus abstracta. q̄. s. nō ē hic
ꝛ nunc nō est nata recipe nisi spēm abstractā ꝛ vl'r repn̄
tantē vt manifestū est p se. itellcūs aūt est hō virtus. g̃
itellcūs nō ꝺz recipe nisi spēz vl'ez. s. vl'r repn̄tātē. et tal'
nō est spēs ꝑpa idiuidui. vt manifestuꝫ est. spēs. n. ꝑpa
idiuidui repn̄tat ipz solū. Nec p spēz gditatis. qz p spēz
gditatis intelligit ipsa gditas. g̃ p eā nō itell'r idiuiduū
Nisi diceret ꝙ p eandē spēm itelligant diuersa itelligi
bilia. qō videt absurdū. qz eadē rōne p eandē spēm itel
ligeret oīa itelligibilia. q̄re ꝛc̄. ¶ Itē si itellcūs itellige
ret idiuiduū seu singulare vt soꝛ. f̄m ꝙ sortes. ꝛ hō. aut
intellectio sortis f̄m ꝙ soꝛ. est eadē cū itellcōe hois f̄m
ꝙ hō. aut alia ꝛ diuersa. Si eadē. ꝫ videt icōueniēs. qz
tunc singulare directe itelligeret qō vī impossibile. qz
singulare nō itelligit directe sed f̄m lineā reflexā vt cō
muniter allegat ex illo. c. ¶ Si aūt dicat ꝙ intellectio
sortis f̄m ꝙ soꝛ. sit alia ab itellectōe hois f̄z ꝙ hō. tunc
soꝛ. f̄m ꝙ soꝛ. hz aliq̄ in se ꝑter ea q̄ ptinēt ad hoiez inq̄-
tū hō. qō videt incōueniēs. qz sic soꝛ. nō esset qd vnum
simpl'r ꝛ p se. ꝛ ꝓñs nō eēt in gñe p se. q̄re ꝛc̄. ¶ Itē si in
tellcūs itelligeret singulare sensibile. aut ꝑpus intellige
ret ipz q̄ꝫ gditatē. aut eꝛ°. Nō est dicendū ꝙ ꝑpus intelli
gat ipm q̄ꝫ gditatē. qz ꝫ est ꝺ cōmune dictū. dicit enim
cōiter ꝙ intellectus ꝑpus ꝛ directe intelligit gditatem
vl'em ꝛ secundario q̄si linea reflexa itelligit indiuiduū
Si aūt diceret ꝙ ꝑpus itelligit gditatē q̄ꝫ idiuiduū. hoc
videt esse falsum. qz sicut se hz vl'e ꝓplexū ad singulare
ꝓplexū. sic vl'e icōplexū ad singulare icōplexū p ꝓueniē
tem similitudinē. ꝫ vl'e cōplexū nō cognoscit nisi ex co-

gnitione singulariū cōplexoꝝ. sicut hec ꝓpō. omne totū ē maius sua ꝑte. nō cognoscit nisi ꝑus nō hac ꝓpositiōe hoc totū ē maius sua ꝑte. ⁊ sil'r de alys. ꝓncipia enī non cognoscunt nisi ꝑ sensum ⁊ experientiā vt ꝓz ex ꝓhemio metaph. ⁊ p̄. poste. quare sil'r singulare incōplexuz ꝑus itelligit q̄z yle icōplexū vt hoc totū ⁊ hic hō q̄z totū ⁊ hō similiter aūt ⁊ ī alys. hoc etiā videtur itelligere cōmē. iz⁰ metaph. vbi dicit q ylia apud arist. sunt collecta ex singularibus ab intellcū q ꝯsiderat inter ea silitudinez ⁊ facit ea intentōem vnā. Qual'r aūt essent collecta ex singularibus ab itellcū q ꝯsiderat inter ea silitudinem nisi itellcūs ea ꝑus itelligeret: ¶ Ad istaz rñdēt alig dicendo breuiter. q itellectus p eandē spēz nitelligit qditatē ⁊ singulare sed diuersimode. qz p̄ ⁊ directe itelligit qditatē p spēz qditatis. sed postmodū impio volūtat reflectit se ad fātasma ī rōne terminātis nō ī rōne agēt ⁊ sic itelligit singulare illud cuius ē fantasma. bñ tñ est verū vt isti dicūt q itellectus sp reflectit ad fātasma ad itelligēdū. sed q̄nq̄z reflectit se ad fantasma ī rōe agēt solū ⁊ nō ī rōne terminātis vt cū itelligit qditatez. q̄nq̄z aūt iperio volūtatis reflectit se ad fantasma pticulare in rōne terminātis. ⁊ tunc itelligit singulare. Et in hoc inuenio aliquos eoꝝ scripsisse vel aliq̄ eoꝝ ī his verbis Dicā ḡ isto mō ꝓz q arist. dicit ⁊ Cōm. q itellectus p̄mo ⁊ directenō itelligit singulare. qm̄ ī ꝑ bñt oēs ꝓuenientiā q secundario ⁊ ex ꝓñti itelligit singulare. qm̄ ī intellectu recipit spēs q̄ p̄mo repñtat yl'em qditatē ⁊ ex ꝓñti nata est repñtare aliquod singulare illius. ꝓz quantum est ex sua nā nō plus repñtaret vnuz q̄z aliud singulare nisi determinaret ab aliquo fantasmate particulari. ¶ Dicā ḡ q spēs hois exñs in itellectu p̄ ducit in cognitionē qditatis ꝑm se. ⁊ cū intellectus iperio voluntatis se reflectit ad aliq̄ fantasma pticulare mediāte illa spē que ē in itellectu cōcipit singulare. Et dico q illud fantasma nō regrit ī tali itellectōe in rōne efficientis ꝓz magis in rōne terminātis actū ipsius intellectus. Vñ imaginor q rei qditas mediāte spē exñte in itellectu posset cāre itellectōem alicuius singularis qditatis supposito q intellectus reflectat ad aliq̄ singulare fantasma q̄ se bēat in rōne terminantis illū actū. ¶ Et si dicas q eodez mō reflectit qñ vult itelligere yle. dico q bñ reflectit qñq̄z itellectus ad aliq̄ fantasma pticulare. ꝓz dico q tunc nō regrit fantasma ī rōne terminātis actū. sed ī rōne ꝓducentis spēm vel itellectōez vel ad minus nō regrit tunc ī rōne terminātis. Dec. n. sunt vba q̄ inueni ī q̄terno cuiusdā socioꝝ nr̄oꝝ ꝑtinēte qōnes sup tertiū. Sz mihi vr̄ q in hȝ dictis sūt plura dubia ⁊ forte falsa. ¶ Primo qdē ibi dr̄ q si itellcs oz intelligere singulare postq̄z itelligit yle oz q ipio volūtatis se reflectat ad aliq̄ singulare fātasma. Ibi vr̄ mirabile. qz iperiū volūtatis nō ē aliud q̄z ipm velle q̄ voluntas vult aliquid vt ꝓz ethicoꝝ. Vñ dicere q voluntas iperat intellectui q se reflectat ad fantasma pticulare. hoc ē dicere q volūtas vult itellectū reflecti ad fantasma illius singularis. Cōstat aūt ex z⁰ ethicoꝝ q voluntas nō vult aliqd nisi ꝑus vel sil'r sit cognitū ab itellcū. ḡ anteq̄z itellcūs intelligat singulare post vle oportebit ꝑm illa vba q ipse itellcūs ꝑus itelligat se reflecti ad singulare fantasma. aliter. n. voluntas hoc nō vellet. sz itellcūs nō pōt itelligere suā reflexionez ad fantasma singulare nisi intelligat istud fātasma singulare. vt ꝓz cuilz itelligēti. ḡ anteq̄z itellcs itelligat singulare qditatis oz q ꝑus itelligat fantasma singulare. Et reuertit q̄ quō ꝓtigit itellectū itelligere hȝ singulare. vñ nō vr̄ in his ybis nisi cōmutatio difficultatis cū q̄dā falso aut dubio. s. q oporteat itellectionē singulariū fieri p iperiuz voluntatis ī pātis reflexionem intellectus ad fantasma singulare. ¶ Itē bonū ēēt scire qd ēēt illa reflexio qua itellcūs reflectit se ad fantasma singulare. vt q̄ illa reflexio sit ipa substātia intellectus. aut potentia nālis eius. aut spēs itelligibilis. aut itellectio. aut respectus spēi itelligibilis ad illō fātasma Nō. n. ē visile q illa sit nisi alterū illoꝝ. ⁊ q̄cunq̄z illoꝝ deū ēē sequit inconueniēs. Nā si ēēt ipse itellcūs aut ēēt eius potētia nālis tunc ēēt sensus illoꝝ ybozū q itellcs p suā subam ad fantasma aut p suā potētiā nālez ad fātasma itelligit singulare. qō est verisoziuum. ⁊ si reflexio ponat ēē idez q spēs itelligibilis qditatis tūc ēēt sēsus illozuz ybozū q impio voluntatis itellectus p spēm sui ad fantasma singulare itelligit singulare. ⁊ hoc nihil est dicere. Si vo dicet q illa reflexio q̄ itellcūs se reflectit ad fantasma sit respectu spēi itelligibilis tē erit sēsus q itellcūs impio voluntatis refert se ad fantasma quod ē absurdū. nā ipse itellectus nō refert seipm nec formal'r nec effectiue. ⁊ si refert ad fātasma mediāte spē ad eius relatōem nihil facit impiuz voluntatis. Nā velit nolit voluntas adhuc spēs itelligibilis qditatis hz q̄dā ꝯformitatē ad fantasma. ¶ Itē queri cā q̄re magis itellcūs itelligit singulare cuz reflectit se ad fantasma in ratiōe terminātis q̄z qñ reflectit se ad fantasma in rōe efficiētis. ⁊ forte nō poterit assignari cā rōnabilis ēt si fingēdi det licentia. Ex his itaq̄z apparet falsitas ⁊ insufficiētia istoꝝ ybozū. q si vera sint ⁊ sufficiētia. vtinā ego videre cōzum veritatem ⁊ sufficientiam. ¶ Propter quod dico aliter ad primam dubitationem. ⁊ dico q ipsum singulare sensibile intelligitur per speciem eius qditatis. Sed illa spēs hz in se duo. ipsa. n. est repñtatiua qditatis. ⁊ sic est ꝓncipiū itelligēdi qditatē. ⁊ est cōformis alicui fantasmati singulari. ⁊ sic p eā intelligit indiuiduū vel singulare. ita q si intellectio qditatis est alia ab intellectione singularis tunc diuersificabit penes diuersitatē spēi q̄ disponit ad vtrunq̄z mō ꝓdicto. ⁊ si est eadē realr intellectio vtriusq̄z tunc illa intellectio dicit itellectio qditatis vno mō. s. inquātū ꝓncipiū eius est spēs repñtatiua qditatis. ⁊ dr̄ intellectio singularis īquātū ꝓncipiū eius est spēs vt ꝯformis huic fantasmati. ⁊ forte hoc significauit cōmen. cōmēto. 9. cū dicit. q itellcs cognoscēs qditatē ⁊ indiuiduū ꝑm alietatē quā hñt ad inuicē cognoscit formā. i. qditatē p se. ⁊ indiuiduū mediāte sensu cognoscit. dico qditatē p se p tanto. qz spēs qditatis intelligibilis. i. informās intellcm ꝑm seipam ꝓparat ⁊ ꝓficit ad intelligere qditatez. ⁊ sic intellectus informatus hȝ spē p se recipit cōprehēsionē qditatis. sz cōprehendit indiuiduū mediāte sensu p tāto qz nō recipit itellcōez īdiuidui mediāte spē nisi ꝑut illa fuit cōcipit itellcōez īdiuidui mediāte spē nisi ꝑut illa fuit cō formata spēi exñti ī sensu exteriori. ⁊ adhuc illa verba cōmē. ꝓñt alr exponi. q cū itellcūs ꝓphēdit alietatem qditatis ab īdiuiduo tūc cōprehendit formā. i. qditatē p se. i. nō ꝑcedente ꝓphensiōe qditatis ī sensu. qz sensus nō ꝓphēdit qditates rerū vt dixi ī z⁰. ⁊ bñ sine dubio verū est. q sensus nō ꝓphēdit quiditatē ꝑm q quiditas. qz nō ꝓphēdit omnez quiditatez. imo sūt aliq̄ qditates. s. icozporales q̄ nō cognoscunt a sensu. sz itellcūs cōprehendit īdiuiduū. i. singulare sensibile mediāte sensu. i. ꝑcedente cōprehensione eius indiuiduali ī sensu. qz oē singulare est cogscibile ab aliquo sensu aliquo modo. Et est notāduz hic ꝑm dictū Cōmen. q aīa humana pōt cognoscere quiditatez ⁊ īdiuiduū duobus modis. vno mō ꝑm alietatē eoꝝ adiuicē. ⁊ sic cognoscunt ambo ꝑ

vnã potentiã.f.p intellectuz.diuersimode tñ.qz ꝓbendit gditatez p se ⁊ ĩdiuiduũ mediãte sensu vt ꝑexpositũ est.Alio mõ põt aĩa ista cognoscere singulariter.i.seoꝛsuz ⁊ diuisiz.⁊ sic cognoscit ea diuersis virtutibus.⁊ hoc vltimũ dcm intelligenduz est de possibili nõ de necessario.qz possibile est ꝙ cognoscanꝫ diuersis virtutibus ſz nõ est necessariuz.imo etiã quodlibet eoꝝ põt intelligi ab intellectu q est vna virtus ſm cõem doctrinam. Et vide verba Lõm.q̃ sunt multũ pulchꝛa.Cum fuerit declaratũ ꝙ entia sensibilia diuidentꝫ in duplex esse.s. in hoc singulare ⁊ in suã foꝛmã .i.cũ fuerit declaratũ ꝙ ĩ rebus sensibilibus ipm singulare hz aliquod eẽ aliud a sua gditate inc̃ptũ est ꝺiunctũ aligbus accñtibus que nõ sunt ipsa gditas eius nec ꝓtes gditatis necesse est vt ꝑtus exꝑimentatiua.i. virtus ꝺꝛehensiua cõꝺꝛehẽdat ea.aut p duas virtutes.aut p vnã.sed duabus dispõnibus diuersis.cũ duabus aũt virtutibus erit ⁊c.vide residuũ qm̃ planũ est. ¶Ad aliã difficultatẽ cũ q̃rit.vtrũ ĩtellectio soꝛ.ſm ꝙ soꝛ.sit eadẽ ⁊c.põt ꝺici saluo meliozi iudicio ꝙ p soꝛ ſm ꝙ soꝛ.põt ĩtelligi suba q̃ indiuidualꝫ existit circũscriptis p intellectuz oĩbus accñtibus suis. Uel põt ĩtelligi ipe soꝛ.vna cũ aliq̃ suo accñte puta cuz ĩdiuisione q̃ est a se ĩdiuisus.vel cũ diuisiõe q̃ ẽ diuisus ab alys.vel cũ hac figura.vel cũ hoc coloꝛe.vl cũ hac filiatione ⁊ hꝫ.si pꝛimo modo.sic ꝺico vt mihi videtur ꝙ ĩtellectio soꝛ.ſm ꝙ soꝛ.s.circũscriptis p ĩtellectũ oĩbus accñtibus eius ſz ꝙ hõ.qz oꝑoꝛteret necessario ꝙ soꝛ.sic acceptus ĩcluderet aliquã rẽ quã nõ ĩcludit hõ ſm ꝙ hõ.qz ĩtelligere nõ ꝺiuersificatꝫ nisi ſm aliquã diuersitatẽ nãe ĩtellecte vel saltẽ ſz se vel ſm suos modos.qd igiꝫ erit illud additũ ĩ soꝛ.aut suba aut accñs.nõ ẽ accñs qz iã logmur de soꝛ.circũscriptꝰ p ĩtellectũ oĩbus accñtibus.Si vero ꝺiceretꝫ ꝙ ẽ suba.tũc in soꝛ.erit aliq̃ suba ꝓter eã que est hõ ⁊ q̃ ptinet ad humanitatẽ qõ ẽ absurdũ.qz spẽs ẽ tota suba ĩdiuiduoꝝ ſz Boetiũ ĩ ꝓꝓhirio.Et iterũ illa suba quã ĩcluderet soꝛ.vltra hoĩez aut ẽ mã qõ ẽ absurduz.qz vna suba nãlis sufficit vni ĩdiuiduo.aut ẽ forma subalis qõ est ꝺ cõem doctrinã q̃ nõ põit ĩ vno ĩdiuiduo nisi vnã foꝛmã subſtãtialẽ.⁊ hoc ẽ ꝺtra nãz rei vt videtꝫ Nã si illa forma subalis soꝛ.eẽt alia a forma q̃ est homo aut eẽt eque ꝑfecta ⁊ nobilis sicut forma q̃ ẽ hõ.aut nobilioꝛ.aut minus nobilis.ꝑmũ est absurdũ ꝙ ĩ vno ⁊ eodẽ ĩdiuiduo sint forme subales diuerse eq̃lis ꝑfectõis.zm̃ silr est absurdũ qz forma q̃ soꝛ.ẽ hõ ẽ aĩa ĩtellectiua.⁊ hꝫ est nobilissima oĩuz foꝛmarũ istoꝝuz iferioꝝ vt oẽs cõcedunt.Si vero ꝺetur tertiuz.s.ꝙ illa forma est minus ꝑfecta ⁊ nobilis q̃z forma q̃ est hõ hoc silr est icõueniẽs qz in talibus foꝛmis diuersis p se oꝛdinatꝰ illa q̃ ẽ cõioꝛ est minus nobilis ⁊ q̃si potẽtialis.vt si forma hoĩs ꝑꝑa est diuersa realiter a forma ꝑꝑia aĩalis.ꝑstat ꝙ forma aĩalis q̃ est cõioꝛ est minus nobilis q̃z forma ꝑꝑia hoĩs ⁊ est q̃si potentialis respectu eius.Uñ Lõm.ĩ iz° meta. ꝺicit.ꝙ foꝛme cões i gbus sũt vlia sũt exꝫ aĩam ĩ potẽtia .i.potentiales.⁊ ꝑꝑ hoc scire aligd ĩ vlia ẽ scire ipm in potentia vt ꝺicit.Uñ Lincoñ.p° posterioꝝ ꝺicit ꝙ genus vel est mã foꝛmalis vel forma mãlis.⁊ hoc inuit ari.7° metaph.Sic g̃ in ꝓpositꝰ.forma ꝑꝑia soꝛ.ꝺeberet esse ꝑfectioꝛ q̃z eius forma cois q̃ ẽ hõ. ¶Jtẽ si forma subal' ꝑꝑia soꝛ.eẽt minus ꝑfecta q̃z forma q̃ est hõ.sequereꝫ ꝙ soꝛ.ꝑus gñareꝫ inc̃ptuz soꝛ.q̃z inc̃ptũ hõ.qõ ẽ absurdũ. ꝓñapz.qz ĩperfectioꝛa in eodẽ ꝓcedunt via gñatõis ſm ari.9° metaph. ¶Jtẽ q̃ eẽt opatio ꝑꝑia illius foꝛme indiuidualis diuersa ab opatõe aĩe humane.⁊ Non posset assignari nisi foꝛte fingereꝫ.Uñ mihi vr ꝙ soꝛ.ſz ꝙ soꝛ.circũscriptꝰ p ĩtellm oĩbus accñtibus nõ icludit rẽ aliquã vltra ea q̃ sibi ꝺebenꝫ ad hoc ꝙ sit hõ.⁊ ꝓꝓ hꝫ credo ꝙ eiuꝫ ĩtellectio vt sic nõ sit alia realꝫ ab eius ĩtellectõe ſz ꝙ hõ.⁊ sic ꝺico õ soꝛ.ita ẽt õ oĩbus alys ĩdiduis ⁊ spẽbus. Et ꝺicerẽ vlterius ꝙ soꝛ. ſz ꝙ soꝛ. isto mõ sũptus nõ ẽ in alio gradu essentiali ꝑdicamenti c̃ hõ.qz nõ ꝺifkfert re nec cõceptu. Nisi foꝛte ꝺicereꝫ ꝙ ꝺceptus soꝛ.ſz ꝙ hõ non ꝺiffert a conceptu plonis ſm ꝙ homo.sed est vnus secundum se.et sic ibi esset ꝑꝺicatio superioꝛis ꝺe inferioꝛi quoquo modo.nec per ꝺiuersas foꝛmas.

¶Sed ꝺiceres hic.ꝙ si cõceptus soꝛ.ſm ꝙ soꝛ.ẽ idem cũ ĩtellectu eius iquãtũ hõ.⁊ silr ꝺceptus platonis ſm ꝙ plato est idem cum conceptu hominis ſm ꝙ homo. tunc conceptus soꝛ.ſm ꝙ soꝛ.⁊ conceptus platonis ſm ꝙ plato est vnus ⁊ idẽ cũ ꝺceptu hoĩs ſm ꝙ hõ.mõ que vni ⁊ eidẽ sunt eadez ĩter se sunt eadẽ.⁊ sic ꝺceptus soꝛ. ſm ꝙ soꝛ.⁊ cõceptus platonis ſz ꝙ plato ẽ.sũt idẽ cõceptus ĩter se.qõ videtꝫ absurdũ.⁊ sic soꝛ.⁊ plato erũt vnũ ⁊ idẽ. ¶Ad hꝫ põt ꝺici ſm aliquos. ꝙ illa q̃ sũt eadẽ vni ⁊ eidẽ numero p se sũt eadẽ nũero p se.⁊ si sũt eadẽ vni ⁊ eidẽ p se ſm spẽz sunt eadẽ ĩter se ſm spẽz. Mõ ꝺiceretꝫ ꝙ cõceptus soꝛ.ſm ꝙ soꝛ.⁊ conceptus plonis ſm ꝙ plato sũt idẽ cũ cõceptu hoĩs vt hõ.ſz ille cõceptus nõ est vnus nũero simplr ⁊ p se ſz est vnus ſm spẽz.hñ tñ ẽ vnus nũero p accñs.qz i vno subo.s.i ĩtellcũ.⁊ iõ nõ seq tur ꝙ illi conceptus sint vnus nũero simplr ⁊ p se ſz hñ sunt vnus ſm spẽz.⁊ silr soꝛ.⁊ plato sunt vnũ ſm spẽm. Qualr aũt vnitas ſm spẽz sit exꝫ aĩaz alibi oñsũ fuit.vel ꝺicaꝫ ꝙ hñ est ve ꝙ cõceptus soꝛ. circũscriptis oĩbus accñtibus est oĩo idẽ cũ cõceptu plonis circũscriptꝰ silr oĩbus accñtibus.nec exꝫ põt cõcludi ꝙ soꝛ.⁊ plato sũt idez nisi ſm spẽz.⁊ ꝙ circuscriptis oĩbus accñtibus nõ ꝺifferãt.⁊ hꝫ plane ꝺocet aꝛist.z.poste.ꝺicẽs ꝙ sub eadẽ spẽ sunt multe ꝺic.ſz nõ ſm suba ſz neq̃ p se.g̃ ſm accñs Nec ẽ icõuenienꝫ ꝙ ꝺiuersa nũero eadẽ ſm spẽz cõcipiantꝫ vno cõceptu ĩdiuiduali ſm se.ſz ꝺiuersificãtꝫ ſm accidẽs inc̃ptũ respiciũt plura ĩdiuidua accñtalr ꝺiuersa a se. ¶Sz de hꝫ ingre ꝺiligẽter.qz valde bonũ ẽ. Dico g̃ recolligẽdo ꝙ ĩtellectio soꝛ.vt soꝛ.est circũscriptꝰ oĩbus accñtibus nõ est alia realr ab ĩtellcõe eius inc̃ptuz hõ. ſz si ſnmaꝫ soꝛ.p suba q̃ ĩdiuidualr existit vna cũ accñte aliq̃ vel cũ accñtibus sic eius ĩtellectio realr est alia ab ĩtellcõe inc̃ptũ hõ. sicut etiã ipse sic sũptus includit aliq̃z rẽ essentialr aliã a gditate. accidẽs.n. est cẽntialr aliud a suba ĩ q̃ est.ubi gr̃a.si ĩtelligamus subam soꝛ.cũ eius ĩdiuisione hꝫ ĩtelligere erit aliud ab ĩtellr ipz ſm ꝙ hõ.qz aliud erit ĩtelligere ipz ſm ꝙ hõ. aliud aũt ſm ꝙ ĩdiuiduũ.silr si accipiamus ipaz subaz cuz tali figura sic ĩtelligimus ipz vt figuratũ.⁊ sic õ alys.⁊ ista accñtia pꝛius cognoscunꝫ ab ipso sensu.ꝓpter quod ad istam ĩtentionẽ põt ĩtelligi dcm cõm.ꝙ ĩtellcũs cõꝓꝛehendit indiuiduũ mediãte sensu.s. cõꝓꝛehẽsiõe q̃ cõꝓꝛehẽꝺitꝫ silr cũ suis accñtibus.⁊ hoc significauit ari.in lꝛa ꝺicens Sensitiuũ qdẽ igiꝫ caliduz ⁊ frigidum iudicat.⁊ quoꝝ rõ q̃ꝺã caro.i.in quoꝝ ꝓꝓtione quadã cõsistit forma carnis.alio autẽ supple ꝑncipio cogscitiuo aut eodem aliter se habente.s.sicut linea circunflexa se habz ad se ipsam cum est extensa carnis esse ꝺiscernit.i. qditatem carnis. ¶Et est hic cõsideranduz ꝺiligenter ꝙ illõ exẽplum philosophi ꝺe linea recta ⁊ circunflexa ſm expositioneꝫ cõmen.non refertur ad moꝺuz intelligendi in ꝺiuiduum.ita ꝙ per hoc velit aristo. inquirere moꝺuz ſm quem intellectus ꝺiuersificatur i cõꝓꝛehendendo

singulare a seipō cōprehendēte quiditatem. Iz ꝟ coiter accipiatur. sed refert illud exemplū ad diuersuz modū ſm quē itellcūs itelligit aliquā qditatē. Nā itellectus quandoqz intelligit qditatem aliqz ſm rōnem ⁊ formā ppziā vt carnem ſm qd caro. aliquādo itelligit quidita tē illius qditatis. ⁊ hoc est intelligere illā rē ſm aliquaz ſpēm ⁊ formā cōem q̄ ptinet ad eius essentiā sicut est ſi itellectus itelligat hoiem ſm qd est aīatus vel ſm qd est corpus vel suba. ⁊ tūc itellectus ſi sic itelligit quodāmō se hz ad ipm intelligentē qditatē illā ſm ppziā rōnem sicut linea circūflexa se hz ad seipsaz extensā. nā sicut in linea circūflexa quodāmō est reditus ab eodē in idem qz quiditas est quodāmō idez. sic itellectus cū itelligit qditatē alicuius qditatis redit quodāmō ab eodē i idē cum illo cuius est quiditas. ⁊ sic pōt ꝓcedere itellectus abstrahendo qditatē a quiditate quouscqz perueniat ad qditatez simplicez q̄ nō hz qditatez ℞ ē ꝓuenire vt puto ad genus generalissimū. Sic g̃ nō vult ibi dicere ari. qd intellectus intelligens singulare sensibile se habeat ad seipm itelligentez qditatez sicut linea reflexa ad seipsaz extensaz vt cōiter accipit. Et diceret qd intellectus itelligit singulare linea reflexa. sed vult dicere qd diuersis modis cōtingit itelligere qditatē vt est dcīa. ⁊ qd hec sit expositio Lōm. pz inspicienti eius vba. ¶ Sz redeundo ad ꝓpositū dico qd suba idiuidualr exns sumpta cū suis accñtibus itelligit itellectōe alia ab itellectione solius qditatis. ⁊ huius itellectio nō est simplr vna ⁊ idiuidua lis sic nec res q̄ sic itelligit. Unū breuiter vr mihi qd ipm idiuiduū seu singulare sensibile nūqz pōt itelligi itellectōe penitus vna ⁊ simplici fz diuersa ab itellectiōe sue spēi vel qditatis. ⁊ sicut dico de idiuiduo sube sic ꝓportionabiliter est de indiuiduo accñtis. vbi g̃ra. ℞ albedo si circūscribaī p itellectū oīa gbus est accñtaliꝛ ꝓiūcta nō itelligit alia itellectōe q̄ albedo. fz vt est coniuncta huic supficiei vel in hoc loco bñ est alia itellectio eius. Unū si sunt aliq̄ entia idiuidualr vel singulariter exñtia q̄ nō sunt cōiuncta aligbus accñtibus nunqz conceptus talis idiuidui est alius a cōceptu sue spēi sicut in subys separatis a mā ⁊ a magnitudine. Quid aūt sit p̄ncipiuz per quod idiuiduū est indiuiduuz de genere sube bona perscrutatio est. ⁊ forte alias videbit si deus voluerit. Et cū accipit in dubitatōe. qd si itellectio sor. est eadem cū itellcōe hois tūc eque directe itellret hō et sor. dico qd verū est accipiendo ipz sor. circūscriptis oībus accñtibus suis. nec ℞ inuenio negatū apud aristo. ⁊ cōmen. fz si sumeret sor. ſm qd est idiuiduū sic nō eque ꝑ intellige ret sicut qditas. nā idiuiduatio q̄ formaliꝛ sor. est idiuiduū vt credo ē q̄dā p̄uatio. s. p̄uatio diuisionis i partes eiusdē rōnis. p̄uatio aūt nō itelligit p̄mo. fz ex ꝓsti aliq̄ mō. ⁊ sic itelligēdū ē qd ipz idiuiduū nō intelligit primo ¶ Ad aliā dubitatōez cū q̄rit q̄ itellectio ē p̄or ⁊c. pōt dici qd si recipiaī idiuiduū sube ꝑ suba q̄ substerniī idiuisioni seu idiuiduatōi circūscriptis p itellcm̄ oībus accñ tibus sic eius itellectio nō ē p̄or simplr nec posterior intellectōe qditatis. qz sunt vna ⁊ eadē itellectio. vt ꝓbatum est. Utrū aūt itellectio seu ꝓceptus spēi spālissime sit p̄or cōceptu generū sub qbus ipsa cōtinetur alia qō est ⁊ alias fuit de ℞ ordinatū aliqd. Sed si accipiaī idiuiduū sube sil cū suis accñtibus vel accñte sic nihil opinor ꝓhibere quin itellectio ipsius idiuidui p̄ior sit via gñatōis q̄ itellectio qditatis subalis. vt itellectus p̄us itelligit figurā sor. aut eius filiationē aut aliq̄ hō q̄ itelligat eius humanitatē ⁊ sic i alys hō. ⁊ si idiuiduū alicui ius accñtis sit cōiunctuz accñtaliter alicui accñti qō sit ꝓpingus sensui tunc illud accidēs p̄us itelligereī q̄ qditas alterius accidētis. sicut si hoc rectū est cōiunctuz cōtinuo vel albo p̄us itelligit hoc albū vel continuum q̄ qditaz recti ſm se. hoc nullū est icōueniēs. Sic igitur apparet q̄liter itellectio singularis p̄cedit itellectionez qditatis ⁊ quō nō. Sz ē aduertēdū ꝓ auctatē Lōm. iz⁹ metaph̄. qd vl̄e aliqñ accipit ꝑ intentione vel forma q̄ aliqd dr formaliter vl̄e. ⁊ de illa dicit Lōm. qd vl̄ia sunt collecta ex singularibus ⁊c. vult dicere qd ꝓceptus vl̄es sūt collecti. i. sil recepti ab itellcū. s. possibili q cōsiderat iter ea similitudinē. i. q cāt aliqd qō ē vnū in eis aliq̄ mō Collecta dico ex singularibus tanq̄ ex agentibus dispo nentibus intellectū ad receptionē hoīs ꝓceptuū. ⁊ itellectus agēs facit ea itētōez vnā. i. facit ꝓceptū itellectua lēvnū q idfrenter se hz ad oīa hoīs singlaria. Nō g̃ sic colligunt vl̄ia ab itellectu qd intellectus p̄us cognoscat illa singularia sensibilia sicut alig male imaginabant. sed colligunt. i. sil recipiunt tales intellectiōes q̄s faciunt singularia sēsibilia dispositiue. ⁊ itellcūs agēs ꝓpletiue vt patebit post. vbi g̃ra. sor. cogitatus ⁊ imagiatus q̄tū ad aliqd i quo cōuenit cū plone disponit itellectū possibilē ad recipiendū itellectionē qditatis hoīs vl̄em ⁊ intellectus agens facit hoīs intentionē. i. itellectionē vnaz cōpletiue. ⁊ i hoc differt opō ari. ab opione plonis. qz fz platonē vl̄ia separata a mā ⁊ magnitudine essent actu exīa. ⁊ sic eēnt itellecta itelligibilia de se. cuius contrarium vult Aristo. vt dicit ibi Lōmen. modo p̄missō. Et q̄n arguit qd sicut vl̄e cōplexū ⁊c. pōt dici qd nō ē oīo sil̄e. quia cōceptus singularis ꝓplexi est quodāmō pars ipsius cōceptus vl̄is ꝓplexi. vt cōceptus huius singularis cōplexi. ℞ totū ē maius sua pte. est q̄dāmō pars conceptus huius vl̄is cōplexi. oē totū est maius sua pte. sed cōceptus singularis icōplexi nō est pars cōceptus vl̄is icōplexi. vt cōceptus huius totius nō est pars cōceptus totius. ⁊ sic cōceptus huius hoīs nō est pars conceptus hoīs. saltez accipiēdo hunc hoīez cū suis accñtibus. bñ tñ verū est qd cōceptus hoīs inq̄tū hō nō est alius q̄ cō ceptus sor. iq̄ātum hō. ⁊ cōceptus platonis iq̄ātū hō. ⁊ hoīs. cōceptus autē sor. vt sor. circunscriptis accñtibus idem est qō cōceptus sor. inq̄tum hō. ⁊ sic etiaz in alys. Et est aduertenduz circa illā auctē cōmen. qd q̄uis ipse loq̄bat i pl̄ali qd vl̄ia fiunt a singularibus. tñ nō est itelligēdū qn idiuiduū spēi fantasiatū possit disponere itellectum vt recipiat itentionē vl̄em p intellectū agentē. verbi g̃ra. cum aliqs imaginatus fuerit vnū lapidē poterit ipz intelligere intellectōe vl̄i. sed bñ vez est qd nō cognoscet ipam nāz lapidis esse vl̄em nisi cū ꝓsideraue rit ipam esse repibilē i multis ſm quandaz vnitatē vel idētitatē. ⁊ hec est doctrina Lincon. p. posteri. in illo. c. Manifestum aūt qd si aliquis sensus deficeret ⁊c. multum enī differt intelligere aliqd itellectōe vl̄i ⁊ cognoscere affirmatiue ipm esse vl̄e. vt pz ex dictis. ¶ Ad rōnes. Ad p̄mā cum dr. intellectus nihil intelligit ⁊c. verū est quod nō cōtineī sub suo obiecto p̄mo. Et cum dicit qd p̄mū obm̄ itellectus est vl̄e. ꝓsiderādum qd ista ꝓpō bñ ⁊ male pōt itelligi. Uno mō pōt sic itelligi qd obm̄ p se itellectus est vniuersale ita qd vniuersalitas sit rō formalis p quā aliqd mouet intellectuz. sicut color est formalis rō qua aliquid mouet visum. ⁊ hoc modo intelligunt multi. ⁊ credo qd male. quia res nō ē actu vl̄is nisi ſm esse in intellectu. esse autez rei in intellectu non est formalis rō obiecti ad mouendum p̄mo ipm intellcm̄. sicut esse colorīs in visu non est rō formalis neqz p̄ncipium formale ad mouenduz ipsuz visum. Alio modo pōt

intelligi q obm̃ intellectus est vle.i. q obm̃ intellcūs ꝓhendat cōprehēsione vl̃i ab intellcū. ꝛ ꝫ verissimū est. ꝛ est silis modus loquēdi sicut si diceremus q obm̃ visus est res visa nō q ipa visio sit ꝑncipiū formalr̃ mouens visuz. ſz q obm visus cognoscit cognitōe q̃ ē visio ita ī ꝓposito suo mō. Et ꝫ ē qđ dicit Boetius q vle ē cū itelligit. mō nullū icōueniens est q res q̃ singulr̃ existit ꝛ corporalr̃ ꝓhendat vl̃r p itellectuz sepatū a mā. ꝛ sic q̃uis singulare nō sit vle formalr̃ vt singulare ē. tñ illō qđ ē singulare �means ē exat aiam itelligit. ¶ Sz si cauillans argueret. oē quod itelligit ē vle. sed singulare vt ꝓcessū ē itelligit. g̃ singulare ē vle. qđ vr̃ impossibile. Sz dico hic q oē quod itelligit ē vle �means ē quod hz ī itellectu. ſz alr̃ nō oz. iō cū illud quod ē singulare exat aiam itelligat concedendū ē q illud qđ ē singulare exñs exat aniam sit vle apud itellectū ꝛ ꝫ ē quod hz ī itellectu. hec aūt nō opponunt q aliqd sit singulare ꝛ māle ꝫm vnū ē. vle ꝫ aliud ē. ¶ Ad aliā dicenduz ē q nō est simile. q sensus nō ē vtus inferior ad itellectū ꝫm ordinez nobilitatis ꝛ pfectōis. ꝛ iō non oz qđ cognoscat illud idē qđ cognoscit ipe itellcūs. ipse ät itellcūs cognoscit illa eadē q̃ cognoscit sensus. q vtus supior pōt q̃quid pōt iferior ꝛ adhuc plus ꝛ pfectius. ¶ Ad aliā nego ꝓnaz. ꝛ cū dr̃. q nā nō facit ꝛc. verū ē si pōt facere p illud vnū solū sine alys. mō q̃uis itellectus possit cognoscere singularia sensibilia hoc tñ nō pōt nisi mediātibus sēsibus. Uñ ꝺficiēte aliq̃ sensu a natiuitate necesse ē nobis deficere sciam de sensibilibus illius sensus. vc dicit ari. p°. posterior. Cā aut̄ q̃re itellectus nr̃ nō pōt itelligere res sensibiles nisi mediātibus sensibus iferius ē pscrutādū. ¶ Ad aliā qñ dr̃. vtus q̃ nō cognoscit hic ꝛ nūc ꝛc. pōt dici q verū est nisi dependeat ī opatōe sua ab aliq̃ qđ ē hic ꝛ nūc. ſz si ita sit q ī sua opatōe dependeat ab aliquo exñte ꝫ ꝛ nūc tunc pōt cognoscere tale cognoscibile aliq̃ mō ꝛ sic ē ī ꝓposito vt pz ex dictis. Uel dicas q virtus q̃ nō est hic ꝛ nunc nō cognoscit illud qđ ē ꝫ ꝛ nūc cognitōe q̃ sit hic. i. cognitōe q̃ sit cōprehensa ī loco determinato q̃ dr̃ cōprehēsio idiuidualis. ſz cōprehensione q̃ nō ē ꝫ. i. q̃ nō est contēta nec iclusa in loco determinato pōt cognoscere illud qđ existit hic ꝛ nunc ita q nihil ꝓhibz rē q̃ idiuidualr̃ ꝛ corporaliter existit ꝛ situaliter cōprehendi vl̃r ex nā itellectus q ē abstractus ꝛ īmālis. Et cū dr̃. q talia nō ꝓportionant adiuicē. dico q vtus q̃ nō ē hic. i. ī loco determināto nō ꝓportionat q̃tum ad locum alicui quod est in loco. sil̃r virtus q̃ nō est nūc. i. cuius ee nō mēsurat tpe determinato sed ē eterna nō ꝓportiōat q̃tū ad duratōez alicui qđ ē nunc. i. alicui quod solū durat p aliqđ tps determinatū. q ī finite duratōi ad finitā nulla ē ꝓportio tñ hꝺ virtus bñ ꝓportionat ei quod ē ꝫ ꝛ nūc q̃tū ad ꝫ q ipsa est potentia talis quale est illud in actu quoquo modo. Et hoc sufficit ad ꝓpositum.

¶ Dubitabit aūt aliquis. Dic posset q̃ri. vtrū intellcūs possibilis possit seipm itelligere. ꝛ hec qđ hz locū sup illā ptē. Cū aūt sic singula fiāt. vbi phs dicit. ꝛ ipe aūt seipz tc̄ pōt itelligere. ſz cōmodius ꝛ clarius poterit expediri postq̃ visū fuit de ee itellcūs agētis. ꝛ quō itellcūs agēs se hz ad aiaz hūanā. iō vsq̃ tc̄ dr̃at. ¶ Qō. XXIII

q Uoniam aūt ī oi nā ꝛc. ¶ Dic q̃rit. vtrū nec̄ium sit ee intellcm̃ agētē. Et arguit̃ ꝓmo q nō. qz nō est necesse esse sensū agentē. g̃ nec itellcm̃ agentē. ꝓñs pz p aristo. q nō ponit sensum agentē vt colter allegat̃ in isto li. ꝓña pz p silitudinē. qz sicut videt̃ sensus se hr̃e ad sensibilia ꝛ sentire. sic itellcūs ad itelligibilia ꝛ itelligere. vt pz ī isto 3°. g̃ ꝛc.

¶ Oppositū arguit̃ auctē aristo. ꝛ cōmē. ī isto. c. ¶ Sciēdū q gdā doc. huius tpis magis theologicis q̃ phicis intendentes ī isto ꝓposito aristo. ꝛ cōmē. nō verent̄ ꝺdre dicētes nullā esse nec̄itatē essendi itellcm̃ agentē ī aia ī tellcīua hūmana. ſz qz isto oꝛ pō ꝛ rō mouēs istos sufficienter narrata ē ꝛ improbata p quendā socioꝛ nr̄oꝛ i suo tractatu de itellcū agēte. q sic icipit. Que circa itellcūz sunt plīmas hūt ꝛc. ideo ad pñs nolo amplius ꝓlōgare ſmonē. ꝑcipue qz ex eis q̃ hic ponent̄ facilr̃ appebit qđ est ꝺ illā pōnez. ꝛ remotio rōnis illius si alicui fieri ꝓtingeret. ¶ Dicā igit̄ breuiter q̃tū ad. q. ꝓpositā q neče ē itellcm̃ agētē esse. sed vtrū sit aliqd aie nr̄e vel nō de hꝺ fiet qō spālis. ¶ Ad ꝑmā rōem accipio q̃sdā ꝓpōnes q̃ mihi videnť euidētes ꝛ firme. ¶ Prima ē. q itelligere nostrū dependet ab aliq̃ ꝑncipio p se actiuo īmediato. hec q̃uis sit manifesta cuilibet itellīti ad pñs tñ sic pbar̃. Oē opus p se itētū qđ recipit̄ ab aliq̃ potētia receptiua nec̄io dependet ab aliq̃ ꝑncipio p se actiuo īmediato. sed itelligere est opus p se itentū qđ recipit̄ ī aliq̃ potētia receptiua. g̃ ꝛc. maioꝛ ꝓpō huius syllī est p se manifesta. qz dr̃ oppositū. ſ. q aliqō opus p se intentū nō dependeat ab aliq̃ p se ꝑncipio actiuo segt̄ q a nullo agēte p se est itentū. ꝛ ꝓñs a nullo recipiente est p se itentū. ꝛ sic a nullo est p se intētū. g̃ est p se itentū ꝛ nō p se intentū. quod icludit oppositū ꝑme dignitat̄. ꝛ sic ꝑz maioꝛ ꝛ minoꝛ est p se manifesta ꝛ ab oībus cōcessa. qz itelligere cuz sit finis hoīs est qđ p se itentuz a nā hūmana. Uñ etiā oēs hoīes nā scire desiderāt. vt dicit phs ī premio metaph. ꝛ ipm sentire ꝛ itelligere ē finis oīuz q̃ruz est altez boꝛ. vt dicit ari. in de somno ꝛ vigilia. Et rursus ipsum itelligere recipit̄ ī potētia p se receptiua. ſ. in itellectu possibili g ē ps aie q̃ cognoscit aīa ꝛ sapit ꝛ quaopinat̄ aīa ꝛ itelligit. segt̄ g̃ ꝛc̄lo. ſ. q itelligere dependet ab aliq̃ p se ꝑncipio actiuo īmediato. actiuū. n. remotuz non agit per se nisi mediante actiuo propinquo per se.

¶ Itē ꝓpter ꝓteruenientes pōt sic argui. Oē opus de quo ī scia q̃rit̄ ꝛ cōsiderat̄ quō ipm fiat īdiget aliq̃ p se ꝑncipio actiuo ꝛ īmediato. ſz itelligere ē hꝺ. g̃ ꝛc. maioꝛ ꝓpō est manifesta. qz scia est p cās p se ꝛ ꝓpinquas vt pz ꝑmo posterioꝛ. ꝛ minoꝛ est euidens auctoritate arist. ī isto 3°. ꝓpe ꝑncipiū. ſ. vbi dicit. De parte autez aie ꝛc. Cōsiderandu quā hz differentiā ꝛ quō fiat ipm itelligere. hec. n. sit ꝑma hypothesis quā vt puto non negabit aliquis mente licet forte verbotenus cōtinget aliquē ꝺdicere huic. Nō. n. necessariū ē q aliquis dicet hoc existimare ſm phm. in 4.° metaph. ¶ Secunda ꝓpō est q species itelligibilis nō est ens simpliciter nobilius q̃ itellectus possibilis. sicut ꝛ spēs sensibilis nō est ens simplr̃ nobilius q̃ sit sensus. vt oēs cōcedunt. Ridiculū. n. esset dicere q species intelligibilis lapidis esset ens simpliciter nobilius itellectu humano. Et posset probari. quia substantia anime est simpliciter nobilioꝛ omnibus que sūt in animalibus. vt docet cōmenta. in prohemio huius. quare ꝛc. ¶ Tertia propositio sit hec. Illud ens est simpliciter nobilius cuius operatio est nobilioꝛ operatiōe nobilissima alterius. ꝛ hec est manifesta per se. ꝛ habet bene ex intentione cōmen. in isto tertio. cōmeto. 19. vbi probat intellectum possibilem esse magis diminutum idest minus nobilem omnibus alys intellectibus per hoc q eius operatio ē magis diminuta opatōibus alioꝛ ꝛ rō est qz finis ꝓpingoꝛ rei est eius opatio. nūc aūt illō est nobilius cuius finis ꝓpinquus est nobilioꝛ q̃ finis propinquus alterius. ꝛ hoc etiam bene sentit Aristote. primo posterioꝛ. ca°. de cōparatione demonstrationū:

¶ Jtē cōstat q illud ens cuius opatio est nobilior opti
ma opatōe alterius nō ē simplr minus nobile illo alio.
neceque nobile simpliciter.hec.n.stati essent absurda.
r nō ꝓsona apparētibus.g relingtur q sit nobilius illo.
¶ Quarta ppō est illa.pducere aligd pfectiue r cōple
tiue est nobilior opatio q recipe illud idē.r hec est p se
manifesta.Sed cōfirmaf.qz vlr actio est nobilior pas
sione sibi cozrñdente vt oēs cōcedūt.r pz auctē ꝓmen.
in isto 3o cōmēto przdicto.vbi declarat q opatio itelle
ctus possibilis ē magis diminuta.i.minus nobilis opa
tōibus alioꝝ.qz opatio ipsius est passio.alioꝝ aūt opati
ones sunt actōes.aut g itelligit q oīs actio sit nobilior
oī passiōe.r sic hērez itentū.aut q actio nobilior est pas
sione quā cōcomitaf.r sic silr haberē ppositū. ¶ Et q
dubitat q mouere sit nobilius q̄ moueri:r p hoc etiaz
pbauit aristo.4.ethi.q dare est nobilius q̄ recipe vel
sumere.qm̄ nō imanifestū est q dationē segtur bñface
re r bona opari.sumptionē vo pati. ¶ Quinta ppositio
sit ista.spēs itelligibilis nō est pncipiū p se actiuū itelle
ctōis.r hoc segf ex dictis nēcio.qz si esset pncipium p se
itellectōis esset nobilior itellcū possibili.quod est ꝺ se
cundā suppōnē.ꝺña pz.qz illud est nobilius cuius opa
tio est nobilior nobilissima operatione alterius per ter
tiam suppositionem.modo operatio speciei intelligibi
lis est simpliciter nobilior q̄ operatio perfectissima in
tellectus. Naz efficere aliquid est nobilius simpliciter
q̄ recipere illud idem.per quartam suppositionē.mo
do operatio spēi est efficere intellectionem.r opatō no
bilissima itellcūs possibilis est recipe ipsā itellectōem.
Et ꝺfirmaf ista rō ꝓpter cauillatozes.quia q̄cūq duo
entia ꝓueniūt i vno ope pfectissimo.illud ens qō nobi
liorē cālitatem bz simplr sup illud opus debet iudicari
nobilius simplr. Si ergo spēs itelligibilis r intellectus
possibilis ꝓueniūt i hoc ope qō est pducere itellectio
nē.r ipsa spēs intelligibilis e pncipiū actiuū intellecti
onis.intellcūs aūt possibilis pncipiū receptiuū.cū cāli
tas actiui sit longe nobilior cālitate receptiui respectu
eiusdē actiui dico ꝓplētis r pficiētis.segtur necessario
q spēs itelligibilis sit nobilior itellectu. qō ē absurdū.
Et cōfirmaf.qz spēs itelligibilis si sit pncipiū actiuū in
tellectōis.aut erit pncipiū solū istrale.aut pncipale.aut
agens zm determinās actuz ꝑmū per sufficientē dionē.
Nō est agens pure instrumētale.qz puro instrumento
nō assimilaf effectus.vt securi non assilaf domus.spēi
vero itelligibili assilaf itelligere aliquo mō.r ꝑm aliaz
r aliā spēz fit aliud r aliud itelligere.ergo relingtur q
aut sit actiuū pncipale.aut agēs zm determinans agens
ꝑmū sicut bō ad gnātōez hois.r qōcūq istoꝝ daretur
bre intentū.qz in oībus talibus agētibus illud est no
bilius simplr cuius opatio est nobilior opatōe alterius
opantis.Et vt b sit ad vnū dicere nullus sane mentis
dubitaret qn pncipiū actiuū p se r ꝓpletiuū opatōis no
bilissime alicuius sit nobilius simplr q̄ pncipium rece
ptiuū illius eiusdē opatōis. ¶ Jtē vnū r idē simplr idi
uisibile nō pōt eē pncipiū p se receptiuū imediatū r pn
cipiū p se actiuū imediatū respcū eiusdē opis.hec ē ma
nifesta.sed spēs intelligibilis est imediatū p se pncipiū
receptiuū intellectōis.qz cū ipsius itellectōis oporteat
eē aliqō p se pncipiū receptiuū imediatū.r illud nō pos
set eē ipe itellcūs polis.qz iste imediate recipit formas
vt oēs ꝓcedūt.relingtur ergo q receptiuū bō sit simplr
spēs intelligibilis.nā vnū r idē silr nō recipit eque ime
diate duo diuersa bñtia ordinē adiuicē.cum ergo spēs
itelligibilis r itellectio sint diuersa vt ꝓcedit r pbatū
est ꝑus.r spēs intelligibilis hēat ordinē ad intellectōez
sicut qdā actus ꝑmus ad zm segtur q itellcūs polis nō
recipiet eque imediate hec ambo.r sic recipit spēz me
diāte itellectōe vt pz.ergo relingtur q recipit intelle
ctionē mediāte spē tanq̄ mediāte ꝓparatōe r disp̄one
subi ad recipiendū b opus.q̄re manifestū est q spēs in
telligibilis non est p se pncipiū actiuū itellectōis.r per
rōez pcedentē cū suis ꝓfirmatōibus ꝓbaf sufficienter
q fātasma rei seu spēs exñs in fātasia non sit imediatū
pncipiū actiuū intellectōis.nec silr ipa res mālis exñs
extra intellcm. ¶ Sexta ppositio est ista.intellcūs pos
sibilis p se nō est pncipiū actiuū intellectōis.r hec ē cō
cessa ab oībus.r pbaf.qz nulla potētia receptiua alicu
ius opatōis est p se pncipiū actiuū imediatū illius.hec
videf manifesta.5o metaph.qz ptās passiua est pncipiū
trāsmutādi ab altero inq̄tū altez.Certū aūt est q itel
lectus polis est potētia receptiua ipsius itellectōis.r p
pter b ari.dicit ipz esse partē aīe qua cognoscit aīa r sa
pit r qua aīa opinaf r itelligit.q̄re rc. ¶ Jtē si intellcūs
polis fz q polis efficeret itellectōez imediate tūc bret
eā mō nobiliori r mō minus nobili.bret.n.eā actu vtu
ali inq̄tū eēt p se pncipiū actiuum illius.r eā bret actu
formali inq̄tū bret eā actu sibi iherentē.bre aūt aligd
actu vtuali est ipz bre nobiliori mō q̄ bre actu formali
ꝓpiue cū ista sint eiusdē ordinis r vnū eoꝝ nō est agēs
pure istrale.ita q vtrūq istoꝝ vtputa illud qō bz virtu
aliter r illud qō bz formalr sint incozporalia vel ambo
cozporalia r bñs aligd actu virtuali nō sit agens pure
instrumentale sicut semen in generatōe hois. Constat
aūt q intellectus possibilis si ageret intellectionē non
esset agens pure instrumentale.qd.n.esset agens pure
istrumētale illius:r i hoc amplius mozari est supfluū.
¶ Dis ꝑmissis dico q necesse est esse itellectū agentē.
qō sic ꝓbo.qz si non esset itellectus agens seq̄retur q i
telligere nō esset abaliquo pncipio actiuo imediato r p
se.r hoc est ꝺtra ꝑmā suppositiōez ꝓbatā ꝑus.ꝺña ꝓba
tur.qz imediatū pncipiū actiuū itellectiōis si qd sit p
ter itellectū agentē.aut erit spēs itelligibilis.aut fāta
ma.aut ipsa res itelligibilis mālis.aut itellectus possi
bilis fz sc.hec ꝺio est sufficiens nisi gs vellet fingere.sz
nullū ꝓdictoꝝ pōt esse bō pncipiū actiuū imediatū r p
fectiuū vt pz ex declaratis.q̄re relinquif aut q nullus
sit tale pncipiū actiuū ipius itelligere.qō est ipossibile
aut q sit itellcūs agens.aut eius vtus.r hoc est qō volu
mus.ꝓpono ergo itellcm agentē aut virtutē eius esse i
mediatū p se pncipiū actiuū pfectiuū ipius intelligere
seu intellectiōis.r puto q istā rōez itelligit phs in hoc
.e. vñ posset sic argui fz verba ari.In oī nā supple q̄ qñ
q̄ hz suū actū ꝓpriū r qñq est in potentia ad ipz oz eē
aliqō pncipiū qō sit in potentia oīa fieri q̄ sunt illius ge
neris.i.q sit in potētia receptiua oīuz illoꝝ actuū.r ali
qd qō sit in potentia oīa facere.i.qō sit potens oēs illos
actus ꝓducere.ita q illud pncipiū actiuū se hz quodā
mō ad passiuū sicut ars ad māz.sz aīa itellectiua būana
est hō.i.q ipa qñq est i actu bñs actualr suū actū r qñ
q in potentia.g oz esse aliqd in ea qō sit potens oēs itel
lectuales actus recipe.r oz esse aliqd qō sit potens oīa
facere r qō sit potētia faciēs oēs itellectiōes.r tunc de
ducaf vt ꝑus ingrēdo qd pōt eē illō qō hz potētiā actiuā
oīuz itellectionū.r nō ineniet rōabilr aliqd aliud nisi
vtus itellcūs agentis.Credo g fz bas ꝓbatiōes q itel
lcūs agēs ē imediatū pncipiū actiuū oīuz itellectionuz
q̄s recipit itellectus possibilis.Et ad istā itentōez dicit
Cōm.i multis locis huius tertij.q itellectus agēs ē ille

q facit ex potentia itellcīs actu itellecta. ꝑprissime ät sic facit ex potentia intellectis actu itellecta. qz ꝓficit ⁊ cōplet ipsū itelligere siue itellectiōez. Quod vt melius itelligaſ applicemus etiā v̄ba Cōmen. ad istā itentionē. dicit. n. Cō. ꝟmēto 18. incipit supple ari. declarare q̄ necesse est tertiū genus itellcūs esse. ⁊ est intelligentia agēs que facit itellectū qñ est in potentia esse itellectū actu. ⁊ dicit q̄ hec ē necessitas i ponēdo itelligētiā agētez i hoc gñe entiū sic est dispō in oibus rebus nālibus. Quēadmodū. n. necesse est in vnoquoq; gñe rez nāliū generabiliū ⁊ corruptibiliū eē tria de nā illius generis ⁊ ei attributa. s. agens patiens ⁊ opus factuz. ita oz in itellectu. s. q̄ in illo sit aliqd in potentia ad oēs actus nature itellcūaſ ⁊ aliqō p̄ncipiū actiuū oiuz illoz actuū. ⁊ aliqō fcm̄. i. ipe actus seu opus itellcs. ⁊ ꝓficiēdū ē ꝺclarādo vt dixi. qñ ñ pōt eē aliqō p̄ncipiū actiuū oiuz illoz actuū ⁊ imediatū cōpletiuū oiuz opationū itellcūs nisi itellcs agēs. ¶ Et est bñ aduertēdū q̄ alicuius actus pōt eē duplex p̄ncipiū actiuū. s. actiuū vl agēs dispositiuū. ⁊ agens ꝓficiens vl ꝟpletiuū qñ inducit in subo ꝑparato vltimū ꝟplemētū. i. actū ad quē sunt ille dispōes. ⁊ hanc distinctiōez ponunt expositozes cōiter supza z^m phycoz. ⁊ 5^m metaphyce ⁊ ari. inuit. ⁊ possumus declarare in exēplo manifesto. Intentio. n. vl spēs albedinis recepta in diaphano dependet a duplici agēte. vnū est agens dispositiuū. s. ipm corpus luminosum qñ dat medio dispōem q̄ motū recipit a colore vt docet Cōm. z^o huius. ⁊ aliud est actiuū ꝓficiens vl ꝟpletiuū. s. albedo q̄ est in diaphano illuīato gignit suā spēm. Et sil'r i rebus artificialibus est videre. vt forma nauis dependet a nauifactiua tanq̄ ab agente ⁊ ꝓficiente ⁊ cōplente. ⁊ a dolatiua ligноz tanq̄ ab agente disponente mām. ⁊ ipm agens dispositiuū dr̄ esse agēs i potentia ꝑ tāto. qz eius effcūs ordinaſ vlterius ad aliud sic potentia ad actū. ⁊ ad istā intentōez dixit Cōm. z^o huius. ꝟmēto 6°. q̄ sensibilia ex aiaz sunt dispōes i potētia. nō qdē receptiua qz nunq̄ recipiūt sensatōes. sed i potētia actiua vt agens dispositiuū vt dicebaſ plenius in z^o huius. qōe de sensu agēte. ¶ Dico igit̄ q̄ ipsius itelligere sūt aliq̄ p̄ncipia actiua disponentia subz. s. itellcm̄ polez. puta spēs rez itelligibiliū exītes i memozatiua hois ⁊ imaginatiua v̄tute ⁊ actus cogitādi vt p̄us tāgebaſ. ⁊ hoc pulchre docuit Cōm. in isto 3° cōmento iz^o vbi dixit q̄ iste v̄tutes sunt quasi res q̄ ꝑparāt mām artificy ad recipiendum actionē artificis. ⁊ hoc ꝑprissime sil'e est ꝑ q̄ actus istaz v̄rtutū inducunt in intellcm̄ ꝑparatōes ad recipiendū intellectōes. aliud aūt est agens cōpletiuū ⁊ pfectiuū ipsius intelligere. s. q̄ in intellectu possibili sic ꝑparato inducit actū intelligendi. ⁊ sic facit de potentia intellecto actu intellcm̄. Res. n. mālis solū est potētia intellecta ꝑ q̄to pōt mediāte spē quā facit in sensu disponere intellcm̄ possibilē ad intelligere actu. ⁊ hec est apte intentio Cōm. in isto 3°. cōmento. 4°. dicentis. Uideſ q̄ forme rez extra mentē mouent hāc virtutē ita q̄ mens. s. intellectus agens aufert eas a materys. ⁊ exponit se statim. ⁊ facit eas de potentia intellectis actu intellectas postq̄ erāt in potētia. ⁊ isto mō videſ q̄ ista aia sit actiua ⁊ nō passiua. s. aia humana. fm ergo q̄ itellecta mouent eā est passiua ⁊ fz q̄ ea mouet est actiua. Cōstat aūt q̄ aia humana p suā virtutē actiuā. s. p itellectū agentē nō mouet intellecta motu q recipiſ in eis fz suū esse extra aiaz vel in fātasia. qd. n. recipit lapis aut fātasma ab intellectu agēte cū intellcūs ipz lapidē itelligit: sed mouet ea motu. i. actu q recipiſ in ipis q̄tū ad esse coz in itellcū. s. q̄tū ad spēz itelligibilē quā facit in intellectu ita q̄ intellectus informatus hꝺ spēm mouet. i. actuaſ p intellcm̄ agentē actu q est intelligere. patet ergo necessitas essendi intellcm̄ agentē in qua gauisus est aīus meus cū dei laude ⁊c. ¶ Questio. XXIIII.

Nc tēpus est mouere dubitatōes ꝺp dictā pōez ⁊ eas soluere fz posse meū. ¶ Pria dubitatio sit ista. Si itellcs agens esset p̄ncipiū actiuū p se itelligere tunc aīa itellectiua esset i potentia eēntiali ad ipz itelligere. fz boc videſ icōueniens. qz actus p̄mus nō est in potentia essentiali ad actū z^m. vt forma grauis nūq̄ est in potētia eēntiali ad motū deorsū fz i potentia accn̄tali vt pz 8° phy coz. cū ergo aīa itellectiua sit actus p̄mus hois vt pz ex diffinitiōe cōi aīe. ⁊ itelligere est actus scōs. vī q̄ aīa intellectiua nō sit in potentia essentiali ad itelligere. ꝟmēa pz. qz vnūqōq; recipiens est i potentia eēntiali ad illuz actū quez hz a p̄ncipio p se actiuo vt pz. qz potentia p se actiua reqrit potentiā p se passiuā. si igit̄ itellcūs est p̄ncipiū p se actiuū ipius itellectionis necesse est itellectū possibilē qui eā recipit esse i potētia eēntiali vel hr̄e potentiā essētialē ad itellectionē. qō est icōueniēs. ¶ Aliō est dubiū. Nulla forma agit in suū ꝑpriū obm̄. hec vī satis nota. vt caliditas ignis nō agit i ignē ⁊ sic de alys. fz itellcūs agens est forma itellcūs polis vt cōiter ꝺcedit̄ fz Cō. i isto 3°. qz sicut lux ē pfectio diaphani ita itellcūs agēs ē pfectio itellcūs polis vt pz i ꝟmēto 5°. q̄re nō agit aliqd i ipz. ¶ Jtē si itellcs agēs eēt imediatū p̄ncipiū actiuū itellectōis seq̄reſ q̄ oēs itellectiones essent eiusdē spēi vel nō diuersaz spēz. qō vī absurdū ⁊ ꝟtra Cōmē. in isto 3° ꝟmento 35°. vbi plane dicit q̄ itelligere diuersificaſ fz nāz rei itellecte. ꝟmēa pz. qz vnū ⁊ idez fz spēz nō est imediatū p se p̄ncipiū actiuū diuersoz fz spēz. itellectus aūt agens est vnus fz spēm imo fm numez vt oēs ꝺcedunt. ¶ Jtē aliqui sic arguūt. actio ⁊ passio ⁊ motus nō sunt agens per se ⁊ dicūt q̄ hec est demōstrata in 5° phycoz. fz itelligere est actio vel passio. q̄re ⁊c. ¶ Jtem aliq arguūt sic. opationis nō est opatio. fz boc ꝺtigeret si itellectus agēs efficeret itellectionē vel ꝓduceret. nā ipa itellectio est q̄dā opatio. ⁊ sil'r ꝓductio itellectiōis vel efficere itellectionē esset opatio. ⁊ sic opationis eēt opatio. qō est ipossibile. qz ꝓcederet i infinitū. ⁊ vl'r opatiōes nō fiunt vt dicunt esse itētionē phi 5°. ethicoruz. ⁊ 7°. ¶ Jtē iste modus ponēdi videſ esse cōtra Cōmen. in illo. c. vbi dicit. q̄ necesse est i aīa hūana esse tres dr̄ias. s. itellectū polez q efficit oē mō sil'itudinis ⁊ receptōis ⁊ intellcm̄ in habitu. ⁊ intellcm̄ agentē. Et de ipso intellectu in habitu dicit Cōmen. q̄ dicitur intellectus fz q̄ facit intellectū possibilē intelligere in actu. ⁊ paz post subdit. hec est diffinitio habitus q̄ habens habitū supple intelligibilē intelligit ꝑ ipsum illud qō est sibi ꝓpriū ex se ⁊ quando voluerit. idest suū ꝓpriū obiectū absq̄ hoc q̄ indigeat in hoc aliquo extrinseco. ex qbus verbis videtur intelligere Cōmen. q̄ habitus intellectualis sit p̄rincipiū ꝓpinquū actiuū ipsius intelligere. ⁊ iste non est intellectus agens vt patet ibidē. ¶ Jtē aliqui sic arguunt. Jdē debet esse agens et disponens ad aliquā formā ⁊ inducens illam formam vt allegatur a Cōmen. in 7° metaph̄. cōtra Auicl. cum ergo fantasma sit disponens intellectū ad intelligere vt dictum est sequitur q̄ inducit intelligere. qō est contra dicta. ¶ Jtē si intellcūs agens facit itellectionē ⁊ itellcūs possibilis recipit eā tūc itellectio nō erit opatio seu actio imanēs in agēte qō est ꝟtra ari. i 9° metaph̄. ⁊ ꝟveritatē famosā

ꝓña pz. qz itellcūs agens ⁊ itellcūs possibilis sunt subē diuerse ꝟz phz ⁊ Cōmen. in isto 3°. ¶ Itez ꝟz predictum modū sequē q̄ idē agens sit agens ꝓpiquū ⁊ imediatū ⁊ agēs remotū respcū eiusdē. qō videt absurdū. ꝰña pz qz itellcūs agens ponit esse imediatū ꝓncipiū actiuū ⁊ cū hoc erit agens remotū. qz facit spēm intelligibilē in itellectu possibili. nisi aligs diceret q̄ solū fantasma facit eā qō videt absurdū. ¶ Itez q̄rendū est qual'r intellectus se hz ad aiaz humanā. vt z̄ sit aliqd aie humane vel nihil. sed de hoc erit qō spālis ꝓpter meliorē distinctionē ⁊ faciliorē itellcm. ¶ Itē dubitatio est contra ꝓdictū modū ponendi. qz nullus doctoꝝ modernoꝝ posuit istū modū necessitatis intellcūs agentis ⁊ vl'r nullus expositor latinus vr̄ sic itellexisse. sed oēs dñt itellectū agētē abstrahere spēs a fātasmatibus nō aūt facere itelligere q̄re iste modus nō est verus. ¶ Itē aliq dubitāt ꝰtra demōstrationē phi. videt. n. velle q̄ i quocū q̄ gñe sit potētia passiua receptiua alicuius actus i eodē gñe oz eē potētiā actuā reducentē illā potentiā ad actū. ¶ Cōtra aut itelligit de genere phyco. aut de genere logico. Nō de genere phyco. qz corruptibile ⁊ incorruptibile nō sunt eiusdē gnis phyci vt pz io°. meta. ⁊ tñ corpus celeste ppetuū exñs agit i ista iferioza que sunt corruptibilia. ¶ Sed diceres q̄ mā istoꝝ iferiorꝝ est icorruptibilis sicut ⁊ sol. ⁊ sic actiuū ⁊ passiuū ꝓmuz sūt eiusdē gñis physici. ¶ Cōtra ignis agit in aquā ⁊ tñ ꝓncipiū agendi quo agit ignis ⁊ ꝓncipiū patiendi quo patit aqua se dñt sicut corruptibile ⁊ eternū. nā forma ignis est corruptibilis ⁊ mā aque est ppetua. ⁊ sic nō cōueniūt ꝟz genus. Si vero itelligit de genere logico. Cōtra hoc est. qz ꝓmus motor. s. deus mouet ꝓmū mobile ⁊ tñ ꝓmus motor q est deus i nullo genere est. corpus āt celeste est i oi gñe corporaliū. ⁊ sic nō oz q̄ in gñe ꝓncipioꝝ ꝓmi motus sit actiuū ⁊ receptiuū. ¶ Ad ꝓmū horꝝ dicūt aliq negādo ꝰña. ⁊ cū dr̄ q̄ vnūqōq̄ recipiēs ⁊c. dicūt q̄ verꝝ est si moueat ab agente p se extriseco. ꝟz si ab agēte itrīseco nō oz. ⁊ sic est hic. nā itellcūs agens est itrīsecus polū sicut forma suo subiecto vt dicūt ꝑm intentionē ari. ⁊ Cōm. i isto 3°. ¶ Sed ꝫ nō videt sufficere. qz itellcūs agens nō solū est ꝓncipiū actiuū itelligere sed etiā gditas fātasiata. s. q̄ agit suū fātasma i aīa cogitatiua ⁊ illa est qd itrīsecū ab itellectu humano. ⁊ sic idem qō ꝓus. ¶ Ad hec videt gdā dicere q̄ ipa gditas fantasiata q̄ itelligit nullo mō est ꝓncipiū actiuū ipsius itelligere. ꝟz gditas mālis bñ agit suā spēz i fātasia ⁊ in intellectu. fātasma aūt vel spēs gditatis exñs i fantasia est illud sine quo nō fieret itelligere. sed non est aliqua cā ipsius vt dicūt. Sil'r spēs in itellcū nullā cālitatem hz sup itelligere vt dicūt. sed solū est illud sine quo nō fieret itelligere ⁊c. Sed credo q̄ sit ꝰtra itentōez aristo. ⁊ Cōm. dicētiū in isto 3°. q̄ itelligere est sicut sentire. sentire aūt fit a spē sensibili aliquo mō vt apte dicit phus 2°. huius. de sentire ꝑm actum dicens q̄ huius opatōis actiua sunt extra. s. visibile audibile ⁊c. ergo sil'r itelligibile est aliqual'r actiuū ipsius intelligere. gditas aūt q̄ est extra aīaz est itelligibilis vt manifestū est. ¶ Item Cōm. 2°. huius. c. 86. Sēsitiuum aūt ꝓma mutatio. dicit q̄ mouēs sciētē de ꝓma pfectōe i scōaz est aliqd copulatū cū ipa aīa copulatōe in eē. Et i parte sequēti exponit illud dicēs. q̄ itellcūs mouet ad vltimā itellectionē rebus vl'ibus. ⁊ iste sunt in aīa. ⁊ itelligit p hoc itentiones imaginatas vt pz i vbis sequētibus. ¶ Itē Cōm. in isto ca°. dicit q̄ hec est diffinitio habitus supple intellectualis. s. q̄ hñs habitū itelligit p ipz. mō ꝑm istos spēs itelligibilis ē hītus gdā itellcūalis. ergo itellcūs p eā itelligit qō nō eēt nisi spēs itelligibilis eēt aliq̄l'r cā itellectōis. ex quo vlterius necessario segtur q̄ illud qō mouet ad spēz itelligibilē est aliquo mō actiuū itellectōis. ¶ Itē oē qō est extrīsecū ab aliquo subiecto ⁊ sine illo nō pōt eē actus illius subi oz q̄ vl' efficiat actū illius subi vl' q̄ moueat ab illo subo moto. sic videmus q̄ lumen aeris nō pōt eē sine corpe luioso. qz lumē corpis luiosi efficit lumē i aere. ⁊ motus grauis nō pōt esse sine medio. ipm āt mediū mouet a graui. ⁊ nō inuenies istātiā verā i rebus. ꝰstat āt q̄ itelligere nō est sine fātasmate ꝑm phm i isto 3°. dicentē. ꝓpter qō nequaq̄ sine fātasmate intelligit aīa humana. ⁊ tñ fātasma est qd extrīsecū ab itellcū. ita. s. q̄ nō est ei vnitū ꝑm esse nec sic forma vt pz nec sic ps. ⁊ cū itellcūs itelligit nō mouet fātasma vt ēt manifestū est. ad qd. n. moueret ipz. q̄re reliquit q̄ fantasma sit aliq̄l'r actiuū ipius itelligere. Quid q̄ dicemus nūqd aīa itellectiua est i potētia eēntiali ad itelligere. ¶ Dico ad pñs saluo meliori iudicio q̄ potentia eēntialis que est i subo cui deficit pōt itelligi dupl'r. Uno mō dicit potentia essentialis q̄ est i subo cui deficit aliqua potētia regsita ad actū sicut aqua est i potētia eēntiali ad motū sursū. qz ipsi deficit aliqua potentia regsita ad illū actū. s. leuitas. Alio mō dicit potentia eēntialis que p essentiā suā ordiat ad talē actū. q̄uis nō sit i subiecto cui deficit eēntia regsita ad illū actū. ⁊ hec est potentia accūtalis ꝟz modū loq̄ndi Cō. cuius cā videbit statiz. q̄ aūt oporteat aliq̄z talez esse potentiā eēntialē. ꝓbo. qz cuilibet p se motori correspōdet essentialis potentia in suo mobili vt oēs ꝓcedunt. ꝰstat aūt q̄ motor celi est motor essentialis ⁊ p se. qz nō mouet p accūs. qz sic oporteret aliū esse p se motorez ꝓorē cū sp p se precedat p accūs. ⁊ oē p accūs reducat ad p se. vt pz 8°. phyco rū. ergo celū est i potentia essentiali ad motū. tamē ipi celo nō deficit aliqua forma vel eēntia regsita ad motū. q̄re ⁊c. ¶ Diceret ergo in potentia essētiali qz hz potentiā p se ordinatā ad recipiendū motū. ¶ Itē potētia essentialis ꝑmo mō dcā. s. q̄ est in subo cui deficit aliqua essentia regsita ad actū est duplex. Una est in subo habente formā ꝺriā illi essentie q̄ oz introduci ⁊ quā ꝺsequit motus localis sic aq̄ est in pō eēntiali ad motū sursū. qz cū hoc q̄ deficit ei leuitas hz essētiā ꝰtrariā forme quā ꝺsequit ille actus. s. grauitatē. ⁊ sil'r i alys. ⁊ iste modus potentie essentialis cōcessus est ab oibus. Alia est q̄ est in subo hñte aliquā essentiā ꝰtrariā forme quaz cōsequit ille actus sicut corpus aīalis est in potentia eēntiali ad motū localē nō qz habeat in se aliquā essentiā cōtrariā illi virtuti quā consequit motus localis. s. aīe appetitiue actual'r appetenti ſz qz hz in se potentiā ⁊ aptitudinez nāle q̄ p suā essentiā ordiat ad talē motū. ⁊ hec est potētia eēntialis suo modo. qz al'r aīa nō eēt mouēs p se nec mouēs eēntiale respcū corpis cuius opp'm voluit cōmē. 8°. phyco rum. ⁊ in 5°. ⁊ in 4°. celi ⁊ mūdi. ⁊ sil'r declarabi 8°. phyco rum. sic vero est q̄ aīa itellectiua humana i formata spē intelligibili nō est i potentia essentiali ad itelligere ꝟz ꝑmū modū potentie eēntialis. nec ꝑmo mō nec 2°. illius potentie. qz nec hz actū ꝰtrariū nec ei deficit aliq̄ potentia regsita ad intelligere postq̄ fuerit sufficiēter ꝓparata per ea que sūt in vtutibus organicis aīe cogitatiue mō supradicto. sed bene est in potentia essentiali alio modo. s. q̄ per suā essentiā ordinat ad actū q̄ est intelligere sicut potentia ad suū finē ꝓpriū ⁊ bonū. ⁊ huic potentie indubitanter est assignare actiuum per se qō p sui naturā ducat eam ad istum actum. ¶ Queret aūt

iunior ꝙre ꝑor potentia dicit̄ potentia eēntialis.ꝛ hec vltima dicit̄ potentia accn̄talis. ¶ Et ad huius euidentiā cōsiderādū est ꝙ cōsuetudo ari.ꝛ Cōmen. fuit dicere aliqd esse tale essentialr qō est tale ꝑmo.ꝛ aliqd esse tale accn̄talr qō ē tale nō ꝑmo ꝙuis sit tale ꝑ suā nām ꝛ hoc nō latet boies exercitatos in phia ari.ꝛ Cōmen. ¶ Rursus apud eos itellr aliqd eē tale dupliciter. Uno mō fm ipositionē nois ꝛ hoc est fm famositatē ꝛ ꝯsuetudinē. Alio mō fm ordinē rerū ꝛ est ꝑmo magis notū fm vitatē. Et ꝑ oppositū aliqd dr accn̄tale nō ꝑmo. ſz scōario dupliciter. Uno mō fz nois ipōem. Alio modo fm ordinem re⁊.ꝛ hoc etiā bñ sciūt illi q bñ exercitati sunt in eis q̄ tradūt ſ⁹ metaph̄.mō ad ꝓpositū credo ꝙ potētia ꝑmo mō dicta dr potētia eēntialis.ꝛ ꝑmo dico fz ordinē impōnis nois ꝛ fm ꝯsuetudinē ꝛ famositatē cuius rō est qz noīa ponunt ꝑ ea q̄ sunt notiora nobis. nunc aūt talis potētia in rebus sēsibilibus fuit notior ad nos q̄ alia potētia.ꝛ scōa potentia fuit minus nota vel scōario ꝯsiderata.ꝛ iō posterius noīata. ꝓp qō dicit̄ potentia accn̄talis nō qz nō ꝑ essentiā ordinat̄ ad actū ad quem est. sed qz scōario itelligit̄ noīe potētie.ꝛ forte fm ordinē nature rei ē e⁹. ¶ Nā fm ordinē nature rei nomē dr fm ꝑ⁹ de eo qō est nobilius inter signata sua sic̄ bꝫ nomē ꝓncipiū qō ꝑ⁹ dr de cā finali fm Cōm. ſ⁹ metaph̄. Certū est.n. ꝙ potētie aīator ad suos actus ꝛ potētia celi ad suū actū sunt nobiliores q̄ potētie re⁊ īaīator sicut est potētia aque ad motū sursū ꝛ sic etiā i alys. Sic ergo aīa itellectiua ꝑmus actus exn̄s bz potētiā eēntialē ad suū actum z^m q est itelligere ꝛ idiget ad ipz ꝓncipio actiuo duplici. ſ. pfectiuo ꝛ dispositiuo mō ꝑus demr̄ato. Et est notādū ꝙ ipsa aīa aut hō fm aīam itellectiuā anteq̄ actualr itelligat nō solū est i potētia eēntiali ꝓ tāto. qz bz potētiā q̄ ꝑ suā eēntiā ordinat̄ ad actū. ſz etiā qz ei deficit aliq̄ forma ꝑ se ꝛ necario reqsita ad itelligere. ſ. spēs itelligibilis rei ꝛ ad illā mouet̄ a gditate fātasiata vt tactū ē ꝑus.ꝛ ē quodāmō sile vt cū dicimus aīal esse i potētia eēntiali ad motū localē ꝓcessiuū ñ solū qz bz potētiā eēntialr ordinatā ad hūc actū. ſz etiā qz pōt sibi deficere aliq̄ eēntia reqsita ad hō motū. ſ. spēs rei ad quā dz moueri ꝛ eius cognitio ꝛ desideriū. oīa.n. ista necaria sūt ad ꝫ ꝙ sit motus localis ꝓcessiuus.ꝛ hoc nō bz ipm aīal de se ſz pōt carere ipsis vt ꝑ⁹ ex libro de causis motus aīaliū.ꝛ satis ex z^o huius. Sic ergo ꝑ⁹ distinctio potētie eēntialis ꝓpter cuius distinctionis omissionē iuenti sunt alig negare oēz ꝑ se cālitatem gditatis sup suū itelligere ꝛ alia multa q̄ nō ꝯordāt doctrine ari.ꝛ Cōm. ¶ Sed ꝺtra hāc distinctionē ozit̄ vnū dubiū difficile. ſ. ꝙ graue i actu exn̄s sit i potētia eēntiali ad motū ꝛ ad vbi deorsū ꝛ ꝙ idigeat motiuo ꝑ se saltē intrinseco qō videt̄ ipossibile. qz ſi sic esset motiuū sui ipsius ꝑ se. qō est ꝺtra ari.ꝛ Cōm. 8° phȳcoꝝ ꝛ 4° celi.ꝛ apparet. qz illud segtur ex dictis. qz ipz graue i actu bñ bz potentiā q̄ ꝑ suā eēntiā ordinat̄ ad actū suū.ꝛ de hoc aliqd dixi 8° phȳcoꝝ.ꝛ q̄tum spectat ad ꝓpositū credo ꝙ hoc non sit ꝺtra aliq̄z dignitatē ꝙ ipm graue actu sit ꝑ se motiuū sui ipsius nō de potētia essentiali fm ꝑmum modū aut z^m.ꝛ sic sunt intelligenda verba ari.ꝛ Cōm. sed est motiuum sui ipsius de potētia essentiali vltimo mō dicta sicut in 8° phȳcoꝝ plenius declarat̄. ꝙ ergo dicit Cōm. ꝙ graue īaīatū mouet seipm ꝑ accn̄s intelligo ꝓut mouēs ꝑ accn̄s distinguit̄ ꝺtra mouēs qō mouet de potētia eēntiali ꝑmo mō dicta. ſz nō est motiuū sui ꝑ accn̄s vt ꝑ accn̄s distinguit̄ ꝺtra ꝑ sui nām. imo per sui naturā habet aptitudinē mouēdi seipsū vt ibi ꝓbatū est. Et hoc ꝓbo ad pn̄s vna sola rōne ari. ꝑmo posterioꝝ.c. Si igit̄ demōstratiui scīa statiz post ꝓncipiū ponit istā diuisionē. Oē qō iest alicui aut iest ei ꝑ se aut ꝑ accn̄s.ꝛ immediate subdit. accn̄tia aūt nō sūt necessaria. ergo manifeste voluit ꝑ⁹ ꝙ nullum ꝑ accn̄s ꝓut per accn̄s distinguit̄ ꝺtra ꝑ se est necessariū. ex quo sequitur euidēter ꝙ oē nēcariū est aliquo mō ꝑ se sic arguendo. Oē qō ꝑ se iest: iest nēcario. sed qō iest nēcario nō iest ꝑ accn̄s. ista hētur a ꝑ⁹ in sua cōuersa qz quod ineſt per accn̄s nō iest necessario. ergo oē illud qō iest alicui necessario cōpetit ei ꝑ se. ſz graue actu inaīatū est necessario suui ipsius motiuū ita ꝙ esse motiuum sui cōpetit ei necessario vt ꝑz. ergo ⁊c. Et vtinā negātes istā ꝯclusiōz rūderent huic rōni fm intentionez ari. ibidē ꝛ 8° phȳcorum et. io. metaph̄. sed de hoc non plus ad ꝓsens.

¶ Ad z^m dubiū qō etiā fuit demōstratio aliqbus. dixerunt aliq ꝙ itellcūs agens non agit ꝑ ꝓprie itellectionez in itellectu possibili nec itellectus possibilis est ꝑ ꝓprie recipiens. ſz totū aggregatū cognoscit i pn̄tia fātasmatis.ꝛ itellcūs agens est rō agendi.ꝛ itellectus possibilis est rō recipiendi. hoc autē videt̄ mihi esse ipossibile. qz illō qō nō debet̄ alicui ꝑ aliqd aliō ꝛ cuicunq̄ debet̄ bꝫ ē ꝑ nāz eius ꝛ ipo posito ponit̄ ꝛ remoto remouet̄ per se ꝛ ꝑmo cōpetit illi. hec videt̄ ari. ꝑmo posteriozum. ꝛ est manifesta oībus itelligētibus. ſz esse actiuū itellectōis nō debet̄ intellectui agenti per aliqd aliud formalr ꝛ cuicunq̄ competit agere intellectionē vel eē actiuū intellectiōis hoc est ꝑ naturā ipsius intellectus agētis vt omnes cōcedunt. est.n. rō agendi toti cōposito. ꝛ posito intellectu agēte ponit̄ actiuū intellectōis.ꝛ remoto remouetur. ꝯ esse actiuū intellectōis nō solū debet̄ itellectui agenti sed ꝑmo debet̄ ei. Qualr ꝯ est verū ꝙ nō est ꝓprie agēs. forte sic itelligit. ꝙ nō est ꝓprie agēs. qz nō ē agens ꝑ se subsistens. ponūt.n. isti itellcm̄ agentē esse formā inherentē itellectui possibili.ꝛ si sic est cuz nō sit ens ꝑ se subsistēs nō est agens ꝑ se subsistēs. sed sine dubio ex hoc nō sequit̄ ꝙ nō sit ꝓprie actiuū vel agens cū per sui nām hoc ei ꝯueniat. ¶ Itē eque dubiuz est quō forma pōt esse rō agendi in suā mām vel in cōpositū. vl quō forma possit agere in suā mām vel i cōpositū. sicut in exēplo sensibili forma ignis nō solū nō est agēs i suā mām sed etiā nō est rō agendi in eam. vt manifestū est vnde illud nō est nisi cōmutatio difficultatis. ꝓpter quod dico aliter.ꝛ dico ꝙ duplex est actio vt habet̄ ab aristo. z. huius. q̄dā ē actio cū abiectione ꝫ ꝑ exn̄tis i subiecto.ꝛ dicit̄ actio corruptiua. Alia est actio sine ꝫ corruptōe vt cū luminosū agit i mediū.ꝛ pōt dici actio pfectiua solū. ¶ Rursus forme duplr sunt actiue. qz q̄dā sunt q̄ agunt effectū sibi sile ꝛ in specie. vt lumen agit lumen.ꝛ caliditas caliditatē. Alie sunt q̄ nō agunt effcūz sibi simile i specie sed diuersū. sicut aīa agit motū localē aīalis ꝛ augmētatōis ipsius ꝛ hō. ¶ Mō sine dubio verū est ꝙ forma nō agit nec est rō agendi in suā māz actione corruptiua. nec agit similr in ea effcūz sibi simile in specie nec effcm̄ nēcio regrentē effcm̄ ei simile in spē.ꝛ inde est ꝙ forma ignis nō agit in eius māz. puta caliditas ipsa. qz caliditas nata ē agere effcm̄ sue spēi. nec pōt imediate ꝓducere aliquē effcm̄ qn simul agat caliditatē.ꝛ sic est in alys similibus. sed forma q̄ nō ꝓducit effectū sibi simile fm spēm pōt agere in suū subiectū.ꝛ hoc inuenimus in formis separatis. sicut intelligētie agūt motus corporū celestiū fz ꝙ i eis idē ē mouēs fz agēs ꝛ fm finem vt docet Commen. iz^o metaph̄.ꝛ in formis iherentibus animatoꝝ que sunt hic. aīa eniz nutritiua

agit vel est ratio agendi augmentatione in ipm corpus animatum. ꝛ anima appetitiua agit motum localē ꝓcessiuū. quā. n. causalitatē haberet appetitus supra motū ꝓcessiuum nisi cālitatē agentis: ꝛ ita est ī ꝓposito. qz ī telligere nō est effectus eiusdē spēi cū itellectu agente. qualiter āt itellectus agens sit forma possibilis posteri us ingretur. ¶ Ad aliā ꝯcedunt alig q oēs itellectōes sunt eiusdē speciei. ꝛ sūt moti ad hoc dicendū qz dicūt q res itellecta mediāte suo fātasmate nullā p se cālitatez hz sup suū itelligere. ſz soluz est illud sine quo nō fieret itelligere. ꝛ itellectus agens exñs vnus ſz speciez est ímediata rō agendi omnes itellectōes. ab vno āt ꝑncipio actiuo ſz spēz nō ꝓcedunt ímediate effectus diuersi ſz spēz. Sz illud videt valde absurdū ꝑmo qz itelligere diuersificat ſm naturā rei itellecte vt allegabat a Cōm. ¶ Jtez itelligere lapidem p se loquendo plus differt ab itelligere asini q̄z itellectōes duoꝝ indiuiduoꝝ eiusdez speciei. q̄ nō esset verū nisi differrent ſz speciē. ¶ Jtez ꝯis doctrina dicit q actus distinguunt p obiecta. ſz ipi exponunt hoc q distinguunt. i. cognoscūt esse distincti p obiecta. ꝛ videt mihi q hoc cōcedere sit ꝓpositū. Nā si actus cognoscunt esse distincti p obiecta aut est demōstratōe ꝓptergd. aut qz. si est demōstratio ꝓpter qd sequit q obiecta sūt cause distinctiōis actuū. si vero demōstratio qz. aut est p cām remotā ꝛ sic adhuc habet q obiecta sūt aliquo mō cause actuū ꝛ nō nisi in gñe agentis. Si vo diceret q est ōmōstratio p effectuz hoc est ridiculū. qz actus itelligendi aīe nostre nō cānt distinctionē obiecto ꝝ q̄ sunt extra. q̄re ꝛc. ¶ Propter qd̄ pōt dici alr negādo ꝑnaz. ꝛ ad ꝓbationē dicendū est q vnū agens ſm spēz nō pōt p se ꝓducere effectus ōrios ꝑcipue ímediate sine aliquo alio agente. vñ cū gnātio ꝛ corruptio sint ōria nō potuit esse q vnus motus celi solus eēt cā ambox. ſz oportuit aliū cē motū ſm plm ꝛc. de gnātōe. ſz vnū agēs ſz spēz pōt esse vnū ꝑncipiū ímediatū diuersoꝝ ſm spēz nō hūtiū diuersitatē ī mā alr ꝛ alr dispositā. ꝛ sic diceret in ꝓposito. nā itellectus agēs q est vna suba ſm spēz ꝓducit diuersas itellectōes ī itellectu possibili alr ꝛ alr ꝓparato. ꝛ hec diuersa ꝓparatio reducit ad diuersa agentia ꝓpārtia. ſ. ad diuersas spēs rez exñtes ī diuersis vtutibus organicis boīs vt ꝓdcm est. ꝛ sic cālr quodāmō diuersitas ipsoꝝ itelligere puenit ex diuersitate agētiū ꝛ nō solū ex diuersitate subiecti. ¶ Jtē posset dici q ꝛz itellectus agēs sit vnus ſm suā suba tū hz diuersas virtutes nāles actiuas q̄bus agit diuersa opa sicut etiā possibilis diuersas hz potētias receptiuas vt ꝓbatū fuit ꝓus. ita q itellectus agēs p suā virtutē actiuā ē ímediatū ꝑncipiū actiuū itellectiōis ꝛ nō est aliqua substātia alia ímediatius actiua. ꝛ si hec sunt contra aliquam dignitatem vtinam ego viderem illā. ¶ Ad aliō dubiū dico q ímo actio ꝛ passio ꝛ motus hñ hñt agens p se. i. p sui nām. nec diceret ari. oppm. ſz hñ verū est q motus non est p se terminus motus. nec hz agens p se qd̄ ꝓducat ipz per motū q terminet ad ipm. ꝛ silr est de actione ꝛ passiōe. ſz ex hoc nō segtur q nullo mō dependeat a ꝑncipio p se actiuo. ꝛ de hoc plus inuenies in qōnibus sup ſ. ꝛ 8. physicoꝝ. Et si cōcederetur q nullū agens p se ꝛ ꝓprie agit nisi p motū. tñ nō sequit q oēm effectū quē agit agens ꝓprie agat per motū ímo aliquez effectū suū ꝓducit ímediate ꝛ nō mediante motu q p se terminet ad illū effectū hoc mō agit ipz motū. ¶ Ad aliud cū dicit q opationis ꝛc. dico q opatiōis nō est opatio sic itelligendo q ipsa opatio acquirit per motū cuius ipsa sit p se terminus. tñ terminus alicuius opationis rōe qua talis actus bene pōt esse ímo necessaria est aliqua ꝓductio qua formalr dicit ꝓduci ab aliquo agēte. ¶ Ad istā ītentōez dixit ari. 7°. ethicoꝝ. ꝛ io. q delectatō is nō ē gnātio. ꝛ est silr iudiciū de itellectione ꝛ sensatōe. hoc. n. sic verū ē q iste opatiōes nō acgrūtur p aliquē motū ꝓtinuū q p se terminet ad eas ímo in ꝑmo instanti quo aligs delectat hz totā delectatōez nec accipit partē post partē eius. ꝛ silr i ꝑmo istāti quo aligs videt hz pfectā visionē. ꝛ silr de intellectione ꝛ sic iste opatōes nō gnānt hoc mō. Ex hoc tñ non segtur q iste opatiōes nō ꝓducātur ab aliquo agēte. ¶ Qualr vero ingreret ari. quō fit ipz intelligere ꝛ qualr diceret q sensibilia sūt actiua ipsius opatōis q̄ est sentire: hoc etiā sine dubio vez est q opatōis ſm q opatio non est alia opatio nec ꝓductōis ꝓductio qz sic iret in ifinitū nec ipsa ꝓductio ꝓprie ꝓducit. ſz est illud quo formalr aligd ꝓducit. Nec silr actio vt actio est agit ſz ē aligd quo formalr agit. cū hoc tñ stabit q hec oīa dependeāt a ꝑncipio actiuo vl agēte p se. nō solū. n. agēs est cā eius qō agit ſz eius quo formalr aligd agit. Et vt sit advnū dicere credo q ad itelligere seu itellectionem ꝛcurrūt hec tria. ſ. abstrahere ꝛ hec est opatio intellectus agentis. et recipere et hec est operatio intellectus pōs. et forma q̄ recipit ꝛ ꝓducit. ꝛ hec est q̄dā forma īmāl is cuius receptio est itelligere ꝛ cuius ꝓductio dr abstrahere ꝛ ē illud qō vocamus gditatē abstractā p itellectū agētē. ¶ Ad aliud dico exponēdo vba Cōm. q itellectus ī hitu facit itellectū pōz itelligere vt ꝑpus deus ē. actus. n. ꝑmus itellectus est eius ꝑparatio ad actū ꝛm. ꝛ q̄diu itellectus pōs remaneret i sua pura potētia remota nō recipet actū q ē itelligere. iō subdit. Cā. n. pp quā facit itellectū q est ī potētia itelligere i actu. i. pp quā ꝑpat itellectū pōz ad itelligere nihil aliud ē nisi q ē in actu. i. qz est qdā actus. ſ. ꝑmus ipsius pōs itellectus. Et silr itelligo qō dr de diffinitōe hītus q p ipz intelligit hīs hītū. vez ē dispositiue ꝛ ꝑparatiue ita q ly p non dicit ibi circūstātiā causę p se agēt is ipz intelligere. ſz circūstantiam causę subiectiue non principalis sed dispositiue. Actiuum autem vel completiuum ipsius intelligere est intellectus agens. ꝛ hoc signat Comment. in ista. q statim subdit. et q in ea sit tertia potentia que dicitur intellectus secundum quod facit omne intellectum in potentia intellectum in actu scilicet ꝓducendo intellectionem in intellectu dispositō p habitum. ¶ Ad aliud breuiter pōt dici q illud dōz Cōmen. est intelligendū de agentibus que agunt formas subales ſz de illis que ꝓducunt actus accītales nō oz vt pz de lumine ꝛ ītentione colorīs in medio cuius agens dispositiuū. ſ. corpus luminosū nō est idez cū agente pficiente vt colorez. Colorn. n. nō sufficit ad disponendū mediū ad recipiēdū eius spēz. ꝛ tñ cū est dispositū lumine per aliq̄ corpus luminosū tūc colorīs ipz imit suā spēz ī mediū illuminatū vt etiā habeat a Cōmen. zo huius. Silr dico aliā esse artē que ꝑparat materiā rei artificialis ꝛ que ducit formā in mā prepata vt ari. inuit zo phycoꝝ. ꝛ in phemio metaph. nūc aūt ipz itelligere est actus q̄dā. ergo ꝛc. ¶ Jtē siquis teneret q itellectus vna cū fātasmate causet spēz itelligibilē tūc bene posset rndere ad illā auctoritatē q sic est itelligendo vt illud idē agens q̄ inducit cōplementū disponit materiā ſz se ꝛ nō ſm idē ſz ſz diuersa vt cū ignis generat ignē ex aq̄ ille idē ignis qui inducit formam ignis disponit materiaz aq̄ sed secundum aliud ꝛ aliud. nā ipsā materiaz disponit mediāte caliditate. formā aūt subalem īducit per suaz

formã subalẽ. ꝛ hoc est cõtra platonez ponentez ideã separatã generare formã subalez subẽ generate. hoc. n. ẽ ipossibile. qz illa nõ posset disponere materiã cũ nõ habeat aliquã virtutez actiuã ꝛ corruptiuã dispõnũ ꝛ ria rũ. erit igit ideꝫ agens qđ dat actũ vltimuꝫ ꝛ qđ disponit subz sz nõ fz ideꝫ penitus. ꝛ sic diceret ī ꝓposito ꝙ itellectus agens qui facit itellectionẽ disponit itellcm mediãte fãtasmate rei itelligibilis cãndo speciez itellibilez in ipo itellcu possibili. ꝓma tñ solutio est vera ꝛ mãifesta. ¶ Ad aliud cũ dicit. ꝙ itelligere nõ erit actio imanens. dico breuiter ꝙ aliquã actõez esse imanentẽ põt itelligi dupl'r. Uno mõ ꝙ remaneat in illo eodem qđ est ꝑ se eius ꝓncipiuꝫ actiuuꝫ imediatũ tanq̃ in suo ꝙ se subo. Et puto hoc esse ipossibile ꝑ se. qz virtus actiua nõ est ꝑ se ꝓncipiũ transmutãdi seipaz vt pz 5o meta. ꝛ est quasi cois expositio. Alio mõ põt intelligi ꝙ aliq̃ actio sit imanens in agente ꝙ tãto. qz eius ꝓncipiũ actiũ imediatũ est vnitũ ipsi ꝓncipio receptiuo fm esse. ꝛ hoc mõ bñ sunt alique actiões imanẽtes de q̃rũ numero est ipz itelligere. Nã itellectus agens est vnitus itellectui possibili fz esse vt forma suo subo aliq̃ mõ. ꝛ ꝙ opositũ dicit actio trasiens quando subiectũ in quo recipitur est distinctum ab agente secunduꝫ esse sicut cum ignis calefacit aquam ꝛ hꝫ. ¶ Ad aliam cum dicitur. ꝙ idem erit agens ꝛc. Sigs teneret ꝙ itellcũs agens nulla cãlitatem bret sup spẽz itelligibilez facil'r solueret illa dubitatõez. Sz si diceret ꝙ species itelligibil' fit ab itellcũ agente vna cũ fãtasmate tc nõ bñ posset solui. qz itellcũs agens nõ erit agens remotũ ꝓpe. nã si itellcũs agens esset agens remotum. tc iter ipz ꝛ effcm deberet esse aliqõ aliud genus imediate ꝓducens ipz effcm sic iter solem ꝛ hoiez gnãtũ est aliqđ agens imediatũ puta subiectũ. nũc ãt iter ipz itellcm agentẽ ꝛ itellectõez nõ est aliud agẽs imediatũ vt pz ex dict'. ꝛ iõ q̃uis itellcũs agẽs ꝓcederet coagere ad spẽz itelligibilẽ nõ tñ ẽ agẽs remotũ sz imediatũ. Ul'põt dici ꝙ vnũ ꝛ idem põt esse agẽs remotũ ꝛ imediatũ diuersimode tñ ita ꝙ sit agẽs dispositiuũ remotũ ꝛ agẽs pfectiuũ imediatũ. ꝛ sic diceret hic. nã itellcũs agens est agẽs dispositiuũ remotuꝫ qz nõ disponit itellcm nisi mediãte fãtasmate vt videbit post. sz tñ est agẽs vl'actiuũ imediatũ pficiens ꝛ cõpletiuũ. ꝛ hꝫ nullũ est malũ. ¶ Ad dubitatõez ꝺ demõstrationem phi aliq dõt sat' ꝓpetẽter ꝙ ari. itelligit de gñe analogo ꝛ nõ vniuoco. ꝓmus aũt motoꝛ q̃uis non sit in eodẽ gñe vniuoco cũ mobili tñ est in eodẽ gñe anologo. s. entis vl'sube. vtrunq̃. n. ustoꝛ est ens ꝛ suba. ¶ Ul' dicat' al'r ꝙ ari. accipit ibi genus ꝑ rõe ꝺsiderãdi vnã vnitate analogie. ita ꝙ vult dicere ꝙ ad eundẽ scientẽ ptinet ꝺsiderare ambo ꝓncipia actus cuiusq̃. s. actiuũ ꝛ receptiuũ. Uñ ad eũdẽ. s. nãlẽ phm ptinet ꝺsiderare coꝛpus ꝓmũ mobile ꝛ ꝓmũ motoꝛẽ q est ds. Et sil'r ad eũdẽ phz ptinet ꝺsiderare itellcm polez fz ꝙ est receptiuus actus nãlis q est itelligere ꝛ de itellcũ agente inq̃tũ est agẽs ꝛ mouẽs talẽ potẽtiã ad suũ actũ. sz fm istã vltimã viã nõ ꝓbaret ari. esse itellcm agẽtẽ sed solum ꝙ nãlis phs hz ꝺsiderare de ipso. iõ puto ꝙ ꝓor expõ sit melioꝛ. ¶ Ul'dr ꝙ ꝓpõ ari. est itelligẽda ī agente qđ est qñq̃ in actu qñq̃ ī potẽtia ad suũ actũ. ꝛ hꝫ signat Cõm. ibidẽ q dicit exponẽdo ꝙ nece est ī vnoq̃z gñe reꝝ nãliũ gnãbiliũ ꝛ coꝛruptibiliũ esse tria ex nã illius gnis ꝛc. Et ī istis verꝝ est ꝙ ipm actm est i eodẽ genere logico cũ receptiuo. vt semẽ masculi qđ est actiuũ forme humane est in eodẽ genere logico cũ semine femelle qđ est receptiuũ Silr ãt itellcũs polis est i eodẽ gencre logico cũ agente

ꝛ eꝺ. qz ambo sunt ī eodẽ genere sube sẽ ꝓncipia vnius actus. ¶ Sz qđ addit' vlterius ꝺ expositoꝛibus latinis posset dici ꝙ locus ab auctẽ negatiue non tenet. Ul' dicamus expositoꝛes latinos nõ exꝑssisse hunc modũ necessitatis itellcũs agẽtis qđ nõ ꝓuenit ex ignãtia nec ex eo ꝙ ipi nõ crediderũt illũ eẽvnũ entiũ. sed ꝺptigit mltis ex eo ꝙ ipi ī sua senectute magl fuerunt itenti circa theologica q̃z circa phyca. ꝛ iõ mltas ꝓclones phie nãlis ptermiserunt sine sufficienti declaratõe. ¶ Credo ẽt ꝙ multi eoꝝ qui consumauerunt dies suos in studio philosophie intellexerunt istã positionem. sed alys occupationibus impediti non scripserunt eam exꝑsse. ¶ Et iõ dñs Auerois cõmen. g fuit pfectissimus ꝛ gliosissimus phice veritatis amicus ꝛ defesoꝛ itrepidus rogabat fratres scribere suas dubitatiões. Quicqd ãt sit de hoc scio ꝙ nã philosophi est maximã certitudinẽ q̃rere fz Cõmen. in iz. metaph. vñ lz hec põ nõ sit cõsueta nec famosa apud modernos tñ hoies bone iclinationis ad philosophiã nõ renuunt eã nisi ꝓncipia ꝑ se nota coꝛrũpent' qđ credo nõ esse possibile ꝙ nãz. ¶ Ad rõem ī ꝓncipio qõnis adductã nego añs. imo dico necessariũ esse ꝙ in aĩa sensitiua sit virtus nãlis actiua sẽsationis. ꝛ hoc ꝓbatũ est ꝛ defensũ z. huius. ¶ Questio. XXV

n Uncrestat inquirere. Utꝛ intellectuꝫ agẽs sit ꝓncipiũ actiuũ spẽi itelligibilis. ¶ Et arguit' ꝓmo ꝙ nõ. qz nihil hꝫ in se ꝓncipium actiuũ illius ad qđ est in potentia eẽntiali. qz potentia eẽntialis idiget moueri ab extriseco vt pz 8o phyꝛoꝝ ꝛ 4o celi. sz itellectus possibilis est in potẽtia eẽntiali ad spẽz itelligibilẽ vt oẽs cõcedunt ꝛ hꝫ ī se itellcm agentẽ vt formã vt pz ꝑ Cõmen. ī isto tertio. ¶ Itẽ põt argui sicut ꝓus ꝙ nulla forma agit in suã materiã. ¶ Itẽ si itellectus agẽs efficeret spẽm itelligibilẽ aut faceret eã imediate aut mediãte fãtasmate ꝑ sufficiẽte diuisionẽ. Nõ imediate. qz qua rõe ageret vnam eadẽ rõe ageret aliã ꝛ ꝓsequens oẽs. Et nõ est dicẽdũ ꝙ imediate ꝓducat oẽs spẽs intelligiles. qz cum ipe sit vnus fm spẽz seq̃ret' ꝙ oẽs spẽs itelligibiles eẽnt eiusdẽ spẽi qđ ẽ absurdũ. Et itez si imediate ageret omnes spẽs tc fãtasma vl'gditas fantasiata nõ ageret aliq̃ mõ suã spẽz qz nõ ageret eã imediate postq̃ itellcũs agens ageret eã imediate. qz vnius effcũs nõ sunt ꝑles cause agẽtes ꝑ se ꝛ imediate. nec mediate tanq̃ agẽs remotũ qz sic eẽt nobilius itellcũ agẽte. sp. n. agẽs remotũ ī eẽntialr' ordinat' ẽ nobilius agẽte ꝓpinq̃. Si vo diceret ꝙ itellcũs agens ꝓducit spẽz itelligibilẽ mediãte fantasmate hꝫ vr' ipole. qz agens ꝓpiquũ dz aliqd recipe ab agẽte remoto vl' eẽ ꝓductũ ab eo sic' secur' recipit motũ ab artifice ꝛ semẽ fit ab hoie. mõ ipz fãtasma nõ recipit ab itellcũ agẽte vt pz. nec ab ipo recipit' vt oẽs ꝺcedũt. ¶ Itẽ q̃ rõe itellectus agẽs cãret spẽz itelligibilẽ mediãte fãtasmate vnius ididui eadẽ rõe mediãte fãtasmate alterius. ponãus q̃ ꝙ ī itellcu sit facta spẽs itelligibilis lapidis mediãte fantasmate vnius ididui lapidis ꝛ occurrat alius lapis fiet alia spẽs itelligibil' ipius lapidis. ꝛ sic itellcũs possibilis sil' habebit plures spẽs itelligibileꝫ eiusdẽ rei respcũ eiusdẽ hois ꝓcipue suppositoꝙ species intelligibilis remaneat remanente fãtasmate vt cõmuniter dicitur. hoc aũt videt' oio irrõabile. qz talis pluralitas supflueret ꝛ nã nõ facit ꝑ plura qđ põt facere per pauciora. vt ari. innuit primo posterio. ¶ Oppositum arguit' per cõmune ꝺcm. s. ꝙ itellectus agens abstrahit species intelligibiles a fantasmatibus. ¶ De ista questione dicũt communiter expositoꝛes latini ꝙ

itellcūs agens est cā actiua spēi itelligibilis.ita q ipm fantasma nō sufficit sine itellcū agēte ꝓpo boi. Et rōes meliores videnť eē iste. Nulla res exns in cozpoze pōt agere rē icozporeā nisi virtute agētis icozporalis. sz ips fātasma est res i cozpoze ꝛ spēs itelligibilis est qd icozporeū ꝛ imāle. q̄re ꝛc. maioꝛ ꝓpō ꝑbať. qꝛ agens ꝛ patiēs debēt eē sufficiēter ꝓportōata. ꝛ sil'r agēs ꝛ effcūs eius. nūc aūt res exns i cozpe nō pōt eē sufficiēter ꝓportionata rei imāli ꝛ incozpali. q̄re ꝛc. ¶ Itē dñt istā esse sntiaz ari. in isto. c. q itellcūs agēs est potēs oia facere q̄ itellcūs polis pōt recipe. nūc aūt intellcūs polis est potens oia fieri fm eoꝛ spēs. s. recipiēdo spēs ipoꝛ. g̃ intellectus agens pōt facere oēs spēs. ¶ Dicūt etiā ꝟ fuisse itentōez Lōm. apte. qꝛ Lōm. in isto ꝺmento ingt. cū inuenimus idē trāsferri in suo esse de ordine in ordinem fz itētōes imaginatas diximus q neče est vt sic sit a cā agēte ꝛ recipiēte. recipiēs ergo est mālis ꝛ agens est efficiens. q̄si diceret Lōm. Cū iuenimus vnā ꝛ eādē formā repñtari diuersis spēbus ordinatis. ꝟ est qō voluit itelligere p ꝟ qō dicit trāsferri de ordine in ordinē nēcio. ꝛ sic est manifestū q itellcūs agēs agit spēz itelligibilez. ¶ Itē Lōm. 7°meta. dicit. q sic oē mixtū cū mā fit a mixto cū mā ita neče est vt nō mixtū cū mā fiat a ñ mixto cū mā. spēs āt itelligibilis ē qd imāle. ergo ꝛc. ¶ Qualr āt itellcūs agēs abstrahit a fātasmatibus spēz itelligibilē ꝟ reputāt multū difficile. Nō. n. putādū est q spēs itelligibilis ꝑus existat i fātasmatibus. ꝛ itellcūs agens cā remoueat a fātasmatibus ꝛ ponat i itellcū polī. ista. n. imaginatio esset nimis falsa. qꝛ vnuz accns numero nō trāferť de vno subiecto i aliud subiectū. Sz dñt aliq q ipe itellcūs agēs ꝑus dat fātasmatibus q̄sdā dispões spūales q̄s fz se nō hūerūt qbus ꝑparatōibus pñt imutare itellcm̄ cū ꝑus nō possent. Et forte hec imaginatio hūit oꝛtū ex ꝟbis Lōm. qꝛ Lōm. ꝺmēto 5°. dicit. q ꝑparatio exns i itētōibus imaginatis est ꝑparatio i motoꝛ vt sit motoꝛ. ¶ Itē Lōm. dicit q itellcūs agēs facit de potētia motoze actu motorē. nō āt facit de potētia mouēs actu mouēs nisi ipsimēdo ei aliqd. vtputa motū vl' aliq̄ formā quā nō hz vt pz iducēdo. ¶ Sz hec positio ab aligbus ipꝛobať. qꝛ nihil vr recipi i vtute aie sēsitiue nisi spēs rei sensibilis vel eius cognitio. cum g̃ fātasma sit vtus aie sensitiue si recipiet aliqd ab itellcū agēte illud dz eē spēs rei vl' eius cognitio q̄z vtrūq̄ ē absurdū. Nā sine actōe itellcūs agētis fātasma hz spēz rei ꝛ eius cognitōez. ¶ Itē alig sic arguūt. oē receptū i re singulari est singulare. cū g̃ fātasma p sui singl'aritatē nō poterit mouere itellcm̄ ad spēz. sil'r p istā ꝑpatōez nō hēbit q possit ips mouere qꝛ ꝟ simpl'r est i cozpe. s. i oꝛgano fātastico. ¶ Itē alig sic arguūt. Nulla vtus exns exť magnitudinē pōt hr̄e ꝓncipiū imediatū alteratōis. sz itellcūs agēs ē hz. g̃ ꝛc. maioꝛ ꝓpō lz sit ex p se notꝫ tn̄ ꝑbari pōt vt dñt. qꝛ nulla alteratio pōt fieri nisi p q̄litatē. cū g̃ talis suba nō hēat q̄litatem nō pōt esse imediatū ꝓncipiū alteratōis aut motōis ad qualitatem. ¶ Sz mihi videtur siue illa positio sit vera siue nō q iste rōnes nō sunt multū efficaces ꝺtra eā. ¶ Posset. n. dici ad ꝓmā q virtus aie sensitiue rōne qua est virtus aie sensitiue nō recipit spēz nisi spēz rei vel eius cognitiōez sz rōne q̄ talis virtus est imediate seruiēs itellectui pōt recipe aliquā ꝑparatōez spūalē que ꝓprie nō est spēs rei nec cognitio nisi cālr. qꝛ ipsa est virtus imediate actiua spēi itelligibilis ꝛ sic erit hic. ¶ Ad aliud cōcedendū est q oē receptū in singulari est singulare. sed de numero singulariū nihil ꝓhibet vnū esse magis spūale ꝓpquius imālitati q̄ alteꝛ vt pz in virtutibus sensitiuis fm doctrinam Lōmen. i isto 3°. q̄uis ꝑpatio recepta in fātasmate ab itellectu agēte sit qd singulare ꝛ idiuiduū tn̄ est magis spūalis ꝛ ꝓpinqꝛ imālitati fz nāz q̄ solū fātasma cātū a re māli. iō fantasma iformatū tali vtute poterit aliqd qō nō posset sine ea. ¶ Ad aliud pōt dici. q nulla virtus icozpea est ꝓncipiū imediatū alterationis cozrupti ue q̄ est cū abiecttōe ȝry. qꝛ neq̄ talē q̄litatē hz sed pōt esse ꝓncipiū imediatū alteratiōis spūalis pfectiue solū sine cozruptiōe ȝry. ꝛ hō q̄litatē nihil ꝓhibet eē i itellectu agēte. Et breuiter mihi vr sigs voluerit tenere istā pōez. q itellcūs agens sit p se agens remotū spēi itelligibilis. q iste modus est bñ ꝑbabilis. Impossibile. n. videť q agens remotū distinctū fz esse ab agente ꝓpinq̄ agat mediāte illo nisi aliqd ei ipmat vel aliq̄lr trāsmutet ipz. Bñ tn̄ veꝛ est q agens ꝓncipale hns in se agens istrale sibi ꝺiūctū fz esse pōt agere mediāte illo nō ipsimēdo ei aliquā vtutē aliā. vt forma ignis est agens mediante caliditate. ꝛ tn̄ nihil ipsimit caliditati. sil'r aūt ꝛ in alys hō. Sz nunq̄ iuenies exēplū vbi agens ꝓncipale sit sepatū fz esse ab agente ꝓpigoꝛ ign moueat aliq̄lr ipz. vt itelligētia nō ageret mediāte celo nisi ipm moueret. ꝛ domificatoꝛ nō agere mediāte securi nisi ipaz moueret. sil'r aūt ꝛ in alys. g̃ vr in ꝓposito q itellcūs agēs nūq̄ faciet spēz itelligibilē abstractā mediāte fātasmate nisi trāsmutet aliq̄lr ipz fātasma. ¶ Sz dices q non est sil'e. qꝛ itellcūs polis est sp ꝛ sufficiēter pñs fātasmati exñti i fātasia. ꝛ iō nō indiget fātasma trāsmutari ab itellcū agēte. sed stella nō sufficiēter est pñs materie generatōis. iō oꝛ q p motū appꝛopinquet. Sz ꝺtra ꝟ ē. qꝛ si securis esset appꝛopinq̄ta māe domus nunq̄ ageret domū nisi moueret ab artifice. g̃ illa pñtia itellcūs nō sufficit ¶ Itē q̄uis aer esset pñs alicui calefactibili nunq̄ tn̄ calefaceret ignis mediāte aere nisi aere calefacto vt est manifestū. ¶ Itē q̄uis pñtia itellcūs ad fātasma sufficiat ad ꝟ q itellectus ageret mediāte fātasmate sine eo q moueret ipz formalr. tn̄ ꝟ nō sufficit ad hoc q agat mediāte eo sine oī alteratōe. vñ vt sit ad vnū dicere credo q itellectus agens nō posset agere spēz itelligibilez mediāte fātasmate nisi ipz fātasma recipiat aliq̄ vtutē actiuā ab itellcū agēte. Et gcūq̄ ꝺcedit fātasma nullā vtutē recipe ab itellcū agēte neč ario hz ꝺcedere q itellectus agens nō ꝓducit spēz mediāte fātasmate. ¶ Ally dixerunt alr. ꝛ voluerunt q itellcūs agēs nihil i ꝓmit fātasmati. sz quo ꝺtactu virtuali ꝓtigit q ꝺditaꝫ cuius idolū est in fātasia cū spēbus accidentiū imutat itellectū absq̄ eo q accūtia ips imutarent ꝛ facit q̄sdā abstractionē fz modū tāq̄ remouens ꝓhibēs. tn̄ nō facit aliquā sepatiōem realē. Et dicunt q hoc est in nā talis obi singularis siue fātasmatis. sicut cōtingit ab itellectu agente. s. q ꝑcise imutat itellcm̄ possibilē q̄tū ad illud qō ꝑcise ptinet ad ipsā ꝙditatē. ꝛ huius ponūt exē plū. dulce ꝛ albuz sunt fz esse cōiuncta in vno subo. cuz lumine pñte medio albū sic facit suā spēz qō non facit dulce. ꝛ tamē talis abstractio nō est realis sepatio sz fz imutationē solū. sil'r cōtingit circa itellectū mō ꝓdicto ¶ Sz hoc nō videť sufficere sicut aly arguunt spāl'r ꝑpter duo. ¶ Primo qꝛ nullū agens remouens ꝓhibens facit actōez passi p se fm q hō. sic remouens columnā facit motū grauis solū p accns. vt pz ex 8°. ꝓhyco. sz itellectus agens i gñe suo assiliť isti agenti. ¶ Scōz istos g̃ nō esset cā p se ipoꝛ itellcōꝛ vl' ipoꝛ itelligibiliū. Et nō est verisile q Ari. intellexerit ꝛ docuerit solum talem cāz speciež. qꝛ de causis p accns nō est cura arti. est. n.

demonstratio ex his que sunt per se. ¶ Jtē omne agens p modū remouētis phibēs facit actionē aliq̄ positiuā aliā ab actōe q̄ ꝺsequitur remotionē phibētis sicut aperiens fenestrā facit aliā opationē q̄ illuiationē q̄ ꝺsequitur remotionē fenestre. facit. n. motū ipsius fenestre vl̄ aligd hꝰ. sed itellectus agēs nullam aliā facit actionē aliā ab ea q̄ est circa itellectū vt isti ꝺcedūt. ergo nō agit ad modū remouētis phibens. ¶ Jtē arguo sic. Quiuslibet agentis p se est aliqs effectus p se imediatus. hec pz īducēdo. sz isti nō assignāt aliquē effcm̄ p se z imediatū itellectus agētis. nec pōt assignari p istū modū vt manifestū est ispiciēti. ¶ Unus aūt socioꝝ nr̄oꝝ q multa iuenit scripsisse de itellectu agēte i suo tractatu q sic icipit Que circa itellcm̄ tc̄. ponit vnū modū itellcūs agētis z dicit sic. Nos aūt dicimus fm p̄missā sniaz. q̄ itellcūs agēs cuius esse p̄us fuit oñsū est cā vl̄is. s. cālitate oīum itellectoꝝ. sicut qdā artificium gnāle nō tñ sufficit ad cāndū itellectionē. qz tūc itellcūs polis nō idigeret ispicere formas sensibiles. nec etiaz imagines solitarie ad hoc sufficiūt. qz tūc nō esset dr̄ia iter vl̄e z idiuiduum. Et manifestatio istius itētōis est fm q̄ dicimus. q̄ itellectus agēs z polis icorporales exñtes sil̄ sunt cū virtute imaginatiua z nō distinguunt̄ loco z subiecto. z ideo cū fātasia fuerit p̄parata p̄paratōe q̄ est i motore p itētiones imaginatas. z distincte fuerit itentōes ab idolo z ab iuicē. z voluerimus vnā p̄ter alias gbus ꝺiūgit ꝺsiderare. z tūc virtute itellectus agētis fiet īmutatio vna cū hac itētōe idiuiduali i polez itellcm̄. z tūc fiet itellectus cuius ꝓphēsio erit absq̄ ꝓphēsione eoꝝ gbus ꝺiūgebaf. q̄ vocari solēt ꝺditōes idiuiduātes. z hoc est valde rōabile vt dicit. qz illa itētio idiuidualis alys solum accñtalr ꝺiūgit. z ideo cū fuerit ibi agēs sil̄ cuius virtute absq̄ alys poterit īmutare virtutē sine mā exñtem inatā recipe formas nō mixtas i quo differt a mā p̄ma z ab alys virtutibus corporeis q̄ formas mixtas ex necessitate recipiūt. pueniet ide forma abstracta cuius. s. esse inatū est repiri i diuersis materys eo q̄ ipsa ꝓphēsa z abstracta nullā materie determinationē icludit p̄cipue idiuiduale dicet̄ vl̄is. Et hꝰ possumus declarare i exēplo sensibili ꝑpter illos in qbus de nouo oriť phia. qz si agēs nāle formas q̄s. in mā ꝑducit faceret volūtarie. ita q̄ i eius ptāte esset īducere vnā non inducendo aliā sicut in ptāte nr̄a est ꝓphēdere vnā intentionē distinguendo eā ab alia cui ꝺiūgit̄ i idolo sensato aut imaginato. Et iterū posset argui. si mā esset talis nature q̄ posset recipe vnā sine alia. tūc nulli dubiū gn agēs posset agere formā hois absq̄ vlla determinatōe idiuidui quā formā imaginatus est plato realr̄ existere p̄ter idiuidua. Cū ḡ in ptāte nr̄a sit vnā formā aut vnā itētōez imaginatā i idolo alys ꝺiūctā distinguere z ibi sit agēs z recipiēs in quoꝝ nā est. huius gdē facere. illius vero recipe īmutationē ab hoc. fm se fiet ibi cognitio abstracta absq̄ alia determinatōe materie. Et ꝑpter hꝰ dicit Cōm. in 3°. de aīa. ꝺmento. 18°. q̄ he due actōes reducte sunt ad volūtatē nr̄az. s. intelligere z abstrahere. z ideo cū inuenimus idē trāsferri de ordine i ordinē. s. imaginati ad intellcm̄ dicimus q̄ necesse est vt hꝰ sit a cā agēte z recipiēte. recipiēs ergo est māle. z agēs est efficiēs. Et cū inuenimus nos agere p has duas virtutes cū volue/rimus. s. q̄ imaginamur cū volumus. z nihil agit nisi p suā formā necesse fuit nobis attribuere istas duas virtutes. hec qdē sunt verba ꝓpria huius socy. Et qbusdā interpositis redit ad declaradū suā intentionē dicens. Qui vellet in hoc exēplū sensibile. s. qualiter intellcūs agēs p̄s est fātasmatibus ad īmutādū intellcm̄ polez absq̄ hꝰ q̄ ipz īmat aligd fantasmatibus. imagineť pfectionē qua locus pficit locatū. q̄ qdē pfectio ē in corpore locāte subiective z tñ pficit locatū p solū ꝺtactum. z fm totā corporis locati ꝑfūditatē. qō nō esset si virtus corporis locātis nō esset corporea. qz tūc dimensiones nihil p̄hiberēt qn sil̄ essent. Sic imaginādū est de agēte intelligentia cū ipa sit pfectio z virtus pficiēs imaginatiōez nostrā. nō q̄ ipsa virtutē aliq̄ imp̄mat sz q̄ ipa sit illa cuius p̄tia z pfectōe pōt imaginatio qō ex se nō posset z tanto melioꝝ ēq̄to suba est nobilioꝝ accīte. Et isto mō calor celestis si eēt suba icorporea pficeret scias virtutes. vt pz 6°. de aīalibus. c. z°. non q̄ calor exñs subiue i eis virtutē alquā causet i semībus. sz ipemet ē virtus eoꝝ z tñ est determinatus ad vtutes aīe q̄ sūt in seibus sicut aīa in organis alys alias z alias spēs ꝑducit aīaliū secūdū q̄ alia z alia fuerint semina vi dicitur ibidem. Sed hec verba quāuis sint pulchra z subtilia tamen mihi videntur impossibilia significare. quorum vnum est q̄ imaginatio vnius quiditatis seu speciei exñs in fātasia vtute itellectus agentis posset īmutare itellectū possibilē sine alia spē siue imagine. manifestū est. n. q̄ ois qditas cuius spēs est in fantasia est itelligibilis z hr̄e potest spēz in itellectu siue illa qditas sit substātia siue q̄litas siue q̄ntitas aut ad aligd. z est manifestū q̄ nulla spēs exñs in fātasia pōt īmutare itellectuz possibilē nisi virtute itellectus agentis. z q̄ vtute eius ois talis spēs nata est īmutare quemadmodū ois color natus est īmutare in p̄tia luminis. ¶ Ex his arguo sic. Virtute illius nō īmutat vna spēs p̄ter aliā vtute cuius ois spēs nata est īmutare z sine cuius virtute nulla spēs īmutaret sicut vnus color nō īmutaret p̄ter aliū virtute luminis sz virtute luminis ois color īmutaret. hec. n. est oīo manifesta. sz itellcūs agens est ille in cuius vtute ois spēs exñs in fātasia nata est īmutare itellcm̄ possibilē. z hec etiā est manifesta alr̄. n. qditas aliq̄ nō itelligereť ab itellectu possibili nisi fātasma eiusdē p̄ virtutē itellectus agentis īmutaret itellectū possibilē. ergo virtute intellcūs agentis nō cōtingit q̄ vna itentio seu species seu simulacrū seu imago siue idolū īmutet sine alia Quāuis ergo ꝺcedereť q̄ aliqua itentio exñs i fantasia īmutaret itellcm̄ possibilē virtute itellectus agentis sine aliquo ip̄ressio ipsi fātasmati videť ipossibile q̄ virtute eius ꝓtigat talis sepatio seu abstractio. q̄ vna īmutet sine alia. eo q̄ p ipz z p eius virtutē oēs nate sūt īmutare. z ita bñ p̄s est vni sicut alteri. eo q̄ oīo est sine magnitudine nisi forte fingereť fātastice q̄ ipse p̄s vni imaginationi destruit aliā z sic facit illā cui est p̄s īmutare p̄ter aliā quā corrūpit. Sz hoc est adeo stultū q̄ nō est ꝑpter ipossibilia que ad hoc seq̄renť exp̄mere ¶ Sz forte diceres q̄ ista sepatio nō ꝑueniret oīo ex p/te itellcūs agentis sz ex pte volūtatis nr̄e. ita q̄ cū volumus volūtas vel hō p voluntatē appetit itelligere aliquā qditatē tūc fātasma eius virtute itellectus agētis īmutat itellectū possibilē sine alia qditate vel p̄ter aliā qditatē. z hoc etiā appz apte i verbis p̄missis vbi dicit sic. Cū fātasia fuerit p̄parata p nāz p̄paratione que est in motore p itentiones imaginatas z distincte fuerint intentiones ab inuicē z ab idolo. Et si voluerimus vnā p̄/ter alias gbus ꝺiūgit ꝺsiderare tūc virtute agentis tc̄. Ecce q̄ dicit. cū voluerimus cōsiderare. ¶ Jtē signat i verbis seq̄ntibus vbi ponit exēplū sic. qz agēs nāle formas q̄s in mā ꝑducit faceret volūtarie. sicut in voluntate nostra est considerare. Et istud videť esse intentio

Cō. i isto 3°. ꝯmēto is°. vbi dic̄ q̄ ille opatões sunt reducte ad voluntatē nr̄az. s. abstrahere ⁊ itelligere. Et paꝛ post subdit. qꝛ cū iuenimus nos agere p̄ has duas virtutes cū voluerimus. Et mihi videt̄ q̄ hoc ꝯz modū ꝑmonis manifestū est addere ipossibile. Certū est. n. q̄ volūtas nunq̄z vult aliq̄d nisi illud sit cognitū ab intellectu ⁊ hoc oēs ꝓcedunt ⁊ ꝑz ex tertio ethicoꝛ. vñ voluntas vel hō p̄ voluntatē nō pōt velle ꝓsiderare aliq̄z q̄ditatē nisi intellcūs p̄us itelligat illā ꝓsideratōez q̄ditatis. Intellcūs aūt nō pōt itelligere ꝓsideratōez alicuius q̄ditatis sine illa q̄ditate. ergo volūtas nō pōt velle ꝓsiderare q̄ditatem aliq̄z nisi p̄us eā itelligat. Si ergo ad hoc q̄ itellcūs agēs abstraheret faciēdo vnā intētionē imutare sine alia. oporteret q̄ volūtas vellet p̄us ꝓsiderare illā. sicut hec v̄ba manifeste sonāt. ⁊ tunc seq̄ret̄ q̄ itellcūs itelligeret illā q̄ditatē anteq̄z itellcūs agēs eā abstraheret mō p̄dicto. qō est ipossibile. ⁊ ꝯtra Cōmen. plane in isto tertio. vbi dicit. q̄ actus intellcūs q̄ est abstrahere p̄cedit actū itellcūs q̄ est intelligere. pōt ergo argui sic. Si abstractio p̄ itellcm̄ agētē esset volūtaria. ita. s. q̄ itellcūs agens nō faceret vnā itētionē imutare sine altera nisi volūtas p̄us vellet ꝓsiderare illā q̄ditatē sequeretur necessario q̄ intelligere aliquaz quiditatem esset p̄ius q̄z abstrahere illam. qō est contra Commen. ⁊ veritatem. ⁊ ꝓsequentia ex dictis est manifesta.

¶ Ad verba illa Cōmen. pōt dici vno mō q̄ nō sunt itelligenda vl̄r ⁊ necessario. s. q̄ sp ⁊ necessario añq̄z abstrahamus aliq̄ intellectū oporteat nos velle cōsiderare illud itellcm̄. qꝛ seq̄ret̄ icōueniens p̄dcm̄. Et seq̄ret̄ p̄cessus in ifinitū in abstractōibus eo q̄ nulla q̄ditas rei mālis itelligit̄ nisi p̄ abstractionē itellcūs agentis. Uñ etiā Cōmen. i fine huius ꝓmenti. dicit. q̄ oīa dicta ari. in hoc sermōe ō itellcū agēte sunt illa. q̄ vl̄ia nullū hñt esse extra aiaz qō itendit plato. s. q̄ ex aiaz nō sunt actu abstracta. ꝑz p̄ intellcm̄ agentē abstrahentē fiunt ex potentia itellectis actu itellecta. Si ergo ad hoc q̄ itellectus agens abstraheret aliquā q̄ditatē p̄us itelligeret. sicut seq̄ret̄ si oporteret p̄ius velle cōsiderare illā q̄ditatē. vt oñsuz ē. qꝛ itelligere illā q̄ditatē nō fit nisi p̄ abstractionē. seq̄ret̄ q̄ illa q̄ditas eēt abstracta añq̄z esset abstracta. ⁊ sic in infinitū. Nō igit̄ illa verba Cōmē. sūt intelligenda vl̄r ⁊ necessario supposito q̄ ipse accipiat volūtatē ꝑ p̄ie ꝑ appetitu itellectuali q̄ mouet̄ ab obiecto cognito p̄ itellectū. Sz sūt intelligēda particul̄r ⁊ de possibili. hoc. n. bñ ē possibile q̄ itellectus cōsideret aliquā q̄ditatē ⁊ cōsideret cōsiderationē illius q̄ditatis tanq̄z bonū suū ⁊ pfectū ⁊ tūc voluntas velit illā cōsiderationē ⁊ delectet̄ i ea. Et rursus si intellectus i perio volūtatis cōsiderabit illā q̄ditatē forte pficietur cōsideratio ꝑ delectationē ꝑm doctrinā Aristo. in 4°. ethicoꝛ. vbi dicit sic. Cōiunget aūt delectationē ꝑ p̄priā opatio. magis. n. singula iudicāt ⁊ certius exgrunt cū delectatōe opantes. Al̄r ēt p̄ñt exponi verba Cōm. vt videbit̄ stari. ¶ Sed q̄ret iunioꝛ. vñ ergo ꝓcedit q̄ vna intētio imutat itellectū p̄ter aliā sibi iniūctā post q̄z nō cōtingit ex p̄te itellectus agētis neq̄z volūtatis. Forte dicendum est q̄ hoc ꝓuenit ex aīa cogitatiua q̄ cogitat vnū indiuiduū vnius q̄ditatis sine idiuiduo alterius. Cogitat dico vel ꝑm se vel i suo accīte vel i suo effectu. p̄po. ¶ Et si q̄ras vlterius q̄re aīa cogitatiua cogitat p̄us indiuiduū huius q̄ditatis ⁊ nō illius. vtinam scirē cām huius quā ignoro. Sz scio istā eē ignorantiaz nō ꝓp̄riā mihi. nā multi eoꝛ qui ita bñ tenent̄ scire cōfitent̄ se ignorare. hoc tū nō est remotū. quin celū cum suo motoꝛe sit cā huius. Et ꝫ assimilat̄ illi dicto homeri. talis ē itellectus i terrenis hoibus qualē iducit i die pater deoꝛ virozūq̄z nisi q̄ iste hō nō intellexit dīam inter sensuz ⁊ itellectū vt ei ponit Aristo. Sz aristo. bñ vidit dīam illā vt ꝑz ex dictis. Et forte illi concesserūt q̄ actus nr̄i itellectus necessario euēiret. Et sil̄r actus volūtat̄. vñ ⁊ Empedocles dicit. q̄ ad p̄ñs volūtas augetur in hoibus. vñ eis semp sape altera p̄stant supplecozpoza celestia. i. ad agendū necessitāt ꝑm dispositōez hoze p̄ñtis. ¶ Nos aūt dicimus istos actus eē liberos ⁊ a nullo agēte nos necessitari ad eos. ꝫ a cozpozibus celestibus cōtingat nos aliqual̄r ad hoc vel illud volēdū vel intelligendū inclinari. Et ꝓpter hoc Aristo. dicit i 8°. phycoꝛ. Nihil ergo ꝓhibet magis aut forsan necessariū in cozpoze multos fieri motus a ꝓditoze hoꝛ aūt quosdā intellectū aut appetitū mouere. Et huic bñ cōcozdat dictū Cōmē. in 2°. celi et mūdi. ca°. de regularitate motus. vbi dicit q̄ cā diuersitatis ⁊ desidery ⁊ imaginationis est diuersitas cōueniētis ab extrinseco ⁊ diuersitas passionū cozpis ab eis. ¶ Sed tu dices q̄ hoc nō est nisi cā cois ⁊ vl̄is oīum effectuū nāliū. s. celū cuz suis motoribus. Et ego dico q̄ melius est scire tñ q̄z nihil. Redeūdo tñ ad ꝓpositū dico q̄ aīa cogitatiua cogitat vnū indiuiduū vnius q̄ditatis p̄ter indiuiduū alterius q̄ditatis ⁊ disponit intellectū possibilē ad intelligere illius q̄ditatis. iō intellectus agēs facit intelligere illā q̄ditatē sine alia. Et forte ad istā intentōez dicit Cōmē. q̄ nos abstrahimus ⁊ itelligimus cum voluerimus. i. cū cogitauerimus. ⁊ isti actus sūt reducti ad voluntatē nrām. i. ad nrām cogitationē. ⁊ hoc puto veruz q̄ si hoc mō itellexit socius nr̄ verba p̄inducta ꝓcozdes sumus. ꝫ nō apparet mihi q̄ sic itellexit. Sufficit enim mihi ꝓtra illū itellcm̄ quē puto esse falsum disputasse.

¶ Jtē in p̄dicto sermone non satis appet modus cālitatis itellectus agentis sup actū itellectus possibilis. s. an sit cā remota an cā ꝓpinqua. Si. n. dicat̄ q̄ sit cā ꝓpinquioz ⁊ imediatioꝛ q̄z fātasma. hoc est icōueniens. qꝛ cā remota hz vl̄ioꝛē cālitatē sup effectū q̄z ꝓpinqua. ⁊ sic fātasma esset vl̄ioris cālitatis sup spēz intelligibilē q̄z itellectus agens. qō est absurdū. ¶ Et si cōcedat ipz esse cāz remotā ⁊ fātasma cāz ꝓpinquioꝛē. dicat ipe quō agens remotū distinctū ꝫ eē ab agente ꝓpinquioꝛi agit mediāte illo nihil ipz imendo. Et huius nullū iuenit exemplū qō sciā. ⁊ vtinā placeret isti socio ⁊ alys fratribus solvere istas dubitationes si esset possibile. esset. n. magnuz auxiliū ad noticiā huius nobilis vtutis. ¶ Oibus ergo cōsideratis cōfiteoꝛ ad p̄ñs me nescire aliquā necessitatē huius ꝯclusionis q̄ itellectus agens efficiat spēz itelligibilē mediāte fātasmate. ⁊ vere nō appet mihi q̄ itellectus agēs hēat aliquē modū cālitatis agentis sup hꝰ spēz vna cū fantasmate. Nō. n. est fingendū q̄ hec cābo agant spēz itelligibilē ex equo vel ꝫ modū eundē agētis. Sicut duo hoīes eque fortes dicerent̄ trahere vnā nauē ex equo. talia. n. agētia nō sūt iter se essential̄r ozdinata. ⁊ sunt eiusdē vtutis ꝫ spēz vt manifestū est iducendo. cuius oppm̄ hic ꝓtigit vt etiā manifestū est. vtinā ego videre modū cālitatis efficiētis quē hz intellectus agens sup spēz itelligibilē quē si videre hoc nō obstāte tenerem idubitanter pōez p̄ius dictā. s. q̄ intellectus agens est imediatū p̄ se p̄ncipiū actiuū itellectiōis mō p̄us declarato. ꝫ qꝛ nunc nō itelligo huiꝰ cālitatē tēta bo respōdere rōibus ⁊ auctoꝛitatibus q̄bus videt̄ p̄bari. Sustinendo itaq̄z cā exercitatiōis q̄ fātasma agit i mediate spēz itelligibilē nihil coagente ad hoc itellcū

l

agente ꝓpꝛio hoi. ¶ Rñdeo ad ꝑmã rõez in ꝺriũ cũ ꝺr. nulla res vel virtus exñs i cozpe ꝛc. possũ negare istã eo mõ quo accipiť. imo sicut virtus exñs sine cozpe põt i mediate ꝓducere aligd in aliqꝺ cozpus vt motoꝛ celi i mediate ꝓducit motũ in celo. sic aliqua virtus exñs in cozpe ꝑcipue nobilissimo põt aligd ĩmediate efficere i aliqꝺ incozpeũ sine virtute ĩmãli ꝓpꝛia illi cozpoꝛi aut illi icozpoꝛeo i qꝺ agit. vñ ꝺr ꝙ ipz fãtasma exñs in humano cozpe agit ĩmediate in ĩtellectũ poſez sine coopatiõe agentis ĩmãlis qꝺ sit ꝓpꝛiũ ꝺoi. bñ tñ ꝺcederem ꝙ ipz fãtasma nõ cõseruaret in essendo nec in cãndo nisi esset aliqꝺ agens ſepatũ ꝛ imãle vtputa motoꝛ celi. Et cũ vlterius ꝺicit ꝙ ista nõ ꝓpoꝛtionant adiuicẽ. s. res icozpea ꝛ res existens in cozpe. Dico ꝙ nõ bñt ꝓpoꝛtionẽ ꝑz magnitudinẽ. qꝛ res icozpea nullã hz magnitudinẽ. nec bñt ꝓpoꝛtionẽ ꝑz duratiõez tpis. qꝛ suba incozpoꝛea est duratiõis ifinite. res aũt exñs i cozpoꝛe gnãbili ꝛ cozzuptibili est duratiõis finite. finiti aũt ad ifinitũ nulla est ꝓpoꝛtio. ſz bñ ꝓpoꝛtionant sic ꝙ vnũ est actu tale q̃le est alterꝫ i potentia. ꝛ hoc sufficit ad hãc intellectiõis actiõez q̃tũ ad ꝓpoꝛtionẽ. fãtasma. n. humanuz est vtualiter tale q̃le est itellcũs in potentia receptiua. vñ Cõmen. ꝺicit in isto 3°. cõmento. 3z. ꝛ 5z. ꝙ ꝓparatio que est in itentiõibus imaginatis est ꝓpatio in motoꝛe vt sit motoꝛ. Sz ꝓpatio que est i itellectu possibili est ꝓparatio que est i motũ vt sit motũ ꝛ recipiens. Sz ꝺices ergo fãtasma nobiliꝺi mõ hz spẽz q̃ itellcũs possibilis qꝛ hr̃e aligd actu vtuali est nobiliꝺi mõ q̃ hr̃e actu formali. possũ ꝺicere ꝙ hoc est verũ ceteris paribus. sed si cetera nõ sunt paria nõ oz. mõ hic cetera nõ sunt paria. qꝛ itellcũs possibilis hz spẽz itelligibilẽ icozporaliꝝ oio ꝛ imãlr. ſz fãtasma hz eã eo mõ quo hz eã. s. actu vtuali quoꝺãmõ cozpalr ꝛ mãlr. virtus aũt fãtasmat q̃ forte est ipmmet fãtasma existit in cozpe vt ꝑz in 3°. huius.

¶ Ad aliud cũ ꝺicit ꝙ intellcũs agens ꝛc. ꝺico ꝙ ve. ſz nõ i oibus illis modis qbus itellcs possibilis est potes oia fieri itellcs agens potens est oia facere. ꝺicit ꝙm hanc viã ꝙ intellectus agens est potes oia facere q̃tuz ad cognitiõez eoꝝ vlez. Et hoc apte ꝺocet Cõmen. cũ ꝺicit ꝙ facit oia potentia itellecta actu itellecta. Sz ex hꝺ nõ sequit ꝙ ꝺebeat facere oia q̃tũ ad eoꝝ spẽs. imo ipe gditates mãles cogitate faciũt ipas spẽs i itellcũ. ¶ Et ad auctoꝛitates Cõmẽ. ꝺico ꝙ oes referende sũt ad ipz actũ zm itellectus q est itelligere ꝛ nõ ad actũ poze q est spẽs itelligibilis. Cũ ergo ꝺicit ꝙ inuenimus idẽ trãsferri ꝺe ꝺrꝺine i ꝺrꝺinẽ itelligit ꝺe vna cognitiõe in aliam cognitõez ꝺrꝺinatã. s. ꝺe cognitõe sensitiua ꝛ iꝺiuiꝺuali ad cognitiõez itellectiuã abstractã. q̃i velit ꝺicere. cũ vnũ ꝛ idẽ obiñ cognoscať ꝺiuersis cognitiõibus ꝺrꝺinatis. s. gditas imaginata necesse est vt hoc sit a cã agente ꝛ recipiẽte ꝛc. Et etiã ꝑ ideꝝ intelligo illud qꝺ ipse ꝺicit in eodẽ ꝺmento paꝝ añ vba ꝑexposita. s. ꝙ sola itentio imaginata nõ sufficit ad mouẽdũ itellcm̃. s. ad itellectionẽ. ꝛ subdit rõez pulchꝛã. qꝛ si sic nõ esset ꝺria iter vle ꝛ iꝺiuiꝺuũ. i. iter cognitõez vlez ꝛ iꝺiuiꝺualem. Cuius ꝺñe rõ est qꝛ nunq̃ virtus iꝺiuiꝺualis põt ĩmediate ꝓducere ꝺphẽsionẽ vlez. vñ si imaginatiua aut eius virtus cãret ĩmediate itellectõez seq̃reť nec̃ario ꝙ itellectio eẽt ꝺphẽsio seu cognitio iꝺiuiꝺualis ꝛ sic nulla eẽt ꝺria iter ꝺphensionẽ vlez ꝛ iꝺiuiꝺualem. nec ꝓ ꝺñs iter vle ꝛ iꝺiuiꝺuũ. Sz si q̃reres. ꝓp qꝺ virtus iꝺiuiꝺualis põt cãre spẽz vlez ꝛ nõ põt efficere cognitõez vlez. Rõ huius est bona ꝛ sufficiẽs itelligẽtibus. qꝛ cognitio vlis est opus pfectissimũ virtutis cogſcẽtis vlr. vñ si virtus iꝺiuiꝺualis ageret cognitõez vlem ꝑ se ĩmediate seq̃reť ꝙ esset nobiliꝺ q̃ virtus abstracta recipiẽs illã cõphensionẽ. eo ꝙ sp ꝓncipiũ actiuũ alicuius opatõis est nobilius receptiuo. Et illõ é simplr nobilius cuius opatio vel actus est simplr nobilius nobilissima opatõe alterius. si g̃ fãtasma ageret ĩmediate ipz itelligere esset simplr nobilius q̃ potẽtia itellectiua qꝺ est absurdũ. ſz spẽs itelligibilis nõ est actus vltimus ꝛ finalis potẽtie itellectiue. imo est eius ꝺispõ ad suũ actũ finalem. Uñ q̃tũcũq̃ fãtasma agat spẽz itelligibilẽ ꝛ itellcũs poſis eã recipiat nõ seq̃reť ex hꝺ ꝙ fantasma sit nobilius simplr itellcũ poſi. eo ꝙ nobilitas potẽtie iudicať ex sua opatione nobiliꝺi ꝛ finali. Justũ. n. est a fine ꝺia appellari ꝑm ari. 2°. huius. ¶ Dic tñ forte ꝺcedi posset ꝙ fãtasma inq̃tũ est actiuũ spẽi itelligibilis est nobilius q̃ itellectus poſis inq̃tum est receptiuus ipsius spẽi. nisi velle mus ꝺicere ꝙ cetera nõ sunt paria sicut ꝑus ꝺicebať ꝛ forte meliuz. ſz istud sit ꝓbabile. ¶ Per idẽ etiã ad aliã auctatẽ Cõ. cũ ꝺicit ꝙ necesse est ꝙ nõ mixtũ ꝛc. rñdeť ꝙ itellexit ꝺe tali mãli qꝺ est opatio finalis potentie ĩmãlis sicut est ipz itelligere. ꝛ hꝺ ipe significauit in vbis ꝑcedẽtibus. ibidẽ. n. ꝺicit sic. Sz mouit ari. ad ponẽdũ mouens ſepatũ a mã i factõe formatiua virtutũ itelligibiliũ vel itelligẽtiũ. qꝛ virtutes itellcũales apud ipz nõ mixte cũ mã. vñ necesse est ꝛc. Ecce Cõm. ꝺicit i factiõe formatiua virtutũ itelligẽtiũ. ꝓ formatõez ãt virtutis itelligẽtis ꝺsueuit Cõ. intelligere ipz itelligere vt apparet i multis locis huius tertu ꝑcipue i 2°. ꝺmẽto ꝛ i 3°. ꝛ i mult alys locis. vbi. n. nos hẽmus itelligere ipe hz formare ꝓ itellẽz. ꝛ i hac ꝺcoꝺãtia fuit mihi gauꝺiũ magnũ. ¶ Ad rões i ꝓncipio qõis adductas. Ad ꝑmã pz ꝑ ꝺistictõez positã i qõe ꝑcedẽte i solutõe ꝓme difficultatis. ꝛ tu applica ad ꝓpositũ qꝛ ꝓp bzeuitatẽ ꝺimitto. ¶ Ad aliã silr pz ex ꝺictis. vr̃. n. mihi eẽ ꝓbabile itellcm̃ agẽtẽ nõ esse cãz actiuã spẽi intelligibilis nec ĩmediate nec mediãte fãtasmate ꝓp rõem ꝓus ꝺictã. hec tñ scripsisse itẽꝺo salua mihi ꝓtestatõe alr ꝺicẽꝺi si mihi alias melius appareret. Trãsmutari. n. i talibus difficultatibus ad aliã opinionẽ ꝓp meliozẽ rõez nõ ꝺz iputari icõstãtie. Sed aꝺherere ptinaciter opinioni ꝓpe ꝛ tristari ꝓp ꝺimittere opinionẽ ꝓpꝛiã ẽ hois agrestis ꝛ iꝺisciplinati sic hẽtur ab ari. i 7°. ethicoꝝ. ¶ Ad aliã cũ ꝺr ꝙ ex q̃ rõe ꝛc. Circa hãc rõez ẽ sciẽꝺũ. ꝙ ꝓp istã rõez ꝺixerũt alig spẽz itelligibilẽ fieri ĩmediate ab actu virtutis cogitatiue. ꝛ ꝺñt ipsã spẽz itelligibilẽ nõ manere i itellcũ post actualẽ ꝺsideratõez q̃ nõ manet cessãte itelligere. Nã q̃ rõe fãtasma vnius iꝺiuiꝺui albedinis facit spẽm itelligibilẽ i itellcũ. eaꝺẽ rõe fãtasma alterius iꝺiuiꝺui albedinis facit spẽm silez i ipo itellcũ ꝛ sic si hꝺ species refuenť i itellcũ post actualẽ ꝺsideratõez ꝛ post cognitionẽ ꝛc itellcs silr hẽbit plres spẽs itelligibiles eiusꝺẽ gditat respcũ eiusꝺẽ iꝺiuiꝺui. Et bñ ꝺico plres silr. qꝛ i ꝺiuersis gnibus i ꝺiuersis istãtibus gnãtis hz bñ. ꝛ hꝺ vr̃ valde absurdũ. ꝺe quo. n. fuiret hꝺ spẽs intelligibiles cũ vna ipsaꝝ sufficiat ad itelligẽꝺũ gditatẽ albedinis. silr ãt ꝛ i alys. ¶ Sz tenẽꝺo cõez ꝺoctrinã i isto põt ꝺcedi qꝺ ꝺcludit. ꝛ ꝙ hꝺ species mlte ꝺisponũt itellcm̃ ad itelligẽꝺũ illa iꝺiuiꝺua albedinis a q̃ꝝ fãtasmatibus cãnť. Et q̃uis vna spẽs sufficeret ad itelligẽꝺũ gditatẽ albedinis. tñ nõ sufficeret ad itelligẽꝺũ oia iꝺiuiꝺua illius. ꝛ hꝺ est ꝓbabile. Qualr ãt vna spẽs pficit ad itelligẽꝺũ gditatẽ ꝛ iꝺiuiꝺuũ visũ ẽ ꝓus. ¶ Alr ãt ꝺñt aliq ꝙ cũ fãtasma vnius iꝺiuiꝺui fecerit spẽz itelligibilẽ i itellcũ poſi q̃ꝺiu illa manebit nũq̃ fãtasma alterius iꝺiuiꝺui

eiusdē spēi i fātasia eiusdē hois exñs faciet spēz itelligibilē i ipo itellcu. q2 pcedens ipediet ⁊ reddet intellcm̃ idispositū ad receptōez alterius spēi. cū recipiens oz eē denudatū a nā recepti siue a recepto fm spēz. Et forte isti cōcederent q nec fātasma alterius hois gnāt nouā spēz sz oēs itelligūt p vnā spēz cū ipa ē actu ꝓfōris fāta smatibus eoz. itaq; cū indiduū albedinis mediāte fātasia sorti fecerit spēz itelligibilē in itellcū. ⁊ ista manēte plō imagineť illud indiduū albedinis vel aliud non ꝓtingeret noua spēs itelligibilis diuersa a ꝑore. sz plato itelliget p eādē in q̄tū būit q̄dā ꝓformitatē ad fātasma ipius. Sicut. n. vnū ꝓrio exñs in aliq̄ subo ipedit gnātōez alterius i codē q̄n illa ꝓria sūt eque fortia. sic forma pēitus eiusdē spēi cū alia agēs i subz aliqō ipedit ipm sil recipe aliā eiusdē spēi. ⁊ sil dicēdū esset de duobus sensibilibus eiusdē spēi p ꝓparatōez ad medium ⁊ ad sensū vt ꝑ vez sit bona ē ꝓsideratio. ¶ Qō. XXVI.

Estat vlterius ingrendū. Utꝝ intellectus agēs sit aliqd aie nře humane. ⁊ vř q nō. q2 si eēt aliqd aie nře humane. aut esset potētia seu vtus eius. aut ps eius per sufficientē diuisionē fm oīum ꝓcessionē. sed nō pōt esse potētia vel vtus. q2 vtus est de gñe q̄litatis vt satis pz i p̄dicamentis. Intellcūs ā agens est q̄dā suba actu ens nobilioz poli fm. p. in lra. g̃ nō est ꝑpe virtus nālis aie nře. Si ā dicať q est ps aie ⁊ cū nō sit ps q̄titatiua vt manifestū est. aut g̃ esset ps eēntialis. aut subiua. nō subiectiua. q2 sic aīa nra humana nō esset vna fm spēz. cuius oppositū oēs ꝓcedunt. ⁊ ari. significauit in 2o huius. vbi dicit. Ultimū ā ⁊ minimū fm rōez ⁊ intellcm̃. nec pōt esse ps eēntialis. q2 tūc aīa humana nō eēt suba simplex sed ꝓpositā. qō vř absurdū. q2 forma oz esse simplicis eēntie fm auctoz libz. 6. p̄ncipioꝝ. ¶ Oppositū arguiť auctate ari. di. q neče est i aīa esse has duas ōrias. s. intellcm̃ polez ⁊ intellcm̃ agentē. ⁊ ꝓbat q nō sunt in alia aīa nisi in aīa humana. q̄re ⁊c. ¶ In dicta qōne dñt aliq sniaz ari. et Lō. fuisse q itellcūs polis est q̄dā suba intellcūalis simplex in suba p se subsistēs actu formalr de se ⁊ nō est suba pure in potentia receptiua. ⁊ isti ꝓcedūt q itellcūs agēs nō sit aliqd aie humane. imo est q̄dā suba actu subsistēs q̄ facit de potētia itellectis actu intellecta distincta ab intellcū poli. ¶ Nec pōt dici q itellcūs agēs sit virtus vel potētia nālis eiusdē potentie suba. q̄n sic vnū ⁊ idē simplex ⁊ indiuisibile in suba ⁊ p se subsistēs bř et potētiā actiuā ⁊ potētiā passiuā ⁊ receptiuā respcū eiusdē q̄ est ipole. Rōnes q bus mouenť ad ꝓbādū ꝓpositū videbunť post cū mouebunť dubitatōes ꝓ opinionē istā. ¶ Sed ista pō vř multū dubitabilis. ꝓmo alig sic arguūt. Illud q̄ recipit oēs actus nō oz esse aligs actus de se formalr. q2 tē idē recipet seipz. sed intellcūs polis recipit oēs actus. q2 oīa intelligere pōt de nouo. q̄ nō est sine receptōe eoz saltem q̄tū ad eoz spēs. nihil ā recipit seipm nec spēz suiipius. vt manifestū est. q̄re ⁊c. ¶ Et istā rōem intellexit ari. in lra cū dicit. Necesse est itaq; qm̃ oīa intelligit ⁊c. ¶ Itē pōt sic argui. Si itellcūs polis eēt suba itellcūalis de se actu se q̄reť q aliqd recipet eiusdē spēi cū ipo. q̄ vř ipossibile. ⁊ pbo ꝓmaz. q2 oīs suba intellcualis exñs actu de se formalr est de se itelligens ⁊ intellcā. ⁊ intellectio est idē cū suba tali q̄ seipaz itelligit. ⁊ bř significauit ari. cū dicit. Scia aūt speculatiua ⁊ scibile idē est. s. in sepatis a mā actu subsistentibus. sic g̃ intellcs polis fz istā pōez erit de se itelligens ⁊ intellcm̃ itellectiōe q̄ est sua suba. Cū g̃ intellcs possibilis aliq̄n recipiat intellectiōem siue pr̄ie sūbe vt glibet itelligendo expliť in seipo. q2 ꝓtigit vnicuiq; itelligere de nouo subaz ꝑpriā sui intellcs. seq̄reť q itellectio sūbe intellcs recipiet itellectōez sūbe itellcs. ⁊ sic saltē idē fz spēm recipet idē fz spēz p se ⁊ ꝑpriē. q ā intellcs possibilis q̄q; de nouo itelligat suaz ꝑpriā subaz fz se. hoc videť testificari Cōmē. iz. meta. ꝓmento. 18. in fine vbi dicit. q si itellcs ōnudeť apud pfectiōez hūanā a potētia necesse est vt destruať hř actio ab eo q̄ est alia ab illa q̄ itelligimus alia entia. s. mālia ⁊ tūc nō itelligimus oīo p ipz. aut itelligimus fm q actio eius est suba eius. i. intellectiōe siue sūbe ꝑpe. sed ipole est vt in aliq̄ hora nō itelligamus p ipm. Relingť g̃ q si intellcs fuerit denudatus a potētia ⁊ intelligamus p ipm fm q actio eius est suba eius. i. itellectiōe q̄ itelligať eius ꝑpria suba. nō q de nouo ꝓtigat itellectio q̄ est idē eēntialr cū eius suba. q2 sicut ipse nō icipit eē de nouo. sic itellectio q̄ est idē eēntialr cū eo nō icipit esse de nouo. sed mō p̄dicto. s. q tūc intelligimus ipm fz ꝑpriā subaz eius. ⁊ ipe recipit itellectōez siue ꝑpe sūbe de nouo. ⁊ sic segť icōueniens p̄dcm̃. ¶ Sz aliq̄s cauillaret hř q̄ cuius intellcūs polis sit suba itellectūalis actu exñs de se formalr. nō tñ ipse itelligit seipm p se itellectiōe q̄ sit eius suba. ⁊ sic nō sequiť illud incōueniens. ⁊ cū dř q ois suba ⁊c. Diceret cauillator q nullū est incōueniens de illis subys q̄ sunt nate imutari ab aliquo exñte i corpore. sz itellcs possibilis q̄uis ponať q sit suba actu ēs de se. tñ natus est moueri ad actū suū ab aliquo siue ab aliqbus exñtibus in mā. s. ab intentiōibus imaginatis. ¶ Cōtra istud est ari. q2 fm istam pōem intellcūs polis ꝑpus nālr est actu ens de se formalr q̄ moueať a fantasmatibus vt manifestū est. Oē ā q de se ē ens actu nālr aliq̄ moueať ab aliquo hz aliq̄ opatōez nālr ꝑpusq̄ moueat ab illo. ⁊ sic intellcūs polis ꝑpus nālr q̄ moueať a fātasmatibus hēbit aliquez actū de se. ⁊ gs erit ille actus nisi itelligere suā subaz? nō vř posse assignari rōabilr nisi gs fingat. g̃ idē qō ꝑpus. Et ꝓfirmať q2 oīo vř irrōabile q ens actu de se nullā opatōez hēat nisi solā receptōez ⁊ nullā vtutē nisi receptiuā. Cōstat ā q itellcūs polis nullā opatōem hz nisi passionē fm ari. ⁊ Cōm. in isto 3o nec virtutē nisi receptiuā fm eos. quō g̃ esset ens actu de se formalr? Ex his itaq; vř q illa positio sit ꝓ rōem q̄tū ad hř q dicit intellcm̃ polem esse subaz exñtē actu de se. vř etiā esse ꝓ verba ari. in isto 3o ꝑpe p̄ncipiū. vbi dicit. q itellcūs polis nō hz nāz nisi q polis vocatus ē. Et paz etiā post. q nihil est actu eoz q̄ sť añ itelligere. vez est q isti exponūt ista ꝛba sic dicebať ꝑpus referendo ad opinionē antiq̄oz. g ponebāt aīaz esse ꝓpositā ex oībus rebus vt oīa cogīceret ꝓ qs dicit ari. q intellcūs nihil est actu eoz q̄ sť. s. entiū māliū ex qbus antiq dixerunt ipz esse ꝓpositū. sed solū ē i pō receptiua spēz eoz q̄uis de se sit suba abstracta actu. Sz istud ñ vř satisfacere ad intentiōez ari. g log. vř sine aliq̄ reflexiōe ⁊ deteriatiōe ad entia mālia. vt pz in eius ꝛbis ⁊ ꝛbis Cō. ¶ Itē q isti ꝓcedūt itellcm̃ agentē nō esse aliqd aie nře videť valde absurdū ⁊ cōtra ari. ⁊ Cōmē. ari. n. tractat in isto 3o de itellcū possibili tāq; de pte aie. vt mānifestū est in p̄ncipio huius terty vbi dicit. de pte aūt aie ⁊c. Et ꝓbat q intellcs possibilis nō est ps aie intellectiue humane distincta cōtra aliā ptē nisi ꝓ intellcm̃ agentē. ¶ Et si dicas q est ps aie hūane distincta ꝓ aīaz sēsitiuā. ꝓ hoc est. q2 i illo. c. Qm̃ aūt sic ī oī nā. dicit ari. q neče est i aīa nra esse has duas ōrias. s. intellcm̃ agentē ⁊ polem ⁊ nō est in alia aīa nisi in aīa humana. Est etiā hoc ꝓ itentōm Cōmen. i multis locis. dicit. n. Cōmen. ꝓmento 18o q fu

it necesse haꝫ duaꝫ actões aīe attribuere nobiꝫ. ſ. recipe itellcm̄ ⁊ facere eū q̄uis agens ⁊ recipiēs ſint ſube eterne. pp hoc ꝙ he due actiões ſūt reducte ad voluntatez nr̄az. i. ad cognitiõez nr̄am. vt credo. ſ. abſtrahere itellecta ⁊ recipe ea. ⁊ paꝛ poſt in eodez ꝟmento dicit. ⁊ cum nos iuenimus agere p has duas v̄tutes cū voluerimus ⁊ nihil agit niſi p ſuã formã. iõ neče fuit attribuere nob has duas virtutes itellc̄s. ¶ Jtē in ꝟmento. 4.º dicit ꝙ intellc̄s exñs in nob hz duas actiões. i. duas paſſiones. q̄ꝛ vna eſt de gñe paſſionis ⁊ eſt itelligere. ⁊ alia de gñe actiõis ⁊ eſt abſtrahere formas ⁊ õnudare eas a materys ⁊ alia multa ad iſtã itentiõez. ¶ Quidã g̃ tenentes p̄dcãz opiniõez q̄ſtũ ad actualitatez itellcūs poſſis dñt ꝙ itellc̄s agenꝫ bñ eſt aligd aīe nr̄e. nõ obſtãte ꝙ vterq̄ ſit ſuba actu ſubſiſtens. nõ ſolũ. n. põt eſſe ſuba vna ex duabus ſubys q̄rũ vna iformat aliã ⁊ inheret ei. vel̄ ēt ex duabus ſubys actu q̄rũ vna nõ eſt diſticta ab alia loco ⁊ ſubo ⁊ cũ hoc actus vnius ſiue opatio īmediate dependet ab alia ⁊ ꝓprie. vñ ſm Cõmen. ex motore celi ⁊ ipo celo eſt gd vnũ ꝓpter illã cām. vt pz p Cõmen. 2.º celi ⁊ mũdi. ⁊ multotiens Cõmen. vocat itelligentiã moūētē celũ formã ipius ſic pz paꝛ exercitat| i nāli phia. ari. ⁊ ꝟm. Auerois. Silr q̄uis ꝟpoſitũ ex corpe humão ⁊ aīa cogitatiꝫ ſit quoddã ens actu ⁊ ſubſiſtens. ⁊ ſit aia cognoſcitiua hz Cõmen. tñ ex his eſt vna ſuba. ſ. hõ. vna dico vnitate ſufficiēte ad actũ ꝓpriũ eius q̄ eſt vlr cõpendere vt ꝑus dčz fuit ſm Cõm. Cũ g̃ itellc̄s poſſibilis in opatiõe ſua dependeat ab itellcũ agente ꝓprie ⁊ īmediate. vt pz ex dictis. q̄re nõ poterit eē gd vnũ ex his duabus ſubys? Nec eſt regrenda talis vnitas in rebus bñtibus formas īmāles ſic ī illis quoꝝ forme ſunt mãles ⁊ iherentes. hoc aūt reputo bñ ⁊ ſubtilr dcm̄. tñ nõ videt oio ſufficere ad itentiõez Cõmen. ſicut pz ex seq̄ntibus. ſi tñ itellcūs poſſibilis eēt ſuba actu de ſe. non video quõ ex ipſo ⁊ itellcũ agēte bñ eēt gd vnũ mõ p̄dcõ. hz nõ credo ꝙ ſit ſuba ens actu de ſe formalr. vt ſtatī patebit. ¶ Aly ãt dñt alr. ꝙ itellcūs poſſis. dico ãt intellectũ quo cognoſcit aīa ⁊ ſapit ⁊ quo opinaī aīa ⁊ itelligit nõ eſt aliq̄ ſuba itellcūalis actu de ſe formalr. hz ē ſuba pure ī potētia ī gñe nature itellcūalis. ſic mā ꝑma ē pura potentia in gñe nature ſēſibilis. ⁊ hoc bñ ꝓbatũ eſt ꝑus contra aliam opinionem. ⁊ concedunt iſti ꝙ intellc̄s agens eſt forma informans intellectũ poſſez ⁊ dãs eē ei ſimpliciter actu. vt ſic anima rõnalis humana ſit ſuba īcorporea ꝟpoſita eēntialr ex duobus ꝑncipys itrīſecis q̄ꝛ vnũ eſt de ſe pure in pō ⁊ ē ſile mãe. ſ. itellcūs poſſis. ⁊ aliud eſt actus eius ipz pficiens ⁊ eſt ſile forme. ſ. intellectus agens. ⁊ ꝙ hec ſit intentio Cõ. manifeſtũ eſt iſpicienti v̄ba eius ꝑus inducta ꝟ aliã opinionē. ¶ Jtē ipſe dicit in ꝟmento 5.º ꝙ tu debes ſcire ꝙ ſic lux eſt pfectio diaphani. ſic intellcūs agens eſt pfectio mālis. ¶ Jtē in ꝟmento 2.º ipe dicit. ꝙ intellcūs q̄ eſt ī nobis ꝟponit ex intellcũ agente ⁊ intellcũ poſſi. ¶ Jtē ī eodē ꝟmento dicit ꝙ intellcūs mālis pficit ab agente. ¶ Jtē in ꝟmento 36.º dicit ꝙ intellcūs agens eſt forma ī nobis. Dicit etiã ibidē. ꝙ intellcūs in nobis eſt ꝟpoſitus ex itellcũ agēte ⁊ intellcũ ſpeculatiuo. vel̄ eſt tñ ꝙ aliq̄ volūt oēs iſtas auctes exponere p hz ꝙ Cõ. cõſueuit vocare pfectõez ⁊ formã nõ ſolũ formã q̄ informat ⁊ inheret. ſed alio mõ. vñ in ꝟmento 4.º huius terty. dicit. ꝙ intelligentie pficiunt̄ p ſe inuicē. ſ. inferior p ſuperiorez. Silr in 12.º meta. ꝟmento 44.º dicit ꝙ pfectio vniuſcuiuſq̄ mouentium vnūquēq̄ orbiū pficit p ꝑmũ motorē. hz ꝟſtat ꝙ nec ꝑmũ nec aliq̄ alia ſuba ſepata eſt pfectio informãs aliã. ⁊ iõ nõ ſeq̄t ꝙ intellcūs agens ſit pfectio informãs itellectuz poſſibilez. Quõ aūtez itellectus agens ſit forma ⁊ perfectio intellectus poſſis. Dñt vno modo. ꝙ p tanto eſt q̄ ſic colores nõ vident̄ ī diaphano niſi pñte luīe. ſic nec itellcūs itelligit res mãles niſi pñte lmīe itellectus agentl. qđ lumē eſt ipe itellc̄s agens. ¶ Sz iſtud nullo.º ſufficit. q̄ pari rõe poſſet dici. ꝙ fãtaſma eſt pfectio itellectus mãlis. q̄ nũq̄ itellcūs poſſis itelligit rē mālē niſi pñte fãtaſmate eius. ¶ Jtē quõ intellcūs agens vnit poſſi vt forma ipi dãt aliũ modũ in qõe de intellcũ adepto vt videbit poſt ſi ōs voluerit. hz q̄ nã phi eſt maximã certitudinē inq̄rere ſaltez hz ꝙ poſſe eſt in mã ſubiecta. vt docet Cõ. in 12.º meta. Nec eſt satl ſciētificũ initi aučtatibus hoīuz niſi ꝑ q̄to ꝟſonāt rõni ⁊ ꝑncipys p ſe notl. Jõ bonũ v̄r tentare illã ꝟclonē reſoluere in aliq̄ p ſe nota. aut ſaltē ꝟceſſa a multis. ¶ Suppono g̃ ꝑimo ꝙ itelligere ⁊ abſtrahere ſ̄t opatões īmanentes in itellcũ ⁊ etiã hz apparet mãifeſtũ oī ſani capitl ⁊ hētur ab ari. 9.º meta. ¶ Scõ ſuppono ꝙ põ actiua eſt ꝑncipiũ trāſmutādi alteꝛ inq̄ntũ alteꝛ hz.º meta. ex q̄ ſtatim ſeq̄t ꝙ nulla opatio eſt īmanēs eo ꝙ idē ſit p ſe ꝑncipiũ actiuũ eius īmediatũ ⁊ receptiuũ hz idē. hz p tãto q̄ ꝑn̄ actñ īmediatũ eſt vnitũ receptiuo p ſe hz eſſe. ita. ſ. ꝙ ſ̄t ī eodē ſubo. aut vnũ eſt iformãs alteꝛ. ¶ Tertio ſuppono ꝙ itellcūs agens ē ꝑncipiũ actiuũ p ſe ⁊ īmediatũ ipius itelligere. ⁊ hz ꝓbatũ eſt ꝑus ſufficiēter. Sz adhuc volo ꝓbare ad pñs ad maiorē certitudinē. ⁊ ad hz accipio ꝙ itellc̄s agens nõ eſt īmediatũ ꝑncipiũ actiuũ ſpēi itelligibilis. q̄ vnius effectus nõ pñt eſſe plres cāe ī eodē gñe cāe p ſe ⁊ eodē mõ vt manifeſtũ eſt p ſe īducendo. Altera. n. eaꝛ ſupfluereť ⁊ dignitas ēi nā ꝙ ī ea nõ ſit aligd ocioſũ. vt hr̄ ab ari. ꝑ celi ⁊ mũ. ⁊ 3.º huius. ⁊ a Cõ. 2.º meta. ſi g̃ itellc̄s agens eſſet cā actiua p ſe īmediata ſpēi tē fãtaſma ñ eſſet iſto.º agēs eius. aut g̃ nullo.º erit cā actiꝫ aut erit cā actiꝫ remota. ñ ē dãdũ ꝑmũ. q̄ ꝓbatũ ē ꝑus op̄ huius. ſ. ꝙ fãtaſma ſit aliq̄ mõ cā actiua ſpēi itelligibil ī itellcu. Si vo daī 2.m illõ ē icõueniēs oio. q̄ agēs remotũ hz vlīozē cālitatē q̄ꝛ ꝑpīquũ ⁊ plīũ ē cā vt celũ q̄ꝛ hõ. Silr ãt ī alys. Nũc ãt ipz fãtaſma ōteriatũ alicuius q̄litatl vlīozis cālitatl ſup ſpēz itellibilē q̄ꝛ eēt itellcūs agēs. q̄ itellc̄s agēs ſi eēt cā alicuius ſpēi itelligibil eēt cā ois ſpēi. cũ ñ eēt rō q̄re magl eēt cā vnius ſpēi itelligibilis q̄ꝛ alterius. qōlz ãt fãtaſma eſt cā ſolũ vnius ſpēi. ſ. illius qditatl cuius indiduũ eſt fãtaſiatũ. remotũ eſt g̃ ꝙ ipm fãtaſma ſit cā actiua remota ſpēi itelligibilis. g̃ relinq̄t ꝙ itellcūs agens nõ ſit actiuũ īmediatũ ſpēi intelligibilis. nec eſt fingēdũ ꝙ hec ãbo. ſ. itellectus agēs ⁊ fãtaſma eq̄lr ſe hēant ad gnãnduz ſpēz itelligibilē. hz. n. remotũ eſt in qõe p̄cedēti. ¶ Ulterius accipio ꝙ abſtrahere eſt actio īmediate ꝓueniens ab itellcũ agēte. ſ. nõ īmediāte aliquo agēte ſepato ab eo. ⁊ hoc eſt manifeſtũ cuilz itelligenti. põt tñ declarari modica declaratiõe pp̄ terrientes. q̄ certũ eſt ꝙ abſtrahere itellcā ñ ꝓuenit p ſe ⁊ īmediate a fãtaſmate. Ridiculũ. n. eēt dicere ꝙ fãtaſma abſtraheret qditatē a fãtaſmatibus. ⁊ nullus hoc dicit. ſic. n. fãtaſma faceret de potentia itellectis actu itellcã cũ hz ſit abſtrahere vt ī phemio ſumitur. nec etiã ſpēs itelligibilis eſt illõ ex q̄ īmediate ꝓcedit abſtractio ſeu abſtrahere vt etiã manifeſtũ eſt. nec itellc̄s poſſibilis. g̃ reliq̄t ꝙ abſtrahere eſt īmediate ab itellectu agēte. Tunc arguit̄ ſic. abſtrahere qō īmediate eſt ab itellcũ agēte cũ ſit qōdã agere. aut g̃ eſt agere ſpēz itelligibilē. aut eſt agere ipaz itellectiõez. ꝑm nõ eſt veꝛ. q̄ ſi itellcūs ageret īmediate ſpēm itelligibilē qō

est remotus. ḡ relig̃ q̄ abstrahere est agere ip̄az itellectōez. cū ḡ ab itellcū agēte imediate ꝓcedat ip̄z abstrahere. vt māifestū ē. alr. n. itellcūs agēs ñ bñ notificaret p abstrahere. segr̃ q̄ itellcūs agens imediate efficit intellectōez. s. ꝑticipatōem alterius medie vtut̃ sepate ab ipo itellcū agēte. ⁊ B puto oīo eē vex. Ex q̄bus arguo sic ad p̄ncipale B itētū. si itellcs agens ñ esset vnitus ⁊ ꝓiūctus itellcūi poli fz eē. tc itellectio ñ eēt actio imanēs i aīa itellectiua. qō est absurdū oīo. ⁊ ꝓbo ꝓñaz ex dictis. q̄z itelligere imediate dep̄det oīo ab itellcū agente. vt ꝓbatū est. cū ḡ opatio ñ dicat imanēs ex eo q̄ recipiat̃ p se in illo codē qō est p̄n̄m p se actū eius imediatū. sz ex eo q̄ recipit̃ in aliq̄ cui suū actū est ꝓiūctū fz eē. itellcs ät polīs est ille in q̄ recipit̃ itellectō subiue. vt māifestū ē. q̄re segr̃ q̄ itellcūs agēs est ꝓiūctus poli. aut ḡ itellcs agēs est ꝓiūctus poli fz esse tāq̄ vtus illius eiusdē subcuius est pō receptiua ip̄ius itellectōis aut ē ei ꝓiūctus tāq̄ suba q̄dā alia q̄ vl cuius vtus est p̄ncipiū imediatū actū itellectōis. Si dicet̃ p̄mū. B ē absurdū q̄z vna substātia simplex ⁊ imāl̃ bret i se vtutē actiuā ⁊ receptiuā vnius ⁊ eiusdē effcūs ⁊ sigs nō bret B p ipoli tūc arguē dū eēt alr. q̄ cū itellcūs poīs sit suba pure pō. vt ꝓbatū ē ꝑus. neče ē q̄ eius pfectio p̄ma sit suba. ⁊ B idubitāter ē itellcūs agēs. ¶ Per hāc itaq̄ iuestigatōez pōt eē certū. q̄ aīa intellectiua sit ꝓsita eēntialr ex his duabus ꝑtibus. s. itellcū poli vt ex subo. ⁊ itellcu agente tāq̄ ex fōa ifozmāte. Ad B. n. q̄ itelligere sit actus imanēs nō sufficit q̄ itellcūs agēs sit p se subsistens. ⁊ nō distictus loco a poli ⁊ ageret i ip̄z. q̄z mouere nō est actus imanēs in itelligētia mouēte. ⁊ tñ itelligētia est nō diuersa subo aut loco a celo ⁊ mouet ip̄m imediate ⁊ p se. ¶ Sz ꝯ istā pōez sr̃ difficltates nō pauce. Una ⁊ p̄ncipalis est. q̄ fz B videret aīa itellectiua esse cōzuptibilis cū sit ꝓsita ex suba i pō ⁊ ex suba q̄ est ip̄ius actus. sz ꝓꝑ istā dubitatiōez fiet qō spālis. ¶ Alia dubitatio ē. q̄z nullus actus cozpis vl fōa dz eē suba ꝓsita. sz aīa itellectiua ē fozma ⁊ actus. ḡ ⁊c. maioz ꝑz. q̄z suba dicit p māz ⁊ fōaz ⁊ ꝓsitū. ⁊ sic actus nō dz eē suba ꝓsita cū ex opposito distiguant̃. vt ꝑz ex 2o huius. minoz vō ꝑz ex diffinitiōe coī aīe q̄ diffinitio data est i 2o huius. ¶ Jtē illō q̄ ē pure pō i aliq̄ gñe dz eē ifozmatū oībus actibus illius gnis vt vī i mā p̄ma q̄ est ens pure i pō i gñe nāe sensibilis ⁊ ip̄a bz i se oēs actus sensibiles gnābiles ⁊ cōzuptibiles. si ḡ itellcūs poīs est pō pura i gñe nāe itellcūalis ip̄e dz eē ifōatus oībus actibus itelligibilibus. ⁊ sic itelligentie mouētes cozpa celestia ifōabūt itellcm̄ poīez būanū. imo etiā ip̄e ōs sūmus vt supmus ifōabit intellcm̄ nfz iberēter. qō vī oīo absurdū. ¶ Jtē alig sic arguūt. illud qō imediate recipit accña nō dz eē ens pure pōle. hec est māifesta q̄si p se. sz itellcūs poīs imediate recipit accña. s. spēs itelligibiles q̄ oia sr̃ accña vt supponūt. q̄re ⁊c. ¶ Jtē p̄ma pfectio alicuius spēi nō est ens pure pōle. sz itellcs poīs est p̄ma pfectio bois. vt ꝑz ꝑ Lō. in p̄ma disgressione magna. ⁊ est ꝓmentū gntū. ¶ Jtē si ex itellcu poli ⁊ agente fieret vna suba p se. tunc intellcūs agens i p̄n̄o vniret nobis vt fōa. sicut itellcūs poīs. qō vī eē ꝯ Lō. in isto 3o ꝓmento. 36o ⁊ ꝑz ꝓña. q̄z ꝓstat vt dñt q̄ intellcūs poīs vnit nobis vt fōa in p̄ instāti gnātōis bois vt ꝑz ꝑ Lō. in p̄ ꝓmēto. vbi dicit. q̄ nos p itellcm̄ distinguimur ab alys spēbus. ḡ ⁊c. ¶ Jtē Lō. in 12o meta. ꝓmento. 18o dicit q̄ intellcūs in pō est q̄si vtus vl locus illius intellcūs q̄ est in nobis. s. agent] nō q̄si mā. ¶ Jtē nō est intentio Lō. q̄ in nobis sit duplex pō cogscitiua abstracta. sz B ꝓtingeret fz istā pōez. q̄z certū est q̄ intellectus agens est pō cogscitiua abstracta vt ꝑz ex isto 3o q̄re ⁊c. ¶ Jtē si intellcūs agens esset ps aie humane. seq̄ret̃ q̄ aīa bret aliq̄ opatōem oīo sibi ꝓpriā. s. q̄ non dependeret a cozpoze tāq̄ a subo. nec tanq̄ ab obiecto. qō vī ipole ⁊ ꝓtra ari. in 3o huius. ⁊ in ꝓhemio huius. ⁊ ꝑz ꝓña. q̄z constat scōm ari. ⁊ Lōmen. q̄ intellectus agens intelligit seipm̄ p suā subaz. ⁊ ad hoc q̄ seipz intelligat nō indiget fātasmate tāq̄ mouente. q̄ tunc reciret ab ipo. qō est ipole. nec indiget cozpe tāq̄ subo. B etiā certū est fz ꝑus ꝓbata. q̄re ⁊c. ¶ Ad p̄m istoz cū dr̃. nullus actus cozpis etc. possumus dicere q̄ duplex est actus. vnus est actus iherens ⁊ de isto forte vex est qō hic assumit̃. alius est actus subsistēs. ⁊ iste bñ pōt esse ꝓpositus ⁊ sic est de itellcu būano. vt ꝑz ex ꝑus dictis fz ari. Alr pōt dici q̄ nullus actus cozpis est cōpositus ex mā cozpozali ⁊ fozma qa sic duo cozpa essent sil̃ eo q̄ actus sit̃ est cū eo cuius est actus. sz aligs actus talis ⁊ determiatus pōt esse ꝓpositus ex duobus p̄ncipys abstractis. q̄z vnū est subm ⁊ aliud est fozma ⁊ pfectō. ⁊ sic est hic. ⁊ cū dr̃ hic q̄ suba dicit ⁊c. vex ē accipiendo subaz cōpositā ex subo māli ⁊ fozma ei iherēte. ⁊ vocat̃ ibi actus oīs substātia q̄ nō est mā cozpalis. nec ꝓsitū ex mā cozpozali ¶ Ad aliud cū dicit̃. qō est pure potentia ⁊c. pōt dici q̄ vex est vel q̄tū ad esse reale eoz actuū. vel q̄tū ad eoz silitudinē. ⁊ sic est hic. itellectus. n. possibilis est potens oīa fieri mō silitudinis ⁊ receptiōis. vt ꝑz ex isto 3o vel dr̃ q̄ vex est si illud ens i potētia sit distictū p diuersas ꝑtes q̄z vna sit applicabilis vel appꝛoꝑabilis vni illoz actuū ⁊ altera alteri. sed si nō. nō oz. ⁊ sic est hic. Intellectus. n. possibil̃ būanus nō est diuus p diuersas ꝑtes numero vel spē diuersas vt ꝑz ex ꝓdictis. ⁊ iō nō est applicabilis oībus actibus itellectualibus q̄ ipm realr̃ ōbeant ifozmare. sz q̄ ifimus est i gñe nature itellectualis vt ꝑus dz est. iō ōterminat sibi ꝓmo vnū actū itellectuālē maxime diminutū ip̄z subalr̃ ⁊ realr̃ in fozmantē. s. itellcz agentē q̄ facit de potētia itellcō actu intellcm̄. ⁊ eius actio reducta est ad cognitionē nfaz. de hoc tñ fiet qō spālis. s. vt vex itellcūs possibilis sit in q̄lz intelligētia q̄ itelligit aliqd ex se. Uel dicat̃ q̄ maioz est vera si illi actus nati sūt q̄nq̄ opari ⁊ q̄nq̄ nō. tales. n. actus sunt trāsmutabiles aliq̄ mō ⁊ nō idigēt aliq̄ subo trāsmutabili. sz si sūt actus q̄ sp ꝓtinue ⁊ vnifozmiter opant̃ nō oz q̄ sint ifozmātes aliqō subz. eo q̄ oīo sūt intrāsmutabiles ⁊ per se ⁊ per accidens. ⁊ sic est de talibus intellectibus qui mouent cozpoza celestia. vt patet 8o phy. ⁊ 12o metaph. ¶ Ad aliud cū dicitur. illud quod recipit ⁊c. potest dici q̄ verū est q̄ nō debet esse tale ens pure pōle qō ñ sit ps alicuius actus. sz si est ps alicuius actus tc pōt recipe imediate aliq̄ accña ñ q̄dē imediate p abnegatōez medy finalis. imo finalis actus itellcūs poīs ē itellcs agēs sz p abnegatōez medy receptiui. ⁊ sic dr̃ itellcūs agens ab ip̄is spēbus itelligibilibus q̄uis hec ambo vniant̃ itellcūi poli sine medio receptiuo. q̄z itellectus agens vnit ei tāq̄ eius p̄ncipalis actus ⁊ finalis sz spēs itelligibilis ñ sic. sz tāq̄ disponens ad itelligere. ¶ Alr dñt aliq̄ q̄ itellcs poīs ñ solū recipit fōas accñtales. imo aliquas subas abstractas ⁊ imāles. dñt. n. q̄ suba māl̃is itellr̃ p suā ꝓpriā spēz q̄ est de gñe subē. alr̃. n. ñ repñtaret ipsā subaz ꝓꝑe. nec tñ ꝓꝑe sunt i itellcū poli sicut fozme subales. q̄z ñ sr̃ ad dādū ei esse simplr̃ sz ad repñtādū ip̄as subas mālel. ¶ Et si dicas. oīs suba imālis ⁊ abstracta est actu itelligēs ⁊ itellcā. Possū cōcedere q̄ iste spēs subaz imāliū sr̃ actu itelligentes nō tāq̄ illud qō itelligit. sz tāq̄ illud quo itellcūs itelligit

pficiũt.n.ipz itellcm̃ polez ad itelligẽdũ ad subas mã-
les q̃s repñtant.sicut fozme mãles pficiunt mãm coz-
pozalẽ ad opandũ opatiões nãles vl̃ cozpales.Et tu di
ces.oĩs suba ĩmãlis est eterna.qz abscisio mãe a rebus ẽ
cã ppetuitatis vt dicit Lõ.zº celi.põt dici q̃ vez est de
suba mãli q̃ nõ est repñtatiua alicuius subẽ mãlis.sz si
est repñtatiua alicuius subẽ mãlis põt eẽ gnãbilis ꝛ cõ-
ruptibilis q̃ mõ.Ul dicaꝫ q̃ suba ĩmãlis q̃ nec est mã
nec depẽdet ab aliq̃ exñte ĩ mã est eterna.sz si sic põt eẽ
gnãbilis ꝛ cozruptibilis.¶ Et p ℔ pz ad auctẽ Lõ. cũ di
cit.q̃ abscisio ꝛc.p istã enim auctem ꝓbareꝫ similiter
q̃ spẽs accñtis nõ esset generabilis in intellectu.qõ est
falsum ꝼm oẽs.vnde cõditionanda est modo ꝓdicto.
¶ Ad aliud põt dici q̃ itellẽs possibil̃ nõ itell̃r a Lõmẽ.
esse tota ꝑma pfectio boĩs.sz ps ꝑme pfectiõis ꝓpe boĩ
ꝛ nobilissime.p tãto.n.vocat ipz ꝑmã pfectiõez qz ipse
est ꝑoz q̃ scia ꝛ q̃ intelligere.¶ Ad aliã dico ad pñs q̃ i-
tellcm̃ agentẽ nobis vniri in ꝑncipio vt fozmã põt du-
pl̃r itelligi.Uno mõ vt fozmã subalez vel ꝼz seipz ꝛ sic
est verissimũ.qz in ꝑncipio est idisus loco ab hũano coz
pore ꝛ est natus opari p ipz iq̃tũ eius actio.s.abstractio
nõ recipiꝫ in itellcu possibili nisi fuerit dispositus p ali-
qõ exñs ĩ cozpe humano.Alio mõ põt itelligi intellcm̃
agentẽ vniri nobis q̃tũ ad eius cognitõez.ꝛ sic nõ vniꝫ
nobis in ꝑn°.qz nõ statiz hẽmus cognitõez eius pfectã.
imo adhuc regriꝫ cognitio oium gditatũ abstrabibiliũ
q̃s ipe est aptus natus facere actu itellcãs.vt melius vi
debiꝫ in qõe de itellcũ sepataꝫ deo ꝓcedẽte.¶ Ad aliã
auctez Lõ.põt dici vno mõ q̃ ℔ sic itelligit Lõ.q̃ itellcs
agens nõ est ꝓpositus ex itellcũ poli ex ꝑte sua.ꝛ sic nõ ẽ
eius mã ex q̃.sz tñ est eius mã in q̃.ꝛ hoc voluit negare.
¶ Jtẽ ℔ etiã p tãto potuit dicere.qz mã ꝓput accipiꝫ fa-
mose est ꝑn^{m} cõzuptõis rei q̃ ẽ i ea.locus ãt ꝼm q̃ locus
magl est ꝓxuatiuus rei locate.vl̃ saltẽ nõ est cõzuptiuus
sic̃ vnus ozbis ꝓtinẽs aliũ nõ est ꝑn^{m} cõzuptõis eius.Et
ad istũ sensũ dicit Lõ.q̃ itellcs mãlis est sic̃ locus agẽt
nõ mã.s.q̃ sit ꝑn^{m} cozruptõis eius.q̃ tñ sit eius subz ꝛ p-
fectibile p ipz voluit Lõ.negare.¶ Ad aliud dicẽdũ q̃
i nobis nõ ẽ duplex põ cogscitiua abstracta p receptõez
a nñis fãtasmatibus.sz alio mõ põt i nobis esse duplex
põ cogscitiua abstracta.ꝛ sic itellcs agens ñ recipit a fã-
tasmatibus.sz solũ polis dico p se ꝛ directe.Et ad illud
qõ seqr̃.q̃ aia nña hẽbit ꝛc.possumus dicere q̃ bñ bz si-
bi opatõez ꝓpriã eternã ꝛ que est eius suba vl̃ ꝑñs eius
subaz.sz nullã nouã opatõez bz oio sibi ꝓpriã sine cõpe
subo vl̃ motiuo.ꝛ sic itellexit ari.ꝛ cũ dixit.itelligẽtem
quẽcũq̃ ꝛc.vez ẽ itellectõe noua ꝛ supaddita sue sube.
sz itellectõe sibi coeterna q̃ etiã est sua suba vl̃ ꝑñs ime
diate suã subaz põt itelligere sine fãtasmate.¶ Ad rõez
in ꝑn°.qõis positã diceꝫ q̃ est ps eẽntialis mõ ꝑus dcõ ꝛ
ꝓcedereꝫ q̃ aia humana tota nõ est oio simplex suba sz
bñ est simplex simplicitate oppo^{a} ꝓpõi ex mã cozpali ꝛ
foꝛa cozpali.ꝛ ℔ sufficit i tali foꝛa subsistente q̃ bz q̃q̃
suã opatõez ĩmanentẽ ꝛ q̃q̃ nõ.talis.n.idiget ꝑn°.rece
ptiuo ꝛ ꝑn°.actiuo sue opatõis.ꝛ pp ℔ dicit Lõ.ĩ ꝓmẽto
izº.q̃ qñ qs ituebiꝫ itellcm̃ mãlẽ cũ itellcũ agente tc̃ ap
parebũt esse duo vnũ vno mõ ꝛ aliud alio mõ.sũt.n.duo
pp diuersitatẽ actõis eoz.Actio.n.istius ẽ gnãre illius
vo ifoꝛari.sc̃ ãt vnũ.qz intellcs mãlis pficiꝫ p intellcm̃
agentẽ ꝛ itelligit ipm.ꝛ ℔ mõ dicimus q̃ itellcs ꝓtinua
tus nobiscũ appet i eo q̃ sc̃ due v̈tutes.q̃z vna ẽ actiua:
ꝛ alia ẽ de gñe v̈tutũ passiuaz.nec tñ putes q̃ iste due v̈-
tutes sint vnius substãtie simplicis actu subsistẽtis sed
vnius substãtie cõposite ꝼm diuersas partes eius essen
tiales.q̃ si istud diceres multa incõuenientia seq̃reñ.
vt ꝑz ex ꝑmissis.quare ꝛc. Questio.XXVII.

c Onsequenter q̃riꝫ Utz itellcus pos
sibilis hũanus sit i q̃lz itelligentia q̃ itelligit aliqd exẽ se.ꝛ arguiꝫ ꝑmo
q̃ nõ.qz si sic tũc intellcs possibilis esset in itellcũ agen-
te.qõ est absurdũ.ꝛ pz ꝓña.qz itellcs agens itelligit ali-
qd exẽ se.qz itelligit subas abstractas.vt dicit Lõmen.in
isto 3º.¶ Oppo^{m} arguiꝫ auctẽ Lõmen.ĩ isto 3º.ꝓmẽto 5º
vbi loq̃ns de intellcũ possibili dicit.q̃ hic necessario est
in oĩ itelligentia q̃ itelligit aliqd exẽ se.ꝛ si nõ tũc nõ eẽt
mlt̃itudo in fozmis abstractis.ꝛ iõ declaratũ est i ꝑma
ꝑhia.q̃ nulla fozma est liberata a põ simpl̃r nisi foꝛa ꝑ-
ma q̃ nihil itelligit exẽ se.¶ Ad huius intellcm̃ est ꝓside-
rãdũ q̃ itellcm̃ polem hũanũ eẽ in q̃lz itellñtia q̃ itelli
git aliqd exẽ se põt itelligi dupl̃r.Uno mõ qõ est i ea ꝼm
suã subaz sicut ps eẽntialis eius quoꝺ mõ.alio mõ q̃tũ
ad quãdã conditiõez sil̃z ꝓditiõi ipius itellcus possibi
lis.s.q̃tũ ad suã diminutiõez seu ipfectiõez.Tunc dico
duo ad qõez.ꝑ q̃ itellcus possibilis humanus nõ repiꝫ
i q̃lz itelligẽtia q̃ itelligit aliqd exẽ se ꝼz ꝑmũ modũ.qõ
ꝓbo sic.Si q̃libet itelligentia itelligens aliqd exẽ se eẽt
ꝓposita ex intellcũ possibili hũano ꝛ q̃dã alia suba tũc
ois talis suba eẽt trãsmutabilis aliq̃ mõ.qõ vr̃ absurdũ
ꝛ ℑari.ꝛ Lõmen.in 8º ꝓ℔y.ꝛ izº metaꝓ̃h.ꝛ pz ꝓña.qz ꝼz
Lõmen.in izº metaꝓ̃h.oẽ ꝓpositũ est nouũ.i.trãsmuta-
bile aliq̃ mõ vel ꝼz subam.vel ꝼm accñs receptũ in eo.
¶ Jtẽ seq̃reꝫ q̃ q̃libet itelligentia itelligens aliqd exẽ se
recipet aliqd a fãtasmatibus humanis eo q̃ ipse itelle-
ctus possibilis humanus nõ est nisi vnus nũero in q̃cũ-
q̃ ꝼm intentiõem ari.ꝛ Lõmen.ꝛ sic cũ itellcus ipe pos-
sibilis recipet a fãtasmate soz.itelligentia mouẽs ozbẽ
stellaꝛ vel saturni recipet ab eo.qõ est absurdũ.¶ Jtẽ
si intellcus possibilis ꝼm suã subam eẽt necessarius cui
libet intelligẽtie q̃ itelligit aliqd exẽ se.aut ℔ eẽt pp mo
uere suũ ozbẽ.aut pp intell̃re aliqd exẽ se.aut pp ml̃titu
dinẽ specificã iter eas.Nõ ꝑ mõ qz itellcs nr̃ nõ v̈r eẽ cã
motus celi.nec zº mõ qz itellcs nr̃ agens etiã intelligit
aliqd exẽ se ꝛ tñ ipe nõ est ꝓpositus ex intellcũ mãli siue
poli.¶ Jtẽ itellcs polis nõ v̈r esse necarius alicui ad in
telligendũ aliqd exẽ se nisi illud q̃q̃ itelligat ꝛ q̃q̃ ñ.
Tale.n.idiget trãsmutari ad intelligẽdũ qõ nõ ꝓuenit
subẽ tali siue subo itellcũalis nãe.nũc ãt itelligẽtie mo
uẽtes cozpa celestia sp itelligũt ꝛ eodẽ mõ.ꝛ nõ q̃q̃ i-
telligũt ꝛ q̃q̃ nõ.vt ꝑz izº meta.Si vo diceꝫ.q̃ oz eẽ
itellcm̃ polez ĩ illis itelligẽtys ad ℔ q̃ sint ml̃te ꝛ diuer
se ꝼz spẽz.℔ v̈r icõueniẽs.qz polẽ est aliq̃s subas oio sim
plices esse diuersas ꝼm spẽz.vt fozma subalis ignis est
eque simplex sic̃ fozma subalis aque ꝛ ecõuerso.ꝛ ℔ di-
co ꝼm substãtias suas ꝛ tñ sunt diuerse scõm speciem.
¶ Et ꝓfirmaꝫ qz si intellcus possibilis hũanus eẽt in in
telligẽtys pp hoc vt diuersificenꝫ ꝼz spẽz.aut eẽt eq̃lis
pfectiõis in oibus ꝼm se.aut eẽt minoris vel maioris p
fectõis ĩ diuersis.Si ꝑmo mõ tũc ex ipo nulla ꝓueiret
diuersitas in eis.si scõo mõ hoc esset absurdũ.qz sic eẽt
diuersus ꝼz spẽm in diuersis.Jn talibus.n.subys imã-
libus diuersitas ꝼm maioꝛẽ ꝛ minoꝛẽ pfectiones est di
uersitas specifica.vel nõ est sine ea.Ridiculũ aũt esset
dicere q̃ itellcus polis humanus eẽt ples ꝼz spẽm.vñ
nulla apparet neĉitas.q̃re itellcus polis ꝼm suã subam
ꝓpriã sit ĩ alys itelligẽtys tãq̃ ps eaꝛ eẽntialis.aut tã
q̃ subm.nec isto mõ itellexit Lõmen.vt puto.¶ Scõo
dico q̃ itellcus polis bñ ẽ in q̃lz itelligentia q̃ itelligit
aliqd exẽ se zº mõ.s.q̃tũ ad aliquã ꝓditiõem sil̃em ꝓdi-

tioni intellcūs pōlis. que qdē ꝺditio est ꝺfectūs pfectionis aliq̄lis ⁊ vocaꝝ pō vel potētialitas. ⁊ ꝫ breuiter ꝓbo sic. Si itelligentie que itelligunt aliqd eꝝ se nullā ipfectōez hꝝent tūc nō essent diuerse ꝑm spēm abinicez nec a ꝓma intelligentia q̄ est deus. qō est ipoſe. ⁊ pbaꝝ ꝺña. q⁊ q̄ sunt eq̄lis pfectiōis eēntialis sūt eiusdez spēi. ⁊ ecōuerso. sicut. n. eq̄litas ꝑm q̄titatē ē vnitas ꝑm quā titatē vt ꝓz ex 5ᵒ meta. sic rōabile est vt eq̄litas ꝑm pfectionē sit vnitas ꝑm spēz. Si g̃ alie itelligētie debēt esse diuerse a ꝓma ⁊ iter se neċe est vt hēant aliqd ipfectōis respcū ipius ꝓmi ⁊ adiuicē. ista āt diuerſitas nō pōt itelligi pfcē sine intellcū poli hūano vt declaratū fuit ꝓus. ¶ Per hāc g̃ ꝺstinctōez ꝓz solutio rōnū. Utꝝ āt intelligentie aīe a ꝓma sint aliquo mō ꝺposite. s. ex essentia ⁊ eē vel ex aliquo subiecto potētiali alio tñ ab itellcū humano ad pñs nō determino. q̄re ⁊c. ¶ Oō. XXVIII.

Nunc tps est q̄rēdi. Utꝝ itellcs polis possit itelligere seipz. ⁊ arguit ꝑ q nō. q⁊ sic se hꝫ sensus ad sētire sic itellcūs ad itelligere ꝑ ꝺueniente ſilitudinē. sz sensus nō sentit seipz. imo neq̄ suā cogſcit sensatōez. vt vult ari. in de sōno ⁊ vigilia. nō. n. visus sentit seipz q̄ videt. ¶ Itē qō nō est sensibile nō est itelligibile cū intelligere vel sit fātasia vel nō est sine fātasia. ⁊ intelligentē q̄cūq̄ neċe est fātasma aliqō speculari. sz itellcūs polis nō est sensibilis. vt ꝓz ex isto 3ᵒ q̄re ⁊c. ¶ Itē si sic tūc idē esset i actu ⁊ in pō respectu eiusdē. qō est ipoſe. q⁊ ista sunt valde opposita. vt ꝓz 9ᵒ meta. ⁊ hꝝ a Lō. in ꝓ huius. ⁊ ꝓz ꝺña. q⁊ itelligere ē actus respcū itellcūs itelligētis. ⁊ itellcs est i pō respcū itellectōis. vt ꝓz ex isto 3ᵒ q̄re ⁊c. ¶ Itē si sic aut intelligeret seipz ꝑ suā eēntiā seu subaz. aut ꝑ aliqd aliud. ꝑ sufficiētē diuisionē. nō ꝑ seipsū. q⁊ intelligibilia. ⁊ itellcs polis sūt eiusdē rōis. q⁊ alr itellcūs polis nō esset pō vna. si g̃ itellcs polis ē itellcs a seipo ꝑ seipz. segt̄ q ētiā alia itelligibilia essent itelligibilia ꝑ seipa. ⁊ tūc sicut intellcūs polis itelligit se sic ⁊ alia itelligerēt. qō est absurdū. lapis. n. ⁊ lignū nō itelligūt. si āt ipe itellcūs polis est itelligibilis ꝑ intentōez aliā siue ꝑ aliqd aliud. tē cū alia itelligibilia. s. entia mālia sint intelligibilia ꝑ aliqd aliud ⁊ ipa nō itelligūt. segt̄ q itellcūs polis etiā nō itelligeret qō est absurdū. ⁊ hec est rō ari. i lra. ¶ Itē qō nō pōt mouere itellcm nō pōt itelligi. intelligibile. n. mouet itellectū sicut sensibile sensū. ⁊ ꝓp ꝫ itelligere est sic sētire ꝑm ari. ꝫ. sz itellcūs polis nō pōt mouere itellcm polez cū nihil moueat seipm ⁊ āplius. sp estimabiť spēs aliq̄ mouēs. 3ᵒ phy. ipe āt intellcūs polis nō est spēs aliqua. imo est ens pure pōle ꝑm se. ¶ Opm vult ari. in lra ibi. ⁊ ipe āt seipsū pōt intelligere. ¶ Ad qōez ꝓ ꝺico breuiter. q intellcūs polis pōt seipz itelligere. 2ᵒ oñdeť q non intelligit seipz ꝑ seipm. s. ꝑ suā ꝓpriā subam. 3ᵒ videbiť modus ꝑ quē ꝺtingit ei seipz itelligere. ¶ Primū breuiter ꝓbari pōt qꝛ intellcūs polis pōt itelligere oē illō qō ꝺtineť sub eius obo ꝓ sicť visus pōt videre oē illud qō ꝺtineť sub suo obo ꝓ. mō itellcūs polis ꝺtineť sub ente qō ē ꝓmū obm itellcūs. q̄re ⁊c. ¶ Itē itellcūs polis enūciat aliq̄ de seipo ꝑm affirmatōez ⁊ negatōez vt q ipse sit suba icorpea ⁊ē in pō ad itelligibilia ⁊ hꝫ mlta sicut ꝓz ex ꝓus dictl. Scōz oñdiť. q⁊ si itellcūs polis esset itellectus ꝑ seipz sine q̄cūq̄ itellectōe sibi supaddita seq̄reť q ipo sua itellectio eēt idē cū sua suba. qō vr ipoſe. Istā rōez tāgit Lōm. in ꝓmento 5ᵒ. vbi sic ꝺicit. ⁊ si iste itellcūs eēt itellcūs ꝑ se ꝺtigeret in scīa speculatiua q scīa ⁊ scitum eēnt idē qō ē ipoſe. ꝺña nō ē oio manifesta nec ēt ipolitas ꝺñtl. ⁊ iō ꝺsiderādū ē in istl. ꝺña itaq̄ sic mānifestať a gbusdā. nā mediū est ꝓpīgus extremis q̄ extrema iter se. ꝫ bñ mānifestū ē. Cū g̃ itellcūs ⁊ itelligibile se hēant sicut extrema ⁊ intellectio sit sicut mediū iter ea. segt̄ q si itellcūs ⁊ itelligibile sint oio vnū ⁊ idē cū eis ⁊ sic si intellcūs polis ꝑm seipm est intelligens ⁊ qō intelligiť neceſse ē q ꝺ itellectio sua sit suba sua. ⁊ sic ꝓz ꝺña. sed falſitas huius ꝺñtis pōt sic ꝓbari. nā si itellectus polis esset sua intellectio essentialr nunq̄ recipet de nouo itellectionē sue ꝓpe subē. nihil. n. est p se receptiuū alicuius qō est eiusdē speciei cū eo. oīs āt itellec: ꝓpa ꝑm quā itellr suba ꝓpa intellcūs polis ē eadē ꝑm spēz p se loquēdo. sicut ⁊ ipe ē vnus ꝑm spēm. si g̃ intellcūs polis esset sua intellec: nunq̄ recipet suā itellcōm eo q recipiēs ꝺz eē denudatū eēntialr a tota spē ipsius recepti siť pulchre docet cōmē. in isto 3ᵒ cōmēto. 5. ⁊. 7. Ridiculū. n. esset ꝺcere q aligd eiusdē spēi cū aliq̄ eēt p se receptīn illius. vt q vna albedo eēt p se receptīa alterius albedīs. incōueniens āt vr oio q intellcūs polis nunq̄ recipiat de nouo itellcōez ꝓpriā sue ꝓpe subē. q⁊ glz itelligēs expiť i seipo se itellre ꝓpriā subaz itellcūs polis ⁊ eius ꝺziaz a sua pō q̄ quo? ⁊ ab intellcū agente. ⁊ a spē itelligibili recepta i intellcū. g̃ segt̄ q itellcs polis nō ē itellcūs a seipo ꝑ seipz. Et ex ꝫ segt̄ vnū cōz el⁊ qō ēt ꝓus positū ē. s. q itellcs polis nō ē suba aliq̄ itellcūalis actu de se formalr. q⁊ ois talis suba ē de se itellnīs et itellcā intellcōe q̄ ē sua suba ꝑm doc. ari. ⁊ cōmē. i isto 3ᵒ. ¶ Sz ꝺiceret aliqs ꝺ istud cōz el⁊ q nō segt̄. ⁊ cū ꝺr. ois suba intellcūalis actu exns de se itelligit seipsā ⁊c. vez est si sit talis suba actu q̄ nō sit ꝺpēdens in opatōe sua ab aliq̄ exīte i mā. s. a fātasmate. ꝫ nō pficit. q⁊ ꝑm istā pōnē ipse itellcūs polis erit suba actu nālr ꝓsq̄ mouear ab aliq̄ fātasmate hūano. ⁊ sic nālr ꝓus hēbit aliquā opatōez. qō ñ eēt nisi ꝓus nālr itellret suā ꝓpriā subaz. Et ꝺfirmať. oē qō de se formalr ē ens actu āteq̄ moueať ⁊ ifozmeť ab aliq̄ de se ē itelligibile ab ipso itellectu polī ꝓsq̄ ab aliq̄ moueať. Sic g̃ itellcūs polis ē suba actu ō se formalr añq̄ imuteť ab aliq̄ exīte i mānēcio ꝓus est itelligibilis siue itellcūs a seipo. q̄re g̃ ꝓus nālr intelliget seipz q̄ moueať a fātasmate cū ibi est ꝓus intellcūs ⁊ itelligibile ꝑm seipz. Sz ad ꝫ rñdeť hic q intellcūs polis bñ ē actu de se itellcūs nālr añq̄ moueať a fātasmate. sz nō est itellcūs ꝑm seipz. nec pōt itellre seipz pō ꝓpinq̄ nisi cū recepit spēm a fātasmate. q̄ qdē spē ꝺsponiť ad recipiēdū cognē suiipius. Sed illud ñ ē rōabile ꝺco. q⁊ posq̄ itellcūs polis eēt suba ens actu de se formalr añq̄ mouereť ab aliq̄ alio ipe deberet alr ⁊ magl eē ꝺspositus ad recipiendū cognitōem suiipius q̄ ad recipiēdū cognitiones alioꝝ entiū. vñ cū ad recipiendū cognitiones ētiū nāliū ꝺsponať ꝑ spēs eoꝝ nō eēt rōnabile q eisdē spēbus pficereť ad cognitiōez suiipius. q ꝺ itellcs polis ꝺdigeat ad cognitiōez suiipius ꝺsponi p spēs alioꝝ hoc nō est nisi q⁊ ipe ꝺz se est ens pure ī potentia receptiua ⁊ nō actu de se formalr. ¶ Nūc vidēdus est modus q quē itellcūs polis ꝓueniat ad itelligere seipz. ⁊ breuiter credo q modus est q ꝓus intelligat aliqō itelligibile p eius spēm receptā quodcūq̄ sit illud. deide cōsiderat istā spēz i se receptam de nouo. ⁊ postmodū ꝺsiderat potētiā receptiuā illius spēi ⁊ tādē cōsiderat subaz subiectā illi pōe ⁊ illi spēi recepte. Nec ꝺz dicere q sil intelligat oīa illa. sed cognitio rei cuius spēs iformat itellcm ꝺtinuabiť ꝑ aliqō tps ⁊ i fine illius tpis incipiet cōsiderare spēz illā receptā ⁊ illa cōsideratio erit ꝑ aliquod tps. deide in fine illius tpis incipiet intelligere potentiā susceptiuā illius spēi. ⁊ postea cōtin-

get vt intelligat subam subiectã illi potẽtie ꝛ spẽi ꝛ sic intelliget seipm. Et sigs q̃rat. qd sit ꝓncipiũ effectiuũ illius itellectiõis q̃ intellcũs polis seipz itelligit. Credo sine dubio q illud sit itellcũs agens. ꝛ credo q illa eadẽ spes q̃ pus disponit intellcm̃ ad itelligere qditatẽ eius cuius est spes ẽt disponit ipz ad suscipiendũ itellectõez suiipius sz diuersimode. nã illa spes est ɔformis qditati quã repñtat ꝛ eius effcũs q̃q̃ mõ ꝛ fz B disponit ꝛ pficit itellcm̃ polez ad itelligere qditatẽ illã. ꝛ illa spes est in tellcũ sicut forma ei iherẽs ꝛ ipz pficiẽs. ꝛ est effcũs ipius itellcs polis tãq̃ subi ꝛ mãe in q̃ vt pus apparuit. ꝛ fm istã ɔditõez ipa pficit itellcm̃ ad itelligẽdũ seipz. ꝛ ipa etiã est qdã ens i se ꝛ sic pficit intellcm̃ ad cognitionẽ suiipius. s. spẽi itelligibilis. ꝛ credo q B voluit dicere Lõ. in isto. 3°. ɔmẽto. 8°. vbi dicit. q cũ itellcũs fuerit i hac dispõe. s. vbi erit actuatus spẽ itelligibili qditatis alicuius tunc itelligit seipz p qđ ipe nõ est aliud nisi forme rez inq̃tũ abstrahit eas a materys. i. fm q ipse est dispositus ꝛ pfcũs spẽbus itelligibilibus abstract] a mã. cũ q̃ itelligit seipz mõ accñtali vt dicit Alexã. i. fm q accidit itellect] rez q̃ fuerũt ipe. i. eẽntia eius. hec ſt ẏba Lõ. q̃ sic itelligo. q itellcs itelligit seipz mõ accñtali. i. disponit ad itelligẽdũ seipz p aliqđ accñs. s. p spẽm itelligibilẽ receptã i eo. ꝛ B est qđ subdit. fm q accidit. i. ɔtingit itellect] rez. i. spẽbus intelligibilibus rez q fuerint ipe. i. essentia eius. i. q fuerũt recepte i essentia eius. nõ q̃ est itelligẽdũ q ipe itelligit seipz p spes rez p tãto. qz ille spes sint idẽ essentialr cũ suba ipsius itellcs B absit. sz qz hꝰ species accidunt ei ꝛ recipiunt in eius essentia bñ tñ vez est q hꝰ spes sunt essentia intellcs possibilis fm q ipse non est dispositus ꝓparatus ad itelligere sine illis. sed tñ ille spes non sunt idẽ essentialiter cũ subst̃tia intellectus possibilis absolute. et hec expositio hic est cõsiderãda. Cõsiderãdũ etiã q q̃uis itellcs polis fm cõez doctrinã nõ intelligat seipm in eodẽ istãti i q̃ itelligit rẽ cuius spes ẽ apud eũ sz i alio istãti. ꝛ in tpe medio ɔtinuat intellectio illius rei cũ ɔtigit q illud tps est multũ breue ꝛ paruũ ꝛ pp eius puitatez putat nullũ esse. ꝛ iõ in eodẽ instãti credit vtraq̃ intellectio ɔtigere. ĩmo audiui aliqs dicere se expiri i seipis q ipi intelligerent sil rẽ ꝛ ipm suũ intellcm̃. B ãt est bñ difficile. ꝛ forte ingret amõ in ɔñtibus. an itellectus possit sil itelligere plura intelligibilia diuersis itellectionibus. ¶ Nõndũ etiã q intellcs polis nõ solũ põt itelligere seipm mõ pdcõ intellectiõe simplici ꝛ ituitiua q̃ ẽ de ꝑmis eius opatiõibus q̃q̃ mõ. sz etiã ipse põt se itelligere enunciãdo aliq̃ de seipo fm affirmatiõez ꝛ negationẽ. vt q ipe sit suba mãlis ꝛ incorpea ꝛ receptiua spẽrũ ꝛ alia hꝰ q̃ etiã de ipo demſtatiue cogſcit. sicut pz ex ista scia de aia. ꝛ in hac scia est delectatio mirabilis ꝛ sincera quã nõ pcipiũt nisi pauci. ¶ Ad rões i opm. ad ꝑmã dicẽdũ q sil e est in B. q sic sentire est actus ipius sẽsus. ita itelligere itellcũs ꝛ i alys mlt]. Sz dissile est in B. qz sensus ẽ vtus corpea. ꝛ iõ nõ põt reflectere se supꝑ seipm fm cõem modũ loquẽdi. q̃re nõ cogſcit se. Intellcũs ãt est incorpeus. iõ põt redire supra seipm se cogſcẽdo postq̃ cogſuerit alia. ¶ Si aũt aliqs sibi q̃reret demſrari istã ɔclonẽ. s. q vtus corpalis nõ põt recipe cognitõem suiipsius. B esset difficile. sz dimitto pp breuitatẽ ꝛ in li. de cãis dz eẽ speculatio de B. ¶ Ad aliud cũ dr. qđ nõ ẽ sensibile nõ est itelligibile ꝛc. dico q vez est q illud qđ nõ est sensibile nõ est itelligibile p. i. nõ ꝓcedẽte cognitiõe alicuius alterius. sz qđ nõ est sensibile põt eẽ itelligibile scõario. s. ꝓcedẽte cognitõe alterius. ꝛ sic ẽ i ꝓposito. vt pz ex mõ dcõ. q ãt dicit ari. q itelligentẽ quẽcũq̃ necesse est ꝛc. nõ sic est itelligendũ q illud fãtasma vlr sit spes idiuidualr repñtãs rẽ q̃ itellr sz sufficit q sit fãtasma alicuius alterius ad qđ illud qđ itellr hẽat bitudinẽ p se. sic ãt est i ꝓposito. nã itellcs polis dũ seipz itelligit põt vti fãtasmate alicuis rei siue qditatis ad quã se hz sic mobile ad motũ ita q qditas fãtasiata mouet intellcm̃ ad suã spez p quã seipm itelligit mõ pdcõ. ¶ Ad aliud põt dici. q bñ ɔcludit itellcm̃ nõ itelligere se per seipz oio. sz p spẽm alterius entis. Cõsiderãdũ tamẽ est q idẽ esse i actu ꝛ i põ respcũ eiusdẽ ꝛ fm idez sui nõ est polẽ. sz fz aliud ꝛ aliud bñ est polẽ vt pz i aiali mouẽte seipz. dicã q̃ q aia itellectiua itelligens seipsã est i actu ꝛ i põ sil respcũ sui itelligere. sz B est rõe diuersoꝝ q̃ sũt i ea. Est. n. i põ receptiua rõe sue nãe polis. ꝛ est i põ actiua respcũ itellcũs agentis. vt pus dcm̃ fuit. ¶ Ad aliud dico breuiter. q intellcũs itelligit seipz p aliqd aliud. s. p spez alicuius alterius mõ pus dcõ. nõ ãt p suã subam ꝓpꝑe. Et cũ dr. q̃ entia q̃ sũt itelligibilia p suã spez erunt intelligibilia sicut intellcũs. dico q non est sil e. qz spes rez mãliũ qbus intelliguñ nõ sunt i eis i actu subiue ꝛ iherẽter. sz i põ actiua p q̃to mouent intellcm̃ ad suas spes. ꝛ iõ ñ itelligũt fz eas. sz hꝰ spes sſt i itellcũ fm actũ. i. iherẽtes ei formalr. ꝛ sic pficiũt eũ ad itelligere. ꝛ hec est intentio ari. ꝛ Cõmen. in lra. dicit. n. ari. q in habentibus mãm vnũquodq̃ intelligibiliũ est in potentia. s. ad spez intelligibilẽ mõ pdicto. ꝛ ideo illis. s. rebus mãlibus nõ inheret intellcũs. i. intelligere. Et subdit. sine mã. n. est itellectus taliũ. i. intelligere taliũ est i potẽtia imãli. s. in itellcũ. Illud aũt. s. ens mãle cuius spes est i intellcu. est intelligibile ꝛ nõ intelligens. ꝛ hoc etiã voluit dicere Cõmen. ibidem. vbi sic loquitur. Dissolutio ergo q̃stionis est. q intentio per quã intellectus mãlis fit intellcũs actu est qm̃ est intellcm̃ in actu. i. spes itelligibilis per quã intellectus mãlis fit actu intellectus est in ipso intellectu actu. s. sicut forma ei inherens.

Intentio vo p quã res q̃ sunt ex aiaz sũt entia est qz sũt intellecte in põ. i. spes itelligibilis p quã res ex aiaz est intelligibilis est in ipa in põ mõ pdcõ. Uel sic intentio. i. fora p quã res ex aiaz est intellcã in põ. i. in põ ad spẽm intelligibilẽ mõ pdcõ ꝛ non bñs eã in se fora lr. ꝛ si bret eã in actu tc esset itelligens vt ipe subiũgit ibidẽ. ¶ Ad aliã rõem patet ex dictis. qz intellcs nõ mouet seipz ad intellectum per speciem sui sz alterius. ¶ Qõ. XXIX.

e Tboc solus immortale ꝛc.

¶ Queriť hic. Utr intellcũs sit ꝓpetuus ꝛ arguitur q non. quia nulla forma rei generabilis ꝛ corruptibilis est perpetua. Corruptio enim tendit ad non esse. quod non potest fieri nec contingere sine priuatione et remotione forme. nũc autem intellectus est forma hominis qui ẽ corruptibilis vt manifestum est. quare ꝛc. ¶ Jtẽ si itellcũs eẽt ꝓpetuus seq̃reť q aliq̃ fora eẽt ãte suã mãm fm tps qđ est ɔ ari. iz°. metaꝑ. ꝛ pz ꝑña. qz oẽ ꝓpetuũ precedit tpe id qđ est gñabile ꝛ corruptibile. vt manifestũ est de se. g̃ ꝛc. ¶ Jtẽ nulla suba ɔposita ex pncipio formali ꝛ ꝓncipio mãli est eterna. B vr eẽ de intentõe ɔmẽ. in de suba orbis. vbi ꝓbat celũ nõ esse ɔposituz ex mã ꝛ forma qz sic esset corruptibile. Et cõfirmať per ipm Cõm. i iz°. metaꝑ. vbi dicit q oẽ ɔpositũ est nouũ ꝛ tale nõ est eternũ. mõ intellectuꝰ humãus ẽ suba ɔposita ex talibus duobus ꝓncipys vt pz ex ꝑdictis. q̃re ꝛc. ¶ Oppositum arguitur auctoritate aristo. ꝛ Commen. aperte in z°. huius. ꝛ in 3°. ¶ De ista questiõe dicunt aliq

intentionem ⁊ opi.ari. fuisse ꝙ anima intellectiua humana non sit eterna ⁊ perpetua a parte ante sed a parte post. ꝙ ät nō sit eterna a parte añ dīt ari. itellexisse iz. met. i auctē pallata. ꝙ nulla forma ē ꝑ se ꝑpetē sua mā. sed sil. sz ꝙ sit eterna a ꝑte post accipiūt ex eius vbis in isto z° Uñ dīt ꝙ i illo cōmēto alr opinatus ē cōtra ari. magister eius. ⁊ iō errauit vt dñt. Sz sine dubio istud ē valde supficialr dcm ⁊ a paz exercitatl i phia ari. pōt. n. videri facilr istā nō fuisse itentōez ari. ꝑ qz ari. ꝓbat i ꝑ. de celo. ex itentōe ꝙ oē eternū a ꝑte post ē eternū a ꝑte añ ⁊ ez° ¶ Jtē ari. nō ponit aīaz itellcīuā ꝓduci ꝑ gñatōez vt isti cōcedūt sz ab ex̄ euenire. nec ꝑ creatōez. qz ꝓncipiuz fuit apud eū ⁊ apud oēs nāles. ꝙ ex nihilo nihil fit vt oñsū ē in ꝑ phy. quare relingt ꝙ fm eius ꝓncipia intellectus eternalr ꝑcesserit. ¶ Jtē Ari. ponit. ꝙ species humana est eterna. si ḡ intellēs cuiusz hois est eternus a ꝑte post ⁊ nunc̄ reuniatur alteri corpori fm eos. nec̄ eidez corpori fm numez fm ari. qz ꝓssibile est ꝙ illa quoz suba depit redeant eadez numero fm eum z° de gñatōe. Si ḡ itellcūs sor. ꝑ mortez sor. eternalr erit sine oi corpe. ⁊ tñ nāliter inclinat ad corpus. ⁊ nāliter appetit vniri corpi ꝼz eos ḡ appetit eternalr. qđ est ipossibile ipm attingere. s. vniōnē ad corpus. Et si dicas ꝙ erit resurrectio mortuoz. tu bene scis ꝙ ꝗ nō ꝓcederet aristo. nec ꝓcederet illud qđ ꝓsegt ex illo. ⁊ iō euidēs est istam nō fuisse itentōm ari. ¶ Jtē ari nō ponit deuz imediate cāre in istis iferioribus. sed mediātibus cāis medys particularibus. sz nullū agens nāle pōt imediate ꝓducere aīam itellectuā. ¶ Propter qđ dicēt aliter ad qōnez ꝑmittendo qđā. ꝑ ꝙ itellectus i ista scia multiplr accipit Uno mō ꝑ vtute cogitatiua. ⁊ de isto nō itellr q̄o ꝑñs. qz certū est fm ari. ꝙ illa est corruptibilis ad corruptionez ꝑpaz dispōnū corpi hūano. alioꝰ accipit ꝑ itellcū possibili. alioꝰ ꝑ itellectu agente. alioꝰ ꝑ itellectu speculatio ꝙ est itellectus actu itelligens vt credo. alioꝰ ꝑ itellcū i habitu. ⁊ iste est itellcūs iformatus spē itelligibili. vel q̄cūq̄ alio habitu ꝙ nō est ipz itelligere. alioꝰ ꝑ itellectu adepto. sz de isto videbit i qōe de itellectōe formaz sepataruz: Remanet ḡ ꝗ ingrere de itellcū possibili. ⁊ agente. ⁊ intellcū speculatiuo ⁊ ō itellectu in habitu. vtz illi sint sempiterni fm identitatē nūeralē. Ulterius accipio ꝙ itelcūs polis nō est aliq̄ forma mālis nec agens simplr ⁊ vlr subē aīe humane itellectiue nō est forma mālis. ⁊ hoc satl ꝓbatū est ꝑ us q̄one qnta. Et ꝓfirmat recolligendo. si itellectus fm suā substantiaz esset forma mālis. s. forma iformās corpus humanū subaliter ⁊ dās ei esse actu formalr seqret ꝙ ipse esset extēsus ꝑ accīs extēsiōe corpis oīs. n. talis forma extensa ē fm extensionē māe fm ari. in. 8°. phycoz. vbi ꝓbat ꝙ vtus in magnitudīe non pōt mouere ꝑ tps infinitū. Jn illa. n. demōstratiōe supponit ꝙ oīs vtus in corpe diuidit. qz totius ē maioz vtus q̄ ꝑtis vt mānifestū ē ilspicienti eius intentōez. si ḡ substātia aīe esset extensa fm extensionē corpis necessario potentia intellcīua eēt extēsa saltē ꝑ accīs. ⁊ vlterius segt ꝙ itelligere eēt i cōpe sic sentire. ⁊ itellre ñ differret a sentire vel saltē itellre eēt ꝓphēsio idiuidualis. qđ ē absurduz. ¶ Jtē si suba aīe itellcīue eēt forma iformās cōpus hūanū. ⁊ nullo° esset extēsa ꝑ accīs sz idiuisibilis sic ꝑūctus seu vnitas. seqret ꝙ idē. s. aīa itellcīua sil mouerēt ⁊ gesceret saltē ꝑ accīs ⁊ eodē motu. qđ vr ipole. ⁊ ꝓbat ꝓña qz pole ē ꝙ manus moueat capite gescēte. moto ät aliq̄ cōpore nēcio mouet forma q̄ dat ei eē simplr. ⁊ sil r quiescēte gesc it. ⁊ sic aīa itellcīua gesc it ⁊ mouet. ¶ Sz cauilabis ꝙ mouebit sil ⁊ gesc et eodē motu sz nō eodē mō sed alio mō. Mouebit. n. incōptū ꝑficit manū q̄ mouet ⁊ gesc it incōptū ꝑficit caput qđ gescere pōt. ¶ Sz ꝛ. pfectio quā hz manus ab aīa aut ē penitus vna ⁊ eadē realiter cū pfcōe quā hz caput ab aīa. aut alia realr. si ꝓmo mō. ḡ si mouet fm ꝙ pfic manū mouebit fm ꝙ pfic caput postq̄ vnū ⁊ idē ē ꝓ pfici ⁊ illud ⁊ ꝓ pficere ⁊ illud. Si nō dicas ꝙ ē alia ⁊ alia pfectio ꝓ est absurdū ꝙ vna forma oino indiuidualis det sil diuersas pfcōes loco ⁊ subo distictas. Eodē mō argueret ꝙ aīa mouet put ē i manu q̄ mouet ⁊ gesc it. put est i capite qđ gesc it. q̄rit ḡ vtrū eē ipsius i manu sit idē cū esse i capite ⁊ loquoz de eē simplr subali. aut diuersū. ⁊ tu bñ videz qđ seqret. ꝑ hec ⁊ sil ia nō potuit ari. videre ꝙ aīa itellectiua hūana sit forma iformās cōpus hūanū ⁊ dās ei eē simplr ⁊ formalr. ¶ His ꝑmissis dicendū est ꝼz ari. ⁊ Lō. ꝙ suba aīe itellcīue hūane siue sit itellēs polis siue agēs siue ꝓpo ex his nō ē gñabilis nec corruptibil. sz ꝑpetua oīo qđ ꝑz ex dcis. nā oīs forma gnābil ⁊ cōruptibil ē forma māl. sz aīa itellectiua nō ē mālis forā. igit ⁊ c. maioꝛ ꝑpō ē nō: qz oīs gnātio ⁊ cōrup? est in mā. vt ꝑz ꝑ. phycoꝛ. ⁊ ꝑ. de gñatōe. Jn codē ät doz eē gñatō. ⁊ forā q̄ gñat. vt etiā est manifestū ꝑ se. ⁊ minoꝛ ꝑz ex dcis cōmē. ḡ ⁊c. Sz de itellectu speculatiuo ꝓsideradū ē. vtrū sit eternus idē fm numerū. voco ät itellcm speculatiuū ipz itellcm actu itelligētē qđcūq̄ itelligibile itelligat ꝼz actū postremū. Et aliq̄ videbant itendere ꝙ sic. sicut narrat Lō. i isto z° cōmēto. §. ⁊ rō eoꝛ posita fuit post et soluta. Lōmē. aūt arguit ꝓ illā solōnē. qz seqret res ex̄ aīaz esse intellcās ⁊ māles. quā ꝓñam supius declarauī vt sciui. ¶ Jtez si quodlibet intellre esset eternū idē ꝼz nūez ipz intellre nullo mō dependeret a corpore nec ab aliq̄ exīte in corpore hūano tāq̄ ab agente. hec ꝓña est mānifesta. qz nullū eternū dependet ab aliq̄ corporali sic ab agente. ꝓñs ät oīo est absurdū. nō. n. est rō q̄re hō dr intelligens intellcōe exīte in intellcū poli nisi qz ipm intellre dependet a fātasmate hūano vt ab agente q̄q mō. ¶ Sz cauillabis. imo hō ꝑ tāto ē itelligēs. qz ipz intellre ꝓformat fātasmati hūano ⁊ nō alteri. ⁊ cū hō actu fātasiat tūc intellcūs ē actu ei ꝓformis. iō totū dr ē itelligēs ⁊ nō alias. sed hoc est absurdū. qz fm hoc nihil esset aliud formalr intellre q̄ de nouo fantasiari. aut cogitare vel intellcm referri ad fātasma vel ad cogitatōez hois. ⁊ ꝓparatio q̄ est i intentionibus imaginatis nō eēt ꝓparatioi motoꝛe vt sit motoꝛ respectu intellcūs possibilis. ⁊ mouari in ꝓ est supfluū. ¶ De intellectu aūt in habitu ꝙ est ꝓpositus ex intellectu poli ⁊ spē intelligibili nō est dubium q̄tū ad partē mālem. s. q̄tū ad subaz itellcūs possibilis. sed q̄tū ad ipsā spēz itelligibilez pōt eē dubiū quō gnāt ab ipso fantasmate. ⁊ de hoc aliqliter visū fuit ꝑus. Posset ät addi ad ꝓcedētia ꝙ intellcūs agēs cū fātasmate cāt spēm itelligibilez ḡditat fantasiate. ita tñ ꝙ ipe itellēs agēs est agēs remotum ⁊ ipz fātasma ꝓpinquū. Nec oz ꝙ itellectus agens aliqd ipz imat ipsi fantasmati. qz ipz fantasma dū est in fantasia sufficienter est ꝑsens ipsi intellectui possibili qdem recipe spēm itelligibilez. Et qđ obyciat ꝑus ꝙ ignis nō calefaceret mediāte aere nisi ipmeret aliqd aeri q̄tūcūq̄ ipe aer eēt pñs calefactibili Dico ꝙ nō est sile. qz ignis est agens corporeuz. ⁊ tale nō agit in aliqd nisi ipm tāgat. ꝓpter qđ oz ꝙ si agat in aliqđ mediāte alio ꝙ agat i illud aliud. sz intellectus agēs est suba incorporea oīo ꝓp qđ poterit agere mediāte fātasmate nihil agendo in fātasma. ⁊ cū obyciat ꝙ ars nō ageret mediāte securi q̄tūcūq̄ esset ꝓpinq̄ māe si nullus moueret aut mouisset ipsā securi. Dico ꝙ est ꝑ tāto

qz mã rei artificialis ãteq̃ars agat i eã hz aliquã diſpõ/
nem ꝺ̃niã illi quã intendit ari. inducere mediãte inſtr̃o.
z pp illius remotõez neceſſe eſt iſtr̃m moueri ab artifi/
ce. z cũ ℔ ipe artifex eſt agẽs cozpeũ aliq̃ mõ. nã lz vlis
ars q̃ eſt i intellectu p̃ctico ſit incozpea tñ illa nunq̃z eſt
p̃ncipiũ actõis niſi cũ alia ꝓceptõe indiuidali exñte i coz
pe hũano. vnde z ari. in iſto. z. dicit q̃ opõ vlis nõ mouet
ſine pticulari. z pp ℔ neceſſe eſt vt ipz inſtr̃m ſiue ſit in/
triſecũ arti vt mãus. ſiue ſit extriſecũ vt ſecur̃ moueat
aliq̃lr̃ vt ars ſit agens rez artificialẽ. ſz aliud ẽ i ꝓpoſito
vt mãifeſtũ eſt ex dict̃. Cũ ãt q̃r̃ exẽpluz de agente re/
moto qõ agat mediante agente ꝓpinq̃ z nihil ei ipzimit
dicendũ eſt q̃ petit ipoſſibile. ℔. n. ſingul̃r iueniẽ̃ i intel/
lectu agente cũ fãtaſmate. ſic ſigs diceret vt eſt dicẽduz
q̃ p̃mũ mouens nõ mouet pp aliqd aliõ nobilius nullũ
vtiq̃ poſſet exẽplum vez ponere. Et ſil̃r ſigs diceret q̃
dualitas ẽ nũerus q̃ nulluz hz nũez ptẽ ſui. vez diceret
ſz nulluz aliud exẽplũ poſſet põere. qz oĩs alius nũerus
hz aliquã ptẽ ſui. Sz adhuc reſtat vnũ dubiũ. ſi fãtaſma
ſit agens ꝓpinquũ ſpẽi itelligibilis z intellẽs agens eſt
actiuũ remotũ cuz qditas fãtaſiata ſit ẽt agens remotũ
eo q̃ ipa eſt cã fãtaſmat̃. ſeq̃reť q̃ ſpẽs intelligibilis cã
remota eſſet itellẽs agens z qditas fãtaſiata. qõ vr̃ ipoſ/
ſibile. nã cũ vnius effẽs ſint diuerſe cãe remote z vna p/
pinq̃. oz q̃ q̃lz illaz cãz remotaz ſit cã agent̃ ꝓpinq̃ ſic
hoĩs gñati cãe remote ſc̃ itelligẽtie z celũ. z vtraq̃z iſtaz
eſt cã actiua ꝓpinq̃. ſ. hoĩs gñati vt oẽs ꝓcedunt. Opoz/
tebit g̃ q̃ itellectus agens ſit cã actiua ipſius fãtaſmat̃
ſi ita ſit q̃ fãtaſma ſit agens ꝓpinquũ z qditas z itellẽs
agens cãe remote. q̃ ãt itellcũs agens ſit cã fãtaſmatis
actiua vr̃ abſurdũ. Et forte dicendũ eſt q̃ nõ eſt ſil̃e. qz
mã ex q̃ oz gñari hõ nõ eſt ſp̃ pſens ipſi pticulari gñanti
nec eſt ſil̃ cũ ipo cozpe celeſti qõ eſt ibi agens remotũ. ſz
intellectus poſſis i q̃ oz fieri ſpẽs itelligibilis ſp̃ eſt pſens
ipſi agenti pticulari. ſ. fãtaſmati z ipſi qditati fãtaſiate
pp qõ nõ eſt neceſſe q̃ intellcũs agens moueat ipſã qdi/
tatẽ ad gñandũ fãtaſma z q̃ ſit actiñ fãtaſmat̃. Et hec
ſc̃ q̃ mihi ꝓdiligentẽ ꝓſideratõez appuerũt. q̃ ſi va ſ̃t tũc
iã pueni ad vnuz qõ optauerã. gr̃as deo. Si ãt nõ ſũt va
aut ñ ſufficientia ſaltẽ erit alys occaſio pquirẽdi. Sz
℔ eſt vnuz dubiũ ꝺ̃ fundamentũ p̃me ꝓcl̃onis nã ſi itel/
lectus hũanus eſſet ſuba imãlis ſeq̃reť q̃ nõ ſit plurifi/
catus i eadez ſpẽ. q̃ eſt vnus nũero in oĩbus hoĩbus vel
alius z alius ſm ſpẽm in diuerſis. q̃z vtrunq̃z vr̃ abſur/
dũ. z pz ꝓña. qz multitudo indiduoz eiuſdẽ ſpẽi p̃cipue
in ſubys nõ p̃ũt eſſe niſi p̃ multitudinẽ z diuiſiõez mãe
vt ſat̃ pz ex p̃ celi z mundi. z iz̃ meta. Ad iſtud iuenio
aliq̃s dixiſſe. q̃ itellcũs nõ eſt vnus nũero z idiuiſus in
oĩbus hoĩbus nec ẽt eſt pl̃es nũero eiuſdez ſpẽi pp rõm
p̃dictã. ſz ẽ alius z alius ſm ſpẽz in alio z alio hoĩe. vnus
tñ ſolus i vna ſpẽ. z q̃t ſ̃t hoĩes nũc ſil̃ exñtes tot ſũt itel
lectus ſpẽ diuerſi. z illi oẽs fuerunt ab eterno. z erunt. z
imagiať iſte q̃ eſt aliqs nũerus determiatus hoĩuz ſub
q̃ maiozi nõ p̃ñt eẽ ſil̃ exñtes z vnicuiq̃z hoĩ eſt appzopa
tus ſuus itellcũs diuerſus ſpẽ ab itellectu alterius. z cũ
vnus hõ vel plures cozzũpunť tot hoĩes vel cõſimiles
generãť z generabunť in aliq̃ alio loco. z ſic eoz ſũt itel
lectus q̃ fuerunt alioz z ſic p̃ vnũ intellectum numero
bene poſſunt intelligere hoĩes ifiniti nõ ſil̃ ſz ſucceſſiue
Quicũq̃z ãt hoĩuz exñtiũ hz itellcm̃ q̃ intelligit. z q̃ eſt
eternus a pte añ z a pte poſt. z cũ cõzũpiť hic hõ gñať
vel gñabiť alius z eo. z ſic nunq̃z erit aliqs illoz itelle
ctuũ ocioſus ſimplr̃ p tps ifinitũ. Adhuc aũt addũt illi
ad maiorẽ colorẽ ſue opi. q̃ nunq̃z duo idiuidua hũana
ſil̃ exñtia ſũt eq̃ nobilis z pfcẽ ꝓplexiõis. z p ꝺ̃ñs nõ hñt
vtutes organicas eq̃ nobiles. imo ſp̃ vnus ẽ meliozis cõ
plexiõis z meliozis cogitatiue q̃z alius. z ſil̃r intellcũs
vnius eſt nobilioz z pfectioz i nã q̃z itellectus alterius.
Nec ſeq̃reť ex ℔ vt nõ q̃ hoĩes dr̃ãnt ſm ſpẽz. q̃m itel
lcũs nõ ẽ forma hoĩs ſpecifica. ſ. ifozmãs cõpus hũanũ
z dãs ei eẽ ſubale ſpecifice itriſecũ. ſed ℔ hz ab aĩa cogi
tatiua q̃ bñ ẽ vna ſm ſpẽm i oĩbus hoĩbus. nec ẽt ẽ icõ/
ueniẽs vt dicũt q̃ indiuidua eiuſdẽ ſpẽi hñtia diuerſas
ꝓplexiões z vtutes dr̃tia ſm mag̃ pfcñ z minus pfcz
deſuiãt ſubys imãlibus diuerſis ſm ſpẽm z nãz. Rõ
ãt q̃ mouet eos p̃n̄ fuit iſta. qz videbať eis q̃ nã faceret
fruſtra tãtã multitudinẽ hoĩuz q̃ta eſt multitudo hoĩz
ſil̃ exñtiũ ad deſuiẽdũ vni itellcũl nuõ. Sufficerẽt. n.
hoĩes mille vel pauciozes ad ℔ q̃ itellẽs p̃ficereť. z ad
℔ q̃ ꝓpetuo itellr̃et. Cũ g̃ fruſtra fit p plura quod p̃t fi
eri lõge p paucioza fruſtra vtiq̃ eẽt tãta multitudo hoĩz
q̃ta eſt. qõ vr̃ eẽ ꝺ̃ nãe dignitatẽ q̃ nihil faĉ ocioſũ. vt pz
ex p̃ celi. z ex iſto z°. Cℑ Itẽ nõ poterãt illi credere q̃ itel/
lcũs vnus nuõ ſil̃ poſſet intellr̃e pl̃a. z ℔ manifeſte cõti
geret. qz ꝓtingit q̃ duo hoĩes vel decẽ ſimul intellñt di
uerſa intelligibilia z diuerſis intellcõibus. quod nõ eſt
niſi ſm vnuz intellcm̃ p̃n̄. vt ſupponiť. Dec ãt põ non
multũ apud modernos ẽ famoſa. qõ p tãto fozte ꝓtin/
git qz põnis huius iuẽtoz nõ multũ fuit ſolẽnis aut no/
tus aut ſuã opi. nõ multũ coĩcauit. Expediũt aũt alig ſe
de huius opi. iprobatõe. qz q̃lz p̃ferẽte ꝺ̃niã opionibus
ſollicitũ eſſe ſtultũ eſt. vt dicit ari. p̃ thopicoz. z p ℔ pu/
tãt illã opionẽ ſufficiẽter remouere. ſz nõ ſufficit. qz z ſi
ſtultũ eſt ſollicitũ eſſe ꝺ̃ oẽm opionez iprobablẽ tñ ꝺ̃ põ
nez apparentez nõ eſt icõueniens p̃mptũ eſſe ad argu/
endũ aut ad demr̃andũ. Sicut. n. hõ nãlr̃ õſiderat ſcire
vitatẽ ſic hz nãle deſideriũ remouendi errozes z ꝓfutã
di cũ facultas adeſt. vñ z ari. in 4.° meta. diligenter di/
ſputat ꝺ̃ negãtes p̃mũ p̃ncipiũ. z tñ lõge ſtultius eſt ne/
gare p̃mũ p̃ncipiũ. qõ eſt p̃mũ oĩum dignitatũ q̃z põere
põnem p̃dictã. ppter qõ aliq̃ ſic obyciũt huic poſitioni.
Nã videmus ſenſibilr̃ q̃ aliqñ moziũr̃ i vna die. x. mi/
lia hoĩum vel nõbilis multitudo ſicut ꝓtingit i guerris
magnis. Abſurdũ ẽ ãt dicere q̃ ſimul alibi tot hoĩes ge
nereť. ſed hec opi. nõ multũ ẽ efficax. qz ſicut aliq̃ ꝓfigu
ratio vel ꝓſtellatio celeſtis aut planete iducit hoĩes ad
bellãdũ vel diſponit ita q̃ ſeq̃tur moz̃s multoz. ſic nõ
eſt remotũ q̃ n aliã cõſtellatio celeſtis vel ꝓfiguratio re
ſpiciẽs aliquẽ aliũ locũ ꝓueniẽtẽ ad hoĩuz gñatõez ĩdu
cat ad gñatõez tot hoĩuz. z p̃cipue poſſz dicere q̃ lz non
ſimul generẽť tot hoĩes q̃t interficiunť in bello in vna
die tñ in ſequẽti tpe gñabũť tot hoĩes. z ſic q̃z intel/
lcũs illoz̃ hoĩuz ſit ocioſus i aliq̃ tpe. tamẽ nõ remane/
bunt ocioſi tpe eterno. Sz diceret aliqs. cũ g̃ q̃ illoz i
tellcũuz ſit ſpẽs q̃dã ſeq̃r ad mius q̃ aliq̃ ſpẽs eriť i aliq̃
tpe ociosa penitus. z ℔ nõ hr̃eť p icõuenienti de tali ſpẽ
q̃ i opãdo dependet ab aliq̃ corpali. z iõ ip̃robatio eſt i/
ſufficiens. ppter qõ alr̃ põt argui ꝺ̃ illã põez accipiẽdo
fũdamentũ qõ ibi ſupponiť. ſ. q̃ in nã nõ eſt aliqõ ocio/
ſum p̃cipue i aliq̃ tota ſpẽ. z ℔ viſſimũ eſt z conceſſum.
Itez accipio q̃ fruſtra fit p pl̃es ſpecies qõ põt fieri per
vnã ſolã eq̃ bene. z ℔ etiã eſt mãifeſtuz z ꝓceſſuz. Item
accipio q̃ q̃tũcunq̃z vnus hõ ſit meliozis ꝓplexionis et
melior̃ fãtaſie q̃z alius. tamẽ fãtaſma eiuſdẽ rei i vtroq̃z
eſt eiuſdez ſpẽi ſpãliſſime. vt fãtaſma albedis i ſorte z in
pl̃one ẽ eiuſdez ſpẽi ſpãliſſime q̃tũcunq̃z vnus illoz ſit
ſubtiliſſimus z alius rudiſſimus. ſil̃r i alys. Cℑ Poſtea
ſuppono q̃ ſi itellectus hoĩuz eſſent diuerſi ſm ſpeciez

ē vnus illoꝝ eēt pfectiꝰ iter oēs. ⁊ ℬ mālfestū ē. qz nō posset esse ꝓcessus i infinitū i ℬ q vnus excederet aliū in pfectōe. Deinde accipio. q si intellcūs sit suba separata ſm q ponit ab istis ⁊ a Lōm. hō ꝑ tāto dr itelligens ſm itellcm̄. qz ipe intellcūs q est ps q̄dā hois imutat cū fantasia hois vl cū cogitatōe vt pz i p̄cedentibus. Accipiat g intellectus pfectissimus iter oēs itellcūs hūanos ⁊ ponat q hō pessime ꝯplexionis imaginet albedinē aut cogitet. Quero an ille itellc̄s possit imutari ab illa imagiatōe vel cogitatōe. aut nō. si dicat q sic. g ille hō pōt intelligere ꝛz intellcm̄ illū. ⁊ sic qlibz alter. g frustra assignat vnicuiq; ꝑpus intellcūs cuz possint intelligere p vnum ¶ Sz cauillabis q oēs pñt itelligere pvnū itellcm̄. sz ñ sil ⁊ adhuc qlz ponit hre suū intellcm̄ vt possit sil intelligere alio itelligente. Lōtra. ꝛz ℬ segt q vnus hō sil poterit itelligere p ples intellcūs. qō est absurdū. pbatur ꝯña. qz ponāus q. 4. hoies nūc nō intelligāt ⁊ vnus itelligat nō est rō q̄re intelligat p suū intellcm̄ ꝑpuz plusq; p alios cū p oēs natus sit itelligere vt pbatū est. ⁊ nō video ℬ nisi vnicā fugā. Posset. n. aligs fingere q fātasma alicuius rei exñs in hoie vno nō est eiusdē spēi cū fātasmate eiusdē rei exñte i alio hoie. ⁊ sic vnū illoꝝ poterit imutare vnū intellcm̄ ⁊ nō aliū. ¶ Et dicet q huius fātasmatis diuersitas ꝓuenit ex diuersitate recipientiū. qz ſ. orgaū fātasie vel cogitatiue vnius est diuersimode dispositū ab orgaño alterius. Lōtra. q̄tūcunq; orgaūz cogitatiue vnius sit melius dispositus q̄ aliud alterius tñ iste dispōnes nō sūt diuerse p se ꝛz spēz sicut nec vtus cogitatiua nec aīa cogitatiua est alia ſm spēm. nā ex hꝫ orgaūorum diuersitate non poterit ꝓuenire hꝫ diuersitas specifica imaginatōuz receptaꝝ siue fantasmatuz Nō sigs diceret ꝓteruiendo illas dispōnes. ſ. ꝯplexiones orgāoꝝ esse diuersas ꝛz spēm spālissimā p se necessario seq̄ret vtutes cogitatiuas esse diuersas ſm spēm. qō est ipossibile. Relingit g ad pñs. Posset itaq; ex dictl illius sic argui. Si itellēs eēnt diuersi ꝛz spēz in diuersis hoibus in nā esset aliqd ociosū vl aliq ociosa qō est ꝯ dignitatē in nā. ⁊ ꝯña. qz oēs hoies pñt intelligere ſm vnū intellcm̄ saltez successiue vt pbatū est. ⁊ si ponant ples itellcūs vt diuersi hoies itelligāt sil. tūc vnus poterit sil itelligere p valde mltos itellēs. Itē si itellēs eēnt diuersi ſm spēz seq̄ret q hoies eēnt diuersi ꝛz spēz. pbo ꝯña. qz cū intellcūs sor. sit alius ſm spēz ab intellectu plonis tē intellectus sor. nō poterit imutari a fātasmate plonis nec eꝝ. qz deꝛ oppm. tunc vnus illoꝝ hoiuz poterit itelligere sil q diuersos intellectus. qō est absurdū. Si āt intellectus sor. nō pōt imutari a fantasmate plonis. oz q illa fantasmata sint diuersa ſm spēm. qz deꝛ oppositū. ſ. q sint eiusdem spēi tūc qō mouet ab vno illoꝝ poterit moueri ⁊ imutari ab altero. Si aūt fātasma sor. sit aliō ſm spēm a fantasmate qō est in plone. cū illa diuersitas nō ꝓuenit ab agente. qz loquor de fantasmate vnius rei ſ. albedinis. relingit q illa diuersitas ꝓueniat a recipiente. ⁊ sic fātasia sor. aut dispōnes orgāi sui erūt diuerse ſm spēm a dispōne plonis. ⁊ p ꝯñs aīa ab aīa. vñ ⁊ Lō. in p°. huius. c. ō errozibus dicit. q mēbra leōis nō differūt a mēbris cerui nisi qz aīa dr ab aīa sicut cōiter allegat.

¶ Ad rōnes huius opi. dicunt aliq q in tota specie non est aliquid frustra. vñ ꝯcederent q tāta multitudo hominū vltra illā q̄ est necessaria ad pfectōez intellectus humani bñ est ociosa. sz illi hoies sunt indiuidua spēi ⁊ non tota species. ¶ Sz ꝯsiderādū est circa hoc q q̄tuis intellcūs sit eternus idē nūero ſm suā subaz. tñ nō obz eē ꝑuatus sua pfectiōe p tempus infinitū nō pōt aūt p vnū solū hoiez attingere ꝓpetuo suā totā pfectōez. qz nihil cōtingit cozruptibiliū vnuz ⁊ idē numero ꝓmanere ꝓpetuo. iō neꝯe est vt sint successiue plures hoies a qbz itellēs accipiat pfcōez. ⁊ vlterius ipossibile ē vt successiue sint ples hoies nisi sint ples sil. nō. n. poꝯe ē hoiem gnāri sic dr de fenice ita q añq; vnus viuat alter mozi at. qz oz. fetū hois viuere i mrice aliq̄ tpe anteq; exeat. vt puta. 7. mēsibus ſm ari. i ō gnātōe aialiū. nō. n. possz viuere i mrice si mulier eēt mortua. ⁊ sic regrit ad ꝓpetuationē hoiꝝ q ples hoies sint sil. ⁊ p ꝯñs ad pfcōem itellcūs hūani. Sz vlterius dico q multa pñt ꝯtigere hoibz qbus ipediūt ab igsitōe phie. ⁊ ꝑcipue ab acqsitione speculatiue. ⁊ ℬ hñ dixit ari. i phe°. met. vbi dic q nā hoiuz multi ē fua ⁊ multis ⁊ varys dispōibz nec ciorū subiecta q̄rū remotōe multitu°. ipedit a speculatōe: nec videt eē poꝯe q ex fātasmatibus vnius hois soliꝰ intellcūs accipiat totā suā pfcōez. ſ. totā phiā ꝓactica ⁊ speculatiuā. Quis. n. hō cogscit pfcē oīa cozpora celestia ⁊ oēs vtutes eoꝝ. ⁊ oēs motus eoꝝ. formas magnitudines ⁊ motozes. ⁊ adhuc oīa mineralia. ⁊ oēs spēs ⁊ virtutes ⁊ ꝓpa ꝓncipia lapidū ⁊ metalloꝝ. ⁊ oēs spēs ⁊ virtutes ⁊ ꝓpa ꝓncipia aialiū ⁊ plātaꝝ. ⁊ oēs spēs ⁊ virtutes ⁊ ꝓpa ꝓncipia magnitudinū ⁊ nuōꝝ. Adhuc oēs virtutes mozales ⁊ itellcūales ⁊ eaꝝ actus. ⁊ oēs spēs reꝝ artificialiū q̄ sūt hoi necie ad suā ꝑfuatōez bonā. ⁊ cū ℬ oēs mōs vel istā sciēdi vel notificādi ignotū. ⁊ sermonē cōgruū ⁊ pfcm̄ ⁊ oīa q̄ sūt p se ipsius. Quis est hic ⁊ laudabimus eū: hec āt oīa nosse ꝓtinet ad pfcōnē cōpletā itellcūs hūani. Ad istū vtiq; finē vt intellcūs possibilis recipiat suā totā pfcōez a rebus necia ē tāta mltitudo hoiuz vt nō obstātibus oībus ipedimētis qbus multi ipediūt a mīstratōe itellcūs. ⁊ nō obstante q ab vno solo aut a paucis suā nō recepit pfcōnez. nihilominus tñ poterit a mult suā pfcōez recipe. ita. ſ. q vnus bēat vnā ptē phie aut aliqs. ⁊ alius aliā vel alias ples aut pauciozes ꝛz q vnicuiq; datū ē a celo aut a suo motoze. aut a sua possibilitate. ⁊ puto q sic itellexit cōmē. i isto ꝯmēto. ſ. q sp phia ē pfcā i maiozi pte sui subi. i. in maiozi pte hoiuz. nō q dē sic q illius ptis maior glz bēat totā phiaz. ℬ. n. est icredibile. cū de cētū aut mille nō iueniaꝫ vnus q bēat totā phiā aut maiozē ptē phie. sz ita q vnusq; bō maiozis ptis hoiuz bēat aliāz ptez phie. Unus. n. hꝫ grāmaticā. alius logicā vel ambas. ⁊ alius metaphycā vel eius ptē. ⁊ alius nālē totā vel ſm partē. ⁊ sic de diuersis. ⁊ in oībus istis phia ē pfcā sim. Qz āt arguit vlterius q itellcūs vnus non pōt intellīe plura sil de ℬ videbit i ꝯñtibus. ℬ. n. forsan ēverū q intellcūs nō pōt sil plura itelligere pluribus itellectōibz cātl a cogitatiōibus vnius hois. sed a cogitatōibus diuersoꝝ hoiuz nō ē remotū. ¶ Ad rōnes. ¶ Ad ꝑmā cū dr q nulla forma ⁊c. dico q verū est de forma iherēte ⁊ iformāte māz ꝑcipue si sit forma specifica ⁊ hñs ꝯiū sed forma separata ⁊ subsistēs pōt eē eterna ꝛz se. Qualr āt forma subsistēs dr eē forma pz ex ꝑpus dcis. ¶ Ad alaz cū dr q nulla forma p̄cedit suā māz. vez ē ō forma inherēte. sz forma subsistēs pōt p̄cedere suā māz pticulare. sz nō p̄cedit totā suā mām quātū ad oēs eius ptes et sic est hic. nam anima intellectiua bñ p̄cedit tēpoze hunc hominē. sed non p̄cedit tpe totā nām hūmanā. Uel possemus dr̄e ⁊ melius q ari. nō dic ibi q nulla forma p̄cedit tpe totā suā māz. sz bñ dic q oīs cā mouēs ⁊ gnāns ꝓz ē re gnāta. ipsa uō cā q̄ ē vt rō. i. vt forma rei gñare sil est ita. ſ. q ℬ est bñ possibile vt forma sit sil cū re cuius ē forma ⁊ nō ꝑpus nec post tpe. ⁊ ℬ dr a cā mo-

uente q̄ necessario p̄cedit. Et subdit q̄ est ingrendū vt̄ aliq̄ forma post māeat. qz i gbusdā nihil phibet q̄ forma eoꝝ remaneat posterius: s. aīa itellectiua. ⁊ idē iudiciū ē de eius p̄exñtia sic̄ ō eius remanētia. nō. n. dic̄ phs q̄ nulla forma sit añ suā māz sicut coīter allegat ⁊ male ſz vult q̄ forma p̄t eē sil'cū re cuius ē forma. ⁊ i ℔ dr̄ forma a mouente. Cū ℔ tñ stat q̄ forma aliq̄ sit p̄us tpe sua mā q̄q̄ mō. ⁊ q̄ ℔ sit itētio ari. mani^m ē ispiciēti v̄ba eius dicit. n. sic. mouentes gdē g̃ cāe videnť p̄us facte exñtes q̄ sī vt rō sil'. si āt post aliqd māeat pscrutādū i gbusdaꝫ Ecce q̄ ari. nō dic̄ q̄ nulla forma sit āte suā māz ſz q̄ cā q̄ est vt rō. i. forma ē sil' ⁊ ℔ oz pticulr̄ itelligi. s. i aligbus pluribus. ⁊ in ℔ differt forma a mouente. qz v'r oē mouues. est p̄us re gnāta. ¶ Ad aliā cū dr̄ q̄ ois ſuba ꝓpōita est corruptibilis. p̄ōt dici q̄ verꝝ est si sit ꝓposita ex mā ⁊ forma corpalibus ⁊ habentibus ℨriū. ſz si ñ nōoz. Mō aīa itellectiua nō ē ꝓposita ex p̄ncipijs corpalibus ⁊ ℨrietatē habentibus. q̄re ⁊c̄. Et ad cōfirmatōez cū dic̄ Cō. q̄ oē cōpositū ex mā est nouū. credo q̄ sic est intelligendum q̄ cōpositum sit nouum vel q̄ctū ad suā ſubam vel q̄ctuz ad suū accēs aliq̄ sibi de nouo adueniens. vñ ipz celū cuz sit cōpositū ex ſuba ⁊ q̄titate est nouū q̄tuz ad vbi. Et sil'r aīa itellectiua būana est noua q̄tū ad intelligere ⁊ q̄tū ad spēs q̄s de nouo recipit q̄s p̄us easdē nūero nō hēbat ⁊ ℔ sufficit ad itentōem Cō. vbi arguit ℑtra illos q̄ dixerunt trinitatē ⁊ ꝓpōnem esse i ipso deo qz sic oporteret q̄ esset aliqd nouū aliq̄°. Et vlterius seq̄reť q̄ idigeret aliq̄ inouāte ⁊ mouente nisi diceret aliqd moueri sine aliq̄ motore q̄ est ipossibile. ⁊ hec v'r esse itētō Cōm. ibidez. dic̄. n. q̄ oē cōpositum est nouū. i. nouabile ab aliq̄ trāsmutāte. ⁊ subdit. nisi diceť aliq̄ cōponi p̄ se ipsa. i. inouata p̄ se cōponi vel vniri de nouo tūc exirent de potentia i actū ⁊ mouerent sine motore p̄ se. Sic diceret ad qōez ℔z ari. ⁊ Cō. Sz dico ⁊ idubitāter assero q̄ aīa itellectiua būana nō est eterna a pte āte ſz icipit esse de nouo. nō gdē p̄ gnātōez ab aliq̄ agente pticulari. sed p̄ creatōez ab ipo deo creatore oīum. ⁊ tamē erit eterna i futuꝝ dei volūtate. ⁊ tādē reuniet corpi eidē nūero i q̄ fuit dei voluntate. ſz istas v̄itates demīrare aut v̄bis aut p̄ncipijs phoꝝ getiliū cōcordes esse ostēdere nō p̄sumo nec credo eē possibile. Melius āt reputo dicere eos eē deceptos q̄ falso aliqd eis ipōere cuiuſ ℨriū itellexerūt Per se. n. mendaciū p̄uū ē ⁊ fugiēdū ſm ari. 4°. ethicoꝝ Vas g̃ ꝓclones assero simpl'r esse v̄as sola fide qz credo potentiā dei oīa posse facere. Et eodē p̄ncipio rñderem ad oēs rōes gbus ℨ illā v̄itatē arguit. Cōcedo. n. oīa q̄ ex eis necessario sequunť eē possibilia diuine potentie. Qō sīgs demīrare sciat ⁊ p̄ncipijs phoꝝ ꝓcordare gaudeat i illo: ⁊ ego ei nōn inuideo. sed eum dico meam capacitatem excellere ⁊c̄. ¶ Questio. XXX.

n **On** remiscimur ⁊c̄. ¶ Querit ℔ vtꝝ itellēs itelligat post mortez. Et arguit q̄ sic. qz q̄ ē actu ens hz opatōez p̄paz. ſz aīa intellectiua būana post mortē huiuſ hois ē ēs actu cū ipa sit ppetua a pte post. q̄re ⁊c̄. ¶ Op^m arguit breuiter auctē ari. q̄ dicit remiscimur post mortē. i. nō itell'imus aliqd post mortē ¶ Ad. q. oret ari. ⁊ ōn. q̄ aīa itellectiua būana post mōtē hois huius nō itell'it p̄ spēs abstractas a fātasmatibus huius hois cū fātasmata eius hois sunt cōruptibilia et cōrupta post mōtē huius. ⁊ sic spēs q̄ ab eius fātasmatibus cāb̄āť ⁊ ꝙuab̄āť sūt cōrupte. g̃ p̄ illaſ spēſ nō itell'it itellectūs. ¶ Jtē itellēs nō itell'it p̄ spēs sūptas a fātasmatibus nisi cū ille hō actu cogitat. vt ꝓz ex p̄dictis. ⁊ ē q̄si mān^m. vñ ⁊ dōmiēs nō itell'it actu q̄uis hēat fātasmata

iterius rekuata ⁊ spēs itell'ibiles. qz. s. actus cogitatiē ñ dispōit ad itell're ℔z actū. ¶ stat āt q̄ post mōtē ñ cogitat qz opa: nō ē nō ent'. mōtuū āt ē nō ens cū mozs sit cōruptio ent'. ¶ Dicet tñ z°. q̄ aīa itellectiua post mōtē huius hominis bñ itelligit p̄ spēz acceptā a fātasmatibuſ alterius hominis. ⁊ illō itell'e attribuit alteri hoi. qz alr̄ seq̄ret q̄ itellēs cū sit eternus esset ociosus p̄ tps infinitū. qd̄ ē absurdū. ⁊ glibz expit i seipo q̄ ipe itell'it. Est tñ certū multos ⁊ infinitos hoies p̄fuisse q̄ itellexerūt. nō. n. ē rō q̄re vnus hō itell'at p̄ itellēz gn̄ ēt alius q̄ remanet post mōtē itelligat p̄ ipz itellcm̄. ⁊ ista ē itē°. cōm. vt ꝓz ispicienti. Qualr̄ āt intelligat itellcūs p̄pus soz. ipso mortuo ſuppoſito q̄ ipse hēat p̄puz itellcm̄ q̄ nō ē natus mouer i a fātasmatibus alterius nō me intromitto. qz nec puto p̄hyce declarare posse. ¶ Et occurrit vnū mirabile si q̄z hō hēat suū p̄puz itellcm̄ q̄ remāet post mōtē cū sit i cōpibus nō distinctus loco ⁊ ſubo a fātasmatibz hoim rmanētiū q̄re nō imutat ab ipſ fātasmatibz p̄cipue cū fātasmata hoiuz remanētiū sint eiusdē spēi cū fātasmatibz eius q̄ ē mōtuus vel earūdē rez. ¶ Et si dicat q̄ intellcūs huius hois sit p̄ nāz idiuidualē appꝛopatus ad ℔ vt recipiat a fātasmātibz huius hois q̄rat de illa nā idiuiduali q̄ sit. vtꝝ sit ſuba vel accēs. ⁊ vtrū remanet post mōtē. ⁊ audies mīabilia r̄spōderi. ¶ Jtē multi eoꝝ vt fr̄ tho. q̄ pōit aīaz intellcūā dātē cē hoī. ⁊ q̄ multiplicat ⁊ nuāt. posuerūt q̄ oēs v̄tutes aīe būane p̄ter itellectū ⁊ volūtatē sī eiusdē spēi cū virtutibz alioꝝ aialiū. ⁊ sic fātasmata ⁊ v'r spēs rez idiuiduales sūt eiusdē spēi in hoīe ⁊ in bestie. Querat g̃ ab illis sic̄ aīa intellcūa soz. imutabat ab albe^o exñte in fāta° soz. q̄r nō imutat post mōtē soz. a fātasmate albedis existēte in fātasia bouis. ⁊ ℔ ē difficile multū. ¶ Jtē ponat q̄ post mortē sortis p̄ multas trāsmutatiōes mā q̄ fuit sub intellectu soz. iterū dispōnat ad ℔ q̄ ex ea gn̄et hō q̄re nō reuniret intellcūs soz. ipsi māe cū fuit dispoſita sufficiēter. forte ℔ p̄ tāto ē. qz dispōes nō erunt eedē nūo cuz p̄cedētibus. ſz in refrectōe cū intellcūs suus reuniť suo corpi recipiat dispōes cōpis q̄ fuerāt cōrupte. ℔ itaq̄ ē oīo ſ nāz ⁊ nulli p̄n°. p̄bie ꝓueniens q̄ cōruptū redeat idē nūō. g̃. ¶ Ad rōez p̄mā ꝓz ex p̄dēis. Ad auctez ari. dōz ſm p̄missa q̄ p̄ tato dic̄ nō reminiscimur. qz nullus nr̄z posteq̄z mōtuus ē intelliget p̄ intellcm̄ p̄ quē intelligit. qz nullus nr̄z intelligit p̄ intellcm̄ nisi imutet a cogitatiꝫ eius. ⁊ ℔ est cōrupto hoīe mortuo Et ℔ est ēt cā q̄re species albedis existens in imaginatiua eq̄ nō imutat itellcm̄. illa nō q̄ est in imaginatiua hois imutat intellectū ⁊ dr̄ hō intelligēs. qz equus nō hz illā nobilez v̄tutez cogitatiuā quā arist. vocat intellcm passiuū. Et ōn. dicit q̄ hec v̄tus est aliq̄ rō. hō vo hz v̄tutez cogitatiuā sibi p̄priā q̄ mediāte spēs exñtes i imaginatiua intellectū imutāť ⁊ etiā v̄tus imaginatiua in hoīe nō est eiusdē spēi spālissime cū v̄tute imagiatiua alterius aialis. p̄pter q̄ ⁊ spēs eiusdē rei nō erūt eiusdē nāe spālissime in ytraq̄z. ſz in vna est multo spūalioꝝ q̄ in alia. s. imaginatiua hois. Et idem dicerē de memoratiua v'rtute q̄ recipit ⁊ reseruat itentiōes non sensatas ⁊ eas mediāte cogitatiua multiplicat ad intellectum vel imediate. sed ipsa est alterius speciei a memoratiua alteriuſ animalis ⁊c̄. ¶ Questio. XXXI.

c **On**sequenter p̄ōt q̄ri. vtꝝ itellectus possibilis ſp intelligat itellcm agentē eadē intellectōe nūero. ⁊ arguit p̄ q̄ nō qz si ita eēt tūc aīa būana hēret opatōez oīo sibi p̄priā q̄ nō dependeret a corpe nec tāq̄z a ſubo nec tāq̄z ab obo. qd̄ v'r ipossibile ſm ari. i p̄hemio huius. ⁊ i isto

3°: dicit.n. i phcio huius. Si ãt ē B. s. intelligere fantasia gdē aut nō sine fantasia. nō ꝓtingit itaqꝫ neqꝫ B sine corpe eē. Et isto in 3°: dicit q intelligentē quēcūqꝫ neče ē fãtasma aliqō speculari. ꝯña pz. qz nihil qō ē eternū ꝛ vnū nuō dependet ab aliq̃ corpe tãqꝫ ab agente nec aliq̃ exñte i corpe. ꝛ cōstat ēt q illud intelligere q̃ itellcūs possibilis intelligeret agentē nō eēt in corpe vt subo sicut vr. nullū. n. intelligere ē i corpe vt pz B. g̃ rē. ¶ Oppm dicit Cōm. sup istã pticulã. Sz nō aliqñ gdez intelligit aliqñ vero nō intelligit. ibi. n. dicit Cōm. q cū intellcūs fuerit acceptus simplr ꝛ fm q intelligit formas abstractas ꝛ liberatas a mã tūc nō inuenit qñqꝫ intelligens qñqꝫ nō sz inuenit in eadē forma. vbi gra. in mō p quē intelligit intellectū agentē cuius ꝓportio ē ad ipz vt diximus sic lucis ad diaphanuz. ¶ Ad qōnem dico breuiter ꝓmo q intellcūs possibilis natus est intelligere intellcm agētē z°. q itelligit ipz sp eadem itellcōe i nūero. ꝓmū ꝓbo rōne cōmē. quā tãgit hic. nã minus videt q itellcūs poꝫ sit natus itelligere formas mãles q̃ itellcūz agentē. qz fore mãles nō sūt de se itellcē actu sz potētia sūt itellcē. fiūt ãt itellcē p itellcūz agentē. itellcūs ãt agens cū sit suba imãlis actu ens est de se itellcūs. ꝛ iō rōabile ē cū ipe itellcūs poꝫ sit natus pfici p formas mãles ꝛ itelligere eas vt sit natus pfici p itellcm agentē ꝛ itell're ipz. ꝛ B rō siꝫ r ꝯcluderet q ipe natus ē itell're alias formas abstractas. ꝛ rō huius pōt eē. qz illud qō bz nãle desideriū ad ifinitū ē ꝛ minus nobilē pfcōez alicuius gñis mlto mag bz hre nãle desideriū ad pfcōez altiorē. qz nã n ꝯsistit in ipfcō. ꝯstat ãt q pfectio p formas imãles lōge nobilioꝛ ē q̃ pfectio p foꝛas mãles. z°m onđit sic. illō cui sp ē ꝯiuncta vl vnita itellectō alicuius itell'ibil eadē nuō sp itelligit illō itelligibile itellectōe eadē nuō. hec ē oio manifesta. sz ipi itellcūi poꝫi sp ē vnita itellectio itellcs agentl. qz ipse itellcūs agēs ē suamet itellectio suiipius fm ari. ꝛ com. h. In ipo. n. scia est eadē rei scite. Cū g intellcūs agens sit sp vnitus itellcūi poꝫi sic̄ pfectio nãlis suo pfcibili vt pz ex ꝓoñsis. seq̃ q sp est vnita itellectio intellcūs agētl. ꝛ p ꝺns sp ipz intelligit. Ex B ãt vr correlarie posse ꝯcludi q ipe intellcūs poꝫis p seipz ꝛ p suã ꝓpaz subaz nō intelligit intellcm agentē itellcōe eadē nuō alia ab illa q̃ intellcūs agens intelligit seipz. Nã si sic seq̃ret q vnū ꝛ idē hret diuersas intellcōes vnius intelligibilis siꝫ. qō nō videt possibile. ꝑcipue qz cū itellectus possibilis sit suba pure i potentia nō ē bñ rōnabile q ex sui ꝓpa nã hēat aliquē actū sine aliq̃ alio actu. vñ cū itelligere intellectū agentē sit gdã actus ꝛ opatio nō bñ videre q̃ intellcūs possibilis p seipm sine alio actu informãte intelligeret itellcm agentē. ¶ Propter q videt mihi ad pñs esse tenendū q itellcūs possibilis sp itelligit itellcm agentez mō ꝑdicto. s. qz sp ē ei vnita itellectō itellcūs agētl q̃ seipm intelligit. Illa tñ intellectio nō ē suba nec essentia itellecūs possibilis nec eo°. Sigs ãt dicet q nō soluz intellcūs possibilis intelligit intellcm agentē intellectōe q̃ ipe intellcūs agens intelligit seipz ꝛ q̃ ē suba intellcūs agētl pficiens intellectū possibilem sz ēt q̃dã alia intellectōe q̃ segt immediate vnionē itellcs agentl ad possibilē. q gdē intellectio nō est ipsa suba intellcūs agentl. sz ꝺns vnionē itellcūs agentl cū possibili tūc ingrendū est q esset necessitas essendi huius intellectōez cū intellectus possibilis sufficienter intelligat intellcm agentē p eius subam. B ãt tibi pficiendū relinq̃. ¶ Sz cōsiderādū est q q̃uis intellcūs possibilis semp intelligat intellcm agentez p eius subam mō ꝑdicto. tñ ista itellectio nō denomiat aliqō indiduū hois. vt puto qz nō dependet a fãtasmate alicuius hois. nec oīuz imo etiã intellectio siliis huic intellectōi. s. q̃ intelligit intellcūs agens ñ cōtingit nobis pfecte in ꝑn°. gñatōis phic. nec in medio. sz forte i ꝛplemento. ꝛ B dz ingri in ꝺnitibus. ¶ Ad rōnē dico. q aīa nr̄a nullã bz opationē ꝑpriã nouã ꝛ drīntē a tota sua suba sine corpe obo. ꝛ sic itelligit ari. Uñ intelligentē quēcūqꝫ supple de nouo necesse est fantasma rē. Sed nō negauit ari. aīaz intellectiuã būanã hēre opationē eternã nō p corpus ꝛ opationē q̃ non est aliud realr a sua suba. ꝛ hoc est intelligere ꝑdcm. ñ. n. est realiter diuersū a tota suba aīe intellectiue cū sit ipa suba itellcūs agētl. imo huius itelligere ñ ē opatō ꝑpria nisi fz modū itellñdi ꝛ significādi. g̃ rē. ¶ Qō. XXXII.

Adiuisibiliū

gdez igit rc. ¶ Hic q̃rit vtr vitas ꝛ falsitas sint in intellcū. Arguit p q nō. qz bonitas ꝛ malicia sūt in rebus ꝛ ñ in mēte. vt pz. 6. met. sz vitas ēt gdã bonitas cū sit q̃dã pfec°. ꝛ falsitas est q̃dã malicia cū sit gdã defcūs. g̃. ¶ Jtē obm intellcūs nō est in intellectu sicut obm visus nō est in visu. mō vitas est obm intellcūs vt cōiter dr. g̃. ¶ Jtē vitas ꝛ falsitas sunt in illo qō denoiat ipaz ꝓpōez. qz dicimus q hec ꝓpō est va. illa uō falsa. g̃. ¶ Oppositū vult ari. h. ꝛ. 6. met. ¶ Ad intellcm qōis ꝺsi derādū est q ari. determinat h de duabus opatiōibus intellcūs. q̃rū vna dr indiuisibilis intelligētia. ꝛ est illa opatio q̃ intellcūs intelligit aliq̃ vnã qditatē seorsū sine alia. vt hoiez fm se aut al. aut hꝺ. alia uō est opa° fa q̃ dr ꝓpō vel diuisio. ¶ Ad cuius euidētiā cōsiderādū q cū intellcūs intelligit aliq̃ seorsuz ꝛ diuisim vel vnū et idē successiue diuersis intellcōibus ꝓtingit postea q intelligit illa ordinate ꝛ imediate ꝓcipit vnitatez vl̃ identitatez ipsoꝝ adinuicez. vt cū intellcūs ꝑ intell'it hoiez seorsū ꝛ al seorsum postea intelligit hec duo ordinate ꝛ imediate intelligit vnitatem vel identitatem hois cū ali q̃ importat ꝑ B vbū est. ꝛ sic intelligit hoiez esse aīal ꝛ h itellec° q̃ sic intelligit ista cū eoꝝ identitate vocat ꝓpō quā facit itellcūs de re. ꝛ si res ipe sūt vnū ꝛ idem sibi inuicem tūc illa ꝓpō est ꝓformis. ꝛ h cōformitas dr veritas fm vnã signē huius nois veritas. Si uō ipe res sūt diuerse ꝛ distincte tūc ē diffformis. ꝛ talis diffformitas dr falsitas. Siꝫ r itellcūs cū itelligit diuisiz hoiez et asinū ꝓtingit postea intelligat ea ordinate cū diuersitate vel diuisiōe eoꝝ ab inuicē ita q itelligit hoiez nō eē asinū. ꝛ hꝺ intellec° dr diuisio. ꝛ si ipse res sūt ab inuicē diuerse ꝛ distincte tunc illa diui° ē ꝓformis rei ꝛ vera. ꝛ si nō sint diuerse sed ꝺiuncte tūc illa diui° ē falsa. ꝛ B br ꝛ pulchre signauit ari. 6. met. versu 5 fi. d. Uerꝫ qdē affirmatōez bz in ꝓposito. negōnē uō in diso. falsū ãt huius ptitōis ꝺdcōez. Ex his itaqꝫ ē accipe q B nomē veritas vno° significat cōformitatē exñtē in cōpōe vl diuisiōe quā itellcūs facit ad ipsā rē. ꝛ siliꝫ falsitas diffformitatē. ꝛ ista eadez cōpō vl diuisio vere significat hoc nomine ens. ꝛ hoc verbo est. vt patet. 6. metaphy. Alio mō etiã sumitur hoc nomen veritas p quacunq̃ conformitate cognoscentis ad cognitum. vt cū dicimus q sensus est vꝰ respcū sui sēsibilis. vt dic phs z°. huius ꝛ in isto. c. 3°: suiꝫ aliqñ vitas ꝑ entitate rei ꝓut nata ē facere verā cognitionē suipsius. Et tūc pōt dici ad. q. q B mō vitas ñ hz eē i itellcū saltē realr. ꝛ B idiget ꝓbatōe. qz cōstat q entitas realis lapidis aut ligni nō ē i itellcū fz ari. i isto 3°: sz siliꝫtudo ipsius. Jntellcūs. n. possibilis ē potens oia fieri mō siliꝫtudinis ꝛ receptōis. ꝛ posset sic argui. Nã si entitas rei esset in anima sicut est extra animaz tunc sicut in anima est cognitio vel ꝓncipium ꝓpinquum

cognitõis sic ī re ex aīaz eēt ꝓphēsio vl' ꝑncipiū ꝓpiquū cognitiõis. ita ꝙ mā lapidis cogſceret entitatē lapidis sicut ēt itellcūs.qđ ē absurdū. ¶ Uerū ē tñ ꝙ ētitates aliārū rez ſt ī ipo itellcū.ſ.entitates ſpez rez cognitões ¶ z°. pōt dici ꝙ vītas ꝑ mō dcā q̄ ē ꝯformitas ꝯpōnis ⁊ diuiſiōis ad rē ī ipo itellcū. ⁊ ſil'r falſitas q̄ est diſſormitas ꝯpōnis ⁊ diuiſiōis ad rē. ꝯpōnis ⁊ diuiſiōis dico quā facit itellectus. Nā ī q̄cūq; est ꝯpō vl' diuiſio quā fac intellcūs ī illo ē vītas ⁊ falſitas exñs ī hȝ ꝯpōne ⁊ diuiſiōe dico ſubiue. ſz ipa ꝯpō ⁊ diuiſio quā facit itellcūs ē ī ipo itellcū ⁊ nō ī re ſubiue. qz tal' ꝯpō est itellectio q̄ itellēs ordīate itelligit aliq̄ ⁊ cū hoc identitatez ⁊ vnitatē eoz adūicez. ⁊ ſil'r diuiſio ē itellectio q̄ itelligit aliq̄ mediātē eoz diuerſitate. ꝯſtat aūt ꝙ oīs itellectio ē in itellcū ſubiue ⁊ nō ī re q̄ itelligit. Est āt nōndū circa iſtud ꝙ tal' vītas ⁊ falſitas ñ ē ī ꝑma opatōe itellcūs. qz ꝑma opatio itellcūs reſpectu gditat nō ē ꝯpō aut diuiſio ſz ſimplex ꝯceptio qđ gd ē. bñ tñ verū ē ꝙ circa ꝑmā opatōez itellcūs est vītas large ſūpta ꝑ q̄cunq; ꝯformitate cogſcēt ad cognitū qz q̄cūq; cogſcens hȝ ſpēz ꝑpaz rei cognite tūc pōt ipaz cogſcere va cognitōe. mō itellcūs itelligēs aliq̄z gditatē hȝ ꝑpriā ſpēz illius vt pz. imo etiā ſm hāc rōnez ſensus ꝑticularis dr̄ habere verā cognitōez ō suo ꝑpo ſenſibili. ⁊ hȝ docet bñ phs ī iſto. c. vbi ſic dic. Sz intellcūs q ē ſm ꝙ qd erat eē dr̄ vus. ſicut videre ꝑpriū verū ē. Et Lō. dicit ibi ꝙ actio q̄ ē ifōatio ſp ē va. ¶ Uñ nōndū ꝙ opatio itellcūs ꝑma. ſ. ſimplex nunq̄z est falſa ⁊ hȝ ēt dicit phs ī ꝑn°. huius capituli. ¶ Zdiuiſibiliū qdē igit itelligentia ī his ē circa q̄ nō est fl'm. Et rō est. qz intellcūs aut hȝ ſpēm q̄ repñtat gditatē aut nō hȝ hȝ ſpēz ⁊ ſiqdē hȝ ſpēz repñtātez gditatez tūc hȝ verā cognitionem de illa vel ī actu vl' ī potentia ꝑpinq̄. ⁊ ſi nō hȝ ſpēz repñtātē gditatē tc̄ñ itellit illā. ⁊ ſic hȝ itellectōez falſā ¶ Ad ꝑmā rōnez cū dr̄ bonitas ⁊c. posſet dici ꝙ hec ꝑpō pōt duplr̄ itelligi. Uno°. ꝙ res ex aīaz ſit vl'r ſubm bonitatis ⁊ malicie ⁊ nullo° aīa. ⁊ hȝ est falſum ⁊ ipossibile. qz bonitas moralis ⁊ malicia est ī aīa. vñ ari. 15°. metaph. c. de q̄li. ī fi. dic ꝙ maxie ſignificat q̄le bonū ⁊ malū ī aīat ⁊ hoz ī hūtibus ꝓhensiz. i. electōez. ſ. ī hoibus. alio°. pōt itelligi ꝙ bonū ⁊ malū ſūt ī rebus. i. nō ſunt ī actu appetitus. ⁊ hȝ est vez qz bonitas q̄ res actu dr̄ bona nō est in appetitu appetente illā rez ꝑſeq̄. ⁊ ſil'r malicia q̄ appetitus appetit fugere nō est ī ipo appetitu. eōrio āt est de vītate ⁊ falſitate. nā vita ꝯ q̄ res dr̄ vē cognita ē ī itellcū cogſcēte. ⁊ ſil'r falſitas. ⁊ ñ ī re. ⁊ ſic rō ꝓcedit ex malo itellcū ¶ Ad aliud pōt dici ꝙ obñ ꝑmariū itellcūs. ſ. qđ itellīr nō ꝓcedēte itellcōe alterius nō ē ī itellcū. ſz obñ ſecundariū qđ itelligit̄ post itellcōez alterius pōt eē ī intellectu. ⁊ ſic de vītate q̄ est cōformitas cōpōnis ⁊ diuiſiōis intellcūalis. qz ipſa itelligit̄ post res alias q̄ itelligunt̄. ¶ Ad aliud pōt dici ꝙ veritas ⁊ falſitas ſunt ī ꝓpōne ſignificatiue nō formal'r. ſed ē ī re itellcā q̄dāmō effciue. in itellcū aūt formal'r vt ī ſnbo. ⁊ loquor de veritate et falſitate modo ꝑus expoſito ⁊c. ¶ Queſtio. XXXIII.

¶ Aquibus aūt falſū iā ⁊ verū ē cōpoſitio q̄dā ⁊c. ¶ Quia ꝯpō ⁊ diuiſio ꝓprie est pluriū ⁊ diuerſoz. ideo q̄rit̄ hic. Utrū itellcūs poſſit itelligere plura ſimul. Et arguit̄ ꝑ ꝙ ſic. qz vna vox pōt ſignificare plura vt pz ī equiuoco qđ dat itelligere plura ſignificata ſil'. ⁊ ī ipo plato itelligunt̄ pl'a. q̄ ipe itellcūs pōt ſil' plura itelligere. pz ꝯña. qz vox nō ē maioris potētie ī ſignificādo q̄z itellcūs ī intelligēdo. ¶ Itē itellectus itelligit ſimul cōrelativa. vt pr̄ez ⁊ filiū vt pz ī ꝑdicamētis. ⁊ iſta ſūt diuerſa ⁊ plura. q̄re ⁊c. ¶ Itē minoz ꝓpō demōſtrātōis intelligit̄ ſil' cū cōclōne ſm ariſto. ꝑ. poſteri. ſed cōſtat ꝙ ꝓpō minoz ē aliqđ aliud ⁊ diuerſū a cōclōne. q̄re ⁊c. ¶ Itē phs. 4. met. dicit ꝙ itelligētē quēcūq; necesse est itelligere ꝑmū ꝑncipiū cōplexū. ſed cōſtat ꝙ ꝑmū ꝑncipiū cōplexū ē aliud ab alys cōplexis. ſ. illud ꝑncipiū. Nō cōtingit ſil' idē cē ⁊ nō esse. q̄re ⁊c. ¶ Itē sicut ſe hȝ ſensus ad ſenſibilia ita itellcūs ad itelligibilia. ꝙ ꝓuenientez ſil'tudinē. ſed ſensus pōt ſentire diuerſa et plura ſenſibilia. vt ſenſus viſus ſil' videt albedinē ꝑgameni ⁊ nigredinē lr̄e. vt pz ꝑ expientiā. q̄re ⁊c. ¶ Itē virtus q̄ cognoſcit dr̄iam iter aliq̄ cognoſcit vnūquodq; illoz ſil'. vt pz. z. huius. c. de ſenſu coī. ſz itellcūs cognoſcit dr̄iaz iter aliq̄ pl'a ⁊ diuerſa ſub ꝑpīs rōnibus eoz. mioz pz ꝑ expiētiā. qz glz expīt ſe itellr̄e dr̄iaz iter albedīez vt albedo ē ⁊ nigredinē vt nigredo ē. qz nō cogſcit dr̄iaz iter albedinē ⁊ nigredinē ſub rōne coī. vt ſub rōne colozis aut alicuius hȝ. qz ſm talez rōnez nō differūt imo ī ea ꝓueniūt. ¶ Et ꝯfirmat̄ qz ſub illis rōnibus itellcūs itelligit aliq̄ ſub gbus rōnibus ⁊ formis cogſcit dr̄iaz iter illa. ſz itellectus ſil' itelligit dr̄iam iter albedinē ⁊ nigredinez ſub ꝑpīs rōnibus eaz. Jn eodē. n. iſtanti cogſcit itellectus dr̄iam albedis vt albedo eſt a nigredine vt nigredo eſt. ſil'r ⁊ in alys. ¶ Itē itellectus pōt ſil' itelligere māz ⁊ formā. qz aliter nō itelligeret ꝯpoſitū a mā ⁊ forma. ⁊ ꝯſtat ꝙ mā ⁊ fōa ſt̄ diuerſe nāe. ¶ Oppm arguit̄ auctate ari. ī z°. thopicoz dī. ꝙ ꝯtingit ſcire multa. itelligere āt vnū. Et 4.° meta. dicit ꝙ g vnū nō itelligit nihil intelligit. ¶ Ad euidētiā qōnis ꝯſiderādū est ꝙ ſicut inuit ari. 6. metaph. verſus fīnē. intellectū ſil' intelligere diuerſa ⁊ plura pōt duplr̄ intelligi. Uno°. put ſil' dicit ſimultatez inſtantis. ſ. ꝙ intelligit plura ſil'. i. in eodē inſtāti. Alio°. put ly ſimul dic ꝯñam imediatā. ita ꝙ ſimul intelligit plura. i. ꝯñter ⁊ imediate vt poſt itelligere vnius ſtatiz ⁊ ſine medio ſeq̄rē intelligere alterius vt ēt dicimus ꝙ mouens ⁊ motū ſūt ſil'. i. ſine medio ꝯiūcto ita ꝙ inter ea nō est aliq̄ mediū nec plenū nec vacū. vt hȝ videri 7°. phȳcoz. ¶ Itē est intelligendū ꝙ intelligentē ſimul intelligere plura ⁊ diuerſa ⁊ in eodez inſtanti adhuc pōt esſe duplr̄ Uno°. ſm eandez intellectionez ⁊ ſub vna ratione cōi. Alio mō diuerſis intellectionibus ⁊ ſub ꝑpriis formis ¶ Itez itelligēdū ꝙ itellcūs ſil' ī vno iſtāti itelligere diuerſa diuerſis itellectōibus pōt itelligi duplr̄. Uno mō ꝙ itelligat ī vno iſtāti diuerſa diuerſis itellcōibus ſumptis a cogitatōibus vnius hoīs. Alio mō diuerſis itellectōibus ſūptis a cogitatōibus diuerſoz hoīuz. Mō de aliqbus iſtoz modozū non est magnū dubiū nec diuerſitas opinionū. qz oēs bñ ꝓcedūt ꝙ itellcūs potest itelligere plura ſimul. i. ꝯñter imediate non mediante tpe medio nec intellectione media ita ꝙ intellcūs pōt per aliq̄ tp̄s cōtinue intelligere lapidez. ⁊ in vltimo iſtāti illius tp̄is incipe intellr̄e hominē ſine tpe medio ⁊ ſine intellcōe media. ⁊ hȝ nō multū indiget ꝑbatōe. qz qlibz est exptus in ſeipo. Tñ posſet ꝯfirmari ꝑ ſimile. nā mā pōt recipe trāſmutatōes diuerſas rei hȝ mō ſimilitatis ita ꝙ in aliq̄ tpe tota alterat. ⁊ in illo inſtanti illius tp̄is recipit gñatōez ſubē ſine medio. q̄re ſimilr̄ intellectus ſuo mō pōt ſimul. hȝ mō pōt intellcūs ſimul intelligere pl'a. ¶ Itē alio°. ſ. ſub vna rōe ⁊ vna itellcōe cōi qz ꝯſtat ꝙ aliqua intelligibilia q̄ ſunt diuerſa vno mō ꝓueniūt ⁊ vniūt̄ i aliq̄. vt hō ⁊ aſinus ī aīali aut ī ſentire. ⁊ ſic ꝑñt intelligi vna itellectōe ſumpta ab illa vna forma cōi vl' a mō eſſendi cōi ⁊ de hoc nō multuz dubitatur. ¶ Item alio mō itellectuȝ pōt itelligere plura ſimul diuerſis in

tellectionibus sumptis a cogitatõibus diuersoꝝ hõiuꝫ quia aliter nõ cõtingeret plures hoies simul itelligere diuersis intellectionibus. qõ est absurdũ. Et põt ꝓbari ꝑpter discipulos. qz ꝺtingit qõ manifestũ ẽ ad sensuꝫ q diuersi hoies simul docent diuersas ꝺclones diuersarũ sciarum quod nõ eẽt nisi simul itelligerent eas. Adhuc ꝺtingit q diuersi hoies sil'opanť ꝑpter diuersos fines vel simul icipiũt opari vt medicus euacuat ꝑpter sanitatez. faber maleat ferrum ꝑpter cultellum. ⁊ hꝺ talia. q̃re mãifestũ ẽ q diuersi hoies põt i eodẽ tpe ⁊ i instãti itelligere diuersa ⁊ diuersis itellectõibuꝫ. ⁊ hoc ẽ manifestũ expientia. qz si querať ab aliq̃ hoie qd itelligebat in aliq̃ tpe ꝓterito rñdebit q ipse intelligebat lapidem vel aliquid hꝺ. et vnus alius respõdebit q intelligebat celuz aut aliqd aliud. q̃re ⁊c. Sed de alio? s. an itellcũs possit i eodẽ ĩstãti intelligere plura diuersis itellectionibus cãtis a fantasmatibus vel a cogitatiõibus vnius hoiꝭ ẽ bñ dubiuz ⁊ diuersitas iter doctores. ⁊ B ẽ q̃rere an vnus hõ possit itelligere diuersa diuersis itellectõibus in vno ĩstanti. ⁊ de B dicunt aliq ⁊ ẽ opio famosioꝝ q nõ. quod multipl'r ꝓbatur. Et ꝓmo sic. Uirtus idiuisibilis q̃ ad qõcunq̃ se cõuertit totaliter se ꝺuertit non põt simul intelligere plura. hoc pz. sz itellectuꝫ ẽ hꝺ. vt cõiter dr̃ ⁊ accipiť ex li? de causis. ¶ Jtẽ sicut vna cera nõ põt sil'figurari diuersis figuris. g̃ sic vnus itellectus non põt simul actuari diuersis intellectionibus.

¶ Jtẽ vnius virtutis nõ ꝺz eẽ simul nisi vnus actus vel vsus. hec ẽ manifesta. sz intellectio ẽ vsus itellectus cuz sit eius opatio g̃ ⁊c. ¶ Jtẽ si vnus hõ posset sil'plura itelligere diuersis itellectõibus tũc posset sil'plura cogitare. ⁊ eadẽ rõne posset sil'cogitare oĩa q̃z spẽm hz in sua memoratiua ⁊ in sua imaginatiua. Nõ. n. vr̃ eẽ rõ quare posset simul duo cogitare ⁊ nõ centũ vel mille. quod est absurdũ. ꝺña pz. quia intellectus nunq̃ actu intelligit nisi homo cogitet aliquid actu vt patet ex ꝓius dictis.

¶ Jtẽ diuerse spẽs eiusdẽ generis nõ põt cẽ simul in eodem subo fm idẽ sui. sz itellectiones diuersaꝝ rerũ fm spẽm sunt diuerse spẽs eiusdẽ generis. vt põnitatis. ⁊ filiationis. ⁊ sic de alys. quare ⁊c. ¶ Hanc dicunt eẽ itẽ tõez aristi. in auctoritatibus ꝑallegatis. ¶ Sed mihi vr̃ q̃quid sit de veritate qõnis. q ista argumenta nõ conuincunt sufficienter ꝓpositũ nec faciunt alys fidẽ bene cõsiderãtibus. Cũ. n. ꝓmo dr̃ q intellectus ad qõcunq̃ se cõuertit totaliter se cõuertit. põt dupl'r itelligi. Uno? q ad qõcũq̃ se cõuertit totaliter se ꝺuertit. i. nõ ꝺuertit se fm vnã partẽ solũ sine alia ⁊ hoc ẽ verũ. qz nõ habet partes. Alio? q totaliter se ꝺuertit. i. sic ad aliquod vnũ q nõ ad reliquũ. ⁊ B nõ ẽ vez. nã q̃tũcũq̃ sit idiuisibil' tñ põt referri ad multa fz ꝺformitatẽ qõ ẽ ipm cõuerti sicut punctus in medio circuli lz sit vnus ⁊ indiuisibilis fm se tñ ẽ terminus multarũ linearuz ⁊ ad eas refertur ¶ Ad alia dico q non est simile de cera ad figuras ⁊ de intellectu ad itellectões. qz cera ẽ qõdã corpus ⁊ figura est q̃dã q̃litas corpalis ⁊ ad B vt eadẽ cera subyciať diuersis figuris ꝺz q eadem ps eius possit esse in diuersis locis. quod nõ põt simul ꝺtingere vt pz de se. ⁊ ideo vna cera nõ põt simul habere multas figuras ⁊ diuersas. sz itellectus ẽ incorporeus ⁊ itellectio sil'r. ⁊ iõ nõ est oĩno sil'e. in hoc tñ bñ est simile. qz sicut cera recipit figuras ⁊ eis subyciť. ita itellectus recipit itellectiões ⁊ ẽ subm eaz. ¶ Ad aliud cũ dr̃. vnius virtutis ⁊c. ista põt negari ⁊ si intelligať ab ari. in de sensu ⁊ sensato. dico q ipse nõ accipit ea determinãdo sz solũ arguendo ⁊ dubitãdo vt pz ibi. vel dicať q vnius virtutis sil'nõ est nisi vnuꝫ vsus respectu eiusdem. sed respectu diuersorum potest esse alius ⁊ alius sicut videmus q vnius virtutis actiue sunt effectus plures in diuersis subſtantys. ⁊ vna albedo facit visionem in visu sortis. et in visu platonis. Uel dicatur q hoc est verum de virtute cuius actus est motus corporalis vel cum motu corporali. sed de virtute cuius actus est icorporeus ⁊ spũalis ⁊ abstractus nõ oz. et sic est hic. hoc tũ bñ vez est q vnius vtutis q̃cunq̃ illa sit sil'nõ est nisi vnus actus respectu vnius ⁊ eiusdẽ obi ꝓping. sed respectu diuersoꝝ põt eẽ alius ⁊ alius actus ⁊ sic est hic vt manifestũ ẽ. ¶ Ad aliud. cõcediť q vnus hõ põt sil'multa cogitare vt pz q̃tum ad expientiã. Et cum dr̃. cadez rõne posset sil'cogitare oĩa quoꝝ hz spẽs in imaginatiua ⁊ memoratiua. dico q nõ segtur. qz possibile est q due spẽs reseruate in imaginatiua aut memoratiua sufficiẽter pñtenť virtuti cogitatiue ⁊ nõ alie sil'oẽs. ⁊ hoc ẽ videre in si'i in somno. qz q̃uis dormiẽs habeat spẽs multaꝝ rerũ interius reseruatas tñ cõtingit q aliq̃ ꝓueniũt ad virtutẽ eius cuius ẽ somniare ⁊ alie nõ. ⁊ sic somniat de aliqbus rebus ⁊ nõ aliqbus nõ. Et si q̃res cãm q̃re offerunť iste spẽs. ⁊ alie non. dico q eadẽ q̃stio est de vna q̃re vna offerť ⁊ nõ alia. ⁊ est q̃rere q̃re hic hõ cogitat hoc indiuiduũ ⁊ non illud. sicut g possibile est sensui particulari duo sensibilia sufficiẽter esse pñtia ⁊ ea sentire. ⁊ tñ nõ segtur ex hoc q alia simľ possint sufficiẽter eẽ pñtia ipsi sensui. ita nõ est remotũ q due imaginatões possint sufficiẽter offerri virtuti cogitatiue. ⁊ virtus cogitatiua cogitabit illa quoꝝ spẽs sũt. ⁊ tñ nõ oẽs spẽs interius reseruate simul pñt sufficienter pñtari ipsi cogitatiue. ⁊ sic nõ oĩa cogitabit. qz forte sensationes interius exĩtes nõ pñtanť cogitatiue ad cogitãdum illas res nisi in qbusdã corporibus subtilibus q̃ dicũtur spũs aĩales. ⁊ nõ seq̃retur q duo talia aut tria pñt eẽ sufficiẽter pñtia cogitatiue vt oĩa possint ei eẽ pñtia sufficiẽter. vel q vnũ tale corpus possit eẽ sufficienter pñs ad oĩa idola pñtãda sufficienter ad mouendũ cogitatiuã. sicut ꝺtingit in somniãdo q spũs hũtes ĩ se spẽs aliq̃rũ rerũ ꝓueniũt actu ad sensum. ⁊ alie nõ ꝓueniunt. ¶ Ad aliud dicẽdũ est q ꝑ eandẽ rõem ꝓbaretur q plures scie nõ pñt simul esse in intellectu. qz nõ ẽ dubiũ q diuerse scie sunt spẽs eiusdẽ gñis. s. scie. ⁊ tamẽ hoc est falsuz fm oẽs coĩter loquẽtes. ⁊ ꝑcipue fm multos illoꝝ q faciũt hãc rõnẽ. Unde soluãt ipsi istã rationẽ ꝑ quãto est ꝺ eos. ⁊ solueretur faciliter ꝑ quãto est ꝺ aliã positionẽ. Et forte dicẽdũ q illa ꝓpositio est vera de hũtibus ꝺrietatẽ ⁊ diuersitatẽ adiuicẽ ⁊ nõ de alys. multe aũt itellectões diuersaꝝ spẽrũ non habẽt ꝺrietatem adinuicẽ nisi fm magis perfcñ ⁊ minus pfectum. ¶ Ad auctem aristo. facile est soluere. cum. n. ipse dicit q scire cõtingit ⁊c. dico q hoc est sic intelligẽdũ q ipm scire ꝓprie dictũ cũ sit cognitio conclusionis demſrate nec io regrit multa intelligibilia. s. subñs ⁊ predicatũ demonstratũ ⁊ ꝓncipiũ demſrationis. sed itelligere fm q intelligere est non necessario requirit multa itelligibilia. imo potest esse respectu vnius intelligibilis solum. ⁊ sic scire est aliud ab intelligere. ⁊ hoc sufficit ad ĩtẽtionem phi. ¶ Ad aliã auctoritatẽ. 4. metaph. cum dicit. q qui vnũ non itelligit nihil itelligit. sine dubio hoc est verũ q qui non itelligit vna itellectiõe nihil intelligit. modo dico q qcũq̃ intelligit simul plura itelligit vnũ quodq̃ illoꝝ. ⁊ sic intelligit quid vnũ solũ nõ gdẽ vnũ solum cum precisione alterius. sed itelligit vnum. Nec ari. dicit. q vnũ solũ ñ itelligit nihil itelligit. sz sufficiẽ ei q qcũq̃ intelligit ille intelligit vnũ. Et sil'r dico q g babz

simul plures itellectiones ipse habet vnã itellectionez sed non solum vnã nec p̃cise. nec sequit̃ iste nõ habet vnã solaz intellectionem. ergo nõ habet vnã itellectionez. sicut nõ sequit̃. iste nõ habet vnũ soluz denarium. g̃ nõ habet vnũ denariuz. vult itaq; aris. ibi tñ habere q̃ nõ contingit simul itelligere plura quin nullo mõ itelligat̃ vnum ⁊ vna itellectione. imo q̃cunq; itelligit plura ⁊ pluribus itelletionibus ipse itelligit vnũ ⁊ vna itellectione. ⁊ potest quodcunq; illoz̃ ꝯz se sine alio itelligere ⁊ ei põt ip̃oni nomen quod significabit illud vnũ. ⁊ hec est itentio ari. ibidez. ¶ Sigs ergo rixet̃ sic. Aristo. dicit q̃ nihil cõtingit itelligere nõ itelligentẽ vnuz. sed itelligere plura simul nõ ẽ intelligere vnuz ergo ⁊c̃. Dico q̃ itelligere plura nõ est vnum solũ. sed est itelligere vnuz cum alio. Est itaq; sentẽtia ari. q̃ oĩs itellectus itelligit vnũ ⁊ nõ contingit itelligere quin itelligat̃ vnuz. q̃ vel itelligit vnũ solũ ⁊ sic itelligit̃ vnuz. vel itelligunt̃ plura ⁊ sic itelligit̃ vnuz cũ alio. ⁊ sic vnum itelligit̃. Nõ g̃ põt ꝓtingere q̃ aligs sil̃ itelligat ifinita ⁊ nullo⁹ vnũ. ⁊ silr cõtingit de significare. q̃ oẽ nomẽ significat vnũ ⁊ hz vnã significationẽ. vel q̃ hz vnã solã ⁊ sic hz vnã. vel plures ⁊ sic ẽt hz vnã cuz alia. ⁊ sic hz vnã. q̃re pz q̃ illa auctozitas nõ facit fidẽ huius ꝯclonis nec aliq̃ rõnuz p̃dictarũ ¶ Propter q̃ aly dicunt aliter. q̃ vnus ⁊ idẽ hõ bñ põt simul itelligere aliq̃ diuersa diuersis itellectõibus ⁊ sic cogitare diuersis cogitatõibus. ⁊ vr̃ eẽ rõ fortis. q̃ itellectões multe ⁊ diuerse ⁊ diuersoz̃ itelligibiliuz nullaz habẽt oppõnẽ iter se. q̃ nõ opponũt̃ ꝺdictozie nec ꝺzie nec p̃uatiue nec relatiue. Et adhuc mirabile vr̃ q̃ visus cui obycit̃ albũ ⁊ nigruz nõ videat illa simul. ponamus .n. sicut possibile ẽ q̃ aligs i aliq̃ toto tpe ꝓtinue videat aliq̃ albuz sine iterruptõe visionis: ⁊ i aliq̃ parte illius tpis appzopinquet̃ visui suo aliquod nigruz aut rubeũ ⁊ statĩ amoueatur manifestũ ẽ q̃ post illius ablationez sciet dicere cuius colozis erat illud cozpus. ⁊ tñ nõ vidit ip̃m nisi i parte tpis i quo ponebat̃ videre albũ. Si ergo visus põt simul videre diuersa visibilia diuersis visionibus gbus cognoscit p̃pzios colozes. q̃re non poterit itellectus simul itelligere diuersa itelligibilia. ¶ Ad ꝟ rñdent alig q̃ nõ ẽ simile. q̃ sensus est virtus in ozgano cozpali. ⁊ sic põt cõtingere q̃ visio vnius recipiatur in vna parte ozgani ⁊ alia i alia pte. ſz itellc̃s ẽ icozporeus. hoc aũt nõ videt̃ sufficere. q̃ q̃tũcunq; visus ⁊ alius sẽsus sit in cozpe tñ nulla est rõ q̃re duobus colozibus appzopinquatis visui visio vnius recipiat̃ in vna pte ⁊ alterius i altera cũ virtus visiua sit ibi p totũ. ⁊ p̃cipue q̃ spẽs duoz̃ sensibiliũ vt puta duoz̃ colozz̃ possunt sil̃ sentiri i vna parte medy. ⁊ videtur eẽ manifestũ vt dicitur in pfectiua. Si igitur vnus visus põt videre simul duo visibilia. quare itellc̃s q̃ ẽ pfectioz i cognoscendo non posset simul itelligere diuersa itelligibilia: ¶ Itẽ si nũerus nõ est aliud realr q̃z vnitates diuerse. ⁊ sic ꝓtingit aliquẽ numez̃ itelligi: quõ nõ erit possibile diuersa simul itelligi: Sed ꝟ valeat q̃tũ valere põt. ⁊ vtinã scirẽ veritatẽ huius q̃nis scia demr̃atiua. ¶ Ad pñs tñ videt̃ mihi q̃ sexta ratio prius inducta ad partem affirmatiuam sit valde sufficiens ⁊c̃. ¶ Questio. XXXIIII.

Punctus autez ⁊ oĩs diuisio sic idiuisibile demonstratur sicut p̃uatio ⁊c̃.

¶ Quia priuatio est p se nõ ens. vt pz p̃ phycoz̃: Queritur vtruz nõ ens possit itelligi. Et arguitur p̃mo q̃ nõ. q̃ quod nõ est vnũ nõ potest intelligi. sed non ens non est vnum. g̃ ⁊c̃. maioz pz ex 4.⁹ metaph̃. vbi ph̃s dic̃. q̃ nõ cõtingit itelligere nõ itelligentẽ vnum. minoz pz q̃ si nõ ens eẽt vnũ cũ ens ⁊ vnũ cõuertant̃. seq̃retur q̃ nõ ens sit ens. q̃re ⁊c̃. Jsta rõ cõfirmatur. q̃ non vnum itelligere nihil est itelligere. ⁊ p ꝺns nõ intelligere. sed intelligere nõ ens est nõ vnũ itelligere. q̃ nõ ens ẽ non vnũ. g̃ nõ ens itelligere nihil est intelligere ⁊ p ꝺns non est intelligere. ⁊ sic si intellectus itelligeret nõ ens tũc itelligeret nõ itelligendo. quod est ipossibile. ¶ Itẽ itelligibile debet mouere intellectuz sicut sensibile mouet sensum. sed non ens non mouet intellectum. quia semp existimabitur aliqua species mouens ꝛ⁹ phycozum.

¶ Sed dices q̃ illud quod intelligit̃ p spẽm ꝑpziã mouet itellcũz. sed quod itelligit̃ p spẽm nõ ꝑpziam sed alterius nõ oz. mõ nõ ens nõ itelligit̃ p spẽm ꝑpziã sed p spẽm entis. ¶ Sed ꝺ p spẽz entis intelligit̃ ens. g̃ p spẽz entis nõ itelligit̃ nõ ens. ¶ Itẽ si nõ ens itelligeret̃ tũc itellectio eẽt maiozis vel viozis entitatis q̃z obiñ quod itelligit̃. quod videt̃ absurdũ. ꝺña pz. q̃ oĩs itellectio ẽ aligs actus intellectus. nõ ens aũt nihil ẽ. q̃re ⁊c̃. ¶ Itẽ si nõ ens itelligeret̃ tũc nõ ens eẽt ens. qõ est ꝺ pmã dignitatẽ. ꝺña pbat̃. q̃ eẽ obiñ itellectus siue esse itelligibile est esse respectiuũ vel relatiuũ. ⁊ tale supponit esse simplr̃ ⁊ absolute. Et cõfirmat̃. q̃ oẽ itelligibile est intelligibile anteq̃z itelligat̃ saltẽ nãlr̃. si g̃ nõ ens est itelligibile tũc est itelligibile anteq̃z itelligat̃. ⁊ sic eius itelligibilitas vel est i re ex̃ itellcũz. vel est i itellectu. quoz̃ vtrũq; est icõueniẽs. Nõ ex̃ itellcũm. q̃ quod est in nõ ente nihil est. nec in itellcũ. q̃ nãlr̃ est itelligibile añ q̃z sit in itellectu. vt videt̃. ¶ Itẽ itelligibilis ⁊ itellcũs dz esse aligs vnus actus sicut sensibilis et sensus. vt pz ꝛ⁹ huius. sed nõ est aligs vnus actus nõ entis ⁊ intellcũs. q̃re ⁊c̃. ¶ Opposituz arguitur aucte aristo. in isto. c. vbi dicit. q̃ punctus ostenditur p̃uatõe cõtinui. p̃uatio autem est nõ ens. g̃ ⁊c̃. ⁊ idem vult. 4. metaph̃. ppe p̃ncipiuz. s. q̃ non ens possit intelligi. ¶ Ad q. dico breuiter ad pñm q̃ nõ ens põt intelligi. quod ꝓbo sic. Jntellcũs põt itelligere omne illud de quo aliquid enunciat̃ ꝟm affirmationẽ aut negationẽ. hoc pz de se: sed intellcũs enũciat de nõ ente. vt q̃ nõ ens opponitur enti. ⁊ q̃ nõ ens non cõtingit scire. ⁊ q̃ nõ entis non sunt spẽs neq; dzie. ⁊ hꝺ talia. g̃ ⁊c̃. ¶ Itẽ vtrũq; ꝺdictozioz̃ põt intelligi. hec est euidens. q̃ aliter non esset aligs locus a ꝺdictozys. sed vnũ ꝓtradictozioz̃ est pure nõ ens. g̃ ⁊c̃. Sz de mõ quo intelligitur nõ ens diuersi diuersa dicunt. Quidã enim dicunt q̃ inter ens ⁊ non ens est quidã ozdo ita q̃ ip̃m ens nãlr̃ est p̃us ipso non ente. ⁊ rõe huius ozdinis ꝓtingit q̃ cum intellectus p̃mo itellexit ens postea itelligit ip̃m nõ ens. q̃ non remanet ita pure in potentia post intellectionẽ entis sicut p̃us erat ⁊ rõe illius aliq̃lis actualitatis. ⁊ sic rõne illius ozdinis deuenit in cognitionez nõ entis. Sed vtinã ego videre ẽ q̃d sit hꝺ ozdo entis ad nõ ens ⁊ ez⁹. videtur. n. q̃ ille respectus nihil sit cuius terminus nihil est. mõ ozdo alicuius ad aliud est q̃dam respectus. ⁊ ip̃m nõ ens nihil est. g̃ ozdo nõ entis ad ens ⁊ ez⁹. nihil est. ⁊ sic dicere q̃ nõ ens intelligitur post ipz ens rõne ozdis q̃ est inter ens ⁊ non ens est dicere q̃ nõ ens intelligitur rõne ip̃ius nihil. qõ nihil ẽ dicere. Silr si ipz nõ ens est posteriuz ente ista posteriozitas ẽ in nõ ente. nõ ens aũt nihil est. ⁊ quod est in nõ ente nihil est. g̃ illa posteriozitas nihil ẽ. g̃ p nihilo relinquit̃. ¶ Sz dicere q̃uis nõ ens nihil sit realr tñ est aligd ꝟm itellcz. ⁊ sic ozdo entis ad nõ ens erit aligd. ¶ Cõtra ozdo aliq̃z duoz̃ rõne cuius vnum illoz̃ intelligitur prius altero debet eẽ p̃us nãliter anteq̃z illa intelligãtur. sicut ozdo inter anial ⁊ boiem rõne cuius anal itelligitur prius q̃z

hō est realr ꝑus ꝯ intelligañ illa siue sit ordo isto ꝛ ꝼz suas subas siue ꝼz suos modos eēndi. Si igiť iter ens ꝛ nō ens est ordo rōe cuius ꝑus itelligiť ens ꝯ nō ens. iste ordo est ꝑus nāl'r ꝯ itelligañ nō ens. ꝛ sic aā saluādum identitatē istius ordis nō sufficit dicere q nō ens sit aliqd ꝼz itellcm̄. Alij iueniunť dixisse q nō ens intelligiť ꝑ spēz entis ꝛ hoc ꝑ istū modū. qr spēs entis ꝑmo ducit in cognitionē entis ꝛ ꝛtinuat itellectio entis aliq̄ tpe. ꝛ tūc in vltimo instāti illius tpis ipa spēs entis impio volūtatis ducit in cognitiōez nō entis. ꝛ sic nō fit itelligiť ens ꝛ nō ens ſz successiue. ꝛ spēs entis q̄ de se valet ad cognitōez entis ꝛ nō entis ꝑ ipiū volūtatis ōteriaťad cām dū cognitiōez nō entis ꝛ alr nō cāret eā. Sz mihi vť B eē incōuenienter dcz. qr ipiū volūtatis nō est aliud realr nisi desideriuz vel appetere ipius volūtatis. vñ dicere q spēs entl ducat in cognitiōez nō entis ꝑ impiū volūtatis hoc ē dicere q hꝫ spēs ducat i cognitiōez nō entis ꝑ desideriū volūtatis aut appetitū. q. s. volūtas appetit aut vult itellectionē ipius nō entis. ꝛstat aūt q volūtas nō vult nec appetit aliquid aut desiderat aut imperat aut q̄ocūq; volueris noīare nisi illud sit cognitū ꝑus ab itellectu. ꝛ sic añ ꝯ voluntas desideret vel ipet q spēs entl ducat i cognitōez nō entis. ꝛ nō ꝑōt itelligi itellectio vel itellre nō entis nisi intelligaťnō ens vl'sit vel ꝑus. ꝛ sic añ ꝯ spēs entis ducat ad itellectōez nō entis oportebit itelligi nō ens. ꝛ ꝑ ꝛns spēs entis nō ducit i cognitōez ipius nō entl cuius oppositū ipi dñt. ¶ His ꝛsideratis dico aliū modū ꝼz quē itelligiť nō ens ꝑmittēdo ꝑmo q nō ens dť triplr ꝑm Lō. iz⁹ meta. cōmēto. iz⁹ Uno mō dť nō ens de nō ēte simplr q̄ nō hz eē nec imaginatōez vt dicit. z^m est nō ens q̄ est i mā. s. ꝑuatio formaꝛ. z^m est ens in pō. qr ens in pō dť nō ens. i. nō ens actu. Ulterius accipio q sicut ens nō ē aliud realr nec ꝼz rōez nisi suba ꝯtitas q̄litas ꝛ reliq̄ entia. qr ens non hꝫ rōem vnā distinctā ꝑmo a rōne substātie ꝛ ꝯtitatis ꝛ aliꝛ entiū. vt ꝑz 4⁹ metaphꝫ. ita nō ens nō est aliud nisi nō substātia nō ꝯtitas nō qualitas ꝛ hꝫ. ita q sic ens nō est verū vniuocū ita non ens q̄ est ꝛdictoriū entis nō est vere vniuocū. Et tūc dico q nō ens simplr sic itelligiť. qr itelligiť aliq̄ ens diuersuz ab alio ente de quo qdē ente verificaťcōtradictoriū alterius. vbi gra. non suba itelligiť itelligēdo qualitatē vt diuersa est a suba. de qua qdez q̄litate verificaťꝛtradictoriū sube. s. non suba. vel itelligēdo qcūq; aliud ens q̄ nō est suba. Et ita dico de q̄cunq; alio nō ente oppositō alicui enti. s. q intelligiť intelligēdo aliud ens diuersū ab illo ente de quo ente diuerso verificaťꝛdictoriū illius entis. vt nō homo itelligiť intelligēdo asinuz vel qcūq; aliud ens de quo est verū dicere q illud est non homo. ꝛ ꝼz illum modū nō ens intelligiť intellectōe cui correspōdet aliquod ens positiuū ꝓ obiecto. hoc aūt mō ponēdo nō ens intelligi possent saluari oīa q̄ cōmuniter vere dñr de non ente. dicitur aūt q vnū ꝛdictoriorū est non ens simplr siue totalr. ꝛ in hoc differt a ꝑuatōe. ꝛ hoc qdem verus est ꝓ tanto. qr ꝛdictoriū negatiuū alicuius entis vniuersaliter verificaťde quolibet ente alio ab illo cuius est ꝛtradictoriū ꝛ nō est determinatum ad aliq̄ vnū ens ꝑcise. verbi gratia. nō homo dicit de quolibet alio ab hoīe siue sit ens in aīa siue extra aīam. et sic est vl'r nō ens. i. vl'r ꝑdicaťde quolibet quod nō est homo. non tn̄ sic est non ens q oīno sibi repugnet oīs entitas. qr iā nō verificaťde aliquo ente quod est falsū. sed mō ꝑdicto ꝑuatio non est non ens vl'r qr nō verificaťde q̄libet ente alio ab ipo bitu. imo de aliquo demōstrato ente vt ꝺ subo i q̄ ē aptitudo ad illū hītū. vt cecitas ñ ꝑōt dici ꝺ q̄lz i q̄ nō ē visus vl'q̄ ñ hꝫ visū. ſz solū ꝺ subo q̄ est aptū ad visū. Uñ nō ē ver dicere lapidē eē cecū. Unū ꝯ ꝛdictorium est nō ens simplr ꝛ vl'r. qr ꝑdicaťde quolibet q̄ nō est illud cuius est contradictorium. ꝛ sic est itelligendū. ¶ Jtez de nō ente dicit phꝫ nō ens nō contingit scire ꝛ B idubitāter sic ē ver q ens cuius ꝛdictoriū ꝑdicaťde aliq̄ nō ꝛtingit scire vera scia de illo. vbi gra nō hoīem nō ꝛtingit scire eē hoīem. ꝛ sil'r ꝛmensurabile quod icludit ꝛdictoriū diametri nō ꝛtingit scire de diametro. ꝛ vl'r nō ens aliq̄ nō ꝛtingit scire de illo ente. sed illud quod ē nō ens aliquod vt puta nō suba hū ꝑōt sciri de aliq̄ alio ente. ¶ Jtē dť q nō entis nō sunt spēs ꝛ ꝛdie ꝛ B sine dubio ver est. qr entis de q̄ ꝑdicaťꝛdictoriū alicuius nō sunt spēs vt nō sube. s. ꝯtitatis vel q̄litatis nō sūt spēs sube nec eē. ꝛ sic ēt i alys. Silr q̄ dť q ex nō ente vl'r nō fit aliqd. B ver est ꝑ hūc modū. qr aliqd nō ꝑōt fieri ex q̄libet ente. de q̄ dť eius ꝛdictoriū. vt hō nō ꝑōt fieri ex ꝯtitate que est nō hō. nec ex q̄litate ꝛ sic de multl alys. imo vnūqōq; qō fit. fit ex aliq̄ ente. s. ex ente i potentia. ꝛ vl'r illa ꝓpō antiquoꝛ q ex nihilo nihil fit realr ē eadē cū illa ꝓpōe phi. sp⁹ aliqd subyci ei qō fit. quā ponit ꝑmo phycoꝛ. ꝛ cū illa quā ponit 7⁹ metaphꝫ. Impossibile est aliqd fieri nisi ꝓexistat aliquod. vl'r. n. i oībus his ꝓpōibus i gbus accipiť ipz nō ens ꝑ ipm non ens intelligiť aliquod ens diuersuz ab illo ente de q̄ ver dť ꝛdictoriū illius entis. ꝛ sic itelligiť nō ens itellectiōe q̄ ē alicuius entl positiui. Et forte ad istā intentōez dcm̄ ē q ꝑ eandez spēm itelligiť ens ꝛ nō ens. qr intelligēdo aliquod ens ꝑ suā spēm itelligiť ꝛdictoriū alterius entl. vt itelligendo q̄litatē ꝑ suā spēm intelligiť nō suba. ꝛ ꝑcipue intelligendo q̄litatē vt est qd diuersuz a suba. ꝛ sic de alys multis. Ual aūt multis q nō ens nō solū itelligť B mō. s. intelligendo aliqd aliud ens. ver etiā intelligiť itellectōe q̄ nō est alicuius obiecti positiui. ſz ꝑter omne obm̄ positiuū. qō poſſet sic ꝓbari. qr ꝛstat q intellectus ꝑōt itelligere itellectōez q̄ non est alicuius obi positiui quod ꝑz. qr de hꝫ itellectione ꝑōt aliqd enunciare. vt q talis intellectio sit operatio intellectus. ꝛ q hꝫ intellectio nō est eadem cū itellectōe obi positiui. ꝛ hꝫ multa. tunc arguo sic. Illa itellectio que nō est alicuius obiecti positiui. aut est ens aliqd. aut pure oīo ñ ens. si ipa ē oīo nō ens. ꝯ intellcūs itelligens eā itelligit oīo nō ens itellectōe q̄ nō ē obi positiui. si illa intellectio q̄ nō est alicuius obi positiui ē aliquod ens. ꝛz q sit in intellectu. ꝛ sic itellcūs ꝑ eā forlr itelliget. ꝛ tn̄ nō itelliget aliqd obm̄. qr ponit q illa itellectio nō sit alicuius obi positiui. ꝑz ꝯ q itellectus ꝑōt itelligere itellectōez q̄ ñ ē alicuius entl vel obi positiui. ꝛ B ē itelligere ñ ens vel ꝑter quodcūq; ens obm̄ intellectōis. Sz ꝛsideradū q hꝫ itellectio simplex nō ꝑōt eē va. qr ꝛitas itellectualis ē eius ꝛformitas ad illud quod itelligiť. ꝛformitas aūt ē qdā respectus ꝛ ille respectus nihil est cuius terminus ē nihil. cū ꝯ nihil ponaťterminus huius ꝛformitatis. qr illa itellectio nō ꝓiť respectu alicuius obi positiui. ꝑz q illa ꝛformitas nihil est. ꝛ sic si illa itellectio esset vera oporteret q eēt vera ꝑ nihil. nec etiā ꝑōt eē falsa. qr circa intellectiones simplicem nō est falsitas. vt vult phꝫ in isto capitulo. Consideradū etiā q talis intellectio nō fit ab aliquo ꝑ spēm illius quod intelligiť. qr oīs spēs ꝑ quā intelligit itellcūs fit ab aliq̄ ente. mō ꝑ illā itellectōez non potest intelligi aliquod obm̄ ens positiuū. Uñ non ꝛtingit itellectio huius ꝑ spēm illius quod intelligiť. s. non entis ſz ꝑ spēm entis cuius ꝛdictoriū ē illud nō ens ita q eā.

dē ſpēs pficit itellcm̄ ad cognitionē entl ꝛ ad cognitio-
nez nō entis ſz diuerſimode. qz ꝑmo ducit ad cogntiōez
entis ꝛ deiñ cuz ipſa fuerit ꝑncipiū cognitōis entis erit
ꝑncipiū cognitōis nō entis ſi ꝓtigat nō ens itelligi ita q̄
fuiſſe ꝑncipiū cognitiōis entis ē q̄ſi diſpō ipſius ſpeciei
ad ß vt cāet itellectōez nō entis eo mō q̄ pōt eam cāre
Et ſi q̄rāt qō ſit ꝑncipiū actiuū illius itellectōis nō entl
puto q̄ ſit virtus itellcūs agētl ſic̄ ꝛ alia ꝛ itellectōuz vt
ꝑbatū fuit ꝑus. ¶ Quæret āt aliq̄s vlterius q̄re itellcs
agens ī tpe illo vel ī inſtāti q̄ fit itellectio entis ī itellcū
iformato ſpē entis nō agit ſil'ipſā itellectōez nō entl. cū
.n. agens eſt ꝑpinquū paſſo diſpoſito ꝛ nō ē aliq̄ impedi-
mētū vī q̄ oz agere ſuū effcm̄ ꝑcipue ſi eſt agens p nām
Nec ē dicendū q̄ regrit̄ velle. ſ. q̄ hō velit itelligere ipz
nō ens añq̄ itellcūs agens agat eius itellectiōez. ß. n. ē
remotū ꝑus ſufficienter. qz ſic oportet̄ q̄ itellcs ꝑus ī-
telligeret nō ens añq̄ itellcūs agens ageret itellectōez
nō entis. eo q̄ voluntas nō referr̄ niſi ī cognitū. Et forte
eſt breuiter dicendū q̄ dū itellcs poſſis itelligit ipz ens
p eius ſpēz nō ē oio ſufficienter diſpoſitus ad itelligere
nō ens. qz ad ß q̄ ſit ſufficiēter diſpoſitus ad itelligēdū
nō ens regrit̄ q̄ ſit ꝑuatus itellectōe entis ita q̄ huius
ꝑuatio eſt diſpō neceſſario requiſita. ſicut ꝑuatio formę
aīal' neceſſario regrit̄ ad foraz cadaueris. ¶ Et ꝯ occur-
rit vnū mirabile qd ē illō qō cāt ꝑuatōez illā itellectōis
entis. Qō ſi dicat̄ eē itellcūs agens. ß ē difficile. qz ipſe
natus eſt illā itellcōez facere ꝛ cōſeruare. nec ſpēs entl.
ſil'r nec itellcs poſſis nec fātaſma entl cābit illā ꝑuatio-
nē. vt pz cuilibet itelligenti. Et idē dubiū eſt ꝓ illos. qui
ponūt ipſā ſpēm itelligibilē eſſe ꝑncipiū actiuū ipſius i-
tellectōis ſiue ß ſit imediate ſiue mediāte vtute ſupad-
dita vt aliq̄ ꝓfitent̄. Et forte dicendū eſt q̄ vtus itellcs
agētis vl' ſpēi p quā natus ē facere itellectōez nō entis.
eſt alia ab illa p quā natus eſt facere itellectōem entis
Et ſil'r diceret̄ de vtute ſpēi itellibil' ꝛ ſic ñ erit idē acti-
uū imediatū ꝛ cozruptiuū eiuſdē effcs p eādē vtutē oio.
Et vtinā cognoſcerē quid verū ſit de iſto q̄ſito difficili.
hec tñ pñt ill'eē occō pgrēdi. Sigs āt q̄rat q̄l'r itellr illō
nō ens qō ē ens ī potētia. ſ. mā. ß ē iq̄rēdū in ꝑ. phy. non
āt hic. Sz de nō ente qō ē ꝑuatio formę ī mā puto q̄ ſic
pōt itelligi q̄ itellcūs itelligit aliq̄ formā q̄ nō pōt eſſe
ſimul cū alia. ꝛ cū ß itelligit aptitudinē ſubi ad illā aliā
formā. ꝛ ſic itelligit ꝑuatōez. vbi gra. tenebra itelligit ī-
tellñdo aliquē ſitū cozporis illuīantis reſpcū diaphani
cū q̄ nō pōt ſtare lux ī diaphano. ꝛ itellñdo aptitudinez
diaphani ad lucē. ꝛ ſilr ꝑuatio formę igniſ ī mā aq̄ itellr
itellñdo aptitudinē illiuſ māe ad foraz igniſ. ꝛ itellñdo
ipſā foraz aq̄ cū q̄ ñ pōt ſil'eē fora ignis. ꝛ ſic i alu ſil'ibz
ꝛ ſic forte itelligo q̄ ꝑuatio itellr p ſpēz hitus nō gdez p
ſpēz illius habitus cuius ē ꝑua: ſz p ſpēz alicuius alteri
us hitus cū q̄ nō pt ſtare illa forma. ¶ Sigs āt dicat q̄ ī
itellcū ꝑuatōis regrit̄ vel accipit̄ itellectio aptitudinis
ad hitū. ꝛ cū ß itellectio negatōis illius hitus q nō ē in-
tellectō alicuius poſitiui obi tc̄ oportebit dicere mō ꝑus
dcō de itellectōe nō entl. ¶ Ad ꝑmū cū dr̄ qō ñ ēvnū nō
pōt itelligi. iſta pt negari. ꝛ ad auctē ari. dico q̄ nihil ꝓti-
git itellre nō itelligentē vnū. vez ē q̄ q nō itelligit vnū
nō itelligit vnū niſi itelligit aliq̄ ens poſitiuū. ſz bñ pōt
itellre ſine eo q̄ itelligat vnū. i. ens idiuiſū ꝛc̄. ¶ Ad ꝓfir
matōez pōt dici p idē. ſ. q̄ nō vnū itellre ē nihil itellre. i.
nō ē itelligere aliq̄ ens. ſz nō ſeq̄t̄ q̄ ß nō ſit itelligere.
¶ Ad aliā dicēdū ſic dr̄ ibidē. ꝛ cū arguit̄ q̄ ens itelligit̄
p ſuā ſpēz. vez ē ꝑ. ꝛ iō nō ens nō itelligit̄ ꝑ ꝑ illā. ſz ꝑ mō
ꝑus dco. Sz miz ē cū aliq̄ ens multū realē ordinē bēat
ad ipz nō ēs nec ez vt ꝑus dcm̄ ē. eo q̄ reſpcūs nihil ē cu-
ius termius nihil ē. nō ens ãt nihil ē. q̄re p ſpēz alicuius
entl magl itelligit̄ nō ens poſt itellectōez illius entis q̄z
aliq̄ō ens: vbi gra. cū hō nullū realē ordinē bēat ad non
hoiez q̄ ē oio ñ ens. imo nullā realē hitudiez. q̄re p ſpēz
hois itelligit̄ nō hō ꝑter q̄cūq̄z ens obm̄ magl q̄z lapis
vel aſinus: Uellē ſcire qd ß ſit dicēdū. ſi diceret̄ q̄ ens
oppōit̄ nō enti. Cōtra. oppō ē q̄dā hitudo ꝛ hitudo ē re-
ſpcūs. ꝛ ſic idē qō ꝑus. ¶ Ad aliā cū dr̄ q̄ itellectō eēt ma
ior entitatl q̄z illud qō itelligit̄. dr̄ q̄ nō ē icōueniēs de
illo qō itelligit̄ ꝑ ſpēz alterius ꝛ qō nō ē aliq̄ō poſitiuuz.
¶ Ad aliā negeť ꝓña. ꝛ cū dr̄ q̄ eē obz itellcs ē eſſe reſpc-
tiuū vl' relatiuū. dñt aliq̄ q̄ vez ē. eē obz i rōne mouētl
vl' agētl actū. ſz eē obz i rōe terminātl actū nō ē eē reſpe
ctiuū vl' relatiuū. ꝛ ſic ipz nō ens ē obz nō q̄dē vt motiuū
vl' actiuū ſz vt terīatiuū. Sz ß ē mirabile q̄ nihil ſit ter
minus alicuius entl. nō ens ãt nihil eſt. Itē eē terminuz
vel eſt eē aliq̄d vel nihil. ſi nihil tūc eē obm in rōne ter-
minantis vel termini eſt eē nihil. ꝛ ſic ꝑ nullo relinq̄t̄
Si vero eē terminū vel terminatī eſt aliquod ens. vl
ē ſuba. ꝛ ſic nō ens quod ē obm̄ i rōne terminātl vel ter
mini eſt ſuba vel accns. ꝛ ſic adhuc ipm nō ens eſt ens.
qz accns ē ſemper alicuius entis. vt patet. 7. metaphy.
Ideo dicerent aliqui q̄ purum non ens nō eſt obiectū
intellectus ſed eſt negatio obiecti. et ſic intelligitur.
Sz mirabile ē ſi ipz nō ens nō ē itelligibile. itelligeť. n.
nō itellibile. ſi vo ē itelligibile. q̄ ē obz itellcūs. Sz dr̄eť
q̄ ē obz itellñdi ñ p ſe ſz p accns. ſ. p ſpēz entis. ꝛ tñ ſpēs
entl ē oio ſepata a nō ente ꝛ eo: nec ſpēs entl ē aliq̄d nō
entl nec ſuba nec accns nec ps. ꝛ iſte ē mirabil' modus p
accntalitatl. Nō poſſū plus. imo oz adhuc ꝯcedere ſi bñ
deducať q̄ itellcūs itelligit nō ſuū obz ꝑmū. nec aliq̄d
ꝓtētū ſub ſuo obo ꝑmo. ſ. ſub ente. nec bñs realē hitudi-
nē ad ens niſi dicas q̄ ipz nō ens ꝓtineť ſub ente. qz enſ
ēt ſignificat negōnes ꝛ ꝑuatōes. vt pz. 4. met. ¶ Ad ali-
ud dr̄ q̄ itelligibilis ꝛ itellcūs ē vnus actus cū aliq̄d in
tellr̄ p ſpēz ꝑpriā vel tāq̄z motiuū itellcs ꝛ alr̄ nō. ꝛc̄ bñ
poſſē ſoluere rōez ī ꝓriū dicēdo q̄ nūq̄z nō ens itellr̄ niſi
itellñdo aliq̄ō ens mō ꝑdcō. Et cū dr̄ q̄ aliqs pōt itellre
itellcōez q̄ ñ ē alicuius entl poſitini ꝑt dici q̄ nō ſit vez
niſi ſolū vocalr̄. ſ. ſm q̄ ꝑt itellre iſtā vocē itellec: q̄ nō ē
alicuius entl poſitiui. nec ꝑt aliq̄d enūciare de hꝭ itelle
ctōe niſi ſp referēdo ad vocē. Et rogo te vt bñ ꝓſideres
ī iſto. qz forte audebis aſſerere illō qō dubito. ſ. ꝑpter ī-
cōſuetudinē. ꝛ feč mihi anxietatē q̄ q̄lz itellec: oz hr̄e
reſpcm̄ aliquē ad illō qō dr̄ itelligi illa itellcōe. ſ. ad con
formitatē. alr̄. n. nō eēt rō q̄re itellectio eēt illius pluſq̄z
alterius. itellectio q̄ nō entl oz hr̄e oio reſpcm̄ determi
natū ad nō ens. reſpcūs ãt nihil ē cuius terminus nihil
ē ꝛ ipz nō ens nihil ē. ꝛ ſic ipſā itellectōez nō entl hr̄e re-
ſpectū ad nō ens ē ipſā hr̄e nihil ad nō ens. Et q̄lr ß eua
deret vt itellcūi ſufficeret neſcio. niſi dicať q̄ ꝑma ꝑpō
ē vā de itellcōibus entiū ꝛ nō de alys. ita q̄ itellectio ñ
entl nullā ꝓformitatē hz nec ad ens nec ad nō ens. ꝛ ſic
differt a q̄libet alia itellcōe. Sz quō diſtigueret̄ itelle-
ctio non hominis ab intellectione non aſini. forte per
virtutes agentes. ꝛc̄. ¶ Queſtio. XXXV.

v Idetur autem ſenſibile ꝛc.

¶ Querit̄ circa iſtud capitulū ſup illā ꝑticulaz
ꝑpq̄ō neq̄q̄z ſine fātaſmate itelligit aīa. vtrū illud dcm̄
ari. ſit vez. ſ. q̄ aīa hūana neq̄q̄z itelligit ſine fātaſmate
ꝛ ſit qō vtz aīa hūana poſſit intelligere ſine fātaſmate
Arguit̄ ꝑ q̄ ſic duabus auctibus Cōm. in iſto z: ꝑma eſt

ꝯmẽto 7°. vbi põit q imagiatiua mẽozatiua ⁊ cogitatia nõ sũt nisi i loco virtutis sensibilis. ⁊ iõ nõ idigemus eis nisi in absẽtia sensibilis. ⁊ sic vr intelligere Lõ. q i pñtia sensibilis põt res intelligi sine istis virtutibus. alr. n. nõ solũ idigeremus eis i absẽtia sensibilis. sz i pñtia. ⁊ si põt intelligi sine istis virtutibus segt q sine fantasmate. qz fãtasma nõ ẽ aliud nisi spẽs exñs i aliq̃ hax vtutũ vt patuit pus. g̃ ⁊c. ¶ Jtez Lõm. cõmẽto. 33°. dicit q cogitatio nõ est nisi i distinguendo indiuidua ipoꝝ itelligibilium ⁊ pñtare ea in actu q̃si essent apud sensuz. ⁊ ideo qñ fuerint ꝑsentia apud sensuz tũc cadet cogitatio ⁊ remãebit actio itellcũs i eis. ecce q actus itellectus remãet deficiente cogitatõe. ⁊ tñ magis vr q cogitatio regratur ad intelligere q̃ fãtasma. qz cõtingit aliquẽ habentẽ spẽm q̃ dr fãtasma nõ itelligere. vt pz i dormiente. ¶ Item si itellcũs noster nõ itelligeret sine fantasmate seq̃reť q nõ posset itelligere nisi res q̃ꝝ fãtasmata sũt. qõ vr falsuz. qz ipse itelligit seipm ⁊ itellcm̃ agentẽ ⁊ alias subas sepatas q̃ tñ nõ faciũt fãtasmata. cũ fãtasma nõ sit nisi spẽs rei sensibilis. vt pz 2°. huius. ¶ Oppositũ dr plane auctozitate ari. in isto. c. ⁊ silr Lõm. idẽ habeť i ꝑhemio huius libri. ¶ Ad qõnẽ dico breuiter q itellcũs hũanus nihil itelligit de nouo sine fãtasmate. i. nisi ad illud itelligendũ aliq̃lr disponat ab aliq̃ fãtasmate hũano ⁊ accipio ibi fãtasma ꝑ spẽ exñte i imaginatiua aut mẽozatia vel cogitatiua hois. ⁊ hec ꝺcl'o q̃si mãifesta ẽ ꝑ expiẽtiã vnicuiq̃ ⁊ ꝑ ꝺuenientẽ silitudinẽ. Nã sensus non sentit aligd nisi aliqõ sensibile sit aut fuerit sibi pñs. itellectiue ãt aie fãtasmata sunt vt sensibilia sunt sensui vt scribit ari. in lra. ¶ Jtẽ nõ esset aliq̃ rõ q̃re hõ nũc itelligeret fz itellcm̃ ⁊ nõ ꝑus nisi ipse itellcs imutareť ab aliq̃ exñte i hoie ⁊ nõ ꝑus. vt mãifestũ est. cũ g̃ q̃lz intellectio noua quã itellcũs nr intelligit denominet ꝑpẽ aliquẽ hoiez. imo ẽt dicũt alig q itellcũs ꝑpẽ nõ intelligit fz hõ ipz itellcm̃ rõnalẽ. ⁊ ẽ forzan necessariũ vt ad nouũ itellre imutet ab aliq̃ eoꝝ q̃ sť i hoie õ nouo ⁊ gd ẽ illõ nisi fãtasma. Nõ. n. ẽ dicẽdũ q spẽs rex exñtes iv tute sẽsuũ particulariũ sufficiẽter imutarẽt itellcm̃ ad itellre. qz simlr spẽs q̃ sũt i fãtasmatibus bzutoꝝ ipm, imutarẽt cũ sint eiusdẽ spẽi ⁊ nãe vt vr. ¶ Preterea q̃to magis aligd est spũale tãto magl ẽ ꝑpingus fm nãm rei imãli. ꝓstat ãt q fantasma ẽ magis spũale q̃ spẽs q̃ ẽ i sensu particlari ⁊ iõ ꝑpinquus ẽ fm nãm ipi itellcũi imãli. ⁊ ꝑ ꝺns magis ꝺz esse motiuũ ꝑpinquũ ipius itellcũs possibilis q̃ ipa spẽs rei q̃ ẽ i sensu particulari. ⁊ forte hec ẽ cã q̃re forme sensibiles exñtes ex aiaz nõ imutãt imediate intellcm̃ q̃uis sit eis sufficiẽter pñs ñ distictus ab eis loco ⁊ subo qz agẽs ꝑpiq̃ũ ⁊ imediatũ ꝺz eẽ ꝑpiquius i nã ipi patienti sicut est polẽ. mõ spẽs taliũ formaꝝ exñtes i virtutibus ꝑprys aie hũane sũt ꝑpingozes fm nãz ipi itellectui possibili q̃ sint ipsemet forme sensibiles exñtes in mã. ¶ Dicemus g̃ q itellcũs nr nõ itelligit õ nouo sine fãtasmate hũano. i. nisi ad itelligere imutet aut disponat aliq̃lr ab ipo fantasmate. ⁊ forte rõ huius talis est. qz ipe itellcũs quo itelligimus ꝑ sui nãm est actus hois aliq̃ mõ. ⁊ cũ nõ potuit eẽ actus iherẽs ꝑ se opoꝝtuit q esset actus fm appꝛopationẽ. ita. s. q eius opatio ꝑpẽ ⁊ ꝑcise ꝺependeret ab aligbus exñtibus i hoie. ⁊ sic itellr ¶ Ad pmã auctatez cõmẽ. posset dici q nõ indiget istis virtutibus nisi in absentia sensibilis ex mõ q̃ idiget eis i absentia sensibilis. nã i absentia sensibil indigeret eis ⁊ ꝺ mõ q ipm sensibile absens nõ cognosceret nisi per eas. nec aia mouereť ad ipz sensibile nisi p eas. sz i pñtia sensibilis nõ sic idiget eis q nõ cognosceret sensibile nisi p eas aliq̃ mõ. imo ipz sensibile ꝑus bñ cognosceret ab alia virtute. s. a virtute particulari. i. a sensu particulari. ⁊ mouereť aia ad ipm aliq̃ mõ. tñ in pñtia rei ⁊ in absentia semp indiget istis vt aliq̃ ista ꝓ ad intelligẽdũ. sed nõ indiget eis in pñtia sensibilis ad cognoscẽdũ ipm sensibile ꝑpium aut cõc. q̃uis etiã in pñtia indigeamus virtute cogitatiua ad cognoscenduz aliq̃s ꝑpetates nõ sensatas vt bonũ malum vtile ⁊ hꝺ talia. ¶ Propter expõnez ⁊ itellcm̃ alterius auctozitatis ꝺsideradũ ẽ diligenter q aliqñ virtus cogitatiua ex aligbus sẽsatis foris. s. pñtibus vel futuris elicit aliquã intentionem. i. fozmã nõ sensatã quã iudicat esse ꝑsentez vel futurã in posteꝝ. ⁊ ꝺ q quãdã silitudiez quã ꝺsiderat iter ipas res pñtes ⁊ ꝑteritas. ⁊ ꝺtingit q hꝺ iudiciũ virtutis cogitatiue de aliq̃ re nõ sensata pñti aut futura est vez sicut si actu sentireť. ⁊ hꝺ põt hẽri exẽplũ multiplr i rebus nãlibus ⁊ voluntarys ⁊ artificialibus. i rebus nãlibus qdẽ ꝺtingit q virtus cogitatia p spẽs reseruatas i imagiatia ⁊ mẽozatiua cogitat q post nubẽ magnã i hyeme apparẽtẽ solet cadere pluuia ⁊ ꝺ freq̃nter fuit visũ. ⁊ i mẽozatiua reseruatũ est. ⁊ tunc cuz appz aliq̃ talis nubes magna in hyeme vtus cogitatiua cogitat q cito post cadet pluuia. ⁊ ꝺtingit esse vez vt iudicat. ⁊ sic de alys multis futuris q̃ cogitanť vera cogitatiõe euenire sibi i futuro. Simlr cuz aligs videt duos hoies ꝺuenire adinuicem enozmiter. ⁊ vnuz vbis offendere aliuz cogitat q vnus pcutiet reliquũ ⁊ eueniet sicut cogitauit. silr i alys mltis ⁊ ꝺ voluit dicere Lõ. i isto 3°. vbi dic q vtuz cogitatia sic declaratũ ẽ i li°. de sẽsu ⁊ sẽsato qñ iuenit se cũ vtute forãtiua. i. memozatia ⁊ imagiatiua cogitãdo. s. aliq̃ ꝑterita aut pñtia p spẽs reseruatas i istis virtutibus innata est ꝓsentare. i. ꝑsentialiter cogitare ex imaginibus rerum aliq̃ꝝ fozmã quã nunq̃ꝝ sensit in eadem dispositione fm quam esset si sensisset fide ⁊ informatione. ⁊ ista operatione virtutis cogitatiue multum vtunť artifices subtiles q cogitãt aliq̃ artificialia q̃ nunq̃ꝝ viderunt vt cõiter dr ꝺ q̃dã fabro ꝺ quo mihi narratũ est q ipse fecit ex cogitatõe q̃dã seraturã quã nullus sine fractõe poterat aperire nisi ipse vel aligs ab eo doctus. ⁊ nunq̃ꝝ viderat ei silem. sz solũ dictũ fuit ei q vnus alius fecerat vnã talem. Et similr physionomi qdã ex sensibilibus figuris cogitãt ꝺclusiões ꝑteritas aut futuras vel pñtes Et astrologi similr ⁊ medici iudicãt hꝺ mõ ꝑ virtutẽ cogitatiuã ꝺ iudicys futuris. ⁊ iõ subdit cõmen. q intentio cogitatõis. i. cogitãtis ꝺ rebus occultis nihil aliud est q̃ hoc. s. vt virtus cogitatiua ponat rẽ absentẽ a sẽsu q̃si rem sensatã cogitãdo eã. ⁊ iõ ꝓhensibilia. i. cogitabilia humana diuidunť i hec duo. s. in ꝓhensibile. cuius ꝑncipiũ est sensus. i. quod cognoscit a sensu particulari. ⁊ cognoscibile cuius ꝑncipiũ est cogitatiua. i. quod cognoscit a cogitatiua. Dico g̃ ad ꝓpositũ exponendo verba cõmen. q cũ hꝺ indiuidua que virtus cogitat cogitatiua esse futura fuerit pñtia sensui tunc cadet. i. deficiet cogitatio qz. s. cogitabanť esse futura ⁊ remãebit actio itellcũs in eis. i. respectus eoꝝ. s. q̃ itelligũť. nec tñ sic deficit cogitatio q nllo mõ vtus cogitatiua cogitet ea. sz mõ ꝑdcõ. Et si tu melius itelligeres hec vba ꝺmẽ tãto melius ẽ mihi. tñ videť q hec itẽtio sit satis rõabil ad ꝓpositus. ¶ Ad rõez sequtẽ cuz dr q tc intellectus nr nõ itellret nisi zc. possumus dicere q itellcs humanus nõ intelligit aligd de nouo nisi sit fãtasiabile vl fz seipm vel q̃tuz ad suuz effcm̃ imediatuz. vel q̃tum ad aligd qõ coopat ad eius effcm̃. mõ q̃uis intelligẽtia sepata nõ sit fãtasiabilis fm seipsã. tñ effectus eius ime-

diatus vtputa motus celi bñ est cogitabilis vel fãtasiabilis. ꝛ ꝫ sufficit ad ꝓpositus. si itellectus agens ꝛ polis nõ hñt fantasmata nec eoꝝ actus ꝓpꝛy. tñ actus istarũ virtutus aliq̃ mõ dependet ab ipis rebus fãtasiatis. qz intelligere quod est actus intellectus polis vt subi ꝛ intellectus agentis vt efficiẽtis nõ ꝺtigit nisi recepta spẽ itelligibili ab aliq̃ fantasmate. Et vt sit ad vnũ dicere ñ est intelligendũ ꝙ fantasma sp fit necessariũ ad itell'e sic ꝙ fantasma rei q̃ intelligit sit necessariũ sz ita ꝙ ipm fantasma facit aliqd ad intellectõez cuiuscũq̃ qõ de nouo intelligit. vt pz cõsideratiꝑdicta. Cũ. n. intellcs agẽs nõ cogscit nisi ꝑ suã opatõez q̃ est facere itellectõem qõ nõ põt facere nisi i itellectu poli dispositꝰ q aliquã spẽz ꝛ ipm fantasma facit aliquã spẽm itelligibilez q̃q̃ mõvt ꝑus apparuit. seq̃ ꝙ fantasma sit necessariũ ad itelligẽdũ ipm itellcm̃ agentem cuius intellcũs agens nõ hẽat fãtasma. ¶ Sil'r põt dici de intellectu poli ꝙ ipse nõ intelligit nisi ꝑ spẽm vel ꝑ actũ g est itelligere vt ꝑus apparuit. vñ indubitãter fãtasma qõ est necessariũ ad spẽm intelligibilẽ est ẽt necessariũ ad itellectõez intellectus polis. ꝛ sic pz quare ꝛ quõ nequaq̃ intelligit sine fantasmate anima humana ꝛc. ¶ Questio. XXXVI.

Toio ãt i actõe ꝛc. ¶ Vic q̃rit vtꝝ itellcũs practicus ꝛ speculatiuus sint diuerse põe aie. Et arguit ꝓ ꝙñ. qz ille potentie sũt eedez q̃ꝝ actus sũt idẽ. sz sic est de istis. nã actus itellectus speculatiui ẽ cognitio ṽa sine actõe. i. nõ ordiata ad ꝓductõez rei speculate. Actus ãt itellcũs practici est cognitio ṽa i actõe. i. ordiata ad ꝓductõez rei cognite ꝑ itellcm̃ pcticũ ꝛ vtraq̃ istarũ est i eodẽ gñe. s. i gñe bõi. ita ꝙ cognitõ ṽa sine actõe est bonũ itellcũs speculatiui ꝛ cognitio ṽa i actõe est bonũ intellectus practici. Sil'r cognitio falsa i actõe ẽ i eodẽ gñe mali cũ cognitõe falsa sine actiõe. g̃. ¶ Opm̃ arguit. qz sicut se hz hitus speculatiuus ad hitũ practicũ. ita intellcũs speculatiuus ad itellcm̃ practicũ ꝓuenientẽ silitudinẽ. itellcũs. n. speculatiuus est subz hitus speculatiui. ꝛ practicus practici. sz hitus itellcũal' speculatiuus nõ ẽ idez cũ hitu practico. ĩmo sũt multuz diuersi. vt sat' pz 6º ethicoꝝ ꝛ 6º metaph'. ꝛ ex opposito distinguit. g̃ ꝛc. ¶ Ad intellcm̃ qõis ꝺsiderãdũ est qd sit ens speculabile. ꝛ ꝫ facil'r videbit ꝓpositũ. qz actus distinguunt̃ ꝑ oba vel cogscunt̃ distigui. ꝛ potẽtie ꝑ actus vt pz. z. huius ꝛ 6º ethicorũ. Dico g̃ saluo meliori iudicio ꝙ ens speculabile ꝓpe ẽ ens qõ nõ ꝓducit̃ ab hoie nec ꝑ actõez nec ꝑ eius cognitiõez. sz solũ cogscit̃ ab ipo hoie sicut hõ põt cogscere celũ intelligẽtias ꝛ hꝺ. ꝛ nõ põt facere ipz celũ. ꝛ sil'r de alys entibus q̃ꝝ hõ non est factor ꝑ se. sz solũ cognitor. ꝛ de talibus ẽtibus ẽ phia specl'atiꝝ vt pz 6º metaph'. Sz opabile gñal'r loq̃ndo est qõcunq̃ ens ꝓducibile ab hoie ꝑ eius cognitõez ꝛ desideriũ siue ꝓducatur ab homine ꝓductione que est actio immanens in agente siue ꝓductione que est actio transiens in materiam exteriorem vt habet distingui 6º ethicoꝝ. Et qz oẽ ens vel est ꝓducibile ab hoie. vel nõ ẽ ꝓducibile ab hoie. sz solũ cognoscibile. iõ credo ꝙ oẽ ens vel est speculabile vel opabile. ex q̃ vlterius seq̃t ꝙ ois scia vl' est de ente speculabili. ꝛ sic ẽ speculatiua. vel ẽ de ente opabili. ꝛ sic est practica. ꝓpter qõ multũ peccãt illi qui dicũt logicã nõ eẽ speculatiuã nec practicã. sz de ꝫ al's videbit̃ si deo placebit. ¶ Ulterius accipio ꝙ sicut differt ens speculabile ꝛ opabile. ita multũ differt itelligere ens speculabile ꝛ itelligere ens opabile. nã intelligere diuersificat̃ ꝑ diuersitatẽ nature itellecte. vt dic ꝓm. i isto 3º. Intelligere. n. ens speculabile ẽ itelligere aliqõ ens cuius hõ nõ est ꝓductor ꝑ eius cognitionẽ ꝛ desideriũ. sed solũ speculator sicut cognoscere celũ aut plane tã aut aial aut hꝺ. Et si vnũ ꝛ idez ens est ꝓducibile ab hoie ꝑ eius cognitõez ꝛ ꝓducibile nõ ꝑ cognitionez sz ꝑ virtutẽ nãlẽ sicut dr̃ de sanitate quã põt ꝓducere medicus ꝛ nõ sine medico. tũc illud ens erit opabile inq̃tũ ẽ natũ ꝓduci ꝑ suã cognitionẽ dirigẽtẽ aspectũ ꝛ appetitũ aialẽ. ꝛ erit ens speculabile inq̃tũ est ꝓducibile per virtutẽ nãlẽ sine cognitõe ꝛ appetitu aiali. Intelligere vero ens opabile ẽ itell'e aliqõ ens qõ hõ ꝑ eius cogñẽ ꝛ appetitũ hz facere ꝓpter aliquẽ finẽ. vt domũ. aut nauim. aut demfationẽ. aut hꝺ taliũ. et hec vr̃ esse intentio aristo. 6. meta. ꝛ. 6. ethi. Quõ ãt differt ens agibile a factibili videndũ est sz nõ hic. ¶ Tũc dico ad. q. ꝙ potẽtia q̃ dr̃ itellcũs speculatiuus ꝛ illa q̃ dr̃ itellcs practicus ñ sũt vna ꝛ eadẽ potẽtia aie hũane. qz ille potẽtie sunt diuerse q̃rũ actus sunt diuersi. vt pz ꝑ phm. z. huius. vbi dicit ꝙ sensitiuũ est aliud ab opinatiuo sicut sentire ab opinari alteꝝ. ꝛ 3º ethic. dicit ꝙ posse sanari ꝛ posse ifirmari nõ sũt vnũ. qz sanari ꝛ ifirmari nõ sunt vnũ. modo actus istaꝝ potẽtiarum sunt ml'tũ diuersi. nã itell'e ens speculabile nõ est idẽ actus cuz itell'e ens opabile. nec eoꝝ q̃re ꝛc. sicut g̃ nõ est idez itelligere ens speculabile ꝛ intelligere ens operabile. sic non est idem posse intelligere ens speculabile et posse intelligere ens operabile. quia iste sunt diuerse potentie. ¶ Item diuersorum ꝼm genus non est potentia penitus vna. nunc iste potentie sunt diuersoꝝ ꝼm genus. nã itellectus speculatiuus hz itell'e entia necia ꝛ hoio itrãsmutabilia. practicus ãt entia ꝺtigẽtia ꝛ gnãbilia ꝛ corruptibilia ab hoie. Et forte istã rõez ꝛ ꝛcl'onez itendit ari. i 6º ethi. ꝓpe ꝓncipiũ. vbi sic logr̃. Supponãt̃ duo rõez hñtia. vnũ qdez q̃ speculant̃ talia entia q̃rum ꝓncipia nõ ꝺtingit al'r se hr̃e. vnũ ãt q̃ ꝺtigentia. ad ea. n. q̃ sunt altera a gñe ꝛ a se pticl'are alteruz genus ad vtrũq̃ aptuz natuz sigdez ꝼm silitudinẽ q̃dã ꝛ ꝓpetatẽ cognitio existit ipsi. ¶ Sz dices ad ꝓmã rõnez ꝙ itell'e ens speculabile ꝛ itell'e ens opabile ꝺueniũt i ꝫ qõ est itelligere. ꝛ sic nõ arguunt potentias diuersas. ꝫ nihil est dicere. qz sil'r possz dici ꝙ sanari ꝛ ifirmari ꝺueniunt in ꝫ quod est trãsmutari ad q̃litatez. ꝛ sic nõ arguunt diuersas potẽtias vel diuersa posse qõ est ridiculũ ꝛ ꝓbz. Sil'r dicere r̃ ꝙ sentire ꝛ opiari ꝺueniunt i ꝫ ꝙ est cogscere. ꝛ sic nõ arguunt põs diuersas. ꝛ sil'r videre ꝛ audire ꝺueniũt in ꝫ qõ est sentire ꝛ tñ arguunt diuersas potentias. Sz dicas sil'r videre albedinez. ꝛ videre nigredinẽ nõ sũt idem. g̃ ꝓ passiua visiua nõ est vna ad ista. qõ tamen est falsuz. ergo sil'r q̃uis non sit idem intelligere ens speculabile ꝛ itelligere ens opabile non seq̃t ꝙ potentia intellectiua sit alia ꝛ alia. ¶ Posset hic dici breuiter dupl'r. ꝑ ꝙ nõ est sil'e. qz videre albedinẽ ꝛ videre nigredinẽ sũt q̃dã spẽs spãlissime q̃uis visu sunt oba vnius gnis. sz itell'e ens speculabile ꝛ itell'e ẽs opabile nõ sr̃ spẽs spãlissime ipius itell'e ĩmo vnũqõq̃ istoꝝ ꝺtinet plẽs spẽs ꝛ sr̃ respcũ eiusdem obi ꝼz vnũ gẽus vt pz cuilz itelligẽti. vñ credo saluo meliori iudicio ꝙ itellcs practicus ꝛ speclatiuus sr̃ diuerse potentie aie intellectiue sicut visus ꝛ auditus aie sensitiue sicut visus nõ põt cogscere sonũ g est obñ auditus nec auditus colorẽ ꝑ se. ita itellcũs speculatiuus vt speculatiuus nõ põt cogscere ens opabile vt opabile ẽ. nec practicus itellcũs vt practicus põt intelligere ens speculabile vt speculabile. Jtez possuz ꝺcedere ꝙ sicut videre albũ est aliud ꝼm spẽm ab eo quod ẽ videre nigꝝ ita aliud est posse videre albũ ꝛ posse videre nigꝝ. ꝛ sic

silr in alys. ¶ Uñ pbus in isto 3°. dicit q potentie anime
q̃dã°. ifinite videñ. s. si distinguãt ab iuicẽ fm distictiõẽ actuũ fm spẽz spãlissimã. qz B mõ sũt q̃dãmõ ifinite
.i. cũ difficultate sunt numerabiles oẽs. z B significauit
p ly q̃dãmõ. Nec est magna necessitas iscia distinguere
scorsuz z diuisiz oẽs istas potentias fm spẽs spãlissimas
z tractare ò vnã q̃z scorsuz z diuisiz qz ꝓsilis z vnifoꝛis
est hitudo vnius eaz ad suũ obm̃ sicut z alterius. z vna
q̃z istaz potentiaz q̃ sibi iuicẽ sĩt ꝓpinque cognita suf
ficiẽter posset cogsci altera. pp qõ de iltis silr sufficit tra
dere doctrinã vnaz vt de oibus potentys visiuis simul
expediat̃. z silr de oibus potentys auditiuis qz simul ẽ
hitudo visus cogscentis albedinẽ ad albedinez. z visus
cogscentis nigredinẽ ad nigredinẽ. z sic silr in alys suo
mõ. z hoc vlr est ve. qz potẽtie distinguũt p suos actus
vt docuit ari. 2°. huius. z si hõ multitudo potentiaz aie
est ꝑ aliquã dignitatẽ vtinã ego scirẽ illã. ¶ Sed aliqui
arguũt ꝑ cloñẽ ꝓncipalem. Nã si intellcũs ꝑacticus z
speculatiuus sunt diuerse potentie aie. segt̃ q sunt duo
itellcũs agẽtes z duo possibiles qõ ẽ absurdũ. ꝓña pz. qz
cõstat q intellcũs speculatiuus distinguit̃ p possibilez
z agentẽ. vt pz in isto 3°. g̃ silr itellcũs ꝑacticus oz distin
gui per istos duos. z sic erunt duo intellcũs poles. vnus
speculatiuus z alius ꝑacticus. z silr duo itellcũs agẽtes
vnus gdez faciens itelligibilia speculatiua actu itellcã
z alius g facit intelligibilia operabilia actu intellecta.
¶ Jtez arist. 2°. metaph̃. dicit q ꝑacticꝰ speculanꝫ aliq̃°
cãz ipius rei artificialis qõ ñ eẽt idẽ cũ itellcũ specl'atio
¶ Ad ꝓmũ isto z dico breuiter q si p itellcm̃ possibilẽ z
agentẽ intelligat̃ suba aie hũane. sic nõ ẽ nisi vnus itel
lectus polis z vnus agẽs. 3 si p itellcm̃ polem itelligãt̃
virtutes nãles q̃ sunt ꝓncipia itellectõis sic bñ sũt ples
tales potẽtie vel virtutes. z hoc nullũ est icõueniẽs vt
mãifestũ est cuilibet bñ disposito z nõ depꝛauato p ma
lã ꝓsuetudinẽ. ¶ Ad 2m dico q exponẽduz ẽ q ꝑacticꝰ
speculanꝫ cãs. i. ꝓsiderãt cãs z itelligũt. z B mõ debent
exponi oĩa alia vba q̃bus intellcũi ꝑacticꝰ attribuitur
speculari. qz speculari sumit̃ coiter p ꝓsideratõe itelle
ctuali. z iste modus fuit aristo. q ipe habuit modicã sol
licitudinẽ de noĩbus vt cõmẽ. dicit p. phy. ¶ Uel dicen
dũ q ꝑacticꝰ bñ speculanꝫ cãs nãles suoz fcõz nõ per
itellectũ ꝑacticuz 3 p intellcm̃ speculatiũ. vt domifi
catoꝛ p intellcm̃ speculatiuũ cõsiderat ligna z lapides z
dispões coz cõuenientes ad domificãduz. 3 nõ ꝓsidẽ
rat hõ cãs z eaz ꝓpetates vt ibi sistat 3 vt agat z ex eis rẽ
artificialẽ q̃ vr ei5 bonũ. z B significauit ari. ibidẽ dicẽs
sic. Et. n. si cãm quõ se hz intendũt nõ tñ fz se 3 fz aliqd
z nunc speculanꝫ ꝑacticꝰ. z hec ẽ intentio Cõm. ibidem
dicentꝫ q ꝑacticꝰ h cõsiderãt cãm nõ vt sciãt 3 vt agãt
z B ẽt ari. dicit i isto 3°. qz dicit q cognitio va in actiõe. i.
ordinata ad actõez z cognitio va sine actiõe q̃ius sint i
eodẽ gñe. s. bono z malo. tñ in eodẽ simplr. oꝛt z a q̃dã
.i. q cognitio vera sine actõe vera regrit̃ simplr z nõ ꝓp
aliqõ aliud faciẽdũ p eã. 3 cognitio vera in actõe q̃rit̃ z
cõsiderat̃ pp qõdã. i. ꝓpter opus qõ ẽ ꝓductio rei cogni
te z ab illo ope hz ipse cognitoꝛ bonitatẽ suã aliq̃°. vel ab
ipsa re ꝓducta. ¶ Ad rõez cũ oꝛ q actus istaz potẽtiaz
sũt idẽ ꝛc. dico q illa auctas ari. soluit seipsã. qz nõ dicit
pbus q ve. in actõe z sine actõe sit opus vel actus idez
fm spẽz. 3 q sĩt in eodẽ gñe. s. in gñe bõi qz vtrũq istoꝛ
est qõdã bonũ eius quod est. z puto q sunt in codez gñe
analogo magl q̃ in vniuoco. ita q bonũ hũanũ diceret
analogice de vera itellectõe entl specl'abilis z de cogni
tõe vera entl opabilis. 3 fm oꝛdinẽ ipõnis foꝛte eẽt eoꝝ
qz sicut res opabiles ab hoie sĩt ei notioꝛes q̃z res specu
labiles. ita ꝓpius diceret̃ de cogne entl opabilis ꝛc. vnde
ari. frequẽter exẽplificat in rebus artificialibus ad de
clarãdũ aliq̃ nãlia. Jta ẽt cognitio quã hz intellcs de re
bus opabilibus ẽ notioꝛ q̃ ad nos q̃z illa quã hz itellcũs
de rebus speculabilibus. z sic cuz noia fuerint ꝓus iposi
ta rebus ꝓus notl foꝛte B nomen itellectio vel itellr cyl
bonũ itellectus ꝓ ꝓus oꝛ de actu itellcs ꝑacticꝰ fz oꝛdi
nẽ ipõnis nois. Uñ z hoiez ꝓudẽtẽ q hz cognitões vas
de rebus agibilibus dicimus bonũ frequẽtius q̃z hoiem
speculatiuũ q hz cognitões vas de rebus specl'abilibus
tñ fm oꝛdine nãe lõge nobilioꝛ est bõitas cõsideratõis
speculatiẽ q̃z bõitas ꝓsideratõis opatiue. qz optimũ spe
culabile. s. deus supꝫmus q est totaliꝛ optimus eoꝝ q̃ sũt
i nã bonozabilius ẽ q̃cũq opabili hũano. z B ignozãtes
qdã ifelices hoies dicũt scias opatiuas eẽ digniozes spe
culatiuis. z hoies specl'atios ꝺtẽnũt. 3 miseria istoꝝ sit
viris specl'atis sufficiẽs ꝓ vindcã. ¶ Qõ. XXXVII.

v Trũ aũt nõ ꝓtingat ꝛc. ¶ Hic q̃rit̃. Utrum
intellcũs hũanus ꝑ possit itelligere sub
stãtias abstractas a mã z magnitudine vt sunt
ille sube q̃ dicũtur itelligẽtie. Arguit̃ ꝓmo q nõ. qz itel
lectus humanus nihil itelligit sine fantasmate vt vult
aristo. in isto 3°. qõ g̃ nõ facit fantasma i fantasia hois ñ
põt itelligi ab itellectu hũano. 3 suba icoꝛporea nõ fac̃
fantasma vel spẽm i fantasia. qz fantasia ẽ virtus coꝛpo
rea q̃ nõ ẽ nata recipe nisi silitudines rei coꝛporalis vel
exñtis i coꝛpoꝛe. Hoc ꝓfirmat̃. qz fãtasia ẽ motus fcũs
a sensu fm actũ vt pz. z. huius. vñ qõ non ẽ sensibile vel
qõ nõ facit sensũ i actu nõ vr eẽ fãtasiabile. g̃ ꝛc. ¶ Jtez
itelligibile oz eẽ ꝓꝛtõatũ itellcũi z vlr obm̃ potẽtie.
mõ suba ꝑma icoꝛporea q̃ ẽ os non ẽ ꝓꝛtõata itellcũi
nro. qz ipe ẽ vtutis ifinite. vt pz. 8. phy. z itellcũs nr ẽ fi
nitus cũ sit foꝛma coꝛporis finiti. 3 finiti ad ifinitũ nul
la ẽ ꝓꝛportio. ¶ Jtẽ itellcũs nr nõ põt itelligere illa ẽtia
q̃ sũt maxie itelligibilia. 3 suba sepate sũt maxie itelli
gibiles. g̃ ꝛc. maioꝛ pbaẽ qz intellcũs aie nre se hz ad ea
q̃ sũt mãifestissima i nã sicut oculus nocticoꝛacis ad lu
mẽ solis vel diei. vt pz. z. met. manifestissima ãt nãe sũt
maxime itelligibilia. B est manifestũ. g̃ itellcũs nr non
põt itelligere maxie itelligibilia. cũ ad ea se hz sicꝰ ocls
nocticoꝛacl vel noctue ad lumẽ diei. z sic pz maioꝛ. z mi
noꝛ apparet. nã suba sepate sunt maxie entitatiꝫ respcũ
alioꝝ entiũ z sunt actus puri. z sic sunt maxie itelligibi
lia cũ vnũq̃q ẽ itelligibile fm q ens actu. g̃ ꝛc. ¶ Op
positus arguit̃. nã itellectus põt itellre oĩa illa q̃ cõtinenꝫ
sub suo obõ ꝓ. 3 suba sepate ꝓtinẽt̃ sub obõ ꝑ itellectus. qz
sunt entia. imo nobilioꝛa alys. vt pz. iz. meta. ¶ In ista
q. sic ꝓcedã. ꝓ recitabo q̃sdã opi. q̃s cõmẽ. recitat. z coꝝ
defectus fm ꝓmẽ. 2°. recitabo q̃sdã opini. moderno ꝝ z
qd in ea sit ꝑ ari. z cõmẽ. 3°. recitabo opi. auerrois z eaz
manifestabo fm posse meuz. 4°. mouebo difficultates
foꝛtiores q̃s scio ꝑ illã opi. z rñdebo ad eas fm q ꝺe de
rit mihi deus. Et 5°. dicã ad rõnes adductas añ. i pn°. q.
¶ Opio g̃ alexã. vt recitat bic cõmẽ. fuit. q itellcus nr
nõ bene põt itelligere substantias separatas. quod sic
ꝓbauit. omne generatum quando peruenit ad finez in
gnãtõe z ad pfectõem ita. s. q fuerit pfecta eius gñatio
tunc puenit ad ꝓplementũ z ad finez in sua actiõe si fu
erit de entibus agentibus. aut in passiõe si fuerit de en
tibus patientibus. aut in vtroq̃z si fuerit vtrunq̃z. verbi
gra. hõ nõ venit ad finez in actiõe q̃ est ambulare. i. non
ãl u'at pfecte z ꝓplete nisi qñ venerit ad finez i gñatõe

.i.qñ dispões mẽbroꝝ regñte ad ambulãduz fuerit pfecte gnãte ꝛ sic in alys similibus.mõ itellcũs i hĩtu est vnũ entiũ gñabiliũ.ꝛ iõ cuz fuerit eius generatõ ꝓpleta tũc habebit ꝓplete ꝛ pfecte suã opatõez.opatio ãt eius est cãre itellegñ ꝛ itelligere ea.ꝛ iõ necesse est cuz fuerit in vltima pfectõe vt habeat has duas opatiões pfecte. pfectio qũt in cãndo itellecta est facere oĩa intellecta in potentia actu itellecta,ꝓplementũ ãt intelligendo ẽ intelligere oĩa abstracta ꝛ inabstracta.necesse est igiꝫ q̃ itellcũs in actu cũ venerit ad cõplementũ suuz gñatõis hẽat has duas opatões. ¶ Sz ꝺ istã rõnẽ sunt multe dubitatões vt Cõm.obycit. ꝑ qz nõ est notuz p se q̃ cõplementuz ĩ opatõe.i.opatõiſ q̃ est intelligere fit itelligere res abstractas nisi hoc nomen qõ ẽ imaginari.i.intelligere diceret de eis ꝛ õ rebus mãlibus vniuoce.sicut dr̃ hoc nomen ambulare de pfectiozi ꝛ ipfectiozi.q̃si dicat Cõm.q̃ illa rõ Alexã.nõ ꝺcludit euidenter ꝓpositũ qõ itendit.qz cũ dr̃ in maiozi q̃ oẽ gnãtuz qñ sua gnãtiõe ẽ cõpleta tũc puenit ad ꝓplementũ sue opatiõis.vez est ad cõplementũ illius opatõis quã ꝑus hẽbat icõplete ꝛ ipfecte.qz opatio pfecta ad quaz puenit est vnius rõnis cũ opatõe ipfecta quã ꝑus hẽbat icõplete ꝛ ipfecte ꝛ alr nõ.vbi gr̃a.cũ pfecta est gnãtio dispõnum q̃ regrunt̃ ad ambulatõez tũc cõtingit ãbulatio pfecta q̃ vnita est cũ ãbulatõe ipfecta p̃cedente.mõ itelligere res abstractas q̃uis sit opatio pfectioꝝ q̃ itelligere res mãles tñ itelligere nõ dr̃ oĩo vniuoce de ꝫ itelligere ꝛ illo. vel saltẽ nõ dr̃ñt solũ ꝑm magis ꝛ minus pfcm̃ ĩ eadez spẽ sic ambulatio ꝑoꝝ ꝛ posterioꝝ. ¶ Itẽ q̃rit Cõm.q̃lr opatio ꝓpria itellcũs agentꝭ q̃ est facere itellecta attribuit intellcũi gnãbili ꝛ cozruptibili.ſ.intellectui in hĩtu nisi ponerẽ q̃ itellcũs q ẽ in hĩtu sit agẽs ꝓpositũ cũ mãli vt dicit Themistius.qõ esset incõueniens vt pz ex p̃dictis.qz itellcs agens est eternus.ꝛ itellcũs i hĩtu ẽ gnãbilis ꝛ cozruptibil.Sz forte diceret Alexã.q̃ opatio intellcũs q̃ ẽ facere intellecta nõ attribuit itellectui in hĩtu solũ.ſz cõposito ex intellectu agẽte ꝛ intellectu in hĩtu ita q̃ forma postrema q̃ abstrahimus intellcã et intelligimus ea est cõpositа ex intellectu agẽte ꝛ itellectu in hĩtu. ¶ Cõtra ꝫ remanẽt dubitatio qz ex cõplemẽto actiõis q̃ est cãre itellecta nõ oz cõtingere nisi cõplemẽtũ opatõis q̃ ẽ itelligere ea.ꝛ nõ itelligere res abstractas.qz intellcs agẽs nõ facit res abstractas de potentia itellectꝭ actu intellectas vt pz ex isto ꝫ.ꝛ Cõm.dicit ꝛ ꝰ metaph. vñ q̃uis cõcederẽ q̃ cõpleta gnãtõe in hĩtu ipse intellectus agẽs faceret oĩa q̃ sunt potentia intellecta actu itellcã.nõ tñ ex ꝫ apparet q̃mõ intelligeremus substas separatas.nec apparet qũo ꝓpositum ex itellectu agente ꝛ intellectu possibili vel in habitu hẽret istã operatõez.ſ.itelligere res abstractas.qz ꝫ opatio ñ põt attribui alicui gñabili ꝛ cozruptibili nisi p accñs.Intellcs ãt i hĩtu ẽ gnãbil ꝛ cõruptibilis sic obycit cõmẽ.ꝛ magis declarabiꝫ i ꝓxtibus. ¶ Itẽ q̃rit cõmẽ.quõ eternũ idiget i opatõe sua alt quo gnãbili ꝛ cozruptibili.ꝛ dicit ipse q̃ ipe loq̃r de hoc post.qz ista positio ẽ qõdã fundamtũ ꝛ p̃ncipiũ eius qõ ipe vult dicere de polritate ꝓtinuatõis cũ rebus abstractis. ¶ Sed adhuc obycit cõmẽ.ꝺ opi.Alexã. qz ipse posuit itellcm̃ polrem gnãbilẽ ꝛ cozruptibilẽ vt dicit ꝓmẽ. q̃ vt ei videt̃ nullus modus posset inueniri nãlis q̃ possemus itelligere res abstractas.nã itellcũs dz ẽ itelligibiliuz vel itellcm̃ i oĩbus maxime i rebus liberatis a mã.Si g̃ ẽẽt polr q̃ substa gnãbilis ꝛ cozruptibilis itelligeret formas abstractas ꝛ reuerterẽt idẽ cũ eis tũc possibile ẽẽt vt nã possibilis fieret neĉia.et hãc obiectõem posuit cõmen. ꝑpe p̃m huius disgressionis. ¶ Sed hec vba cõmẽ.multũ videntur eẽ dubia ꝛ obscura. nõ.n. videt esse verũ q̃ itellcũs sit idẽ cũ itellecto ꝛ cũ eo quod intelligit.qz sic itellcũs itelligens lapidẽ esset idẽ cũ lapide,ꝛ itelligens asinũ esset idẽ cũ asino.qõ est ridiculm Et si dr̃ q̃ itellcũs dz esse itellcm̃ q̃tũ ad eius spẽm ita q̃ spẽs rei q̃ itelligit recipiatꝭ i itellectu ꝛ itellcũs sit idẽ cũ ea sicut subm̃ cũ suo accñte.vel sicut pfcibile cũ sua pfcõe.Cõtra.mã p̃ma itelligit ꝛ tñ ipa nõ hz spẽz. vt pz ꝑ.phy. ¶ Itẽ si sic itelligit dictũ cõmẽ.q̃ itellcũs dz ẽẽ idẽ cũ itellecto q̃tũ ad eius spẽz tunc nõ videt cõmen. bñ arguere ꝺ Alex.qz nõ ẽ ipole q̃ aliqõ gnãbile ꝛ cõzuptibile recipiat spẽz alicuius eterni.sicut aligs visus recipit spẽm luis solis ꝛ etiaz spẽm magnitudis vt figure solis.ꝛ oĩa hec sunt eterna ꝑm phm̃ ꝑ.celi ꝛ mũdi.ꝛ tñ visus est cozruptibilis. ¶ Ad hoc sic credo esse dicendũ q̃ cõmen.sic intellexerit.itelligens dz esse itellectũ i oĩbz q̃tũ ad eius speciem vlem vel ꝓphensionez vlez ita q̃ spẽs vlr repñtantes rem q̃ itellr vel saltem ipsa ꝓphensio vel cognitio vlis rei sit in intellectu ꝛ sit idem cũ eo sicut pfectio cũ suo pfcibili.ꝛ hoc est manifestuz.Spẽs enĩ vlis ꝛ cognitio vlis q̃ itellcũs itelligit aliqõ itelligibile nõ est i ipso itellectu subiectiue.sed i itellectu q̃ intelligit.ꝛ hoc maxime verũ est i rebus liberatis a mã. qz ea ꝓphensio vlis est nobilioꝝ ꝛ pfectioꝝ itellectus q̃ ꝓphensio mãlis rei.ꝛ q̃tũ est de se semꝑ sunt intellecte.ꝛ intellectio q̃ intelligit se est idem cũ ea ꝑ subam. vt coiter creditꝭ. Mõ dico vlterius q̃ nulla suba gnãbilis ꝛ cozruptibilis põt recipe speciẽ aut ꝓphensionez vlez rei eterne.nec esse idem cũ ea. sicut pfectibile cũ sua pfectõe.qõ sic pz.Ois.n.suba gnãbilis ꝛ cõruptibilis est cozpea ꝛ indiuiduata.ꝛ sic qcqd recipiꝭ i ea recipiꝭ idiuidualr ꝛ cozpalr q̃q̃ mõ qõ repugnat vlitati.vnde mãifestũ est q̃ nulla talis suba recipit ꝓprehensionez vlem.ꝛ multo fortius nõ recipit ꝓphensiõez vlez rei q̃ de se est abstracta si g̃ aliq̃ suba gnãbilis ꝛ cozruptibilis recipet ꝓphensiõem vlem oporteret q̃ ipsa suba fieret ĩmãlis ꝛ incozporea.ꝛ p ꝫs eterna ꝛ necessaria.ꝛ sic nã polis.i. gnãbilis ꝛ cozruptibilis fieret necessaria qõ ẽ ipossibile Itez Cõm.ispectis diuersis vbis Alexã.ꝛ eis cõcordatl vt est possibile colligit itentõez Alex.fuisse de isto ꝓposito q̃ cũ itellcũs mãlis.i.itellcũs ipolis fuerit pfectus hĩtibus speculatiuis sic q̃ intellcũs i hĩtu fuerit pfecte generatus tunc intellectus agens cõtinuabiꝭ.i.ꝓiũgeꝭ ei vt forma ꝛ tunc per eum intelligemus res abstractas nõ ita q̃ intellcũs i habitu itelligit illũ itellcũz cum intellectus in habitu sit gnãbilis ꝛ cozruptibilis. Iste aũt scz intellectus agens est ignãbilis ꝛ icõruptibilis.ſ.mõ p̃dicto.ſz q̃ itellectus agens vniet̃ itellectui in habitu tanq̃ forma.ꝛ sic p eũ itelligemus res abstractas. Tũc obycit cõmen. ꝺ Sm̃iaz alexãdri. Nã q̃ itellectus agens nunc sit forma itellectus i habitu cũ prius nõ esset eius forma puenit ab aliq̃ dispõne facta nouo i intellectu in habitu.ꝛ tunc q̃riꝭ q̃ sit illa dispõ ꝛ q̃liter ꝓtingat.ꝛ hoc nõ declarauit alexan.ꝛ iõ isufficienter dicit.hec sũt melioza motiua Cõmen.q̃ adducit ꝺ alexan.i isto.ꝫ. ¶ Postea cõmen.loqtur de opi.themisty. ꝓbauit ãt themistius q̃ itellectus nr̃ hz potentiã abstrahendi formas mãles ꝛ intellñdi eas.q̃to magis hz potentiã intellñdi ea q̃ sunt denudata a mã.q̃si sic argueret.Si illud qõ videtur minus inesse inest ꝛ illud quod magis.ſd minus videt̃ inesse q̃ intellcũs nr̃ possit abstrahere formas mãles ꝛ eas itelligere q̃tũ q̃ ipe possit intelligere de se formas abstractas et cognoscere ergo ꝛc. ¶ Cõmentatoꝛ vero

obijcit ei. qz aut ipe Themistius opiabaf itellcm polez
ee generabile z corruptibile. aut eternu. Si opiabatur
pmo. z tunc eius rō est insufficiēs. qz sicut nō segf qd illō
qō ē magis visibile i se est magis visibile apud nos. vbi
gra. color z lumen solis. color. n. minus hz de intentiōe
visibili q3 lumen solis cū color nō sit visibilis nisi p solē
hz nō possumus ita aspicere solē sicut colorez. z h3 accidit
visui ppter mixtionē cū mā. sic nō segf vt idez opef ma
gis intelligibile a nobis si itellcūs nr sit res mālis z res
māles sint gnābiles z corruptibiles. imo eēt ei oio ipos
sibile vt declaratū est pus. Si ät ponaf qd itellcs polis
nō sit admixtus māe tunc certe ille pmo erit pus. s. illud
qō est magis itelligibile magis ꝓphendif. i. ad eius ꝓp
hensionē habef pfectior inclinatio nālis q3 illud qō ꝓpre
hendit minus pfcm. de illis ät ꝓphensiōibus q3 sf imālia
ꝓphendit pfectius z nō eō. suba. n. mālis q hz nāle desi
deriū ad cogscendū minus pfectā hz nālē inclinationē
z desideriū nāle ad ꝓphensionē rei nobilior z pfectior
eo qd cognitio rei perfectionis z nobilionis est nobilior z
pfectior. z iō ad eā est nobilior inclinatio z pfectius desi
deriū pm nām. Hz nō oz. qd suba q3 cōprehēdit rem pfe
ctionez hēat nālē inclinatōez. vel nāle desideriū ad ꝓpre
hensionē rei minus pfecte tā3 ad suā pfectōez nālem.
¶ Cōcedendū ē g suppoīto qd itellcūs nr sit suba imālis
potens nāli potentia z appetēs appetitu nāli itelligere
res māles qd ipe exīs imālis hz nālē aptitudinē aut nā
lē appetitum ad intelligere res pfectiores. s. imāles.
¶ Sz adhuc remanet qō q3re itellcūs possibilis nō itel
ligit hō subas i pn°. sic i fine vel posterius. z hāc. q. forte
nō soluit themistius iō nō dixit sufficiēter. ¶ Deide Cō.
recitat opi. auempace. de q pus dixit qd multū pscruta
baf in hac. q. z laborabat declarādo hāc ꝓtinuatōez eē
possibilē i sua epla quā vocauit cōtinuationē intellcūs
cū hoīe. z in li. de aīa. z in multis alys libris. z videbaf qd
ista. q. nō recesserit ab eius cogitatōe nec p tps modicū
vnius oculi. z verbū eius i h3 est firmius verbis aliorum
Dixit itaq3 Auēpace qd itellcūs nr pōt itelligere subas
abstractas. ad cuius pbōez ipe supponit aliq3 tā3 pnci
pia. pmo qd itellcā speculatiua sūt fcā. et h3 itellūdū est
pticulariter nō vlr. nā aliq3 itellcā sūt eterna. s. que sūt
sube sine mā. Deide posuit qd oē fcm hz qditatē. s. oē fcz
hz formā i mā. Deide posuit qd oē hns qditatē itellcūs
nr natus ē abstrahere illā qditatē z itellfe. i. abstrahere
z itelligere. Ex qbus ꝓcludif qd itellcūs natus ē abstra
here foras itellectoz z qditates eoz. Ex qbus supposit
inuebat duas vias. i. duas rōes. q3 ꝓma pōt sic formari.
oīs itellcūs q ē natus itelligere aliqō itelligibile cuius
itellectū ē vnū nūero apud diuersos hoīes ē natus itel
ligere subam abstractā. sz itellcūs nr est hūi. g z. maior
ppō appz. qz suba abstracta est tale itelligibile cuius i
tellcm est vnū numero apud diuersos hoīes vt ipe sup
ponit. minorē vō pbat. qz itellectio alicuius itelligibilis
nō multiplicaf nisi pm multiplicatōez formaz spūaliū
cuz qbus sustinef in vnoquoq3 idiuiduo. i. intellcm. sed
spēs intelligibiles vel ipz itelligere nō multiplicaf nisi
p multiplicatōez fantasmatuz indiuiduoruz a qbus de
pendet. cū g intellcs possit intelligere aliqō itelligibile
cuius nullus fātasma ē. sicut forte pōt intelligere suum
actuz exīte in eo q nō ē fantasiabilis. vr ex h3 qd ipse pōt
itellre tale itelligibile cuius itellcm est vnū z idē apud
oēs. z qz tale est suba abstracta. g pōt itelligere subam
abstractā. ¶ 2ª rō sic pōt formari. Ille itellectus q pōt i
telligere qditatē simplicē. s. q nō hz qditatē pōt itellige
re subam abstractā. sz itellectus nr est hūi. g z. maiorez
ppōem habuit p māifesta. nā suba vel foa abstracta ē
talis qditas. s. simplex nō hns qditatez. z minorē pbauit
qz cuz aliq3 intelligibilia sint facta z p3ns hntia qditā
tes. itellcs pōt hō qditates abstrahere vt pz ex pmissis
aut g abstrahendo qditatē ab hēnte qditatez i infinitū
pcedit. vel nō. Si dicif qd pcedit in infinitum h3 statim est
incōueniens. qō pbauit. qz sic intelligens z abstrahens
faceret itellectus. i. actus itelligendi ifinitos diuersos
in spē. s. qz aliq illoz magis essent liberati a mā. i. magis
elōgati a mā z vliores q3 alij. g relingf qd erit status ab
strahendo qditatē ab hñte qditatē. aut ergo erit status
ad aliqd habēs qditatē quā itellcs nō ē natus abstrahe
re. qō ē ipossibile hz pmissa. aut erit status ad aliqd quod
nō erit nec hns qditatē. z h3 ē ipossibile. qz illud ē puatō
. i. nō ēs simpl'r. aut erit status ad aliquā qditatē simpli
cez q nō hz vlterius qditatez abstrahibilez. z sic habef
ppositū. Et cōfirmaf hoc p illud quod aristo. cōsueuit
dicere in talibus demōstratōibus. qm qñ necesse est absci
dere in ifinitū melius est abscindere in pncipio. vult g
Auēpace qd intellectus noster abstrahendo qditatem a
qditate puenit ad qditatē simplicē q vlterius nō hz q
ditatē. z qd tale ē suba abstracta. Sed cōmē. ꝓ illā auctē
arguit. qz si qditas diceref vniuoce de qditatibus rerū
māliū z de qditate itelligibiliū abstractoz tunc ppō di
cens qd itellcūs natus ē abstrahere qditates i eo qd sūt
qditates. eēt vera. Si aūt equoce tūc demōstratio nō erit
vera. qz nō segf. si itellcūs i abstrahēdo pueniat ad qdi
tatē simplicē qd ppter h3 posset itelligere formā abstra
ctā. z de isto q3liter se habeat. i. quō qditates dicūtur de
qditatibus rez māliū z de qditatibus rez abstractaz
ē valde difficile. tm manifestū est p se qd nō dī de eis pu
re equoce. qz de eis tūc nō cognosceret vna pars phie.
qō pz falsū esse ex metaphyca q3 ꝓsiderat de vtrisq3 qdi
tatibus. vt pz. 8. z. io. meta. nec dicitur pure vniuoce. qz
qditas imālis est ingnābilis z icorruptibilis. sz qditas
rei mālis est gnābilis z corruptibilis. z talibus nō ē ali
quod coē vniuocū. vt pz. io. meta. z pcipue vniuocatiōe
spēi spālissime. Utrū aūt dicaf multipl'r pm analogiaz
qō est eē mediū iter pure equocū z pure vniuocū idiget
pscrutatōe. ¶ Jtē si ꝓcedif qd qditas dī vniuoce de illis
z de his adhuc remanet qō ꝑ auēp. quō corruptibile in
telligit quod nō est corruptibile. ipse. n. posuit itellectū
esse cōruptibilē. ¶ Et si diceret qd itellcūs est icorrupti
bilis adhuc remaneret qō quō itelligit intellcōe noua
qō natum est semp itelligere z i pterito z i futuro. Jsta
sunt dicta cōmen. ꝓ illā secūdā rōem auēpace. Sed ꝓ
mā nō multū exīsse logtur nisi qd ipse dicit qd ille due
vie sunt q3si cōuincātes se. Et possumus rndere ad illā
rōem iterimēdo minorez. ppōez. nunq3. n. itellcūs itelli
git aliqō itelligibile cuius itellcūz sit idē apō diuersos.
accipiēdo itellcūz p specie itelligibili vel p ipō actu in
telligendi. ¶ Et ad pbatōez cū dī. qd itelligere nō mul
tiplicaf nisi p multiplicatiōez fantasmatū. dicendū qd
verū est. sed aliqn multiplicaf p multiplicatōez fanta
smatū q3 sunt ipsaz rerū q3 itelligūf sicut itelligere albe
dinez z itelligere nigredinē z hō. Et aliqn diuersificaf
itelligere p diuersitatez fantasmatū q3 nō sunt fātasma
ta eoz que itelliguntf ppzie sz sunt fātasmata aliquoz
aliorum a quibus dependent illa que intelliguntur. si
cut intelligere quo ego intelligo speciem intelligibi
lez lapidis z illud quo tu intelligis ipsā spēm lapidis di
uersificaf pm diuersitatē fātasmatuz a qbus dependet
spēs lapidis. Nā itelligere spēm lapidis aut ē idez realr
qō intelligere lapidez. ita qd lapis z eius spēs intelligūf

eodez actu ꝛ qꝺ diuerſificat vnū eoꝝ ꝛ reliquū. aut ſaltē
itelligere ſpēm lapidis nō fit niſi p̄cedente intellectiōe
ipſius lapidis. ꝛ ſic idez qꝺ p̄us. ¶ Alr̄ pōt rn̄deri ad illā
rōnem negādo maiorē. qꝛ q̄ꝫ itellcū ꝯ poſſit itelligere
aliqꝺ intelligibile cuius intellcm̄ ē vnū nūero apud me
ꝛ apud te. tn̄ n̄ ſegt̄ ex hꝺ q̄ poſſit itelligere ſubaz ſepatā
qꝛ itelligibile cuius intellcm̄ eſt vnū nūero apud diuer/
ſos nō dr̄ vniuoce de ſuba abſtracta ꝛ de relīgs. ꝛ iō non
vꝫ illa rō. Dec ſunt q̄ p̄nt ſufficere de illis opionibus q̄s
recitat Cōm. ¶ Opio vo q̄rūdā expoſitoꝝ latinoꝝ ꝛ p̄/
cipue fr̄is Thome ꝛ ſuoꝝ ſeq̄ciū fuit q̄ intelllcs nr̄ vni/
tus corpori nō pōt itelligere ſubas ſepatas q̄tū ad eaꝝ
gditates qꝺ pbare nitit̄ ſpāl̄r ex vno. dicunt. n. q̄ itellcs
nr̄ eſt foꝛa corporis nr̄i dans ei eē ſimpl̄r. ꝛ dicunt q̄ ipe
intellcū nr̄ eſt infimus in gn̄e itellectualis nāe mimuz
pticipās de vtute itellectiua intn̄ q̄ ipſe natus ē moue/
ri ad intelligendū a fantaſmatibus rerū exn̄tibus ī no/
bis. ꝛ qꝛ illa q̄ ſunt nālia ſp manent. iō itellcū nr̄ q̄diu ē
vnitus corpi nō itelligit aligd niſi ad eius intellectionē
poſſet moueri ab aliq̄ fātaſmate. Mō ad intelligere g/
ditatē ſube ſepate nō pōt moueri a fātaſmate vt ſuppo
nūt. Addunt tn̄ iſti q̄ itellcs nr̄ ꝺiunctus corpi bene pōt
intelligere ſubas ſepatas q̄tū ad eē. Un̄ ari. demr̄auit
eas eſſe p̄ motū ꝑpetuuz vt pz 8o phȳcoꝝ. ¶ Et addunt
q̄ poſt ſepatōem itellcūs a corpe ipſe pōt itelligere gdi
tates ſepatas nō p̄ imutatōez a fantaſmatibus. ſz p̄ aliū
modū. ſ. p̄ influentiā ab intelligentia ſupiori. Sed ſine
dubio iſta poſitio vr̄ valde irrōnabilis ꝛ cōtraria phie p̄
qꝛ dicit q̄ itellectus nr̄ ꝺiunctus corpi nō pōt itelligere
ſubas ſepatas q̄tū ad eaꝝ gditates. Cōtra. nulla foꝛma
ipediť a ſua opatōe nobiliſſima p̄ vnionē eius ad ſuam
ꝑꝑiā māz. qꝛ tūc illa vnio nō eēt ipſius foꝛme fm eius
nām. nec p̄ ꝺns poſſet fieri ens nāle ſimpl̄r vnū ꝛ p̄ ſe ꝛ
nāl̄r ex illa foꝛma cū ſua ꝑꝑia mā. qꝺ eſt abſurdū. ſz itel/
ligere gditatē ſube ſepate ē nobiliſſima opatio aie hūa/
ne. ſ. intelligere gditatē dei ſupremi vt pz ſat̄l p̄ ethicoꝝ
ꝛ io. corpus aūt hūanū eſt mā ꝑꝑia aie hūane. vt oēs cō/
cedunt. ḡ ꝛc. ¶ Sz diceres q̄ nulla foꝛa ipediť ꝑpetuo
a ſua nobiliſſima opatōe p̄ ſui vnionē ad māz ſz p̄ aliqꝺ
tp̄s pōt ipediri. ꝛ ſic diceret̄ in ꝓpoſito. nā aīa humana
p̄ tpe p̄ q̄ vnit̄ corpi ipediť ab itellectōe gditatis ſube
māl̄. ſz n̄ ipediť ꝑpetuo qꝛ q̄n̄ erit ſepata poterit itell̄c.
¶ Cōtra. aīa hūana aut eſt nata itelligere ſubam ſepatā
per ſuam ſubſtantiam. aut per eius ſpeciem foꝛmatam
ab ea. aut per aliquam ſpeciem cauſatam a fantaſmate
nō vr̄ alius modus rationabilis etiam ſi fingere liceat.
Si per ſuā ſubaz. tunc cū vnio eius ad corpus nō moue
at eius ſubaz ſeqtur q̄ vnio eius ad corpus nō impedit
ipſā a tali itellcōe. ꝛ ſil̄r ſi ipa eſt nata intell̄e p̄ aliquaz
ſpēm receptā a fātaſmate ſeqtur q̄ eius vnio ad cōpus
nō ipedit ipſaz imutari a fantaſmate. imo magis iuuat
ad ß. Si vo dr̄ q̄ ipſa aīa hūana eſt nata intelligere hꝺ
ſpēz per eius ſpēm receptā. q̄reť quō vnio aie ad cōpus
ipedit aut phibet aut nō p̄mittit receptionē huius ſpēi
ß nō videť aliq̄ mō eē rōabile. qꝛ gnātio alicuius ſpēi n̄
ipediť a corpoꝛe aliquo niſi illud corpus hēat diſpōnē
ꝺriam illi diſpōni quā regrit illa ſpēs. verbi gr̄a. ſpēs co
loꝛis regrit in medio diaphaneitatē in quo ꝺz gnāri et
nunq̄ aliqꝺ corpus ipediret gnātionez ſpēi coloꝛis niſi
hr̄et opacitatē q̄ eſt ꝺria diaphaneitati. ꝛ ſic in alys. mō
corpus humanū nullā hz diſpōnez ꝺriā diſpōni quā re/
grit receptio ſpēi ſube ſeparate niſi qs vt diſcolus pōni
fingeret aliq̄z talē diſpōnē. qꝛ ſube imāles ꝛ earuz ſpēs
nullū hñt ꝺriū nec p̄ ſe nec fm ſuas diſpōnes ꝑꝑias. ḡ ꝛc

Illa rō ꝺfirmať. qꝛ bonū ſimpl̄r alicuius nature nunq̄
ipediť p̄ aliquod bonū ſimpl̄r eiuſdē nature. qꝺ. n. ipe/
dit bonū ſimpl̄r alicuius ē ei ſimpl̄r malū vt pz cuilibz
nō depꝛauato. ſed itelligere gditatē ſube ſeparate ē bo/
nū ſimpl̄r intellcūi humano ꝛ vnio eius ad corpus hūa
nū eſt bonū ſimpl̄r ipſi itellcūi. ¶ Itē q̄rať ab iſtis vt p̄
gditas ſube ſeparate ſit idez realr̄ cū eius eē aut nō. Si
dicať q̄ ſit oio idē realr̄ mirū ē q̄ itellcūs vnitus corpo/
ri itelligat eē talis ſube ꝛ nō intelligat eius quiditatez.
Si vo dicas q̄ gditas ſube ſeparate ſit aliud realr̄ ab
eius eſſe ꝛ eꝝ. q̄riť vtrū tu coḡſcas iſtā alietatē vel nō. ſi
nō. ḡ tu loḡris de eo qꝺ tu nō cognoſcis. et ſic fatue. vel
ſolū fantaſtice tu loqueris ꝛ non eſt tecum diſputandū.
Si vero tu coḡſcis illā diuerſitatē ꝛ nō p̄ſenſuz. ḡ p̄ itel/
lcm̄. Sz intellectus nō pōt intelligere diuerſitatez iter
aliq̄ duo niſi intelligat vtrunq̄ illoꝝ vt pz ꝛ. huius. ꝛ
3o. ḡ intellectus intelligit gditatē ſube ſepate. Sz dices
q̄ verū eſt iperfecte ſed nō pfecte. hoc nō ſufficit qꝛ hoc
nō eſt tenere poſitōez illoꝝ. Dicunt. n. q̄ intellectus nr̄
vnitus corpi nō intelligit ſubas ſepatas. ex q̄ arguiť. qꝺ
nō intelligit ſubas ſapatas nō intelligit eas aliq̄ modo
p̄ locū a toto in mō ad ſuā ptē negatiue. ꝛ cū nō itelligat
eas aliq̄ mō nō intelligit eas ipfecte p̄ eundē locū. ḡ a p̄
ad vltimū poſſet dici q̄ itellectus nr̄ nō intelligit ſubas
ſepatas q̄tū ad eē. qꝛ nō intelligit eē earū pfecte. vñ nō
erat magl negāduz eas intelligi q̄tū ad gditatē q̄ q̄tū
ad eſſe. ¶ Preterea ſi non itelliguntr̄ perfecta a nobis
aut igit̄ hoc eſt verū p̄ tanto qꝛ nō intelligimus eas ita
pfecte ſicut ipe intelligūt ſeip̄as. aut q̄ nō intelligimus
eas pfectōe debita nobis fm noſtrā nām. Si p̄mo. hoc
eſt ridiculū. qꝛ ſil̄r deberet dici q̄ intelligētia inferioꝛ
nō intelligeret ſuperioꝛē eo q̄ nō intelligit eā ita pfecte
ſicut illa intelligit ſeipſaz. Et adhuc eadē rōne deberet
dici q̄ nunq̄ intellcūs nr̄ intelligit hꝺ ſubas pfcēeo q̄
nūq̄ itelligit eas ita pfecte ſicut ipſe ſeipſas intelligūt
niſi diceretur q̄ ipſe eſt aliquando ita perfecte nature
ſicut alie intelligentie ſeparate. quod videtur abſurdū
Si vo itelligas q̄ intellectus nr̄ nō itelligit illas ſubas
ſeparatas ea pfcōe q̄ ei debeť fm ſui gradū ß ē ficticiū.
qꝛ nō eſt manifeſtū p̄ ſe nec pōt rōne cōuinci fm p̄hiaz
p̄ſertim qꝛ ſicut dicebať vnio aie ad corpus hūanū non
pōt ipedire hꝺ pfectōem. rō ār̄ q̄ monet iſtos ſolueť in/
ferius in ꝓñtibus. ¶ Nūc tp̄s eſt dicere ſniam Cōmen.
de iſto q̄ſito. q̄n̄ ſniaz ari. exp̄ſſam nō multū habemus
in aliquo libꝛoꝝ q̄ ad nos puenerit. ſed ī iſto 3o. p̄mittit
de hoc alibi ꝓſiderare. tn̄ qꝺ circa hoc videť itelleꝛiſſe
adiūgā in ꝓñtibus vt potero. Snia cōmen. q̄ inter oēs
phos poſt ariſto. pfectioꝛ fuit ꝛ ſubtilioꝛ eſt q̄ itellcūs
nr̄ nō pōt itelligere ſubas ſeparatas fm q̄ nobis vnit̄. i.
itellcōe q̄ nobis attribuiť. ꝛ pbat ß. z. metaph̄. cōmēto
p̄. p̄ rōnē breuem. qꝛ alr̄ nā feciſſz aliqꝺ ocioſe. qꝺ decla
rat. qꝛ feciſſet aliqꝺ nāl̄r intellcm̄ alȳ nō intellcm̄ ab
aliquo ſicut ſi feciſſet ſolem nō ꝓzhenſum ab aliquo
viſu quod eſt ꝺ dignitatez in nā. ꝛ hec rō inferius decla
rabiť ꝛ defendeť. Et ad videndū modū fm quem ꝓtin/
git nobis iſta itellectio p̄mittit cōmen. q̄dā fundamēta
q̄ſi p̄ncipia p̄ ſe nota in iſta ſcia. ¶ Primū fundamentū
eſt q̄ intellcūs nr̄ hz duas actōes. i. duas opatiōes que
attribuunt̄ nobis. ita. ſ. q̄ denoiant nos hoies. quarum
vna eſt de genere paſſionis et eſt intelligere. et alia eſt
de genere actionis. et eſt abſtrahere foꝛmas et eas de/
nudare a materys. quod nihil aliud eſt niſi facere eas
intellectas in actu poſtq̄ erant intellecte in potentia.
et dico q̄ iſte due operationes nobis attribuuntur. et

denominãt nos hoies. dicimur. n. intelligẽtes ⁊ abstrahentes. Et post illud fundamentũ adiũgit Lõm. q̃dã de ꝓparatõe istaꝝ opatõum ⁊ de opinione Alexan. ſz illa fũt q̃si incidentia ⁊ sunt satis mãifesta ideoptranseo.

¶ Ulterius accipit Lõmen. q̃ intellcũs in nobis dupl᷑ sumi᷑. aut natural᷑. aut voluntarie. natural᷑ gdẽ dicũt illa fieri q̃ fiunt sine rõcinatõe p̃cedẽte in q̃bus itellcũ non põt dissentire cognitis terminis nec voluntas põt nõ velle credere esse ṽa. ⁊ si᷑ p̃me ꝓpões de q̃bus nescimus q̃n extiterunt. i. q̃n ꝑmo accepimus cognitões eaꝝ ⁊ vñ ⁊ quõ. itellecta aũt voluntarie. i. p rõcinatõez p̃cedentẽ ex p̃mis ꝓpõibus ꝯstitutã. ⁊ si᷑ ꝯclones q̃ õm᷑anꝫ in scientys. vbi gr̃a. de p̃mis. oẽ totũ ẽ maius sua pte. ⁊ si ab eq̃libus eq̃lia demas q̃ remanẽt sunt eq̃lia. ⁊ alia hꝫ p̃ncipia p se nota q̃ ẽt vocãt dignitates. inter q̃s est vna p̃ma. s. nõ ꝯtingit idem si᷑ eẽ ⁊ nõ eẽ vt ꝑz 4.º meta. Iste. n. ꝓpões dicunt nãl᷑ intellecte q̃ intellcũs p suã nãz est natus recipe cognitõez eaꝝ nõ p̃cedente alia rõcinatõe ſz solũ p̃cedente cognitiõe terminoꝝ vt ẽt ꝑz ꝑimo posterioꝝ. Intellecta ãt voluntarie fũt illa q̃ nõ stati fũt manifesta itellectui eẽ ṽa ſz oz p̃cedere aliquã rõciationẽ ad credendũ ea eẽ ṽa ita q̃ itellcũs nõ ꝓcedit ea nisi velit ⁊ nisi p voluntatẽ ⁊ ex ꝓposito rõcinatus fuerit ad ea sufficienter. ⁊ hꝫ fũt oẽs ꝯclones q̃ dem᷑anꝫ in ꝑhia q̃uis q̃dã eaꝝ sint ꝓpingores p̃ncipys p se notis q̃ꝫ alie vt sciunt exꝑti. ¶ Ulterius accipit Lõm. q̃ cognitiones p̃marũ ꝓpõnũ dependent ab itellcũ agente qõ faciliter ꝑz exercitato in ista scia. nã ipe intellectus agen᷑ est ille q̃ facit ex potentia intellectis actu itellcã vt ꝑus apparuit. res ãt iportate p terminos ex q̃bus hꝫ ꝓpões cõstituũt sunt intellecte i potentia vt totũ ⁊ ps ⁊ alia hꝫ. ⁊ istarũ rez significata regrũt ad itelligẽdũ p̃mas ꝓpões

¶ Ulterius accipit Lõm. ⁊ ꝯcludit q̃ itellcã volũtarie dependẽt ab ipo itellectu agente ⁊ a p̃mis ꝓpõibus. q̃si velit dicere q̃ itellectiões ꝯclonũ q̃ acgrunt᷑ p rõcinatões cãnt᷑ ab itellectu agente ⁊ a cognitõe vl᷑ habitu p̃marũ ꝓpõnuꝝ. Nõ. n. possumus rõabil᷑ dicere q̃ ipe ꝓpões nõ bẽant itroitũ i eẽ intellectozũ acgsitorũ. i. nõ bẽant aliq̃liter cãlitatez sup ipsa intellecta voluntarie q̃ mãifestũ ẽ vnicuiq̃ ꝑ exꝑientiã q̃ ipse nõ credit firmiter hꝫ ꝓpões eẽ veras nisi reducant᷑ ad aliq̃s ꝓpões mãifestas ⁊ ꝯcessas. ⁊ ꝓꝑ hꝫ dcm̃ ẽ i ꝑ posterioꝝ. q̃ ois doctrina ⁊ ois disciplina itellectiua fit ex ꝑexꝑti cognitõe. s. p̃ncipioꝝ. Nec ẽt possumus vere dicere q̃ sole ꝓpões ve note sufficiãt ad cognitões ipsarũ ꝯclonũ. iam. n. declaratũ ẽ agens eẽ vnũ ⁊ eternũ supple qõ facit de eẽ i potentia itellcõ actu itellcm̃. ¶ Preterea cognitões p̃maꝝ ꝓpõnũ depẽdẽt ex itellcũ agẽte. g̃ẽt cognitões voluntarie q̃ dependent ex p̃mis ꝓpõnibus cãnt᷑ ab intellcũ agente aliq̃ mõ. q. qõ est cã cãe est cã cãti. Deide accipit Lõ. q̃ cũ aliq̃ actio dependeꝛ a duobus agẽtibus cõgregatis. neẽe est vt vnũ illoꝝ sit q̃si mã vel instr̃m ad alterũ. ⁊ aliud sit q̃si fo᷑a. aut q̃si agen᷑ p̃ncipale. ⁊ ex hꝫ cõcludit q̃ itellcũs i habitu q ẽ i nobis. i. habitus ⁊ cognitõ cõclonis dependet ab itellcũ agẽte ⁊ a p̃mis ꝓpõnibus aut ita q̃ ꝓpões sunt q̃si mã. i. ad modũ mãe ⁊ itellcs agens ad modũ fozme. aut ita q̃ ꝓpões sint q̃si instr̃z. intellcũs agens sit q̃si efficiens p̃ncipale. dispõ. n. i hꝫ est q̃si ꝯsilis. i. quasi redit in idem siue intellectus agens se habeat ad modũ fozme siue ad moduz agentis p̃ncipal᷑ Et si᷑ nõ multũ differt siue ꝓpões sint ad modũ materie siue ad modũ instr̃i. Qz aũt in ista actõe. s. i pductione intellcũs volũtary intellcũs agẽs habeat se ad modũ fozme ⁊ p̃me ꝓpões ad modũ mãe declarat ꝯmẽ. valde subtil᷑. qz ois duo q̃ sunt i eodẽ subo. ⁊ alteꝝ ẽ p fectius altero neẽe est vt respcũs pfectionis ad minus pfcm̃ sit sicut respcũs fozme ad mãz. vñ dicimus q̃ virtus imagiatiua se hz ad sensũ cõem sicut fozma ad mãz Nũc ãt vnũ ⁊ idẽ est subm̃ p̃maꝝ ꝓpõnũ ⁊ intellectus agentis. s. intellcũs polis q ꝓprehendit hec cambo. sicut diaphanũ vnũ ⁊ idẽ ẽ subm̃ luis ⁊ colozis. ⁊ luꝝ ẽ efficiens colozes. i. itentões colozũ fm opi. quozũdã. ⁊ sil᷑ intellcũs agens est efficiẽs cognitões p̃marũ ꝓpõnuz. vt dcm̃ est ꝓius. Sic igit᷑ manifestuz ẽ q̃ intellectus agẽs in ista actõe se hz ad modũ fozme aut ad modum agẽtis p̃ncipalis. ꝓpões ãt p̃me ad modum mãe vel instr̃i. Et nõndum circa illud q̃ nõnter dcm̃ est intellcm̃ agentẽ se hr̃e ad moduz fozme aut agentis p̃ncipalis. ⁊ ꝓpões ad modum mãe vel ad modũ instr̃i. nõ q̃ sit in rei vitate ⁊ ꝓꝓrissime fozma aut agens p̃ncipale. ⁊ ꝓpões sint vere mãe aut verũ instrm̃ qz nullum gnãbile ⁊ cõruptibile est ꝑpe mã eterni. mõ cognitio p̃maruꝝ ꝓpõum est gnãbilis ⁊ cozruptibilis. ⁊ intellcũs agens est eternus. vt ꝑz ex dcis. Si᷑ nullũ gnãbile ⁊ cozruptibile ẽ instr̃z imediatuz agẽtis eterni ⁊ incozpozei. Telum. n. quod ẽ instrm̃ imediatum intelligẽtie est eternuz fm suã subaz vt ꝑz ꝑ. celi ⁊ mundi. etiã instr̃z ꝑpe dcm̃ mouet᷑ ab agẽte p̃ncipali. vt securis a domificatoze. ⁊ celum ab itelligẽtia. p̃me ãt ꝓpões aut eaꝝ habitus aut cognitio nõ mouet᷑ ab intellectu agẽte. iõ intellectus agẽs est efficiens fm cõem ⁊ famosã acceptõem agentl. s. p motuz verum ⁊ ꝓꝓrie dcm̃. ¶ Dis igit᷑ fundamẽtis p̃missis dicit cõmẽ. inuentum fuisse moduz fm quẽ cõtigit vt itellcs agens cõtinue᷑ nobis in postremo. ⁊ cã q̃re nõ copulat᷑ .i. nõ vnit᷑ nobis i ꝑn᷒ est ista. q̃m cum itellcã speculatia copulãtur nobiscum p fozmas imaginabiles tunc itellectus agens copulat᷑ cum itellcis speculatiuis. Illõ. n. qõ ꝓhendit ea est idẽ. s. itellcs mãlis. necesse ẽ vt intellectus agens copule᷑ nobiscum continuatõe itellcozuz speculatiuoꝝ. ⁊ cum itellcã speculatiua fuerint exñtia in nobis i potẽtia ipse erit tunc copulatus nobiscũ i potentia. ⁊ cuz itellcã speculatiua fuerit exñtia in nobis i actu ipse erit tũc copulatus nobis i actu. ⁊ cũ q̃dã fuerit i potentia ⁊ q̃dã in actu tunc ipe erit nobis copulatus fz ꝓptem ⁊ fm ꝓptem non. ⁊ tunc dicimus moueri ad cognitionẽ. ⁊ manifestum est q̃ cum iste motus ꝓplebit᷑ tunc stati ipse itellcũs copulabit᷑ nobiscũ oibus modis. ⁊ tũc ꝓpoꝛtio eius ad nos in illa dispõne est sicut ꝓpoꝛtio intellectus i actu ad intellcm̃ i habitu. ⁊ cũ ita sit cõtingit q̃ hõ intelliget ꝑ intellcm̃ sibi p̃pum alia entia. ⁊ vt agat actõe sibi p̃pa in oibus entibus. s. vt exerceat suaz opatõez p̃priã respectu oium entium sicut itelligit p intellectũ q est in habitu q̃n fuerit cõtinuatus cũ intentõibus imaginatis oia entia itellcõe p̃pa. hõ igit᷑ fm hunc moduz vt dicit Themistius assimilat᷑ deo. i. q̃ est oia entia q̃ q̃ mõ ⁊ sciẽs ea quoq̃ mõ. Entia ãt nihil aliud sũt nisi scia eius. s. dei. Qõ sic intelligo q̃ entia fz q̃ si᷑ i deo nõ sunt aliõ nisi scia eius ⁊ scia eius ẽ cã p̃ma ⁊ nobilissima oiuz entiũ vt ꝑz iz.º metaꝑh. Et si᷑ hõ fm intellcm̃ ẽ oia ẽtia q̃tum ad eoꝝ scias aut cognitiões. ⁊ ẽ cã oium entium q̃tum ad eoꝝ cognitões itellectuales. ⁊ q̃ mirabilis ẽ iste ozdo ⁊ q̃ exñeus iste modus eẽndi ꝛ q̃si dicat mlt᷑uz Et ist᷑uz moduz eẽndi hois. s. adeptionẽ itellectus agẽtl p quẽ intelligit subas separatas aut ipsã intellectõem subaꝝ sepataꝝ p itellcm̃ agentẽ adeptuz posuit cõmẽ. eẽ pspitatẽ. i. felicitatem hois fm q̃ hõ vt ꝑz iz.º meta. cõmento. 35. vbi sic loquitur. Ex hoc quidẽ bñ apparet q̃ arist. opinatur q̃ fozma. i. felicitas hominum in eo q̃

hoies sūt nō est nisi p continuatiōez eoz cū itellectu q declaratus est li⁹ de aīa. eē ꝑncipiū agens supple de pō intellēis actu intellcā ⁊ mouens nos ad intelligere. q ät ꝯiunctio nr̄a cū ipo itellcū agente sit polis ꝓbat Cō. ibidē. cuz intelligentie abstracte in eo q abstracte sint ꝑncipia illoz quoz sunt ꝑncipia supple mouentia duobus modis. s. fm q mouentes ⁊ fm q fines. intelligētia ät agens inq̄tū ē abstracta est ꝑncipiū supple mouens inq̄tū mouet intellectū nr̄m possibilez ad intelligēduz vt pz ex dictis. neče est igit q moueat nos fm q amatū amās. i. in rōne finis. ⁊ si ois motus necesse ēvt ꝯtinuet cū eo a q̄ fit fm finez. i. ois motus nālis quenit ad finez ad quē ordiat necesse est vt i postremo ꝯtinuemur cū ℔ itellectu abstracto. i. ꝯiūgamur cū eo ⁊ adipiscamur illū aliq̄ mō ita q erimus dependentes a tali ꝑncipio a q̄ celū ꝺpendet q̄uis ℔ sit i nobis aliq̄ tpe. i. q tūc itelligemus p ꝑncipiū q̄dāmō silē ꝑncipio a q̄ celū dependet. sicut. n. ꝑncipiū a q̄ celū dependet est cā vlr oiuz entiū ita itellēs agens cui ꝯiungemur ꝓpleta gñatōne itellectus i habitu ē cā oiuz nr̄az itellectionū. ¶ Est g̃ intentio Cōm. sic arguere. p oēm motū nālez determiatū acgrit aliq̄ mō illud qō est finis illius motus. ℔ pz. q⁹ alr ille motus esset frustra. sz itellectus agens ē finis illius motus spūalis q est gnātio itellcūs i habitu. q⁹ intelligentie abstracte sūt cāe finales motuū q sūt ab eis. Unū z⁹ phycoz cōm. dicit q entia eterna ꝑmaria itentōe agunt pp se. g̃ p gñatōez intellectus in habitu aliql̄ acgrit ita q aliq̄ mō sit forma itellcūs polis. ⁊ q⁹ res opaī p suā opatōez ꝓpriā quā ꝑus nō hēbat iō p hȳ adeptōez intellectus agentl nos itelligimus aliqd vel aliq̄ q̄ ꝑus nō itelligebamus saltē eodē mō. s. subaȝ abstractas q̄s ipe intelligit p seipm. Et forte ad istā intentōez dicit Cōm. iz⁹ metaph̄. ꝯmento 16⁹ q cū iste itellcūs. s. itellcūs agens fuerit denudatus a potentia videlz cū ipe fecerit de oibus potentia itellectis actu itellca ⁊ nō remāserit aliq̄ potētia ꝑuata sua actōe tunc itelligemus p ipm fm q actō eius ē suba eius ⁊ est vltia pspitas. Intelligemus g̃ p ipz ea itelligibilia q̄ ipe itelligit p suā subam. s. subas sepatas. Uez est tū q aliq itelligūt illud de itellectu possibili. s. q cū ipse fuerit denudatus a potentia. i. a ꝑuatōe. ita q⁹ ois potentia receptiua quā hēbat fuerit deducta ad actū ⁊ ois ꝑuatio actus q inueniī i ꝑncipio sue vniois ad idiuiduū fuerit remota pacqsitōz illius actus tē nos itelligemus p ipz fz q actio eius est substantia. i. itelligemus p subam eius. ¶ Nunc oz exponere illud qō ibi subiūgit ⁊ hec ē vltia pspitas. s. intelligere subaz itellcūs polis. vez est respectu oiuz itellectiōuz qbus itelligūt illa q̄ sūt de se potētia itellecta. Nā iter oia entia q̄ sūt potentialr itellecta ⁊ q̄ nō sūt actu itellecta de sui nā itellcūs polis est nobilioz res. ⁊ iō eius itellectio est nobilioz itellectōibus talū entiū. ⁊ p ꝯs in ipsa est magis felicitas ⁊ ꝓpingoz ē felicitati oibus illis nō tū simplr est felicitas nr̄a ⁊ sic itelligeret. De q̄ät itellectu logt ibi Cōm. nō ē bñ mānifestū. tū de vtroq̄z bñ pōt rōnablr expōi vt pz ex dictis. Hec igitur est q̄si tota snia Cōm. de isto ꝓposito q itellectus nr̄ itelligere pōt subas sepatas fm q nobis attribuit. s. itellectōe noua q̄ denoīat nos ⁊ a nobis dependet ⁊ de mō fz quē hec itellectio ꝯtigit. ¶ Ad maiorē ät euidentiā ⁊ certitudinē p̄dicte snie mouere volo aliq̄s difficultates contra dicta ⁊ ea soluere scōm posse meum. Una quidē difficultas est. qualr ꝓpleta gñatōe itellcūs speculatiui aut intellectus i habitu ꝺtingit q intellectus agens sit forma intellcūs possibilis alr q̄z pziuȝ. nā ipse intellcūs agēs aut inberet ipsi itellectui possibili ⁊ ipz iformat sic eius ꝑma pfectio. aut ē q̄ dā suba subsistēs p se. Si ꝑmo mō g̃ p gñatōem intellcūs speculatiui nō fit de nouo forma itellcūs possibilis. Si z⁹. s. q ipse itellectus agēs sit suba p se subsistēs nunq̄z erit suba p se iherens ipi intellcūi polī nec ipz informās. q⁹ absurdū eēt dicere q aliq̄ suba q̄ ꝑus erat p se subsistēs postea sit inherens alicui alteri. sicut etiā absurduz est q aliq̄ suba iherens subiecto postea sit p se subsistens. Et adhuc qd esset qō destrueret p se subsistentiā intellcūs agentis. ⁊ quod eius inherentiā nouā efficeret? Nō est assignare nisi qs fingeret. q̄liter g̃ cōtingit intellcm̄ agentē de nouo posse vnirī intellcūi possibili sicut forma eius p quā itelligit de nouo. Nullo. n. mō adhuc videret sufficere cōplemētū actuatōis intellcūs possibilis. nā si itellcūs agens est suba p se subsistēs ante ꝓplemētū illud ⁊ post ꝓplementū illud remanet subsistens tunc nō est magis forma q̄z ꝑus. ¶ Et auget hanc dubitationē. q⁹ dcm̄ fuit ꝑus intellcm̄ possibilē esse ens pure in potētia. ⁊ eius p fectionē intrinsecā esse itellcm̄ agentē. sicut. n. sp intellcūs agens est vnitus possibili vt forma q̄re perit tota positio supradcā. ¶ Alia difficultas est de illo qō cōmē. dicit q cū aliq̄ intellcā speculatiua fuerit i potētia ⁊ q̄dam in actu tunc intellectus agens erit copulatus fm partē ⁊ fm partē nō. ℔. n. videt oio ipolē. q⁹ cū itellcūs agens sit vna suba icorporea simplex nullas hz partes nec q̄titatiuas nec essentiales nec subiuas. ⁊ si hz ptes q̄ sunt virtutes eius ille nō sepant ab eo nec vniunt intellectui possibili q̄litercūq̄z sit pfectus aut dispositus. ¶ Alia dubitatio ē de ℔ quod cōmē. dicit illā itellcōez q̄ contingit p itellcm̄ adeptū eē felicitatē hois. ꝑmo q⁹ felicitas hois cōsistit i actu sapie. vt pz. 10. ethicoz. manifestū ät est q hȳ intellectio nō ē actus sapie. vt cōmē. cōfitet in isto tertio dicens. q⁹ sua itellectio nō est aliq̄ scia speculatiua. ¶ Preterea felicitas ē bonū cōe. i. qō pōt ꝯtigere cuilibet nō orbato ad virtutē. vt aristo. docet p. ethicoz. talis ät intellectio subarū sepatarū p intellcm̄ adeptū p̄cedente ꝓpleta gñatōe intellcūs speculatiui aut itellcūs i habitu non est bonū tale potens cōtingere cuilibet hoi nō orbato. imo valde pauci aut nulli sunt hoies qbus ꝺtingit intellē oia intelligibilia g̃ videt q⁹ hec nō sit hūana felicitas. ¶ Jtē cū phia practica sit aliq̄ pars essentialis phie mirū est q cōmen. i toto isto cōmento nō logtur de intellcīs opabilibus sz solū de intellcīs speculatiuis. vt pz ituenti cōmentuz. ¶ Jtem videt q⁹ rō cōmen. q̄ putat posse ꝓbare q⁹ itellcūs noster intelligat subas separatas nō est efficax. q⁹ frustra est illud quod est natū attingere aliquē finē ⁊ ñ attingit ipz fm ari. z. phy. mō intellcūs nr̄ ⁊ eius itellē nō est finis subaz separataz vt manifestū ē. q⁹ inferioz est eis ⁊ minus nobilis. g̃ intelligētie separate nō erunt frustra dato q⁹ nō itelligant ab intellcū nr̄o. cuius opositū vult illa rō cōmē. vt dicūt isti sic opinātes. ¶ Ad ꝑmū istoz credo esse dicēdū saluo meliori iudicio q⁹ cōpleta gñatōe itellcūs in habitu vl itellcūs speculatiui ipse intellcūs agēs q̄tū ad suā subaz nō vnit de nouo ipi itellcūi polī vt fora. imo q̄tū ad ipsā subaz ipe sp est vnitus ei vt forma ipm informās. sz bñ vnit ei tūc de nouo q̄tū ad eius cognitōez ita q⁹ cognitio itellēs agētl vnit itellcūi possibili vt qdā actus ⁊ forma. ¶ Ad cuius euidētiā ꝺsiderādū ē q⁹ itellēs polis natus ē accipere cognitionē cuiuscūq̄z subē p eius effcm̄ p se ⁊ ꝑ ꝑuz. ⁊ ℔ ē mānifestū paz exercitat̄ in scia nāli. ꝺstat ät q⁹ actus intellcūalis quos recipit intellcūs possibilis sunt effcūs p se ⁊ ꝓpry intellēs agētl q facit vlr de oi potētia itellcō

actu intellcm̃ in intellcũ possibili. ꝛ ipse nõ est natus facere ĩmediate alios effectus. vñ segr̃ q intellcûs polis per cognitionem suorum actuum quos recipit natus ẽ recipe cognitionẽ ipius intellcûs agentꝫ. ꝛ sic intellcûs agẽs quo ad suã spẽz aut cognitiõez vnit̃ itellectui poli de nouo. ꝛ cũ itellcs polis recipit aliquẽ actũ itellcũalẽ ꝓductũ ab intellcũ agẽte ꝛ ipz cogſcit tũc ꝓtigit ei itelligere itellcm̃ agentẽ q̃tũ ad vtutẽ actiuã illius actus ꝛ cũ accipit q̃dã actus ꝛ quosdã nõ tũc cogſcet itellcm̃ agentẽ q̃tũ ad aliquã virtutẽ vel cãlitatẽ ꝛ q̃tũ ad aliq̃ nõ. ꝛ cũ recipit oẽs actus itellcũales q̃s natus ẽ agere itellcs agẽs ꝛ eos cogſuerit tc̃ accipiet cognitõz itellcs agẽt] q̃tũ ad oẽz eius cãlitatẽ ꝛ vtutẽ. tc̃ vlterius subaz ipius agẽt]. ꝛ ℬ mõ itelligo vba Lõ. q cũ intellcã fuerit q̃dã i potentia ꝛ q̃dã i actu tũc erit copulatus. i. vnitus aut ꝓiũctus fz ptem supple cognitõis vtutis eius. ꝛ fm ptẽ nõ. g̃ tc̃. ¶ Dicat g̃ ℬ mõ q cũ intellcs polis fuerit actuatus oĩbus actibus rer̃ itelligibiliũ ptinẽtiũ ad pfectõez vniuersi q̃s actus ꝓducit itellcũs agẽs tũc per cognitõez illoꝝ actuũ ipe deueniet i cognitionẽ suiipsius vt ꝑus dcm̃ fuit. Et vlterius p cognitõez istoꝝ actuũ ducet ad cognitõez itellcs agẽt] a q̃ ꝓducũt. ꝛ sic vnient itellcs agẽs itellcũi poli vt forma ꝛ p eũ sic vnitũ ꝓtiget ei intelligere alias subas sepatas. Sz ℬ sũt due qõnes ꝑma ẽ q̃re p actus itellcũales q̃s recipit itellcũs polis ꝑus puenit ad cognitionẽ suiipius q̃ ad cognitionẽ itellectus agẽtis cum isti actus depẽdeãt ab vtroq̃. Scõa qõ. q̃re ꝛ quõ cũ itellcũs polis sic itellexerit agẽtẽ ꝓtingit ei p eius itellectionẽ iformãtẽ ipz intelligere subas sepatas. ¶ Ad ꝑmam dico q illud p tanto ꝓtingit q hꝫ actus itellcũales siue sint habitus siue cognitões q̃dãmõ sũt ppingores fm nãz ipi itellcũi poli q̃ agẽti cũ informẽt itellcm̃ polez ꝛ nõ agẽtẽ p se. ꝛ iõ itellcũs polis denoiaꝫ itelligẽs. Vñ ari. loq̃ns de intellcũ poli dicit ipm itellcm̃ q̃ opinaꝫ aĩa ꝛ itelligit eẽ ptẽ aĩe q̃ cogſcit ꝛ sapit aĩa. fz isti actus itellcũales nõ denoiant itellcm̃ agẽtẽ nec ĩ ipo recipiunt. ꝛ iõ Lõ. dicit in isto 3º. q intellcûs agẽs nihil itelligit ex eis q̃ sũt h. ꝛ in 5º meta. ꝓmẽto io. dicit q illud qõ itellcûs agẽs agit ẽ aliqñ subа. i. forma ĩ alio recepta nõ sibi. i. nõ recipit ĩ eo. ꝛ sic q tales actus sũt q̃dãmõ ppingores itellcũi poli q̃ agẽti inq̃tũ ipm iformãt ꝛ pficiũt. iõ fm istũ respcm̃ ꝑus ducũt ĩ cogniti onẽ itellcs polis q̃ agẽt]. ¶ Ad aliã qõez breuiter dico q mihi vr̃ q intellcs agẽs est ifimus post itellcm̃ polez in gñe nãe itellcũalis. ꝛ p ꝓs oẽs alie sube sepate sr̃ nobiliores. eo q sũt fines ipius ꝛ ipe est creatus a q̃lz fic a suo fine aliq̃. Et pp ℬ cũ itellcs polis accepit noticiã pfectã ipius itellcs agẽt] ꝓtiget ei itellectio sube imãlis ppinqssime ei in nã. ꝛ vlterius ꝓtinget ei cognitio alterius intelligẽtie supiozis. ꝛ sic sp ascendẽdo pueniet ad cognitionẽ sube supme q̃ ẽ ös gliosus. ꝛ in ℬ ẽ ei delectatio maxima ꝛ felicitas q̃ q̃ mõ. ¶ Utꝛ ãt oẽs iste cognitiões ꝓtigãt ei sil̃ vno istãti aut successiue ꝓsiderãdũ ẽ. tñ puto simplr̃ verꝝ eẽ q cognitio pcã itellcũs agẽt] est ꝑparatio ꝛ dispõ intellcûs polis ad recipiendũ intellectionẽ alterius sube separate imediate se hñte ad ipz ꝛ illa ad aliã. ꝛ sic sp vsquequo pueniaꝫ ad cognitõez sube pfectissime q̃ est ös. ¶ Ad aliã difficultatẽ possumus dicere q de suba supma q̃ est ös põt hr̃i duplex cognitio intellectiua. vna qdẽ simplex ꝛ intuitiua sine affirmatõe ꝛ negatõe. alia enũciatiua fm affirmationẽ ꝛ negationẽ. s. qua intelligit ös esse ens ꝑmũ ꝛ suba ꝑma ꝛ actus ꝑi mus ꝛ purissimus ꝛ cã oĩuz aliorꝝ entiũ ꝛ intelligens et intellcûs ꝛ hꝫ talia. Mõ dicerẽ q cognitio simplex ꝛ intuitiua q ditat] diuine pfcissima nõ hr̃ ab itellcũ poli sine itellcũ adepto mõ ꝑus posito. ꝛ ista itellectõ simplex ꝛ intuitiua q̃ ꝓtingit p ipz itellcm̃ adeptũ sine dubio ẽ nobilior ꝛ dignior oĩ alia cognitiõe simplici cuiuscũq̃ alterius entis. quẽadmodũ ipe ös supmus est suba nobilissima ꝛ totaliꝫ optima eorꝝ q̃ in nã sunt. Vñ ista opatio. cũ sit nobilissima ꝛ pfectissima respcũ oĩuz itellectionũ simpliciũ põt ꝓpetẽter dici maximũ bonũ ĩ gñe taliũ actuũ ꝛ felicitas hoĩs respcũ oĩuz aliorꝝ actuũ simpliciũ. ꝛ sic intelligẽdũ est dcm̃ Lõ. ꝛ hꝫ vr̃ eẽ itẽtio Lõ. 9º meta. sup illo vbo ari. vsus finẽ. s. sz ignorauit nõ q̃lis cecitas. Jbi. n. Lõ. hz hr̃az affirmatiuã ĩ eius expõe dicit sic. Et inuit p ℬ q nõ itelligere res abstractas p itellcm̃ humanũ est in itellcũ nr̃o in ꝑncipio sil̃e cecitati in oculo añq̃ pficiaꝫ itellcûs. ℬ eiz. s. itelligere res abstractas nõ solũ inuenit ĩ hac vtute ĩ suo ꝑmo eẽ sz ĩ suo vltimo eẽ ꝛ ℬ declarauimus ĩ alio loco. ꝛ declarauimus q fortuitas maxima. i. felicitas maxĩa respcũ oĩuz itellectionũ simpliciũ supple q̃ est respicere itellcm̃ sepatũ est p potẽtiã q̃ fit in itellcu speculatiuo apud suã vltimã pfectõez sil̃ez potẽtie q̃ fuit ĩ visu apud aspectũ ad colores nõ p potẽtiã de mõ potẽtiaꝝ cogſcitiuaꝝ q̃ accipiunt̃ p cognitiõez. q̃i dicat. q cũ intellcs speculatiuus fuerit pfectus tunc hẽbit potentiã intuitiuã ꝓpinquã ad ꝓsiderãdũ intellcm̃ sepatũ. sicut visus ad videndũ pñte si bi colore gñante in eo suã spẽz hz potentiã ꝓpinquã intuitiuã colozis. ꝛ illa ꝓsideratio quã tc̃ hz itellcũs polis de intellectu sepato nõ est per aliquẽ hitũ acgsitũ sed p cognitiõez. i. rõcinatiõez sicut putauit Aluẽpace. sz cognitio enũciatiua fz affirmatiõez vel negatiõez de ipo deo supmo bñ hr̃ p hitũ sapiẽ ꝛ acgrit̃ p demr̃atiõez. i. ex ꝑncipys vt hz videri iz. metaꝑ. vbi demr̃at q ipse deus est suba ꝛ actus purus ꝛ q itelligit seipz ꝛ hꝫ talia ꝛ hec vtiq̃ noticia pfectissima nõ hr̃ nisi p cedẽte cognitiõe intuitiua ꝑdcã p itellcm̃ adeptũ. ꝛ in illa cognitiõe dei enũciatiua ponit̃ felicitas hũana simplr̃ ꝛ vltimate ꝛ ista ꝺicũt si bñ ispiciunt̃. Est igr̃ intẽtio Lõmẽ. q illa ꝓsideratio vel itellectio intuitiua simplex eẽntie dine q̃ ꝓtingit p intellcũ adeptũ nõ pcedit imediate ab aliq̃ hitu speculatiuo acgsito p demr̃atiõez. tñ ꝓsequit̃ q̃dã mõ disciplinã. i. acgsitõez sciaꝝ speculatiuaꝝ inq̃tũ p scias speculatiuas disponit̃ intellcûs polis ad ꝓpletã ꝛ pfectã cognitiõez intellcs agentis q̃ vlterius pficit̃ ad itelligendũ alia sepata. ꝛ qz scie. s. speculatiue pficiunt ad istã cognitiõez vt dcz est. ꝛ hoĩes iuuãt se ad spẽs speculatiuas adiuicẽ vt pz ad sensũ. ꝛ hr̃ z º metaꝑ. iõ non est remotũ ex ꝺñti gn hoies inuẽt se iuicẽ ad istã nobilẽ cognitiõez vt dicit Lõmen. ibi tc̃. ¶ Ad aliã ꝓcedo maiorẽ. ꝛ cũ dr̃. q talis itellectio tc̃. dico q est falsũ qz nec repugnat hoi ex pte aĩe sue q̃ hz ad hoc desideriũ nãle. nec ex pte corꝑis qõ nãliꝫ est ꝑpaiaz ꝛ ei ꝺseruiens ꝛ ad eius pfectiones acgrendas. hoc tñ verꝝ est q iste status aĩe itellectiue multũ difficilis est ad acgrendũ pfecte scias. ꝛ mlta ipedimẽta ꝓtigũt gbus mlti hoies ꝺficiũt a ꝓplemento huius felicitatis ꝛ vnũ illoꝝ est qz alig ꝛ multi reputãt istã opationẽ eẽ sibi impossibilẽ. ꝛ iõ non laborãt ad eius acgsitõem sz declinãt ad prosecutiõez alioꝝ bonoꝝ inferioꝝ ꝛ q̃dã ad delectatões bestiales. ꝛ forte hoc est cã q̃re multi hoies q dediti. sunt ꝑhie inueniunt̃ corrupti vt innuit Lõm. in isto 3º. ꝓmẽto ꝑº. Et puto q illi q reputãt istã pfcõem impolez homini. ꝛ ℬ ꝑpalãt ꝛ colorãt dant multis hominibus occasionẽ diuertẽdi a bono suo ꝛ declinãdi ad inhonesta. qz nõ ꝑñt demr̃are aliã pfectionem nobiliorem ꝑpter cuius ade

ptionē hominesrōne vigentes debēt fugere opa inhonesta ⁊ viuere ſm vtutes. ſz ꝓmittūt talia que nō pñt rōibus ꝓuinci cū tñ hoiuz genus arte ⁊ rōe viuat. ſicūt in lege machometi ⁊ in alys m'tl falſis legibus poſit volūtarie. Sigs ār nitaī rōibus euidētibus declarare polītatē huius pfectōis multū indubitāter ꝓuocabit aīos rōales ad amorē vtutis moralis ſine q̄ hꝫ pfectionō pōt adipiſci. Uñ ⁊ Lō. 4°. phycoꝛ declarat elegāter ꝓnexionē vtutū cum pfectōe ſciaꝛ ſpeculatiuaꝛ imo oēs phantes erāt vtuoſi aligbus tpibus oi gñe virtutū moraliū vt pz ibidē auctē Alexā. ⁊ ari. in libꝛo de moꝛte ſua dicit q̄ phꝫs purus ⁊ pfcūs moꝛtificauit oia deſideria ſua in comeſtione in potu in veſtitu in theſauris auri ⁊ argēti. ⁊ ꝓtēpſit oēs delectatiōes q̄ adducūt īpm ad deſtructionē aīe ⁊ coꝛpis. ſed de hꝫ non plus ad pñs. ¶ Ad aliud pōt dici bꝛeuiter. q̄ ꝓ tāto magis logī Lō. de intellectis ſpeculatiuis q̄z opatiuis. qꝛ ipa ītelligibilia ſpeculatiua magl ptinēt ad pfectōez vniuerſi q̄z opabilia ab hoie. ⁊ ſilr hitus ſpeculatiui magis ptinēt ad pfectionē intellcūs polis q̄z practici. ⁊ hꝫ ſatis eſt rōabile qꝛ certū eſt q̄ optimū entiū ſpeculabiliū. ſ. ōs ſuꝑmus ē melius optimo opabiliū humanoꝛ. ⁊ ſilr optimus habitus ītellcūalis ſpeculatiuus ē melioꝛ optimo habitu practico ſicut ē iuſtitia. nō tñ negat Lō. q̄n hitus practici ptineāt ad pfectōez ītellcūs polis q̄ ꝑārāt ad intellectū adeptū. ¶ Uel dicaī q̄ Lō. vocat gnālr intellecta ſpeculatiua q̄cūq̄ vlr ꝓphenſa ⁊ ſic diſtiguit intellecta ſpeculatiua ab eis q̄ idiuidualr ꝓphēdunt ⁊ nō ab itellectis opatiuis. ⁊ hoc fozte eſt ꝓueniēs. qꝛ certū eſt q̄ cō phēſiones ⁊ hitus idiuiduales nō ꝑārāt ītellcm̄ poleꝫ ad ītellcm̄ adeptū. ſed hitus ⁊ ꝓphēſiones vles q̄ depēdent effectiue ab intellectu agente vt pꝛius dictum eſt. ¶ Ad illud qō obycīr ad rōez Lōmen. dicendū eſt q̄ pcedit ex malo ītellcū vboꝛ Lō. nō. n. accipit Lō. q̄ ītellectus nr̄ ſit finis ſubaꝛ ſeparataꝛ ſz ſupponit q̄ ipe ſubſtātie ſepate q̄z tū eſt de ſe ſunt nate nālr ītelligi ab ītellectu nr̄o cū ipe ꝓtineant ſub eius obo ꝑmo. ſ. ſub ente. īmo etiā ſunt entia nobiliꝛa oibus alys. ⁊ ſi hꝫ ſubē ſt nate intelligi ab ītellcū nr̄o ſequīr neceſſario q̄ ītellcs nr̄ natus ē eas intelligere. nā ītelligibile ſe hz vt actuū reſpectu eius a q̄ eſt ītelligibile ꝑcipue reſpcū nr̄i intellectus. nihil aūt eſt nālr actiuū i aliqd niſi illud ſit nālr natū pati ab illo vt pz de ſe. ⁊ ſic oz q̄ ītellcūs nr̄ ſit natus intelligere tales ſubas. vñ ſi nunq̄z intelligeret eas manifeſtū eſt q̄ aptitudo nālis quā hz ad eas itelligendas eēt oīo ociosa. ⁊ q̄ hec ſit eius ītētio pz ꝑ exēplū qō ſubdit ſicut ſi feciſſet ſolē nō ꝓphenſū ab aliquo viſu q̄ tñ de ſe eſt aptus natus ꝓphendi. ⁊ ꝑ oñs aligs viſus eſt natus ipz ꝓphēdere. ¶ Ally oñt alr q̄ itelligentie lz non ſint ꝑꝑ ītellcm̄ nr̄z ꝑmaria intentōe tñ ſcōario bñ ſunt ꝓpter ipm ⁊ agūt ꝓpter ipm ſcōaria intentōe vt manifeſtēt ei ſe ꝑ ſuos effcūs ſenſibileſ. vñ Lō. ꝑmo celi dicit q̄ oē qō agit ꝓpter ſe ꝑmaria intentōe agit ꝓpter aliud ſcōaria ītentiōe niſi eſſet aliq̄ nā nō īnata ad itelligēdū ⁊ ſic ſaltē ſeq̄reī ſi ītellectus nr̄ nō ītelligeret hꝫ ſubas q̄ ipe eēnt ocioſe ꝑ defcm̄ finis ſcōario ītenti qō eſt abſurdū. ⁊ iō rō Lōm. ē multū efficaꝛ ⁊ ꝓpinqua ꝑncipys ꝑ ſe notis in iſto gñe. ꝓpter qō verecūdeī ille g ꝑſūpſit dicere talē rōez eē deriſibilē. Nullus. n. ī rebus phycis īuētus eſt illius ſubtilē pſpicacitatē excedere. īmo nec ei eqparari. q̄ſuis alīq neſcio q̄ ſupbia moti ꝑſūpſerunt aliq̄s friuolas obiectōeſ ſcribere ꝓtra ipm q̄s paꝛ exercitatis ꝓſtat parui aut nullius eē valoꝛis. ¶ Ad ꝑmā rōnēī ꝑncipio qōnis adducta cū dr̄. q̄ intellcūs nō intelligit ⁊c. dñt aliq̄ q̄ hoc eſt intelligēdū añ ſtatū adeptiōis ⁊ añ ꝓplemētū gnātōis intellcūs in hitu. ſed poſt huius ꝓplemētū ⁊ i ſtatu adeptōis pōt ītelligere ſine fātaſmate. ¶ Uel dicaī ⁊ fozte melius. q̄ aīa nr̄a ſp ad itelligendū ītellectōe noua idiget fātaſmate. ſz hoc pōt ꝓtigere dupl'r. Uno mō q̄ ipz fātaſma ſit illius rei q̄ intelligīr. ⁊ hꝫ mō idiget fātaſmate ad itelligēdū res nāles ⁊ ſenſibiles. Alio mō q̄ ipz fātaſma ſit alicuius alteriuſ ad qō illud qō itelligīr hz hitudinē aut ſm ſe vel q̄z tū ad ſuū actū ꝑ quē cogſcīr. mō q̄uis itelligentia nō faciat fātaſma i fātaſia tñ effcūs ꝓꝑus ꝑ ſe ⁊ īmediatus eius. ſ. motus bñ pōt facere fātaſma ſuo mō. ⁊ ſil'r q̄uis intellcūs agēs nō hēat fātaſma tñ eius effcūs ꝓꝑus dependēt a fātaſmatibus q̄ mō vt pz ex dict. ⁊ ita neč aria ſīr fātaſmata ad cogſcēdū effcūs itellcs agēt. ⁊ ꝑ oñs ad itelligēdū itellcm̄ agēt. Et ꝑ hꝫ ſat ꝓuicīr erroꝛ aliq̄ꝛ q ponūt q̄ fātaſma nullā cālitatē hz ſup actū itellcs ſz ſolū ē illud ſine q̄ nō. Qualr ār idigemus fātaſmate ad cogſcēdum ītellcm̄ agēt cū itellcs agēs nō faciat fātaſma nec eius effcs exñtes ī itellcū poli. nec ēt fātaſma cāī ab actibuſ itellcs agētiſ. Uñ ſine dubio ſi fātaſma ñ coageret aliq̄ mō itellectui agēti ad ꝓductiōez ſuoꝛ actuū q̄s ꝓducit in itellectu poli difficile eēt aut ipole aſſignare q̄lr itellcūs agēs itelligereī de nouo a nobis. Dicā g̃ ſaluo meliozi iudicio. q̄ ſp intellcūs polis ītelligens aliqd de nouo ⁊ añ ſtatū adeptiōis ⁊ poſt vtīr aliq̄ fātaſmate ⁊ ſine fātaſmate nō ītelligit. ſed nō ſequīr vt illud fātaſma ſit ſpēs rei q̄ itelligīr. īmo alicuius alterius mō ꝑdcō. vbi gr̄a. intellcūs polis ītelligit lapidē intellectiōe q̄ dependet ex fātaſmate lapidis ⁊ itellcō lapide intelligit ſuuz intelligere ⁊ ītelligit intellcm̄ agentē q facit illud itelligere. ⁊ cū ita ītelligit ſingula ⁊ itellexerit pfecte itellcz agentē tūc itelliget aliaſ foꝛas abſtractas vt dicebat ꝑus. iō nō vz illa rō. ¶ Et eſt aduertendū q̄ ſi hꝫ rō efficaciā hr̄et nō ſolū ꝓbaret q̄ intellectus nr̄ nō pōt itelligere ſubas ſepatas q̄z tū ad qditates eaꝛ ſz etiā nō poſſet ītelligere eas q̄z tū ad eaꝛ eē. qꝛ īdubitāter ſicut qditas ſube ſepate nō facit ſpēz i fātaſia ꝑ ſe ita ipz eē talis ſ be ſepate nō faē ſpēz nec aliqō fātaſma faē ꝑ ſe cū ſit īſenſibile ⁊ īmāle ⁊ icoꝛpoꝛeū. Uñ ſoluūt iſti iſtā rōez ꝑ q̄z to eſt ꝺ eos inq̄z tū ponunt intellcm̄ nr̄m itelligere illas ſubas q̄z tū ad eſſe. ⁊ ſoluta erit ꝑ q̄z to vr̄ eē ꝺ alios q ponūt eaſ ītelligi q̄z tū ad qditateſ eoꝛ. ¶ Ad aliā pōt dici bꝛeuiter q̄z tū ad ītētōez ari. ⁊ Lō. 8°. phycoꝛ. ⁊ iz°. meta. q̄ ipe ōs ē īfinitus fz duratōez ſz nō ē īfinitus fz vigoꝛē Et ſil'r ītellcs hūanus eſt īfinitus fz durationē fz opionē ari. ⁊ Lō. de hꝫ tñ alibi magl pſcrutādū ⁊ i 8°. phy. dixi qō mihi viſū fuit. Ally bñ ꝓcedunt q̄ itellēs noſter nō pōt itell're qditatē dei ꝑꝑ ipoꝓoꝛtōez illā. ⁊ fozte ꝓcluderet eq̄lr q̄ nec pōt itelligere eē eius. qꝛ ſicut eius qditas eēt īfinita. ita ⁊ eē eius cū hec ſint idē realr ⁊ ēntialiter ī ipo deo ⁊ totū hꝫ ē ꝓturbatio. ¶ Ad aliā negāda ē maioꝛ. Et ad ꝓbōez dico bꝛeuiter q̄ ſic Lō. dicit ibidē illud dcm̄ phi nō denotat ipolitatē cognoſcendi ſubas ſepatas. ſz difficultatē. q̄ ār ari. voluerit aſſignare illā difficultatē pz ex hoc qꝛ ipſe ex ītentione tractat ō iſtis ſubſtātys iz°. metaph. demōſtrādo de eis aliqua ꝑdicata eſſentialia vt pz ibidem. qō nō faceret ſi putaret eſſe ipoſſibile nobis itelligere ſubſtātias ſepatas. Et in iſto 3°. ipſe dicit q̄ cum intellectus intellexerit maxima intelligibilia non minus intelligeret infima ſed ⁊ magis. Hec igiī vt credo eſt ſententia Lōmen. in ꝓpoſita queſtione in q̄ cūq̄ eſſent contra fidē catholicā reputo eē falſa ſimplr. ⁊ ſic ſufficit ⁊c. ¶ Queſtio. XXXVIII.

q Uoniã aũt alia ꝛc. ¶ Hic q̃rit vtꝝ põe aie sint infinite. Et arguit̃ ꝓmo q̃ nõ q̃ si essent ifinite tũc de eis nõ eẽt cõsideratio i scia. cũ ifinitũ sit ig̃tũ ꝟm ari. ꝓ phycoꝝ. ois est falsũ. vt ps ꝙ ari. g tractat de potẽtys aie. g̃ ꝛc. ¶ Oppoⁿ arguit̃ aucte ari. i isto. c. vbi dicit loq̃ns de potẽtys aie sic. Mõ. n. q̃dã ifinite videnť. ¶ Ad euidẽtiã vitat̃ huius q̃is ẽ ꝯsiderãdũ. q põe aie põt dupl'r distingui q̃tũ ad ꝓpoⁿ spectat. Unoꝰ põt distingui i gnãli vt in sensũ ꝛ itellcm ꝛ hȝ. Alio mõ põt distingui i spes spãlissimas. ¶ Jtẽ potẽtias aie eẽ ifinitas põt dupl'r itelligi. Uno mõ q̃ sint ifinite simpl'r ꝛ ꝟm sc. Alio mõ ꝟm gd ꝛ q̃ ad nos. s. q̃ sint multũ de difficili ptrãsibileȝ ꝛ enumerabileȝ ab itellcũ nr̃o. Tũc dico ad q̃eꝫ q̃ si potẽtie aie distiguant̃ i gña sic nõ sũt ifinite. ꝛ ℔ ẽ dicere q̃ gña potẽtiaꝝ aie nõ sũt ifinita. hec ẽ euidẽs. ſz gña potentiaꝝ aie sunt hȝ. q̃ sic declarat̃ ad põs. Ois põ aie vel ẽ ꝓpa aie rõali. vel est coĩs aie humane ꝛ alys aiabus. Si ẽ ꝓpa aie rõali aut ẽ nec̃aria ad mouẽdũ vel operãdũ. ꝛ sic est volũtas q̃ ẽ q̃dã appetitus ꝛ ꝓnᵐ motus. aut est nec̃aria ad itelligẽdũ ꝛ ℔ dupl'r. qꝛ aut est actiua itellectõis ꝛ sic est intellcũs agẽs. aut est receptiua ꝛ sic ẽ itellcũs poli's. ꝛ sic sũt tria gña potẽtiaꝝ aie rõalis ꝟm doctrinã cõeꝫ. Si vo põ aie ẽ coĩs aie hũane ꝛ oĩbus alys aiabus. ꝛ ℔ ẽ dupl'r. qꝛ aut ẽ coĩs aie humane ꝛ oĩbus alys aiabus alioꝝ viuentiũ. aut est cõis ei ꝛ aie sensitiue solũ. Si ꝓ mõ. ꝛ ℔ dupl'r. qꝛ aut ẽ põ ꝓncipalis. aut defluiens ꝓncipali. Si ꝓncipal'r sic sũt tria gña. s. nutritiua augmentatiua ꝛ gnãtiua. de qbus aliq̃ dcã fuerũt ꝑus. Si vo sũt defluẽtes ꝓncipalibus sic sũt q̃ttuoꝝ. s. attractiua retentiua digestiua ꝛ expulsiua vt docet Alb. ꝛ huius. ꝛ Lõ. i suo colliget. Uel est tñ q̃ ipe addit ibi distinctiuã vtutẽ q̃ sepat nutrimẽtũ puꝝ ab ipuro. ſz Alb. ꝛ aly ꝓhẽdũt eã sub digestiua ꝛ sic sť septẽ gña potẽtiaꝝ aie cõia aie humane ꝛ oĩbus alys aiabus alioꝝ viuẽtiũ gnãbiliũ. Si vo sũt cões aie humane ꝛ aie sẽsitiue solũ. ℔ est dupl'r. qꝛ aut sũt potentie apphẽsiue. i. ordinate ad ꝓhẽsionẽ. aut sũt potẽtie motiue. si sũt potẽtie apphẽsiue. ℔ ẽ dupl'r. aut sũt exteriores aut iteriores. Si exteriores sic sũt gnq̃ gña q̃ sũt sẽsus ꝑticulares. s. auditus visus odoratus gustus ꝛ tactus. Si vo iteriores. aut sť cogšcitiue aut retẽtiue spẽꝝ ꝛ nõ cogšcentes. Si sũt cogšcitiue sic est sensus cõis ꝛ fãtasia. sub q̃ fãtasia ꝓhendunť cogitatiua hũana. ꝛ estimatiua i bꝛutis. Si vo sũt retẽtiue. ꝛ ℔ est dupl'r. qꝛ aut retinent foras sẽsatas ꝛ sic est imaginatiua. aut retinẽt ꝓpẽtates seu itellectões nõ sensatas. ꝛ sic est memoꝛatiua. remiscitiua aũt vtus nõ est alia a cogitatiua real'r vt ps in de memoria ꝛ remiscentia. ¶ De his aũt vtutibus aie sensitiue ꝑus dcm̃ est in zᵒ huius in vltima q̃e. ꝛ sic sunt nouẽ gnã potentiaꝝ aie sensitiue apphensiue. Si ãt sint potentie motiue. ℔ est dupl'r. aut est impans motũ ꝛ sic est appetitus sẽsitiuus. aut agẽs vel exeq̃ns motũ. ꝛ sic est vtus motiua q̃ est ifusa in musculis ꝛ neruis vt cõiter dr̃. ꝛ sic i toto q̃i sunt duodeci gnã potẽtiarũ aie sensitiue. Ex qbus appet bñ ꝯsideranti q̃ oẽs potentie aie reducunť ad gnã. Nã tria sunt gnã aie rõalis. s. intellcs agens. poli's. ꝛ volũtas. ꝛ iz. sunt aie sensitiue. s. auditus. visus. olfatus. gustus. tactus. sẽsus coĩs. imaginatiua. fãtasia. memoꝛatiua. appetituꝰ sẽsitiuuꝰ. ꝛ virtus motiua exñs i musculis ꝛ neruis. Et septẽ aie vegetatiue. s. nutritiua augmẽtatiua. gñatiua. attractiua. retentiua. digestiua ꝛ expulsiua. Nõ g̃ sunt ifinita gnã potẽtiaꝝ aie. Sz dico q̃ si põe aie distiguunť i spes spãlissimas sic nõ sunt ifinite simpl'r ꝛ ꝟz rez. ꝛ hoc est dicere q̃ spes spãlissime potentiaꝝ aie nõ sunt simpl'r ꝛ real'r ifinite. qõ ꝓbo sic. Si spes spãlissime potẽtiaꝝ aie eẽnt simplr̃ ifinite nõ esset aliq̃ ea ꝝ pfectissima inter oẽꝰ qõ est absurdũ. qꝛ itellectus agẽs est potentia aĩc pfectissima ꝛ nobilissima inter oẽs vel saltẽ itellectus polis aut voluntas. de ℔ nõ facio viz q̃cunq̃ sit illa ꝑa. ꝑaz ꝓbo. qꝛ sꝑ due speciẽꝰ eiusdẽ gñis se hñt sicut magis perfectũ ꝛ minus pfectũ pfectiõe eẽntiali ꝛ ꝓ se. cuius rõẽ. qꝛ sꝑ vna illa ꝝ magl distat ꝟz nãz a ꝑmo pfecto qõ ẽ ois q̃ alia. si g̃ eẽnt spes ifinite potẽtiaꝝ aie sꝑ q̃cunq̃ spẽ data eẽt dare pfectiorẽ i ifinitũ ꝛ sic nulla eẽt nobilissima aut pfcissima. ꝛ vlterius vna ea ꝝ nõ eẽt pfectioꝛ seu nobilioꝛ alia. qꝛ pfectius ꝛ minus pfcm̃ i q̃cũq̃ gñe nõ itelligunť nisi ꝟz appꝛopinq̃toꝛ ꝛ elõgatoꝛ a pfcissimo i illo gñe. sic ẽt ꝑus ꝛ posterius intelligunť respcũ ꝑmi vt ps ꝙ meta. ¶ Jtẽ si spes spãlissime potẽtiaꝝ aie eẽnt ifinite simpl'r seq̃reť q̃ aliqd eẽt maius ifinito. qõ ẽ ipole. ꝓbať ꝯa. qꝛ numerus idiuiduoꝝ potẽtiaꝝ aie est maioꝛ q̃ numerus spẽꝝ. cũ sub vna spẽ sint plia indiuidua. ¶ Zᵒ dico q̃ spes spãlissime potẽtiaꝝ aie sť ifinite ꝟz gd ꝛ q̃ ad nos. ita q̃ sũt de difficili ptrãsibiles ab itellectu nr̃o. qõ breuiter ꝓbať sic. spes spãlissime potentiaꝝ aie distiguunť ꝛ numeranť sic spes spãlissime actuũ eius. ſz spes spãlissime actuũ eius vl' aie sũt de difficili enumerabiles a nobis. g̃ ꝛ potẽtie. maioꝛ ps. nã sic videre albũ ꝛ videre nigrũ nõ sũt idẽ ꝟz spez spãlissimã. ita posse videre albũ ꝛ posse videre nigrũ nõ sunt idẽ ꝟm spez spãlissimã. ¶ Sili ãt mõ arguẽdi vtiť ari. zᵒ phycoꝝ. dicẽs. q̃ posse sanari ꝛ posse ifirmari nõ sũt idẽ sic sanari ꝛ ifirmari nõ sť idẽ. ꝛ sic sil'r i alys hȝ. ꝛ sic ps q̃ numerus potẽtiaꝝ aie ꝟz spez spãlissimã est ꝟz numeꝝ actuũ. Ridiculũ. n. ẽ dicere q̃ videre albedinẽ ꝛ videre nigredinẽ sint vnus actus ꝟz spẽs. ꝛ q̃ intell're dcũ ꝛ itell're lapidẽ sint idẽ actus vnus ꝟm spez spãlissimã. q̃re ps maioꝛ. ꝛ minoꝛ sil'r apparet. Nã spes spãlissime actuũ aie sũt distincte ꝟz spes spãlissimas entiũ respcũ q̃ꝝ ipa aĩa opaťita q̃ sic albedo ꝛ nigredo sũt entia distincta ꝟz spez spãlissimã sine dubio visio albedinis ꝛ visio nigredinis sũt actus diuersi ꝟm spez spãlissimã. ꝛ sic in alys hȝ. ꝛ sicut hõ ꝛ lapis sũt diuersa ꝟm spez spãlissimã. ita intellectio lapidis ꝛ intellectio hois. qꝛ intelligere diuersificatur secundum diuersitatem nature intellecte vt Cõmen. dicit i isto zᵒ. Et eadẽ rõe sentire diuersificať ꝟz diuersitatẽ rei sẽsate. sicut g̃ spes spãlissime entiũ que põt sẽtiri itelligi ꝛ appeti sũt valde multe ꝛ ꝺ difficili ptransibiles ab itellectu nr̃o. ꝛ sic q̃dãmõ sunt ifinite ꝟz gd ꝛ quo ad nos. sic rõabile est itelligere de actibus aie ꝛ de potẽtys eius. ꝛ hoc significauit ari. in illis vbis ꝓallegatis dicẽs. Mõ. n. q̃dã ifinite videntur potentie aie. s. ꝑut distiguunť ꝑ spes spãlissimas. Nec fuit neẽe de q̃lz illa ꝝ spẽrũ spãlissimarũ seoꝛsũ ꝛ diuisiz facere tractatũ. quia idẽ aut sil'e est iudiciũ de oĩbus talibus potẽtys q̃ sunt vnius gnis ꝓpinq. ꝛ iõ de oĩbus talibus potẽtys sufficit sil'r doctrinã tradere gñalẽ. Et forte ad istã itentiõez dicit Algazel in metaphysica sua q̃ aĩa est q̃si tabula breuis cõtinens sũmã oĩuz q̃ sunt in mũdo in q̃ inueniť sicut in speculo exẽplũ ois rei ꝛ ꝑ quã sit pole cognoscere vniuersa. ¶ Scias tñ q̃ multi nolunt acceptare hic q̃ põe aie sic distiguãť ꝑ spes spãlissimas ꝟz distictionẽ actuũ aie ꝛ spẽrũ entiũ. cuius nescio aliã cãz nisi ꝯsuetudinẽ. qꝛ. s. ꝯsueti sunt audire q̃ visus est vna põ ꝛ sil'r auditus ꝛ sic de alys. ſz nõ segť ex hoc q̃ sit vnus oio ꝟz spez spãlissimã. imo hoc est ipole ꝟz ꝑdcã. ꝛ est sil'e. qꝛ sicut nũerus habilitatuz seu potentiarũ materie est ꝟz numerũ

ſpecierũ vt plane docet Cõmen. iz⁹ metaph. ita numerus potentiarũ aĩe eſt ſm numerũ formarũ ſpũaliũ q̃s recipit aĩa. Ul' dicas cãz q̃re ñ. ¶ Ad rõez dico breuiter q̃ bñ ꝯcludit ſpẽs potẽtiarũ aĩe nõ eſſe ſimpl'r infinitas. ſed ſũt infinite ſm qd mõ p̃dcõ. ſ. qz cũ difficultate ſunt enumerabiles ⁊ pertranſibiles a nobis. ſic conceſſum eſt in poſitione ⁊c̃. ¶ Queſtio. XXXIX.

Vdentur aũt hec duo mouentia aut appetitus ⁊c̃. ¶ Querit̃ hic vtruz itellc̃s ⁊ appetitus ſint diuerſe virtutes ſeu potentie aĩe nr̃e. Et arguit̃ p̃mo q̃ nõ. qz ille virtutes non ſunt diuerſe q̃rũ idẽ eſt obm. eo q̃ potentie diſtinguuntur p actus vt p3 ſcõ huius. ⁊ actus p obа. vt p3 i eodẽ. ſed idẽ eſt obm itellcũs ⁊ appetitus. g̃ ⁊c̃. ꝓbat̃. nã obm intellcũs eſt ens. vt p3 ex p̃us dictis. obm vo appetitus eſt ipm bonũ. ⁊ hec ſunt idẽ eſſentialiter. qz ens p̃dicat̃ eẽntial'r de q̃libet vt p3 4⁹ meta. ¶ Jtẽ diuerſe vtutes no p̃nt hr̃e vnũ ⁊ eundem actũ reſpectu eiuſdez obi. hoc videt̃ manifeſtũ p inductiõem. ſ3 itellectus ⁊ appetitus habent eundẽ actũ reſpectu eiuſdem obiecti. qz itellcs põt intelligere deũ. ⁊ volũtas põt ip3 velle vt puta amare vt omnes cõcedunt. mõ iſti actus nõ p̃nt diuerſificari ex pte obi. ſ. ipius dei. qz in ſe nullã hz diuerſitatẽ cuz ſit obo vnus in ſuba. Nec eſt dicendũ q̃ diuerſificat̃ ex pte ip̃aꝝ potentiaꝝ. qz iſte ſunt receptiue ip̃oꝝ actuũ ⁊ ſic ſe hñt ad modũ mãe. mõ effcs nõ ꝺbẽt diuerſificari ſolũmõ ex pte materie ſz agẽt' vt p3 8⁹ meta. g̃ ⁊c̃. ¶ Jtẽ illud q̃ aliq̃d appetit eſt appetitus. h̃ eſt manifeſta. ſed aĩa nr̃a appetit p potentiã itellectiuã. ſ. ip̃m itelligere ⁊ ſcire. p quã. n. aliã virtutẽ appeteret ip3? nõ videt̃ alia. g̃ ⁊c̃. ¶ Oppoſitũ videt̃ intẽdere ari. q̃ dicit. hec duo vident̃ mouentia. ſ. appetitus ⁊ itellcs. ⁊ ſic innuit q̃ non ſunt vna põ ſz due. ⁊ idẽ dicunt coiter oẽs expoſitores. ¶ Ad itellcñ q̃nis ꝯſiderandũ eſt q̃ appetitus eſt duplex. vt dicit Cõm. p̃mo ph̃yco. ſ. appetitus nãlis ⁊ appetitus aĩalis. ⁊ differũt. qz appetitus nãlis ẽ iclinatio ad aliq̃ pfectõnẽ ꝯñs nãz rei ſine cognitõe illius pfectõis exñtis i illa re appetẽte. ⁊ hoc mõ dicimus q̃ graue nãliter appetit eẽ deorſũ. Appetitus ãt aĩalis aliq̃ñ ſumit̃ p actu. aliq̃ñ p põ vel vtute aĩe. Appetitus q̃dẽ aĩalis p actu eſt iclinatio ꝯñs appr̃hẽſionẽ boni vel mali exñtis i aĩali appetẽte. Et appetitus q̃ eſt vtus vel põ eſt vtus receptiua huius iclinatõis. Cũ. n. aĩal iudicat cibũ vel aliqd hoc eſſe bonũ ſtatim appetit illud p̃ſeq. hoc iclinatio dr̃ appetitus aĩalis. ⁊ ille ẽ duplex. qz qdã eſt appetitus aĩalis q̃ ſequit̃ cognitõez itellectiuã. ⁊ ille dr̃ volũtas. ⁊ eſt in aĩa rõali ſm ari. in iſto 3? Alius eſt appetitus q̃ ſequtur cognitõez ſm ſenſũ ⁊ iſte dr̃ appetitus ſenſitiuus. ⁊ adhuc iſte diſtinguit̃ i ꝯcupiſcibilẽ ⁊ iraſcibilẽ q̃x dr̃ia dr̃ eſſe. qz p appetitũ ꝯcupiſcibilẽ aĩal inclinat̃ ad bonũ delectabile ſm ſenſũ ſine difficultate ⁊ laboze ⁊ arduitate q̃ q̃dẽ bonũ delectabile vt nũc nõ ẽ vere ⁊ ſimpl'r bonũ. ſed p appetitũ iraſcibilẽ inclinat̃ i bonũ arduũ ⁊ difficile ⁊ laborioſũ ſic in pugnã ⁊ i vindictã ⁊ acq̃ſitõez magnoꝝ bonoꝝ ⁊ hoc taliũ. ¶ Sz q̃runt alig q̃re appetitus itellectiuus q̃ dr̃ volũtas nõ diſtinguit̃ p iraſcibilẽ ⁊ ꝯcupiſcibilẽ ſic ⁊ ſenſitiuus. ita q̃ ſic appetitus ſenſitiuus ꝯcupiſcibilis iclinat i bonũ delectabile ſm ſenſũ abſolute ſine arduitate. ita appetitus itellectiuus ꝯcupiſcibilis vel al'r denoiatus q̃lr̃cũq̃ iclinaret i bonum delectabile ſm intellcñ ſine arduitate ⁊ difficultate ⁊ alius appetitus inclinaret ad bonũ arduum ⁊ difficile. ¶ Et forte ſi ſic diſtingueret̃ nõ eẽt magnũ pcñ. Et diceret̃ q̃ ari. dedit itelligere in itellectiuo appetitu p ꝺ q̃ exp̃ſſit i ſenſitiuo appetitu. ¶ Sz al'r dr̃. q̃ illa q̃ ſunt diuerſa ⁊ diſpſa in iferioꝛibus ſunt vnita i ſupioꝛibus. ⁊ q̃ cqd põt forma iferioꝛ p pl'es vtutes põt forma ſupioꝛ p vnã vtutẽ. Certũ ãt ẽ q̃ aĩa itellectiua eſt ſupioꝛ ordine pfectõis ad aĩaz ſenſitiuã. ¶ Al'r forte põt dici ⁊ melius q̃ oẽ bonũ q̃ ẽſt vere delectabile ſm intellcñ hz aliq̃z arduitatẽ. Nã arduitas boni eſt q̃dã ꝯditio ipius boni q̃ aliq̃ bonũ excedit bonũ ſm ſenſũ. ⁊ iõ oẽs appetitus itellcũales q̃dãmõ tẽdũt i bonũ arduũ. q̃re nõ oz q̃ diſtinguant̃ ſicut ſenſitiuus. ¶ Jtẽ appetitus ſenſitiuus ꝯſeq̃t̃ ſẽſũ q hz cogſcere pticulariter ⁊ idiuidual'r. Jõ oz diſtingui ſm diuerſas ꝯpr̃hẽſiones indiuiduales. Appetitus ãt itellcũalis ꝯſeq̃t̃ itellcñ q̃ ꝯpr̃hẽdit vl'r ⁊ coiter. q̃ vo ſũt diuerſa i pticularibus ſũt eadẽ ⁊ vnita i vl'ibus aliq̃ mõ. ¶ Dis p̃miſſis põt dici ad q̃ez. p̃ q̃ põ itellectiua bñ eſt q̃dã appetitus nãlis. ſ. ille appetitus q̃ aĩa itellectiua nãl'r deſiderat itell're ⁊ ſcire. q̃ ſic p̃bari põt. Jlle potẽtie ſũt eedẽ põe real'r q̃z ſunt idẽ actus oio. h̃ ẽ p̃m in iſto gñe. ſz põ itellectiua ⁊ appetitus nãlis aĩe itellectiue ſunt hoc. nã ſic põ intellectiua ordinat̃ ad ſpẽz itelligibilẽ ⁊ actũ itelligẽdi ⁊ ad hñs itellcũales. ita appetitus nãlis ẽ ad oia iſta ⁊ nõ ad alia nec eſt imo ad q̃ſcũq̃z actuꝰ ⁊ pfectões ordinat̃ potẽtia itellectiua ad eoſdẽ ordinat̃ appetitus nãlis vt p3 cuilibet itelligẽti. ¶ Jtẽ fruſtra fit p pl'a q̃ põt fieri p vnuz. mõ poſito q̃ iſte potẽtie ſint eadẽ põ real'r ſaluant̃ ea q̃cũq̃z ſaluarẽtur ſi eẽnt diuerſe vt p3 paꝝ exercitat] i iſta mã. ¶ Cz⁹ dicẽdũ breuiter q̃ põ itellectiua nõ ẽ idẽ real'r cũ appetitu ſẽſitiuo ⁊ hz facil'r appet. qz põ itellectiua ẽ abſtracta ⁊ imãlis vt p3 i iſto 3⁹. ſz appetitus ſenſitiuus ẽ põ mãlis ⁊ oꝛganica ſic̃ ſenſus vt p3 ex iſto 3⁹. ¶ Cz⁹ diceret̃ ſz cõez doctrinã q̃ põ itellectiua nõ ẽ oio eadẽ cũ appetitu intellcũali q̃ ẽ volũtas. qz nõ hñt penitus vnũ obiectũ. qz obm itellcs ẽ ens. ſz obm volũtat] p̃pe ẽ bonũ acgſibile ab hoie q̃ gdẽ bonũ ẽ aliq̃ pfectio quã põt hõ acgrere vl'ẽ opatio nãlis vl'aliq̃ aliud bonũ ꝯueniẽs hoi ⁊ iſta ñ ſũt penitus vnũ ⁊ idẽ. qz ñ oẽ ens ẽ bonũ q̃ põt acgri ab hoie tãq̃z eius pfectio vl' opatõ vl' aliqd ꝯueniẽs hoi. ¶ Et ſi diceret̃. q̃ oẽ ens ẽ bonũ ꝯueniẽs hoi. tñ iſta dr̃nt ſm modũ ita q̃ aliud ẽ eẽ ens ⁊ eẽ bonũ ꝯueniẽs hoi vt dicit Cõ. Sz eſt ꝯſiderãdũ q̃ ſic̃ alig dr̃ hz pauci q̃z cuius potentia itellectiua nõ ſit penitus eadez cũ potẽtia volitiua tñ põ itellectiua q̃ itelligit̃ bonũ humanũ ẽ eadẽ cũ ipa volũtate q̃ appetit̃ hoc bonũ. eadez dico real'r ſed differunt ſm rõnem. qz iſta potentia dr̃ intellectiua ſm q̃ eſt virtus nãlis ſubẽ imãlis ⁊ abſtracte. Sz dicit̃ voluntas inq̃ntũ ad eius actũ cõſeq̃t̃ aliqs motus q̃ eſt p̃ſecutio vel fuga boni vel mali intellecti. et ſim'l'r iſti actus ſũt vnus ⁊ idez actus real'r. ſ. itelligere bonũ hũanũ ⁊ ip̃m velle vel appetere. ſed differunt ſm rõem. qz dr̃ itelligere inq̃ntuz eſt actus z⁹ receptus i potentia abſtracta. et dr̃ velle inq̃ntũ ad ip̃m ꝯſequtur motus ad p̃ſeq̃nduz bonũ intellcñ vel motus ad euitãdum malũ. ⁊ hec opi. hz rõem euidentem. qz nũq̃z ſaluanda ſunt p plura q̃ p̃nt ſaluari p paucioza vl' p vnũ ⁊ eq̃ bñ. vt ſatis habet̃ p̃. ph̃y. ſed ſuppoſito q̃ ſit eadem eſſentia l'r potentia intellectiua bõi ⁊ mali hũani ⁊ volũtas ſaluãt̃ eq̃ bñ oia apparentia ſic̃ ſi eſſent due virtutes realiter diſticte. nã ſicut poſito q̃ iſte due vtutes ſint diuerſe motus hois pcedit ab eis. ſic ſi eſſet vna ſola vtus. motus n. pcedit ab ea ita q̃ ſtati cũ hõ itelligit aliquod bonũ ſub rõne bõi ⁊ polis ⁊ nõ ꝯſiderat aliquod malus quod debeat ide accidere ſtatiz mouet̃ ad illud niſi aliqd p̃hibeat. ⁊ ſi volũtas eſſet potẽtia diuerſa a potẽtia itelle

ctiua tñ cũ ipa potentia intellectiua iudicat deteriate aliqd esse bonuz ⁊ nõ iudicat maluz qõ debeat ꝓtigere ex illo volũtas ꝑ illo tẽ ⁊ ſtate illo iudicio nõ poſſet nõ velle illud bonum vt pz 3⁹ ethicoꝝ. ⁊ ſic ſine dubio hꝫ actus volũtat⁹ nihil faceret ad motũ exterioꝛẽ. ⁊ vl᷑ nõ vꝛ aliqõ apparẽs ꝓp qõ appareat iſtas potẽtias eſſe diuerſas real᷑ vt iſti dicunt. Et forte iſti ꝛcedũt ſil᷑ ꝙ appetitus ſenſitiuus in hoĩe ⁊ põ aĩe ſenſitiue iudicatiue boni ⁊ mali ſũt vna ⁊ eadẽ põ nãlis real᷑ ⁊ dr̃nt ſolũ ꝟz rõez. qz iſta põ ꝟz ſe dr̃ cogſcitia iĉtũ ẽ vtus aĩe recepti ua ſpẽi rei. ⁊ dr̃ appetitus iĉtũ ad eius actũ ɔſeq̃ motus aĩalis localis. Et ſil᷑ idẽ real᷑ ẽactus itrĩſecus cogitare bonũ aut malũ ⁊ ipz appetere fugere aut ꝓſeq. ſz dicit cogitare ꝓut eſt a vtute cogitatiua ⁊ dr̃ appetere ꝓut ad ipz ɔſeq̃ motus localis aut totius aut alicuiuꝰ ptis. ⁊ hoc vꝛ intelligere phs in illo. c. Uideꝫ aũt ſenſi bile ⁊c. vbi ſic logꝫ. Et non alteꝛ appetitiuũ ⁊ fugitiuũ neq; ab inuicẽ neq; a ſenſitiuo ſi eſſe aliqõ eſt. ¶ Ad hãc ãt poſitiõez nõ video cõſeq aliqõ ipoſe real᷑ nec eã eſſe ꝓtra aliquã dignitatẽ nec ſimpl᷑ nec in iſta ſcia. veꝛ eſt tñ ꝙ hec poſitio eſt ɔ cõe dcz multoꝝ. Nã multi dñt ꝙ volũtas eſt põ aĩe oio real᷑ diſtincta ab ipa põ itellecti ua q̃ intell᷑ bonũ volibile ⁊ ꝙ bonũ cognitũ ꝑ intellcz mouet voluntatẽ ad actũ ſuũ qui eſt velle. Et quidam iſtoꝝ ponũt ipſam voluntatem ad actum ſuum ſic eẽ liberam et diſtinctam a potentia intellectiua ꝙ ipſa põt nõ velle bonũ qõ iudicaꝫ eſſe bonũ ab itellcũ imo ipa efficit in ſcipa actũ ſuũ volẽdi ⁊ põt ipm nõ efficere ptẽ iudicio boni ⁊ hꝫ talia q̃ ſunt mirabilia ⁊ exnea a phia. ſed iſta hñt diſcuti abundantius 3⁹ ethicoꝝ. Et ſi obycereꝫ illis ꝙ ſi appetitus ſenſitiuus eſt idẽ real᷑ cũ cogitatiua humana ſeq̃ ꝙ vtutes morales ſũt i ipa cogitatiua q̃ hz diſcernere bonũ ⁊ malũ in ꝑticulari ⁊ ſup abũdãtiã ⁊ defectũ. ⁊ ex ꝟ nõ vꝛ ſeq ꝙ vtutes morales ñ ſũt aliud niſi q̃dã ꝓudẽtie ꝑticulares exñtes i vtute iudicatiua boni ⁊ mali. forte ꝟ nõ eẽt ɔ aliq; dignitatẽ. ſz dr̃ ꝓudẽtie ꝑticulares inq̃tũ ꝓficiũt aĩaz humanã ad verã cognitõem agibiliũ. ⁊ dr̃ vtutes morales inq̃ tũ ordinanꝫ ad opatões exterioꝛes vl᷑ ad modificatões paſſionũ ⁊ ita itell᷑ dcm̃ ari. ⁊ Cõm. 6⁹ ethicoꝝ. vbi gra. aĩa cogitatiua ꝑpa hoi hz quendã hitũ acq̃ſitũ q̃ ꝓficiꝫ ad ɔſiderãdũ ⁊ diſcernendũ datões pecuniaꝝ ⁊ alioꝝ hꝫ bonoꝝ. ⁊ ad diſtiguẽdum vere ⁊ ꝑpe ſupabũdãtiã ⁊ defectũ ⁊ mediũ i datõibus. iſte qdẽ hitus ꝑticular⁹ eſt q̃dã ꝓudẽtia ⁊ ẽ q̃dã vtus moralis. ſ. liberalitas. ſed dr̃ ꝓudẽtia talis inq̃tũ ꝓficit aĩaz cogitatiuã ad recte diſcernẽdũ ⁊ iudicãdũ de datõibus. ⁊ idẽ hitus ẽ vtus moralis inq̃tũ ordinaꝫ ad actualẽ dationẽ ⁊ inq̃tũ ẽ nata eẽ ꝓncipiũ huius datõis. ⁊ ſic vtus moralis nõ eſt peni tus idẽ qõ ꝓudentia ⁊ ita ſuo mõ ẽt i alys. Et vtinã ego ſcirẽ an ꝟ ſũt ɔ dignitatẽ aliq; ſed de ꝟ alias ⁊c. ¶ Ad ꝓ mã rõez cũ dr̃. ille potẽtie ⁊c. veꝛ ẽ ſi hñt vnũ ⁊ idẽ obm̃ total᷑ ⁊ ꝙuertibil᷑. ſz ſi nõ. nõ oz. mõ ſic ẽ h. nã ly oẽ bo nũ humanũ ſit ens. tñ nõ oẽ ens ẽ bonũ humanũ ſaltez qõ ſit ꝑfectio iherẽs boi vel aliq̃ eius opatio. Et ſiqs ve lit dicere ꝙ oẽ ens eſt bonũ humanum inq̃tũ eſt aliq̃ vl᷑ nãl᷑ ɔueniẽs hoi tñ i vnoq̃z ente bo no alia eſt rõ bo nitat⁹ ⁊ alia eſt rõ entitat⁹. vbi gra. ſi cibus eſt qõdã bo nũ hoi ⁊ ẽ ens puta ſuba nõ eſt dubiũ gn alia ẽ rõ ſube ⁊ alia eſt rõ bonitatis. ſ. ɔueniẽtia q̃ eſt ɔueniẽs hoi tanq̃ ꝑfuatiuũ aut effciuũ ſanitat⁹ humane aut alicuius ꝑte ctõis eius. ¶ Sz dices ꝙ ad minus põ itellectiua q̃ itel ligit hꝫ bonitas eſt eadẽ cũ põ q̃ appetit ſeu deſideraꝫ. ¶ Ad ꝟ dicerent alig ꝙ veꝛ eſt ſed dr̃nt mõ ꝓdcõ. Sed ſiqs vellet tenere cõez viã poſſet adhuc euadere dicen do ꝙ nõ ſeq̃ iſtas potẽtias eſſe eãdẽ potẽtiã q̃uis ſint reſpcũ eiuſdẽ obiecti qz nõ mouent ab illo obo eodem mõ. Nã itellcs mouẽt ab ipo bono mediãte vtute cogi tatiua ipm aliq̃⁹ cogitante. ſed volũtas mouẽt ab ipo bono mediãte itellcũ cogſcẽte illud bonũ ⁊ nunq̃ mo uereꝫ ab ipſo niſi illud eẽt cognitũ ab itellcũ ita ꝙ ipſa cognitio itellcũalis boni eſt q̃ſi motiuũ ꝓpiquũ volũ tat⁹ ad actũ ſuũ q eſt velle bonũ vt pz 3⁹ ethicoꝝ. ⁊ iõ nõ ſeq̃ꝫ ex ꝟ ꝙ ipa itellectio ſit id qõ ꝓ ⁊ directe ɔſideraꝫ. ſic ſz color ñ moueat viſũ niſi mediãte ſpẽ quã faci medio tñ ñ ſeq̃ꝫ ꝙ illa ſpẽs color⁹ ſit illud qõ directe vꝛ ⁊ ꝓ. ¶ Ad aliã poſſumus dicere breuiter ꝙ actus intellcũs reſpcũ ꝑmi ꝓncipy qõ eſt õs ⁊ actus volũtatis reſpectu eiuſdẽ nõ eſt oio vnus actus. qz q̃uis obm̃ ſit oio vnũ ⁊ idẽ ꝟz ſe tñ iſte potentie nõ mouent ab ipo eque imedia te. qz voluntas nõ mouẽt ad volendũ ipz dcũ niſi me diãte itellectu cogſcente ipz. ita ꝙ motiuũ ꝓpiquũ vo luntatis eſt cognitio quã hz itellcs de dco. ſz h cognitio nõ eſt ꝓpinquũ ꝓncipiũ mouens ipz intellcm̃ ad cogno ſcendũ deũ ſz aliqd aliud gcgd ſit illud ⁊ ſic diceretꝫ ꝟz vnã opionẽ. ¶ Ad aliã põt dici ꝙ bñ ɔcludit potẽtiã in tellectiuã eẽ appetitũ nãlẽ ⁊ ꝟ ɔceſſũ ſz nõ ɔcludit ꝙ ſit appetitus aĩalis vt ſat⁹ pz ex ꝓdictis. ¶ Qõ. XL.

Onſequenter q̃rit᷑ vtꝛ appetitus ⁊ i tellcũs ꝓcticus ſint ꝓncipia motus localis ꝓceſſiui. Arguit᷑ ꝓmo ꝙ nõ. qz vnius effcs nõ ſunt plura ꝓncipia ⁊ diuerſa in eo dẽ gñe cãe vt pz 2⁹ phyco. ſz motus localis ꝓceſſiuus ẽ vnus effcũs vt pz. ⁊ appetitus ⁊ intellcs ſe hñt in eodez gñe cãe vt pz. ¶ Jtẽ ſi itellcs eẽt ꝓncipiũ motus localis ꝓceſſiui tũc aĩalia alia ab hoĩe nõ mouerent iſto motu cuius oppoᵐ pz ad ſenſũ. ɔña pz. qz alia aĩalia nõ hñt in tellcm̃. ¶ Jtẽ poſita cã dz poni cãtũ 2⁹ phy. tñ poſito in tellectu ⁊ appetitu nõ ponit᷑ ſp hꝫ motus vt pz ꝑ expien tiã. qz dormiẽs hz appetitũ ⁊ itellcm̃ ⁊ tñ nõ mouẽt hꝫ motu. ¶ Opᵐ arguit᷑ auctẽ phi in lra. dicit. n. ꝙ videnꝫ hec duo mouẽtia appetitus ⁊ itellcs ꝓcticus. idẽ etiã di cit Lõ. ¶ Ad qõez ẽ itelligẽdũ ꝙ itellcs ꝓcticus põt du pliciter accipi ſic ari. accipit i lra. Uno mõ ꝑ põ abſtra cta q̃ intelliguntꝫ opabilia humana vl᷑ ⁊ abſtracte ⁊ de iſto viſum fuit ꝑus q̃⁹ aliqd differt a ſpeculatiuo. Alio mõ põt accipi itellcs ꝓcticus cõiter ꝑ q̃cũq; põ iudica tiua boni ⁊ mali. ⁊ talis põ bñ eſt in aĩalibus irrõnabili bus. qz hñt vtutẽ eſtimatiuã q̃ iudicãt aliqd vt bonũ ⁊ aliqd vt malũ. ⁊ hãc cõiter vocamus fãtaſiã. ¶ Jtẽ ɔſi derãdũ eſt ꝙ itellcs ꝓcticus q̃nq; eſt i actu reſpcũ boni ita. ſ. ꝙ actu itelligit ipz bonũ. aliq̃n nõ eſt i actu. Et ſil᷑ appetitus q̃nq; ẽ i actu 2⁹ q̃n. ſ. appetit aliqõ bonũ ꝓſeq aut fugere malũ. ⁊ aliqõ n ẽ i actu ⁊ ꝟ totũ ẽ ꝑ ſe mãife ſtũ. Tũc dico qõ ꝙ appetitus i actu itellcs accipiẽdo in tellcm̃ 2⁹ mõ ſunt ꝓncipia motus localis ꝓceſſiui in aĩa libus. qz illa ſunt ꝓncipia huius motus q̃bus poſit⁹ põi tur ⁊ remotis remouet᷑ talis motus ꝑ ſe ⁊ ꝓmo ſz appeti tus in actu ⁊ intellcs ꝓcticus in actu ſunt hꝫ. qz cũ aĩa li ꝑus geſcẽti offerꝫ aliqõ bonũ qõ ꝑus nõ erat ei ꝓñs ⁊ ipz aĩal cognoſcit ⁊ iudicat illud eẽ bonũ ⁊ appetit illud tẽ ſtatiz mouẽt ad ipz niſi aliqd ꝓhibeat ⁊ ꝑus nãl᷑ cõ tigit itell᷑e actu ⁊ appetere q̃z motus talis ꝓtigat cuiuꝰ ſignũ põt eſſe ꝟ ꝙ aĩal actu itelligẽs ⁊ appetẽs aliqõ bonũ põt ipediri ne moueat ſcipz. ſz aĩal mouẽs ſcipm nõ ipedit ab itell᷑e ⁊ appetere bonũ ꝑ qõ mouet ſcipz ⁊ hec ſũt nota vnicuiq; bñ diſpoſito ꝙ exꝑiẽtiã. ¶ 2⁹ põt dici ꝙ hec ſunt ꝓncipia motus ꝓceſſiui i gñe cãe efficiẽ

tis quod patet ꝑ dictonē. qz nō sunt p̄ncipia illius motus
i gñe cāe mālis vel subi. qz motus localis nō fūdat̄ p̄n/
cipal̄r in itellcū nec in appetitu. nec sunt cā formalis. ℔
n. est certū. qz forme nō est forma alterius gnis. sz mo/
tus localis est alterius gnis ab itellectu ⁊ appetitu. nec
sunt cā finalis. qz ridiculū eēt dicere ꝙ motus aialis or
dinaret̄ final̄r ad ℔ ꝙ aia itelligeret ⁊ appeteret illud
bonū ad qđ mouet̄. ꝓcipue qz finis motus est optimū ⁊
vltimū gra cuius ipe motus ē. sed actus itelligēdi ⁊ ap
petēdi nō est optimū ⁊ vltimū respectu ipius motus. q̄
re ⁊c. Ex hoc ät ꝑz error cuiusdā doctoris q̄ dixit in suo
tractatu de sēsu agente. ꝙ motus nō hz agens ꝑ se. hoc
n. est manifeste fl̄z ⁊ ꝓbm. qz in in isto. c. phs assignat
ꝑ se cās ipius motus aialis dicēs ꝙ hec duo videnť mo
uentia appetitus ⁊ itelligētia p̄ctica sīgs fātasiā posue/
rit vt itelligētiā q̄dā. i. sigs sub itellcū ꝓphēdat fātasiā
s. vtutē iudicatiuā boni ⁊ mali. mānifestum ät est ꝙ hec
duo nō sūt p̄ncipia motus i alio gñe cāe nisi efficiēt̄ vt
ꝑz ex dict̄. ꝙ quē ät modū iste motus ꝓcedit ab isto p̄n⁹
vel isti⁹ p̄ncipys ꝓsiderari dz i libro de cāis motus aia/
liū. ¶ Ad ꝓmā rōem dī ꝙ maior ē vera i eodē gñe cāe ⁊
eodē mō. sz alio ⁊ alio mō bū est pot̄. ⁊ sic ē hic. nā itel/
lectus i actu est cā remota ipius motus. ⁊ appetitus est
cā ꝓpinq̄ ⁊ determinās itellcm̄. ¶ Sz ℔ vī mihi m̄ltū
difficile. qz cā remota i essential̄r ordinat̄ pōt manere
deficiēte cā ꝓpinq̄ ⁊ imediata vt ꝑz iducendo. Nā mā
remota. i. mā p̄ma pōt manere destructa mā ꝓpinq̄ bu
ius mālis. sil̄r agēs remotū vt celū remanet destructo
℔ agēte ꝓpinq̄. sil̄r finis remotus vt dōs pōt manere de/
ficiente ℔ fine ꝓpinq̄. ⁊ sic i alys. si ḡ itelligere ℔ bonū
eēt cā ipius motus remota. ⁊ appetere ℔ bonū eēt cā ꝑ
pinq̄ tē posset remanere ℔ actus itelligēdi deficiēte ℔
actu appetēdi. ℔ ät est falsū. qz ipot̄e ē ꝙ itellēs iudicet
℔ esse bonū ⁊ psequendū gn sil̄ appetitus illud appetat ⁊
dī 3⁹ ethicoꝝ saltē a mult̄ doctoribus. nec pōt aliqs di/
cere ꝙ hec duo. s. itell̄re bonū ꝓsequendū ⁊ appetere sint
due cāe agētes motū eque ꝓpique q̄ꝝ tū neutra est suf
ficiēs ꝑm se. sic diuersi boies trabūt vnā nauē quā neu/
ter sufficeret ꝑ se trahere. qz talia agētia nō sūt adinicē
ēentialr̄ ordinata. ita. s. ꝙ vna deficiente ⁊ corrupta cor
rūpat̄ altera nec̄ario. sz ℔ ꝓtigit i ꝓposito. nā deficiēte
actu itelligēdi bonū ꝓsequbile sil̄ nec̄ario deficit actus
appetēdi illud bonū ⁊ forte ē⁹. Et forte diceret̄ ꝙ obie
ctio ista ꝑ accipit vnū falsū. s. ꝙ posita ⁊ remota itelle/
ctōe vt bonū ē ⁊ psequendū nō ꝙz ponere nec manere actū
appetēdi illud bonū. imo q̄tūcūq̄ itellēs practicus iu
dicat ℔ esse bonū ⁊ psequendū ⁊ non appareat ei aliqđ
esse malū qđ ꝙz ei ꝓtingere ex hꝭ psecutiōe ⁊ iudicet ꝙ
sine hac psecutōe nō pōt accipi itentio adhuc volūtas
pōt nō velle illud bonū ⁊ pducere vel nō pducere suā
volitōez i seipa. Et est articulus parisiēsis vt dicit̄ alibi
Sz ego puto mirabile ⁊ miraculosū ⁊ nō posset ꝓbari
phyce nec sustineri nisi miraculose solū. ⁊ iō de isto non
plꝰ ad pñs. ¶ Sz adhuc illo ꝓcesso remāeret dubiū dif
ficile. qz sp cā remota pōt eē pluriū effectuū pductiua ⁊
est cā vlioꝝ q̄ꝝ ꝓpinq̄ vt ꝑz ituēti. mō intellectio huius
boni nō ē cā pluriū effectuū pductiua. s. pluriū motuū
q̄ꝝ actus appetēdi illud bonū vt ꝑz vnicuiq̄. Et iō dicūt
alīq ꝙ isti actus nō sūt diuersi eēntialr̄ ꝑ se imo sūt vnus
actus ꝑ se ⁊ eēntialr̄. diuersificat̄ tū rōe vt ꝓs tangeba
tur. Et vtinā scirē hāc dignitatē cui ipa pō repugnaret.
¶ Ad auctez ari. dico sub copulatiōe ꝙ hec duo viden/
tur mouētia ⁊c. forte ꝑ tāto dicit ꝙ itellēs practicus ꝑ
ꝓprie dēs nō est idē cū appetitu sēsitiuo nec eē⁹ vel ꝑ tā/
to qz lz realr̄ ⁊ eēntialr̄ sint idē actus tñ iudicare ℔ bo/
nū ꝓsequēndū ⁊ ipz velle differunt ꝛz rōez. qz dī iudicare
vl̄ cognoscere i ordinē ad vtutē cognoscitiuā aīe ⁊ iudi
catiuā. sz dī velle vl̄ appetere i ordinē ad ipz bonū qđ
est natū attīgi. s. ꝑ motū seq̄ntē. Hec ät dcā sūt ꝑ modū
exercitatiōis ad pñs. ¶ Ad aliā ꝑz ex dict̄. nō. n. accipit
itellcūs practicus ꝓpe ⁊ stricte sz coiter ꝑ q̄cunq; vtu/
te iudicatiua ō bono psequendo ⁊ de malo fugiēdo. ¶ Ad
aliā ēt ꝑz ꝑ dcā. nā lz dormiens bēat potentiā itellectiu/
ā ⁊ appetitiuā nō tñ sēsus itelligit actual̄r illud bonū
ꝓsequendū aut appetit. ⁊ si ꝓtigit aliqñ ipm iudicare vel
appetere aliqđ faciendū facit illud sic̄ phs docet in de
sōno ⁊ vigilia. vbi dicit ꝙ mouent̄ qdā dū dormiūt ⁊ fa
ciunt multa q̄ sunt vigilantiū. i. opera similia operibus
vigilantiū vt habet declarari ibidē. ¶ Questio. XLI.

c Onsequenter q̄rit̄. Utꝝ volūtas vel
hō ꝑ voluntatē possit
nō velle bonū qđ ab itellectu iudicat̄ eē bonū
simpl̄r cū itellcūs hz tale iudiciū ꝛz actū. Et arguit̄ ꝙ
sic. Nā si nō tunc voluntas nō eēt libera nec hō ꝓvolun
tatē eēt liber post q̄ necessario vellet bonū iudicatū ab
itellectu. sz ꝏs est incōueniens ⁊ absurdū. qz hō ꝓvolū
tatē est liber ⁊ dōs suoꝝ actuū vt cōiter dī 3⁹ ethicorū.
ḡ ⁊c. ¶ Opm̄ ꝑz ꝑ experiētiā. qz gls experimētat̄ i seipo. ꝙ cū
ipe ꝑ itellcm̄ iudicat aliqđ esse bonū simpl̄r ⁊ nō appa
ret ei cē aliq̄ mala circūstātia i illo nec aliqđ malum ꝙ
cōiter illud nec̄ario vl̄ vt i plūbus ipe appetit illud. imo
ēt ꝓseqūt illud nisi qđ ipediat. aut nō appet ei alteꝝ ma
ius bonū ꝓsequēndū cuius acqsitio posset ipediri ꝑ illud
aliud minus bonū. ¶ Itē sīgs iudicat ꝙ multū studere
i hac qōe sit bonū simpl̄r ⁊ nullū malū ide ꝓtingat ex ℔
nec appet ei maius bonū cuius adeptio ipediat ꝑ ℔ stu
diū statiz appetit ℔ studere ⁊ studet nisi aliqđ ipediat
vel ꝓhibeat. sil̄r i alys hꝭ. ¶ Ad ℔ vt credo diceret ari.
ꝙ cū itellēs iudicat aliqđ bonū eē mō ꝑmisso volūtas
nō pōt ꝑ illo tē vel ꝑ illo tpe nō velle illud bonū. ⁊ ℔ sī/
ue illud bonū sit finis vltimus sīue ordinatū ad finē vl/
timū. qđ pōt ꝓbari sic. posit̄ ꝓncipys ꝓpings ꝑ se ⁊ īme
diat̄ alicuius actus ⁊ nō ipedit̄ sufficiēter sibi iuicē ap
ꝓpinq̄t̄ nec̄io ponit̄ ille actus. ⁊ nō pōt nō poni ꝑ illo
tē. ℔ ē mānifestū cuilz bñ se hñti ꝑm itellcm̄. cū ät itelle/
ctus iudicat aliqđ esse bonū simpl̄r ⁊ iudicat ēt malz
nō ꝏcomitari illud bonū ⁊ nō ꝏsiderat aliqđ aliud ma
ius bonū ꝑ illo tē ponāt̄ cāe ꝑ se imediate actus volēdi
illud bonū nō ipedire ⁊ sibi iuicē sufficiēter appropin
q̄re. nā cā receptiua ipius actus ē ipa volūtas ⁊ cā acti
ua ꝓpinq̄ ē ipz bonū cognitū vel ipamet volūtas cui
pñtat̄ illud bonū. ⁊ oīa ista sunt exīte tali iudicio ⁊ non
sūt ipedita. vt ꝑz ꝑ se. ⁊ sūt sibi iuicē sufficiēter appropi
q̄ta. q̄l̄r posset nō accidere actus volēdi illud bonum.
¶ Sz ē ꝏsiderādū ꝓp solōez rōis ꝙ finis i agibilibus ē
sic ꝑn̄m i speculabilibus vt ꝑz 2⁹ phycoꝝ. ⁊ 3⁹ ethicoꝝ. qz
sic itellēs speculatiuus ex cognitōe p̄ncipy ꝓuenit i co/
gnitōez ꝛcl̄onis ita itellēs practicus ex cognitōe boni/
tat̄ finis ꝓuenit ad cognitōez ordinatoꝝ ad finē. ⁊ cō/
cludit aliqđ eē bonū ex eo ꝙ ordinat̄ ad finē bonū ⁊ cū
ad vnū finē possint eē ꝑ ꝛa bona ordinata media ꝙbus
attīgi pōt ipe finis itellēs ꝑctic⁹ pōt illa media ꝓpare
fini ⁊ ex fine ꝓcludere vnū illoꝝ eē melius altero. illud
ät qđ ē ꝓueniētius ad bñ ⁊ ad eē facil̄r attīgēdū iudicat
eē melius ⁊ magl eē ꝓsequēndū ita ꝙ ipe finis ē ibi sicut
p̄n̄m ⁊ mēsura ordinatoꝝ i finē. ⁊ ℔ sat̄ docuit ari. i isto
3⁹ in illo. c. Nō gdēigit̄ sic̄ appetitiuū qđ ē aialis. vbi dic̄
ꝙ vtꝝ agēdū sit ℔ aut ℔. s. īgrere iā rōes ē opus ⁊ nec̄e

est vno mẽsurare. s. fine melius ĩmutaf. i. pseqf melius ꝛ ĩ ß dꝛt hõ ab alys aialibus q̃ lz cogscãt aliq̃lf finẽ ꝛ ordinata ad finẽ tñ nõ ꝯsiderãt bitudinẽ finis ad ea q̃ sũt ad finẽ. nec ex bonitate finis rõcinanf ad ꝯcludẽdum aliqd eẽ bonũ vel melius sed soluz istictu nãli psequuntur sibi cõueniẽtia ꝛ fugiunt nociua. Sic g̃ q̃zuis itellẽs iudicet aliqd eẽ bonũ ꝛ p illo tẽ volũtas nõ possit illud nõ velle. tñ qꝛ itellẽs practicus põt rõcinari ꝛ ꝯcludere prõez sũptã ex fine aliqd eẽ bonũ vel melius iõ nõ simpꝛr nec̃itaf volũtas ad illud appetendũ ꝛ ĩ ß sat posset itelli libertas humana. Nã vt ad pñs apparet mihi saluo meliozi iudicio libertas hois radicalr ꝛ pncipalr est aptitudo vel idoneitas ipius ad rõcinãdũ ꝛ ad ꝯcludẽdũ aliqõ eẽ bonũ. pseq̃ndũ. illud vo malũ fugiẽdũ p bitudinẽ ꝛ ipz finẽ. Ad ß ãt ꝯcomitaf q ipa volũtas possit elicere vel fugere ß vel illud ꝛ tẽtare vel pseq ꝛ fugere ꝫm q rõ pctica iudicat esse pseq̃ndũ vel fugiẽdũ. Et si itellẽs pcticus ꝛ volũtas sunt distincte potentie aieoio vt cõiter ponif. tẽ itellẽs pcticus tãto volũtate ẽ nobilioꝛ ꝛ tãto ꝫm ipz ẽ magꝛ libertas hois attẽdẽda ꝛ pncipalius q̃to põ absoluta cogscitiua ꝛ rõcinatiua est excelsioꝛ q̃ põ nõ rõcinatiua nec cogscitiua. Sz de ß non plus ad pñs. ¶ Ad rõez dico breuiter q libertas hois ñ ꝯsistit i ß q voluntas possit nõ velle bonũ iudicatũ ab itellcũ p illo tũc p q̃ stat tale iudiciũ. sz i ß q hõ possit p itellcm̃ rõcinari de ordinatꝛ i fine ꝛ prõez sũptã ex fine põt itellre qd melius sit de diuersis ordinatꝛ i finez. Et q̃zuis ita diceret ari. vt credo tñ dico et simplr assero q volũtas humana sic ẽ libera q ipa põt ñ velle bonũ qõ sibiipi pñtaf p intellciũ pcticũ ꝛ pñtatꝛ maiozi ꝛ minozi bonis. adhuc volũtas p illo tẽ põt velle minus bonũ ꝛ dimittere maius bonũ oibus circũscriptꝛ sufficienter. Et hãc ꝯclonẽ nescio demrare. sz simplici fide teneo eẽ verã. ¶ Ad rõez i opm̃ ẽ dicẽdũ q oibus cãis positꝛ ꝛ imediatꝛ p se alicuius actus appꝛopinq̃tꝛ ꝛ ñ ipeditꝛ p aliqd aliud adhuc cõs põt facere q ñ pducaf ille actus sic pñte colozevisui bñ dispposito nec ĩterueniẽte cozpe opaco adhuc ipe posset facere q visus nõ videret colozẽ. q̃re nõ vz rõ. ꝛ sic dcm̃ sit ad qõez. Questio. XLII.

c Onsequenter queritur. Utrũ viuẽs aliqñ sit in tpe status ita q nec augeaf nec diminuaf. Arguif p q nõ. qꝛ calozipius viuẽtꝛ aut ẽ fortiozq̃ acqraf ad restaurãdũ depditũ aut debiliozi. Si est fortiozq̃ tũc est augmẽtatio. Si debiliozq̃ tẽ est diminutio. ꝛ qꝛ iter ista ñ ẽ mediũ g̃ iter tps augmentatõis ꝛ diminutõis nõ est medũ tẽ. ¶ Opm̃ vult pbs ĩ ilra. Neẽe est. n. viuẽs qõ g̃naf augmẽtũ bre ꝛ statũ ꝛ decremẽtũ. ¶ Ad ß dñt gdã expositoꝛ. s. fr Egidius q nunq̃ viuens fz vitatẽ põt esse ĩ tpe status i q̃. s. nec augeaf nec diminuaf. qõ sic pbat. qꝛ si viuẽs i aliq̃ tpe staret sub eadẽ q̃titate oporteret q calozi nãlis tm̃ posset restaurare q̃tũ depdif ꝛ eq̃lr. sit g illõ tps. a. ꝛ q̃raf tẽ. vtꝛ in fine illis tpis calozi nãlis sit equefortꝛ sic erat i pn̄o aut sit debiliozq̃. si sit eq̃ fortꝛ sic in pn̄o. tũc adhuc poterit durare p eq̃le tps i eadẽ fortitudine aut eq̃li ꝛ sic p totã vitam. Si vo diceref q i fine illius tpis calozi nãlis ẽ debiliozq̃ pus erat tẽ est diminutio. ꝛ sic viuẽs nõ esset i eodẽ statu p totũ illud tps. cuius opm̃ ponebaf ꝛ iõ isti vr q viuẽs i nullo tpe stat sub eadẽ q̃titate. sz sp est augmentatio aut diminutio. Hoc aũt vr esse ꝺ ari. apte ꝛ ꝺ Lõm. ꝛ ꝺ oẽs medicos q ponũt q tps mensurãs vitã vniuscuiusq̃ viuẽtis fz nãz hz vnã ptẽ i q̃ res augeꝛ ꝛ alia i q̃ res diminuiꝛ ꝛ alia in q̃ res nec augeꝛ nec diminuiꝛ. Et iõ mihi vr q alr sit dicẽdũ. qõ pbatur sic. Inter q̃slz duos motus oppositos est qes media ita. s. q in tpe illius qetis subm nõ mouef aliq̃ illoꝛ motuũ sz augmẽtatio ꝛ diminutio sunt hꝺ motus oppositi vt mãifestũ est. g̃ ꝛc. maioꝛ pz 8°. phyco. ꝛ pt ad pñs sic declarari supponẽdo p q totus terminus ad quẽ ẽ motus ẽ i mobili in istãti in q̃ terminaf ꝛ cessat ille motus vt caliditas cãta p calefactõez tota est i calefactibili in illo istãti in q̃ cessat calefactio qõ pz 6°. phyco. vbi determinatũ est q illud qõ mutatũ ẽ. est i termino ad quem mutatum est. ¶ 2°. suppono q i illo istãti i quo icipit aliqs motus corruptũ ẽ aliqd de termino a q̃ icipit motus vbi gra. in istãti i q̃ icipit aliqd frigefieri qõ erat calidũ corruptũ est aliqd caliditatꝛ a q̃ icipit frigefactio. Nã si in illo instanti pꝛimo nihil esset ablatum de caliditate oporteret q in alio instãti pmo esset aliqd ablatum de eo. ꝛ cũ inter q̃slz duo instãtia sit tps mediũ vt pz 4°. ꝛ 6°. phyco. i illo medio tpe frigefactõis nihil abyceref õ caliditate nec aliqd adduceref de frigiditate ꝛ sic nõ eẽt aliqs motus. cuius opm̃ ponebaf. ¶ 3°. accipio q cũ duo motus oppositi sibi inuicẽ succedunt in eodẽ subo oz q idẽ sit terminus ad quẽ motus pcedentꝛ ꝛ terminus a q̃ motus seq̃ntis ꝛ q sit idẽ terminus a q̃ motus pcedẽtis ꝛ terminus ad quẽ motus seq̃ntis. ¶ Ex his arguo sic. si duo motus oppositi succedũt sibi inuicẽ in eodẽ instanti mobili sine gete media tunc seq̃ref q sil in eodẽ instãti idẽ esset ꝛ nõ eẽt qõ est ꝺ pmã dignitatẽ. pña pz ex dictꝛ. Nã si frigefactio succedit calefactõi imediate tũc i eodẽ instãti in q̃ caliditas terminabit motũ calefactõis incipiet frigefactio ꝛ sic in eodẽ instãti caliditas tota eẽt in mobili. qꝛ ipa posita est terminus calefactõis ꝛ aliqd eius erit corruptũ ꝛ nõ ens qꝛ ipa ponif terminus a quo frigefactõis. ꝛ sic silr in alys. ¶ Sz pp solonẽ rõnis est sciendũ q sicut illud qõ g̃naf añ̃ g̃naf est nõ ẽs. ꝛ in illo istãti vltimo tpis mẽsurãtis al teratiõez est ens ita istãs copulãs tps nõ esse ad tps ipius eẽ est mẽsurãs ipz eẽ fz doctrinã ari. 8°. phyco. ꝛ. ¶ Silr imagino q calozviuentis i aliq̃ tpe est ita fortis q põt restaurare pluscz depditũ est ꝛ in tpe illo est augmẽtatio aut põt esse põppinq̃ actui. tñ qꝛ agens nãle i agendo repatif ipe calozdebilitaf p passionẽ ab eo i qõ agit ꝛ in vltimo instãti illius tpis est tm̃ debilitatus q nõ põt restaurare pluscz depditũ est fz solũ restaurat q̃tuz depdituz est. ꝛ hz hãc fortitudinẽ p aliqõ tps i q̃ tpe debilitaf ipse calozp passionẽ ꝛ p ꝓpassionez ꝛ tãdẽ i vltimo istãti illius tpis tm̃ debilitatus est q nõ põt restaurare tm̃ q̃tũ depditum est sed minus. ꝛ tunc ꝺtingit diminutio. ꝛ sic pz ad rõnẽ illius expositoꝛis. q̃uis. n. i aliq̃ tpe calozi nãlis sit fortis ad hoc q tm̃ restauret q̃tũ depdituz est. tñ qꝛ debilitaf p ꝓpassionẽ nõ oz q in fine illius tpis sit eq̃lr fortꝛ sicut pus erat in pncipio imo erit debiliozq̃ pus vt dcm̃ est. ¶ Ad rõnem dico q diuisio nõ est sufficiens imo põt cõtingere q calozi nãlis sit ita fortis q solum sufficiat ad restaurãdũ depditũ ꝛ nõ plus neq̃ minus ꝛ tũc ẽ statꝰ illius viuẽtꝛ vt dcm̃ ẽ q̃re nõ vz rõ. ¶ Questio. XLIII.

v Trum gustus ꝛ tactus sint nec̃ary oibus aialibus. Et arguif p ꝺ tactu q nõ qꝛ si tactus eẽt nec̃arius oibus aialibus. aut ß eẽt rõe q̃ aial ẽ corpus mixtũ. aut rõe q̃ mixtũ aiatum. Nõ p mõ. qꝛ sic nec̃arius esset oi mixto. nec 2° mõ. qꝛ sic nec̃arius esset oi aiato. qõ falsũ ẽ pplãtas. ¶ Jtẽ arguif de gustu. qꝛ si gustus esset nec̃arius oi aiali tunc aial ꝑuatũ gustu eẽt nec̃ariũ mozi. hec ꝺña ẽ mãifesta. sz ꝺñs ẽ falsũ ꝛ ꝺ phz i isto 3°. vbi logꝛ de tactu dicens q ß solo sensu aialia ꝑuata nec̃ariũ est mozi. ¶ Jtẽ si gu

stus eēt nēcius oī aīali tūc oē aīal oportēret hr̄e gustū. ſz ꝟ eſt ꝫ ari. i iſto ꝛ°. vbi dicit ꝙ ad ꝟ ꝙ aliqd ſit aīal nō eſt nēciū ipz hr̄e de ſenſibus niſi tactū. ¶ Jtē ari. ꝛ°. huius dicit. Sīc vegetatiuū pōt ſepari a ſēſitiuo ſic tactus ab oībus alys ſenſibus. ¶ Op^m dicit pb̄s. i iſto. c. ꝙ guſtus ⁊ tactus ſunt oī aīali nēcary. Jdē plane dīc in li. de ſenſu ⁊ ſenſato ꝓpe p̄n^m vbi dicit. ꝓpoſ̄e ām ⁊ ꝛz vnūqō/ qz tactus ⁊ guſtus inſegl̄ oīa nēcario. ¶ Ad euidentiaz qōis eſt itelligēdū ꝙ ſicut vita aīalis regrit tēperamē tū q̄litatū tāgibiliū ⁊ nō poſſet ſtare cū excellentia illa/ rū vt pz in li°. da cāis lōgitudinis ⁊ breuitatis vite. ita ad ꝟ ꝙ aliqd ſit nutrimentū ꝛueniens aīali regrit ali qō tempamentū hm̄ q̄litatū. qz poſſet corpus eſſe ita ca/ lidū vl̄ frigidū aut humidū vel ſiccū ꝙ nō eſſet in pō ꝓ/ pinq̄ ad ſufficienter nutriēdū ⁊ ꝟ certificaī in li. de nu/ trimento ⁊ nutribili. Ex ꝟ ām pz ꝙ nō ſolū nutrimentū ꝛueniens pōt diſtīgui ab icōueniēti penes ſapores ſz ēt penes q̄litates tāgibiles. ⁊ qz q̄litates tangibiles diſtin guūl̄ ptactū. iō ſenſus tactus ē aliq̄lr diſtictiuus nutri/ mēti. ⁊ hoc ſignauit ari. ꝛ°. huius. in illo. c. ꝓtentia ꝛz ām aie ⁊c. vbi dīc. Tactus. n. alimēti ſēſus eſt. ſiccis. n. ⁊ hu/ midis calidis ⁊ frigidis alunt̄ oīa iſta viuentia. hoꝛ aūt ſensus eſt tactus. qz cū i pfectioꝛibus ⁊ pl̄ibus aīalibus nutrimentū ꝛueniens diſtiguit̄ ab icōuenienti ꝓ ſapo/ rē q cogſcit̄ a guſtu. iō ipe tactus vt eſt diſtictiuus nutri menti vocaī guſtus. Et ex hoc ꝛſuetū eſt ꝙ guſtus pōt dupl̄r accipi. Uno mō vt ē diſtictiuus ſapoꝛ vt puta dul cis ⁊ amari auſteri ⁊ acuti ⁊ hm̄ q̄ ſt̄ ſeq̄la ꝛplexōis. Alio mō ꝓut ē gdā tactus ⁊ ſic nihil ē guſtus niſi ipſe tactus ꝓut ē diſtictiuus nutrimēti penes illas q̄litates tāgibi les. ¶ Dis viſis dico ꝑ ad qōez ſz pb̄z i lr̄a ꝙ tactus eſt nēcius oī aīali. qō ſic pōt ꝓbari. Jlle ſensus ſz quē cog/ ſcit̄ ſupabūdātia ⁊ exceſſus q̄litatū tāgibiliū ē nēcius oī aīali. ſz tactus ē hm̄. g ⁊c. maioꝛ ꝓbaī. qz aīal ē talr cō plexionatū ꝙ inter oīa mixta facilius ab oībus q̄litati/ bus tāgibilibus ⁊ excellētibus patit̄. dico paſſione coꝛ/ ruptiua ꝓ quā coꝛrūpit̄ ꝓportio quā regrit aīa in coꝛpe aīalis ⁊ ſi nō hr̄et vtutē cogſcitiuā taliū q̄litatū ſtatim poſſet aīal ab extrīſec| p̄cipue coꝛrūpi qz facilius poſſēt ei appꝛopinq̄re niſi fugeret. ⁊ ſic pz maioꝛ. ⁊ minoꝛ ē ma nifeſta de ſe. ¶ z°. pōt dici ꝙ guſtus ꝑpe ocūs q ē diſtin ctiuus ſapoꝛ nō ē nēcius oī aīali q̄tū ad eē ſimpl̄r. qō ꝓ baī. qz ſine ipo poſſet eē aīal ſz ari. i lr̄a. Nō nēciū. n. eſt illud ſine q̄ aīal pōt eē. ¶ z°. pōt dici ꝙ guſtus q ē gdā ta/ ctus bñ ē nēcarius oī aīali qz ſine tali guſtu nō pōt ſuffi/ ciēter eē nec viuere. qz cū aīal tādiu viuit q̄diu pōt nu triri ⁊ nō vltra vt pz z°. huius. oz ꝙ q̄diu viuit hēat po/ tētiā diſtictiuā nutrimēti ꝛueniēt| ab icōueniēti. Nec eſt ſile de plātis qz plāte nō ſūt ita pfecte ⁊ nobilis ꝛple xionis ſicut aīalia. nec pñt eis aduenire nec i coꝛpe eoꝛ ſubīgredi tot coꝛpa diſcōueniētia ad nutritōez eoꝛ ſic i coꝛpe aīaliū. Et ē cōſiderādū vt inuit cōmen. z° huius: De nūero aīaliū q̄dā ſūt affixa terre aut lapidibus ⁊ tē a lapidibus attrahūt nutrimentū ꝓ radices ſuas ⁊ iſta aīalia foꝛte nutriunt̄ ex rebus terreſtribus carētibus ſapoꝛe ꝓp qō guſtus eoꝛ nō diſtīguit nutrimētū niſi ꝓ calidū ⁊c. Alia ſunt aīalia nō affixa terre nec lapidibus nec attrahentia nutrimētū ꝓ radices. ſz hñtia ꝓtē q̄ oī os. ⁊ talia foꝛte hñt guſtū diſtictiuū ſapoꝛ. ⁊ hāc diuer/ ſitatē inuit Cōmē. ibidē. ¶ Ad rōez eſt dicendū ꝙ diſſio nō eſt ſufficiens imo aīal idiget tactu ſz ꝙ eſt tale mix/ tū hñs ꝛplexionē magis reductā ad mediū. ex q̄ ꝛtīgit ei ꝙ facilr pōt pati a tāgibilibus excellentibus appꝛo/ piquātibus ſuo coꝛpi. ita ꝙ cito coꝛrūpet̄ niſi hr̄et vtu/ tē diſtinctiuā hm̄ tāgibiliū ⁊ nō veniret ad terminū ſui ꝓdi nālis nec ad finē itentū. a nā ⁊ ſic eēt frustra qō ē ꝛ dignitatē nature. ¶ Ad alias pz ſolutio ꝓ diſtictiōes poſitas in coꝛpe qōnis. ¶ Hec itaq̄ ſufficiāt in p̄ti de his q̄ ſup hūc libz̄ potui ꝛgregare i gbus ea q̄ fides ca tholica refutat falſa eſſe non dubito. reliqua vero eſſe vera aut probabilia non diffido ad laudem dei beatiſſi meque virginis Marie. Amen.

¶ Expliciūt queſtiones domini Joannis de Janduno ſuper tres libꝛos de anima ari. impreſſe Uenetys ipen dio. d. Octauiani Scoti. i. 488. quarto nonas martij.

Regiſtrum

a vacat
¶ Jncipiūt
motum vt
Lōmen. z.
b de iſtiſ
tū ab aliqbz
tum ex mā
poſteri. ⁊ ſ.
c q̄re ⁊c.
¶ Et iō vr̄
nō ē diſticta
aliquid
d actū cū
iſtis nihil
uicem non
nec diuiſiz
e bis tamē
genere
tentia
hoc vbi
f Loñter
vno magno
gno ꝙ
dio extrīſeco
g ad ꝛria
cētruz iter
ſibile ex
qz ariſto.
b aūt cē
tellectiua
coꝛpora qz
itelligi
i ſpēs eſt
eſt terminus
imālium
oꝛdine
k poſterioꝛē
facere
gnitione
ſingulare
Lō. i iſto
eiuſdem
eſt remotū
tioni itellēſ
m bō eſt
ꝛmēto ꝛ°
ſil̄r i alys.
obycit ei.
denoīant

Finis

Hain *7762.

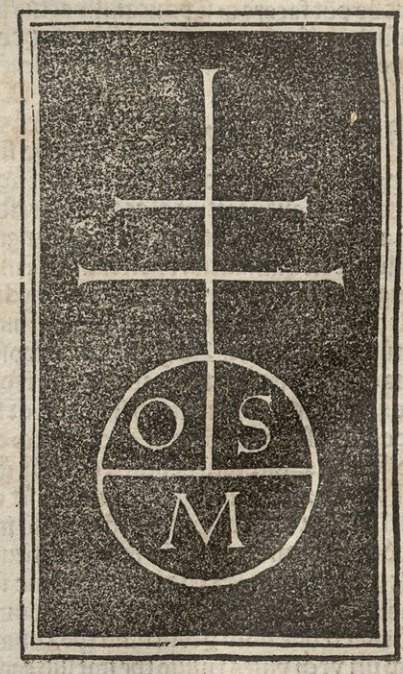

Ego sū qui sum

¶ Tabula qōnū dñi Joānis de Jāduno sup tres libros de anima aristo. Et primo primi libri.

i Utrum de anima possit esse scientia.
z Utrum scientia de anima sit naturalis.
3 Utr aia sit subiectū in hac scia vel corpus aiatum
4 Utrum scientie speculatiue sint de numero bonorum honorabilium.
5 Utrum ista scientia sit utilis ad alias scientias.
6 Utrum ista scientia sit difficillima.
7 Utr sit vna cois methodus inuestigandi qō qd est omnium quorum quod quid est. est inuestigandū.
8 Utr vlia sint prioza singularibus vel posterioza.
9 Utr accns cōferat ad cognoscendū substantiam.
io Utrum anima habeat aliq operationē sibi ppriā
ii Utrum logicus diffiniat per formam.
iz Utr naturalis diffiniat per materiam sensibilem.

Qōnes. y. libri.

i Utrum anima sit substantia.
z Utrum anima sit forma substantialis.
3 Utrum diffinitio anime sit bene assignata
4 Utrum ex anima ꝛ corpore fiat vnum per se.
5 Utrum ois aia sit actus primus corporis.
6 Utr i ptibus aialis anulosi decisi remaneat aia.
7 Utr tota aia sit i qualibet parte corporis aiati.
8 Utrū potentie anime distinguantur p actus suos
9 Utr potētie aie sint idē eēntialiter cuz ipsa aia.
io Utrum potentie anime fluant ab essentia anime.
ii Utr gnāre sibi sile sit opus nālissimū viuentibus.
iz Utrū gnāre sibi sile ꝛ nutriri ꝛ augeri sint ab aia.
i3 Utrum potentia generatiua ꝛ augmentatiua sint diuerse potentie.
i4 Utrum sensus sit virtus passiua.
i5 Utr sensibile reducat sensum de potētia ad actū.
i6 Utr in anima sensitiua sit aliquis sensus agens.
i7 Utrum sensus particularis possit decipi circa suū sensibile proprium.
i8 Utrum sensibilia communia sint sensibilia per se.
i9 Utrum lux conferat colori formam vel habitum p quam vel per quem moueat medium ꝛ visum.
z0 Utrum lumen sit corpus.
zi Utrum color sit proprium obiectum visus.
zz Utrum sonus sit realiter in aere vt in subiecto.
z3 Utrum echo sit idem sonus cum primo sono.
z4 Utrum odor sit realiter in medio.
z5 Utr hō bēat peiorē odoratū ceteris aialibus.
z6 Utrum animalia respirantia ꝛ non respirantia habeant eundem odoratum.
z7 Utrum tactus sit vnus sensus.
z8 Utrum tactus indigeat medio extrinseco.
z9 Utr sēsibile positū supra sēsū faciat sensationem.
30 Utrum illa propositio sit vera. omnis sensus est susceptiuus specierum sine materia.
3i Utrum species rei sensibilis recepta i sensu sit idē cum ipso sentire.
3z Utrum sensus sint quinq ꝛ non plures.
33 Utr sēsus pticularis cognoscat suā ppriā opationē.
34 Utrum sensibile agat in sensum.
35 Utrum excellens sensibile corrumpat sensum.
36 Utrum sensus cōmunis sit vnus sensus.
37 Utrum fantasia sit idem cum sensu.

Questiones terty libri.

i Utr nālis phūs debeat ꝰsiderare de intellectu.
z Utr intellectus sit virtus passiua ab intelligibili.
3 Utr potētia aie itellectiue ad spēz itelligibilē vel ad intelligere sit idem eēntialiter cū substātia aie.
4 Utrum ad hoc q intellectus intelligat aliquod intelligibile oporteat ipsum esse denudatum ab illo.
5 Utr aia itellectiua sit forma substalis corpis hūani.
6 Utr itellcūs possibilis sit aliqō ens actu de se aut sit ens in pura potentia receptiua.
7 Utrū intellectus sit vnus nūero in oībus hoībus
8 Utrū potentia intellectiua sit potētia organica.
9 Utrum cognitio itellectus possibilis sit necessaria ad cognitionez multitudinis in formis abstractis.
io Utr itellectiōes ghus diuersi hoies itelligūt vnū sensibile sint vna numero vel plures.
ii Utrum ex intellectu ꝛ specie intelligibili fiat magis vnum cū ex materia ꝛ forma.
iz Utr aia sensitiua ꝛ itellectiua sint vna ꝛ eadē substātia in hoie aut sint diuerse forme substantiales.
i3 Utr intellectus possibilis possit intelligere suam intellectionem existentem in eo.
i4 Utrum species intelligibilis differat realiter ab intellectione seu intelligere.
i5 Utr fātasma sit p̄ncipiū actiuū spēi intelligibilis.
i6 Utrum species intelligibilis remaneat in itellectu cessante omni intellectione.
i7 Utr spēs itellibilis sit p̄ncipiū actiuū itellectiōis.
i8 Utrum scia sit idem qō spēs intelligibilis rei scite.
i9 Utrum quiditas sit primum obiectum itellectus.
z0 Utr itellēs nr̄ itelligat subaz mālē p spēz eius ppā
zi Utruz aia cogitatiua possit cognscere subas māles.
zz Utrum intellectus possit intelligere singulare seu indiuiduum sensibile.
z3 Utrum necessarium sit esse intellectum agentem
z4 Ponuntur dubitationes contra positionem.
z5 Utrum intellectus agens sit principium actiuum speciei intelligibilis.
z6 Utrū itellēs agens sit aliquid aie nostre humane.
z7 Utrum intellectus possibilis humanus sit in qualibet intelligentia que intelligit aliquid extra se.
z8 Utrū itellectus possibilis possit intelligere seipm.
z9 Utrum intellectus sit perpetuus.
30 Utrum intellectus intelligat post mortem.
3i Utrum intellectus possibilis semper intelligat intellectum agentem eadem intellectione numero.
3z Utrum veritas ꝛ falsitas sint in intellectu
33 Utrum intellectus possit intelligere plura simul.
34 Utrum non ens possit intelligi.
35 Utr aia humana nequaq sine fātasmate itelligat
36 Utrum intellectus practicus ꝛ speculatiuus sint diuerse potentie anime.
37 Utrū intellēs humanus possit itelligere subas abstractas a materia ꝛ magnitudine.
38 Utrum potentie anime sint infinite.
39 Utrū itellēs ꝛ appetitus sint diuerse potentie aie.
40 Utrum appetitus ꝛ intellectus practicus sint p̄ncipia motus processiui.
4i Utrū voluntas vel hō p voluntatē possit nō velle bonū qō ab itellectu iudicat esse bonū simplr ꝛc.
4z Utrum viuens sit in tempore status.
43 Utrū gustus ꝛ tactus sint necary oībus aialibus.

LAUS DEO